

คุณค่าข้าวในภาวะวิกฤตทางสังคม

นางสาวเสริมศิริ นิลดำ

สถาบันวิทยบริการ
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

วิทยานิพนธ์นี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรปริญญาโท สาขาวิชาเทคโนโลยีสารสนเทศ

สาขาวิชาเทคโนโลยีสารสนเทศ

คณะเทคโนโลยีสารสนเทศ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ปีการศึกษา 2550

ลิขสิทธิ์ของจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

NEWS VALUES DURING CRISES

Miss Sermsiri Nindum

สถาบันวิทยบริการ

A Dissertation Submitted in Partial Fulfillment of the Requirements
for the Degree of Doctor of Philosophy Program in Communication Arts

Faculty of Communication Arts

Chulalongkorn University

Academic year 2007

Copyright of Chulalongkorn University

หัวข้อวิทยานิพนธ์
โดย
สาขาวิชา
อาจารย์ที่ปรึกษา

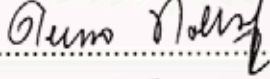
คุณค่าข้าวในวิกฤตการณ์ทางสังคม
นางสาวเสริมศิริ นิลดำ
นิเทศศาสตร์
ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ดวงกมล ชาติประเสริฐ

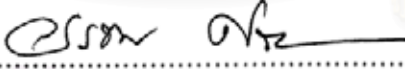
คณะนิเทศศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย อนุมัติให้นับวิทยานิพนธ์ฉบับนี้เป็น
ส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรปริญญาตรีบัณฑิต

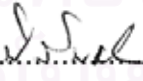
 คณบดีคณะนิเทศศาสตร์
(รองศาสตราจารย์ ดร.ยubl เบญจวงค์กิจ)

คณะกรรมการสอบวิทยานิพนธ์

 ประธานกรรมการ
(รองศาสตราจารย์ ดร.พีระ จิรโสภณ)

 อาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์หลัก
(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ดวงกมล ชาติประเสริฐ)

 กรรมการภายนอกมหาวิทยาลัย
(รองศาสตราจารย์ อรทัย ศรีสันติสุข)

 กรรมการ
(รองศาสตราจารย์ ดร.อรวรรณ ปิรันธนีโอวาท)

 กรรมการ
(รองศาสตราจารย์ จumphol รอดคำดี)

เสริมศิริ นิลดำ : คุณค่าข่าวในภาวะวิกฤตทางสังคม. (NEWS VALUES DURING CRISES)
 อ. ที่ปรึกษา : ผศ. ดร.ดวงกมล ชาติประเสริฐ, 441 หน้า.

การวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาองค์ประกอบของหลักคุณค่าข่าวในภาวะวิกฤตทางสังคมและอันดับความสมควรเป็นข่าวขององค์ประกอบดังกล่าว โดยศึกษาในวิกฤตการณ์ความไม่สงบในสามจังหวัดชายแดนภาคใต้ และวิกฤตการณ์ใช้หัตถ์คน

ระเบียบวิธีวิจัยในการศึกษาใช้วิธีวิจัยเชิงคุณภาพพร้อมกับเชิงปริมาณ ได้แก่ การสัมภาษณ์เจาะลึก (In-depth Interview) เพื่อรวบรวมคุณลักษณะของข้อมูลและเรื่องราวที่สมควรเป็นข่าวในวิกฤตการณ์ที่เป็นกรณีศึกษาจากผู้ให้ข้อมูลหลักที่มีความเกี่ยวข้องหรือบทบาทกับวิกฤตการณ์ กลุ่มผู้ให้ข้อมูลแต่ละกรณีศึกษาจะประกอบด้วยบุคคล 4 กลุ่มได้แก่ (1) ผู้เชี่ยวชาญด้านวิกฤตการณ์ (2) ภาครัฐ (3) นักสื่อสารมวลชน และ (4) ประชาชนทั่วไป โดยกลุ่มผู้ให้ข้อมูลในวิกฤตการณ์ความไม่สงบในสามจังหวัดชายแดนภาคใต้มีจำนวน 41 คน และในวิกฤตการณ์ใช้หัตถ์คนมีจำนวน 44 คน

จากนั้นใช้วิธีการสำรวจ (Survey Research) ด้วยแบบสอบถามเกี่ยวกับองค์ประกอบของหลักคุณค่าข่าวในภาวะวิกฤตที่ได้จากการสัมภาษณ์เชิงลึก โดยประชากรในการศึกษามีคุณลักษณะเดียวกันกับกลุ่มผู้ให้ข้อมูลในการสัมภาษณ์เชิงลึก กลุ่มตัวอย่างในการสำรวจในวิกฤตการณ์ความไม่สงบในสามจังหวัดชายแดนภาคใต้มีจำนวน 502 คนและวิกฤตการณ์ใช้หัตถ์คนจำนวน 508 คน รวม 1,010 คน หลังจากการเก็บรวบรวมข้อมูลแล้วจะวิเคราะห์ด้วยสถิติเชิงพรรณนาและสถิติเชิงอ้างอิง ได้แก่ การวิเคราะห์องค์ประกอบเชิงสำรวจ (Exploratory Factor Analysis) และการวิเคราะห์ความแปรปรวนแบบทางเดียว (One-way Analysis of Variance)

ผลการศึกษาพบว่า องค์ประกอบของข้อมูลที่มีคุณค่าควรเป็นข่าวในวิกฤตการณ์ความไม่สงบในสามจังหวัดชายแดนภาคใต้มี 8 องค์ประกอบเรียงลำดับจากมากไปน้อย ได้แก่ (1) การแก้ไขปัญหาของภาครัฐ (2) ความสันติสุข (3) การตรวจสอบ (4) ผลกระทบ (5) ความรู้สึก (6) ปราบปรามการร้ายวัน (7) ภูมิหลังของวิกฤตการณ์ และ (8) ความขัดแย้ง ส่วนองค์ประกอบด้านคุณลักษณะการนำเสนอที่มีคุณค่าควรเป็นข่าวมีทั้งหมด 5 ด้านได้แก่ (1) ความรวดเร็วในการนำเสนอ มี 3 องค์ประกอบ (2) ระดับการให้รายละเอียดของข้อมูล มี 3 องค์ประกอบ (3) ระดับการมีหลักฐานอ้างอิง มี 1 องค์ประกอบ (4) ความเหมาะสมเป็นแหล่งข้อมูล มี 5 องค์ประกอบ และ (5) แหล่งที่มาของข้อมูลแต่ละประเภท มี 7 องค์ประกอบ

ในวิกฤตการณ์ใช้หัตถ์คน องค์ประกอบของข้อมูลที่มีคุณค่าควรเป็นข่าวมี 9 องค์ประกอบเรียงลำดับจากมากไปน้อย ได้แก่ (1) องค์ความรู้เกี่ยวกับโรค (2) ความเสี่ยง (3) การแก้ไขปัญหาของภาครัฐ (4) ปราบปรามการร้ายวัน (5) ภูมิปัญญาชาวบ้าน (6) การเยียวยา (7) ผลกระทบ (8) ภูมิหลังของโรคระบาด (9) ความขัดแย้ง ส่วนองค์ประกอบด้านคุณลักษณะการนำเสนอที่มีคุณค่าควรเป็นข่าวมีทั้งหมด 5 ด้านได้แก่ (1) ความรวดเร็วในการนำเสนอ มี 2 องค์ประกอบ (2) ระดับการให้รายละเอียดของข้อมูล มี 2 องค์ประกอบ (3) ระดับการมีหลักฐานอ้างอิง มี 1 องค์ประกอบ (4) ความเหมาะสมเป็นแหล่งข้อมูล มี 4 องค์ประกอบ และ (5) แหล่งที่มาของข้อมูลแต่ละประเภท มี 6 องค์ประกอบ

สาขาวิชา.....นิเทศศาสตร์.....ลายมือชื่อนิสิต.....
 ปีการศึกษา.....2550.....ลายมือชื่ออาจารย์ที่ปรึกษา.....

4685455628 : MAJOR COMMUNICATION ARTS

KEY WORD: NEWS VALUES / NEWSWORTHINESS / NEWS REPORTING / CRISIS

SERMSIRI NINDUM : NEWS VALUES DURING CRISES. THESIS ADVISOR : ASST. PROF.
DUANG-KAMOL CHARTPRASERT, Ph.D., 441 pp.

The research aims at studying what people think should be considered as news values or news elements during crises and the newsworthiness of each element using the reporting of the unrest in the south and the bird flu crises as cases.

The research uses both qualitative and quantitative methods. First, the researcher interviewed various groups of people to compile what these groups viewed as the characteristics of the information and the stories that were worth reporting. The respondents include experts on crises, government personnel, the press and general public, 41 expressed their opinion on the coverage of the southern conflicts and 44 expressed their opinion on the coverage of on the bird flu crisis.

Next, the researcher conducted a survey, asking 1,010 respondents from the above four groups to react with the news elements compiled from the depth-interview, 502 respondents on the southern conflicts and 508 respondents on the bird flue crisis.

The data were analyzed using descriptive and inferential statistics including the exploratory factor analyses and One-way ANOVA.

For the southern conflict case, the factor analysis yielded eight factors: (1) problem solving by the government (2) peace (3) inspection (4) impacts (5) feelings (6) daily events (7) background of the crisis and (8) conflicts. The analysis also yielded 3 factors related to timeliness, 3 factors related to exhaustiveness, 1 factor related to supportive evidence, 5 factors related to the appropriateness of the sources and seven factors related to the origin of the information.

For the bird flu crisis, the 9 news elements that the respondents considered worth reporting are (1) knowledge of the disease (2) risk (3) problem solving by the government (4) daily events (5) local wisdom (6) remedy (7) impacts (8) the background of the disease and (9) conflicts. Regarding the information characteristics the analysis yielded two factors related to timeliness, 2 factor related exhaustiveness, 1 factor related to supporting evidence, four factors related to the appropriateness of the sources and six factors related to the origin of the sources.

Field of study.....Communication Arts.....Student's signature.....*lobw*.....

Academic year2007..... Advisor's signature.....*Duangkamol Chartprasert*.....

กิตติกรรมประกาศ

ตลอดช่วงเวลาที่ทำวิทยานิพนธ์เล่มนี้ ผู้วิจัยซาบซึ้งตลอดเวลาเกี่ยวกับคำว่า “เมตตา” และ “น้ำใจ”

ขอขอบคุณความเมตตาของอาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. ดวงกมล ชาติประเสริฐ ผู้ซึ่งให้ความรู้และข้อคิดที่แสนมีคุณค่ากับงานวิจัยนี้ รวมทั้งช่วงระยะเวลาที่ศึกษาที่คณะนิเทศศาสตร์แห่งนี้ อาจารย์ได้ถ่ายทอดวิธีคิดทั้งด้านองค์ความรู้และการดำรงชีวิตที่มีคุณค่าและลุ่มลึกที่ผู้วิจัยจะนำไปใช้ได้ทั้งชีวิต

ผู้วิจัยขอขอบพระคุณประธานกรรมการและคณะกรรมการสอบวิทยานิพนธ์ทุกท่านที่เมตตาให้คำแนะนำที่ทำให้งานวิจัยนี้สมบูรณ์ยิ่งขึ้น ขอขอบคุณคณาจารย์ผู้สอนในระดับปริญญาเอกที่ให้ความรู้วิชาการต่างๆ แก่ผู้วิจัย และขอบคุณทุน “” จากบัณฑิตวิทยาลัย

งานวิจัยชิ้นนี้ได้รับเมตตาและน้ำใจจากอย่างมากจากกลุ่มผู้ให้ข้อมูลและกลุ่มตัวอย่าง ทั้งที่หลายท่านเป็นผู้ที่ได้รับผลกระทบจากวิกฤตการณ์หรือมีภาระหน้าที่หนักหนาในการแก้ปัญหาที่เกิดขึ้น แต่ทุกท่านยังสละเวลาแก่งานวิจัยนี้ด้วยหวังว่าผลการศึกษาคือจะเป็นประโยชน์ต่อการคลี่คลายวิกฤตการณ์ที่สังคมประสบอยู่นอกจากนั้น ผู้วิจัยยังได้รับน้ำใจจากผู้ที่ไม่เคยเห็นหน้าแต่ก็ให้ความอนุเคราะห์ช่วยประสานงานและรวบรวมข้อมูลให้ ขอขอบพระคุณทุกท่านเป็นอย่างยิ่ง

เพื่อน พี่และน้องจากจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัยและมหาวิทยาลัยกรุงเทพ เพื่อนและพี่ในวงการศึกษา สื่อสารมวลชน ลูกศิษย์ ตลอดจนเจ้าหน้าที่คณะนิเทศศาสตร์ ทุกท่านเหล่านี้มีน้ำใจให้แรงงานช่วยเหลือคำปรึกษา และกำลังใจในหลายรูปแบบที่ผู้วิจัยยังระลึกอยู่เสมอ

ขอบคุณครอบครัวที่เป็นกำลังใจที่ดีเยี่ยมและสม่ำเสมอ ความรักจากพ่อและแม่ผลักดันให้ผู้วิจัยมานะพยายามเพื่อให้มีวันนี้

ท้ายที่สุด แม้งานวิจัยนี้มีความมุ่งหวังว่าจะถูกนำมาใช้เป็นแนวทางการสื่อสารข่าวในภาวะวิกฤตทางสังคม แต่ผู้วิจัยก็หวังว่าองค์ความรู้จากงานวิจัยนี้จะถูกใช้ในทางวิชาการเพื่อเป็นการเตรียมความพร้อมให้สื่อมวลชนตระหนักถึงความสำคัญการสื่อสารข่าวในภาวะความเสี่ยงทางสังคม มากกว่าที่จะถูกภาควิชาชีพนำไปใช้ปฏิบัติจริงซึ่งหมายความว่า สังคมไทยจะไม่ต้องเผชิญกับภาวะวิกฤตที่มีผลกระทบรุนแรงต่อชีวิตและทรัพย์สินบ่อยครั้งนัก

สารบัญ

	หน้า
บทคัดย่อภาษาไทย.....	ง
บทคัดย่อภาษาอังกฤษ.....	จ
กิตติกรรมประกาศ.....	ฉ
สารบัญ.....	ช
สารบัญตาราง.....	ฉ
สารบัญภาพ.....	ท
บทที่ 1 บทนำ.....	1
ความสำคัญของปัญหา.....	1
คำถามวิจัย.....	6
วัตถุประสงค์การวิจัย.....	6
นิยามศัพท์.....	6
ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ.....	7
บทที่ 2 ทบทวนวรรณกรรมที่เกี่ยวข้อง.....	8
แนวคิดเกี่ยวกับข่าวตามกระบวนการทัศน์ในการสื่อสาร.....	9
แนวคิดเกี่ยวกับคุณค่าข่าว.....	12
วิกฤตการณ์ในสังคมกับการสื่อสารมวลชน.....	26
กรณีศึกษาวิกฤตการณ์ทางสังคมในประเทศไทย.....	43
บทที่ 3 วิธีดำเนินการวิจัย.....	50
การสัมภาษณ์เจาะลึก.....	50
การสำรวจ.....	58
บทที่ 4 องค์ประกอบของหลักคุณค่าข่าวในภาวะวิกฤตทางสังคม.....	70
ผลการวิเคราะห์ข้อมูลในวิกฤตการณ์ความไม่สงบในสามจังหวัดชายแดนภาคใต้..	71
ผลการวิเคราะห์ข้อมูลในวิกฤตการณ์ใช้หัตถ์.....	182
บทที่ 5 สรุปผลการวิจัย อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ.....	277
สรุปผลการวิจัย.....	278
อภิปรายผล.....	289
ข้อเสนอแนะสำหรับการวิจัยครั้งต่อไป.....	326
รายการอ้างอิง.....	328

	หน้า
ภาคผนวก.....	344
ภาคผนวก ก.....	345
ภาคผนวก ข.....	376
ภาคผนวก ค.....	410
ประวัติผู้เขียนวิทยานิพนธ์.....	441

สถาบันวิทยบริการ
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

สารบัญตาราง

ตารางที่		หน้า
1	จำนวนกลุ่มตัวอย่างในแต่ละกรณีศึกษา.....	60
2	ค่าความเที่ยงของแบบสอบถามองค์ประกอบของหลักคุณค่าชาวในวิกฤตการณ์ ความไม่สงบในสามจังหวัดชายแดนภาคใต้ก่อนเก็บและหลังเก็บรวบรวมข้อมูล จำแนกตามกลุ่มข้อมูลในแบบสอบถาม.....	64
3	ค่าความเที่ยงของแบบสอบถามองค์ประกอบของหลักคุณค่าชาวในวิกฤตการณ์ ใช้หัวหน้าก่อนเก็บรวบรวมข้อมูลและหลังเก็บรวบรวมข้อมูลจำแนกตามกลุ่มข้อมูล ในแบบสอบถาม.....	65
4	จำนวนและร้อยละของกลุ่มตัวอย่างในวิกฤตการณ์ความไม่สงบในสามจังหวัด ชายแดนภาคใต้ จำแนกตามเพศ อายุ ระดับการศึกษา และที่อยู่ปัจจุบัน.....	72
5	จำนวนและร้อยละของกลุ่มตัวอย่างในวิกฤตการณ์ความไม่สงบในสามจังหวัด ชายแดนภาคใต้จำแนกตามคุณลักษณะด้านอาชีพ.....	73
6	ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานและระดับความมีคุณค่าเป็นข่าวของตัวแปรที่เกี่ยวกับ องค์ประกอบของข้อมูลในวิกฤตการณ์ความไม่สงบในสามจังหวัดชายแดนภาคใต้ ที่มีค่าเฉลี่ยมากที่สุดและน้อยที่สุด 3 ลำดับ.....	74
7	ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานและระดับความมีคุณค่าเป็นข่าวของตัวแปรด้าน คุณลักษณะการนำเสนอข้อมูลในวิกฤตการณ์ความไม่สงบในสามจังหวัดชายแดน ภาคใต้ที่มีค่าเฉลี่ยมากที่สุด 3 ลำดับและน้อยที่สุด 1 ลำดับ.....	76
8	ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานและระดับความมีคุณค่าเป็นข่าวของตัวแปรด้าน ความเหมาะสมเป็นแหล่งข้อมูลในวิกฤตการณ์ความไม่สงบในสามจังหวัดชายแดน ภาคใต้ ที่มีค่าเฉลี่ยมากที่สุด 3 ลำดับและน้อยที่สุด 1 ลำดับ.....	78
9	ค่าเฉลี่ยส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานและระดับความมีคุณค่าเป็นข่าวของตัวแปรด้าน แหล่งที่มาของข้อมูลแต่ละประเภทในวิกฤตการณ์ความไม่สงบในสามจังหวัดชายแดน ภาคใต้ ที่มีค่าเฉลี่ยมากที่สุด 3 ลำดับและน้อยที่สุด 1 ลำดับ.....	80
10	ค่าไอเกน ร้อยละของความแปรปรวน และร้อยละสะสมของความแปรปรวนของ องค์ประกอบที่มีคุณค่าชาวในวิกฤตการณ์สามจังหวัดชายแดนใต้.....	82
11	ลำดับค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และระดับความมีคุณค่าเป็นข่าวของ องค์ประกอบที่มีคุณค่าเป็นข่าวในวิกฤตการณ์ความไม่สงบในสามจังหวัดชายแดน ภาคใต้.....	83
12	ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และระดับความมีคุณค่าเป็นข่าวของ องค์ประกอบ“การแก้ไขปัญหาของภาครัฐ”	84

ตารางที่		หน้า
13	การเปรียบเทียบความแตกต่างในการประเมินระดับคุณค่าข่าวในองค์ประกอบ “การแก้ไขปัญหของภาครัฐ” ตามกลุ่มตัวอย่างที่มีความเกี่ยวข้องกับวิกฤตการณ์ แตกต่างกัน.....	85
14	ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานและระดับความมีคุณค่าเป็นข่าวขององค์ประกอบ “ความสันติสุข”	88
15	การเปรียบเทียบความแตกต่างในการประเมินระดับคุณค่าข่าวในองค์ประกอบ “ความสันติสุข” ตามกลุ่มตัวอย่างที่มีความเกี่ยวข้องกับวิกฤตการณ์แตกต่างกัน.....	89
16	ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานและระดับความมีคุณค่าเป็นข่าวขององค์ประกอบ “การตรวจสอบ”	92
17	การเปรียบเทียบความแตกต่างในการประเมินระดับคุณค่าข่าวในองค์ประกอบ “การตรวจสอบ” ตามกลุ่มตัวอย่างที่มีความเกี่ยวข้องกับวิกฤตการณ์แตกต่างกัน.....	93
18	ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานและระดับความมีคุณค่าเป็นข่าวขององค์ประกอบ “ผลกระทบ”	97
19	การเปรียบเทียบความแตกต่างในการประเมินระดับคุณค่าข่าวในองค์ประกอบ “ผลกระทบ” ตามกลุ่มตัวอย่างที่มีความเกี่ยวข้องกับวิกฤตการณ์แตกต่างกัน.....	98
20	ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานและระดับความมีคุณค่าเป็นข่าวขององค์ประกอบ “ความรู้สึก”	102
21	ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานและระดับความมีคุณค่าเป็นข่าวขององค์ประกอบ “ปรากฏการณ์รายวัน”	104
22	การเปรียบเทียบความแตกต่างในการประเมินระดับคุณค่าข่าวในองค์ประกอบ “ปรากฏการณ์รายวัน” ตามกลุ่มตัวอย่างที่มีความเกี่ยวข้องกับวิกฤตการณ์ แตกต่างกัน.....	105
23	ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานและระดับความมีคุณค่าเป็นข่าวขององค์ประกอบ “ภูมิหลังของวิกฤตการณ์”	109
24	การเปรียบเทียบความแตกต่างในการประเมินระดับคุณค่าข่าวในองค์ประกอบ “ภูมิหลังของวิกฤตการณ์” ตามกลุ่มตัวอย่างที่มีความเกี่ยวข้องกับวิกฤตการณ์ แตกต่างกัน.....	110
25	ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานและระดับความมีคุณค่าเป็นข่าวขององค์ประกอบ “ความขัดแย้ง”.....	115
26	การเปรียบเทียบความแตกต่างในการประเมินระดับคุณค่าข่าวในองค์ประกอบ “ความขัดแย้ง” ตามกลุ่มตัวอย่างที่มีความเกี่ยวข้องกับวิกฤตการณ์แตกต่างกัน.....	116

ตารางที่		หน้า
27	ค่าไอเกน ร้อยละของความแปรปรวน และร้อยละสะสมของความแปรปรวนขององค์ประกอบหลักคุณค่าข้าวด้านความรวดเร็วในการเสนอข่าววิกฤตการณ์ความไม่สงบในสามจังหวัดชายแดนใต้.....	118
28	ลำดับค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานและระดับความมีคุณค่าเป็นข่าวในด้านความรวดเร็วในการเสนอข่าววิกฤตการณ์ความไม่สงบในสามจังหวัดชายแดนใต้	119
29	ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานและระดับความมีคุณค่าเป็นข่าวขององค์ประกอบ “ความรวดเร็วในการรายงานข่าวกิจกรรมที่สร้างกำลังใจ”.....	120
30	การเปรียบเทียบความแตกต่างในการประเมินระดับคุณค่าข่าวในองค์ประกอบ “ความรวดเร็วในการรายงานข่าวกิจกรรมที่สร้างกำลังใจ” ตามกลุ่มตัวอย่างที่มีความเกี่ยวข้องกับวิกฤตการณ์แตกต่างกัน.....	121
31	ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานและระดับความมีคุณค่าเป็นข่าวขององค์ประกอบ “ความรวดเร็วในด้านการติดตามการบริหารงานของภาครัฐ”.....	123
32	การเปรียบเทียบความแตกต่างในการประเมินระดับคุณค่าข่าวในองค์ประกอบ “ความรวดเร็วในด้านการติดตามการบริหารงานของภาครัฐ” ตามกลุ่มตัวอย่างที่มีความเกี่ยวข้องกับวิกฤตการณ์แตกต่างกัน.....	124
33	ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานและระดับความมีคุณค่าเป็นข่าวขององค์ประกอบ “ความรวดเร็วในการรายงานปรากฏการณ์รายวัน”.....	125
34	ค่าไอเกน ร้อยละของความแปรปรวน และร้อยละสะสมของความแปรปรวนขององค์ประกอบหลักคุณค่าข้าวด้านระดับของการให้รายละเอียดในการเสนอข่าววิกฤตการณ์ความไม่สงบในสามจังหวัดชายแดนใต้.....	128
35	ลำดับค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานและระดับความมีคุณค่าเป็นข่าวในองค์ประกอบด้านระดับการให้รายละเอียดในการเสนอข่าววิกฤตการณ์ความไม่สงบในสามจังหวัดชายแดนใต้.....	129
36	ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานและระดับความมีคุณค่าเป็นข่าวขององค์ประกอบ “การให้รายละเอียดด้านแนวคิดสันติวิธีและมนุษยธรรม”.....	130
37	การเปรียบเทียบความแตกต่างในการประเมินระดับคุณค่าข่าวในองค์ประกอบ “การให้รายละเอียดด้านแนวคิดสันติวิธีและมนุษยธรรม” ตามกลุ่มตัวอย่างที่มีความเกี่ยวข้องกับวิกฤตการณ์แตกต่างกัน.....	130
38	ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานและระดับความมีคุณค่าเป็นข่าวขององค์ประกอบ “การให้รายละเอียดด้านการปฏิบัติงานของรัฐ”.....	133
39	ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานและระดับความมีคุณค่าเป็นข่าวขององค์ประกอบ “การให้รายละเอียดด้านปรากฏการณ์รายวัน”.....	135

ตารางที่		หน้า
40	ค่าไอเกน ร้อยละของความแปรปรวน และร้อยละสะสมของความแปรปรวนขององค์ประกอบหลักคุณค่าข้าวด้านระดับการมีหลักฐานอ้างอิงในการเสนอข่าววิกฤตการณ์ความไม่สงบในสามจังหวัดชายแดนใต้.....	138
41	ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานและระดับความมีคุณค่าเป็นข่าวขององค์ประกอบ “การมีหลักฐานอ้างอิงในการปฏิบัติหน้าที่ของเจ้าหน้าที่รัฐ”	139
42	การเปรียบเทียบความแตกต่างในการประเมินระดับคุณค่าข่าวในองค์ประกอบ “การมีหลักฐานอ้างอิงในการปฏิบัติหน้าที่ของเจ้าหน้าที่รัฐ” ตามกลุ่มตัวอย่างที่มีความเกี่ยวข้องกับวิกฤตการณ์แตกต่างกัน.....	140
43	ค่าไอเกน ร้อยละของความแปรปรวน และร้อยละสะสมของความแปรปรวนขององค์ประกอบหลักคุณค่าข้าวด้านความเหมาะสมเป็นแหล่งข้อมูลของนักวิชาการในการเสนอข่าววิกฤตการณ์ความไม่สงบในสามจังหวัดชายแดนใต้.....	142
44	ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานและระดับความมีคุณค่าเป็นข่าวขององค์ประกอบ “ความเหมาะสมเป็นแหล่งข้อมูลของนักวิชาการด้านองค์ความรู้”.....	143
45	การเปรียบเทียบความแตกต่างในการประเมินระดับคุณค่าข่าวในองค์ประกอบ “ความเหมาะสมเป็นแหล่งข้อมูลของนักวิชาการด้านองค์ความรู้” ตามกลุ่มตัวอย่างที่มีความเกี่ยวข้องกับวิกฤตการณ์แตกต่างกัน.....	144
46	ค่าไอเกน ร้อยละของความแปรปรวน และร้อยละสะสมของความแปรปรวนขององค์ประกอบหลักคุณค่าข้าวด้านความเหมาะสมเป็นแหล่งข้อมูลของภาครัฐในการเสนอข่าววิกฤตการณ์ความไม่สงบในสามจังหวัดชายแดนใต้.....	145
47	ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานและระดับความมีคุณค่าเป็นข่าวขององค์ประกอบ “ความเหมาะสมในการเป็นแหล่งข้อมูลของภาครัฐในด้านความคืบหน้าของสถานการณ์”.....	147
48	ค่าไอเกน ร้อยละของความแปรปรวน และร้อยละสะสมของความแปรปรวนขององค์ประกอบหลักคุณค่าข้าวด้านความเหมาะสมเป็นแหล่งข้อมูลของประชาชนในพื้นที่ในการเสนอข่าววิกฤตการณ์ความไม่สงบในสามจังหวัดชายแดนใต้.....	148
49	ลำดับค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานและระดับความมีคุณค่าเป็นข่าวในองค์ประกอบด้านความเหมาะสมเป็นแหล่งข้อมูลของประชาชนในพื้นที่ข่าวในการเสนอข่าววิกฤตการณ์ความไม่สงบในสามจังหวัดชายแดนใต้.....	149
50	ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานและระดับความมีคุณค่าเป็นข่าวขององค์ประกอบ “ความเหมาะสมเป็นแหล่งข้อมูลของประชาชนในพื้นที่ด้านความเชื่อมั่นต่อรัฐ”	150
51	ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานและระดับความมีคุณค่าเป็นข่าวขององค์ประกอบ “ความเหมาะสมเป็นแหล่งข้อมูลของประชาชนในพื้นที่ด้านปรากฏการณ์รายวัน”.....	152

ตารางที่		หน้า
52	การเปรียบเทียบความแตกต่างในการประเมินระดับคุณค่าข่าวในองค์ประกอบ “ความเหมาะสมเป็นแหล่งข้อมูลของประชาชนในพื้นที่ด้านปรากฏการณ์ร้ายวัน” ตามกลุ่มตัวอย่างที่มีความเกี่ยวข้องกับวิกฤตการณ์แตกต่างกัน.....	152
53	ค่าไอเกน ร้อยละของความแปรปรวน และร้อยละสะสมของความแปรปรวนของ องค์ประกอบหลักคุณค่าข่าวด้านความเหมาะสมเป็นแหล่งข้อมูลของผู้ก่อการและ แนวร่วมในการเสนอข่าววิกฤตการณ์ความไม่สงบในสามจังหวัดชายแดนใต้.....	154
54	ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานและระดับความมีคุณค่าเป็นข่าวขององค์ประกอบ “ความเหมาะสมเป็นแหล่งข้อมูลของผู้ก่อการและแนวร่วมด้านความชอบธรรมของ ภาครัฐ”.....	155
55	การเปรียบเทียบความแตกต่างในการประเมินระดับคุณค่าข่าวในองค์ประกอบ “ความเหมาะสมเป็นแหล่งข้อมูลของผู้ก่อการและแนวร่วมด้านความชอบธรรมของ ภาครัฐ” ตามกลุ่มตัวอย่างที่มีความเกี่ยวข้องกับวิกฤตการณ์แตกต่างกัน.....	156
56	ค่าไอเกน ร้อยละของความแปรปรวน และร้อยละสะสมของความแปรปรวนของ องค์ประกอบหลักคุณค่าข่าวด้านแหล่งที่มาของข้อมูลประเภท “ข้อเท็จจริง” ในการเสนอข่าววิกฤตการณ์ความไม่สงบในสามจังหวัดชายแดนใต้.....	157
57	ลำดับค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานและระดับความมีคุณค่าเป็นข่าวใน องค์ประกอบด้านแหล่งที่มาของข้อมูลประเภท “ข้อเท็จจริง” ในการเสนอข่าว วิกฤตการณ์ความไม่สงบในสามจังหวัดชายแดนใต้.....	158
58	ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานและระดับความมีคุณค่าเป็นข่าวขององค์ประกอบ “แหล่งที่มาของข้อมูลประเภทข้อเท็จจริงจากคนในพื้นที่”.....	159
59	การเปรียบเทียบความแตกต่างในการประเมินระดับคุณค่าข่าวในองค์ประกอบ “แหล่งที่มาของข้อมูลประเภทข้อเท็จจริงจากคนในพื้นที่” ตามกลุ่มตัวอย่าง ที่มีความเกี่ยวข้องกับวิกฤตการณ์แตกต่างกัน.....	160
60	ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานและระดับความมีคุณค่าเป็นข่าวขององค์ประกอบ “แหล่งที่มาของข้อมูลประเภทข้อเท็จจริงจากผู้ก่อการและแนวร่วม”.....	162
61	การเปรียบเทียบความแตกต่างในการประเมินระดับคุณค่าข่าวในองค์ประกอบ “แหล่งที่มาของข้อมูลประเภทข้อเท็จจริงจากผู้ก่อการและแนวร่วม” ตามกลุ่มตัวอย่างที่มีความเกี่ยวข้องกับวิกฤตการณ์แตกต่างกัน.....	162
62	ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานและระดับความมีคุณค่าเป็นข่าวขององค์ประกอบ “แหล่งที่มาของข้อมูลประเภทข้อเท็จจริงจากองค์กรกลาง”.....	165

ตารางที่		หน้า
63	การเปรียบเทียบความแตกต่างในการประเมินระดับคุณค่าข่าวในองค์ประกอบ “แหล่งที่มาของข้อมูลประเภทข้อเท็จจริงจากองค์กรกลาง” ตามกลุ่มตัวอย่าง ที่มีความเกี่ยวข้องข้องกับวิกฤตการณ์แตกต่างกัน.....	165
64	ค่าไอเกน ร้อยละของความแปรปรวน และร้อยละสะสมของความแปรปรวนของ องค์ประกอบหลักคุณค่าข่าวด้านแหล่งที่มาของข้อมูลประเภท “ความคิดเห็น” ในการเสนอข่าววิกฤตการณ์ความไม่สงบในสามจังหวัดชายแดนใต้.....	167
65	ลำดับค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานและระดับความมีคุณค่าเป็นข่าวใน องค์ประกอบด้านแหล่งที่มาของข้อมูลประเภทความคิดเห็น.....	167
66	ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานและระดับความมีคุณค่าเป็นข่าวของ องค์ประกอบ “แหล่งที่มาของข้อมูลประเภทความคิดเห็นจากคนในพื้นที่”.....	169
67	การเปรียบเทียบความแตกต่างในการประเมินระดับคุณค่าข่าวในองค์ประกอบ “แหล่งที่มาของข้อมูลประเภทความคิดเห็นจากคนในพื้นที่” ตามกลุ่มตัวอย่าง ที่มีความเกี่ยวข้องข้องกับวิกฤตการณ์แตกต่าง.....	170
68	ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานและระดับความมีคุณค่าเป็นข่าวขององค์ประกอบ “แหล่งที่มาของข้อมูลประเภทความคิดเห็นจากองค์กรอิสระและองค์กรนานาชาติ”.....	172
69	การเปรียบเทียบความแตกต่างในการประเมินระดับคุณค่าข่าวในองค์ประกอบ “แหล่งที่มาของข้อมูลประเภทความคิดเห็นจากองค์กรอิสระและองค์กรนานาชาติ” ตามกลุ่มตัวอย่างที่มีความเกี่ยวข้องข้องกับวิกฤตการณ์แตกต่างกัน.....	172
70	ค่าไอเกน ร้อยละของความแปรปรวน และร้อยละสะสมของความแปรปรวนของ องค์ประกอบหลักคุณค่าข่าวด้านแหล่งที่มาของข้อมูลประเภท “การวิเคราะห์ สถานการณ์” ในการเสนอข่าววิกฤตการณ์ความไม่สงบในสามจังหวัดชายแดนใต้.....	174
71	ลำดับค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานและระดับความมีคุณค่าเป็นข่าวใน องค์ประกอบด้านแหล่งที่มาของข้อมูลประเภท “การวิเคราะห์สถานการณ์” ในการเสนอข่าววิกฤตการณ์ความไม่สงบในสามจังหวัดชายแดนใต้.....	174
72	ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานและระดับความมีคุณค่าเป็นข่าวขององค์ประกอบ “แหล่งที่มาของข้อมูลประเภทการวิเคราะห์สถานการณ์จากนักวิชาการ และผู้บริหารประเทศ”.....	175
73	การเปรียบเทียบความแตกต่างในการประเมินระดับคุณค่าข่าวในองค์ประกอบ “แหล่งที่มาของข้อมูลประเภทการวิเคราะห์สถานการณ์จากนักวิชาการและ ผู้บริหารประเทศ” ตามกลุ่มตัวอย่างที่มีความเกี่ยวข้องข้องกับวิกฤตการณ์แตกต่างกัน.....	176

ตารางที่		หน้า
74	ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานและระดับความมีคุณค่าเป็นข่าวขององค์ประกอบ “แหล่งที่มาของข้อมูลประเภทการวิเคราะห์สถานการณ์จากสื่อมวลชนและ องค์กรนานาชาติ”.....	178
75	การเปรียบเทียบความแตกต่างในการประเมินระดับคุณค่าข่าวในองค์ประกอบ “แหล่งที่มาของข้อมูลประเภทการวิเคราะห์สถานการณ์จากสื่อมวลชนและองค์กร นานาชาติ” ตามกลุ่มตัวอย่างที่มีความเกี่ยวข้องกับวิกฤตการณ์แตกต่างกัน.....	179
76	สรุปองค์ประกอบที่มีคุณค่าข่าวในวิกฤตการณ์ความไม่สงบในสามจังหวัด ชายแดนภาคใต้.....	180
77	สรุปองค์ประกอบคุณลักษณะการนำเสนอที่มีคุณค่าข่าวในวิกฤตการณ์ความไม่สงบ ในสามจังหวัดชายแดนภาคใต้.....	181
78	จำนวนและร้อยละของกลุ่มตัวอย่างในวิกฤตการณ์ใช้ห้วงนก จำแนกตามเพศ อายุ ระดับการศึกษา และที่อยู่ในปัจจุบัน.....	182
79	จำนวนและร้อยละของกลุ่มตัวอย่างในวิกฤตการณ์ใช้ห้วงนก จำแนกตาม คุณลักษณะด้านอาชีพ.....	183
80	ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานและระดับความมีคุณค่าเป็นข่าวของตัวแปรที่เกี่ยวกับ องค์ประกอบของข้อมูลในวิกฤตการณ์ใช้ห้วงนกที่มีค่าเฉลี่ยมากที่สุดและน้อยที่สุด 3 ลำดับ.....	184
81	ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานและระดับความมีคุณค่าเป็นข่าวของตัวแปรด้าน คุณลักษณะการนำเสนอข้อมูลและในวิกฤตการณ์ใช้ห้วงนกที่มีค่าเฉลี่ยมากที่สุด 3 ลำดับและน้อยที่สุด 1 ลำดับ.....	186
82	ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานและระดับความมีคุณค่าเป็นข่าวของตัวแปรด้าน ความเหมาะสมเป็นแหล่งข้อมูลในวิกฤตการณ์ใช้ห้วงนกที่มีค่าเฉลี่ยมากที่สุด 3 ลำดับและน้อยที่สุด 1 ลำดับ.....	188
83	ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานและระดับความมีคุณค่าเป็นข่าวของตัวแปรด้าน แหล่งที่มาของข้อมูลแต่ละประเภทในวิกฤตการณ์ใช้ห้วงนกที่มีค่าเฉลี่ยมากที่สุด 3 ลำดับและน้อยที่สุด 1 ลำดับ.....	191
84	ค่าไอเกน ร้อยละของความแปรปรวน และร้อยละสะสมของความแปรปรวนของ องค์ประกอบหลักคุณค่าข่าวในวิกฤตการณ์ใช้ห้วงนก.....	193
85	ลำดับค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานและระดับความมีคุณค่าเป็นข่าวของ องค์ประกอบที่มีคุณค่าเป็นข่าวในวิกฤตการณ์ใช้ห้วงนก.....	194
86	ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานและระดับความมีคุณค่าเป็นข่าวขององค์ประกอบ “องค์ความรู้เกี่ยวกับโรค”.....	196

ตารางที่		หน้า
87	ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานและระดับความมีคุณค่าเป็นข่าวขององค์ประกอบ “ความเสี่ยง”.....	200
88	ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานและระดับความมีคุณค่าเป็นข่าวขององค์ประกอบ “การแก้ไขปัญหของภาครัฐ”.....	204
89	ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานและระดับความมีคุณค่าเป็นข่าวขององค์ประกอบ “ปรากฏการณ์รายวัน”.....	209
90	ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานและระดับความมีคุณค่าเป็นข่าวขององค์ประกอบ “ภูมิปัญญาชาวบ้าน”.....	212
91	ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานและระดับความมีคุณค่าเป็นข่าวขององค์ประกอบ “การเยียวยา”.....	215
92	ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานและระดับความมีคุณค่าเป็นข่าวขององค์ประกอบ “ผลกระทบ”.....	219
93	ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานและระดับความมีคุณค่าเป็นข่าวขององค์ประกอบ “ภูมิหลังของโรคระบาด”.....	223
94	ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานและระดับความมีคุณค่าเป็นข่าวขององค์ประกอบ “ความขัดแย้ง”.....	226
95	ค่าไอเกน ร้อยละของความแปรปรวน และร้อยละสะสมของความแปรปรวนของ องค์ประกอบหลักคุณค่าข่าวด้านความเร็วในการเสนอข่าววิกฤตการณ์ใช้หัดนก...	229
96	ลำดับค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานและระดับความมีคุณค่าเป็นข่าวขององค์ประกอบ ด้านความเร็วในการเสนอข่าววิกฤตการณ์ใช้หัดนก.....	230
97	ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานและระดับความมีคุณค่าเป็นข่าวขององค์ประกอบ “ความเร็วในการรายงานปรากฏการณ์รายวัน”.....	231
98	การเปรียบเทียบความแตกต่างในการประเมินระดับคุณค่าข่าวในองค์ประกอบ “ความเร็วในการรายงานปรากฏการณ์รายวัน” ตามกลุ่มตัวอย่างที่มี ความเกี่ยวข้องกับวิกฤตการณ์แตกต่างกัน.....	231
99	ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานและระดับความมีคุณค่าเป็นข่าวขององค์ประกอบ “ความเร็วในการเผยแพร่องค์ความรู้ของโรค”.....	235
100	การเปรียบเทียบความแตกต่างในการประเมินระดับคุณค่าข่าวในองค์ประกอบ “ความเร็วในการเผยแพร่องค์ความรู้ของโรค” ตามกลุ่มตัวอย่างที่มี ความเกี่ยวข้องกับวิกฤตการณ์แตกต่างกัน.....	236

ตารางที่		หน้า
101	ค่าไอเกน ร้อยละของความแปรปรวน และร้อยละสะสมของความแปรปรวนขององค์ประกอบหลักคุณค่าข้าวด้านระดับการให้รายละเอียดในการเสนอข่าววิกฤตการณ์ใช้หวัตนก.....	237
102	ลำดับค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานและระดับความมีคุณค่าเป็นข่าวในองค์ประกอบด้านระดับการให้รายละเอียดในการเสนอข่าววิกฤตการณ์ใช้หวัตนก.....	238
103	ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานและระดับความมีคุณค่าเป็นข่าวขององค์ประกอบ “การให้รายละเอียดของข้อมูลการแพร่ระบาด”.....	239
104	ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานและระดับความมีคุณค่าเป็นข่าวขององค์ประกอบ “การให้รายละเอียดของข้อมูลด้านการป้องกันตนเอง”.....	241
105	ค่าไอเกน ร้อยละของความแปรปรวน และร้อยละสะสมของความแปรปรวนขององค์ประกอบหลักคุณค่าข้าวด้านระดับการมีหลักฐานอ้างอิงในการเสนอข่าววิกฤตการณ์ใช้หวัตนก.....	243
106	ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานและระดับความมีคุณค่าเป็นข่าวขององค์ประกอบ “การมีหลักฐานอ้างอิงของการระบาด”.....	244
107	การเปรียบเทียบความแตกต่างในการประเมินระดับคุณค่าข้าวในองค์ประกอบ “การมีหลักฐานอ้างอิงของการระบาด” ตามกลุ่มตัวอย่างที่มีความเกี่ยวข้องกับวิกฤตการณ์แตกต่างกัน.....	245
108	ค่าไอเกน ร้อยละของความแปรปรวน และร้อยละสะสมของความแปรปรวนขององค์ประกอบหลักคุณค่าข้าวด้านความเหมาะสมเป็นแหล่งข้อมูลของนักวิชาการในการเสนอข่าววิกฤตการณ์ใช้หวัตนก.....	247
109	ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานและระดับความมีคุณค่าเป็นข่าวขององค์ประกอบ “ความเหมาะสมในการเป็นแหล่งข้อมูลของนักวิชาการในทางการแพทย์และสาธารณสุข”.....	248
110	การเปรียบเทียบความแตกต่างในการประเมินระดับคุณค่าข้าวในองค์ประกอบ “ความเหมาะสมเป็นแหล่งข้อมูลของนักวิชาการในทางการแพทย์และสาธารณสุข” ตามกลุ่มตัวอย่างที่มีความเกี่ยวข้องกับวิกฤตการณ์แตกต่างกัน.....	249
111	ค่าไอเกน ร้อยละของความแปรปรวน และร้อยละสะสมของความแปรปรวนขององค์ประกอบหลักคุณค่าข้าวด้านความเหมาะสมเป็นแหล่งข้อมูลของภาครัฐในการเสนอข่าววิกฤตการณ์ใช้หวัตนก.....	251

ตารางที่		หน้า
112	ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานและระดับความมีคุณค่าเป็นข่าวขององค์ประกอบ “ความเหมาะสมเป็นแหล่งข้อมูลของภาครัฐในด้านระบบการแพทย์และ การสาธารณสุขของประเทศ”.....	252
113	ค่าไอเกน ร้อยละของความแปรปรวน และร้อยละสะสมของความแปรปรวนของ องค์ประกอบหลักคุณค่าข่าวด้านความเหมาะสมเป็นแหล่งข้อมูลของประชาชน ในพื้นที่ในการเสนอข่าววิกฤตการณ์ใช้ห้วงดินก.....	253
114	ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานและระดับความมีคุณค่าเป็นข่าวขององค์ประกอบ “ความเหมาะสมเป็นแหล่งข้อมูลของประชาชนในพื้นที่แพร่ระบาดด้าน การประเมินภาครัฐ”.....	254
115	ค่าไอเกน ร้อยละของความแปรปรวน และร้อยละสะสมของความแปรปรวนของ องค์ประกอบหลักคุณค่าข่าวด้านความเหมาะสมเป็นแหล่งข้อมูลของภาครัฐกิจ ในการเสนอข่าววิกฤตการณ์ใช้ห้วงดินก.....	255
116	ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานและระดับความมีคุณค่าเป็นข่าวขององค์ประกอบ “ความเหมาะสมในการเป็นแหล่งข้อมูลของภาครัฐกิจในด้านการประเมินผลกระทบ”....	257
117	ค่าไอเกน ร้อยละของความแปรปรวน และร้อยละสะสมของความแปรปรวนของ องค์ประกอบหลักคุณค่าข่าวด้านแหล่งที่มาของข้อมูลประเภท “ข้อเท็จจริง” ในการเสนอข่าววิกฤตการณ์ใช้ห้วงดินก.....	258
118	ลำดับค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานและระดับความมีคุณค่าข่าวในองค์ประกอบ ด้านแหล่งที่มาของข้อมูลประเภท “ข้อเท็จจริง” ในการเสนอข่าววิกฤตการณ์ใช้ห้วงดินก..	259
119	ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานและระดับความมีคุณค่าเป็นข่าวขององค์ประกอบ “แหล่งที่มาของข้อมูลประเภทข้อเท็จจริงจากผู้เชี่ยวชาญ”.....	260
120	การเปรียบเทียบความแตกต่างในการประเมินระดับคุณค่าข่าวในองค์ประกอบ “แหล่งที่มาของข้อมูลประเภทข้อเท็จจริงจากผู้เชี่ยวชาญ” ตามกลุ่มตัวอย่าง ที่มีความเกี่ยวข้องกับวิกฤตการณ์แตกต่างกัน.....	261
121	ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานและระดับความมีคุณค่าเป็นข่าวขององค์ประกอบ “แหล่งที่มาของข้อมูลประเภทข้อเท็จจริงจากผู้ได้รับผลกระทบ”.....	263
122	การเปรียบเทียบความแตกต่างในการประเมินระดับคุณค่าข่าวในองค์ประกอบ “แหล่งที่มาของข้อมูลประเภทข้อเท็จจริงจากผู้ได้รับผลกระทบ” ตามกลุ่มตัวอย่าง ที่มีความเกี่ยวข้องกับวิกฤตการณ์แตกต่างกัน.....	264
123	ค่าไอเกน ร้อยละของความแปรปรวน และร้อยละสะสมของความแปรปรวนของ องค์ประกอบหลักคุณค่าข่าวด้านแหล่งที่มาของข้อมูลประเภท “ความคิดเห็น” ในการเสนอข่าววิกฤตการณ์ใช้ห้วงดินก.....	265

ตารางที่		หน้า
124	ลำดับค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานและระดับความมีคุณค่าเป็นข่าว ในองค์ประกอบด้านแหล่งที่มาของข้อมูลประเภท “ความคิดเห็น” ในการเสนอข่าววิกฤตการณ์ใช้ห้วงคืน.....	266
125	ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานและระดับความมีคุณค่าเป็นข่าวขององค์ประกอบ “แหล่งที่มาของข้อมูลประเภทความคิดเห็นจากผู้เชี่ยวชาญ”.....	267
126	การเปรียบเทียบความแตกต่างในการประเมินระดับคุณค่าข่าวในองค์ประกอบ “แหล่งที่มาของข้อมูลประเภทความคิดเห็นจากผู้เชี่ยวชาญ” ตามกลุ่มตัวอย่าง ที่มีความเกี่ยวข้องกับวิกฤตการณ์แตกต่างกัน.....	268
127	ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานและระดับความมีคุณค่าเป็นข่าวขององค์ประกอบ “แหล่งที่มาของข้อมูลประเภทความคิดเห็นจากผู้ได้รับผลกระทบ”.....	269
128	การเปรียบเทียบความแตกต่างในการประเมินระดับคุณค่าข่าวในองค์ประกอบ “แหล่งที่มาของข้อมูลประเภทความคิดเห็นจากผู้ได้รับผลกระทบ” ตามกลุ่มตัวอย่างที่มีความเกี่ยวข้องกับวิกฤตการณ์แตกต่างกัน.....	270
129	ค่าไอเกน ร้อยละของความแปรปรวน และร้อยละสะสมของความแปรปรวนของ องค์ประกอบหลักคุณค่าข่าวด้านแหล่งที่มาของข้อมูลประเภท “วิเคราะห์สถานการณ์” ในการเสนอข่าววิกฤตการณ์ใช้ห้วงคืน.....	271
130	ลำดับค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานและระดับความมีคุณค่าเป็นข่าวใน องค์ประกอบด้านแหล่งที่มาของข้อมูลประเภท “วิเคราะห์สถานการณ์” ในการเสนอข่าววิกฤตการณ์ใช้ห้วงคืน.....	271
131	ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานและระดับความมีคุณค่าเป็นข่าวขององค์ประกอบ “แหล่งที่มาของข้อมูลประเภทวิเคราะห์สถานการณ์จากผู้เชี่ยวชาญ”.....	272
132	การเปรียบเทียบความแตกต่างในการประเมินระดับคุณค่าข่าวในองค์ประกอบ “แหล่งที่มาของข้อมูลประเภทวิเคราะห์สถานการณ์จากผู้เชี่ยวชาญ” ตามกลุ่มตัวอย่างที่มีความเกี่ยวข้องกับวิกฤตการณ์แตกต่างกัน.....	273
133	ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานและระดับความมีคุณค่าเป็นข่าวขององค์ประกอบ “แหล่งที่มาของข้อมูลประเภทวิเคราะห์สถานการณ์จากสื่อมวลชน”.....	274
134	สรุปองค์ประกอบที่มีคุณค่าข่าวในวิกฤตการณ์ในวิกฤตการณ์ใช้ห้วงคืน.....	275
135	สรุปองค์ประกอบคุณลักษณะการนำเสนอที่มีคุณค่าข่าวในวิกฤตการณ์ใช้ห้วงคืน.....	276

สารบัญญภาพ

ภาพประกอบ	หน้า
1 องค์ประกอบและพัฒนาการของหลักคุณค่าชาวโดย Vincent Campbell (2004)...	24
2 แบบจำลองเชิงพึ่งพา (Dependency Model) ของ Ball – Rokeach และ DeFleur (1976).....	32
3 กรอบแนวคิดการวิจัย.....	49
4 ลำดับขั้นตอนทางสถิติในการนำเสนอผลการศึกษา.....	68
5 สรุปขั้นตอนการดำเนินการวิจัย.....	69
6 ความสัมพันธ์ระหว่างองค์ประกอบของหลักคุณค่าชาวดั้งเดิมกับองค์ประกอบของหลักคุณค่าชาวในภาวะวิกฤตทางสังคม.....	311
7 ปัจจัยด้านโครงสร้างความคิดและจิตวิทยาที่อธิบายวิธีคิดเกี่ยวกับ “คุณค่าชาว” ในวิกฤตการณ์ความไม่สงบในสามจังหวัดชายแดนภาคใต้.....	318
8 ปัจจัยด้านโครงสร้างความคิดและจิตวิทยาที่อธิบายวิธีคิดเกี่ยวกับ “คุณค่าชาว” ในวิกฤตการณ์ใช้หัวदनก.....	319
9 การตัดสินใจเกี่ยวกับหลักคุณค่าชาวภายใต้วิกฤตการณ์ความไม่สงบในจังหวัดชายแดนใต้.....	323
10 การตัดสินใจเกี่ยวกับหลักคุณค่าชาวภายใต้วิกฤตการณ์ใช้หัวदनก.....	323

สถาบันวิทยบริการ
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

บทที่ 1

บทนำ

ความสำคัญของปัญหา

“เมื่อเกิดวิกฤตการณ์ทางการเมือง ภัยพิบัติธรรมชาติ หรือช่วงเวลาที่มีความเปลี่ยนแปลงและความขัดแย้งรุนแรงทางสังคมนั้น สาธารณชนต้องพึ่งพาข่าวสารจากสื่อมวลชนมากยิ่งขึ้น แม้กระทั่งเจ้าหน้าที่ของรัฐ และผู้นำทางการเมืองก็ตาม”

คำกล่าวของ Ball - Rokeach และ DeFleur (1976) นี้แสดงให้เห็นถึงบทบาทของสถาบันสื่อมวลชนที่มีต่อสังคม โดยเฉพาะในช่วงที่สังคมอยู่ในภาวะต้องเผชิญกับปัญหาสำคัญจนกระทั่งทำให้สภาวะปกติสุขของสังคมต้องถูกทำลายลงไปที่เรียกว่า “วิกฤตการณ์” หรือ “ภัยพิบัติ” (Crisis or Disaster)

นัยยะของวิกฤตการณ์หรือภัยพิบัติข้างต้นนี้ แตกต่างไปจากความหมายของวิกฤตการณ์โดยทั่วไปที่ทุกสังคมมีการเผชิญกันเป็นระยะกับคนแต่ละกลุ่ม อาทิเช่น ปัญหาภัยแล้ง น้ำท่วม การชุมนุมประท้วง ฯลฯ เนื่องจากวิกฤตการณ์เหล่านี้เกิดขึ้นสม่ำเสมอจนสังคมคุ้นเคยและเข้าใจถึงสาเหตุ จนมีมาตรการในการจัดการป้องกันอย่างชัดเจน สถานการณ์วิกฤตเหล่านี้จึงสามารถคลี่คลายได้อย่างรวดเร็ว

แต่ความหมายของวิกฤตการณ์ตามคำกล่าวของ Ball - Rokeach และ DeFleur สอดคล้องกับลักษณะของ “วิกฤตการณ์สาธารณะ” (Public Crisis) ซึ่งหมายถึง สถานการณ์ต่างๆ ที่เกิดขึ้นตามธรรมชาติหรือเกิดจากการกระทำของมนุษย์ ที่จะทำให้เกิดการคุกคามอย่างรุนแรงและทันทีทันใดต่อชีวิตและทรัพย์สิน หรือความสงบสุขในชีวิตของคนส่วนใหญ่ในสังคม เช่น เหตุการณ์ลอบสังหารบุคคลสำคัญของสังคมหรือประเทศ การโจมตีของผู้ก่อการร้าย การจลาจล สถานการณ์ก่อความไม่สงบในประเทศ อุบัติภัยจากสารกัมมันตรังสี ภัยพิบัติธรรมชาติขนาดใหญ่ เป็นต้น โดยการคุกคามที่เกิดขึ้นไม่ได้เป็นอันตรายเฉพาะบุคคล แต่ส่งผลกระทบต่อคนกลุ่มใหญ่หรือสังคมโดยรวม (Graber, 1988) ผลจากการเกิดขึ้นของวิกฤตการณ์ลักษณะนี้ความสูญเสียถึงขั้นเป็นโศกนาฏกรรมทางสังคมที่มีทั้งผู้บาดเจ็บทั้งทางร่างกายและจิตใจ ผู้เสียชีวิต ตลอดจนถึงทรัพย์สินจำนวนมาก ยิ่งไปกว่านั้น ในบางกรณีวิกฤตการณ์ที่เกิดขึ้นก็มีความซับซ้อนจนยากที่จะวิเคราะห์วินิจฉัยเพื่อทำความเข้าใจและค้นหาสาเหตุที่แท้จริง รวมทั้งยังไม่สามารถหาหนทางจัดการปัญหาให้คลี่คลายลงไปได้

ท่ามกลางการเกิดขึ้นและดำเนินไปของวิกฤตการณ์ “ข่าว” คือ สารสนเทศที่สาธารณชนต้องการมากที่สุด ผลการวิจัยจำนวนมากให้ข้อสรุปสอดคล้องกันว่า ในช่วงเวลาเช่นนี้สังคมต่างหันมาพึ่งพาข้อมูลข่าวสารจากสื่อมวลชนเพื่อต้องการคำอธิบายต่อสิ่งที่กำลังเผชิญอยู่และจะได้ตัดสินใจในการแสดงพฤติกรรมได้อย่างทันท่วงทีและเหมาะสม ทั้งนี้เพราะสื่อมวลชนเป็นเพียงสถาบันเดียวที่มีความพร้อมในการที่จะรวบรวมข้อมูลข่าวสาร

จำนวนมากและกระจายข้อมูลได้อย่างรวดเร็ว (Hirchburg, Dillman and Ball – Rokeach, 1986 ; Graber, 1988 ; Pan, Ostman, Moy, and Reynolds, 1994 ; Hindman, 2004) ทั้งความพร้อมด้านทรัพยากร อันได้แก่ บุคลากร เครื่องมือ และเทคโนโลยีการสื่อสาร ฯลฯ รวมถึงความสามารถเข้าถึงแหล่งข้อมูลต่างๆ ได้โดยตรง สื่อมวลชนจึงเป็นช่องทางสำคัญในการลำเลียงข่าวสารสู่สังคม (Simon, 1997 ; Sood et al ., 1987) เป็นตัวกลางสำคัญในการสร้างการรับรู้ความเสี่ยงและช่วยเพิ่มความตระหนักในภัยพิบัติแก่ประชาชน (Quarantelli , 1996) รวมถึงทำให้ประชาชนทราบถึงมาตรการของรัฐบาลที่จะรับมือกับสถานการณ์ที่เกิดขึ้น (Fisher, 1996 อ้างใน Perez – Lugo, 1999)

อย่างไรก็ตาม สิ่งที่สื่อมวลชนต้องระมัดระวังอย่างยิ่งในการสื่อข่าวท่ามกลางภาวะวิกฤตคือ ผลกระทบของข่าวต่อการรับรู้ของสังคม Perez-Lugo (1999) กล่าวว่า การรับรู้ต่ออันตรายของภัยพิบัติและการตอบสนองของประชาชนขึ้นอยู่กับเนื้อหาข่าวของสื่อมวลชนและความถูกต้องของการนำเสนอมากกว่าปัจจัยอื่นๆ หมายความว่า ข่าวสารที่ประกอบไปด้วยความจริงที่เกิดขึ้นอย่างถูกต้องทุกแง่มุมและนำเสนออย่างทันสถานการณ์ ต้องสามารถทำให้ประชาชนเข้าใจได้อย่างถ่องแท้ถึงปัจจัยที่เป็นสาเหตุและผลกระทบของสถานการณ์ที่กำลังประสบอยู่ ขณะเดียวกันข่าวสารนั้นต้องไม่สร้างความตื่นตระหนก (panic) แก่สังคมอันจะทำให้ยากต่อการควบคุม รวมทั้งข่าวยังต้องมีบทบาททำให้สังคมเกิดความตระหนักถึงความสำคัญของปัญหาที่เกิดขึ้นเพื่อร่วมมือกันหาทางคลี่คลาย

ในด้านผลกระทบของข่าวต่อทิศทางของวิกฤตการณ์ ผลการศึกษาที่ผ่านมาพบว่า เนื้อหาข่าวของสื่อมวลชนมีบทบาทในการชี้แนะหรือการทำให้วิกฤตการณ์คลี่คลายหรือรุนแรงยิ่งขึ้นได้ไม่ว่าจะมีเจตนาหรือไม่ก็ตาม ดังที่ Baran and Davis (2001) นักวิชาการอเมริกันกล่าวว่า ข่าวเป็นปัจจัยที่ส่งผลกระทบต่อโอกาสของสงครามและสันติภาพในสงครามโลกครั้งที่ 1 เป็นอย่างมาก ข่าวสารอาจทำให้สงครามลุกลามหรือสงบลงก็ได้ เพราะข่าวสารเหล่านั้นผ่านการตกแต่ง เลือกลงม่นำเสนอมาแล้วไม่มากนัก

“ข่าว” จึงมีความสำคัญมากต่อปฏิกริยาของสังคมและทิศทางของวิกฤตการณ์ การสื่อข่าวในประเด็นที่ “วิกฤต” จึงต้องมีความละเอียดอ่อนในการสื่อสารเป็นพิเศษ เพราะเป็นภาวะที่สังคมมีความอ่อนไหวสูง ผู้สื่อข่าวและองค์กรข่าวจึงควรตระหนักถึงบทบาท และความสำคัญในการทำหน้าที่ของตนที่จะส่งผลกระทบต่อความสงบสุขของสังคมโดยรวม

หลักคุณค่าข่าว (News Values) เป็นวิธีคิดหรือเหตุผลที่อยู่เบื้องหลังในการคัดเลือกแง่มุมของเรื่องราวหรือเหตุการณ์ให้เป็นข่าว ในยุคแรกของการสื่อข่าว หลักเกณฑ์ที่ผู้สื่อข่าวใช้ในการตัดสินใจคัดเลือกเหตุการณ์จะไม่มีภาระเป็นลายลักษณ์อักษรอย่างชัดเจน ผู้สื่อข่าวใช้เพียงความรู้สึกที่อยู่ในใจหรือใช้สามัญสำนึก (Common Sense) จากการเรียนรู้ความต้องการของบรรณาธิการ (Buckalev, 1969 อ้างใน Staab, 1990) ต่อมาภายหลังจึงมีการพยายามรวบรวมหลักเกณฑ์เหล่านั้นขึ้นมาเป็นองค์ความรู้ทางวารสารศาสตร์ หลักการนี้ยึดถือกันมานานในแวดวงวารสารศาสตร์กระทั่งปัจจุบัน เป็นเสมือน “บัญญัติ 10 ประการ” ที่ผู้อยู่ในวิชาชีพต้องจดจำในสามัญสำนึกของคนทำข่าว องค์ประกอบเหล่านั้นได้แก่ ความสดทันเหตุการณ์ (Immediacy or Timeliness) ความ

ใกล้ชิด (Proximity or Closeness) ความโดดเด่น (Prominence) ความผิดปกติ (Unusualness or Oddity) เรื่องที่เร้าความสนใจ (Sensationalism) ความขัดแย้ง (Conflict) ความลึกลับซับซ้อน (Suspense) ผลกระทบ (Impact / Consequence) ฯลฯ ทั้งนี้ในแต่ละข่าวจะประกอบด้วยคุณค่าข่าวรวมอยู่ในจำนวนมากน้อยแตกต่างกัน ข่าวใดที่ประกอบด้วยคุณค่าข่าวมาก ข่าวนั้นก็มักจะได้รับความสนใจจากผู้รับสารมากไปด้วย

นักวารสารศาสตร์ในยุคแรกเชื่อตามหลักภววิทยา (Ontology) ว่า คุณค่าข่าวเป็นสิ่งที่มียู่ในตัวเหตุการณ์เอง ผู้สื่อข่าวจะไม่สามารถเสนอข่าวที่ไม่มีคุณค่าและน่าสนใจ หรือให้มีคุณค่าทางข่าวขึ้นมาได้ หากตัวข่าวเองไม่มีความสำคัญหรือน่าสนใจอยู่ก่อนแล้ว ขณะที่นักวิชาการด้านวารสารศาสตร์ที่ยึดแนวความคิดทางวัฒนธรรมศึกษาพยายามพิสูจน์ให้เห็นว่า การกำหนดคุณค่าข่าวเป็นไปตามหลักญาณวิทยา (Epistemology) นั่นคือ คุณค่าข่าวถูกกำหนดขึ้นจากความคิดของผู้สื่อข่าว (Lau, 2004)

ดังเช่นความเชื่อของนักวิชาการด้านวัฒนธรรมศึกษาเกี่ยวกับความสัมพันธ์ระหว่างหลักคุณค่าข่าวกับการกำหนดกรอบ (Framing) และการเล่าเรื่อง (Narration) ที่ว่า หลักคุณค่าข่าวนี้นี้เป็นส่วนหนึ่งในความพยายามขององค์กรข่าวหรือผู้สื่อข่าวที่จะกำหนดกรอบเพื่อเสนอลักษณะของความเป็นจริงบางประการไปสู่ผู้รับสาร โดยผู้สื่อข่าวจะเลือกบางแง่มุมหรือลักษณะบางประการของความเป็นจริงในเหตุการณ์ที่ตนได้รับรู้ ผ่านกระบวนการเล่าเรื่องเพื่อทำให้ผู้รับสารมองเห็นความสำคัญหรือความน่าสนใจในแง่มุมของเหตุการณ์ที่เลือกมาเป็นข่าวได้ชัดเจนยิ่งขึ้น (Entman, 1993) จึงอาจกล่าวได้ว่า คุณค่าข่าวถูกใช้เพื่อเป็นแก่นของเรื่อง (Theme) หรือเพื่อกำหนดลีลา (Style) ที่จะเน้นให้ข่าวนั้นน่าดึงดูดใจและทำทนายสำหรับผู้รับสาร คุณค่าข่าวจึงอาจไม่ใช่สิ่งที่มียู่ในตัวเสมอไป

ความคิดดังกล่าวยังสอดคล้องกับการตั้งคำถามจากหลายฝ่ายในสังคมว่า “คุณค่า” (Value) ของข่าวที่ผู้ประกอบวิชาชีพเพื่อนำข่าวนั้นมากล่าวอ้างในการเลือกเหตุการณ์ที่สมควรเป็นข่าว แท้จริงหมายถึงสิ่งใดกันแน่ ระหว่าง “เนื้อหาที่มีคุณค่าต่อสังคม” ซึ่งหมายถึงเรื่องราวที่สมควรนำเสนอเพราะเป็นข้อมูลที่มีประโยชน์ต่อสาธารณชน อาทิ องค์ประกอบด้าน “ผลกระทบ” ที่ข่าวต้องเป็นเรื่องราวที่ส่งผลต่อคนหมู่มาก องค์ประกอบด้าน “ความใกล้ชิด” หมายถึงเรื่องราวที่เป็นประโยชน์หรือน่าสนใจสำหรับคนในภูมิภาคต่างๆ ฯลฯ หรือหมายถึง “มูลค่าทางธุรกิจของสินค้า” ที่เนื้อหาข่าวมีลักษณะของสิ่งที่ขายได้ในธุรกิจข่าวสาร โดยไม่ได้คำนึงว่ามีประโยชน์อย่างไรต่อสังคม เช่น เรื่องราวอื้อฉาว (Scandal) ที่มักจะเป็นข่าวทางลบ น่าอับอายสำหรับผู้เป็นข่าว องค์ประกอบด้าน “ความขัดแย้ง” ที่นำเสนอไปแล้วมักจะส่งผลให้ความขัดแย้งนั้นรุนแรงยิ่งขึ้น องค์ประกอบด้าน “ความเด่น” ที่เรื่องราวของผู้มีชื่อเสียงมักเป็นข่าว ฯลฯ คำถามดังกล่าวเป็นสิ่งที่ทำให้นักวารสารศาสตร์ถูกวิพากษ์ในการทำหน้าที่สื่อข่าวสู่สังคม

แม้จะมีการวิพากษ์วิจารณ์หลักคุณค่าข่าวจากหลายฝ่ายเสมอมา แต่องค์ความรู้เรื่องคุณค่าข่าวนี้นี้ ยังคงถูกใช้เป็นหลักการทางวารสารศาสตร์และหล่อหลอมเป็นแนวปฏิบัติในวิชาชีพ โดยไม่มีการตั้งข้อสังเกตถึงความเหมาะสมกับบริบททางสังคมและสิ่งแวดล้อม รวมถึงผลกระทบต่อการรับรู้ของผู้รับสารเลย แม้กระทั่งช่วงที่สังคมกำลังเผชิญกับวิกฤตการณ์ เนื่องจากมีผลศึกษาจำนวนมากพบว่า ในภาวะที่มีวิกฤตเกิดขึ้นในสังคมนั้น ผู้สื่อข่าว

และองค์กรข่าวยังคงใช้หลักเกณฑ์ดั้งเดิมในการคัดเลือกเรื่องราวและเหตุการณ์ที่สมควรเป็นข่าวเพื่อนำเสนอสู่สาธารณชนเช่นเดียวกับที่ใช้ในภาวะปกติ รวมทั้งในด้านการให้น้ำหนักกับคุณค่าข่าวบางด้านก็ยังคงไม่แตกต่างกัน ดังผลการวิจัยที่วิเคราะห์คุณลักษณะของเนื้อหาเกี่ยวกับวิกฤตการณ์ต่างๆ พบว่า องค์ประกอบของเหตุการณ์ที่ทำให้ถูกเสนอเป็นข่าว ได้แก่ ความสดทันเหตุการณ์ เรื่องที่สร้างความสนใจของมนุษย์ ความขัดแย้ง ผลกระทบของเหตุการณ์ ฯลฯ (Traugott and Brader, 2000) ซึ่งแสดงให้เห็นว่า ในภาวะที่เกิดวิกฤตการณ์ สื่อมวลชนไม่ได้ให้ความสำคัญกับการนำปัจจัยด้านบริบททางสังคมมาร่วมพิจารณาในการคัดเลือกแง่มุมของเรื่องราวและเหตุการณ์ที่สมควรเป็นข่าวเลย

นอกจากนั้น ยังพบว่าทั้งในวงวิชาการและวิชาชีพไม่มีการกล่าวถึงการให้ความสำคัญกับองค์ประกอบของคุณค่าข่าวในแต่ละด้านโดยพิจารณาความสัมพันธ์กับบริบทเลย การจัดลำดับ (Ranking) ขององค์ประกอบในหลักคุณค่าข่าวเป็นสิ่งจำเป็นประการหนึ่ง เพื่อเป็นแนวทางในการให้ความสำคัญกับเนื้อหาบางด้านภายในกองบรรณาธิการข่าว เป็นการชี้ให้เห็นถึงจุดเด่นขององค์ประกอบที่เลือกจะให้ความสำคัญ การจัดลำดับความสำคัญต่อเนื้อหาข่าวในแต่ละด้านเป็นแนวคิดอัตวิสัย (Subjective) ที่ขึ้นอยู่กับความนึกคิดของผู้สื่อข่าวและบรรณาธิการ การตระหนักถึงความสนใจและความต้องการของผู้รับสาร ฯลฯ ในหลักคุณค่าข่าวดั้งเดิม องค์ประกอบต่างๆ ของสิ่งที่สมควรเป็นข่าวไม่มีการพิจารณาว่าควรจะให้มีความสำคัญกับปัจจัยใดมากน้อยเพียงใดและในบริบทใดบ้าง จึงทำให้ข่าวที่ปรากฏประกอบด้วยหลักคุณค่าข่าวที่เน้นการนำเสนออยู่เพียงไม่กี่องค์ประกอบ ซึ่งไม่ส่งผลทางบวกต่อการรับรู้ของผู้รับข่าวสารในภาวะวิกฤตการณ์ที่จำเป็นต้องได้รับรู้ข่าวสารที่หลากหลายและเป็นประโยชน์ต่อการตัดสินใจภายใต้ภาวะความเสี่ยง

การที่ผู้สื่อข่าวและองค์กรข่าวมีการใช้หลักเกณฑ์ “คุณค่าข่าว” ในการคัดเลือกและนำเสนอเหตุการณ์ที่สมควรเป็นข่าวไม่แตกต่างกันทั้งในภาวะที่สังคมปกติสุขและภาวะที่สังคมเผชิญกับวิกฤตการณ์ ทำให้ข่าวที่นำเสนอเกี่ยวกับภัยพิบัติมีลักษณะเช่นเดียวกับข่าวอื่นๆ ทัวไปที่มีการวาดภาพของอุบัติเหตุและสถานการณ์ภัยพิบัติต่างๆ ให้มีภาพตายตัว (Stereotype) โดยการนำเสนอให้สัมพันธ์กับมายาคติต่างๆ ของสังคม รวมถึงให้ข้อมูลที่ เป็นภูมิหลังทางภูมิศาสตร์และคาดการณ์ต่อเหตุการณ์อย่างมีอคติ (Perez-Lugo, 1999) การเสนอข่าวของสื่อมวลชนเกี่ยวกับวิกฤตการณ์ต่างๆ จึงมักถูกตำหนิและโต้แย้งจากผู้ที่เกี่ยวข้องว่าบกพร่องเรื่องความถูกต้องรอบด้าน ขาดความน่าเชื่อถือ และขาดความเฉพาะเจาะจงต่อสถานการณ์ที่เกิดขึ้น อีกทั้งไม่ได้เพิ่มพูนความรู้ความเข้าใจอันใดให้แก่ผู้รับสาร

ตัวอย่างเช่น กรณีของการรายงานข่าววิกฤตการณ์ความไม่สงบที่เกิดขึ้นในจังหวัดชายแดนภาคใต้ โดยเฉพาะในสามจังหวัด ได้แก่ ปัตตานี ยะลา และนราธิวาส ที่มีการก่อเหตุร้ายรายวันตั้งแต่เดือนมกราคม 2547 จนพัฒนาจากปัญหาระดับท้องถิ่นกลายเป็นปัญหาระดับชาติและนานาชาติ ทั้งนี้ รัฐบาล กลุ่มศาสนา กลุ่มองค์กรอิสระ ประชาชนในพื้นที่เกิดเหตุต่างตำหนิว่าสื่อมวลชนมีส่วนในการทำให้สถานการณ์คลี่คลาย อาทิ รัฐบาลและข้าราชการตำหนิว่าสื่อมวลชนรายงานข่าวโดยไม่ทราบข้อเท็จจริงอย่างถ่องแท้ บิดเบือนข้อเท็จจริงจนทำให้เหตุการณ์บานปลายเป็นปัญหาระหว่างประเทศ นักวิชาการมีการกล่าวหาว่า สื่อทำหน้าที่เป็นเครื่องมือของรัฐหรือเจ้าหน้าที่ระดับสูงของรัฐด้วยการชี้ให้เห็นว่า ผู้ปฏิบัติการมีจุดประสงค์จะแยกดินแดนโดย สถาปนารัฐ

ปัตตานีที่เป็นอิสระจากไทย (นิธิ เอียวศรีวงศ์, 2548) กลุ่มองค์กรทางศาสนามุสลิมก็เห็นว่า สื่อมวลชนมีการตีความบิดเบือนคำสอนทางศาสนาและเชื่อมโยงชาวมุสลิมเข้ากับผู้ก่อการร้าย ขณะที่ประชาชนในพื้นที่ก็ขาดความเชื่อถือในสื่อมวลชนของไทย เห็นได้จากสถานการณ์วันที่ 20 กันยายน 2548 ที่กลุ่มชาวบ้านกักตัว 2 ทหารนาวิกโยธิน สั่งกักค้ายุฟากรณ์ จังหวัดนราธิวาส เอาไว้ภายในหมู่บ้าน เนื่องจากสงสัยว่าทหารทั้งสองนายอาจมีส่วนเกี่ยวข้องกับเหตุการณ์ยิงถล่มร้านน้ำชาภายในหมู่บ้านจนเป็นเหตุให้มีผู้เสียชีวิตและบาดเจ็บ ผู้สื่อข่าวคนไทยเสนอตัวแก่ชุมชนเพื่อขอเข้าไปทำข่าวในพื้นที่ แต่กลุ่มชาวบ้านยื่นข้อเสนอเรียกร้องว่าจะเปิดเผยข้อเท็จจริงให้แก่สื่อมวลชนจากประเทศมาเลเซียเท่านั้น สิ่งนี้สะท้อนถึงการขาดความเชื่อถืออย่างรุนแรงต่อสื่อมวลชนไทย ดังที่นายภูเียง ยาวอหะซัน ส.ส. จังหวัดนราธิวาสให้ความเห็นว่า โดยพื้นฐานชาวบ้านในพื้นที่ค่อนข้างจะไม่พอใจการรายงานของสื่อมวลชนไทยอยู่แล้ว นับตั้งแต่การรายงานข่าวในระดับสากลที่มักจะปกป้องและเอาใจประเทศมหาอำนาจที่รุกรานประเทศมุสลิม (ผู้จัดการรายวัน, 22 กันยายน 2548)

การที่บทบาทของสื่อมวลชนในภาวะวิกฤตการณ์ทางสังคมถูกดำเนินเช่นนี้ เป็นเพราะการที่สื่อยังคงใช้หลักเกณฑ์การเลือกแง่มุมของเหตุการณ์ที่จะเป็นข่าวตามวิถีที่ปฏิบัติสืบต่อกันมา โดยไม่พิจารณาถึงข้อจำกัดของหลักคุณค่าข่าวที่นักวิชาการพบว่า แนวคิดคุณค่าข่าวที่ใช้อยู่ในปัจจุบันนั้นมีปัญหาหลายประการ อาทิ คุณค่าข่าวเป็นข้อจำกัดในการเข้าถึงเหตุการณ์และมีปัญหาในเชิงปฏิบัติการสื่อข่าว เช่น การเน้นคุณค่าข่าวเรื่องความสดทันเหตุการณ์มากเกินไป จนทำให้ต้องสิ้นเปลืองงบประมาณในการใช้เทคโนโลยี หรือการเสนอข่าวการก่อการร้ายหรือสงครามที่ยืดคุณค่าข่าวด้านความขัดแย้งเป็นหลัก จนส่งผลให้ผู้สื่อข่าวต้องลงพื้นที่จริงที่มีอันตรายและเขียนข่าวแบบเป็นปฏิปักษ์บนรากฐานความรุนแรง ผลที่ตามมาคือ มีนักข่าวเสียชีวิตในสถานการณ์เช่นนี้จำนวนมาก (Tiffen, 1989) รวมทั้ง ยังมีนักวิชาการวารสารศาสตร์เสนอว่า หลักคุณค่าข่าวไม่จำเป็นต้องอยู่กับที่หรือเปลี่ยนแปลงไม่ได้ เนื่องจากคุณค่าข่าวมีความอ่อนไหวทางบริบทสูง

งานวิจัยนี้จึงมีเป้าหมายที่จะทบทวนแนวคิด (Reconceptualize) เกี่ยวกับหลักคุณค่าข่าว โดยเน้นบริบทของวิกฤตการณ์ที่มีผลกระทบรุนแรงต่อสังคมไทย เพื่อค้นหาคำตอบประกอบของเหตุการณ์ที่ควรเป็นข่าวจากทัศนะของบุคคลหลายฝ่ายที่มีบทบาทเกี่ยวข้องและกลุ่มผู้ที่ได้รับผลกระทบจากวิกฤตการณ์ ประกอบด้วยบุคคล 4 กลุ่มได้แก่ (1) ผู้เชี่ยวชาญด้านวิกฤตการณ์ ประกอบด้วยนักวิชาการในสาขาต่างๆ กลุ่มองค์กรพัฒนาเอกชน (เอ็นจีโอ) และมูลนิธิต่างๆ ฯลฯ (2) ภาครัฐ ประกอบด้วย ข้าราชการ นักการเมือง และเจ้าหน้าที่ของรัฐ (3) นักสื่อสารมวลชน ประกอบด้วยนักวิชาการจากคณะนิเทศศาสตร์และวารสารศาสตร์ในสถาบันการศึกษาต่างๆ รวมทั้งผู้ประกอบการวิชาชีพด้านการสื่อข่าวในองค์กรสื่อสารมวลชนต่างๆ และ (4) ประชาชนทั่วไป เป็นผู้ที่ได้รับผลกระทบทางตรงหรือทางอ้อมจากวิกฤตการณ์ในสังคมไทย ดังนั้น การวิเคราะห์สิ่งที่สมควรเสนอเป็นข่าวในภาวะวิกฤตของสังคมจึงมีวิธีการสร้างองค์ความรู้ที่แตกต่างไปจากหลักคุณค่าข่าวดั้งเดิมที่มาจากกาหนดของผู้ประกอบการวิชาชีพสื่อข่าวเพียงฝ่ายเดียว มาเป็นการรวบรวมจากกลุ่มต่างๆ ในสังคมเพื่อให้ได้ทัศนะต่อเนื้อหาข่าวที่มี “คุณค่า” ในมุมมองของคนทุกฝ่าย โดยวิกฤตการณ์ที่เป็นกรณีศึกษาในงานวิจัยนี้คือ วิกฤตการณ์ความไม่สงบในสามจังหวัดชายแดนภาคใต้ และวิกฤตการณ์ใช้หัวตันก

สำหรับผลการศึกษา นอกจากจะค้นพบองค์ประกอบของหลักคุณค่าชาวในภาวะวิกฤตทางสังคมแล้ว องค์ประกอบเหล่านั้นยังจำเป็นที่จะต้องมีการจัดอันดับความสมควรเสนอเป็นข่าว เพื่อเป็นฐานคิดสำหรับ ผู้สื่อข่าวในการเลือกองค์ประกอบต่างๆ ไปกำหนดประเด็นข่าวให้เหมาะสมกับสถานการณ์ความเสี่ยงทางสังคม วัตถุประสงค์ของการทบทวนถึงคุณค่าชาวในภาวะวิกฤตการณ์ทางสังคม งานวิจัยนี้จึงทำให้เกิดการขยายองค์ ความรู้ทางวารสารศาสตร์เกี่ยวกับแนวคิดคุณค่าชาวของการสื่อมวลชนให้ลึกซึ้งและสอดคล้องกับบริบทต่างๆ ทางสังคมมากยิ่งขึ้น รวมทั้งเป็นการแสดงให้เห็นถึงความตระหนักในความรับผิดชอบของสื่อมวลชนที่มีต่อความ เป็นไปในสังคม

คำถามวิจัย

หลักคุณค่าชาวของสื่อมวลชนในภาวะวิกฤตทางสังคมมีองค์ประกอบใดบ้าง และแต่ละองค์ประกอบมี อันดับความสมควรเป็นข่าวอย่างไร

วัตถุประสงค์การวิจัย

เพื่อศึกษาองค์ประกอบของหลักคุณค่าชาวในภาวะวิกฤตทางสังคมและอันดับความสมควรเป็นข่าวของ องค์ประกอบดังกล่าว

นิยามศัพท์

หลักคุณค่าชาว	หมายถึง	เกณฑ์ที่ผู้สื่อข่าวและกองบรรณาธิการข่าวใช้ตัดสินใจใน กระบวนการสื่อข่าว เพื่อพิจารณาคัดเลือกเหตุการณ์หรือ เรื่องราวที่สมควรเสนอเป็นข่าว
องค์ประกอบ	หมายถึง	(1) คุณลักษณะของข้อมูลหรือเรื่องราวที่นักวิชาการและผู้ ประกอบวิชาชีพวารสารศาสตร์เห็นว่าทำให้ข้อมูลหรือเรื่องราวนั้นสมควรเสนอเป็นข่าว (2) ในสถิติเกี่ยวกับการวิเคราะห์องค์ประกอบ หมายถึง กลุ่มของ ตัวแปรหรือคุณลักษณะของข้อมูลหรือเรื่องราวที่จับกลุ่มกันตาม ความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปร

วิกฤตการณ์ทางสังคม	หมายถึง	สถานการณ์ที่เกิดขึ้นอย่างปัจจุบันทันด่วน ไม่สามารถควบคุมสถานการณ์และก่อให้เกิดความตื่นตระหนกได้ เป็นอุบัติเหตุการณ์ที่ทำให้ระบบของสังคมไม่สามารถทำหน้าที่ต่อไปได้ ส่งผลกระทบทางลบในระยะยาว และเป็นสถานการณ์ร้ายแรงที่มีผลกระทบต่อความปลอดภัยของชีวิต และทรัพย์สิน การสูญเสียทางเศรษฐกิจ อาชีพ เสรีภาพ ฯลฯ
วิกฤตการณ์ความไม่สงบในสามจังหวัดชายแดนภาคใต้	หมายถึง	เหตุการณ์ความรุนแรงและความไม่สงบที่เกิดขึ้นจังหวัดสามจังหวัดชายแดนภาคใต้ของประเทศไทย ได้แก่ จังหวัดปัตตานี จังหวัดยะลา และจังหวัดนราธิวาส
วิกฤตการณ์ไข้หวัดนก	หมายถึง	สถานการณ์การเจ็บป่วยของสัตว์ปีกและมนุษย์ที่มาจากการติดเชื้อไวรัสไข้หวัดนก (Avian Influenza/Bird Flu) เกิดขึ้นตั้งแต่เดือนพฤศจิกายน พ.ศ. 2546 ในพื้นที่ต่างๆ ของประเทศไทย

ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ

1. สร้างองค์ความรู้ใหม่ในสาขาวารสารศาสตร์ที่เกี่ยวกับหลักคุณค่าข่าวในภาวะวิกฤตทางสังคม ซึ่งมาจากการบูรณาการความคิดของฝ่ายต่างๆ ในสังคมไทยที่ได้มีการทบทวนและปรับเปลี่ยนให้เหมาะสมกับบริบทของสังคมไทยที่กำลังประสบกับวิกฤตการณ์ อันจะนำไปสู่การพัฒนาการด้านองค์ความรู้ในการสื่อสารของนักวารสารศาสตร์
2. สำหรับแวดวงวิชาชีพวารสารศาสตร์ ผลจากการศึกษานี้เป็นฐานคิดในการปฏิบัติงานด้านการสื่อสารข่าวในภาวะวิกฤตของสังคม เพื่อเป็นการพัฒนาคุณภาพการสื่อสารของผู้ประกอบวิชาชีพสื่อสารมวลชน และทำให้สังคมไทยโดยรวมได้รับประโยชน์สูงสุด
3. องค์ความรู้ที่ได้รับจากการศึกษานี้จะเป็นการเปิดพื้นที่ทางวิชาการด้านการสื่อสารสันติภาพให้มีความแพร่หลายในวงวิชาการด้านวารสารศาสตร์มากยิ่งขึ้น
4. ผลการศึกษาคือจะเป็นประโยชน์อย่างยิ่งสำหรับหน่วยงานที่เกี่ยวข้องกับการจัดการกับวิกฤตการณ์ ตลอดจนเป็นข้อเสนอแนะแก่หน่วยงานต่างๆ ที่เกี่ยวข้องที่จะต้องทำหน้าที่สื่อสาร เพื่อสร้างความรู้ความเข้าใจที่ถูกต้องกับสาธารณชนในปัญหาภัยพิบัติต่างๆ

บทที่ 2

แนวคิด ทฤษฎีและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

การศึกษาเรื่อง คุณค่าข่าวในภาวะวิกฤตทางสังคม ใช้แนวคิด ทฤษฎีและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องเป็นกรอบในการศึกษา เป็นแนวทางในการวิเคราะห์และอภิปรายผล ดังนี้

1. แนวคิดเกี่ยวกับข่าวตามกระบวนการทัศนในการสื่อสาร

- 1.1 แนวคิดเกี่ยวกับข่าวตามมุมมองโครงสร้างหน้าที่
- 1.2 แนวคิดเกี่ยวกับข่าวตามมุมมองทฤษฎีวิพากษ์
- 1.3 แนวคิดเกี่ยวกับข่าวตามมุมมองวัฒนธรรมศึกษา

2. แนวคิดเกี่ยวกับคุณค่าข่าว

- 2.1 ความหมายของคุณค่าข่าว
- 2.2 ที่มาของแนวคิดคุณค่าข่าว
- 2.3 องค์ประกอบของหลักคุณค่าข่าว
- 2.4 หลักคุณค่าข่าวกับการกำหนดกรอบการรับรู้และการเล่าข่าว

3. วิกฤตการณ์ในสังคมกับการสื่อสารมวลชน

- 3.1 คุณลักษณะของวิกฤตการณ์ในสังคม
- 3.2 ทฤษฎีการพึ่งพาสื่อ
- 3.3 บทบาทของการรายงานข่าวในภาวะวิกฤตการณ์ในสังคม
- 3.4 ข่าวในภาวะวิกฤตการณ์ทางสังคม

4. กรณีศึกษาวิกฤตการณ์ทางสังคมในประเทศไทย

- 4.1 วิกฤตการณ์ความไม่สงบในสามจังหวัดชายแดนภาคใต้
- 4.2 วิกฤตการณ์ใช้หัวदनก

1. แนวคิดเกี่ยวกับข่าวตามกระบวนทัศน์ในการสื่อสาร

ในกระบวนทัศน์ทางการสื่อสารมวลชนนั้น “ข่าว” ถูกนิยามอย่างหลากหลาย การให้ความหมายหรือคำจำกัดความของข่าวมักจะขึ้นอยู่กับเงื่อนไขหรือปัจจัยต่างๆ ทั้งในแง่ของบทบาทหน้าที่ต่อสังคม ที่มาและกระบวนการผลิต ความสัมพันธ์กับสถาบันต่างๆ ของสังคม ตลอดจนถึงผลกระทบของข่าวต่อสังคมมวลชน ฯลฯ ซึ่งหากต้องการเข้าใจความหมายของ “ข่าว” ให้ต้องแจ่มแจ้งอย่างยิ่งที่ต้องศึกษาเข้าไปถึงเบื้องหลังของกระบวนทัศน์ที่ให้ความหมายแก่ “ข่าว” โดยมุมมองสำคัญทางการสื่อสารที่มีต่อคุณลักษณะของข่าว มีดังนี้

1.1 แนวคิดเกี่ยวกับข่าวตามมุมมองโครงสร้างหน้าที่ (Structural – Functional Perspective)

มุมมองนี้มาจากกลุ่มปฏิฐานนิยม (Positivist) ที่เปรียบเทียบสถาบันต่างๆ ของสังคมว่าเป็นประจักษ์อวัยวะส่วนต่างๆ ของร่างกายที่ต่างทำหน้าที่ของตนเองเพื่อความอยู่รอดของร่างกายโดยรวม เช่นเดียวกับการที่กระบวนการทางสังคมจะดำเนินไปได้อย่างต่อเนื่องนั้น สมาชิกแต่ละคนและสถาบันทางสังคมแต่ละสถาบันจะต้องปฏิบัติตามหน้าที่ของตนเองอย่างเคร่งครัดและมีวินัยในการควบคุมตนเอง การปรับตัวเข้าหากันของส่วนย่อยแต่ละส่วนในสังคมจะช่วยควบคุมสังคมให้อยู่ในระเบียบได้ และสังคมก็必将มีความสงบสุขมั่นคง ซึ่งก็ย่อมหมายถึงความสุขของสมาชิกสังคมแต่ละคนด้วย (Merton, 1957)

จากมุมมองนี้ที่ถือว่าองค์กรหรือสถาบันสื่อมวลชนเป็นสถาบันหนึ่งของสังคม พันธกิจทางสังคม (Social Functions) ของสถาบันสื่อมวลชนที่สังคมกำหนดไว้จึงเป็นไปตามแนวคิดของ Lasswell (1948) และ McQuail (1994) ที่ว่า สื่อมวลชนเป็นผู้ที่เฝ้าระวังและตรวจสอบสิ่งแวดล้อมทางสังคมและการเมือง หรือที่เรียกกันทั่วไปว่าเป็น “สุนัขเฝ้าบ้าน” เพื่อคอยตรวจตราบอกให้สมาชิกสังคมรู้ว่าเกิดอะไรขึ้นรอบๆ บ้านของตน ทำหน้าที่การประสานส่วนต่างๆ ของสังคมเข้าด้วยกันหมายถึง หน้าที่ในการอธิบายตีความและให้ข้อคิดเห็นเกี่ยวกับความหมายของเหตุการณ์และข้อมูลข่าวสารที่นำเสนอออกไป รวมถึงการกำหนดว่าเรื่องใดสำคัญมากน้อยกว่ากัน หรือการกำหนดวาระทางสังคม ประการต่อมาสื่อมวลชนยังต้องมีหน้าที่สร้างความต่อเนื่องทางสังคม ได้แก่ การถ่ายทอดวัฒนธรรมกระแสหลักของสังคมและยอมรับวัฒนธรรมย่อยหรือวัฒนธรรมทางเลือก และวัฒนธรรมใหม่ๆ รวมถึงการเสริมสร้างและทะนุบำรุงค่านิยมพื้นฐานของสังคม นอกจากนี้ สื่อมวลชนยังต้องเป็นผู้ประสานให้ส่วนต่างๆ ของสังคมร่วมมือกันแก้ไขปัญหาที่เกิดขึ้น เพื่อลดระดับความเครียดและข้อขัดแย้งของสังคม

ดังนั้น ตามมุมมองนี้ “ข่าว” จึงหมายถึง การรายงานเหตุการณ์ที่เป็นข้อเท็จจริงสำคัญที่เป็นอยู่หรือสัมผัสได้ และคุณค่าข่าวเป็นคุณลักษณะที่มีอยู่แล้วโดยธรรมชาติในบางเรื่องราวหรือเหตุการณ์ ซึ่งสื่อมวลชนรวบรวมมานำเสนอเพื่อช่วยให้สังคมทราบความเคลื่อนไหวต่างๆ ที่เกิดขึ้นในชุมชนและโลก โดยผู้สื่อข่าวที่มีทักษะดีจะรู้ได้เองเมื่อพบเหตุการณ์ที่สามารถเป็นข่าวได้ (Schudson อ้างใน Berkowitz, 1997) นอกจากนี้ ข่าวยังหมายถึง ข้อมูลข่าวสารที่ช่วยรักษาบรรทัดฐานของค่านิยมความเชื่อของสังคมเอาไว้ ตามหน้าที่ในการถ่ายทอดและรักษาวัฒนธรรมและค่านิยมอันดีของสังคม ดังนั้น เหตุการณ์ใดที่เป็นเรื่องราวของพฤติกรรมที่เบี่ยงเบนหรือผิดปกติไปจากค่านิยมและความเชื่อของสังคมก็必将ถูกนำเสนอเป็นข่าว ในฐานะที่ผู้ตกเป็นข่าวนั้นทำลายศีลธรรมอันดีงามของสังคม “คุณค่าข่าว” ในมุมมองนี้คือ สิ่งที่ไม่ละเมิดคุณค่าของสังคม

1.2 แนวคิดเกี่ยวกับข่าวตามมุมมองเชิงวิพากษ์ (Critical Perspective)

ทฤษฎีวิพากษ์เป็นสำนักคิดที่มีประวัติความเป็นมาตั้งแต่ศตวรรษที่ 18 เริ่มต้นจากแนวคิดของ Karl Marx ซึ่งอยู่ในยุคทุนนิยมอุตสาหกรรม ตามแนวคิดของ Marx ฐานะทางเศรษฐกิจเป็นตัวแบ่งชนชั้นของคนในสังคมและเป็นที่มาของปัญหาต่างๆ ในสังคม กล่าวคือ ชนชั้นที่มีอำนาจ (Elite) จะเข้าครอบครองเป็นเจ้าของทุนหรือปัจจัยการผลิตต่างๆ เมื่อควบคุมปัจจัยทางเศรษฐกิจได้แล้ว ชนชั้นนี้ก็จะเข้าครอบงำปัจจัยด้านการเมืองวัฒนธรรม อุดมการณ์ รวมทั้งสื่อมวลชนด้วย (Baran and Davis, 2001)

ในยุคของ Marx สื่อมวลชนที่สำคัญคือ หนังสือพิมพ์ ซึ่งเขาเห็นว่าหนังสือพิมพ์เป็นเหมือนองค์กรธุรกิจทั่วไปที่ดำเนินกิจการตามหลักทุนนิยม เจ้าของหนังสือพิมพ์ก็คือ นายทุนที่เข้ามาดำเนินธุรกิจหนังสือพิมพ์เพื่อแสวงหาผลประโยชน์แก่ตนเองและชนชั้น เมื่อธุรกิจหนังสือพิมพ์มีการดำเนินงานไม่แตกต่างจากธุรกิจประเภทอื่นๆ ที่มีนายทุนเป็นเจ้าของปัจจัยการผลิต อันได้แก่ วัตถุดิบ แรงงาน และเทคโนโลยี ส่งผลให้เนื้อหาของสื่อถูกควบคุมได้ (Baran and Davis, อ้างแล้ว) ดังนั้น ข่าวจึงเป็นเสมือนสินค้าที่ถูกผลิตขึ้นมาโดยเน้นให้เนื้อหาความสามารถตอบสนองความต้องการของตลาดให้มากที่สุด

นอกเหนือจากผลประโยชน์ในเรื่องรายได้จากธุรกิจสื่อสารมวลชนแล้ว สิ่งที่ถูกกลุ่มผู้มีอำนาจในสังคมต้องการมากไปกว่านั้นคือ อำนาจในการควบคุมสังคมหรือการครอบครองความเป็นใหญ่ (Hegemony) ทั้งนี้ การได้มาซึ่งอำนาจของชนชั้นปกครองสามารถได้มาด้วยหลายวิธี รวมถึงวิธีการสร้างอุดมการณ์ (Ideology) ขึ้นมาแล้วเผยแพร่ผ่านสื่อมวลชนเพื่อครอบงำความคิดความเชื่อของสังคม ตามความคิดของ Marx อุดมการณ์มีรากฐานมาจากผลประโยชน์ทางสังคมของกลุ่มชนชั้นที่ผลิตมันขึ้นมา อุดมการณ์จึงเป็นเพียงความสำคัญอันจอมปลอม (False Consciousness) หรือภาพลวงตาที่อำพรางบางสิ่งบางอย่างอยู่ ซึ่งได้แก่ ผลประโยชน์อันแท้จริงของผู้สนับสนุนอุดมการณ์ ที่จะใช้อุดมการณ์เป็นเครื่องมือในการแสวงหาอำนาจและเป็นข้ออ้างที่จะควบคุมกลุ่มอื่นๆ รวมถึงเป็นเครื่องมือในการพิทักษ์ปกป้องผลประโยชน์ของชนชั้น

ต่อมาแนวคิดของ Marx แบ่งออกเป็นสำนักย่อยๆ ที่สำคัญคือ สำนักเศรษฐศาสตร์การเมือง (Political Economy Theory) ที่ใช้แง่มุมในการพิจารณาโดยอาศัยมิติทางเศรษฐกิจการเมืองเป็นหลัก เพราะเป็นโครงสร้างพื้นฐาน (Infrastructure) ของสังคม มีแนวคิดหลักสำคัญที่เกี่ยวข้องกันคือ โครงสร้างทางเศรษฐกิจของสังคมอุตสาหกรรมสื่อมวลชน และเนื้อหาผลผลิตของสื่อมวลชน โดย Herbert Schiller ศาสตราจารย์ด้านการสื่อสารอธิบายถึงที่มาของการทำให้ระบบสื่อมวลชนกลายเป็นระบบการค้าว่า เริ่มจากการที่ระบบสื่อสารมวลชนอเมริกันที่เป็นพันธมิตรกับทหารและนักอุตสาหกรรมร่วมมือกันวิจัยพัฒนาเทคโนโลยีการสื่อสารใหม่ๆ และใช้นโยบายระบบเศรษฐกิจแบบตลาดเสรีทำให้ระบบการสื่อสารเป็นระบบการค้าตลอดทั้งหมด ส่งผลให้สหรัฐอเมริกาเป็นจักรวรรดิทางสื่อ (Media Empire) ที่มีอิทธิพลในการครอบงำวัฒนธรรมอื่นๆ (Media Imperialist) ทั้งนี้ การเร่งพัฒนาเทคโนโลยีการสื่อสารและสารสนเทศใหม่ๆ ทำให้ต้องมีการขยายตัวแสวงหาตลาดใหม่เพื่อเพิ่มขนาดของผลกำไรให้มากขึ้น รัฐและสื่อมวลชนอเมริกันจึงใช้วิธีการโฆษณาชวนเชื่อถึงอำนาจของเทคโนโลยีสารสนเทศและสังคมข้อมูลข่าวสารว่าจะเป็นทางออกของปัญหาที่ป่วนในโลกโดยเฉพาะด้านเศรษฐกิจ ดังนั้น ข้อมูลข่าวสารและวัฒนธรรมจึงถูกทำให้กลายเป็นสินค้าอุตสาหกรรมภายใต้ระบบเศรษฐกิจโลกและกลุ่มบริษัทสื่อข้ามชาติ (อุบลรัตน์ ศิริยุวศักดิ์, 2542)

เมื่อสื่อมวลชนเป็นตัวแทนของชนชั้นนายทุนและผู้กุมอำนาจรัฐ ทำงานภายใต้ตรรกะของระบบเศรษฐกิจการเมืองแบบทุนนิยมซึ่งผูกขาดโดยคนกลุ่มน้อยที่มีทุนและอำนาจ สื่อมวลชนกระแสหลักจึงทำงานไปตามกลไกการตลาด เสนอแต่สิ่งที่คนส่วนใหญ่นิยมชมชอบและมีแนวโน้มที่จะเสนอเนื้อหาเอียงเอนไปทางชนชั้นนายทุน ตามแนวคิดนี้ “ข่าว” จึงเป็นเพียง “สินค้า” ในระบบอุตสาหกรรมสื่อ ที่มุ่งผลิตเนื้อหาโดยมีเป้าหมายเพื่อแสวงหาผลกำไรเป็นสำคัญ ดังนั้น เนื้อหาข่าวจึงถูกกำหนดขึ้นตามความต้องการของระบบตลาดและความต้องการของผู้รับสาร (Consumer Journalism) รวมถึงเจ้าของกิจการซึ่งจะเป็นผู้กำหนดนโยบายการนำเสนอ ในขณะที่ข่าวยังเป็นมากกว่าการรายงานข้อเท็จจริง เพราะข่าวอยู่ในฐานะเป็น “วาทกรรม” (Discourse) ของนายทุนหรือชนชั้นปกครองในสังคม มีหน้าที่ในการสร้างความหมายให้กับสรรพสิ่งต่างๆ ในสังคม ทำหน้าที่ในการตรึงสิ่งที่สร้างขึ้นให้ดำรงอยู่และให้เป็นที่ยอมรับในสังคมวงกว้าง รวมถึงเก็บกด ปิดกั้นมิให้อุดมการณ์และความหมายแฝงบางอย่างเกิดขึ้น หรือทำให้อุดมการณ์และความหมายของบางสิ่งที่มีอยู่แล้วเลือนหายไป ตามแนวคิดนี้ ค่านิยม (Values) ต่างๆ ในเนื้อหาข่าวเป็นสิ่งที่ถูกกำหนดและควบคุมโดยชนชั้นปกครองหรือเจ้าของทุน (Tumber, 1999)

1.3 แนวคิดเกี่ยวกับข่าวตามมุมมองวัฒนธรรมศึกษา (Cultural Studies Perspective)

แนวคิดนี้อาจเกิดจากคำกล่าวของ Walter Lippman ที่ว่า “เนื่องจากประชาชนไม่สามารถอยู่ได้ทุกที่ในเวลาเดียวกัน สื่อมวลชนจึงทำหน้าที่เป็นเสมือนหน้าต่าง ผ่านการมองออกไปรอบโลก” (1922) ดังนั้น “ภาพเหตุการณ์หรือความเป็นจริงที่เราได้รับรู้ผ่านสื่อมวลชนนั้นมิอาจเรียกได้ว่าเป็นความจริงอย่างแท้จริง หากแต่เป็นสิ่งที่ได้ผ่านกระบวนการของการคัดเลือก การตัดต่อ และผ่านวิธีการสื่อความหมายแบบต่างๆ โดยการพิจารณาและตัดสินใจของผู้ที่เกี่ยวข้องและรับผิดชอบตามองค์การสื่อแต่ละแห่ง” (1962) คำกล่าวเช่นนี้ทำให้ความเข้าใจที่ผ่านมาของผู้รับสารที่เชื่อว่า “ข่าวคือ การรายงานเหตุการณ์ซึ่งเป็นข้อเท็จจริง” จึงเป็นความเข้าใจที่คลาดเคลื่อนมาตลอด

Berkowitz (1997) ขยายความว่า มนุษย์เรามีโลกแวดล้อมรอบตัวอยู่ 2 ระดับ ระดับแรกคือ โลกทางกายภาพ (Physical World) ซึ่งเกิดขึ้นตามธรรมชาติ เช่น พื้นดิน ท้องฟ้า แม่น้ำ ต้นไม้ ฯลฯ และระดับที่สองคือ โลกทางสังคม (Social World) ที่บุคคลได้รับมาจากการประกอบสร้าง (Construct) ของสังคม เนื่องด้วยข้อจำกัดด้านเวลาและสถานที่ทำให้เราไม่มีโอกาสได้ไปสัมผัสโลกทางกายภาพด้วยตนเอง แต่เราสามารถรับรู้ความเป็นไปในส่วนต่างๆ ของโลกนี้ได้จากสื่อมวลชน จึงกล่าวได้ว่าสื่อมวลชนมีบทบาทในการสร้างความเป็นจริงทางสังคม (Social Construction of Reality)

แนวคิดทางวัฒนธรรมศึกษาจึงเชื่อว่า “ความเป็นจริง” นั้น มิใช่เป็นสิ่งที่มิได้อยู่ (out there) แล้วรอให้นักวิชาการไปค้นพบตามความเชื่อของสำนักประจักษ์นิยม (Empiricism) ในทางตรงกันข้าม นักวัฒนธรรมศึกษาเชื่อว่า “ความเป็นจริงนั้นเป็นสิ่งที่ถูกประกอบสร้างขึ้นมาโดยสื่อมวลชน (Berkowitz , อ้างแล้ว) ซึ่งเป็นผู้มีอำนาจในการนิยามและให้ความหมายกับเหตุการณ์ต่างๆ ผ่านวิธีการเล่าเรื่อง รวมถึงมีการวางแผนออกแบบความเป็นจริง (Project a Reality) ทั้งนี้ วิชาชีพสื่อมวลชนเป็นอาชีพเดียวที่สามารถทำเช่นนี้ได้และความจริงที่ได้ประกอบสร้างขึ้นนั้นยังได้รับการยอมรับจากสาธารณชนว่ามีความสำคัญและได้รับความเชื่อถือยอมรับจากสังคมโดยปริยาย (Corcoran , 1984)

อย่างไรก็ตาม ความเป็นจริงที่สื่อมวลชนนำเสนอก็มิได้ครอบคลุมความเป็นจริงของเหตุการณ์ที่เกิดขึ้นทั้งหมด หากแต่เป็นเพียง “การตัดตอนของความเป็นจริง” (Reality) ในช่วงเวลาใดเวลาหนึ่งในสถานที่หนึ่งๆ (Special Time and Space) (กาญจนา แก้วเทพ, 2547) ที่ผู้สื่อข่าวหรือผู้เห็นเหตุการณ์นำเสนอเพียงบางแง่มุมของเหตุการณ์หรือบางส่วนของเหตุการณ์มารายงาน เนื่องจากในความเป็นจริงแล้วผู้เห็นเหตุการณ์ไม่น่าจะสามารถรับรู้เรื่องราวที่เกิดขึ้นได้โดยตลอดและรอบด้านทั้งหมด แต่จะมีการเลือกรับรู้ (Selective Exposure) และจดจำในสิ่งที่ตนสนใจมารายงานเป็นข่าวเท่านั้น (Berkowitz , อ้างแล้ว) ดังนั้น ตามมุมมองนี้สิ่งที่เรียกว่า “ข่าว” จึงไม่ใช่การรายงานความเป็นจริงทั้งหมดที่เกิดขึ้น แต่เป็นเพียง “ความจริงที่ถูกประกอบสร้าง” บนพื้นฐานข้อเท็จจริงของเหตุการณ์นั้นๆ โดยนักข่าวหรือผู้รายงานข่าวจะเป็นผู้สร้างความหมายให้กับเรื่องที่เกิดขึ้นในสังคมโดยใช้เทคนิคหรือทักษะของมืออาชีพที่ผู้ชมคุ้นเคย (Watson,1998) มีการเข้ารหัสทางวัฒนธรรมและผ่านกระบวนการครอบงำทางสังคม (Bennett, อ้างแล้ว) ตามมุมมองนี้ ข่าวจึงเป็นสินค้าที่มีมูลค่า และเต็มไปด้วยค่านิยมที่เหมือนจะมีความเป็นกลาง แต่จริงๆ แล้วมีมุมมองบางอย่างถูกสร้างขึ้น เพื่อครอบงำมุมมองอื่นๆ (Harrison, 2006)

2. แนวคิดเกี่ยวกับ “คุณค่าข่าว” (News Values)

ผู้ประกอบการวิชาชีพวารสารศาสตร์จะมีเกณฑ์หรือมาตรฐานคล้ายคลึงกันในการเลือกเหตุการณ์และประเด็นที่จะมาเป็นข่าว เกณฑ์นี้เรียกว่า หลักคุณค่าข่าว (News Values) หลักการพิจารณาข่าว (News Judgment) หรือองค์ประกอบของข่าว (News Factors or News Elements) ซึ่งเป็นเหตุผลที่อยู่เบื้องหลังการเลือกเรื่องราวหรือเหตุการณ์ต่างๆ มาเป็นข่าว (Falkerts and Lacy, 2004)

ถึงแม้จะมีผลการศึกษานับพันฉบับพบว่า มีปัจจัยร่วมกันหลายประการที่มีอิทธิพลในการกำหนดความเป็นข่าวของสื่อมวลชน อาทิ นโยบายข่าวขององค์กร ผู้รับสารเป้าหมาย กฎหมายและระเบียบปฏิบัติ ความกดดันทางการเมืองและนโยบาย รัฐบาล ความกดดันทางเศรษฐกิจ วัฒนธรรมและบรรทัดฐานทางสังคม ฯลฯ (พีระ จิรโสภณ, 2546) แต่ปัจจัยเรื่องหลักคุณค่าข่าวถือเป็นปัจจัยลำดับต้นๆ ที่กองบรรณาธิการให้ความสำคัญ (ธนิตา แสนคำ, 2543 พีระ จิรโสภณ , 2546)

2.1 ความหมายของ “คุณค่าข่าว”

นิยามของหลักคุณค่าข่าวมีผู้ให้ความหมายไว้หลากหลาย อาทิ

Walter Lippmann (1922 อ้างใน Schwarz, 2006) เป็นคนแรกที่อ้างถึงคำว่า News Values ว่าเป็นคุณลักษณะ (property) ของเหตุการณ์หนึ่งๆ ที่กำหนดให้ตัวมันเองมีความน่าจะเป็นข่าวได้

Stempel (1985) กล่าวว่า นิยามของคุณค่าข่าวมีตั้งแต่ขั้นปฏิบัติ เช่น การนิยามข่าวของ Hulteng และ Nelson (1971) ว่าข่าวคือ “อะไรก็ได้ที่บรรณาธิการตัดสินใจว่าเป็นข่าว” จนถึงการนิยามขั้นปรัชญา (Harriss, Leter, and Johnson, 1977 อ้างใน Shoemaker, Chang, and Brendlinger, 1987) ว่าเหตุการณ์ที่มีคุณค่าเป็นข่าวคือ “เหตุการณ์ที่เกิดขึ้นแล้วมีผลกระทบหรือก่อให้เกิดความเปลี่ยนแปลงในสังคม เศรษฐกิจ การเมือง วิทยาศาสตร์ ฯลฯ”

ขณะที่ Golding และ Elliott (1999) เสนอนิยามง่าย ๆ ไม่ซับซ้อนของคุณค่าข่าวว่า “เป็นคุณภาพของเหตุการณ์ต่างๆ หรือการประกอบสร้างขึ้นของนักข่าว ผู้ซึ่งทำการชี้แจงถึงสิ่งที่มีหรือไม่มีอยู่ในข่าว” ส่วน Debatin

(2002) นิยามว่า “เป็นเกณฑ์ในการเลือกข่าว การเข้าใจถึงกฎเกณฑ์ที่ใช้ควบคุมคัดกรองประเภทของเรื่องที สื่อมวลชนให้ความสนใจ”

อย่างไรก็ตาม ยังมีนักวารสารศาสตร์จำนวนหนึ่งเชื่อว่า คุณค่าข่าวไม่สามารถนิยามได้เพราะเป็นสามัญสำนึกเกี่ยวกับข่าว (News Sense) (Hall, 1973 อ้างใน Berkowitz, 1997) เช่นเดียวกับ Hartmann และ Husband (1973 อ้างใน Berkowitz, 1997) ที่กล่าวว่า ผู้สื่อข่าวพยายามที่จะอธิบายความหมายของข่าวแต่ก็ทำได้คลุมเครือ เพราะพวกเขาเห็นว่าสิ่งนี้คือข่าวก็ต่อเมื่อตนเองได้เห็น

2.2 ที่มาของแนวคิด “คุณค่าข่าว”

Galtung and Ruge (1965) เสนอว่า ปัจจัย (Factors) ที่เรียกว่า คุณค่าข่าว หรือ News Values เป็นการกำหนดขึ้นว่า เหตุการณ์อย่างไรจึงจะกลายเป็นข่าว สิ่งนี้เป็นไปตามหลักภววิทยา (Ontology) ที่ว่า คุณค่าข่าวเป็นสิ่งที่มีอยู่แล้วในตัวเหตุการณ์เอง ผู้สื่อข่าวจะไม่สามารถเสนอข่าวที่ไม่มีความสำคัญและน่าสนใจ หรือให้มีคุณค่าทางข่าวขึ้นมาได้หากตัวข่าวเองไม่มีความสำคัญหรือน่าสนใจอยู่ก่อนแล้ว (Lau, 2004)

หากจะรวบรวมถึงที่มาของหลักวิธีคิดเกี่ยวกับข่าวที่มี “คุณค่า” อาจพิจารณาที่มาได้จากมุมมองต่างๆ ดังนี้

2.2.1 “คุณค่าข่าว” กับค่านิยมทางวิชาชีพของนักวารสารศาสตร์

ในแวดวงวารสารศาสตร์ก็เหมือนกับวิชาชีพอื่นๆ ที่จะมีการปลูกฝังเรื่องค่านิยมหรืออุดมการณ์ในทางวิชาชีพ เนื่องจาก “อุดมการณ์ทางวิชาชีพ” หมายถึง อุดมการณ์ถือเป็นค่านิยมประเภทวิชาชีพ (Professional Values) ซึ่งเป็นค่านิยมที่เป็นข้อตกลง (Convention) หมายถึง ค่านิยมที่คนในกลุ่มอาชีพนั้นๆ ได้ตกลงเห็นชอบกำหนดกันขึ้นเองตามยุคตามสมัย ไม่ว่าจะ เป็นโดยทางการหรือไม่เป็นทางการก็ตาม

ในกลุ่มผู้ประกอบการวิชาชีพวารสารศาสตร์นั้นมีข้อกำหนดเกี่ยวกับอุดมการณ์แห่งวิชาชีพ (Professional Ideology) หรืออีกนัยหนึ่งก็คือ มาตรฐานวิชาชีพของนักหนังสือพิมพ์ (Journalism Professional Standard) ที่ตัวนักข่าว และองค์กรที่เกี่ยวข้องกับการข่าวยึดถือ และรับภาระในการนำมาปฏิบัติเพื่อให้เกิดประโยชน์สูงสุดแก่มวลชน

อุดมการณ์แห่งวิชาชีพเป็นการรวบรวมความคิดที่เป็นกระบวนการระบบแล้วเขียนขึ้นหรือจัดทำขึ้นโดยกลุ่มอาชีพใดอาชีพหนึ่ง เพื่อจุดประสงค์ต่างๆ อาทิ แนวคิดที่นำเสนอวิธีการปฏิบัติตัวสำหรับกลุ่มวิชาชีพให้เป็นไปในแนวทางเดียวกัน (Storey, J., 1997) อุดมการณ์จึงเป็นการกำหนดมาตรฐาน (Standard) ทางความคิดของบุคคลหรือกลุ่มบุคคลในวิชาชีพนั้นๆ และบุคคลหรือกลุ่มบุคคลดังกล่าวยึดถืออุดมการณ์นั้นเพื่อใช้เป็นเป้าหมายในการปฏิบัติวิชาชีพของตน (นวลวรรณ ดาระสวัสดิ์, 2544)

จากแนวคิดของสังคมวิทยาเชิงอธิบายความหมาย (Interpretive Sociologies) ที่ให้ความสำคัญกับกิจกรรมของผู้ทำข่าวและองค์กรข่าวมากกว่าบรรทัดฐานของสังคม เชื่อว่า บรรทัดฐานของสังคมไม่ได้เป็นตัวกำหนดความหมายของข่าว และคุณค่าของข่าวเปลี่ยนแปลงไปตามกาลเวลา ผู้ทำข่าวจะเป็นผู้กำหนด

ความหมายของข่าวและลักษณะของเหตุการณ์ว่าจะให้ปรากฏออกมาในรูปใด เหตุการณ์ที่เกิดขึ้นจึงเป็นเพียงวัตถุดิบของข่าวและได้ถูกนำมาผ่านการอธิบายความหมายและกำหนดความหมายหลายขั้นตอน

หลักคุณค่าข่าวจึงอาจมีที่มาจากค่านิยมทางวิชาชีพหรืออุดมการณ์ทางวิชาชีพวารสารศาสตร์ ที่เกิดมาจากประสบการณ์ของผู้ประกอบวิชาชีพสื่อข่าว และกรที่ได้รับการอบรมกลมเกลียวจากองค์กรของตนให้แสวงหาเลือกสรร และเผยแพร่เรื่องราวที่คิดว่าน่าสนใจและสำคัญต่อสังคม การคัดเลือกเหตุการณ์ที่มีคุณค่าควรเป็นข่าวจึงเป็นไปตามหลักคุณค่าข่าวที่ยึดถือมาเป็นส่วนหนึ่งของกรอบความรับผิดชอบทางวิชาชีพ (The Frame of Professional Responsibility) ที่องค์กรสื่อต่างสืบสานเพื่อให้การทำหน้าที่ของตนเป็นไปตามมาตรฐาน ได้รับความเชื่อถือ

2.2.2 “คุณค่าข่าว” กับค่านิยมของแต่ละสังคม

นักวิชาการหลายคนพยายามรวบรวมหลักเกณฑ์เกี่ยวกับหลักคุณค่าข่าวโดยใช้การวิเคราะห์เนื้อหาข่าวที่นำเสนอในสื่อมวลชน และค้นพบว่าองค์ประกอบต่างๆ ในเรื่องราวหรือเหตุการณ์ต่างๆ ที่ได้เป็นข่าว มีความสอดคล้องหรือขัดแย้งกับ “ค่านิยม” (Values) ของสังคมนั้นๆ ดังที่ Ericson, Baranak และ Chan (1987 Watson, 1998) กล่าวว่า นักข่าวหนังสือพิมพ์เป็นผู้นำในการนิยามความเบี่ยงเบน (Deviance Defining Elite) เป็นผู้ให้ความชัดเจนเกี่ยวกับขอบเขตที่เหมาะสมของพฤติกรรมต่างๆ ที่อยู่ในชีวิตของเรา โดยให้การนิยามและตัดสินว่าพฤติกรรมใดดีหรือไม่ดี สอดคล้องกับการศึกษาของ Hartley (1982 อ้างใน Watson, อ้างแล้ว) ที่กล่าวว่า ความผิดปกติ (Disorder) คือคุณค่าข่าว จากการทดสอบของเขา หลักการพื้นฐานของเหตุการณ์ที่จะเป็นข่าวได้คือ ต้องเป็นสิ่งผิดปกติหรือเบี่ยงเบนไปจากสิ่งที่ปกติ เหตุผลที่สื่อเสนอพฤติกรรมที่ผิดไปจากปกติของสังคมเพราะต้องการเตือนความคิดของสาธารณชนต่อมุมมองเกี่ยวกับระเบียบวินัยของสังคม ด้วยการเสนอภาพของพฤติกรรมที่ต่อต้านระเบียบของสังคม เพื่อเป็นการสร้างกำหนดกรอบการกระทำว่าสิ่งใดควรหรือไม่ควรทำ

ตามแนวคิดของสังคมวิทยาแบบประเพณีดั้งเดิม (Tradition Sociologies) แนวคิดนี้เห็นว่า “ข่าว” เป็นผลผลิตของกระบวนการประกิต เพราะโครงสร้างสังคมกำหนดบรรทัดฐานและทัศนคติ ซึ่งมีอิทธิพลต่อคนในสังคมและบรรทัดฐานของงานอาชีพโดยกลมกลืนผู้ทำข่าวให้แสวงหา โดยโครงสร้างทางสังคมเป็นตัวกำหนดความหมายของข่าว หากโครงสร้างของสังคมและสถาบันต่างๆ ของสังคมเปลี่ยนแปลงความหมายของข่าวก็จะเปลี่ยนแปลงตาม ข่าวจึงเปรียบเสมือนกระจกเงาที่สะท้อนค่านิยมของแต่ละสังคม

เมื่อคำว่า “คุณค่าข่าว” กำเนิดขึ้นมาจาก “คุณค่าหรือค่านิยม” ของสังคม จึงไม่ได้หมายความว่า คำว่าคุณค่าข่าวที่สื่อมวลชนใช้กันทุกวันนี้จะหมายถึง เนื้อหาที่มีคุณค่าต่อสังคมเสมอไป แต่เป็นเพียงหลักเกณฑ์บางประการที่สัมพันธ์หรือหลอมกลมเข้ากับค่านิยมที่สังคมมีความเชื่อหรือยึดถือเป็นวิถีปฏิบัติในขณะนั้น ดังที่นักสังคมวิทยานิยามไว้ว่า “ค่านิยมของบุคคลทำหน้าที่เป็นเกณฑ์ (Criteria) หรือมาตรฐาน (Standard) สำหรับประเมินสิ่งต่างๆ (Williams, 1968) และเป็นตัวตัดสิน กำหนด ชี้นำ หรือผลักดันให้พฤติกรรมโน้มเอียงไปในทางใดทางหนึ่ง ค่านิยมจึงเป็นพลังที่ซ่อนเร้นอยู่ภายใต้พฤติกรรมทางสังคมส่วนใหญ่ของมนุษย์ (Maslow, 1959 ; Hardy, 1970; Rokeach, 1973)

Herbert Gans (1979) นักสังคมวิทยา กล่าวว่า ถึงแม้ว่านักข่าวพยายามอย่างมากที่จะเป็นกลางในการสื่อข่าว แต่พวกเขาไม่สามารถทำงานได้โดยปราศจากค่านิยมของตนเองและค่านิยมกระแสหลักของสังคม ยิ่งกว่านั้น การพิจารณาความเป็นจริงก็ไม่สามารถแยกออกจากค่านิยมของสังคมได้ด้วย คำกล่าวนี้สอดคล้องกับ Michael

Schudson (อ้างใน Berkowitz, 1997) ที่อ้างถึง แนวคิดทางสังคมวิทยา (Sociological Approach) ที่เชื่อว่า นักข่าวไม่สามารถจัดหรือแยกแยะความเชื่อของตนจากงานที่ทำได้ เพราะหากข่าวเป็นผลมาจากกระบวนการทางสังคม นักข่าวจึงไม่เคยรู้ตัวหรือตระหนักถึงความเชื่อทางสังคมที่ตนเองเรียนรู้มา โดยรวมแล้ว ข่าวจึงเป็นสิ่งที่ไม่เคยเลยที่จะปราศจากคุณค่าทางสังคม เพราะคุณค่าทางสังคมเป็นสิ่งที่แทรกซึมหรือฝังอยู่ในทุกกิจกรรมของมนุษย์

จากการวิเคราะห์เนื้อหาข่าวในสื่อมวลชนอเมริกันมายาวนาน Gans พบว่า เรื่องราวที่ได้เป็นข่าวมีค่านิยมที่สอดคล้องกับระบบคุณค่ากระแสหลักของชาวอเมริกัน (Mainstream American Values System) โดยค่านิยมนั้นอาจถูกขังให้เห็นอย่างชัดเจนในข่าว (values in the news) หรืออาจจะเป็นการแสดงค่านิยมโดยแฝงเป็นนัยยะอยู่ในข่าวที่สังคมจะซึมซับเข้าไปโดยไม่รู้ตัว (values implications of the news) ทั้งนี้ค่านิยมของชาวอเมริกันที่ปรากฏในข่าวตามผลการศึกษาของ Gans เป็นค่านิยมแบบถาวร (Enduring Values) ที่ไม่ขึ้นกับช่วงเวลา เปลี่ยนแปลงได้ยากและมีบทบาทสำคัญในการกำหนดความคิดเห็นของสังคม ข่าวในสื่อมวลชนต่างๆ มักจะสนับสนุนค่านิยม 8 ประการนี้ ได้แก่

(1) ความรู้สึกภาคภูมิใจในชนชาติ (Ethnocentrism) เห็นได้ชัดเจนอย่างยิ่งในการเสนอข่าวต่างประเทศที่มีการตัดสินประเทศอื่นๆ โดยพิจารณาว่าเป็นประเทศที่สาม ที่ประพฤติดอกเลียนพฤติกรรมหรือค่านิยมของชาวอเมริกัน ส่วนข่าวในประเทศก็จะเสนอกรณีของเหตุการณ์ที่บุคคลในข่าวมีพฤติกรรมที่เบี่ยงเบนไปจากชาวอเมริกันในอุดมคติ หรือเสนอข่าวบุคคลที่เป็นชาวอเมริกันในอุดมคติ รวมทั้ง การเสนอข่าวสงครามระหว่างประเทศ

(2) ประชาธิปไตยที่คำนึงถึงผู้อื่น (Altruistic Democracy) ข่าวต่างประเทศแสดงให้เห็นชัดเจนว่าระบบประชาธิปไตยดีกว่าเผด็จการ ข่าวในประเทศยิ่งมีการระบุชัดเจนยิ่งกว่าโดยการชี้ให้เห็นถึงระบบประชาธิปไตยของประเทศที่ให้ความสนใจต่อสิ่งที่เบี่ยงเบนไปจากอุดมคติ เช่น หลักฐานการคอร์รัปชัน ความขัดแย้ง การประท้วง การบกพร่องต่อหน้าที่ตามระบอบประชาธิปไตย ฯลฯ การกระทำตามอุดมคติเป็นการแสดงถึงการคำนึงถึงผู้อื่น ซึ่งข่าวจะมีนัยยะว่า การเมืองควรจะอยู่บนพื้นฐานของประโยชน์สาธารณะและการบริการประชาชน

ข่าวของสื่อมวลชนอเมริกันจึงมีแนวโน้มที่จะปฏิบัติต่อการเมืองว่าเป็นเรื่องของการแข่งขัน การระบุถึงผู้ชนะผู้แพ้ที่มีการต่อสู้กันอย่างซื่อสัตย์ตามกฎหมาย มีประสิทธิภาพ และอุทิศตนเพื่อประโยชน์สาธารณะ ขณะเดียวกัน ก็มีการเสนอข่าวพฤติกรรมที่เบี่ยงเบนไปจากประชาธิปไตย อาทิ การคอร์รัปชัน ระบบอุปถัมภ์ การใช้เส้นสาย การต่างตอบแทนกันของนักการเมือง การถูกละเมิดสิทธิต่างๆ ของประชาชนโดยเจ้าหน้าที่ของรัฐเป็นผู้กระทำ ประเด็นความเสมอภาคด้านเชื้อชาติ การแบ่งแยกชนชาติ ฯลฯ การเสนอข่าวเหล่านี้สะท้อนค่านิยมของประชาชนชาวอเมริกันที่เชื่อมั่นว่าตนอาศัยอยู่ในประเทศที่มีบรรทัดฐานเรื่องของความเสมอภาคทางสังคม

(3) ระบบทุนนิยมที่มีความรับผิดชอบ (Responsible Capitalism) เจ้าหน้าที่ของรัฐก็ถูกคาดหวัง เช่นเดียวกับนักการเมือง ว่าต้องมีความซื่อสัตย์และมีประสิทธิภาพ การคอร์รัปชันและพฤติกรรมที่ไม่เหมาะสมในระบบราชการเป็นสิ่งที่ไม่พึงปรารถนาเช่นกัน สำหรับข่าวในประเทศจะตอกย้ำเสมอถึงความจำเป็นที่ภาครัฐต้องจัดให้มีสวัสดิการที่ดี (Welfare State) รัฐต้องช่วยคนจนที่สมควรช่วยและต้องจำกัดคนที่โกงสวัสดิภาพของรัฐ

(4) วิถีชนบทแบบเมืองเล็ก (Small - town Pastoralism) ค่านิยมพอใจในวิถีชีวิตแบบชนบทและต่อต้านอุตสาหกรรมเริ่มขึ้นในยุคของ Thomas Jefferson การเสนอข่าวมักจะเน้นถึงสังคมเมืองเล็กหรือสังคมเกษตรที่สงบสุขน่าพึงพอใจ ขณะที่สังคมเมืองแม้จะชีวิตชีวา แต่ก็เต็มไปด้วยปัญหามากมาย อาทิ ความขัดแย้งทางเชื้อชาติ อาชญากรรม หนี้สิน ฯลฯ นอกจากนั้น ข่าวมักจะเสนอเรื่องความขัดแย้งเกี่ยวกับการรักษาสภาพธรรมชาติกับ

กิจกรรมของการพัฒนา ประเด็นสิ่งแวดล้อมและนิเวศวิทยา เทคโนโลยีสมัยใหม่ที่เป็นอันตรายแก่มนุษย์ความไม่สามารถควบคุมเทคโนโลยี

(5) ปัจเจกชนนิยม (Individualism) สังคมที่ดีในชาวยุโรปคือ สังคมที่ส่งเสริมซึ่งเสรีภาพของปัจเจกบุคคล มนุษย์ในอุดมคติคือ ผู้ที่สามารถเอาชนะอุปสรรคทั้งหลาย ต่อสู้กับภัยพิบัติ เอาชนะธรรมชาติได้โดยไม่ต้องทำลาย ธรรมชาติ ชาวจึงเสนอในเชิงชื่นชมเกี่ยวกับความสำเร็จของบุคคลมากกว่าของกลุ่ม

Galtung และ Ruge (1970) อธิบายไว้ก่อนหน้านั้นว่า การที่ชาวมักเขียนเรื่องราวที่เน้นตัวบุคคล (Personified) แต่ไม่มีการกล่าวถึงโครงสร้างทางสังคมหรืออำนาจทางสังคม เนื่องจากสิ่งนี้เป็นไปตามอุดมคติทางวัฒนธรรม (Cultural Idealism) นั่นคือ มุมมองทางโลกตะวันตกมักจะมองว่าปัจเจกบุคคลเป็นผู้ควบคุมชะตากรรมของตนเอง รับผิดชอบต่อการกระทำของตน การเล่าข่าวของสื่อมวลชนจึงไม่เชื่อมโยงกับโครงสร้างหรืออำนาจต่างๆ ทางสังคม

(6) การนิยมทางสายกลาง (Moderatism) ชาวมักจะตำหนิการกระทำหรือความคิดความเชื่อที่สุดขั้วเกินไป ทั้งด้านการเมือง ศาสนา ฯลฯ เช่น การตำหนิพวกที่ไม่เชื่อถือในพระเจ้าเลยว่าเป็นพวกหัวรุนแรง หรือพวกที่คลั่งไคล้พระเจ้ามากเกินไปก็ถูกตำหนิเช่นกัน การตำหนิจะเห็นได้จากการใช้คำพูดเสียดสี คำพูดในทางลบ การใช้ น้ำเสียงเย้ยหยันในกิจกรรมของบุคคลเหล่านั้น

(7) ระเบียบสังคม (Social Order) คำว่า ระเบียบ (Order) เป็นคุณค่าที่สำคัญในข่าว หมายถึง การรักษา ความสงบเรียบร้อย การคุ้มครองชีวิตและทรัพย์สินในสังคม จากผลการวิเคราะห์เนื้อหาพบว่า ผู้กำหนดระเบียบในข่าวคือ กลุ่มชนชั้นสูง (Upper-class) ทั้งทางเศรษฐกิจและสังคม

เรื่องวุ่นวายที่เกิดขึ้นในสังคมจำแนกได้ 4 กลุ่มคือ (1) ความไร้ระเบียบที่เป็นผลมาจากภัยธรรมชาติ (Natural Disorder) ได้แก่ ภัยพิบัติหรืออุบัติเหตุทางอุตสาหกรรมที่เป็นผลมาจากธรรมชาติ (2) ความไร้ระเบียบที่เป็นผลจากเทคโนโลยี (Technological Disorder) ได้แก่ อุบัติภัยทั้งหลายที่มีสาเหตุจากธรรมชาติ (3) ความไร้ระเบียบจากผลของการกระทำต่างๆ ในสังคม (Social Disorder) ได้แก่ กิจกรรมต่างๆ ที่รบกวนความสงบสุขของสังคมทั้งในประเทศ และสังคมโลก (4) ความไร้ระเบียบที่เป็นผลจากความเสื่อมทางศีลธรรม (Moral Disorder) ได้แก่ การคุกคามหรือความรุนแรงที่เกิดขึ้นต่อชีวิตและทรัพย์สิน รวมถึงความเสื่อมลงของสถาบันที่ทรงคุณค่าหรือมีหน้าที่รักษาค่านิยมต่างๆ

(8) ความเป็นผู้นำระดับชาติ (National Leadership) เป็นค่านิยมที่ปรากฏในข่าวเพื่อส่งเสริมสนับสนุน ผู้นำของสังคมจากสถาบันต่างๆ โดยการเสนอข่าวเกี่ยวกับคุณภาพและลักษณะทางจิตวิทยาของบุคคลเหล่านั้น เหตุผลที่สื่อมวลชนจำเป็นต้องกระทำคือ การเสนอข่าวเช่นนี้จะเป็นการสร้างภาพลักษณ์ที่ทรงอำนาจของผู้นำประเทศแก่ประชาชนและสังคมโลก เพื่อความมั่นคงของประเทศ

ค่านิยมทั้ง 8 ประการนี้เป็นค่านิยมที่สื่อมวลชนอเมริกันนำมาใช้ในการนิยามคุณค่าข่าวเกี่ยวกับเหตุการณ์ต่างๆ ในประเทศและสังคมโลก โดยเรื่องราวและเหตุการณ์เหล่านั้นจะถูกเชื่อมโยงให้สัมพันธ์โดยตรงกับความผิดปกติเกี่ยวกับเหตุการณ์และความผิดไปจากค่านิยมหรือบรรทัดฐานของอเมริกัน (Shoemaker, Chang, and Brendlinger, 1987) ดังที่ Shoemaker (1996) กล่าวว่า ในการพิจารณาเหตุการณ์ว่าสมควรถูกเสนอเป็นข่าวหรือไม่ มักจะดูใน 2 มิติคือ ความเบี่ยงเบน (Deviance) และความมีนัยสำคัญทางสังคม (Social Significance) ซึ่งมิติทั้งสองด้านนี้มีปฏิสัมพันธ์กัน กล่าวคือ หากหัวข้อมีความเบี่ยงเบนอย่างรุนแรงและมีนัยสำคัญทางสังคมมาก ส่วนใหญ่แล้วจะได้รับการเสนอเป็นข่าว

2.2.3 “คุณค่าข่าว” กับมูลค่าของข่าวในทางธุรกิจ

Van Dijk (1987) กล่าวว่า คุณค่าข่าวอาจแบ่งออกได้เป็น 2 ลักษณะ กลุ่มแรกคือ คุณค่าของข่าวที่ถูกกำหนดโดยธรรมชาติของตัวข่าวเอง ซึ่งก็คือคุณค่าของข่าวนั้นๆ เอง ส่วนอีกลักษณะหนึ่งคือ คุณค่าของข่าวซึ่งเกิดจากปัจจัยทางเศรษฐกิจ เช่น ค่าใช้จ่ายในการแสวงหาหรือรวบรวมข่าวของหนังสือพิมพ์ต่างๆ จำนวนโฆษณา การซื้อข่าวจากสำนักข่าวต่างประเทศ เหล่านี้จะมีอิทธิพลและเป็นตัวกำหนดจำนวนพื้นที่สำหรับลงข่าว ตลอดจนเป็นตัวกำหนดคุณลักษณะของข่าวที่จะได้รับการตีพิมพ์ ไม่ทางตรงก็ทางอ้อม

ทั้งนี้ เนื่องจากในองค์กรข่าวนั้น อาจมีนักวารสารศาสตร์บางคนจะยึดหลักการวารสารศาสตร์ในการตัดสินใจคัดเลือกเหตุการณ์ที่คาดว่าจะทำให้สาธารณชนได้รับข้อเท็จจริงและผลที่ตามมาในด้านต่างๆ ให้มากที่สุด ขณะที่นักวารสารศาสตร์อีกกลุ่มหนึ่งจะยึดหลักการทางธุรกิจ โดยทำหน้าที่เป็นตัวแทนของนักลงทุนที่จะต้องคัดเลือกข่าวที่น่าเสนอแล้วให้ผลกำไรมากที่สุดในเวลาที่ยั่งยืนที่สุด

หลักคุณค่าข่าวที่กองบรรณาธิการขององค์กรสื่อต่างๆ ใช้ในการกำหนดประเด็นและคัดเลือกเหตุการณ์ที่จะมาเป็นข่าวนั้น อาจขึ้นอยู่กับพิจารณาคุณค่าของข่าวตามมูลค่า (Value) ในทางธุรกิจ ซึ่ง Dennis McQuail ให้ความหมายว่า มูลค่าทางธุรกิจของข่าว หมายถึง บรรทัดฐานที่ประยุกต์โดยสื่อมวลชนและบรรณาธิการในองค์กรข่าวที่ตัดสินใจร่วมกันว่าคุณค่าควรติดตามนำเสนอต่อไปหรือไม่ ทางทฤษฎีจะพิจารณาถึงแนวโน้มผู้บริโภคข่าวเป็นสำคัญ กรณีนี้คุณค่าข่าวจึงอาจไม่ประโยชน์ต่อผู้บริโภค นอกจากนี้ยังมีข่าวบางประเภทที่ถูกนำเสนอโดยอิทธิพลของผลประโยชน์ที่ไม่มีคุณค่าต่อผู้บริโภคข่าวด้วย

2.3 องค์ประกอบของหลักคุณค่าข่าว

การรวบรวมหลักที่ใช้พิจารณาส่งที่ควรเป็นข่าว เกิดขึ้นครั้งแรกเมื่อปี 1965 โดยนักสังคมวิทยาชาว นอร์เวย์ Johan Galtung และ Marie Hilmeboe Ruge ได้ศึกษาการคัดเลือกข่าวสารจากการเสนอข่าวต่างประเทศของสื่อมวลชนทางตะวันตก โดยศึกษาจากการรายงานข่าว 3 กรณีคือ สงครามในประเทศคองโก สถานการณ์ในประเทศคิวบาซึ่งกำลังมีความขัดแย้งกับสหรัฐอเมริกา และวิกฤตการณ์ที่เกาะไซปรัส ซึ่งผลการศึกษาค้นพบองค์ประกอบหรือปัจจัยสำคัญในเนื้อหาข่าวที่ส่งผลให้เหตุการณ์หรือเรื่องราวนั้นได้รับคัดเลือกเป็นข่าวที่เรียกว่าคุณค่าข่าว หรือ News Values 12 ประการ อย่างไรก็ตาม ทั้งสองคนนี้ไม่ใช่คนแรกที่ได้ศึกษาเกณฑ์ในการคัดเลือกข่าว ก่อนหน้านั้นในปีเดียวกัน นักเขียนชาวเยอรมัน Kaspar Steiler เขียนเกี่ยวกับคุณค่าข่าวในหนังสือชื่อ Zeitungs Lust und Nutz (แปลว่า การใช้และความพึงพอใจเกี่ยวกับหนังสือพิมพ์) โดยเขาอภิปรายถึงความสำคัญ (Importance) ความใกล้ชิด (Proximity) ความมีลักษณะละคร (Dramatic) และเรื่องราวทางลบ (Negative) ของเหตุการณ์จัดเป็นคุณค่าข่าว (Watson, 1998)

ตามการศึกษาของ Galtung และ Ruge พบว่า ข้อมูลหรือเหตุการณ์ได้รับการนำเสนอเป็นข่าวนั้นมีคุณลักษณะที่เป็น “คุณค่าข่าว” ร่วมกัน 12 ประการโดยแบ่งเป็นคุณลักษณะของเหตุการณ์ที่ถูกนำเสนอเป็นข่าวใน 3 มิติได้แก่ มิติด้านผลกระทบ (Impact) มิติที่ระบุโดยผู้รับสาร (Audience Identification) และมิติด้านภาคปฏิบัติของสื่อ (Pragmatics of Media Coverage) แต่ละมิติมีคุณลักษณะดังนี้ (Watson, 1998)

มิติด้านผลกระทบ (Impact) ประกอบด้วย

1. **ช่วงเวลาในการเกิดเหตุการณ์ (Frequency)** หากเหตุการณ์นั้นเกิดขึ้นสอดคล้องกับเวลาที่ปิดต้นฉบับของสื่อ (รายชั่วโมงหรือสัปดาห์) เหตุการณ์นั้นก็มีแนวโน้มสูงที่จะได้รับการคัดเลือกเป็นข่าว
 2. **ขนาดหรือผลกระทบของเหตุการณ์ (Threshold)** หากเหตุการณ์ที่เกิดขึ้นนั้นมีผลกระทบต่อผู้คนได้ในวงกว้าง เหตุการณ์นั้นก็น่าสนใจ อย่างไรก็ตาม ขนาดของเหตุการณ์เพียงอย่างเดียวอาจไม่มีคุณค่าข่าวเสมอไป อาจจะต้องประกอบกับการมีลักษณะของละคร (Dramatic) ความใกล้ชิดทางภูมิศาสตร์หรือวัฒนธรรม (Geographical or Cultural Proximity)
 3. **เหตุการณ์ในทางลบ (Negativity)** หากเรื่องราวหรือเหตุการณ์นั้นมีผลในทางร้ายต่อสังคม อาทิ โศกนาฏกรรม ความรุนแรง การสูญเสีย ภัยพิบัติธรรมชาติ ความระส่ำระสายทางการเมือง ฯลฯ ล้วนเป็นข่าวที่สร้างให้เกิดความตื่นเต้นแก่ผู้รับสารมากกว่าข่าวดี ดังที่ Smith (1980) กล่าวว่า คุณค่าข่าวประการนี้เป็นคุณค่าข่าวที่ผิดปกติ (Aberrant News Values) แต่ก็สร้างความประทับใจและจินตนาการในทางเลวร้ายแก่ผู้รับสารได้มาก ทั้งนี้ Galtung และ Ruge อธิบายว่า การที่เหตุการณ์ทางลบเป็นข่าวมากกว่ามาจากเหตุผลในการปฏิบัติงานของสื่อมวลชนคือ เหตุการณ์ทางลบจะง่ายมากกว่าที่จะจัดลงให้พอดีกับเวลานำเสนอหรือพื้นที่ข่าวที่มีจำกัดและความเร่งรีบ
 4. **ความไม่กำกวม (Unambiguity)** หมายถึง เหตุการณ์ที่ข้อมูลไม่ซับซ้อน เข้าใจง่าย ตีความหมายได้ในทางเดียวมีแนวโน้มจะได้รับ รายงานเป็นข่าวได้มากกว่า เหตุผลสำคัญคือ นักข่าวอาจถูกกดดันด้วยเวลาและพื้นที่ ทำให้เสนอข่าวทุกแง่มุมไม่ได้ ดังนั้น จึงเลือกเสนอเฉพาะแง่มุมที่ชัดเจน บางกรณีผู้สื่อข่าวอาจทำให้เหตุการณ์ที่ซับซ้อนเข้าใจง่ายขึ้นได้โดยการให้ภูมิหลังเหตุการณ์หรือการอธิบายประเด็นต่างๆ อย่างไรก็ตาม บางเหตุการณ์ที่มีขนาดใหญ่โตก็อาจได้รับการนำเสนอแม้ว่าจะมีความซับซ้อน
- ผลการวิจัยของ Raboy และ Dagenais (1992) พบว่า การเสนอข่าวทุกวันนี้มีแนวโน้มที่จะทำให้ความซับซ้อนของเรื่องราวต่างๆ เรียบแบนลง โดยปรากฏการณ์ที่มีหลายหลายแง่มุมถูกผู้สื่อข่าวทำให้เข้าเป็นสูตรที่ง่ายลงของสื่อ โดยสื่อมวลชนเหล่านี้เห็นว่าการกระทำเช่นนี้จะทำให้เหตุการณ์มีคุณค่าข่าวตามที่ควรจะเป็น สำหรับวิธีที่สื่อนิยมใช้คือ การคัดเลือกหัวข้อหนึ่งหรือหลายหัวข้อออกมาจากเรื่องราวที่ซับซ้อนนั้น โดยส่วนที่เลือกออกมาก็คือ ส่วนที่ไม่คลุมเครือ เช่น ส่วนของการกระทำ (ที่ตรงไปตรงมาและชัดเจน) ซึ่งสาเหตุของการกระทำมีความซับซ้อนมากกว่า ทั้งนี้เหตุผลที่สื่อทำเช่นนี้ไม่ได้เป็นผลมาจากความกดดันของเวลาในการสื่อข่าว แต่เป็นผลมาจากการพิจารณาถึงคุณค่า (Value - Judgments) ของเหตุการณ์ที่มาจากความตั้งใจของสื่อมวลชนเอง

มิติที่ระบุโดยผู้รับสาร (Audience Identification) ประกอบด้วย

6. **การแสดงให้เห็นถึงการกระทำของบุคคล (Personalisation or Personification)** เหตุการณ์นั้นต้องสามารถแสดงให้เห็นภาพการกระทำของบุคคลหรือผลจากการกระทำที่เร้าความสนใจของมนุษย์ (human interest) จะดึงดูดความสนใจผู้รับสารได้มากกว่า

7. **การมีความหมาย (Meaningfulness)** เป็นปัจจัยด้านความใกล้ชิดทางวัฒนธรรม (Cultural Proximity) หมายถึง หากเป็นเรื่องราวที่เกี่ยวกับคนที่พูดภาษาเดียวกัน รูปลักษณะภายนอกดูเหมือนกัน ฯลฯ จะได้รับความสนใจมากกว่า เนื่องจากปัจจัยด้านความคุ้นเคย (Familiarity) กับผู้รับสารที่มาจากความคิด ความรู้สึกภาคภูมิใจในชนชาติ (Ethnocentrism) มีผลทางอารมณ์ต่อผู้รับสารเพราะโดยทั่วไปแล้วเราจะให้ความสนใจต่อประชาชนที่อยู่ในพื้นที่ที่เราคุ้นเคยมากกว่าสถานที่ที่เราไม่เคยรู้จัก

8. **การอ้างอิงกับชาติมหาอำนาจ (Reference to elite nations)** หากเรื่องราวที่เกิดขึ้นนั้นเกี่ยวข้องกับบุคคลหรือประเทศมหาอำนาจของโลก ซึ่งจะได้รับความสนใจเนื่องจากปัจจัยด้านความใกล้ชิดทางวัฒนธรรม (culture proximity)

9. **การอ้างอิงถึงบุคคลชั้นนำ (Reference to elite persons)** เรื่องที่เกี่ยวกับคนรวย คนมีอำนาจ มีชื่อเสียงหรือมีชื่อเสียงในทางที่ไม่ดี ทั้งนี้ การอ้างอิงถึงชาติมหาอำนาจและบุคคลชั้นนำล้วนมีคุณค่าเป็นข่าว เนื่องจาก Galtung และ Ruge เชื่อว่า “คนชั้นสูงจะมีสิ่งที่สามารถสนองความต้องการโดยทั่วไปได้ ไม่เพียงแต่การมีความสำคัญในตนเองเท่านั้น” เพราะบุคคลพวกนี้มีอิทธิพลต่อสังคมเป็นทั้งผู้นำและการสร้างผู้นำ อำนาจของคนชั้นสูงจึงเป็นคุณค่าเชิงสัญลักษณ์

มิติด้านภาคปฏิบัติการของสื่อ (Pramatics of Media Coverage) ประกอบด้วย

10. **ความสอดคล้อง (Consonance)** หากเหตุการณ์ที่เกิดขึ้นนั้นสอดคล้องพอดีกับความคาดหวังของสื่อ (predictability) หรือสอดคล้องกับแง่มุมที่สื่อต้องการจะรายงาน จะได้รับการนำเสนอมากกว่า เช่น เมื่อมีเหตุการณ์ชุมนุมประท้วง สื่อก็คาดว่าจะมีการปะทะกันหรือมีความรุนแรงเกิดขึ้น ซึ่งหากสิ่งที่สื่อมวลชนคาดคิดไว้เกิดขึ้นเขาก็พร้อมที่จะรายงานข่าวในแง่มุมนี้ได้ทันทีเพราะมีแนวทางการนำเสนอไว้อยู่ในใจแล้ว

ทั้งนี้ Galtung และ Ruge (อ้างถึงใน Berelson and Steiner, 1963) ที่อธิบายเกี่ยวกับพฤติกรรมมนุษย์ “ตามสมมติฐานเกี่ยวกับความสอดคล้อง (Hypothesis of Consonance) ที่ว่า บุคคลจะมีการคาดการณ์บางอย่างที่จะเกิดขึ้นและจะเกิดการสร้างแม่แบบขึ้นในสมอง เพื่อให้ง่ายต่อการรับรู้และจดจำเกี่ยวกับเหตุการณ์ นักข่าวจึงมีต้นแบบของเรื่องราวที่คิดเตรียมไว้ในสมองอยู่แล้ว ถ้าเหตุการณ์นั้นได้เกิดขึ้นนักข่าวอาจจะบิดเบือนการรับรู้ของตนเกี่ยวกับเหตุการณ์ให้เป็นแบบที่เขาต้องการหรือคิดไว้แล้ว เป็นการพยายามเชื่อมโยงสิ่งที่เกิดขึ้นให้เป็นไปตามสิ่งที่เขาคาดหวัง” วิธีการคิดเช่นนี้ของสื่อจะนำไปสู่การสร้างภาพตายตัวเกี่ยวกับบุคคลและสถานการณ์ (Stereotyping of people and situations) ซึ่งเป็นความพยายามทำให้สิ่งที่นักข่าวคาดหวังเป็นไปในทิศทางเดียวกันกับความเป็นจริงที่เกิดขึ้น (Self - Fulfilling Prophecies)

11. **ความต่อเนื่อง (continuity)** หมายความว่า หากเหตุการณ์ที่เกิดขึ้นนั้นต่อเนื่องหรือเป็นผลสืบเนื่องกับเรื่องที่สื่อมวลชนเคยนำเสนอไปก่อนหน้านี้แล้ว ก็มีแนวโน้มว่าเรื่องราวนั้นจะได้รับการนำเสนอต่อไป เนื่องจากเชื่อว่าการเสนออย่างต่อเนื่องจะช่วยให้ความคลุมเครือของเหตุการณ์ลดลง

12. **องค์ประกอบ (Composition)** โดยมองในแง่ความสมดุล อาทิ ข่าวที่จะเสนอนั้นต้องทำให้เกิดความพอดีกับเนื้อหาอื่นๆ ที่มีอยู่ เช่น ต้องให้มีความสมดุลของข่าวในประเทศและต่างประเทศ ความใกล้เคียงกันของปริมาณข่าวดีและข่าวร้าย ฯลฯ

องค์ประกอบของคุณค่าข่าวของ Galtung และ Ruge ถูกนำไปใช้อย่างแพร่หลาย แต่ด้วยข้อจำกัดที่เนื้อหาข่าวที่วิเคราะห์เป็นข่าวต่างประเทศ จึงมีนักวิชาการด้านวารสารศาสตร์อีกหลายคนศึกษาเพิ่มเติมในข่าวประเภทอื่นๆ รวมถึงใช้วิธีการวิจัยที่หลากหลายขึ้นตั้งแต่วิธีการวิเคราะห์เนื้อหาข่าว การสำรวจ หรือการสัมภาษณ์

ผู้ปฏิบัติการด้านต่างๆ ด้วยเหตุผลนี้โมเดลของเกณฑ์คุณค่าข่าวหลายๆ แบบจึงเกิดขึ้น Vincent Campbell (2004) รวบรวมหลักคุณค่าข่าวของนักวิชาการ เพื่อเปรียบเทียบองค์ประกอบและแสดงพัฒนาการของคุณค่าข่าวที่บางโมเดลมีองค์ประกอบบางข้อร่วมกัน ดังตารางต่อไปนี้

Galtung and Ruge (1973)	Gans (1979)	Golging and Elliott (1979)	Hetherington (1985)	Shoemaker Et al. (1987)
ช่วงเวลาในการเกิดเหตุการณ์ (Frequency)	ความสำคัญ (Importance)	ลักษณะของละคร (Drama)	ความมีนัยยะ (Significance)	ความสดทันเหตุการณ์ (Timeliness)
ผลกระทบ (Threshold)	ความน่าสนใจ (Interest)	ความดึงดูดทางสายตา (Visual Attractiveness)	ลักษณะของละคร (Drama)	ความใกล้ชิด (Proximity)
ความชัดเจน (Unambiguity)	ความแปลกใหม่ (Novelty)	เรื่องบันเทิง (Entertainment)	เรื่องประหลาดใจ (Surprise)	ความสำคัญและผลกระทบ (Importance/Impact or Consequence)
ความเกี่ยวข้อง (Meaningfulness / Relevance)	คุณภาพ (Quality)	ความสำคัญ (Importance)	บุคคลสำคัญ (Personalities)	ความน่าสนใจ (Interest)
ความสอดคล้อง (Consonance)	ความสมดุล (Balance)	ความใกล้ชิด (Proximity)	เรื่องทางเพศ อื้อฉาว และอาชญากรรม (Sex , Scandal , Crime)	ความขัดแย้ง (Conflict or Controversy)
ความไม่คาดคิด (Unexpectedness)		ความสั้นกระชับ (Brevity)	ปริมาณ (Numbers)	เรื่องเจ้าอารมณ์ (Sensationalism)
ความต่อเนื่อง (Continuity)		เรื่องทางลบ (Negativity)	ความใกล้ชิด (Proximity)	ความโดดเด่น (Prominence)
องค์ประกอบ (Composition)		เรื่องที่เกิดขึ้นไม่นาน (Recency)	ภาพที่น่าดึงดูด (Pictures / Visual Attractiveness)	ความใหม่ ความแปลก ความผิดปกติ (Novelty , Oddity Or Unusual)
เรื่องของประเทศมหาอำนาจ (Elite Nations)		เรื่องของคนชั้นนำ (Elite)		
เรื่องของคนชั้นนำ (Elite People)		การกระทำของบุคคล (Personification)		
การกระทำของบุคคล (Personification)				
เรื่องทางลบ (Negativity)				

ภาพที่ 1 องค์ประกอบและพัฒนาการของหลักคุณค่าข่าวโดย Vincent Campbell (2004)

จากตารางข้างต้นจะพบว่า นักวิชาการวารสารศาสตร์ยุคต่อมา มีการเพิ่มเติมเกณฑ์คุณค่าข่าวจากของ Galtung และ Ruge หลายประการ บางเกณฑ์จะคล้ายคลึงกันแต่มีความหมายครอบคลุมมากกว่า อาทิ

ความโดดเด่น (Prominence) (Shoemaker et al., 1987) มีความหมายเดียวกับหลักคุณค่าข่าว “การอ้างอิงถึงบุคคลชั้นนำและชาติมหาอำนาจ” (Reference to elite persons and nations) ของ Galtung และ Ruge (อ้างแล้ว) และ “ความสำคัญ” (Importance) ของ Golding and Elliott (อ้างแล้ว) เพราะมีความครอบคลุมถึงความเด่นของบุคคล สถานที่หรือเวลาของการเกิดเหตุการณ์ หรือบุคคลในเหตุการณ์ เช่น ช่วงเวลาของการเลือกตั้งผู้แทนราษฎร ช่วงเวลาของการแต่งตั้งโยกย้ายเปลี่ยนแปลงตำแหน่งของข้าราชการระดับสูง นางสาวไทย เดินทางไปประกวดนางงามจักรวาล เป็นต้น เหตุการณ์ใดที่มีองค์ประกอบของความเด่นดังกล่าวมาก ก็มักจะได้รับความสนใจในเชิงคุณค่าข่าวสูง ได้รับการพิจารณาตัดสินใจให้ได้นำเสนอก่อนเสมอ

เรื่องที่เร้าความสนใจ (Sensationalism) (Shoemaker et al., 1987) มีความหมายเดียวกับองค์ประกอบคุณค่าข่าวด้าน “เรื่องราวทางเพศ อื้อฉาว และอาชญากรรม” (Sex, Scandal or Crime) ของ Hetherington (1985) ซึ่งหมายถึง เรื่องที่ปลุกชนสนใจหรือแง่มุมของชีวิตมนุษย์ (Human Interest) หรือ (Personal Angle) ขณะที่ Ostgaard (1965) ให้ความหมายว่า “เป็นข่าวที่เกี่ยวข้องกับความผิดปกติ (Unusualness) การไม่สามารถคาดหมายได้ (Unexpectedness) หรือ การไม่สามารถทำนายผลได้ (Unknown final outcome)” ทั้งนี้ เหตุผลที่องค์ประกอบดังกล่าวถูกกำหนดเป็นเกณฑ์ที่ใช้ในการคัดเลือกข่าวของนักวิชาการด้านวารสารศาสตร์เป็นส่วนใหญ่อาจมาจากการคำนึงถึงความต้องการของผู้รับสารส่วนใหญ่เป็นเหตุสำคัญ ดังที่ Pearce (1973) อ้างถึงการศึกษาของ R.D. Laing (อ้างใน Berkowitz, อ้างแล้ว) ที่ใช้ทฤษฎีของ Sigmund Freud เป็นหลักในการอธิบายว่า ประชาชนมีความเพลิดเพลินในการอ่านข่าวต่างๆ ในหนังสือพิมพ์เร้าอารมณ์ (Sensational Press) เพราะทำให้เขาเกิดความรู้สึกมีส่วนร่วมในการมีประสบการณ์ทางอารมณ์ที่น่าสนุกตื่นเต้นจากการที่รับรู้และได้พูดถึงเรื่องอันเป็นที่ต้องห้ามในสังคม “เรื่องราวอื้อฉาวเร้าอารมณ์ที่น่าสนุกนี้ถึงแม้จะเป็นการกระทำที่เร้าปฏิเสธ หรือไม่ยอมรับกันในสังคม แต่ก็ไม่สามารถที่จะลบล้างหรือหยุดที่จะพูดถึงได้”

ความขัดแย้งหรือการแข่งขัน (Conflict or Contest) Golding และ Elliott (1996) กล่าวว่า นักหนังสือพิมพ์จะให้ความสนใจเป็นพิเศษกับเหตุการณ์ที่มีทั้งความขัดแย้งและทางลบ ซึ่งสะท้อนถึงรากฐานทางประวัติศาสตร์ของวารสารศาสตร์ที่มาจากการสร้างรูปแบบการตรวจตราทางสังคม และควบคุมการคุกคามสถานภาพหรือความมั่นคงที่เป็นอยู่ขององค์ประกอบด้านความขัดแย้งนี้ เป็นองค์ประกอบหลักที่มักพบในข่าวที่มีลักษณะเฉพาะเกี่ยวกับประเด็นสาธารณะ (Public Affair) และการเมือง โดย Peterson (1993) เห็นว่า การกำหนดกรอบของข่าวเป็นเรื่องราวของความขัดแย้งเป็นสิ่งที่สื่อมวลชนกระทำอยู่เสมอเกี่ยวกับข่าวเลือกตั้งทางการเมือง ที่มักจะถูกทำให้เหมือนกับเป็นเกมการต่อสู้แข่งขัน โดยการเสนอเหตุการณ์ต่อสู้ระหว่างผู้สมัคร โดยเน้นที่ความขัดแย้งและไม่สนใจเลยที่จะนำเสนอความชัดเจนในประเด็นความขัดแย้งของเหตุการณ์นั้นๆ ทั้งนี้ นักหนังสือพิมพ์พบว่า ความขัดแย้งสามารถถูกใช้เป็นแง่มุมหนึ่งในการเล่าเรื่องได้ ส่วนงานวิจัยของ MacDougall (1982) พบว่า การต่อสู้ (Combat) คือหนึ่งในแง่มุมที่มีความสำคัญมากที่สุดของข่าวและได้รับความเชื่อถือจากผู้อ่าน

ความใกล้ชิด (Proximity) มีความหมายใกล้เคียงกับ “การมีความหมาย” (Meaningfulness) ของ Galtung and Ruge (อ้างแล้ว) เนื่องจากมีความหมายสอดคล้องกันว่าเรื่องราวที่จะเป็นข่าวได้นั้นต้องตรงกับ

ความสนใจหรือมีความคล้ายคลึงกันกับผู้รับสาร เพราะมีความคล้ายคลึงกันทางภูมิหลังทางวัฒนธรรมหรือทางภูมิศาสตร์

สถานภาพของแหล่งข่าว (News Source) ก็มีผลต่อการพิจารณาคุณค่าข่าวด้วย ดังที่ Allan Bell (1991) กล่าวว่า “ข่าว คือสิ่งที่มีอำนาจบอกแก่นักข่าว ยิ่งแหล่งข่าวมีความสำคัญสูง เรื่องนั้นก็ยิ่งมีคุณค่าข่าว” เหตุการณ์หรือเรื่องราวต่างๆ ที่จะเป็นข่าวได้นั้นจึงขึ้นอยู่กับว่าผู้บอกกล่าวข้อมูลนั้นเป็นใคร ความโดดเด่นหรือความสำคัญ (Prominence or Importance) ของบุคคลจึงเป็นองค์ประกอบสำคัญในการคัดเลือกข่าวเช่นกัน

จากเกณฑ์การคัดเลือกสิ่งที่เหมาะสมเป็นข่าวดังที่กล่าวมาข้างต้น สามารถสรุปได้ว่าองค์ประกอบของสิ่งที่เหมาะสมเป็นข่าวสามารถจำแนกได้เป็นคุณลักษณะ 2 ด้านที่สำคัญคือ **คุณลักษณะของข้อเท็จจริง** ที่อยู่ในเหตุการณ์หรือเรื่องราวต่างๆ ที่มีคุณค่าสมควรเสนอเป็นข่าว อาทิ ความใกล้ชิด (Proximity) ความเกี่ยวข้อง (Meaningfulness / Relevance) ความเร้าอารมณ์ (Sensationalism) เรื่องบันเทิง (Entertainment) เรื่องทางลบ (Negativity) ความแปลกหรือความผิดปกติ (The Bizarre or Unusual) เรื่องประหลาดใจ (Surprise) ความสำคัญ (Importance) ความขัดแย้ง (Conflict) ความก้าวหน้า (Progress) ฯลฯ ขณะที่องค์ประกอบอีกประการหนึ่งที่จะทำให้ข้อมูลหรือเรื่องราวนั้นถูกนำเสนอเป็นข่าวมีความสัมพันธ์กับ**คุณลักษณะการนำเสนอข้อมูลหรือเรื่องราว** เหล่านั้น อาทิ ความรวดเร็ว (Immediacy) ความสดทันเหตุการณ์ (Timeliness) ความสั้นกระชับ (Brevity) ความสมดุล (Balance) คุณภาพ (Quality) ปริมาณ (Numbers) ความดึงดูดทางสายตา (Visual Attractiveness) ผลกระทบ (Impact or Consequence) ฯลฯ

เมื่อสำรวจแนวคิดหลักคุณค่าข่าวที่ปรากฏในตำราด้านวารสารศาสตร์ในปัจจุบัน พบว่า ในบรรดานักวิชาการก็ยังมีกรให้ความสำคัญกับองค์ประกอบของข่าวแต่ละด้านแตกต่างกัน โดย Al Hester (อ้างใน Krishnamoorthy, 2000) ได้สำรวจตำราวิชาการสื่อข่าวในสหรัฐอเมริกาเพื่อศึกษาว่า ในมุมมองของนักวิชาการด้านวารสารศาสตร์ องค์ประกอบของเหตุการณ์ที่มีค่าควรเป็นข่าวที่ใช้ในการเรียนการสอนและถ่ายทอดกันมารุ่นต่อรุ่นมีอะไรบ้าง Al Hester สังเคราะห์ตำราเรียนด้านวารสารศาสตร์จำนวน 25 เล่มและพบว่าในตำราเรียนเหล่านั้นเน้นคุณค่าข่าวด้านความสดทันเหตุการณ์ (Timeliness) มากเป็นอันดับหนึ่ง รองลงมาคือ ความใกล้ชิด (Proximity) ความมีชื่อเสียง (Prominence) ความแปลกประหลาด (Bizarre/Odd/Unusual) ปุณชนสนใจ (Human Interest) ผลกระทบ (Consequence/Impact) และความขัดแย้ง (Conflict) ตามลำดับ

ในขณะเดียวกัน เมื่อสำรวจจากผู้ประกอบวิชาชีพสื่อ จากการศึกษาของ Atkisson และ Vaughan (2003) ก็พบว่า กระทั่งปัจจุบันนี้นักวิชาชีพด้านวารสารศาสตร์ยังคงให้คุณค่ากับข่าวเพียงบางประเภทและมีการลำดับความสำคัญของหลักคุณค่าข่าว ทั้งนี้ คุณค่าข่าวแบบดั้งเดิม (Traditional News Values) จะให้คุณค่าเบื้องต้นแก่เหตุการณ์ที่จะคัดเลือกว่าต้องมียุทธศาสตร์ประกอบด้านความใกล้ชิด (Proximity) ความสดทันเหตุการณ์ (Timeliness) และความมีนัยสำคัญ (Significance) นักหนังสือพิมพ์ยังกำหนดคุณค่าข่าวในระดับสูงขึ้นไปประกอบด้วยควมมีลักษณะละคร (Drama) ความขัดแย้ง (Conflict) เรื่องที่มนุษย์สนใจ (Human Interest) สามารถให้รายละเอียดด้วยภาพได้ (Photographability) แนวทางของเรื่องไม่ซับซ้อน (Simple Story Lines) เป็นหัวข้อที่กำลังถกเถียง (Topicality) เป็นข้อมูลที่มีเพียงผู้เดียว (Exclusivity)

สอดคล้องกับการวิจัยที่วิเคราะห์เนื้อหาของสื่อมวลชนของ Bridges (1989 อ้างถึงใน ธนิตา แสนคำ, 2543) ได้ศึกษาเกี่ยวกับการเสนอข่าวหน้าหนึ่งของหนังสือพิมพ์รายวันในอเมริกาปี 1986 โดยทำการสุ่มตัวอย่างหนังสือพิมพ์รายวัน 101 ฉบับทั่วประเทศพบว่า คุณสมบัตินหรือคุณลักษณะของข่าวที่หนังสือพิมพ์ใช้ขึ้นหน้าหนึ่ง

นั่นก็ได้ใช้หลักเกณฑ์คัดเลือกข่าวตามองค์ประกอบของคุณค่าข่าวเรียงตามลำดับดังนี้ ความสดทันเหตุการณ์ (Timeliness) = 63% ความเด่น (Prominence) = 61% ความใกล้ชิด (Proximity) = 50% ความขัดแย้ง (Conflict) = 38% ความใหญ่ ความสำคัญ (Magnitude) = 35% ผลกระทบ (Impact) = 26% ความแปลก (Oddity) = 2% ของพื้นที่หน้าหนึ่ง

ต่อมาในปี 1993 Bridges ได้เก็บแบบเดียวกันซ้ำอีกครั้งหนึ่ง โดยครั้งนี้สุ่มตัวอย่างจากหนังสือพิมพ์รายวัน 93 ฉบับทั่วประเทศพบว่าลำดับของคุณค่าข่าวที่นำเสนอในหน้าหนึ่งของหนังสือพิมพ์รายวันยังเหมือนเดิม จะต่างกันตรงที่เปอร์เซ็นต์ไม่สูงเท่ากับปี 1986 ซึ่งจะเห็นได้จากผลการศึกษาค้างนี้ คือ ความสดทันเหตุการณ์ (Timeliness) = 59% ความเด่น (Prominence) = 55% ความใกล้ชิด (Proximity) = 54% ความขัดแย้ง (Conflict) = 32% ความใหญ่ ความสำคัญ (Magnitude) = 31% ผลกระทบ (Impact) = 29% และความแปลก (Oddity) น้อยกว่า 1 %

ในมุมมองของผู้รับสาร เหตุการณ์ที่คุณค่าควรเป็นข่าวในสายตาของประชาชนแตกต่างไปจากมุมมองของนักวิชาการและผู้ประกอบวิชาชีพวารสารศาสตร์ ดังจะเห็นได้จากงานวิจัยของ ศศิธร ยูวโกศล (2545) ที่ศึกษาการให้ความหมายของข่าวตามมุมมองของผู้รับสาร และพบว่าความหมายของข่าวสะท้อนลักษณะองค์ประกอบของข่าวในมิติด้านข้อมูล ซึ่งเรียงลำดับความสำคัญได้ดังนี้

1. ความมีประโยชน์ต่อส่วนรวม คือเรื่องราวที่ก่อให้เกิดประโยชน์ต่อคนในสังคมโดยรวม เช่น เรื่องเกี่ยวกับความก้าวหน้า การพัฒนา ความสำเร็จ สะท้อนสังคม สร้างสรรค์ ฯลฯ
2. ความมีประโยชน์เฉพาะบุคคล คือเรื่องราวที่ก่อให้เกิดประโยชน์โดยตรงต่อตนเอง ได้แก่ เรื่องที่ให้ความรู้ มีความใกล้ชิดกับประชาชน ซึ่งเป็นผู้รับข่าวทั่วไป
3. จริยธรรมหรือคุณธรรม หมายถึง เรื่องที่นำเสนอเป็นข่าวควรมีเรื่องของจริยธรรมหรือคุณธรรมเข้ามาเกี่ยวข้อง เป็นเรื่องที่เกิดขึ้นจริง มีความถูกต้อง ให้อุทาหรณ์ ไม่สร้างความเดือดร้อน ถูกศีลธรรมจรรยาทำให้เกิดแรงบันดาลใจ ฯลฯ
4. ความไม่ปกติ หมายถึง เรื่องที่ผิดปกติ ลึกลับซ่อนเงื่อน มีปมความขัดแย้ง โดยทั่วไปเป็นเรื่องที่ไม่สามารถพบเห็นได้ทั่วไป กระตุ้นให้เกิดความสงสัยน่าติดตาม
5. ความบันเทิง หมายถึง เรื่องที่ทำให้เกิดความรู้สึกเพลิดเพลิน สนุกสนาน หรือเกิดอารมณ์คล้อยตาม เช่น เรื่องเบาะแสมอง เรื่องเหลือเชื่อ ฯลฯ

ศศิธร ยูวโกศล (อ้างแล้ว) ยังได้ทำการวิเคราะห์ข้อมูลโดยการสัมภาษณ์เชิงลึกและสนทนากลุ่มเกี่ยวกับเรื่องที่จะนำเสนอเป็นข่าวตามความคิดของผู้รับสาร ซึ่งสามารถสรุปได้เป็นหัวข้อดังนี้

1. ประโยชน์ ทั้งประโยชน์ต่อส่วนรวมหรือส่งผลกระทบต่อคนในวงกว้าง และประโยชน์เฉพาะบุคคล
2. เรื่องราวในทางบวกหรือสร้างสรรค์ กล่าวคือ เรื่องที่ถูกศีลธรรม ยกย่องจับใจ จรรโลงใจ เช่น ข่าวการทำความดี ข่าวพัฒนาต่าง ๆ ฯลฯ
3. ความทันสมัยและความสำคัญ คือเหตุการณ์ที่เกิดขึ้นใหม่มีความรวดเร็วจับใจในการรายงานเหตุการณ์ รวมถึงเป็นเรื่องที่มีความสำคัญ
4. ความทุกข์ยากของประชาชน คือนำเสนอเรื่องความเป็นอยู่ความทุกข์ยากของประชาชนในระดับรากหญ้า เข้าถึงระดับชุมชน เช่น ข่าวปัญหาเศรษฐกิจของหมู่บ้าน แม่ค้าพ่อค้าริมถนน ฯลฯ

5. ความน่าสนใจใคร่รู้ หมายถึงเรื่องที่น่าสนใจตามปฏุนิยมวิทยา เกี่ยวข้องกับอารมณ์พื้นฐานของมนุษย์ เช่น ข่าวอาชญากรรม ข่าวแปลกประหลาดน่าตื่นเต้น ฯลฯ

จากการทบทวนเอกสารและงานวิจัยที่กล่าวมาข้างต้น จะเห็นได้ว่า หลักคุณค่าข่าวที่อยู่ในตำราวารสารศาสตร์กับหลักคุณค่าข่าวที่ผู้ประกอบการวิชาชีพสื่อยึดถือมีความสอดคล้องกันในการให้นำหนักกับองค์ประกอบบางประการ รวมถึงแทบจะไม่มี ความเปลี่ยนแปลงไปเลยในแต่ละยุคสมัย แม้จะมีการเพิ่มองค์ประกอบบางด้านขึ้นมาบ้างก็ตาม ในขณะที่หลักคุณค่าข่าวที่อยู่ในความคิดของผู้รับสารแทบจะไม่มี ความสอดคล้องกับหลักคุณค่าข่าวที่สื่อมวลชนยึดถือกันเลย

อย่างไรก็ตาม ยังมีนักวิชาการสื่อสารมวลชนบางคนสนใจที่จะทบทวนหลักคิดเรื่องคุณค่าข่าว โดยมุ่งพิจารณาความสัมพันธ์ระหว่างการยึดถือหลักคุณค่าข่าวกับบริบททางการเมืองและสังคม รูปแบบขององค์กรสื่อ ตลอดจนผลกระทบต่อการปฏิบัติหน้าที่ของผู้สื่อข่าว โดย Tiffen (1989) ศึกษาข้อจำกัดในแนวคิดคุณค่าข่าวที่ใช้ อยู่ในปัจจุบัน พบว่ามีข้อจำกัดอยู่ 4 ประการได้แก่

(1) เกณฑ์คุณค่าข่าวนี้นี้ไม่มีสูตรหรือเกณฑ์ตายตัว การจะให้คุณค่าใดขึ้นอยู่กับปัจจัยหลายประการ อาทิ คุณค่าข่าวขององค์กรที่สังกัด ความแตกต่างของสื่อในแต่ละประเทศ ระบบการปกครองประเทศ ฯลฯ อาทิ Chen , Zhu , and Wu (1998) พบว่า ประเทศที่มีระบบการปกครองต่างกันจะมีคุณค่าข่าวต่างกัน มีทัศนคติต่อเหตุการณ์ ต่างกัน ดังที่สื่อมวลชนประเทศจีนจะรับรู้ในหลักคุณค่าข่าวแตกต่างกัน เพราะสื่อมวลชนของจีนจะถูกกำหนดหน้าที่ในการส่งเสริมอำนาจรัฐมากกว่าที่จะทำหน้าที่ตรวจสอบการทำงานของรัฐบาล (watchdog) หลักคุณค่าข่าวของสื่อมวลชนประเทศจีนโดยเฉพาะด้านเหตุการณ์ทางลบจึงแตกต่างจากสื่อมวลชนในประเทศตะวันตก

(2) คุณค่าข่าวไม่จำเป็นต้องอยู่กับที่หรือเปลี่ยนแปลงไม่ได้ คุณค่าข่าวมีความอ่อนไหวทางบริบทสูง เช่น เหตุการณ์นี้จะเป็นข่าวได้ในช่วงเวลานี้ แต่ไม่ใช่เวลาอื่นๆ (เช่น เศรษฐกิจ สังคม การเมือง)

(3) คุณค่าข่าวไม่จำเป็นต้องยึดเป็นสากลเหมือนกันหมด องค์กรข่าวแต่ละแห่งไม่จำเป็นต้องเห็นด้วยกับคุณค่าข่าวในแต่ละเหตุการณ์ รวมทั้งบุคลากรในองค์กรด้วย

(4) คุณค่าข่าวเป็นข้อจำกัดในการเข้าถึงเหตุการณ์และมีปัญหาในเชิงปฏิบัติการ เช่น การเน้นคุณค่าข่าวเรื่องความสดทันเหตุการณ์ หากเป็นการสื่อข่าวในภาวะสงคราม ผู้สื่อข่าวและองค์กรสื่อจะพบปัญหาในการปฏิบัติงานที่ต้องเน้นความรวดเร็วคือ การมีค่าใช้จ่ายสูงในการรายงานข่าวเพราะต้องใช้เทคโนโลยีรวบรวมข้อมูล เช่น การรายงานข่าวความขัดแย้งของอัฟกานิสถานจากเหตุการณ์ 9/11 (Shewin, 2001) ซึ่งมีคุณค่าข่าวด้านความขัดแย้งเป็นหลัก ทำให้นักข่าวต้องลงพื้นที่ ต้องเขียนข่าวแบบเป็นปฏิบัติการ อยู่บนรากฐานของความรุนแรง รวมถึงต้องเน้นคุณค่าข่าวด้านความรวดเร็ว ผลคือ มีนักข่าวเสียชีวิตในสถานการณ์จำนวนมาก อีกทั้งสำนักข่าวต่างๆ ต้องใช้เงินมหาศาลในกระบวนการสื่อข่าว อาทิ สำนักข่าว CNN ใช้จ่าย 5 ล้านดอลลาร์ต่อสัปดาห์ ส่วนสำนักข่าว BBC ใช้จ่าย 1 ล้านดอลลาร์ต่อสัปดาห์สำหรับการรายงานข่าวความขัดแย้งจากอัฟกานิสถาน

2.4 หลักคุณค่าข่าวกับการกำหนดกรอบการรับรู้และการเล่าข่าว

นักวิชาการด้านสื่อสารมวลชนสำนักวัฒนธรรมศึกษา กล่าวว่า “ข่าว” ไม่ใช่การรายงานความเป็นจริงที่เกิดขึ้น แต่เป็นเพียงการบอกเล่าของผู้สื่อข่าวต่อเหตุการณ์ที่พบเห็น เหตุการณ์ที่เป็นข่าวทุกเหตุการณ์แม้กระทั่งสถานการณ์ภัยพิบัติธรรมชาติก็เป็นการประกอบสร้างขึ้นทางสังคม ที่เป็นเช่นนี้ Molotch และ Lester (1974) อ้างใน HindMam, (2004) อธิบายว่า เพราะในการรายงานข่าวนั้น ผู้สื่อข่าวหรือแหล่งข่าวผู้เห็นเหตุการณ์จะนำเพียง

บางแง่มุมของเหตุการณ์มาบอกกล่าวเท่านั้น คุณค่าข่าวของเหตุการณ์ที่เชื่อว่ามิโดยตัวมันเองนั้น จึงมิได้เป็นคุณลักษณะที่เป็นวัตถุวิสัยอย่างแท้จริง หากแต่มีการกำหนดกรอบ (Framing) และวิธีการเล่าเรื่อง (Narration) เอาไว้เพียงไม่กี่แบบ

แนวคิดการกำหนดกรอบของสื่อมวลชนมีรากฐานมาจากการศึกษาทางด้านสังคมวิทยาและจิตวิทยาที่ถูกนำมาศึกษาเกี่ยวกับผลกระทบของสื่อ Robert Entman (1993) อธิบายว่า การกำหนดกรอบคือ การเลือก (Selection) บางแง่มุมหรือบางลักษณะของความเป็นจริงที่เห็น การทำให้แง่มุมนั้นเด่น (Salience) การสื่อสารแง่มุมนั้นในลักษณะของการเชิญชวนหรือสนับสนุน การเน้น (Highlight) ประเด็นปัญหาบางด้าน การตีความสาเหตุ การตัดสินใจในเชิงศีลธรรมจรรยา และการให้แนวทางแก้ไขปัญหา ดังนั้น กรอบของข่าวก็คือ โครงสร้างของข่าวที่จัดระเบียบมาแล้วโดยผู้สื่อข่าว เพื่อใช้ในการนำเสนอมุมมองหรือทัศนคติที่มีต่อข่าว กรอบของข่าวจึงอาจใช้คำอื่นๆ ที่มีความหมายใกล้เคียงกันได้ เช่น การจับประเด็นข่าว แง่มุมของข่าว ฯลฯ

การวางกรอบจึงถือเป็นเรื่องที่สำคัญในการทำงานด้านวารสารศาสตร์ โดยเฉพาะในการอธิบายกระบวนการสื่อข่าวของนักข่าว ดังที่ Gaye Tuchman (1978) กล่าวว่า กรอบของข่าวจะจัดการกับความจริงที่เกิดขึ้นในทุกๆ วัน ถือเป็นส่วนหนึ่งของความจริง นี่คือนิยามสำคัญของข่าว ขณะที่ Todd Gitlin (1980) เห็นว่าการวางกรอบเสมือนเป็นงานประจำของนักข่าว โดยทำให้นักข่าวสามารถที่จะแยกแยะ (identify) และจัดแบ่ง (classify) ข้อมูลที่ได้มาที่จะทำให้เขาสามารถบรรจุมันอย่างมีประสิทธิภาพ พร้อมทั้งจะส่งต่อไปยังผู้รับสาร ดังที่กล่าวมาหมายความว่า กรอบที่ผู้สื่อข่าวได้กำหนดไว้ย่อมจะส่งผลกระทบต่อ การ “ทำข่าว” ในหลายๆ ขั้นตอน เช่น การแสวงหาข้อมูล การเลือกแหล่งข่าว การตั้งคำถามสัมภาษณ์ การเขียนข่าว ฯลฯ

เมื่อผู้สื่อข่าวกำหนดกรอบเพื่อแสวงหารวบรวมข้อมูลจากแหล่งต่างๆ แล้ว จะต้องมีการเลือกวิธี “การเล่าเรื่อง” เพื่อส่งผ่านเหตุการณ์หรือเรื่องราวต่างๆ ไปยังผู้รับสาร วิธีการเล่าเรื่องเป็นขั้นตอนสำคัญและมีความเกี่ยวข้องกับการรายงานข่าวเป็นอย่างมาก โดยเฉพาะการตีความต่อข้อมูลในสังคม ดังที่ Davis และ Robinson (1989) นักวัฒนธรรมศึกษากล่าวว่า “การเล่าเรื่องเป็นวิธีการทำความเข้าใจเกี่ยวกับสังคมโลก” ทั้งนี้ ในการที่ประชาชนจะรับรู้และเข้าใจเกี่ยวกับตนเองและสังคมรอบตัวได้มากขึ้น จะมาจากวิธีการเล่าเรื่องที่ติดตามกับเนื้อหาที่บอกกล่าวซึ่งจะกำหนดลักษณะการประกอบสร้างความจริงรอบๆ ตัวเรา นอกจากนั้น การเล่าเรื่องยังมีความสำคัญต่อความสามารถในการตีความเนื้อหาของผู้รับสารอีกด้วย

งานวิจัยพบว่า การเล่าข่าวของสื่อมวลชนมาจากปัจจัยการครอบงำของชนชั้นนำ ปัจจัยเกี่ยวกับแนวคิดคุณค่าข่าว ธรรมเนียมปฏิบัติในการนำเสนอข่าว การอ้างอิงขึ้นอยู่กับแหล่งข่าวไม่กี่แหล่งและปัจจัยเชิงวารสารศาสตร์อื่นๆ แล้วแต่กรณี ปัจจัยที่กล่าวมาสอดคล้องกับผลการศึกษาของ Berkowitz (อ้างแล้ว) ที่พบว่า ในกระบวนการทำข่าว เมื่อผู้สื่อข่าวออกจากห้องข่าวเพื่อทำงานตามที่ได้รับมอบหมาย เขาจะเริ่มใช้จิตใต้สำนึกที่เกี่ยวข้องถึงคุณค่าทางสังคม เพื่อกำหนดว่าตนเองจะถ่ายทอดเรื่องราวแต่ละเรื่องอย่างไร ใครจะเป็นตัวละครและองค์ประกอบที่เกี่ยวข้อง ความคิดพวกนี้ จะมาจากการเรียนรู้ทางสังคมที่เขาประสบการทำงานมา จากความกดดันขององค์กรสื่อ รวมถึงบทบาทของเจ้าหน้าที่รัฐที่มีอำนาจกดดันโดยรู้ตัวหรือไม่รู้ตัวก็ตาม

การกำหนดกรอบมีความสัมพันธ์อย่างยิ่งกับกลวิธีการเล่าเรื่อง เหตุการณ์หนึ่งๆ หากถูกเล่าเรื่องด้วยวิธีต่างหากก็อาจทำให้ผู้รับสารรับรู้ข่าวนั้นแตกต่างกันออกไปได้ ขึ้นอยู่กับว่าผู้ส่งสารอาศัยกรอบใดในการเล่าเรื่องนั้นๆ และผู้รับสารย่อมจะได้รับรู้ข่าวต่างๆ ตามกรอบที่นักข่าววางเอาไว้ ดังที่ Bennett และ Edelman (1985) กล่าวว่า หลักคุณค่าข่าวบางประการทำให้การกำหนดกรอบและการเล่าเรื่องเป็นลักษณะตายตัว โดยเฉพาะด้าน

ความรวดเร็ว (Timeliness or Immediacy) คุณค่าข่าวที่นักข่าวต้องนึกถึงเป็นอันดับแรก ทำให้กระบวนการรวบรวมข้อมูลจึงเป็นการเกาะติดและเร่งรัดแหล่งข่าว เขียนข่าวโดยมีพล็อตเรื่อง (plot) ไว้ในใจให้เป็นไปในทิศทางใดทิศทางหนึ่งก่อนเรื่องข่าวจะชัดเจน เพื่อจะสามารถนำเสนอข่าวได้อย่างทันเหตุการณ์ สอดคล้องกับการศึกษาของ Price และคณะ (1997) ที่พบว่า กรอบของข่าวที่ผู้สื่อข่าวนิยมใช้มีเพียง 3 ประเภทคือ ความขัดแย้ง มนุษย์ ปุถุชนสนใจ และผลกระทบ ซึ่งกรอบเหล่านี้สะท้อนให้เห็นถึงคุณค่าข่าว

ตัวอย่างของความสัมพันธ์ระหว่างคุณค่าข่าวกับวิธีการเล่าเรื่อง ได้แก่ กรณีการเสนอข่าวการเมือง คุณค่าข่าวที่อยู่ในจิตใต้สำนึกของผู้สื่อข่าวเสมอคือ ความขัดแย้ง ความโดดเด่นสำคัญ ความทันเหตุการณ์ ฯลฯ วิธีการเล่าข่าวการเมืองที่พบเสมอคือ การใช้แก่นเรื่อง (Theme) ของความขัดแย้งของบุคคลสำคัญทางการเมือง โดยมีการเล่าเรื่องแบบให้บุคคลเป็นศูนย์กลาง (person - centered news story) มากกว่าแบบเน้นที่โครงสร้าง (structure - centered story) เนื่องจากจะสะดวกในการเล่าเรื่องของสื่อมวลชนที่จะสร้างเรื่องราวล้อมรอบและบรรยายทำให้เห็นภาพของบุคคลสำคัญ (Galtung และ Ruge, อ้างแล้ว) และถึงแม้จะเป็นสถานการณ์ความขัดแย้งระหว่างประเทศและกลุ่มต่างๆ นักข่าวก็มักเสนอข่าวโดยเน้นที่ตัวบุคคลที่เป็นตัวแทนสำคัญของกลุ่มองค์กรหรือประเทศชาติ ถึงแม้จะเป็นความขัดแย้งเฉพาะกลุ่มก็ตาม

ขณะที่การรายงานข่าวเหตุการณ์ 9/11 ซึ่งเป็นการก่อความไม่สงบระดับโลก สื่อมวลชนในสังคมไทยก็รายงานข่าวผ่านกรอบของข่าวในเรื่องของการก่อการร้าย ที่มีการจัดวางสถานะของศาสนาอิสลามและชาวมุสลิมไว้ในที่เป็นศัตรู โดยมีปัจจัยจากอิทธิพลของการแปลข่าวจากสำนักข่าวในประเทศตะวันตก กรอบของข่าวที่เสนอเกี่ยวกับอิสลามหรือมุสลิมส่วนใหญ่จึงถูกตีความให้เชื่อมโยงเข้ากับเรื่องการใช้ความรุนแรง การก่อการร้าย การแบ่งแยกดินแดน (Norris, 2003) โดยกำหนดคุณค่าของข่าวในด้านความขัดแย้งเป็นแก่นสำคัญในการเล่าเรื่อง

3. วิฤตการณ์ในสังคมกับการสื่อสารมวลชน

3.1 คุณลักษณะของวิฤตการณ์ในสังคม

ความหมายของ “วิฤตการณ์” (Crisis) หรือ “ภัยพิบัติ” (Disaster) ในงานวิจัยนี้นิยมตามแนวคิดของ Doris A. Graber (1989) ที่ว่า “วิฤตการณ์สาธารณะ” (Public Crises) หมายถึง “สถานการณ์ต่างๆ ที่เกิดขึ้นตามธรรมชาติ หรือเกิดจากการกระทำของมนุษย์ที่จะทำให้เกิดการคุกคามอย่างรุนแรง และทันทีทันใดต่อชีวิตและทรัพย์สิน หรือความสงบสุขในชีวิตของคนส่วนใหญ่ในสังคม” เช่น เหตุการณ์ลอบสังหารบุคคลสำคัญของสังคมหรือประเทศ การโจมตีของผู้ก่อการร้าย อุบัติภัยครั้งใหญ่ต่างๆ เป็นต้น โดยการคุกคามที่เกิดขึ้นไม่ได้เป็นอันตรายเฉพาะบุคคล แต่ส่งผลกระทบต่อคนกลุ่มใหญ่หรือสังคมโดยรวม การเกิดขึ้นของวิฤตการณ์ ลักษณะนี้มีระดับความสูญเสียถึงขั้นเป็นโศกนาฏกรรมทางสังคมที่มีทั้งผู้บาดเจ็บทั้งทางของกายและจิตใจ ผู้เสียชีวิต ตลอดจนถึงทรัพย์สินจำนวนมาก นอกจากนั้น ในบางกรณีวิฤตการณ์ที่เกิดขึ้นก็มีความซับซ้อนจนยากที่จะวิเคราะห์ วิจัยเพื่อทำความเข้าใจและค้นหาสาเหตุที่แท้จริง รวมถึงยังไม่สามารถหาหนทางจัดการปัญหาให้คลี่คลายไปได้

ศูนย์ประชาสัมพันธ์เฉพาะกิจในสถานการณ์ที่มีผลกระทบต่อประเทศชาติ กรมประชาสัมพันธ์ (2547) กล่าวว่า คำว่า “วิฤตการณ์” ในภาษาไทยอาจใช้คำว่า “เหตุวิฤต” “ภาวะวิฤต” “ภาวะไม่ปกติ” โดยหมายถึงเหตุการณ์ที่เกิดขึ้นในทันทีทันใด โดยมากมักเกิดขึ้นโดยไม่คาดฝันและต้องการการตอบสนองอย่างรวดเร็ว เป็น

เหตุการณ์ที่รบกวนชีวิตที่ดำเนินอยู่ตามปกติและทำให้เกิดความรู้สึกไม่แน่นอนและความตึงเครียด เหตุวิกฤตอาจเป็นเหตุการณ์ธรรมชาติ เช่น แผ่นดินไหว พายุเฮอริเคน ฯลฯ หรืออาจเป็นเหตุการณ์ที่เกิดขึ้นจากฝีมือมนุษย์ เช่น เหตุระเบิด เรื่องอื้อฉาว ความขัดแย้ง ฯลฯ ทำยที่สุดเหตุวิกฤตอาจทำลายชื่อเสียงและความน่าเชื่อถือได้ (<http://crisis.thainews.com>)

จะเห็นได้ว่า ความหมายของ “วิกฤตการณ์” ในงานวิจัยนี้แตกต่างไปจากความหมายของวิกฤตการณ์โดยทั่วไปที่ทุกสังคมต้องเผชิญกันเป็นระยะกับคนแต่ละกลุ่ม อาทิเช่น การชุมนุมประท้วงของชาวบ้านที่ได้รับผลกระทบจากโครงการสร้างเขื่อนปากมูล การชุมนุมของกลุ่มสมัชชาคนจน ฯลฯ ตลอดจนถึงภัยธรรมชาติที่เกิดขึ้นในรอบปี อาทิเช่น ภัยแล้งในภาคอีสาน อุทกภัยในภาคเหนือ ฯลฯ เนื่องจากวิกฤตการณ์เหล่านี้เกิดขึ้นสม่ำเสมอจนสังคมคุ้นเคยและเข้าใจถึงสาเหตุ จนผู้เกี่ยวข้องมีมาตรการในการจัดการป้องกันอย่างชัดเจน สถานการณ์วิกฤตเหล่านี้จึงสามารถคลี่คลายได้อย่างรวดเร็ว

James A. Robinson อธิบายว่า “วิกฤตการณ์” เป็นคำที่มีความหมายคล้ายคลึงหรือมีความสัมพันธ์กับคำว่า ความตึงเครียด (Stress) ความตื่นตระหนก (Panic) ความหายนะ (Catastrophe) ภัยพิบัติ (Disaster) ความรุนแรง (Violence) เมื่อพิจารณาลึกลงไปในเชิงทฤษฎี Robinson ได้อ้างถึงงานค้นคว้าทางวิชาการของ Wiener และ Kahn ซึ่งได้ทำการศึกษาและประมวลลักษณะของวิกฤตการณ์ว่ามีลักษณะทั่วไปถึง 12 มิติดังนี้

1. โดยทั่วไปแล้ววิกฤตการณ์ก็คือ ช่วงหัวเลี้ยวหัวต่อของเหตุการณ์หรือการกระทำอย่างใดอย่างหนึ่ง
2. วิกฤตการณ์ ก็คือ สถานการณ์ซึ่งบุคคลผู้มีส่วนเกี่ยวข้องมีความต้องการในระดับสูงที่จะให้เกิดการกระทำอย่างใดอย่างหนึ่ง
3. วิกฤตการณ์มีลักษณะคุกคามต่อเป้าหมายและวัตถุประสงค์ของผู้ที่เกี่ยวข้อง
4. วิกฤตการณ์เป็นเหตุการณ์ที่ตามมาจากการเกิดขึ้นของผลบางอย่างที่จะกำหนดอนาคตของผู้เกี่ยวข้อง
5. วิกฤตการณ์ประกอบด้วยจุดบรรจบของเหตุการณ์ซึ่งมีผลต่อการกำหนดสถานการณ์ใหม่
6. วิกฤตการณ์สร้างความไม่แน่นอนใจในการควบคุมสถานการณ์และในการสร้างทางเลือกต่างๆ ที่จะ มีต่อไปในเรื่องนั้น
7. วิกฤตการณ์ลดความสามารถที่จะควบคุมเหตุการณ์และผลที่จะเกิดขึ้น
8. วิกฤตการณ์ทำให้เกิดสภาวะฉุกเฉิน ซึ่งมักจะสร้างความตึงเครียดและความวิตกกังวลในบรรดาผู้มีส่วนร่วม
9. วิกฤตการณ์ก็คือสถานการณ์ซึ่งมีความขาดแคลนสารสนเทศ (Information)
10. วิกฤตการณ์เพิ่มความกดดันทางด้านเวลาแก่ผู้ที่เกี่ยวข้อง
11. วิกฤตการณ์ถูกกำหนดโดยความเปลี่ยนแปลงของความสัมพันธระหว่างผู้มีส่วนร่วม
12. วิกฤตการณ์เพิ่มความตึงเครียดระหว่างผู้มีส่วนร่วมโดยเฉพาะในวิกฤตการณ์ทางการเมืองซึ่งเป็น วิกฤตการณ์ระหว่างชาติต่างๆ

Miller and Iscoe (1968) นักวิชาการซึ่งได้ศึกษาลักษณะของวิกฤตการณ์ในกระบวนการศึกษาทางจิตวิทยาและสังคมวิทยา ได้สรุปลักษณะของวิกฤตการณ์ไว้ ดังนี้

1. วิกฤตการณ์นั้นมีลักษณะเป็นเหตุการณ์ที่เกิดขึ้นอย่างรุนแรง มากกว่าที่จะเกิดขึ้นแบบเรื้อรังอย่างค่อยเป็นค่อยไป แต่อย่างไรก็ตามเป็นการยากที่จะกำหนดว่าวิกฤตการณ์แต่ละครั้งจะกินเวลานานเท่าใด

2. วิกฤตการณ์จะมีผลให้เกิดพฤติกรรมที่ไม่พึงปรารถนา เช่น ภาวะไร้ประสิทธิภาพ
3. วิกฤตการณ์ที่คุกคามเป้าหมายของบุคคลหรือกลุ่มที่เกี่ยวข้อง
4. วิกฤตการณ์มีลักษณะเป็นสิ่งที่ต้องเทียบเคียงกับสิ่งอื่น (Relative) สิ่งซึ่งเป็นวิกฤตการณ์สำหรับบุคคลกลุ่มหนึ่ง หรือผู้มีส่วนร่วมคนใดคนหนึ่ง อาจไม่ใช่วิกฤตการณ์สำหรับผู้อื่น
5. วิกฤตการณ์เป็นสาเหตุของความตึงเครียดในอินทรีย์ (Organism) ซึ่งมีทั้งทางร่างกายและจิตใจ

จะเห็นได้ว่าคำอธิบายของนักวิชาการข้างต้นนั้นได้ระบุถึงลักษณะร่วมที่ตรงกันเกี่ยวกับวิกฤตการณ์ ซึ่งได้แก่ ลักษณะของการคุกคามสิ่งที่เป็นเป้าหมายหรือวัตถุประสงค์ของกลุ่ม ลักษณะอันทำให้เกิดผลอันไม่น่าพึงพอใจ ซึ่งเมื่อรวมกันแล้วก็จะสรุปได้ว่า วิกฤตการณ์เป็นสถานการณ์ซึ่งพึงหลีกเลี่ยง

Cultip และคณะ (2000) แบ่งภาวะวิกฤตตามลักษณะการเกิดขึ้นและคงอยู่ไว้ 3 ประเภท ซึ่งหากนำมาเทียบเคียงกับวิกฤตการณ์ทางสังคมอาจแบ่งได้ดังนี้

1. วิกฤตการณ์ธรรมชาติที่เกิดขึ้นในทันทีทันใด (Immediate Crisis) เป็นภัยพิบัติที่สังคมไม่สามารถทราบได้โดยว่าจะเกิดขึ้นเมื่อไร คาดการณ์ล่วงหน้าไม่ได้หรือเพียงพอจะเห็นสิ่งบอกเหตุ แต่ไม่สามารถป้องกันได้ อาทิ พายุ แผ่นดินไหว ภูเขาไฟระเบิด การลอบสังหาร ฯลฯ

2. วิกฤตการณ์ที่ค่อยๆ เกิด (Emerging Crisis) เป็นภัยพิบัติที่มีช่วงเวลาการเกิด ทำให้ผู้มีส่วนเกี่ยวข้องและประชาชนพอจะวางแผนรับมือล่วงหน้าได้ อาทิ โรคระบาดต่างๆ การจลาจล ฯลฯ

3. วิกฤตการณ์ที่ยังคงปรากฏอยู่ (Sustained Crisis) เป็นภัยพิบัติที่เกิดขึ้นมานานแล้ว อาจจะเป็นเดือนหรือเป็นปีก็ได้ แต่ปัญหายังเรื้อรัง ยังไม่สามารถคลี่คลายได้ เช่น สถานการณ์ก่อความไม่สงบ

John Platt ได้ศึกษาและจัดระดับของปัญหาและวิกฤตการณ์ซึ่งเกิดขึ้นในสังคมอเมริกัน โดยพิจารณาจากระยะเวลาหรือความยาวนาน และความรุนแรงของวิกฤตการณ์ ความรุนแรงของวิกฤตการณ์สามารถประเมินได้จากจำนวนบุคคลที่ได้รับผลกระทบจากวิกฤตการณ์นั้นๆ และลักษณะของผลกระทบที่ได้รับ ระดับของปัญหาและวิกฤตการณ์สามารถแบ่งได้ 8 ระดับ ระดับที่ 1 จะเป็นวิกฤตการณ์ที่มีความรุนแรงที่สุด ลดหลั่นกันลงไปจนถึงระดับที่ 8 ซึ่งระดับความรุนแรงของวิกฤตการณ์จะน้อยที่สุด ดังนี้

ระดับที่ 1 ความสูญเสียโดยสิ้นเชิง

ระดับที่ 2 ความเสียหายหรือความเปลี่ยนแปลงอย่างมหาศาล ทั้งทางกายภาพ ชีวภาพ และระบบโครงสร้างทางสังคมการเมือง

ระดับที่ 3 ความตึงเครียดที่แผ่ขยายไปกว้างจนเกือบจะไม่สามารถคงสภาพของระบบอยู่ได้

ระดับที่ 4 ความระส่ำระสายในระดับกว้าง

ระดับที่ 5 ความตึงเครียดที่ก่อให้เกิดการเปลี่ยนแปลงตามมา

ระดับที่ 6 ปัญหาอื่นๆ ที่มีความสำคัญ แต่มีการศึกษาวิจัยอย่างเพียงพอ

ระดับที่ 7 อันตรายและความมุ่งหวังที่เกินความเป็นจริง

ระดับที่ 8 ปัญหาวิกฤตการณ์แต่ได้รับความสนใจศึกษามากเกินจริง

การจัดระดับปัญหาสังคมและวิกฤตการณ์เป็น 8 ระดับนี้ทำให้เราเกิดความเข้าใจในความแตกต่างของปัญหาและวิกฤตการณ์ที่มีความรุนแรงไม่เท่ากัน การศึกษาของ Platt ต้องการชี้ให้เห็นว่าปัญหาและวิกฤตการณ์ที่

อยู่ในระดับหนึ่งๆ นั้น ถ้าไม่ได้รับการแก้ไขในเวลาอันสมควรก็จะมีโอกาสที่จะพัฒนาไปสู่ระดับที่รุนแรงเพิ่มขึ้นได้ อาทิเช่น ปัญหาคารแบ่งผิว ซึ่งมีลักษณะเป็นวิกฤตการณ์ระดับที่ 3 ในสังคมอเมริกันก็อาจจะเปลี่ยนเป็นวิกฤตการณ์ระดับที่ 2 ได้ถ้าไม่แก้ไขในระยะเวลาอันสมควร

จากการที่ผู้วิจัยสำรวจเหตุการณ์ที่ถือเป็นภัยพิบัติที่เกิดขึ้นในโลกและประเทศไทยในรอบ 25 ปีที่ผ่านมา (ตั้งแต่ ค.ศ. 1980 - 2005) พบว่ามีภัยพิบัติครั้งสำคัญที่เกิดขึ้นแบ่งได้เป็น 4 กลุ่ม ดังนี้

(1) **วิกฤตการณ์จากภัยธรรมชาติ (Natural Crisis)** สาเหตุของการเกิดภัยพิบัติประเภทนี้เป็นผลมาจาก การเปลี่ยนแปลงของสภาพอากาศ การพังทลายของระบบนิเวศวิทยา ภาวะมลพิษ ฯลฯ จากสถิติพบว่า ในช่วงปี ค.ศ. 1970 ถึง ค.ศ. 1980 ได้เกิดวิกฤตการณ์ธรรมชาติขนาดใหญ่ระดับโลกประมาณ 25 ครั้ง ช่วงปี ค.ศ. 1989 ถึง ค.ศ. 1990 เกิดวิกฤตการณ์ธรรมชาติขนาดใหญ่เพิ่มจำนวนเป็น 50 ครั้ง และจากปี ค.ศ. 1990 ถึง ค.ศ. 2000 เกิดขึ้นเกือบ 200 ครั้ง ซึ่งไม่ใช่เพียงแต่จำนวนของวิกฤตการณ์จะมีจำนวนเพิ่มมากขึ้นเท่านั้น แต่ความรุนแรงของสถานการณ์ยิ่งทวีคูณขึ้นด้วย

ตัวอย่างภัยพิบัติธรรมชาติที่เกิดขึ้นจนถึงขั้นเป็นวิกฤตการณ์ของประเทศเหล่านั้น ได้แก่ การระเบิดของภูเขาไฟเมทซ์เซนต์เฮเลน (ค.ศ. 1981) แผ่นดินไหวที่ซานฟรานซิสโก (ค.ศ. 1989) พายุเฮอริเคนแอนดรู ในสหรัฐอเมริกา (ค.ศ. 1992) การระเบิดของภูเขาไฟปินาตุโโบ ประเทศฟิลิปปินส์ (ค.ศ. 1991) ส่วนภัยพิบัติธรรมชาติที่เกิดขึ้นในประเทศไทย อาทิ พายุไต้ฝุ่นเกย์ในพื้นที่ภาคใต้ตอนบน (พ.ศ. 2532) ภัยพิบัติสีนามิใน 6 จังหวัดภาคใต้ชายฝั่งทะเลอันดามัน (พ.ศ. 2547) เป็นต้น

ภัยพิบัติเหล่านี้สร้างความสูญเสียมากกว่าวิกฤตการณ์ทั่วไป อาทิ พายุไต้ฝุ่นเกย์ความเร็วที่เกิดขึ้นในพื้นที่ภาคใต้ตอนบน ปี พ.ศ. 2532 นั้นถือเป็นพายุที่รุนแรงที่สุดในรอบ 40 ปี ผลกระทบที่เกิดขึ้นคือ มีผู้เสียชีวิตเกือบ 600 คน มูลค่าทรัพย์สินเสียหายกว่าหมื่นล้านบาท รวมถึงการถูกตัดขาดทั้งเส้นทางคมนาคมและระบบการสื่อสาร หรือกรณีภัยพิบัติคลื่นยักษ์สีนามิที่เกิดขึ้นปลายปี พ.ศ. 2547 ในพื้นที่ 6 จังหวัดภาคใต้ชายฝั่งทะเลอันดามันและหลายประเทศในแถบเอเชียตะวันออกเฉียงใต้ ในประเทศไทยมีผู้เสียชีวิตกว่า 5 พันคน สูญหายอีกนับพันคน จำนวนรวมของผู้เสียชีวิตในประเทศต่างๆ ที่ประสบภัยกว่า 1.5 แสนคน ความเสียหายมูลค่าหลายหมื่นล้านบาท ขณะที่การระเบิดของภูเขาไฟปินาตุโโบในประเทศฟิลิปปินส์ เมื่อปี ค.ศ. 1991 มีผู้เสียชีวิตจากลาวากว่า 800 คน และประชาชนจำนวนกว่า 2 แสนคนต้องอพยพออกนอกพื้นที่อย่างเร่งด่วน

(2) **วิกฤตการณ์ทางเทคโนโลยี (Technical Crisis)** สาเหตุส่วนใหญ่มาจากอุบัติเหตุทางเทคโนโลยีที่เป็นความผิดพลาดของเจ้าหน้าที่ผู้ดูแลหรือความเสื่อมของอุปกรณ์ อาทิ การตกสู่โลกของห้องทดลองลอยฟ้าหรือ Skylab ของประเทศสหรัฐอเมริกาที่ตกในมหาสมุทรอินเดีย (ค.ศ. 1979) ก๊าซพิษไอโซไซยาไนต์รั่วจากท่อของโรงงานยูเรเนียมคาร์ไบด์ ที่เมืองโกपाल ประเทศอินเดีย (ค.ศ. 1984) เหตุการณ์สารกัมมันตรังสีรั่วที่โรงงานนิวเคลียร์ในเมืองเชอร์โนบิล รัฐยูเครน ประเทศโซเวียต (ค.ศ. 1986) เหตุการณ์รังสีรั่วไหลจากสารโคบอลต์ 60 เมืองอิสตัน ประเทศตุรกี (ค.ศ. 1998) เป็นต้น ขณะที่สังคมไทยเคยเผชิญกับภัยพิบัติลักษณะนี้จากผลของสารพิษจากโรงงานอุตสาหกรรมเป็นส่วนใหญ่ อาทิ การแพร่กระจายของก๊าซซัลเฟอร์ไดออกไซด์จากโรงไฟฟ้าแม่เมาะ จังหวัดลำปาง (พ.ศ. 2535) การเกิดอุบัติเหตุรังสีโคบอลต์ 60 ในจังหวัดสมุทรปราการ (พ.ศ. 2543) เป็นต้น

ระดับความรุนแรงของผลกระทบจากวิกฤตการณ์เหล่านี้ มักส่งผลในระยะยาวต่อสภาพชีวิตของชุมชน เช่น กรณีก๊าซพิษไอโซไซยาไนต์รั่วจากท่อของโรงงานยูเรเนียมคาร์ไบด์ ที่เมืองโกपाल ประเทศอินเดียในปี ค.ศ. 1984 ก๊าซพิษมีการฟุ้งกระจายไปทุกทิศทาง ส่งผลให้มีผู้เสียชีวิตเกือบ 3 พันคน เจ็บป่วยและพิการตลอดชีวิตหลายแสน

คน เช่นเดียวกับเหตุการณ์สารกัมมันตรังสีรั่วที่โรงงานนิวเคลียร์ในเมืองเซอร์โนบิล ประเทศโซเวียต ปี ค.ศ.1986 พบว่า แรงระเบิดทำให้มีผู้เสียชีวิตหลายสิบล้าน รวมถึงมีการแพร่กระจายของสารกัมมันตรังสีปกคลุมทั้งในโซเวียต และทั่วทวีปยุโรป

(3) **วิกฤตการณ์ทางสุขอนามัย (Health Crisis)** เป็นวิกฤตการณ์จากผลของพฤติกรรมมนุษย์อีก ลักษณะหนึ่งที่เกิดขึ้นในปัจจุบัน สาเหตุของภัยพิบัติเช่นนี้มาจากการกำเนิดและแพร่กระจายของโรคติดต่อต่างๆ ที่มาแต่อดีตและกลับมาระบาดอีกครั้ง เรียกว่า โรคอุบัติซ้ำ (Re - emerging Disease) อีกลักษณะหนึ่งคือโรคที่เกิดขึ้นมาจากความเจริญของสังคมโลกที่เป็นไปอย่างรวดเร็ว การเดินทางข้ามประเทศมีจำนวนมากและรวดเร็ว การเจริญทางเศรษฐกิจและการปศุสัตว์ที่มีการเปลี่ยนแปลง รวมทั้งพฤติกรรมมนุษย์ที่มีการคลุกคลีกับสัตว์ โดยเฉพาะสัตว์ป่าที่แต่เดิมจะอยู่แต่เพียงในป่า ปัจจุบันได้มีการนำมาเลี้ยงอย่างใกล้ชิด รวมทั้งมีพฤติกรรมบริโภคสัตว์ป่า ทำให้เกิดโรคที่เคยคงอยู่เฉพาะในสัตว์ก็ข้ามมาสู่คนมากขึ้น โรคในมนุษย์จนทำให้เกิดโรคอุบัติใหม่ (Emerging Disease) ตัวอย่างสามารถเห็นได้ชัดจากในช่วงไม่กี่ปีที่ผ่านมา มีโรคที่เกิดใหม่สร้างความเสียหายอย่างใหญ่หลวงต่อมวลมนุษย์และสามารถแพร่กระจายได้ในทุกภูมิภาคของโลก อาทิ การค้นพบโรคเอดส์ (ค.ศ. 1982) การแพร่ระบาดของเชื้อกาฬโรคในประเทศอินเดีย (ค.ศ. 1994) การแพร่ระบาดของโรคสมองอักเสบจากโรควัวบ้า (BSE) ที่ประเทศอังกฤษ (ค.ศ. 1996) การค้นพบเชื้อไวรัสโคโรนาที่เป็นสาเหตุของโรคซาร์ส ในประเทศจีน (ค.ศ. 2003) การแพร่ระบาดของเชื้อไวรัส H5N1 ในสัตว์ปีกที่เป็นสาเหตุของโรคไข้หวัดนกกระจายไปทั่วภูมิภาคเอเชียและลุกลามไปทั่วโลก (ค.ศ. 2003 ถึงปัจจุบัน) เป็นต้น

ผลกระทบของวิกฤตการณ์เช่นนี้สามารถสร้างความสูญเสียให้แก่ชีวิตและทรัพย์สิน รวมถึงระบบเศรษฐกิจของประเทศที่เป็นแหล่งแพร่ระบาด อาทิ การระบาดของเชื้อกาฬโรคในประเทศอินเดียเมื่อปี ค.ศ. 1994 จากความคิดเดิมที่เชื่อว่า เชื้อโรคนี้น่าสูญจากโลกนี้ไปนานแล้ว ผลของการแพร่ระบาดของโรคที่อุบัติซ้ำนี้มีผู้เสียชีวิตเกือบร้อยคน รวมถึงประชาชนที่ต้องอพยพออกนอกพื้นที่แพร่ระบาดกว่า 3 แสนคน มูลค่าความเสียหาย 8 พันล้านบาท เช่นเดียวกับสถานการณ์โรควัวบ้าที่อังกฤษเมื่อปี ค.ศ. 1996 ที่ส่งผลให้เกิดโรคสมองฝ่อในผู้บริโภคมามาก การจัดการของภาครัฐ คือ การฆ่าวัวกว่าล้านตัวและทำลายผลิตภัณฑ์จากวัวที่มีเชื้อดังกล่าว

(4) **วิกฤตการณ์การก่อความไม่สงบ (Terrorism Crisis)** ได้แก่ สงครามระหว่างประเทศ การก่อการร้าย การจลาจล การชุมนุมประท้วง รวมถึงการลอบสังหารผู้นำทางการเมือง สาเหตุส่วนใหญ่มาจากการแย่งชิงผลประโยชน์ การขัดแย้งในนโยบาย การสูญเสียสันติภาพที่มีต่อสถาบันต่างๆ ปัญหาเงินเฟ้อ และวิกฤตทางการเงินและเศรษฐกิจ ความขัดแย้งภายในประเทศ ฯลฯ ภาวะวิกฤตการณ์ทางสังคมที่มาจาก การลอบสังหารผู้นำทางการเมืองที่เคยเกิดขึ้นในอดีต อาทิ การลอบสังหารประธานาธิบดีจอห์น เอฟ. เคนเนดี (ค.ศ. 1963) และการพยายามลอบสังหารประธานาธิบดีโรนัลด์ เรแกน (ค.ศ. 1981) การลอบสังหารนายกรัฐมนตรีอินทรีวา คานธี ของประเทศอินเดีย (ค.ศ. 1984) และนายราจีฟ คานธี (ค.ศ. 1991) ฯลฯ

ขณะที่วิกฤตการณ์ระดับโลกที่มาจาก การกระทำของผู้ก่อการร้าย อาทิ สถานการณ์การจับตัวประกันในอิหร่าน (ค.ศ. 1979 - 1981) การระเบิดอาคารรัฐบาลโกลาโฮมา สหรัฐอเมริกา (ค.ศ. 1995) การก่อวินาศกรรมอาคารเวิลด์เทรดเซ็นเตอร์และอาคารกระทรวงกลาโหม ที่เมืองวอชิงตันดีซี สหรัฐอเมริกา (ค.ศ. 2001) การก่อวินาศกรรมที่เกาะบาห์ลี ประเทศอินโดนีเซีย (ค.ศ. 2002) รวมถึงสงครามอ่าวเปอร์เซียทั้งสองครั้ง (ค.ศ. 1990 และ ค.ศ. 2002) ฯลฯ ส่วนภัยพิบัติลักษณะนี้ที่เคยเกิดขึ้นในประเทศไทย เช่น การชุมนุมประท้วงโรงงานถลุงแร่

แทนทาลัมในจังหวัดภูเก็ต (พ.ศ. 2529) เหตุการณ์พฤษภาทมิฬ (พ.ศ. 2535) และสถานการณ์ความไม่สงบใน 3 จังหวัดชายแดนภาคใต้ (พ.ศ. 2544 ถึงปัจจุบัน) เป็นต้น

3.2 ทฤษฎีการพึ่งพาสื่อ (Media Dependency Theory)

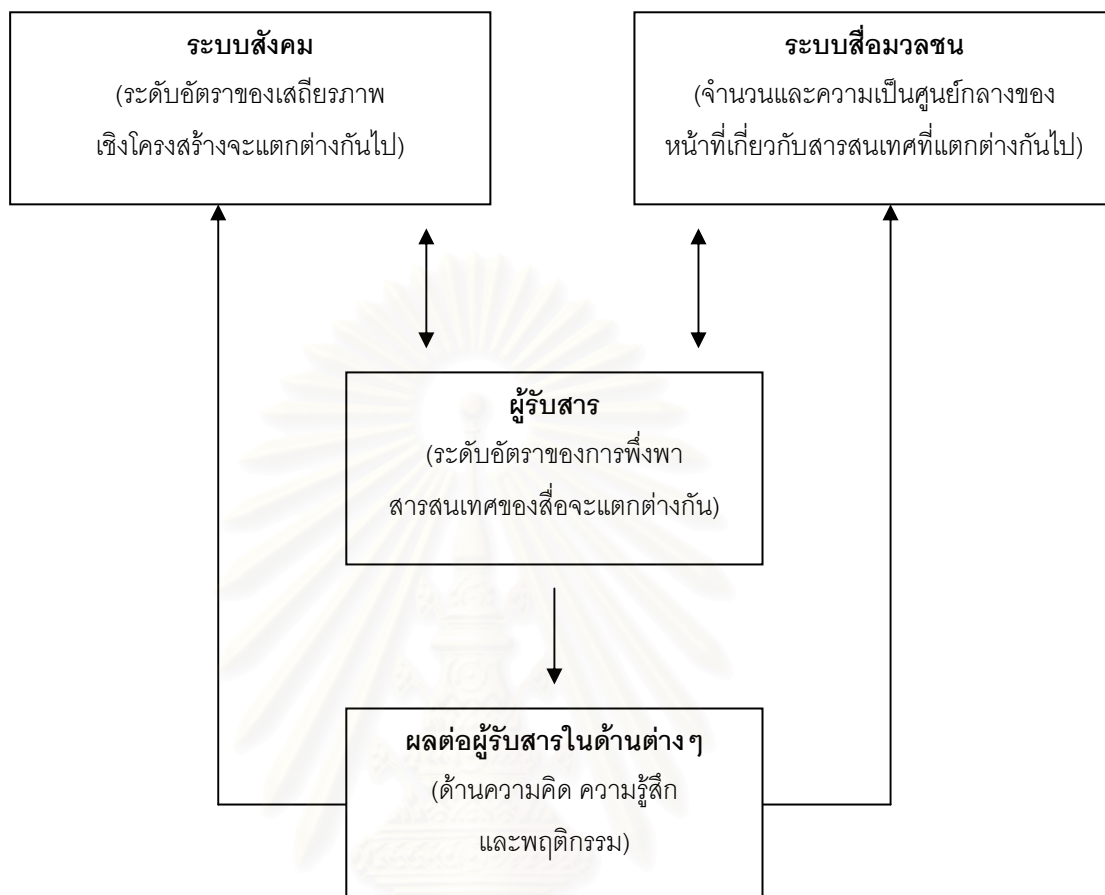
เป็นทฤษฎีที่กำเนิดโดย Ball - Rokeach และ DeFleur (อ้างแล้ว) ซึ่งมีความเชื่อเบื้องต้นว่า ลักษณะโครงสร้างสังคมแต่ละสภาวะจะส่งผลให้สื่อมวลชนมีบทบาทต่อผู้รับสารมากน้อยแตกต่างกันไป อันจะมีผลทำให้ผู้รับสารต้องพึ่งพาข้อมูลข่าวสารจากสื่อมากน้อยแตกต่างกันไปด้วย

ตามทฤษฎีนี้แสดงให้เห็นถึงความสัมพันธ์ซึ่งกันและกันระหว่างกลุ่มตัวแปรสำคัญ 3 กลุ่มได้แก่ ผู้รับสาร ระบบสื่อมวลชน และระบบสังคม (ในที่นี้หมายถึง โครงสร้างทางการเมือง เศรษฐกิจ และสังคม วัฒนธรรม) ซึ่งในสังคมสมัยใหม่หรือสังคมมวลชนนั้น ความซับซ้อนของสังคมมีมากขึ้นทุกวัน สื่อมวลชนจึงแสดงบทบาทเป็นผู้เชี่ยวชาญ โดยการรวบรวมและเผยแพร่ข้อมูลต่อประเด็นปัญหาต่างๆ ในสังคม ทั้งนี้ สมาชิกของสังคมหรือผู้รับสารจะต้องพึ่งพาแหล่งสารสนเทศจากสื่อมวลชน เพื่อให้ตนได้รับความรู้ ความเข้าใจ และลดความวิตกกังวลหรือไม่แน่ใจในเรื่องใดเรื่องหนึ่งที่เกิดขึ้นในสังคมของตน

สำหรับลักษณะและระดับการพึ่งพาสื่อมวลชนนั้น จะเกี่ยวข้องกับระดับความมั่นคงทางสังคม (Social stability) หากสังคมมีความเปลี่ยนแปลงและขัดแย้งสูง หรือสถาบัน ความเชื่อ และกิจวัตรบางอย่างของสังคมถูกทำลาย จะส่งผลให้ผู้รับสารต้องพึ่งพาสื่อสูงขึ้น และประการที่สอง จะเกี่ยวข้องกับระดับความน่าเชื่อถือของสื่อมวลชนในระบบสังคมนั้น

โดยการที่สื่อมวลชนมีบทบาทสำคัญสำหรับสังคมนั้น เป็นเพราะสื่อมวลชนเป็นสถาบันที่มีทรัพยากรในการเก็บรวบรวมข้อมูลหรือสร้างข้อมูล จัดการแปรรูปข้อมูล แพร่กระจายข้อมูล ซึ่งจะสามารถเอื้ออำนวยให้สังคมและปัจเจกบุคคล นำมาใช้เพื่อบรรลุเป้าหมายของตน ด้วยคุณลักษณะดังกล่าวนี้เองทำให้สื่อมวลชนได้รับการยอมรับว่าสามารถก่อให้เกิดความเปลี่ยนแปลงทางความคิด ความรู้สึกและพฤติกรรมของผู้รับสารได้ (DeFleur, 1976) แบบจำลองของ Ball - Rokeach และ DeFleur แสดงเป็นแผนภาพได้ดังนี้

สถาบันวิทยบริการ
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ภาพที่ 2 แบบจำลองเชิงพึ่งพา (Dependency Model)
ของ Ball – Rokeach และ DeFleur (1976)

ผลของการทำหน้าที่ของระบบสื่อมวลชนตามแนวคิดแบบทฤษฎีนี้แบ่งได้เป็น 3 ด้านได้แก่

- (1) ด้านความคิด การพึ่งพาข่าวสารจากสื่อมวลชนทำให้เกิดการเปลี่ยนแปลงในด้านความคิด ทั้งในลักษณะของการช่วยให้เกิดการตัดสินใจ หรือตรงกันข้าม คือยังทำให้เกิดความกำกวม ไม่แน่ใจ และในลักษณะของการก่อให้เกิดทัศนคติ ช่วยขยายระบบความเชื่อของบุคคล และช่วยในการกำหนดเรื่องพิจารณา
- (2) ด้านความรู้สึกรู้สึก ข่าวสารจากสื่อมวลชนสามารถทำให้ผู้รับสารเกิดความวิตกกังวล ความหวาดกลัว (โดยเฉพาะในกรณีของข่าวลือ) หรือในทางตรงกันข้ามคือ ทำให้เกิดความมั่นใจมากขึ้น นอกจากนั้นยังทำให้เกิดการเพิ่มหรือลดกำลังใจ หรือหมดความรู้สึกรู้สึกผูกพันลงได้
- (3) ด้านพฤติกรรม อิทธิพลของสื่อมวลชนในระบบความสัมพันธ์แบบพึ่งพานี้ สามารถเป็นตัวเร่งรื้อทำให้บุคคลลงมือกระทำ หรือหยุดยั้งการกระทำใดๆ ได้ นอกจากนี้อาจยังก่อให้เกิดปัญหาหรือช่วยตัดสินใจและยุติประเด็นปัญหานั้นๆ รวมทั้งก่อให้เกิดพฤติกรรมที่นำไปสู่การรวมกลุ่มในสถานการณ์ต่างๆ ได้

ตามแบบจำลองการพึ่งพาสื่อมวลชนนี้ แสดงให้เห็นชัดเจนว่า ระบบสื่อมวลชนและระบบสังคมมีผลต่อระดับการพึ่งพาสื่อมวลชนของผู้รับสาร และก่อให้เกิดผลกระทบต่อความคิด ความรู้สึกรู้สึกและพฤติกรรมของผู้รับสาร

ขณะเดียวกัน การเปลี่ยนแปลงของผู้รับสาร เช่น การลุกฮือประท้วงต่อต้าน อาจส่งผลกระทบต่อระบบสังคมและระบบสื่อมวลชนได้เช่นเดียวกัน นอกจากนี้ ระบบสังคมและระบบสื่อมวลชนก็มีผลกระทบต่อกันด้วย

ในภาวะที่สังคมเผชิญกับวิกฤตการณ์ “ข่าว” คือเนื้อหาสำคัญของสื่อมวลชนที่สังคมมุ่งฟังหาเพื่อต้องการรับรู้เกี่ยวกับความเปลี่ยนแปลงที่เกิดขึ้นอย่างรุนแรงฉับพลันหรือเป็นภาวะที่เสถียรภาพของสังคมถูกสั่นคลอน ยิ่งสภาพแวดล้อมมีความเปลี่ยนแปลงและขัดแย้งสูงมากเท่าใด หรือความคิดความเชื่อและกิจวัตรบางอย่างของสังคมต้องถูกเปลี่ยนแปลงหรือมีข้อจำกัดมากเท่าใด ก็จะต้องส่งผลให้ผู้รับสารต้องฟังหาข่าวสารมากขึ้นเท่านั้น ข่าวสารในภาวะวิกฤตจึงจำเป็นต้องมีเนื้อหาที่จะสามารถตอบสนองความต้องการทางจิตใจและกายภาพของประชาชน เช่น สามารถตอบสนองเรื่องความต้องการความมั่นคงปลอดภัย ความต้องการแนวทางตัดสินใจ ความต้องการจรรโลงใจ ฯลฯ ตามความคาดหวังที่มีต่อสถาบันสื่อมวลชนของสังคม

3.3 บทบาทของการรายงานข่าวในภาวะวิกฤตทางสังคม

ทฤษฎีการฟังหาสื่อมวลชนและงานวิจัยเกี่ยวกับภัยพิบัติหลายเรื่องต่างให้ผลการศึกษาที่สอดคล้องกันว่า ในช่วงที่เกิดวิกฤตการณ์ทางสังคม ไม่ว่าจะเป็นภัยพิบัติประเภทใดก็ตาม สื่อมวลชนจะเป็นแหล่งที่สังคมหันมาฟังหาและให้ความสำคัญเพิ่มสูงขึ้นเนื่องจากสื่อมวลชนมีทรัพยากร ได้แก่ บุคลากร เครื่องมือ เทคโนโลยีการสื่อสาร ฯลฯ และความสามารถที่จะเข้าถึงหน่วยงานและเจ้าหน้าที่ของรัฐซึ่งมีหน้าที่รับผิดชอบ สังคมจึงต้องฟังหาสื่อมวลชนในการรวบรวมข้อมูลและให้แนวทางในการตอบสนองต่อวิกฤตการณ์แก่สาธารณชน (Perse, 2001)

ในการวิเคราะห์บทบาทหน้าที่ของสื่อมวลชนในภาวะวิกฤตการณ์ทางสังคม ผู้วิจัยจะใช้แนวคิดของ C.R.Wright (1986) นักทฤษฎีที่มีมุมมองตามแนวคิดโครงสร้างหน้าที่ (Structural Functionalism) ที่กล่าวว่าหน้าที่ของสื่อมวลชนต่อสังคมมีทั้งที่เห็นได้ชัดเจนและที่แฝงอยู่ หน้าที่เหล่านั้นส่งผลทั้งทางบวกและทางลบต่อสังคม ซึ่งในภาวะวิกฤตการณ์ทางสังคมไม่ว่าจะเป็นช่วงการเกิดวิกฤตการณ์ กระทั่งวิกฤตการณ์จบสิ้นลง สื่อมวลชนมีบทบาทหน้าที่สำคัญดังนี้

(1) การตรวจตราสังคม (Surveillance) ด้วยความตระหนักของสังคมถึงบทบาทหน้าที่ของสื่อมวลชนในการเป็นผู้แจ้งข่าวสาร ในภาวะที่เกิดวิกฤตการณ์ต่างๆ สังคมจึงหันมาฟังหาสื่อมวลชนเพื่อหวังจะได้ทราบถึงภัยอันตรายที่เกิดขึ้น การฟังหาสื่อมวลชนในการตรวจตราสังคมนั้นมักจะผ่านการรายงานข่าวเป็นส่วนใหญ่ เนื่องจากสังคมรับรู้กันว่า สื่อมวลชนเป็นสถาบันเดียวในสังคมที่มีทรัพยากรในการรวบรวมข้อมูลและสื่อสารกับสังคมที่พร้อมที่สุด ดังผลการศึกษาของ Hirschburg และคณะ (1986) ที่ศึกษาการเปิดรับสื่อในช่วงเกิดภัยพิบัติธรรมชาติในหลายๆ กรณีศึกษา เช่น กรณีการระเบิดของภูเขาไฟ Mount St. Helens ปี 1981 พบว่า กลุ่มตัวอย่างอาศัยอยู่ในวอชิงตันร้อยละ 85 จะรีบไปเปิดรับสื่อโทรทัศน์เพื่อหาข้อมูล รองลงมาคือ เปิดรับจากสื่อวิทยุ ร้อยละ 81 และวันต่อๆ มากี่ยังคงเปิดรับในระดับสูงคือ เปิดรับสื่อโทรทัศน์ ร้อยละ 89 สื่อวิทยุ ร้อยละ 86 งานวิจัยนี้ให้ข้อสรุปว่า ความไม่แน่ใจของประชาชนทำให้ความสำคัญของสื่อมวลชนเพิ่มสูงขึ้น เพราะประชาชนจะหันไปฟังหาสื่อมวลชนทุกประเภท และถึงแม้ประชาชนจะมีการฟังหาข่าวสารจากแหล่งข้อมูลอื่นๆ อาทิ ข้อมูลจากการสื่อสารระหว่างบุคคล แต่ในด้านการให้ความเชื่อถือในข้อมูล ประชาชนก็ยังคงให้ความเชื่อถือกับข้อมูลข่าวสารของสื่อมวลชนมากกว่า ดังผลการศึกษาของ Driscoll และ Salwen (1996 อ้างใน Hindman, 2004) ที่พบว่า ในช่วงที่เกิดพายุเฮอริเคนในสหรัฐอเมริกา กลุ่มตัวอย่างให้คุณค่ากับข่าวของสื่อมวลชนมากกว่าแหล่งข้อมูลระหว่างบุคคล

บางครั้งภัยพิบัติธรรมชาติที่เกิดขึ้น อาจจะทำให้เกิดการรบกวนหรือตัดขาดระหว่างการสื่อสารช่องทางอื่นๆ ของสังคม ดังนั้น ในภาวะนี้สื่อมวลชนจึงกลายเป็นแหล่งข้อมูลเดียวของสังคม ดังผลการศึกษาของ Wenger (1980) ที่ศึกษาประชาชนที่เคยมีประสบการณ์กับภัยพิบัติธรรมชาติ ทั้งน้ำท่วม พายุเฮอริเคน พายุทอร์นาโด ฯลฯ เกี่ยวกับการเปิดรับข้อมูลในขณะประสบเหตุฉุกเฉินเหล่านี้และสรุปได้ว่า สื่อมวลชนเป็นเพียงแหล่งข้อมูลสำคัญและเป็นแหล่งข้อมูลเดียวที่มีอยู่ในขณะนั้น

สำหรับวิกฤตการณ์การก่อการร้าย การลอบสังหาร และภาวะสงคราม ด้วยความที่สื่อมวลชนตะวันตกมีเทคโนโลยีการสื่อสารที่ทันสมัยกว่าสถาบันอื่นในสังคมและล้ำหน้ากว่าหลายประเทศ สำนักข่าวใหญ่ๆ ของโลกตะวันตกจึงกลายเป็นแหล่งข้อมูลข่าวสารที่สำคัญต่อประชาชนในประเทศอื่นๆ และผู้นำในประเทศเหล่านั้นด้วย ดังผลการศึกษาของ Goldman และ Reilly (1992) ที่พบว่า ช่วงโหม่งแรกของการเกิดสงครามต่างๆ ผู้นำทั่วโลกต่างติดตามความคืบหน้าของเหตุการณ์การระเบิดที่กรุงแบกแดดจาก CNN หรือในภัยพิบัติธรรมชาติ หน่วยงานจัดการภาวะฉุกเฉินของรัฐก็ยังติดตามข้อมูลจาก ABC, CBS, NBC และ CNN (Graber, 1993)

ความคาดหวังของสังคมต่อบทบาทในการเสนอข่าวสารของสื่อมวลชนนั้น ไม่เพียงต้องการให้รายงานถึงวิกฤตการณ์ที่เกิดขึ้น แต่สังคมยังคาดหวังว่าจะได้รับข้อมูลที่เป็นการเตือนภัยล่วงหน้าจากสื่อมวลชนหากสถานการณ์ยังไม่เข้าสู่สภาวะปกติ เพื่อให้สังคมตื่นตัวในเวลาเกิดอันตราย หรือวิกฤตการณ์ อาทิ การศึกษาของ Sood และคณะ (1987) พบว่า ในภัยพิบัติธรรมชาติ เจ้าหน้าที่บรรเทาความเดือดร้อนก็ยังขอให้สื่อมวลชนเสนอข่าวด้วย 2 เหตุผลคือ เพื่อให้ส่งข้อมูลอย่างเร่งด่วนกับประชาชนที่กำลังจะเป็นเหยื่อของภัยพิบัติ และเพื่อขอความเห็นอกเห็นใจจากประชาชนให้บริจาคเงินหรือสิ่งของ รวมถึงการช่วยเหลือในรูปแบบต่างๆ

นอกจากนั้น ผู้รับสารยังมีความคาดหวังว่าจะได้รับ “คำแนะนำ” (Guide) แนวทางในการปฏิบัติตนที่เหมาะสมขณะที่อยู่ในภาวะวิกฤต ตัวอย่างเช่น กรณีวิกฤตการณ์การรั่วไหลของสารกัมมันตภาพรังสีของโรงงานพลังงานนิวเคลียร์ สื่อมวลชนจะรายงานข่าวจากแหล่งข่าวที่เป็นนักวิชาการที่มีความรู้ความเชี่ยวชาญต่อกรณีดังกล่าว โดยมีการเตือนประชาชนในกรณีที่จะหลีกเลี่ยงจากสารกัมมันตภาพรังสีในอากาศจากกรณีการรั่วไหล การประกาศเส้นทางที่จะออกนอกพื้นที่ การอธิบายถึงการกำจัดอาหารและน้ำที่ปนเปื้อนสารพิษ รวมถึงการประกาศหาบุคคลที่พลัดหลงกัน และการร่วมระดมปัจจัยต่างๆ (Graber, 1989)

สิ่งที่ทำให้หน้าที่การแจ้งข่าวสารของสื่อมวลชนมีประสิทธิภาพยิ่งขึ้นคือ คุณลักษณะของการเสนอข่าวที่มีความรวดเร็วในการรวบรวมข้อมูลและการเผยแพร่ โดยเฉพาะในขั้นการค้นพบวิกฤตการณ์หรือการคุกคามของภัยพิบัติ องค์กรสื่อจะตอบสนองต่อวิกฤตการณ์โดยการเร่งระดมทรัพยากรต่างๆ เข้าไปเก็บรวบรวมข้อมูล โดยเฉพาะการติดต่อกับหน่วยงานต่างๆ เจ้าหน้าที่ของรัฐผู้มีหน้าที่รับผิดชอบ และผู้เชี่ยวชาญที่จะสามารถอธิบายสิ่งที่เกิดขึ้นได้ สื่อมวลชนจึงกลายเป็น “ท่อเชื่อม” (Conduit) ในการรวบรวมข้อมูลที่ไม่ประติดประต่อกันของเหตุการณ์ ทั้งที่มาจากผู้สื่อข่าว ผู้เชี่ยวชาญ ผู้เห็นเหตุการณ์ ผู้ที่ตกเป็นเหยื่อ ฯลฯ การทำหน้าที่ของสื่อในขั้นนี้จึงทำให้องค์กรข่าวถูกมองเสมือนเป็นกองบัญชาการทหาร ที่เป็นศูนย์รวมในการประสานงานและเผยแพร่ข้อมูลต่างๆ ที่เกี่ยวข้องับเหตุการณ์ (Quarantelli, 1981)

ด้วยความแข่งขันเร่งรีบในการรวบรวมและนำเสนอข้อมูลข่าวสารเกี่ยวกับวิกฤตการณ์ที่เกิดขึ้น ส่งผลให้กระบวนการคัดเลือกข่าวสารในภาวะนี้มักจะไม่ปฏิบัติตามปกติ ผลการศึกษากระบวนการสื่อข่าวของสถานีโทรทัศน์ วิทยุ และองค์กรหนังสือพิมพ์ต่างมีความชัดเจนว่า ในภาวะนี้ผู้รักษาช่องทางข่าวสารมักจะถูกขจัดออกไป ข่าวสารที่จะถูกเสนอมักจะไม่มีการตรวจสอบข้อเท็จจริง รวมถึงไม่มีการเรียงลำดับความสำคัญของข่าว

ข้อมูลเกือบทั้งหมดจะผ่านเข้าสู่ประตูข่าวสารไม่ว่าจะถูกตรวจสอบหรือไม่ก็ตาม แม้ว่ารายงานข่าวเหล่านั้นอาจจะไม่สมบูรณ์ ไม่ถูกต้อง และอาจขัดแย้งกันเอง (Waxman, 1973) การทำงานของสื่อมวลชนเช่นนี้ส่งผลให้ ข้อมูลที่คลาดเคลื่อน (Misinformation) ข่าวลือ (Rumor) และข่าวลวงที่ถูกปล่อยออกมาให้เข้าใจผิด (Disinformation) ถูกนำเสนอผ่านสื่อมวลชนโดยไม่มีการตรวจสอบเสมือนเป็นการรายงานข้อมูลที่ถูกถ่วงถ่วง (Dynes, 1970)

ถึงแม้สื่อมวลชนจะทำหน้าที่รายงานข่าวในช่วงที่มีภาวะวิกฤตการณ์ในสังคม ด้วยความบกพร่องในการตรวจสอบข้อเท็จจริง เนื่องจากมุ่งเน้นแต่เพียงการนำเสนอเหตุการณ์ที่เกิดขึ้นด้วยความรวดเร็ว แต่ผลการศึกษาต่างพบว่า ภาวะวิกฤตการณ์นี้ ผู้รับสารสามารถจะยอมรับความผิดพลาดดังกล่าวได้ โดยการสำรวจความเชื่อถือของประชาชนต่อข่าวสารของสื่อมวลชนในภาวะภัยพิบัติธรรมชาติ พบว่า ประชาชนให้ความเชื่อถือของต่อข่าวของสื่อมวลชนไม่ลดลงเลย แม้กระทั่งการที่สื่อทำนายว่าจะเกิดแผ่นดินไหว แต่เหตุการณ์ไม่ได้เกิดขึ้น (Major และ Atwood, 1998 อ้างใน Hinman, อ้างแล้ว)

เหตุผลที่เป็นเช่นนี้เป็นเพราะในภาวะที่เกิดวิกฤตการณ์ต่างๆ สังคมจะฝากความหวังไว้กับการทำหน้าที่ของสื่อเพื่อให้ทราบความเป็นไปต่างๆ ที่เกิดขึ้นอย่างต่อเนื่อง ดังที่ Quarantelli (1996) กล่าวว่า เมื่อประชาชนเผชิญกับเหตุการณ์ที่ทำลายความมั่นคงของระบบสังคม อาทิเช่น ภัยพิบัติธรรมชาติ ภาวะการณ์จลาจล หรือ สงคราม ฯลฯ ประชาชนจะมีความคาดหวังสูงถึงบทบาทของสื่อในสถานการณ์เช่นนี้ ซึ่งความคาดหวังสูงนี้จะยังคงอยู่ถึงแม้การเสนอข่าวของสื่อมวลชนจะผิดพลาดบ่อยครั้ง และถึงแม้สื่อมวลชนจะเสนอข่าวที่มีแนวโน้มที่จะคงไว้ซึ่งภาพมายาคติของภัยพิบัติ (Disaster Myth) เช่น การช่วยเหลือตนเองไม่ได้ของประชาชน ความตกใจรุนแรงต่อภัยพิบัติ การต่อสู้หรือปล้นชิงที่เกิดขึ้นแพร่หลาย เป็นต้น

ตัวอย่างที่สนับสนุนว่าในขณะที่เกิดวิกฤตการณ์ในสังคม สาธารณชนจะหันเข้าสู่สื่อมวลชนด้วยความรู้สึกไว้วางใจและต้องการหาคำตอบ ได้แก่ กรณีการโจมตีตึกเวิลด์เทรด ประเทศสหรัฐอเมริกา เมื่อ 11 กันยายน 2001 คนทั้งประเทศและทั่วโลกกำลังเผชิญกับภาพที่น่ากลัวของอาคารที่ถล่มลงมา สื่อมวลชนกลายเป็นช่องทางข่าวสารที่ออกอากาศข่าวนี้อย่างต่อเนื่อง โดยเน้นในเชิงปริมาณของข่าวสารมากกว่าที่จะเน้นคุณภาพของข้อมูลในชั่วโมงและวันที่เกิดเหตุการณ์นั้น คือ ข้อมูลในช่วงนั้นออกอากาศโดยไม่มีการวิเคราะห์ตรวจสอบเลย แต่วิธีการทำงานของสื่อยังได้รับความชื่นชมอย่างมาก (Hindman, อ้างแล้ว)

ในการพิจารณาถึงหน้าที่ในการตรวจตราสังคมของสื่อในภาวะวิกฤตการณ์นั้น นอกจากจะมีการศึกษาปริมาณการเปิดรับสื่อ และการศึกษาลักษณะการปฏิบัติงานของผู้ประกอบวิชาชีพสื่อมวลชนแล้ว ยังมีการศึกษาความรวดเร็วในการกระจายข่าวสารของสื่อมวลชนไปยังส่วนต่างๆ ของสังคมด้วย การศึกษาเกี่ยวกับการกระจายข่าว (Diffusion of News) เป็นการศึกษาผลกระทบของสื่อมวลชนในขณะเกิดวิกฤตการณ์ว่า สังคมเรียนรู้เกี่ยวกับเหตุการณ์ข่าวนั้นอย่างไรและข่าวเกี่ยวกับเหตุการณ์ต่างๆ ที่เกิดขึ้นกระจายอย่างรวดเร็วไปสู่ส่วนต่างๆ ของสังคมได้อย่างไร การศึกษาการกระจายของข่าวไม่เพียงแต่มีความสำคัญในทางวิชาการต่อการเข้าใจบทบาทของสื่อมวลชนในการกระจายข่าวสาร แต่ยังช่วยให้สามารถเข้าใจบทบาทหน้าที่ของสื่อในเชิงปฏิบัติที่แท้จริงด้วย ซึ่ง DeFleur (1987) พบว่างานวิจัยที่ศึกษาการกระจายของข่าวในเชิงปริมาณครั้งแรกคือ การศึกษาว่าสังคมทราบข่าวการตายของประธานาธิบดี Franklin D. Roosevelt ในปี 1945 ได้อย่างไร ผลการศึกษาที่สรุปตรงกันว่า “ยิ่งเหตุการณ์ที่เกิดขึ้นสำคัญมากเท่าใด อัตราและปริมาณการกระจายข่าวสารยิ่งสูงมากเท่านั้น” แสดงว่า การกระจายของข่าวในภาวะวิกฤตการณ์ มีองค์ประกอบด้านความสำคัญ (Prominence) อยู่มากอีกกรณีหนึ่งเป็นการศึกษาในปี 1982 ที่มลรัฐชิคาโกเกี่ยวกับข่าวเมื่อยาไทลีนอลปนเปื้อนกรดไซยานิก ผลการศึกษาพบว่า กลุ่ม

ตัวอย่างร้อยละ 80 ตอบว่าตนได้รับการเตือนภัยภายใน 24 ชั่วโมง เหตุที่การกระจายข่าวสารเป็นไปอย่างรวดเร็ว เพราะข่าวนั้นมีความสำคัญถึงชีวิตของคนในสังคมนั่นเอง

อย่างไรก็ตาม แม้ว่าในภาวะวิกฤตการณ์ทางสังคม สื่อมวลชนจะนำเสนอข้อมูลอย่างมากมายและต่อเนื่องตลอดทั้งวัน แต่บางครั้งการทำหน้าที่ของสื่อมวลชนในการตรวจตราความเป็นไปของสังคมอาจทำให้เกิดผลกระทบทางลบต่อสภาพจิตใจของคนในสังคมอันเนื่องมาจากปริมาณการไหลเวียนของข่าวสารในขณะนั้น เห็นได้จากปรากฏการณ์ “War Nerves” ที่เกิดขึ้นกับสังคมขณะเกิดวิกฤตการณ์ คนในสังคมจะอยู่ในภาวะความเครียดและความกังวลเพราะข้อมูลข่าวสารท่วมท้น สัญญาณเตือนภัยบางอย่างในสังคมอาจนำไปสู่ปฏิกิริยาตอบสนองที่มากเกินไป (Overreaction) และเกิดความตื่นตระหนก (Panic) หรือหยุดชะงักในการคิดพิจารณาเนื่องจากความกลัว (Perse, 2001)

(2) **หน้าที่ในการเชื่อมโยงและอธิบายต่อวิกฤตการณ์ที่เกิดขึ้น (Correlation)** สื่อมวลชนมีหน้าที่ในการวิเคราะห์และตีความว่า วิกฤตการณ์ที่เกิดขึ้นนั้นจะส่งผลกระทบต่อสังคมและปัจเจกบุคคลอย่างไรบ้าง รวมทั้งทำหน้าที่การเสนอแนะแนวทางที่สังคมควรจะปฏิบัติเพื่อให้เกิดความปลอดภัย ดังที่ผลการศึกษาต่างๆ พบว่า ในภาวะวิกฤตการณ์ความต้องการข้อมูลข่าวสารและการอธิบายต่อสิ่งที่เกิดขึ้นจะสูงมาก (D.M.McLeod, Perse, Signorielli, and Courtright, 1993 ; Peled and Katz, 1974)

เนื่องจากวิกฤตการณ์ที่เกิดขึ้นบางครั้งมีความซับซ้อน มีเงื่อนไข หรืออาจจะมีระยะเวลาในการก่อตัวขึ้น รวมถึงอาจเป็นเรื่องเฉพาะทางที่เข้าใจได้ยาก ฯลฯ สื่อมวลชนจึงต้องมีหน้าที่ในการทำให้ข้อมูลที่ตนรายงานไปนั้นถูกเข้าใจชัดเจน โดยการอธิบายเชื่อมโยงประเด็นต่างๆ ที่เกี่ยวข้อง นอกจากนั้น ในภาวะที่เกิดวิกฤตการณ์นี้จะเป็นภาวะที่สังคมท่วมท้นไปด้วยข้อมูลข่าวสารจากแหล่งข้อมูลต่างๆ ซึ่งข้อมูลเหล่านั้นอาจเป็นข้อเท็จจริง ความคิดเห็นหรือข้อสันนิษฐานต่อสิ่งที่เกิดขึ้น สิ่งที่สื่อมวลชนต้องกระทำคือ จำแนกความถูกต้องของข้อมูลและสังเคราะห์ก่อนจะนำเสนอออกไป

แต่สิ่งที่เป็นข้อจำกัดในการอธิบายปรากฏการณ์ที่เกิดขึ้นของสื่อมวลชนคือ ข้อมูลเกี่ยวกับภัยพิบัติ บางครั้งเป็นข้อมูลทางวิชาการหรือข้อมูลเฉพาะด้าน เช่น ด้านวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี การแพทย์ อุตุนิยมวิทยา หลักศาสนา ฯลฯ ทำให้สื่อมวลชนไม่สามารถทำความเข้าใจและวิเคราะห์สิ่งที่เกิดขึ้นได้ สื่อมวลชนจึงต้องอาศัยแหล่งข่าวซึ่งอาจเป็นเจ้าหน้าที่ของรัฐที่มีหน้าที่จัดการ นักวิชาการ ตลอดจนถึงผู้ที่ก่อวิกฤตขึ้น ให้เป็นผู้ที่อธิบายต่อสังคม ซึ่งบางครั้งบุคคลที่เกี่ยวข้องเหล่านี้มีการเบี่ยงเบนประเด็น ปกปิดหรือมีอคติในการให้ข้อมูล เนื่องจากวิกฤตการณ์ที่เกิดขึ้นเหล่านั้นมีส่วนได้ส่วนเสียกับตนเอง ตัวอย่างเช่น ในกรณีโรงงานนิวเคลียร์ที่เมืองเชอร์โนบีล รัฐยูเครน ประเทศโซเวียต ในปี ค.ศ. 1986 แหล่งข่าวที่เป็นเจ้าหน้าที่ของโรงงานมีการปกปิดข้อมูลและประเมินความเสียหายที่เกิดขึ้นต่ำกว่าที่เกิดขึ้นจริง (Perse, อ้างแล้ว) เช่นเดียวกับอุบัติเหตุทางนิวเคลียร์ที่ Three Mile Island ที่ผลการศึกษาพบว่า เจ้าหน้าที่ของรัฐที่เข้าไปจัดการกับสถานการณ์ต้องการที่จะลดความกลัวและป้องกันการตื่นตระหนกของชุมชน จึงให้ข้อมูลเกี่ยวกับอันตรายที่เกิดขึ้นแก่สื่อมวลชนโดยลดระดับความอันตรายให้ต่ำกว่าที่เป็นจริงมาก ในกรณีนี้ ผู้สื่อข่าวโดยทั่วไปมักจะขาดความเชี่ยวชาญที่จะตรวจสอบได้ว่าข้อมูลที่ได้รับมาจากภาครัฐนั้นซ่อนเร้นความจริงไว้หรือไม่ รวมทั้งนักข่าวไม่สามารถทำความเข้าใจต่อข้อมูลทางเทคนิคที่ทำให้นักข่าว สื่อมวลชนและเจ้าหน้าที่รัฐจึงพยายามทำให้ข้อมูลนั้นเข้าใจง่ายขึ้น ลดความซับซ้อน เพื่อให้ประชาชนทั่วไปเข้าใจได้ (Graber, อ้างแล้ว)

(3) **หน้าที่ในการถ่ายทอดคุณค่าและขัดเกลาทางสังคม (Socialization)** เป็นหน้าที่ของสื่อมวลชนในการรายงานข่าวที่จะสร้างความปักแผ่นให้เกิดขึ้นในสังคม เป็นผู้หล่อหลอมให้สังคมเชื่อมโยงเป็นอันหนึ่งอันเดียวกัน และการกล่อมเกลาให้สมาชิกของสังคมมีพฤติกรรมที่สังคมพึงปรารถนา อาทิ การระดมให้มีการช่วยเหลือ การบริจาค ชุมชนเรียกร้องด้วยความสงบ ฯลฯ ซึ่งสังคมต้องการให้สื่อมวลชนทำหน้าที่เช่นนี้ไม่น้อยไปกว่าการเป็นผู้ให้ข่าวสาร ดังผลการศึกษาที่พบว่า ถึงแม้ในภาวะวิกฤตการณ์ สังคมจะต้องการข่าวสารเพื่อให้ได้ทราบสาเหตุและความเคลื่อนไหวที่เกิดขึ้น แต่สิ่งที่สังคมต้องการให้สื่อมวลชนทำมากกว่านั้นคือ สร้างความเป็นปักแผ่นแก่สมาชิกของสังคม หรือต้องการให้สื่อทำหน้าที่เป็นเสมือนเชียร์ลีดเดอร์ (Cheeleader) มากกว่าเป็นสุนัขเฝ้าบ้าน (Watchdog) เพราะสังคมต้องการความรู้สึกอบอุ่นใจในขณะมีวิกฤตการณ์สังคม (McLeod et al, 1993 ; Peled and Katz, 1974) เช่นเดียวกับการศึกษาของ Hindman และ Coyla (1999) อ้างใน Hindman, อ้างแล้ว) ที่วิเคราะห์ความคิดเห็นของสาธารณชนต่อบทบาทของสื่อมวลชนในการเสนอข่าวของสื่อ ในช่วงเกิดอุทกภัยในปี 1997 ผลการศึกษาพบว่า สังคมมีความชื่นชมอย่างยิ่งต่อบทบาทของสื่อมวลชนขณะเกิดภัยพิบัติ เนื่องจากการเสนอข่าวของสื่อมวลชนขณะนั้นมีวัตถุประสงค์เพื่อฟื้นฟูสังคมสู่สภาวะปกติ

รวมถึง ผลการศึกษาของ Hindman (อ้างแล้ว) เกี่ยวกับการพึ่งพาสื่อมวลชนของสังคมในกรณีการโจมตีตึกเวิลด์เทรด ประเทศสหรัฐอเมริกา พบว่า สาธารณชนไม่เพียงแต่หันไปหาสื่อมวลชนในภาวะวิกฤตเพื่อรับมือกับสถานการณ์ที่กำลังคลุมเครือ แต่ยังมีแนวโน้มที่จะยอมรับและชื่นชมบทบาทของสื่อทั้งในฐานะของมืออาชีพและผู้มีมนุษยธรรม การรายงานของสื่อทำให้สาธารณชนรู้สึกได้แบ่งปันถึงความโศกเศร้าและความน่ากลัวของภัยการก่อการร้าย ดังนั้น สื่อมวลชนจึงไม่ได้แค่เป็นผู้ให้ข้อมูลเท่านั้น แต่ยังเป็นผู้เชื่อมโยงจิตใจและพิธีกรรมระหว่างประชาชนของประเทศอีกด้วย

ด้วยความตั้งใจของสื่อมวลชนที่จะลดความตึงเครียดของสังคม สื่อมวลชนจึงอุทิศเนื้อหาที่ตั้งใจจะปลอบใจ ทำให้ผู้รับสารสบายใจ ข่าวและเนื้อหาอื่นๆ ของสื่อจะเน้นความฉลาดของผู้นำประเทศ ความกล้าหาญของคนทำงานและทหาร เพื่อให้สังคมเกิดความไว้วางใจได้ว่า สถาบันต่างๆ ในสังคมต่างเป็นพวกเดียวกันหรือเป็นน้ำหนึ่งใจเดียวกันในการช่วยเหลือ และจะทำทุกอย่างเพื่อความอยู่รอดของสมาชิกในสังคม (Perse, อ้างแล้ว)

ผลของการทำหน้าที่ของสื่อมวลชนโดยเน้นที่การสร้างความเป็นอันหนึ่งอันเดียวกันของสังคม ในขณะมีวิกฤตการณ์คุกคาม ส่งผลให้ในภาวะเช่นนี้สื่อมวลชนมักจะลดทอนในการวิพากษ์วิจารณ์รัฐบาล แม้ว่ารัฐจะทำหน้าที่บกพร่องในการเตือนภัยและการบรรเทาสาธารณภัยแก่สังคม (Simon, 1997 ; Sood et al ., 1987)

นอกจากนั้นยังพบว่า การทำหน้าที่ของสื่อมวลชนในการหล่อหลอมจิตใจของคนในสังคมให้สามัคคีกัน อาจส่งผลให้การเสนอข่าวของสื่อมวลชนมองข้ามความหลากหลายของสังคม โดยเฉพาะในช่วงวิกฤตการณ์จากการจลาจลหรือการก่อความไม่สงบในลักษณะต่างๆ (Riot or Terrorist) ที่ผู้ก่อการหรือผู้เกี่ยวข้องมักจะเป็นกลุ่มคนที่มีลักษณะทางประชากรศาสตร์ ภูมิศาสตร์ รวมถึงความคิดแตกต่างไปจากกระแสหลักของสังคม (อาทิ กลุ่มที่มีศาสนาและเชื้อชาติแตกต่างไปจากคนส่วนใหญ่ของสังคม) การที่สื่อมวลชนเน้นการเสนอข่าวโดยคำนึงถึงการกล่อมเกลาสังคมตามค่านิยมหรือวัฒนธรรมกระแสหลัก แล้วเพิกเฉยต่อคุณค่าและวัฒนธรรมของกลุ่มย่อยต่างๆ ในสังคม อาจทำให้วัฒนธรรมและความหลากหลายของกลุ่มย่อยๆ เหล่านั้นจะถูกทำให้เล็กลงเรื่อยๆ ส่งผลให้สังคมรับรู้คนกลุ่มนั้นในทางลบ รวมถึงอาจส่งผลให้วิกฤตการณ์ทางสังคมไม่สามารถคลี่คลายได้หรืออาจรุนแรงไปกว่าที่เป็นอยู่

(4) การสร้างความจรรโลงใจแก่สังคม (Entertainment) ในภาวะวิกฤตการณ์ต่างๆ ทำให้สังคมเต็มไปด้วยความสับสน ความวิตกกังวล ความหวาดระแวง ความเศร้าใจ ฯลฯ ของผู้ที่เกี่ยวข้องอย่างน้อยต่างกันไป ในกรณีนี้สื่อมวลชนอาจทำหน้าที่เป็นแหล่งของการผ่อนคลายภาวะความตึงเครียด การบรรเทาความทุกข์ใจและการเบี่ยงเบนความสนใจด้วยการเสนอเนื้อหาเกี่ยวกับวิกฤตการณ์ที่เกิดขึ้นในแง่มุมที่จะสร้างความรู้สึกผ่อนคลาย เพลิดเพลิน แต่อย่างไรก็ตาม สำหรับความคิดของประชาชนในภาวะเช่นนี้ เพียงแค่การรายงานข่าวของสื่อมวลชนก็สามารถทำให้ประชาชนรู้สึกลดความกังวลได้แล้ว ดังเช่นผลการศึกษาของ Oda (1996 อ้างใน Hindman, อ้างแล้ว) ที่ศึกษาบทบาทของสื่อมวลชนในเหตุการณ์แผ่นดินไหวที่เกิดขึ้นหลายๆ ครั้งในประเทศสหรัฐอเมริกา พบว่าเหยื่อแผ่นดินไหวเห็นว่าข่าวและข้อมูลต่างๆ จากสื่อมวลชนช่วยให้พวกเขาเข้าใจถึงสถานการณ์ที่กำลังเผชิญอยู่ และทำให้พวกเขาอยู่ในความสงบได้ เพราะข่าวนั้นมีผลต่อการเสริมความมั่นใจของผู้คนในสังคม

รวมทั้งผลการศึกษาของ Peled และ Katz (อ้างแล้ว) พบว่า กรณี Yom Kippur War ในปี 1973 สื่อมวลชนกลายเป็นศูนย์กลางชีวิตของมนุษย์สำหรับข้อมูลเกี่ยวกับสมาชิกของครอบครัวที่อยู่ในวิกฤตการณ์สงคราม เพราะในเช่นนี้ประชาชนต้องหลบภัยอยู่ในที่พิทักษ์เท่านั้น ดังนั้น ประชาชนอิสราเอลที่เป็นกลุ่มตัวอย่างร้อยละ 53 จึงเปิดรับสื่อโทรทัศน์เป็นหลักในการรับรู้ข้อมูลและอธิบายถึงสิ่งที่กำลังเกิดขึ้น ขณะเดียวกันกลุ่มตัวอย่างยังคาดหวังว่า การเปิดรับเนื้อหาของสื่อมวลชนจะช่วยบรรเทาความเครียดและสร้างความเป็นปึกแผ่นในสังคมให้เกิดขึ้นได้

Graber (อ้างแล้ว) กล่าวว่า ข่าวสารที่เสนอผ่านสื่อมวลชนในภาวะวิกฤต ถึงแม้ส่วนใหญ่จะเป็นข่าวในทางร้าย แต่ก็สามารถช่วยบรรเทาความวิตกกังวลอันเนื่องมาจากความไม่แน่ใจและทำให้สังคมยังคงอยู่ในความสงบได้ เพราะเพียงแค่การได้ฟังหรือชมผู้รายงานข่าวหรือนักวิจารณ์ที่ตนคุ้นเคยก็ทำให้เกิดความรู้สึกอุ่นใจได้ นอกจากนี้ ผลจากการเปิดรับข่าวอาจจะไม่ส่งผลให้เกิดความตื่นตระหนกเสมอไป แต่กลับทำให้เกิดความรู้สึกว่าตนเองไม่ได้เผชิญกับความโศกเศร้าและความหวาดกลัวเพียงลำพัง

3.4 ข่าวในภาวะวิกฤตการณ์ทางสังคม

แม้ว่าส่วนใหญ่สื่อมวลชนจะไม่มีภาระวางแผนไว้ล่วงหน้าต่อการเสนอข่าววิกฤตการณ์ในสังคม แต่หากมีสถานการณ์เกิดขึ้น สื่อมวลชนก็เป็นสถาบันเดียวที่มีความพร้อมด้านเครื่องมือและสามารถกำหนดแผนการการใช้ทรัพยากรต่างๆ เพื่อการรวบรวมและรายงานข่าวได้อย่างทันที นอกจากนั้น สื่อมวลชนยังมีโครงเรื่องที่กำหนดเตรียมไว้ล่วงหน้าอยู่แล้ว เพื่อนำข้อมูลที่ได้อามาปะติดปะต่อให้พอดีกัน (Perse, อ้างแล้ว)

จากการสำรวจงานวิจัยที่ศึกษาการรายงานข่าวของสื่อมวลชนในช่วงที่เกิดวิกฤตการณ์ต่างๆ ในสังคม พบว่า ในภาวะเช่นนี้การรายงานข่าวของสื่อมวลชนจะมีการให้น้ำหนักกับคุณค่าข่าวในบางประการโดยมีเหตุผลและความเชื่อบางอย่างอยู่เบื้องหลัง ผู้วิจัยได้รวบรวมงานวิจัยที่มีการวิเคราะห์การนำเสนอข่าวของสื่อมวลชนในภาวะวิกฤตของสังคม ที่พบว่ามีการเน้นคุณค่าข่าวบางประการให้โดดเด่นขึ้นมา

“ความสดทันเหตุการณ์” เป็นองค์ประกอบของข่าวที่พบมากที่สุดไม่ว่าสังคมอยู่ในภาวะใดก็ตาม และพบร่วมกับคุณค่าข่าวอื่นๆ เสมอ ขณะที่เกิดวิกฤตการณ์ลักษณะใดก็ตาม ส่วนใหญ่สังคมมักจะไม่รู้ตัวหรือมีลางบอกเหตุล่วงหน้ามาก่อน แต่เจ้าหน้าที่ของรัฐและสื่อมวลชนมักจะพบลางบอกเหตุเมื่อเหตุการณ์เกิดขึ้นแล้ว ในภาวะเช่นนี้ ความคาดหวังของสังคมต่อบทบาทหน้าที่ของสื่อมวลชนคือ การให้ข้อมูลข่าวสารอย่างรวดเร็ว เพื่ออธิบายถึงสิ่งที่เกิดขึ้น และถึงแม้วิกฤตการณ์นั้นอาจจะดำเนินมาระยะหนึ่งแล้ว สังคมก็ยังต้องการข่าวสารที่รวดเร็ว

เพื่อให้ได้ทราบความเคลื่อนไหวเปลี่ยนแปลงที่เกิดขึ้นในสถานการณ์นั้น เพื่อจะได้เป็นข้อมูลในการระงับภัยและการดำเนินชีวิต อย่างไรก็ตาม ปัญหาที่พบในการที่สื่อมวลชนให้สัมภาษณ์กับความรวดเร็วทันเหตุการณ์นี้ ส่งผลให้คุณภาพของข่าวในด้านความถูกต้องของข้อมูลด้อยลงไปเช่นกัน

คุณค่าข่าวอีกประการหนึ่งที่พบคือ “สถานภาพของแหล่งข่าว” หมายความว่า ในภาวะเช่นนี้หากแหล่งข่าวเป็นผู้ที่มีความรู้หรือมีหน้าที่รับผิดชอบโดยตรง ข้อมูลนั้นก็จะได้เป็นข่าว เหตุผลที่เป็นเช่นนี้คือ ความไม่สามารถเข้าถึงสถานการณ์ได้ด้วยตนเองของผู้สื่อข่าว โดยเฉพาะภาวะสงครามหรือสถานการณ์ก่อความไม่สงบ สื่อมวลชนจึงต้องรอคอยการยินยอมเปิดเผยข้อมูลของรัฐ ดังนั้น ในภาวะเช่นนี้รัฐบาลจึงเป็นผู้รักษาประตูข่าวสาร (Watson, อ้างแล้ว) เป็นผู้ผูกขาดข้อมูลและกำหนดมุมมองต่อสถานการณ์ที่เกิดขึ้น (Paletz, 1985 อ้างใน Traugott and Brader, 2002)

นอกจากนั้น การที่ “แหล่งข่าว” กลายเป็นหลักคุณค่าข่าวในภาวะเช่นนี้ยังมีเหตุผลเนื่องมาจาก สื่อมวลชนขาดความสามารถที่จะเข้าใจและวิเคราะห์สิ่งที่เกิดขึ้นได้ สื่อมวลชนจึงต้องอาศัยแหล่งข่าวซึ่งอาจเป็นเจ้าหน้าที่ของรัฐที่มีหน้าที่จัดการ นักวิชาการ ตลอดจนจนถึงผู้ที่ก่อวิกฤตขึ้น ให้เป็นผู้ที่อธิบายต่อสังคม กรณีตัวอย่างคือ โรงงานนิวเคลียร์ที่เมืองเชอร์โนบิล รัฐยูเครน ประเทศโซเวียต ในปี ค.ศ. 1986

ผลของการให้ความสำคัญกับคุณค่าข่าวด้านนี้ ส่งผลให้เกิดผลกระทบคือ มีการบิดเบือนปกปิดข้อมูล การประเมินระดับความอันตรายและความเสียหายที่เกิดขึ้นต่ำกว่าความเป็นจริง (Perse, อ้างแล้ว) เพื่อต้องการลดความตื่นตระหนกของสังคม ตัวอย่างเช่น อุบัติเหตุทางนิวเคลียร์ที่ Three Mile Island เจ้าหน้าที่ของรัฐสามารถบิดเบือนสาเหตุและผลกระทบที่เกิดขึ้นได้ เพราะผู้สื่อข่าวไม่สามารถเข้าใจต่อข้อมูลทางเทคนิคได้ สื่อมวลชนจึงพยายามใช้วิธีการเล่าเรื่องแบบเดิมๆ มาเป็นโครงเรื่องในการเขียนข่าว เพื่อทำให้ข้อมูลนั้นเข้าใจง่ายขึ้น ลดความซับซ้อน เพื่อให้ตนเองและประชาชนทั่วไปเข้าใจได้ (Graber, อ้างแล้ว) รวมถึงผลกระทบด้านอคติในเนื้อหาข่าว เห็นได้จากการใช้คำเรียกผู้ก่อความไม่สงบว่า พวกกองโจร (Guerillas) ผู้ก่อการร้าย (Terrorists) ผู้ก่อการกบฏ (Insurgents) ซึ่งเป็นคำเรียกเดียวกับที่รัฐบาลใช้ (Epstein, 1977 อ้างใน Traugott and Brader, 2002)

จากการทบทวนงานวิจัยที่เสนอข่าววิกฤตการณ์ก่อความไม่สงบทั้งในระดับประเทศและระดับโลก พบว่าผู้สื่อข่าวและบรรณาธิการมีการให้คุณค่าข่าวบางประการต่อวิกฤตการณ์แบบต่างๆ ที่เกิดขึ้น ดังนี้

(1) คุณค่าข่าวที่พบในวิกฤตการณ์จากภัยธรรมชาติ (Natural Crisis)

Molotch และ Lester (1974 อ้างใน Hindman, อ้างแล้ว) กล่าวว่า สถานการณ์ภัยพิบัติธรรมชาติก็มีลักษณะการบอกเล่าความเป็นจริงของเหตุการณ์แตกต่างไปจากเหตุการณ์ปกติ โดยการศึกษาของ Katz (1980) ที่ศึกษารายงานข่าวภัยพิบัติต่างๆ พบว่าจะมีลักษณะสำคัญคือ (1) มักจะเป็นการออกอากาศสด เพื่อส่งผลให้ผู้รับชมรู้สึกเหมือนประสบเหตุการณ์นั้นด้วยตนเอง (2) ถูกออกแบบไว้ให้ง่ายต่อการเข้าใจและเหมาะกับการนำเสนอทางสื่อโทรทัศน์ (3) มีลักษณะเหมือนละครและเต็มไปด้วยเนื้อหาทางอารมณ์และสัญลักษณ์ (4) ผลักดันให้ผู้ชมรู้สึกว่าคุณมีส่วนร่วมในประวัติศาสตร์หรือเหตุการณ์ที่เกิดขึ้นแล้ว (5) เนื้อหาทำให้เกิดความอยากรู้หรือคู่มือเบื้องต้น (6) ถูกกำหนดกรอบ (framed) บางอย่างไว้เพื่อจับความสนใจผู้รับสาร และ (7) เน้นบุคคลที่เกี่ยวข้องในเหตุการณ์ด้วยการให้สัญลักษณ์ต่างๆ เช่น คนดี คนชั่ว ฯลฯ โดยหน้าที่สำคัญที่สุดของเหตุการณ์ของสื่อคือ การ

ทำให้เนื้อหาง่ายต่อการเข้าใจและปะติดปะต่อเรื่องราวทางสังคมให้มีพล็อตเรื่องแบบใดแบบหนึ่ง (Perse, อ้างแล้ว)

เมื่อพิจารณาคุณค่าข่าวที่โดดเด่นในการรายงานข่าวภัยธรรมชาติแล้ว พบว่า นอกจากจะเน้น “ความรวดเร็วทันเหตุการณ์” ซึ่งเป็นหลักการพื้นฐานของการสื่อข่าวแล้ว ยังมีการเน้นคุณค่าด้าน “ผลกระทบ” มากเป็นพิเศษ ซึ่งโดยทั่วไปแล้ววิกฤตการณ์ที่เกิดขึ้นในสังคมก่อให้เกิดผลกระทบในทางใดทางหนึ่งต่อคนในสังคมเสมอ การรายงานข่าวของสื่อมวลชนมักเน้นเรื่องของความสูญเสียทั้งด้านชีวิตและมูลค่าทรัพย์สินของผู้ที่เป็นเหยื่อทั้งโดยทางตรงและ

ทางอ้อม อาทิเช่น การวิจัยของ Graber (อ้างแล้ว) ที่ศึกษาการเสนอข่าวอุทกภัยและวาตภัยของสื่อมวลชนในสหรัฐอเมริกาพบว่า นาที่หลังจากที่เกิดภัยพิบัติขึ้นสื่อมวลชนจะเร่งรีบรายงานข่าวสารโดยการเน้นถึงผลกระทบของภัยพิบัติที่เกิดขึ้นอย่างทันทีทันใด ทั้งผลกระทบโดยตรงต่อประชาชนในพื้นที่ทั้งด้านชีวิตและทรัพย์สิน

นอกจากนั้น คุณค่าข่าวที่พบว่ามีอยู่มากในการรายงานของสื่อมวลชนคือ การเสนอเรื่องราวที่ “เร้าความสนใจมนุษย์” ซึ่งร้อยเรียงให้มีลักษณะเหมือนละคร เช่น การเน้นแง่มุมของความสูญเสีย สภาพผู้ตาย ฯลฯ โดยมีเป้าหมายเพื่อเพิ่มความรู้สึกเห็นใจ การช่วยเหลือทางมนุษยธรรมต่อการทำหน้าที่ต่อต้านภัยธรรมชาติ รวมถึงเป็นวิธีการหนึ่งของสื่อในการสร้างความเป็นปึกแผ่นแก่สังคมในภาวะเช่นนี้ (Simon, 1997 ; Sood et al., อ้างแล้ว)

(2) คุณค่าข่าวที่พบในวิกฤตการณ์ทางเทคโนโลยี (Technical Crisis)

สาเหตุของภัยพิบัติลักษณะนี้ ส่วนใหญ่มาจากอุบัติเหตุทางเทคโนโลยีที่เป็นความผิดพลาดของเจ้าหน้าที่ผู้ดูแลหรือ ความเสื่อมของอุปกรณ์ ผลการศึกษาพบว่า คุณค่าข่าวที่เป็นแนวทางการรวบรวมข้อมูลของสื่อมวลชนคือ “ผลกระทบ” ของวิกฤตการณ์ อาทิ การศึกษาของ พาร์นี บัทมานันท์ (2544) เกี่ยวกับการเสนอข่าวกรณีอุบัติเหตุทางรังสีสารโคบอลต์ 60 ของสื่อหนังสือพิมพ์ตลอดทั้งเหตุการณ์ พบว่า ข่าวจากหนังสือพิมพ์ที่นำเสนอไม่เข้าข่ายความจริงที่รอบด้าน เน้นแต่ปัญหาผลกระทบและความรุนแรง ส่วนประเด็นสำคัญอื่นๆ ได้แก่ แนวปฏิบัติเพื่อป้องกันไม่ให้เกิดปัญหาเกิดขึ้นซ้ำอีก เหตุผลที่ไม่ต้องหวาดกลัวภัยจากศพ ฯลฯ มีการนำเสนออย่างมาก เหตุที่หนังสือพิมพ์ไม่สามารถทำหน้าที่เสนอความจริงได้รอบด้านเป็นเพราะความไม่รู้จริงของหนังสือพิมพ์ และการเข้าถึงข้อเท็จจริงที่เป็นไปอย่างยากลำบาก

นอกจากนั้น ในบางกรณีพบว่า สื่อมวลชนมีวิธีการทำให้ข่าวที่น่าสนใจและมีความสำคัญขึ้นโดยการสร้างมูลค่าความเสียหายของชีวิตและทรัพย์สินให้มากกว่าที่เป็นจริง ดังเช่นผลการศึกษาของ Quarantelli (1996) ที่ศึกษาพบว่า สื่อมวลชนท้องถิ่นเสนอข่าวภัยพิบัติที่เกิดขึ้นในพื้นที่โดยทำให้ใหญ่โตกว้างขวางเกินกว่าที่เกิดขึ้นจริงและเสนอข่าวโดยเน้นคุณค่าข่าวด้านความใกล้ชิดเพื่อสร้างความวิตกกังวลถึงความเป็นเจ้าของภัยพิบัตินั้น

คุณค่าข่าวในวิกฤตการณ์ทางเทคโนโลยีที่พบมากอีกประการคือ “การมีลักษณะของละคร” (Dramatic Events) ที่พบว่าเป็นเจตนาที่เห็นชัดเจนในการสื่อข่าว จากการศึกษาอุบัติเหตุทางอากาศหลายเหตุการณ์ของ Vincent , Crow และ Davis (1997 อ้างใน Berkowitz , อ้างแล้ว) พบว่า การเขียนข่าวจะใช้หลักคุณค่าข่าวด้านนี้มาเป็นโครงเรื่องใหญ่ แล้วมีการเลือกใช้แก่นเรื่องแบบต่างๆ ที่ได้แก่ (1) โศกนาฏกรรมของชะตาชีวิตมนุษย์ จะเกี่ยวข้องกับชีวิตและสถานการณ์ความเป็นความตาย การกระทำของวีรบุรุษ การตัดสินใจในภาวะเสี่ยงตายกับโชคชะตา และภาพติดตาที่ลืมไม่ได้ที่นักข่าวต้องยึดยึดผู้ชม (2) ความลึกลับของสาเหตุภัยพิบัตินั้น ผลกระทบ

ของความก้าวหน้าและความล้มเหลวทางเทคโนโลยีต่อชีวิตมนุษย์ และ (3) การทำงานของเจ้าหน้าที่ในภาวะคับขันเพื่อช่วยชีวิตและกอบกู้สังคมให้ฟื้นคืนสภาพปกติ

นอกจากนั้น คุณค่าข่าวอีกประการหนึ่งที่พบมากคือ “ความขัดแย้ง” ซึ่งเป็นผลมาจากความกังวลหวาดกลัวต่อผลกระทบของภัยพิบัติที่เกิดขึ้น เนื่องจากสื่อมวลชนมีความเชื่อว่า ธรรมชาติของมนุษย์มักให้ความสนใจกับความขัดแย้งเสมอ ผู้สื่อข่าวจึงพยายามมองหาแง่มุมความขัดแย้งจากวิกฤตการณ์ที่เกิดขึ้น ตัวอย่างเช่น การศึกษาของ อ้อยทิพย์ สอดแสง (2544) เกี่ยวกับอุบัติเหตุรังสีโคบอลต์ 60 พบว่า นอกจากสื่อมวลชนจะขยายระดับความรุนแรงของเหตุการณ์ให้เกินจริง จนสร้างความตื่นกลัวในหมู่สาธารณชนแล้ว การรายงานข่าวยังเน้นปรากฏการณ์ความขัดแย้งระหว่างแต่ละฝ่ายถูกสื่อมวลชนกำหนดให้เป็นตัวละครในข่าว ได้แก่ นักการเมือง นักวิชาการ กลุ่มเอ็นจีโอ บริษัทเอกชน ฯลฯ ที่ถูกแบ่งแยกอย่างชัดเจนว่าเป็นฝ่ายสนับสนุนหรือคัดค้าน การเสนอข่าวจึงเป็นการโต้ตอบไปมาและทำให้ประเด็นปัญหาทางการเมืองถูกนำเข้ามาแทนที่ประเด็นปัญหาของสิ่งแวดล้อมจริง ๆ อีกทั้งไม่ได้สร้างความตระหนักและความเข้าใจต่อสถานการณ์ทางสิ่งแวดล้อมอย่างถ่องแท้

(3) คุณค่าข่าวที่พบในวิกฤตการณ์ทางสุขอนามัย (Health Crisis)

เป็นวิกฤตการณ์จากผลของพฤติกรรมมนุษย์อีกลักษณะหนึ่งที่พบมากขึ้นในปัจจุบัน สาเหตุของภัยพิบัติเช่นนี้มาจากการกำเนิดและแพร่กระจายของโรคติดต่อต่างๆ คุณค่าข่าวที่พบมากคือ “ด้านผลกระทบ” อาทิ การศึกษาของพารนี ปัทมานันท์ (อ้างแล้ว) ศึกษาการเสนอข่าวของหนังสือพิมพ์กับการรับรู้และปฏิกิริยาตื่นตระหนกของผู้รับสารที่อยู่ในภาวะความเสี่ยงกรณีโคบอลต์ 60 โดยการวิเคราะห์เนื้อหาของข่าวช่วงแรกของเหตุการณ์ จนกระทั่งเกิดเหตุการณ์ต่อต้านการเผาผลาญเสียชีวิตจากอุบัติเหตุทางรังสี ผลการศึกษาพบว่า ข่าวจากหนังสือพิมพ์ที่นำเสนอไม่เข้าข่ายความจริงที่รอบด้าน เน้นแต่ด้านผลกระทบและความรุนแรง ส่วนประเด็นสำคัญอื่นๆ ได้แก่ แนวปฏิบัติเพื่อป้องกันไม่ให้เกิดปัญหาเกิดขึ้นซ้ำอีก เหตุผลที่ไม่ต้องหวาดกลัวภัยจากศพ ฯลฯ มีการนำเสนอน้อยมาก

นอกจากคุณค่าข่าวด้านผลกระทบแล้ว ยังพบว่า สื่อมวลชนมีการมองหาคุณค่าข่าวด้าน “ความขัดแย้ง” ในการรายงานข่าววิกฤตการณ์ทางสุขอนามัย ซึ่งวิธีการของสื่อมวลชนที่จะชี้ให้เห็นถึงความขัดแย้งเห็นได้จากวิธีการเขียนข่าวที่มักเขียนด้วยพล็อตที่แบ่งเป็นความขัดแย้งของ 2 ฝ่ายที่อยู่ขัดแย้งกัน ดังงานวิจัยของ วิลาสินี พิพิธกุล (2537) ที่ศึกษาโดยการวิเคราะห์เนื้อหาของหนังสือพิมพ์ทั้งระดับชาติและระดับท้องถิ่น ในกรณีมลพิษจากโรงไฟฟ้าแม่เมาะ จังหวัดลำปาง ผลการวิจัยสรุปได้ว่า หนังสือพิมพ์นำเสนอข่าวโดยมุ่งการชูประเด็นของความขัดแย้งและผลกระทบมากกว่าการนำเสนอประเด็นที่ให้ความรู้ความเข้าใจ และการสร้างความตระหนักในความจำเป็นของการแก้ไขในระยะยาว การเสนอข่าวเช่นนี้มีผลทำให้สังคมตื่นตัวกับเหตุการณ์ความเสี่ยงเป็นครั้งๆ ไป

อุษาสินี ริวทอง (2543) การศึกษาสัมพันธภาพระหว่างแหล่งข่าวกับผู้สื่อข่าว และความคิดเห็นต่อการนำเสนอเนื้อหาเรื่องเอดส์ในหนังสือพิมพ์รายวัน พบว่า ข่าวที่นำเสนอจะมีคุณค่าข่าวด้านความเป็นปฏิกิริยาในปริมาณมากที่สุด รองลงมาได้แก่ ความเด่นของตัวบุคคล แหล่งข่าว เหตุการณ์ มีผลกระทบต่อประชาชนส่วนใหญ่ มีความใกล้ชิดกับผู้อ่าน และความเจริญก้าวหน้าทางวิทยาการ จากกรวิเคราะห์เนื้อหา ไม่พบคุณค่าข่าวด้านความสตรวดเร็วเลย รวมทั้งพบเนื้อหาที่มีความแปลก และความลึกลับซับซ้อนน้อยมาก

(4) คุณค่าข่าวที่พบในวิกฤตการณ์การก่อความไม่สงบ (Terrorism Crisis)

ด้วยลักษณะที่มีความรุนแรงของสถานการณ์ก่อการร้ายจึงทำให้เหตุการณ์สามารถเป็นข่าวเสมอ Traugott และ Brader (2002) ศึกษาพบว่า คุณค่าข่าวพื้นฐานที่สื่อมวลชนเน้นมากที่สุดในภาวะที่มีการก่อการร้ายคือ ความสดทันเหตุการณ์ ความใกล้ชิด ขนาดของผลกระทบ ความขัดแย้ง ความเร้าอารมณ์ และความแปลกใหม่ ตามลำดับ

“ความใกล้ชิด” เป็นคุณค่าข่าวที่พบมากรองมาจากความสดทันเหตุการณ์ หมายถึง การที่เหตุการณ์ที่เกิดขึ้นมีความหมายต่อผู้รับสารในพื้นที่ หรือมีความใกล้ชิดทางวัฒนธรรมกับผู้รับสาร โดยเป็นผลมาจากความรู้สึกภาคภูมิใจในชนชาติ (Ethnocentrism) ทำให้เรื่องราวที่เกิดขึ้นมีผลทางอารมณ์ต่อผู้ชม ซึ่งมักจะต้องผสมผสานกับคุณค่าข่าวอื่นๆ ที่จะส่งผลให้มีความน่าสนใจและสำคัญยิ่งขึ้น เช่น ด้านผลกระทบ ความขัดแย้ง ความเร้าอารมณ์ ฯลฯ

สำหรับคุณค่าข่าวด้าน “ขนาดของผลกระทบ” มีผลการศึกษาพบว่า สื่อมวลชนตั้งใจจะเร้าอารมณ์ของผู้รับสารด้วยการเน้นคุณค่าข่าวด้านผลกระทบของวิกฤตการณ์โดยใช้วิธีการเสนอตัวเลขทางสถิติ เพื่อก่อให้เกิดผลทางอารมณ์ (Emotional Statistics) เช่น กรณีสงครามในดินแดนปาเลสไตน์ สื่อมวลชนจากสำนักข่าวในอเมริกาและยุโรปตั้งใจเสนอข่าวจำนวนผู้เสียชีวิตและบาดเจ็บอย่างไม่มีการอ้างแหล่งข่าวชัดเจน มีการบอกจำนวนผู้เสียชีวิตและบาดเจ็บของฝ่ายตรงข้ามมากเกินไปจนเกินจริง ฯลฯ (Roeh and Ashley, 1986) ผลกระทบที่รุนแรงของเหตุการณ์ยังส่งผลให้คุณค่าข่าวด้านความโดดเด่นของเหตุการณ์เพิ่มขึ้นอีกด้วย ดังที่ Chang และ Brendlinger (1987 อ้างใน Traugott and Brader, 2002) กล่าวว่า ความโดดเด่นของเหตุการณ์จะสัมพันธ์กับจำนวนของผู้บาดเจ็บและเสียชีวิตในเหตุการณ์

สื่อมวลชนให้เหตุผลที่ต้องเน้นคุณค่าข่าวด้าน “ความเร้าอารมณ์” คือ ข้อบังคับด้านเวลาที่มีเส้นตาย (Deadline) ในการเสนอข่าวทำให้สื่อมวลชนต้องใช้แหล่งข่าวที่ไม่น่าเชื่อถือเพียงพอ รวมทั้ง คุณลักษณะของสื่อโทรทัศน์เป็นแรงกดดันให้ต้องเสนอข่าวที่สามารถชี้นำผู้ชมไปในด้านเร้าอารมณ์ เช่น การใช้ภาพเพื่อพรรณนาถึงความเลวร้ายของสงคราม ความโศกเศร้าเป็นห่วงหาอาลัยของญาติพี่น้อง ฯลฯ (Roeh and Ashley, อ้างแล้ว) สอดคล้องกับ Dennis และคณะ (1991) พบว่า การเสนอข่าวเกี่ยวกับ “ริบบิ้นเหลือง” (Yellow Ribbon) เป็นเสมือนการเน้นคุณค่าข่าว “เรื่องปลุขุณสนใจ” ของชีวิตทหาร เป็นการเสนอเสมือนลักษณะละครของชีวิตทหารที่อยู่แนวหน้าและครอบครัวของทหารเหล่านี้ เนื้อหาข่าวเช่นนี้อาจทำให้ผู้ชมเกิดความรู้สึกรักชาติและลดความคิดทางลบหรือความสงสัยต่อการกระทำของรัฐบาล ดังผลการศึกษาของ MeLeod และคณะ (1999) ที่พบว่า การดูข่าวโทรทัศน์เกี่ยวกับเรื่องของการทหารจะสัมพันธ์กับการยอมรับในการควบคุมสื่อของรัฐบาลมากยิ่งขึ้น

“ลักษณะของละคร” เป็นคุณค่าข่าวที่พบในการรายงานข่าวสงครามหรือการก่อการร้ายเช่นกัน อาทิ ในช่วงสงครามเย็น ทศวรรษ 1950 การรายงานข่าวโดยเฉพาะในหนังสือพิมพ์ประชานิยม มักจะเป็นเสมือนเรื่องเล่าของวีรบุรุษที่ต่อสู้กับผู้ร้าย ซึ่งเปรียบเปรยระหว่างระบอบประชาธิปไตยกับคอมมิวนิสต์ (Watson, อ้างแล้ว) หรือกรณีสงครามอ่าวเปอร์เซีย สื่อมวลชนวางกรอบในการนำเสนอเป็นลักษณะของละครที่เป็นการต่อสู้เพื่อแย่งชิงความเป็นใหญ่ การปราบปรามและการพิชิตชัยชนะ ส่วนเหตุการณ์ลอบสังหารประธานาธิบดี Kennedy ที่มีการแต่งตั้งประธานาธิบดี Johnson ขึ้นเป็นประธานาธิบดีแทน การเสนอข่าวถูกวางกรอบให้พิธีสาบานตนเข้ารับตำแหน่งประธานาธิบดีเป็นเสมือนพิธีราชาภิเษก ฯลฯ นอกจากนี้ยังพบว่า บุคคลสำคัญยังถูกทำให้กลายเป็นตัวเอกในละครตามวิธีการเล่าเรื่องที่กำหนดไว้ เช่น กรณีการลอบสังหาร ประธานาธิบดี Kennedy มีการเน้นความ

องอาจกล้าหาญของ Jacqueline Kennedy ในฐานะสตรีหมายเลขหนึ่งของประเทศ (Parsel, อ้างแล้ว) เหตุผลที่สื่อมวลชนเน้นให้วิกฤตการณ์ที่เกิดขึ้นมีเรื่องราวที่คล้ายละครก็เพื่อดึงดูดความสนใจผู้ชมให้ตระหนักถึงความสำคัญ ทำให้มีจิตสำนึกที่ขึ้นอย่างรวดเร็ว เพราะประชาชนจะเข้ามามีส่วนร่วมในความพยายามแก้ไขสถานการณ์มากขึ้น (Graber , อ้างแล้ว)

ขณะที่คุณค่าข่าวด้าน “ความขัดแย้ง” ที่พบในภาวะวิกฤตมีทั้งความขัดแย้งทางผลประโยชน์ ทางอุดมการณ์ ทางด้านความคิดความเชื่อ ทางด้านเพศ ฯลฯ การที่ความขัดแย้งถูกนำเสนออยู่เสมอไม่ว่าสถานการณ์ทางสังคมจะเป็นอย่างไร ที่เป็นเช่นนี้มีสาเหตุมาจากวิธีคิดของสื่อมวลชนและด้วยความกดดันด้านเวลาที่ต้องแข่งขันกันรวบรวมข้อมูล สื่อมวลชนจึงใช้วิธีคิดตามที่เคยชินว่า หากเกิดเหตุการณ์ที่เป็นการก่อความไม่สงบขึ้นในสังคมไม่ว่าเป็นแบบใดก็ตาม เรื่องราวต้องเป็นความขัดแย้งของ “คู่ต่อสู้” ที่แบ่งแยกเป็นฝักฝ่ายมีเป้าหมายบางประการเสมอ อีกทั้ง ยังสามารถทำให้ผู้รับสารเฝ้าติดตามความคืบหน้าของเหตุการณ์ให้ถึงที่สุดตามธรรมชาติของมนุษย์ (Piscard, 1993)

สำหรับความขัดแย้งของกลุ่มที่มีความแตกต่างกันทางการเมือง ศาสนา เมื่อมีความขัดแย้งเกิดขึ้น มักจะระบุสาเหตุว่ามาจากความเชื่อทางศาสนาเป็นตัวกำหนด โดยเฉพาะอย่างยิ่งหากฝ่ายใดฝ่ายหนึ่งเป็นชาวมุสลิมที่นับถือศาสนาอิสลาม ดังเช่นงานวิจัยของ ริระยูทธ ลาตีฟี (2542) ศึกษาพบว่า หนังสือพิมพ์ภาษาไทยจะนำเสนอเนื้อหาเหตุการณ์ที่เกี่ยวข้องกับชาวมุสลิมทั้งในประเทศไทยและในต่างประเทศให้มืองค์ประกอบของคุณค่าข่าว ในด้านความขัดแย้งเป็นคุณค่าข่าวอันดับต้นๆ

ถึงแม้ว่าวิกฤตการณ์ที่เกิดขึ้นบางครั้งไม่ได้มีสาเหตุมาจากความขัดแย้ง แต่การเสนอข่าวของสื่อมวลชนอาจมีการผูกโยงข้อมูลหลักฐานต่างๆ ให้เข้าใจว่ามีความขัดแย้งเกิดขึ้น รวมถึงสื่อมวลชนอาจเลือกนำเสนอเฉพาะหรือขยายความเหตุการณ์เฉพาะในแง่มุมของความขัดแย้ง ตัวอย่างเช่น กรณีการลอบสังหารประธานาธิบดี Kennedy และการจลาจลด้านเชื้อชาติ (Race Riots) ใน Winston - salem ที่สหรัฐอเมริกา ผลการศึกษาพบว่าในช่วงแรกของการรายงานข่าวทั้งสองเหตุการณ์ มีการเสนอข่าวประเด็นความขัดแย้งจำนวนมากที่ผูกโยงกับคุณค่าข่าวด้านความมีเงื่อนไข (Suspense) โดยเนื้อหาข่าวมีการบอกเป็นนัยๆ ว่ามีการสมรู้ร่วมคิดของคนบางกลุ่มที่มีความขัดแย้งกัน จนนำไปสู่สถานการณ์วิกฤต (Graber, อ้างแล้ว)

งานวิจัยที่วิเคราะห์เนื้อหาของข่าวการก่อการร้ายต่างสรุปว่า สื่อมวลชนยังทำหน้าที่ได้ไม่สมบูรณ์ นั่นคือ การกระทำและเป้าหมายของผู้ก่อการร้ายจะถูกรายงานและตีความโดยเจ้าหน้าที่ของรัฐผู้มีอำนาจและผู้ที่มีความคิดตรงกันข้ามกับผู้ก่อการร้าย รวมถึง การเสนอข่าวเน้นแต่เพียงยุทธวิธีที่ผู้ก่อการร้ายใช้ และผลกระทบที่เกิดขึ้นต่อผู้เคราะห์ร้าย (Piscard, อ้างแล้ว) วัตถุประสงค์ของการก่อการร้ายไม่ถูกวิเคราะห์ถึงดังเช่นงานวิจัยของ Traugott และ Brader (2002) ที่สรุปว่า มีเนื้อหาข่าวน้อยมากที่เสนอข่าวเหตุการณ์ก่อการร้ายโดยอธิบายถึงเหตุการณ์ได้ในเชิงลึก

4. กรณีศึกษาวิกฤตการณ์ทางสังคมในประเทศไทย

ในการวิจัยนี้เลือกกรณีศึกษาเรื่องหลักคุณค่าข่าวจากวิกฤตการณ์ 2 ประเภทคือ วิกฤตการณ์ที่เกิดขึ้นโดยมนุษย์เป็นผู้กระทำ (Manmade Crisis) ได้แก่ วิกฤตการณ์ความไม่สงบในสามจังหวัดชายแดนภาคใต้ และวิกฤตการณ์ที่เกิดขึ้นตามธรรมชาติ (Natural Crisis) ได้แก่ วิกฤตการณ์ไข้หวัดนก เนื่องจากทั้ง 2 กรณีศึกษาเป็นสถานการณ์ที่เกิดขึ้นในสังคมไทยไม่นานนี้และยังคงดำเนินอยู่ในปัจจุบัน

4.1 วิฤตการณ์ความไม่สงบในสามจังหวัดชายแดนภาคใต้

ช่วงเวลา 11 ปีตั้งแต่ปี 2536-2546 เกิดเหตุการณ์ความรุนแรงในจังหวัดปัตตานี ยะลา และนราธิวาส (รวมทั้งสงขลาและสตูลในบางครั้ง) ขึ้น 748 ครั้งหรือเฉลี่ยปีละ 68 ครั้ง แต่ในปี 2547 เป็นต้นมาเกิดเหตุการณ์รุนแรงมากขึ้นอย่างน่าตระหนก กล่าวคือ ในปี 2547 มีเหตุรุนแรง 1,843 ครั้ง ในปี 2548 เกิดเหตุ 1,703 ครั้ง ทั้งสองปีนี้มีผู้เสียชีวิต 1,175 คน และมีผู้บาดเจ็บ 1,765 คน กล่าวได้ว่าเหตุการณ์รุนแรงที่เพิ่มขึ้นในปี 2547-2548 นั้นเป็นอัตราที่เพิ่มขึ้นสูงถึง 26 เท่า เมื่อเปรียบเทียบกับจำนวนเหตุการณ์ก่อความไม่สงบ 11 ปีก่อนหน้านี้ (รายงานของ กอส.)

การก่อความไม่สงบในจังหวัดชายแดนภาคใต้เป็นการก่อการร้ายก่อความไม่สงบ (Insurgent Terrorism) กล่าวคือ กลุ่มก่อความไม่สงบมีเป้าหมายทางการเมืองขั้นต้นในการปกครองตนเอง และในขั้นสุดท้ายเพื่อการแบ่งแยกดินแดนออกจากประเทศไทย กลุ่มก่อความไม่สงบใช้ยุทธศาสตร์การสร้างเสริมความรุนแรงในรูปแบบของการก่อการร้าย โดยการลอบสังหารประชาชนผู้บริสุทธิ์ เจ้าหน้าที่รัฐที่ไม่ติดอาวุธ เช่น ครู และพระภิกษุสงฆ์ ฯลฯ พร้อมทั้งใช้สงครามก่อความไม่สงบต่อเป้าหมายที่เป็นทหาร ตำรวจ เจ้าหน้าที่รัฐที่ติดอาวุธ รวมทั้งชุดรักษาความปลอดภัยหมู่บ้าน นอกจากนี้กลุ่มก่อความไม่สงบยังใช้การทำสงครามประชาชน จนสามารถควบคุมประชาชนไว้ได้เป็นส่วนใหญ่ในพื้นที่สามจังหวัดชายแดนภาคใต้ ทั้งนี้โดยอาศัยประเด็นของการเป็นชาติพันธุ์และศาสนาเดียวกัน และการมีประวัติศาสตร์ร่วมกัน รวมทั้งใช้การทำสงครามในเมืองในการโจมตีเป้าหมายทางเศรษฐกิจและสาธารณูปโภค (สุรชาติ บำรุงสุข, 2550)

เหตุการณ์ความรุนแรงในจังหวัดชายแดนใต้ซึ่งเกิดขึ้นกว่า 3,000 ครั้งนับจากต้นปี 2547 เป็นต้นมา จากรายงานคณะกรรมการอิสระเพื่อความสมานฉันท์แห่งชาติ (กอส.) พบว่า มีคำอธิบายได้หลายแนวทาง ได้แก่

(1) รายงานของคณะทำงานพิเศษของรัฐบาล พันตำรวจโททักษิณ ชินวัตร ที่มี พลเอกชัยศึก เกตุทัต เป็นประธาน เน้นการเจาะข้อมูลจากบุคคลฝ่ายต่างๆ ในพื้นที่บนฐานความเชื่อที่ว่า ปัญหาความรุนแรงที่เกิดขึ้นเป็นเพราะกลุ่มบุคคลที่เกี่ยวข้องกับขบวนการต่างๆ เช่น ขบวนการแบ่งแยกดินแดน ขบวนการก่อการร้ายข้ามชาติ ยุทธศาสตร์ชาติจักรวรรดิที่เห็นประโยชน์จากสถานการณ์ และขบวนการค้าสิ่งผิดกฎหมายต่างๆ (เช่น อาวุธเถื่อน ยาเสพติด)

(2) คณะกรรมการสิทธิมนุษยชนของวุฒิสภา สรุปว่า สถานการณ์รุนแรงในจังหวัดชายแดนภาคใต้เกิดจากสาเหตุหลายประการ เช่น ปัญหาความยากจน และความไม่เป็นธรรม ไม่ใช่เพราะกลุ่มคนร้ายหรือขบวนการแบ่งแยกดินแดนเท่านั้น แต่ที่รุนแรงและแก้ไขยากเพราะเงื่อนไขทางสังคมจิตวิทยา อันเป็นผลมาจากความแตกต่างทางด้านศาสนา ภาษา และวัฒนธรรม ที่ก่อให้เกิดความไม่เข้าใจ หรือความเข้าใจผิด หวาดระแวง และความรังเกียจทางลบต่ออำนาจรัฐที่สะสมมาเป็นเวลานาน ทำให้ประชาชนในพื้นที่เปราะบางจนบางฝ่ายเข้าไปแสวงหาผลประโยชน์ได้

(3) ผลการศึกษาของนักศึกษาระดับปริญญาโทของมหาวิทยาลัยป้องกันราชอาณาจักร แบ่งปัญหาออกเป็น 4 ด้าน

- ด้านสังคมจิตวิทยา หมายถึงปัจจัยทางประวัติศาสตร์และลักษณะเฉพาะทางศาสนาวัฒนธรรมของประชาชนในท้องถิ่น ซึ่งเป็นทั้ง “หัวใจสำคัญของความขัดแย้งและความรุนแรงครั้งนี้” และเป็นปัญหาที่ “ทำทลายการปกครองของประเทศชาติอย่างมาก” มายาวนาน

- ด้านการเมือง เห็นว่าปัญหาเกิดจากนโยบายของรัฐไม่ตรงกับความต้องการในท้องถิ่น กลไกของรัฐบาล ประสิทธิภาพ รัฐเข้าใจปัญหาการก่อการร้ายผิดพลาด และไม่กล้าดำเนินการกับนักการเมืองที่เกี่ยวข้องกับปัญหา

- ด้านเศรษฐกิจ เห็นว่า สถานการณ์รุนแรงกระทบต่อรายได้ของประชาชนและทำให้การอุปโภคบริโภค ลดลงบ้าง และ

- ด้านการป้องกันประเทศ ซึ่งเห็นว่าแก่นของปัญหาอยู่ที่แนวคิดแบ่งแยกดินแดน อันเป็นผลมาจาก ประวัติศาสตร์ การเมืองการปกครอง และมีปัจจัยทางสังคมวิทยาอีกทีหนึ่ง

(4) การวินิจฉัยเหตุของความรุนแรงในจังหวัดชายแดนภาคใต้ของคณะกรรมการอิสระเพื่อความสมานฉันท์แห่งชาติ (กอส.)

- ประชาชนในพื้นที่ไม่ได้รับความยุติธรรมและเข้าไม่ถึงกระบวนการยุติธรรมของประเทศ ขณะเดียวกัน ทั้งเจ้าหน้าที่รัฐบางส่วนและประชาชนบางกลุ่มเลือกที่จะใช้ความรุนแรงต่อกัน เพราะเห็นว่ากระบวนการยุติธรรม ฟังไม่ได้

- นโยบายของรัฐสับสนระหว่างแนวทางสันติวิธีกับการแก้ปัญหาด้วยวิธีการเดิมๆ โดยใช้ความรุนแรงเป็นหลัก หน่วยงานของรัฐบาลขาดเอกภาพในการทำงานและมีช่องว่างในการนำนโยบายไปปฏิบัติ ยิ่งกว่านั้น ประชาชนในจังหวัดชายแดนภาคใต้ก็ไม่มีพื้นที่ทางการเมืองเพียงพอสำหรับการใช้สันติวิธีในการต่อสู้กับความไม่เป็นธรรมและเรียกร้องสิ่งที่ตนปรารถนา

- เด็กและเยาวชนในพื้นที่ไม่ได้รับการศึกษาที่มีประสิทธิภาพพอที่จะทำให้เข้าสู่ตลาดแรงงานได้ และขาด คุณภาพระหว่างการศึกษายาสายสัมพันธ์กับสายศาสนา

- ชาวบ้านในท้องถิ่นเผชิญกับปมขัดแย้งภายในคือ ด้านหนึ่งใช้ชีวิตตามธรรมชาติของพวกเขากำลังถูก คุกคามโดนพลังทุนนิยม/วัตถุนิยมขนาดใหญ่จนรู้สึกไม่อาจต่อต้านต่อรองได้ แต่ในอีกด้านหนึ่งก็มีความแตกต่าง ระหว่างคนรุ่นเก่าที่ประสงค์จะดำเนินชีวิตเรียบง่ายของตนตามหลักศาสนา โดยไม่ปรารถนาจะต่อกรกับพลังงาน จากภายนอก กับคนรุ่นใหม่ที่ไม่เปลี่ยนวิถีชีวิตให้คล้อยตามพลังที่คุกคามตน ก็จะต่อต้านขัดขวางด้วยวิธีการ ต่างๆ

- ปมปัญหาเหล่านี้ดำรงอยู่ในพื้นที่สามจังหวัดชายแดนใต้ที่ดูเหมือนว่า ความแตกต่างระหว่างชาวไทย มุสลิมเชื้อสายมลายู ซึ่งเป็นคนส่วนใหญ่กับชาวไทยพุทธที่เป็นคนกลุ่มน้อยในเรื่องต่างๆ ดูเหมือนจะชัดเจนขึ้น ไม่ว่าจะเห็นทัศนคติที่แตกต่างกันในเรื่องการมีทหารในพื้นที่ การประกาศใช้พระราชกำหนดการบริหารราชการแผ่นดิน ในสถานการณ์ฉุกเฉิน พ.ศ.2548 หรือการควบคุมสถาบันการศึกษาปอเนาะ อาจเพราะอัตลักษณ์ของแต่ละกลุ่ม โดดเด่นขึ้น ขณะเดียวกันก็ยอมรับสถาบันวัฒนธรรมประเพณีร่วมกันน้อยลง

- ปรากฏการณ์ความรุนแรงในภาคใต้และปัญหาทั้งหมดดำรงอยู่ในบริบทสังคมการเมืองไทย คือบ้างก็ไม่ เห็นความสำคัญของความแตกต่างหลากหลายทางวัฒนธรรมเอาเลย ในขณะที่บางฝ่ายก็เห็นเรื่องดังกล่าวเป็น ปัญหาคุกคามรัฐหรือเป็นภัยต่อความมั่นคงของชาติ ทั้งที่ควรจะเป็นความหลากหลายทางวัฒนธรรมเป็นพลัง สร้างความเข้มแข็งให้กับสังคมการเมืองไทย

ในการสื่อข่าวเกี่ยวกับจังหวัดชายแดนใต้ที่ผ่านมาของสื่อมวลชนไทย โดยเฉพาะหนังสือพิมพ์ การศึกษา ของ จารีย์ อรรถอนุชิต (2549) เกี่ยวกับพัฒนาการข่าวสารสถานการณ์ใน 3 จังหวัดชายแดนภาคใต้ โดยการ วิเคราะห์เนื้อหาหนังสือพิมพ์รายวันระดับชาติฉบับภาษาไทย 3 ฉบับ ได้แก่ หนังสือพิมพ์ไทยรัฐ มติชน และ

กรุงเทพฯธุรกิจ โดยศึกษาข้อมูลข่าวย้อนหลังในปี 2536 – 2539 ในทุกประเด็นข่าวที่สามารถรวบรวมได้ ในขณะที่ข้อมูลของปี 2547 – 2548 ผลการศึกษาเกี่ยวกับประเด็นข่าวที่สื่อแต่ละฉบับนำเสนอข่าวสถานการณ์ภาคใต้พบว่า หนังสือพิมพ์ทุกฉบับที่ศึกษาเน้นการนำเสนอข่าวเหตุการณ์ความไม่สงบในพื้นที่ 3 จังหวัดชายแดนภาคใต้ที่เกิดขึ้นรายวัน มากกว่าการนำเสนอข่าวสถานการณ์ทั่วไป โดยประเด็นข่าวที่ถูกหยิบยกมานำเสนอเป็นประเด็นข่าวรายวันมากที่สุด ได้แก่ ข่าวการระเบิดและการลอบวางระเบิดตามสถานที่ต่าง ๆ ลอบยิง รongมาคือข่าวการติดตามจับกุมคนร้าย และข่าวการลอบยิงเจ้าหน้าที่ของรัฐและประชาชน ในขณะที่การนำเสนอข่าวสถานการณ์ภาคใต้ในประเด็นอื่นที่ไม่ใช่เรื่องของเหตุการณ์ความไม่สงบนั้น เช่น ข่าวด้านการพัฒนาพื้นที่ วิถีชีวิตและวัฒนธรรมประเพณีของผู้คนใน 3 จังหวัดชายแดนภาคใต้ หรือประเด็นเรื่องราวที่เกี่ยวข้องกับคุณภาพชีวิตของประชาชนพบว่า สื่อมวลชนให้ความสนใจที่จะนำเสนอข่าวไม่มากนัก

การที่สื่อส่วนใหญ่ โดยเฉพาะอย่างยิ่งหนังสือพิมพ์ระดับชาติให้ความสนใจกับประเด็นเหตุการณ์ความไม่สงบเป็นประเด็นหลัก แต่ให้ความสนใจกับประเด็นทั้งนี้อาจเป็นเพราะข้อจำกัดในเรื่องของเวลา อีกทั้งประเด็นข่าวเหตุการณ์ความไม่สงบในพื้นที่ได้รับความสนใจจากผู้คนมากกว่าทำให้สื่อมวลชนต้องรีบเร่งในการรวบรวมข้อมูล ผลิตข่าว และส่งข่าวไปยังบรรณาธิการที่ส่วนกลาง ปราบกฏการณ์ข่าวสารสถานการณ์จังหวัดชายแดนภาคใต้ที่ออกมาในลักษณะเช่นนี้อธิบายได้ว่า สื่อมวลชนเป็นผู้ควบคุมประเด็นในการนำเสนอ โดยสื่อมวลชนอาจจะนำเอาปัจจัยข่าว ด้านความรวดเร็วทันต่อเหตุการณ์ เป็นตัวกำหนดกรอบคิดและวิธีการในการนำเสนอข่าวสารจนบางครั้งไม่ได้ทำหน้าที่ของการดูแลรักษาผลประโยชน์ของประชาชนในพื้นที่ 3 จังหวัดชายแดนภาคใต้เท่าที่ควร

เนื้อหาข่าวสารเกี่ยวกับสถานการณ์จังหวัดชายแดนใต้เปลี่ยนแปลงหรือไม่ในรอบ 12 ปีที่ผ่านมา ผลการวิจัยพบว่า ในแง่ของเนื้อหาข่าวสารเกี่ยวกับสถานการณ์จังหวัดชายแดนภาคใต้ ตลอด 12ปีที่ผ่านมา นั้น ไม่มีความแตกต่างกันในด้านกระบวนการคัดเลือกข่าวสารที่ให้น้ำหนักหรือค่านึงถึงความสำคัญของข่าวอยู่ที่การรายงานเหตุการณ์ความไม่สงบที่เกิดขึ้นรายวัน มากกว่าการนำเสนอข่าวที่ถือเอาประโยชน์หรือความต้องการของผู้รับสารเป็นตัวตั้งในการนำเสนอ

จากผลการศึกษาโดยการวิเคราะห์เนื้อหาข่าวที่นำเสนอเกี่ยวกับสถานการณ์ความไม่สงบในจังหวัดชายแดนภาคใต้ ผลการศึกษาปรากฏชัดเจนว่าการนำเสนอข่าวของหนังสือพิมพ์ที่เป็นกลุ่มตัวอย่างมีความโน้มเอียงการนำเสนอเนื้อหาไปที่ในลักษณะของข่าวที่นำไปสู่ความขัดแย้ง หรือที่เรียกว่า War Journalism ผลการศึกษาในครั้งนี้สอดคล้องกับการศึกษาก่อนหน้าของ Lee and Maslog (2001) ที่ศึกษาข่าวออนไลน์ของหนังสือพิมพ์ใน 4 ประเทศที่มีเหตุการณ์ความขัดแย้ง นั่นคือ อินเดีย ปากีสถาน ศรีลังกา และ อินโดนีเซีย ที่ทิศทางของการนำเสนอข่าวส่วนใหญ่โน้มเอียงไปทาง War Journalism เช่นเดียวกัน ดังนั้น ผลการศึกษาในครั้งนี้จึงเป็นการตอกย้ำให้เห็นถึงการนำเสนอข่าวกระแสหลักของสื่อมวลชนทั่วโลกที่ยังไม่ให้ความสำคัญมากนักกับการเป็นกลไกในการสร้างสันติภาพในเกิดขึ้นในสังคม

ปัจจัยที่สำคัญประการหนึ่งของการนำเสนอข่าวที่โน้มเอียงไปในทิศทางของ War Journalism นั้น เนื่องมาจากความคุ้นเคยของผู้สื่อข่าวและองค์กรสื่อที่ประเมินคุณค่าความเป็นข่าวจากองค์ประกอบของข่าวตามทฤษฎีวารสารศาสตร์ที่มีประเด็นเกี่ยวกับ “ความขัดแย้ง” (conflict) เป็นองค์ประกอบของข่าวประการแรก ๆ ที่ทำให้เหตุการณ์นั้น ๆ ดูน่าสนใจและน่าติดตาม นอกจากนี้ องค์ประกอบของข่าวในประเด็นที่เกี่ยวกับ “อารมณ์และความสนใจของมนุษย์ปุถุชน” (human interest) ทั้งในแง่ของการใช้ภาษาที่แสดงอารมณ์เกินจริง การใช้ภาษาที่

แสดงถึงการตัดสินใจว่าใคร ผิด ใครถูก หรือใครดี ใครชั่ว ก็เป็นอีกประเด็นหนึ่งที่ทำให้การรายงานข่าวถูกจัดว่าเป็นประเภทของ War Journalism

4.2 วิฤตการณ์ไข้หวัดนก

การระบาดของโรคไข้หวัดนกเมื่อช่วงปลายปี 2546 เป็นหนึ่งในกรณีการระบาดของโรคติดต่อที่รุนแรงในประเทศไทย ผลกระทบของกรณีนี้ทำให้เกิดโรคในไก่จนต้องทำลายไก่ไปกว่า 30 ล้านตัว ทำให้อัตราการขยายตัวทางเศรษฐกิจในปี 2547 ลดลง 0.22 เปอร์เซ็นต์ต่อปี การส่งออกสินค้ารวมในปี 2547 ลดลง 22.9 พันล้านบาท หรือขยายตัวลดลง 0.7 เปอร์เซ็นต์ต่อปี มูลค่าความเสียหายต่ออุตสาหกรรมประมาณ 4,300 ล้านบาท นอกจากนี้รัฐบาลต้องจ่ายเงินชดเชย 2,200 ล้านบาท ในขณะที่มีผู้เสียชีวิต 7 ราย โดยมีผู้อยู่ในข่ายต้องสงสัยว่าจะติดเชื้อ (ผู้ป่วยที่อยู่ระหว่างการสอบสวนโรค) อีกกว่า 100 ราย การระบาดของโรคจึงสร้างความเสียหายโดยตรงทางเศรษฐกิจอย่างชัดเจน โดยเฉพาะการส่งออกสินค้าเนื้อสัตว์และอุตสาหกรรมสัตว์ปีกอย่างที่ไม่เคยปรากฏมาก่อนในประเทศไทย

หากมองย้อนไปในช่วงทศวรรษที่ผ่านมา จะพบว่ามีการระบาดของโรคติดต่อที่เกิดขึ้นใหม่ ดังที่เรียกกันในหมู่นักวิชาการว่า กลุ่มโรคติดเชื้ออุบัติใหม่ และโรคติดเชื้ออุบัติซ้ำ (Emerging and Reemerging Infectious Diseases) เป็นจำนวนมากทั้งในแง่ชนิดของโรคและความถี่ของการเกิดโรค โรคบางชนิดก่อให้เกิดผลกระทบโดยตรงทางเศรษฐกิจ โดยเฉพาะเมื่อข้อกำหนดทางสุขภาพและความปลอดภัยของอาหารและสินค้าเกษตรในระดับสากลมีความเข้มงวดมากขึ้น และอุตสาหกรรมท่องเที่ยวได้กลายเป็นส่วนสำคัญของระบบเศรษฐกิจในหลายประเทศ

การระบาดของโรคไข้หวัดนกในฮ่องกงเมื่อปี 2540 เกิดโรคระบาดในไก่และติดต่อถึงคน ทำให้มีผู้ป่วยระบบทางเดินหายใจรุนแรงถึง 18 คนและเสียชีวิต 6 คน

กรณีการระบาดของไข้หวัดนก (Influenza H5N1) ในประเทศไทยช่วงปลายปี 2546 ต่อต้นปี 2547 ทำให้เกิดโรคในไก่จนต้องทำลายไก่ไปถึง 30 ล้านตัว และทำให้อัตราการขยายตัวทางเศรษฐกิจในปี 2547 ลดลง 0.22% ต่อปี การส่งออกสินค้ารวมในปี 2547 ลดลง 22.9 พันล้านบาท หรือขยายตัวลดลง 0.7% ต่อปี มูลค่าความเสียหายต่ออุตสาหกรรมประมาณ 4,300 ล้านบาท นอกจากนี้รัฐบาลต้องจ่ายเงินชดเชย 2,200 ล้านบาท ในขณะที่มีผู้เสียชีวิต 7 ราย โดยมีผู้อยู่ในข่ายสงสัยว่าจะติดเชื้อ (ผู้ป่วยที่อยู่ระหว่างการสอบสวนโรค) อีกกว่า 100 ราย การระบาดครั้งนี้สร้างความเสียหายโดยตรงทางเศรษฐกิจอย่างชัดเจน โดยเฉพาะต่อการส่งออกสินค้าเนื้อสัตว์และอุตสาหกรรมสัตว์ปีก อย่างที่ไม่เคยปรากฏมาก่อนในประเทศไทย (สมศักดิ์ ชุณหรัศมิ์, 2547)

การเกิดขึ้นของโรคใหม่ๆ รวมทั้งโรคเดิมที่กลับมาเป็นปัญหาใหม่ทั้งในระดับประเทศและระดับสากล มีลักษณะร่วมกันที่สำคัญประการหนึ่งคือ ส่วนใหญ่มีสัตว์เป็นแหล่งโรคหรือพาหนะของโรค ในบางกรณีเกิดโรคทั้งสัตว์และในคน เช่น โรคไข้หวัดนก ซึ่งแสดงให้เห็นถึงช่องว่างที่มีอยู่ในระบบเฝ้าระวังโรคในปัจจุบัน และความสำคัญของการพัฒนาระบบเฝ้าระวังและควบคุมโรคในสัตว์ รวมทั้งการจัดระบบสุขภาพในการเลี้ยงสัตว์ และเฝ้าระวังการก่อเชื้อโรคในคนโดยเชื่อมโยงกับการเฝ้าระวังเชื้อโรคในสัตว์

ประเทศไทยมีการตายอย่างผิดปกติของสัตว์ปีกเป็นจำนวนมากในภาคกลางของประเทศ ตั้งแต่ปลายเดือนพฤศจิกายน พ.ศ.2546 ประกอบกับในช่วงเวลาใกล้เคียงกันได้มีการรายงานการแพร่ระบาดของเชื้อไวรัสไข้หวัดนกสายพันธุ์ H5N1 ในประเทศเกาหลี ญี่ปุ่นและเวียดนาม

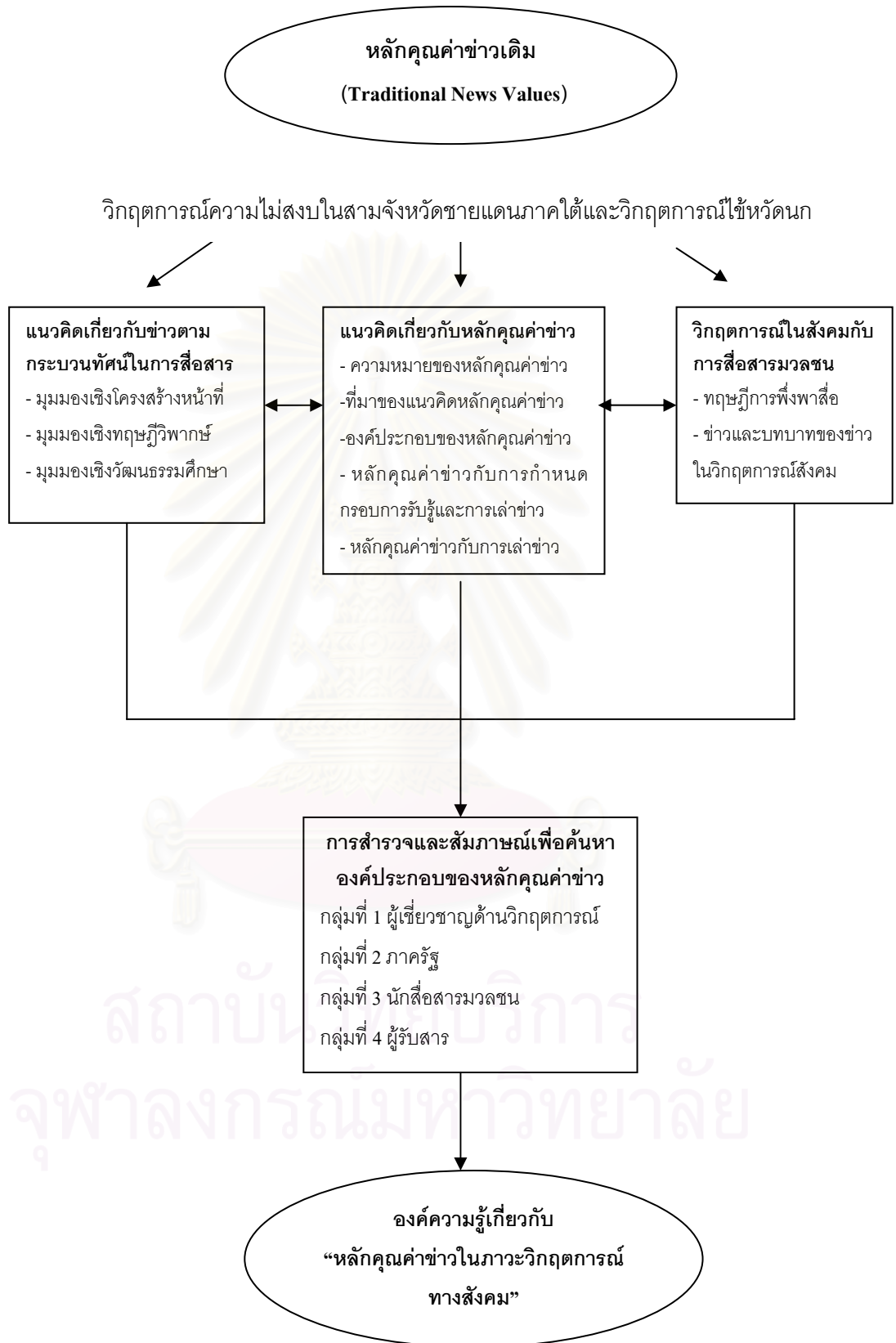
จนกระทั่งเมื่อวันที่ 23 มกราคม 2547 กระทรวงสาธารณสุขได้ประกาศยืนยันว่าพบผู้ป่วยติดเชื้อไวรัสไข้หวัดนกสายพันธุ์ H5N1 เป็นรายแรกของประเทศ โดยผู้ป่วยเป็นเด็กชายอายุ 7 ปีจากจังหวัดสุพรรณบุรี การประกาศในครั้งนั้นทำให้ประเทศไทยดำเนินการเฝ้าระวังการติดเชื้อไวรัสไข้หวัดนกในสัตว์ปีกและเริ่มการทำลายสัตว์ปีกขึ้นอย่างจริงจังจนกระทั่งสิ้นสุดการระบาดในรอบแรกตั้งแต่เดือนมกราคม - เมษายน 2547 ประเทศไทยมีการระบาดของเชื้อไวรัสไข้หวัดนกสายพันธุ์ H5N1 ในสัตว์ปีกในพื้นที่ 52 จังหวัดและพบผู้ป่วยยืนยันโรคไข้หวัดนกทั้งสิ้น 12 ราย เสียชีวิต 8 ราย (อัตราป่วยตาย 67%) จาก 9 จังหวัด ได้แก่ กาญจนบุรี สุพรรณบุรี สุโขทัย ปทุมธานี อุตรดิตถ์ ลพบุรี ชัยภูมิ นครราชสีมาและ ขอนแก่น

การระบาดในรอบที่สองเกิดขึ้นในเดือนกรกฎาคม - ตุลาคม 2547 โดยพบการตายอย่างผิดปกติของสัตว์ป่าใน 49 จังหวัด นอกจากนี้ยังพบการระบาดของโรคไข้หวัดนก H5N1 ในเสือดอที่สวนสัตว์แห่งหนึ่ง และมีเชื้อที่ป่วยอย่างน้อย 147 ตัว จากทั้งหมด 441 ตัว ซึ่งสาเหตุเกิดจากการที่ทางสวนสัตว์ให้เสือดอกินไก่ดิบที่ติดเชื้อไวรัส H5N1 โดยไม่ทราบมาก่อน การระบาดในรอบที่สองนี้ยังทำให้มีผู้ป่วยยืนยันโรคไข้หวัดนกเพิ่มขึ้นอีกจำนวน 5 ราย เสียชีวิต 4 รายในพื้นที่ 4 จังหวัด ได้แก่ ปราจีนบุรี กำแพงเพชร สุโขทัยและเพชรบูรณ์ โดยผู้ป่วยสองรายที่จังหวัดกำแพงเพชรนั้นมีประวัติเข้าข่ายติดเชื้อจากคนสู่คนอีกด้วย (สำนักโรคระบาดวิทยา, 2548)

โรคไข้หวัดนกมีแนวโน้มว่าจะกลายเป็นโรคประจำถิ่น เนื่องจากมีการระบาดอยู่เป็นระลอกและเป็นที่ห่วงกังวลว่าเชื้อไวรัสไข้หวัดนกจะเกิดการกลายพันธุ์ หรือมีการผสมข้ามสายพันธุ์กับเชื้อไวรัสโรคไข้หวัดใหญ่ในคน ที่จะทำให้เกิดโอกาสเกิดการระบาดจากคนสู่คนได้ จนนำไปสู่การระบาดที่รุนแรงและทำให้มีผู้เสียชีวิตเป็นจำนวนมาก (Pandemic)

สถาบันวิทยบริการ
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ภาพที่ 3 กรอบแนวคิดการวิจัย

บทที่ 3

วิธีดำเนินการวิจัย

งานวิจัยเรื่อง “คุณค่าข้าวในภาวะวิกฤตทางสังคม” เป็นงานวิจัยที่ใช้ระเบียบวิธีวิจัยเชิงคุณภาพร่วมกับเชิงปริมาณ ที่มุ่งศึกษาองค์ประกอบของหลักคุณค่าข้าวสำหรับการเสนอข่าวของสื่อมวลชนในภาวะวิกฤตการณ์ทางสังคม ในวิกฤตการณ์ที่เกิดขึ้นในสังคมไทย 2 กรณีศึกษาคือ วิกฤตการณ์ความไม่สงบในสามจังหวัดชายแดนภาคใต้ และวิกฤตการณ์ไข้หวัดนก ระเบียบวิธีวิจัยในการศึกษาประกอบด้วยวิธีการเก็บรวบรวมข้อมูล 2 แบบคือการสัมภาษณ์เจาะลึก (In-depth Interview) และการสำรวจ (Survey Research) เพื่อ โดยมีรายละเอียด ดังนี้

1. การสัมภาษณ์เจาะลึก (In-depth Interview)

เป็นการรวบรวมข้อมูลเชิงลึกกับกลุ่มผู้ที่มีความเกี่ยวข้องหรือบอบทบาทกับวิกฤตการณ์เกี่ยวกับสิ่งที่สมควรเสนอเป็นข่าวในภาวะวิกฤตการณ์แต่ละกรณีศึกษา เพื่อนำข้อมูลที่ได้มาเป็นแนวทางในการสร้างข้อคำถามเกี่ยวกับองค์ประกอบของหลักคุณค่าข้าวในภาวะวิกฤตการณ์ทั้ง 2 กรณีศึกษา

1.1 ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

การศึกษาค้นคว้าองค์ประกอบของหลักคุณค่าข้าวในภาวะวิกฤตการณ์ทางสังคมจะเก็บรวบรวมข้อมูลด้วยการสัมภาษณ์เจาะลึกเพื่อค้นหาค้นคว้าองค์ประกอบเกี่ยวกับหลักคุณค่าข้าวในภาวะวิกฤตการณ์ทางสังคมจากมุมมองของกลุ่มคนที่มีความเกี่ยวข้องหรือมีบทบาทต่อวิกฤตการณ์ที่เกิดขึ้น โดยผู้ให้ข้อมูลหลัก (Key Informants) ในขั้นตอนนี้แบ่งออกเป็น 4 กลุ่ม ได้แก่

(1) ผู้เชี่ยวชาญด้านวิกฤตการณ์ ประกอบด้วยนักวิชาการในสาขาต่างๆ กลุ่มองค์กรพัฒนาเอกชน (เอ็นจีโอ) และมูลนิธิต่างๆ ฯลฯ เพื่อให้ได้องค์ความรู้และข้อเท็จจริงในแง่มุมที่หลากหลายเกี่ยวกับวิกฤตการณ์ต่างๆ ในสังคมไทย

(2) ภาครัฐ ประกอบด้วย ข้าราชการ นักการเมือง และเจ้าหน้าที่ของรัฐ ซึ่งที่มีหน้าที่เกี่ยวข้องในการตัดสินใจ ดำเนินการแก้ปัญหาภัยพิบัติต่างๆ ที่เกิดขึ้น รวมถึงมีหน้าที่ในการจัดการปฏิบัติการด้านหนึ่งของประชาชนที่อยู่ในพื้นที่เสี่ยงและไม่เสี่ยงต่อวิกฤตการณ์ โดยจะเลือกสัมภาษณ์เจาะลึกทั้งระดับผู้บังคับบัญชาหรือผู้บริหารหน่วยงาน และระดับผู้ปฏิบัติการ

(3) นักสื่อสารมวลชน ประกอบด้วยนักวิชาการจากคณะนิเทศศาสตร์และวารสารศาสตร์ในสถาบันการศึกษาต่างๆ รวมทั้งผู้ประกอบวิชาชีพด้านการสื่อสารขององค์กรสื่อสารมวลชนต่างๆ โดยจะสัมภาษณ์ผู้ประกอบวิชาชีพทั้งในระดับผู้บริหารงานข่าวขององค์กร รวมถึงสัมภาษณ์ผู้ประกอบวิชาชีพในระดับปฏิบัติการ ได้แก่ ผู้สื่อข่าวในสายงานที่เกี่ยวข้องกับวิกฤตการณ์ที่เกิดขึ้น ซึ่งบุคคลกลุ่มนี้มีบทบาทหน้าที่ในการเป็นผู้ปลูกฝัง

ถ่ายทอดแนวคิดหลักคุณค่าข่าว ขณะที่ผู้ประกอบการวิชาชีพด้านการสื่อข่าวทำหน้าที่ผลิตข่าวขององค์กรสื่อ กำหนดนโยบายด้านข่าวขององค์กรและคัดเลือกข่าว

(4) ประชาชนทั่วไป มีความเกี่ยวข้องในฐานะที่เป็นผู้ที่ได้รับผลกระทบทางตรงหรือทางอ้อมจากวิกฤตการณ์ในสังคมไทย โดยจะสัมภาษณ์เจาะลึกจากประชาชนให้ครอบคลุมภูมิภาคต่างๆ ของประเทศ

วิธีการเลือกผู้ให้ข้อมูล

ในการเลือกผู้ให้ข้อมูล ผู้วิจัยใช้วิธีการเลือกแบบเจาะจง (Purposive Sampling) ตามคุณลักษณะที่ต้องการตามวัตถุประสงค์วิจัยที่ต้องการผู้ที่มีบทบาทหน้าที่หรือมีส่วนเกี่ยวข้องกับวิกฤตการณ์ที่เกิดขึ้น โดยผู้วิจัยสำรวจจากคุณลักษณะที่เหมาะสมในด้านความรู้ความสามารถ หน้าที่รับผิดชอบ บทบาทในทางสังคม ฯลฯ นอกจากนี้ ผู้วิจัยยังได้ใช้วิธีสอบถามรายชื่อของผู้ให้ข้อมูลจากผู้เชี่ยวชาญแต่ละกลุ่มที่ได้สัมภาษณ์แล้ว (Snowball technique) โดยรายชื่อกลุ่มผู้ให้ข้อมูลในแต่ละกรณีศึกษามีดังนี้

(1) วิกฤตการณ์ความไม่สงบใน 3 จังหวัดชายแดนภาคใต้

กลุ่มผู้ให้ข้อมูลเกี่ยวกับองค์ประกอบของข่าวในวิกฤตการณ์ความไม่สงบใน 3 จังหวัดชายแดนภาคใต้มีจำนวนทั้งสิ้น 41 คน มีรายชื่อดังนี้

กลุ่มที่ 1 ผู้เชี่ยวชาญด้านวิกฤตการณ์ ได้แก่ นักวิชาการ จากสาขารัฐศาสตร์ มนุษยศาสตร์ สังคมศาสตร์ ประวัติศาสตร์ จิตวิทยาการ ฯลฯ กลุ่มองค์กรพัฒนาเอกชน (เอ็นจีโอ) ฯลฯ จำนวน 10 คน ได้แก่

1. ศาสตราจารย์นายแพทย์วันชัย วัฒนศัพท์ ผู้อำนวยการศูนย์สันติวิธีและธรรมาภิบาล สถาบันพระปกเกล้า วันที่สัมภาษณ์ 19 มกราคม 2550

2. รองศาสตราจารย์ ดร.เกษียร เตชะพีระ คณะรัฐศาสตร์ มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ วันที่สัมภาษณ์ 23 มกราคม 2550

3. รองศาสตราจารย์ ดร.ครองชัย หัตถา หัวหน้าภาควิชาภูมิศาสตร์ คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ วิทยาเขตปัตตานี นักวิชาการผู้เชี่ยวชาญประวัติศาสตร์มุสลิมในมลายู วันที่สัมภาษณ์ 23 สิงหาคม 2549

4. รองศาสตราจารย์โคทม อารียา ผู้อำนวยการศูนย์ศึกษาและพัฒนาสันติวิธี มหาวิทยาลัยมหิดล วันที่สัมภาษณ์ 25 เมษายน 2550

5. ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.อิบราฮิม ณรงค์รักษาเขต รองผู้อำนวยการวิทยาลัยอิสลามศึกษา มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ วิทยาเขตปัตตานี วันที่สัมภาษณ์ 23 สิงหาคม 2549

6. ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ศรีสมภพ จิตภิรมย์ศรี รองคณบดีฝ่ายวิจัยและบริการชุมชน คณะรัฐศาสตร์ มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ วิทยาเขตปัตตานี วันที่สัมภาษณ์ 28 สิงหาคม 2549

7. คุณโชรยา จามจุรี นักวิชาการศึกษา สำนักส่งเสริมและการศึกษาต่อเนื่อง มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ วิทยาเขตปัตตานี ได้รับรางวัลดีเด่น "ผู้หญิงปกป้องสิทธิมนุษยชน" จากคณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ วันสตรีสากลประจำปี 2549 วันที่สัมภาษณ์ 30 สิงหาคม 2549

8. อาจารย์อัปศุชชะกูร์ บิน ซาฟิอีย์ ดินอะ ผู้อำนวยการโรงเรียนจริยธรรมศึกษามูลนิธิ อำเภอจะนะ จังหวัดสงขลา ผู้เขียนหนังสือ ฝ่าวิกฤตชายแดนใต้ในสายตาของอุstad ซำนักพิมพ์มติชน วันที่สัมภาษณ์ 15 มิถุนายน 2549

9. นายแพทย์ศิริศักดิ์ ธิติฉิลรัตน์ ผู้อำนวยการสถาบันกัลยาณ์ราชนครินทร์ วันที่สัมภาษณ์ 15 พฤษภาคม 2550

10. แพทย์หญิงรัชณีกร เอี่ยมผ่อง หัวหน้าส่วนวิกฤตสุขภาพจิต สถาบันกัลยาณ์ราชนครินทร์ วันที่สัมภาษณ์ 21 พฤษภาคม 2550

กลุ่มที่ 2 ภาครัฐ จากหน่วยงานราชการและคณะทำงานที่ตั้งขึ้นเพื่อศึกษาและแก้ไขปัญหา เช่น กระทรวงกลาโหม กระทรวงมหาดไทย สภาความมั่นคงแห่งชาติ กองอำนวยการเสริมสร้างสันติสุขจังหวัดชายแดนภาคใต้ (กอ.สสส.จชต.) กรมประชาสัมพันธ์ ฯลฯ จำนวน 9 คน ได้แก่

1. คุณจิราพร บุนนาค รองเลขาธิการสภาความมั่นคงแห่งชาติ สำนักงานสภาความมั่นคงแห่งชาติ วันที่สัมภาษณ์ 24 มกราคม 2550

2. รองศาสตราจารย์ ดร.มารค ตามไท ผู้อำนวยการสถาบันศึกษาศาสนาและวัฒนธรรม มหาวิทยาลัยพายัพ จังหวัดเชียงใหม่ และคณะกรรมการอิสระเพื่อความสมานฉันท์แห่งชาติ (กอส.) วันที่สัมภาษณ์ 30 มีนาคม 2550

3. ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.วรวิทย์ บารู รองอธิการบดีฝ่ายพัฒนานักศึกษาและชุมชน มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ วิทยาเขตปัตตานี และคณะกรรมการ อิสระเพื่อความสมานฉันท์แห่งชาติ (กอส.) วันที่สัมภาษณ์ 26 สิงหาคม 2549

4. แพทย์หญิงเพชรดาว ไต้ะมีนา ผู้อำนวยการศูนย์สุขภาพจิตเขต 15 (พื้นที่จังหวัดปัตตานี ยะลา นราธิวาส) คณะกรรมการอิสระเพื่อความสมานฉันท์แห่งชาติ (กอส.) วันที่สัมภาษณ์ 28 สิงหาคม 2549

5. คุณอัษหมัดสมบูรณ บัวหลวง นักวิชาการสันติวิธี สภาความมั่นคงแห่งชาติ วันที่สัมภาษณ์ 22, 26 สิงหาคม 2549

6. พันเอกสมควร แสงภัทรเนตร โฆษกกองอำนวยการเสริมสร้างสันติสุขจังหวัดชายแดนภาคใต้ (กอ.สสส.จชต.) วันที่สัมภาษณ์ 25 สิงหาคม 2549

7. คุณอับดุลเราะห์มาน อับดุลซามัด ประธานคณะกรรมการกลางอิสลาม จังหวัดนราธิวาส วันที่สัมภาษณ์ 29 สิงหาคม 2550

8. คุณสัมพันธ์ มุขอดี หัวหน้าสำนักงานประชาสัมพันธ์จังหวัดยะลา วันที่สัมภาษณ์ 1 พฤษภาคม 2550

9. ร้อยตำรวจตรีเนศ พุ่มแก้ว พนักงานสอบสวน สถานีตำรวจภูธรอำเภอระแงะ จังหวัดนราธิวาส วันที่สัมภาษณ์ 6 พฤษภาคม 2550

กลุ่มที่ 3 นักสื่อสารมวลชน ได้แก่ นักวิชาการจากสาขาวิทยาศาสตร์และวารสารศาสตร์ รวมถึงผู้ประกอบวิชาชีพสื่อสารมวลชนจากสื่อทุกประเภท จำนวน 13 คน ได้แก่

1. ศาสตราจารย์ ดร.สุรพงษ์ โสธนะเสถียร คณะวารสารศาสตร์และสื่อสารมวลชน มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ วันที่สัมภาษณ์ 16 มกราคม 2550

2. ศาสตราจารย์สุภัทญา สุกบรรทัด ภาควิชาวารสารสนเทศ คณะนิเทศศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย วันที่สัมภาษณ์ 26 มิถุนายน 2550
3. รองศาสตราจารย์ ดร.ดร.ณิ หิรัญรักษ์ คณบดีคณะนิเทศศาสตร์ มหาวิทยาลัยหอการค้าไทย วันที่สัมภาษณ์ 19 มกราคม 2550
4. ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.อัศวิน เนตรโพธิ์แก้ว ผู้อำนวยการดุขะภูภัณฑ์ศึกษาทางนิเทศศาสตร์ มหาวิทยาลัยธุรกิจบัณฑิต วันที่สัมภาษณ์ 1 พฤษภาคม 2550
5. ผู้ช่วยศาสตราจารย์อิมจิต เลิศพงษ์สมบัติ คณบดีคณะวิทยาการสื่อสาร มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ วิทยาเขตปัตตานี วันที่สัมภาษณ์ 24 สิงหาคม 2549
6. ผู้ช่วยศาสตราจารย์นรินทร์ นำเจริญ คณะการสื่อสารมวลชน มหาวิทยาลัยเชียงใหม่ วันที่สัมภาษณ์ 29 มีนาคม 2550
7. อาจารย์จารียา อรรถอนุชิต คณบดีวิทยาการสื่อสาร มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ วิทยาเขตปัตตานี วันที่สัมภาษณ์ 29 สิงหาคม 2549
8. คุณสมหมาย ปาริฉัตรดี กรรมการและผู้จัดการบริษัทมติชน วันที่สัมภาษณ์ 22 มกราคม 2550
9. คุณก่อเขต จันทร์เลิศลักษณ์ บรรณาธิการหนังสือพิมพ์คมชัดลึก วันที่สัมภาษณ์ 2 พฤษภาคม 2550
10. คุณไชยรงค์ มณีพิลึก นายกสมาคมนักหนังสือพิมพ์ภาคใต้แห่งประเทศไทย วันที่สัมภาษณ์ 26 สิงหาคม 2549
11. คุณมุขำมัดอายูป ปาทาน บรรณาธิการศูนย์ข่าวอิศรา สมาคมนักข่าวนักหนังสือพิมพ์แห่งประเทศไทย วันที่สัมภาษณ์ 23 สิงหาคม 2549
12. คุณฐิตินบ โกมลนมิ อดีตผู้สื่อข่าวหนังสือพิมพ์มติชน ได้รับรางวัล “อิศรา อมันตกุล” ประเภทข่าวยอดเยี่ยมปี 2545 วันที่สัมภาษณ์ 27 ธันวาคม 2549
13. คุณสมเกียรติ จันทร์สีมา อดีตบรรณาธิการหนังสือพิมพ์ประชาไท ปัจจุบันเป็นผู้ช่วยบรรณาธิการศูนย์ข่าวอิศรา สมาคมนักข่าวนักหนังสือพิมพ์แห่งประเทศไทย วันที่สัมภาษณ์ 24 สิงหาคม 2549

กลุ่มที่ 4 ประชาชนทั่วไป เป็นผู้ที่ได้รับผลกระทบทางตรงหรือทางอ้อมจากวิกฤตการณ์ในสังคมไทย จากประชาชนที่เป็นตัวแทนจากภูมิภาคต่างๆ ของประเทศ จำนวน 9 คน ได้แก่

1. คุณประทีป แซ่เฮ้ง อาชีพนักจัดรายการวิทยุชุมชนคลื่น 95.00 MHz. อำเภอเชียงแสน จังหวัดเชียงราย วันที่สัมภาษณ์ 21 มีนาคม 2550
2. คุณพานิช แพงมา อายุ 40 ปี อาชีพขับรถรับจ้าง อำเภอเมือง จังหวัดขอนแก่น วันที่สัมภาษณ์ 24 มีนาคม 2550
3. คุณปราโมทย์ ภูมิพันธ์ รองผู้อำนวยการสำนักงานพื้นที่เขตการศึกษา เขต 4 จังหวัดอุดรธานี วันที่สัมภาษณ์ 9 พฤษภาคม 2550
4. คุณชาญชัย นิมสมบุญ อายุ 46 ปี อาชีพรับราชการเรือนจำบางขวาง กรุงเทพมหานคร วันที่สัมภาษณ์ 9 มีนาคม 2550
5. คุณวุฒินันท์ สุนทรสถิตย์ 25 ปี อาชีพนักศึกษาปริญญาโท กรุงเทพมหานคร วันที่สัมภาษณ์ 14 มีนาคม 2550

6. คุณฮานานีเยห์ หะยีเจอะอาแว (กะยะห์) อาชีพรับจ้างทั่วไป จังหวัดปัตตานี วันที่สัมภาษณ์ 24 สิงหาคม 2549
7. คุณ อิสมาแอน หวังและ นักศึกษาชั้นปีที่ 4 สาขาอิสลามศึกษา และนายกกิจการภายนอก องค์การกิจการนักศึกษา มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ วิทยาเขตปัตตานี วันที่สัมภาษณ์ 24 สิงหาคม 2549
8. คุณชูชัยมีย์ อาแว อาจารย์สายสามัญ โรงเรียนอิสลาฮียะห์ วันที่สัมภาษณ์ 29 สิงหาคม 2549
9. คุณพิชานา บุญผูก ทันตแพทย์โรงพยาบาลรามัน ตำบลกาญูบอเกาะ อำเภอรามัน จังหวัดยะลา วันที่สัมภาษณ์ 23 กุมภาพันธ์ 2550

(2) วิกฤตการณ์ไข้หวัดนก

กลุ่มผู้ให้ข้อมูลเกี่ยวกับองค์ประกอบของข่าวในวิกฤตการณ์ไข้หวัดนก มีจำนวนทั้งสิ้น 44 คน มีรายชื่อ ดังนี้

กลุ่มที่ 1 ผู้เชี่ยวชาญด้านวิกฤตการณ์ ได้แก่ นักวิชาการจากสาขาแพทยศาสตร์ พยาบาลศาสตร์ สัตวศาสตร์ สาธารณสุขศาสตร์ และจิตวิทยา รวมทั้งกลุ่มองค์กรพัฒนาเอกชน (เอ็นจีโอ) ฯลฯ จำนวน 10 คน ได้แก่

1. ศาสตราจารย์นายแพทย์ยง ภู่วรรณ อาจารย์แพทย์ประจำภาควิชากุมารเวชศาสตร์ คณะแพทยศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย ผู้ประสบความสำเร็จในการถอดรหัสพันธุกรรมไวรัสไข้หวัดนกในประเทศไทย วันที่สัมภาษณ์ 27 เมษายน 2550
2. นายแพทย์สุภกร บัวสาย ผู้จัดการสำนักงานกองทุนสนับสนุนการสร้างเสริมสุขภาพ (สสส.) วันที่สัมภาษณ์ 8 มีนาคม 2550
3. นายแพทย์สมศักดิ์ ชุณหรัศมิ์ เลขาธิการมูลนิธิสาธารณสุขแห่งชาติ (มสช.) วันที่สัมภาษณ์ 9 มีนาคม 2550
4. รองศาสตราจารย์นายสัตวแพทย์ ดร. ทวีศักดิ์ ส่งเสริม ภาควิชาวิทยา คณะแพทยศาสตร์ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ ได้รับรางวัลผลงานวิจัยดีเด่น ประจำปี 2548 เรื่อง “การศึกษาความคงอยู่คงทนของเชื้อไข้หวัดนก H5N1 ในสภาพแวดล้อมต่าง และความไวต่อการถูกทำลายด้วยยาฆ่าเชื้อ” จากสำนักงานกองทุนสนับสนุนการวิจัย วันที่สัมภาษณ์ 24 พฤษภาคม 2550
5. รองศาสตราจารย์ดวงพร คำคุณวัฒน์ อาจารย์ประจำสถาบันวิจัยภาษาและวัฒนธรรมเพื่อพัฒนาชนบท มหาวิทยาลัยมหิดล และหัวหน้าโครงการวิจัยและพัฒนาการสื่อสารสุขภาพของท้องถิ่น มหาวิทยาลัยมหิดล วันที่สัมภาษณ์ 3 พฤษภาคม 2550
6. ผู้ช่วยศาสตราจารย์สัตวแพทย์หญิง ดร.พรทิพภา เล็กเจริญสุข อาจารย์สังกัดภาควิชาจุลชีววิทยา และวิทยาภูมิคุ้มกัน คณะสัตวแพทยศาสตร์ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ และเป็นหัวหน้าโครงการวิจัย เรื่อง “การพัฒนา reverse genetic influenza (H5N1) vaccine และ NS1 ELISA ในการแยกสัตว์ที่ติดเชื้อออกจากสัตว์ที่ฉีดวัคซีน เพื่อการควบคุมและขจัดโรคไข้หวัดนกชนิดรุนแรง H5N1 จากประเทศไทย” วันที่สัมภาษณ์ 24 มิถุนายน 2550
7. นายสัตวแพทย์มัญญ์ สุคนธาทิพย์ ประธานสหกรณ์ผู้เลี้ยงไก่ไข่จังหวัดชลบุรี วันที่สัมภาษณ์ 24 พฤษภาคม 2550

8. คุณพานทอง สมานวิจิตร นายกสมาคมส่งเสริมและพัฒนาไก่แจ้ไทย วันที่สัมมนา 6 พฤษภาคม 2550

9. คุณประดิษฐ์ เสืองามเอี่ยม ตัวแทนเกษตรกรเปิดไร่ทุ่ง จังหวัดนครปฐม และเป็นเกษตรกรผู้เลี้ยงเปิด ไร่ทุ่งขนาดใหญ่ (100,000 ตัวขึ้นไป) วันที่สัมมนา 24 พฤษภาคม 2550

10. คุณราณี ฉายินทุ นักสังคมสงเคราะห์ระดับ 8 สถาบันกัลยาธนาครินทร์ วันที่สัมมนา 14 สิงหาคม 2550

กลุ่มที่ 2 ข้าราชการ นักการเมือง และเจ้าหน้าที่ของรัฐ จากหน่วยงานราชการและคณะทำงานที่ตั้งขึ้นเพื่อศึกษาและแก้ไขปัญหา เช่น กระทรวงสาธารณสุข กระทรวงเกษตรและสหกรณ์ สำนักอนามัย (กรุงเทพมหานคร) กรมประชาสัมพันธ์ ฯลฯ จำนวน 15 คน ได้แก่

1. นายแพทย์ธวัช สุนทรอาจารย์ อธิบดีกรมควบคุมโรค วันที่สัมมนา 7 มีนาคม 2550

2. นายแพทย์รุ่งเรือง กิจผาติ กรรมการและเลขานุการมูลนิธิส่งเสริมการศึกษาไข้หวัดใหญ่ และเป็นหัวหน้าศูนย์ประสานงานการตรวจวิเคราะห์และเฝ้าระวังโรคทางห้องปฏิบัติการ สถาบันวิจัยวิทยาศาสตร์สาธารณสุข กรมวิทยาศาสตร์การแพทย์ วันที่สัมมนา 27 เมษายน 2550

3. นายชาวลิตร จิระดิษฐ์ ผู้อำนวยการสำนักงานเผยแพร่และประชาสัมพันธ์ กรมควบคุมโรค กระทรวงสาธารณสุข วันที่สัมมนา 14 มีนาคม 2550

4. นายสงรงค์กฤษณ์ ดวงคำสวัสดิ์ หัวหน้ากลุ่มประชาสัมพันธ์ กรมสนับสนุนบริการสุขภาพ กระทรวงสาธารณสุข วันที่สัมมนา 3 พฤษภาคม 2550

5. นายสัตวแพทย์วีระชัย ศักดาจิวเจริญ ฝ่ายระบาดวิทยาโรคสัตว์ติดคน กองสัตวแพทย์สาธารณสุข สำนักอนามัย กรุงเทพมหานคร วันที่สัมมนา 21 มีนาคม 2550

6. นายสัตวแพทย์ธีระพงศ์ ศรีนะพงศ์ เจ้าหน้าที่ปศุสัตว์ อำเภอยางชุมน้อย จังหวัดศรีสะเกษ วันที่สัมมนา 30 มีนาคม 2550

7. นายสัตวแพทย์นพดล วรธงชัย หัวหน้ากลุ่มพัฒนาสุขภาพสัตว์ สำนักงานปศุสัตว์จังหวัดขอนแก่น วันที่สัมมนา 23 มีนาคม 2550

8. คุณชูโชค ทองตาล่วง ประชาสัมพันธ์ จังหวัดเชียงใหม่ และเป็นเลขานุการคณะทำงานโฆษกจังหวัดเชียงใหม่ วันที่สัมมนา 2 เมษายน 2550

9. คุณไพฑูรย์ หิรัญประดิษฐ์ ประชาสัมพันธ์ จังหวัดสุพรรณบุรี วันที่สัมมนา 5 มกราคม 2550

10. คุณวราณี กิตติเพิ่มทรัพย์ หัวหน้าฝ่ายประชาสัมพันธ์และบริการข้อมูลข่าวสาร เทศบาลนครจังหวัดอุดรธานี วันที่สัมมนา 9 พฤษภาคม 2550

11. คุณสมพร แสนหาล้า ผู้ช่วยเจ้าหน้าที่ธุรการ (งานรักษาพยาบาล) เทศบาลนครจังหวัดขอนแก่น ศูนย์บริการสาธารณสุข อำเภอโนนชัย จังหวัดขอนแก่น วันที่สัมมนา 24 มีนาคม 2550

12. คุณราตรี กิยะคินิล นักวิชาการสาธารณสุข อำเภอเมือง จังหวัดพิษณุโลก วันที่สัมมนา 20 มีนาคม 2550

13. คุณจตุภาณันท์ญา แก้วพา หัวหน้าฝ่ายประชาสัมพันธ์ เทศบาลนครจังหวัดขอนแก่น วันที่สัมมนา 23 มีนาคม 2550

14. คุณสิงห์ทอง โกฎีย์ ประธานอาสาสมัครสาธารณสุขประจำหมู่บ้าน หมู่ 1 ตำบลเวียง อำเภอเชียงแสน จังหวัดเชียงราย วันที่สัมภาษณ์ 2 เมษายน 2550

15. คุณแสง ดอนอ่อนสา อายุ 72 ปี ประธานอาสาสมัครสาธารณสุขประจำหมู่บ้าน อำเภอบ้านฝาง จังหวัดขอนแก่น วันที่สัมภาษณ์ 23 มีนาคม 2550

กลุ่มที่ 3 นักสื่อสารมวลชน ได้แก่ นักวิชาการจากสาขาวิทยาศาสตร์และวารสารศาสตร์ รวมถึงผู้ประกอบการวิชาชีพสื่อสารมวลชนจากสื่อทุกประเภท จำนวน 10 คน ได้แก่

1. รองศาสตราจารย์ ดร.กาญจนา แก้วเทพ คณบดีคณะนิเทศศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย วันที่สัมภาษณ์ 11 มกราคม 2550

2. รองศาสตราจารย์ ดร.สมควร กวียะ คณบดีคณะนิเทศศาสตร์ มหาวิทยาลัยเกริก วันที่สัมภาษณ์ 20 กรกฎาคม 2550

3. รองศาสตราจารย์ ดร.ดรุณี หิรัญรักษ์ คณบดีคณะนิเทศศาสตร์ มหาวิทยาลัยหอการค้า วันที่สัมภาษณ์ 19 มกราคม 2550

4. ผู้ช่วยศาสตราจารย์สิริทิพย์ ชันสุวรรณ ภาควิชาวารสารศาสตร์ คณะนิเทศศาสตร์ มหาวิทยาลัยกรุงเทพ วันที่สัมภาษณ์ 2 สิงหาคม 2550

5. ผู้ช่วยศาสตราจารย์นรินทร์ นำเจริญ คณะการสื่อสารมวลชน มหาวิทยาลัยเชียงใหม่ วันที่สัมภาษณ์ 29 มีนาคม 2550

6. คุณภัทระ คำพิทักษ์ นายกสมาคมนักข่าวหนังสือพิมพ์แห่งประเทศไทย วันที่สัมภาษณ์ 3 สิงหาคม 2549

7. คุณกฤษณา ไพฑูรย์ ผู้สื่อข่าวสายเกษตร หนังสือพิมพ์ประชาชาติธุรกิจ ประสบการณ์เป็นผู้สื่อข่าว 16 ปี และได้รับรางวัลข่าวยอดเยี่ยม รางวัลศิธา อมรินทร์กุล ประจำปี 2547 วันที่สัมภาษณ์ 1 พฤษภาคม 2550

8. คุณธีระพัฒน์ ไกรบุตร ผู้สื่อข่าวนิตยสาร Health Media ประสบการณ์เป็นผู้สื่อข่าว 8 ปี วันที่สัมภาษณ์ 29 เมษายน 2550

9. คุณเทพิน ไตรทิษ ผู้สื่อข่าวสถานีโทรทัศน์ช่อง 11 ประสบการณ์เป็นผู้สื่อข่าว 6 ปี วันที่สัมภาษณ์ 11 เมษายน 2550

10. คุณจากรุวรรณ อินทรพรหม ผู้สื่อข่าวกระทรวงสาธารณสุข สถานีโทรทัศน์กองทัพบกช่อง 5 ประสบการณ์เป็นผู้สื่อข่าว 13 ปี วันที่สัมภาษณ์ 17 พฤษภาคม 2550

กลุ่มที่ 4 ประชาชนทั่วไป เป็นผู้ที่ได้รับผลกระทบทางตรงหรือทางอ้อมจากวิกฤตการณ์ในสังคมไทย โดยผลจากการสุ่มตัวอย่างเพื่อกำหนดพื้นที่สัมภาษณ์ กรณีวิกฤตการณ์ใช้ห้วงนวกประชาชนที่เป็นตัวแทนจาก 4 ภูมิภาคได้แก่

1. คุณระเบียบ ปัดถาดี อาชีพแม่ค้าขายไข่ อำเภอเชียงแสน จังหวัดเชียงราย วันที่สัมภาษณ์ 19 มีนาคม 2550

2. คุณหล้า อาชีพเกษตรกรรมเลี้ยงไก่ฟาร์มขนาดกลาง อำเภอสันทราย จังหวัดเชียงใหม่ วันที่สัมภาษณ์ 29 มีนาคม 2550

3. คุณสมพงษ์ คงรอด อายุ 46 ปี อาชีพปลูกจางพาร์มไก่เสี้ยวชนพาร์ม อำเภอเมือง จังหวัดนครปฐม วันที่สัมภาษณ์ 19 มกราคม 2550

4. คุณเพ็ญศรี ทองสม อายุ 30 ปี อาชีพเจ้าของพาร์มไก่ อำเภอเมือง จังหวัดชัยภูมิ วันที่สัมภาษณ์ 31 มีนาคม 2550

5. คุณอนันต์ชัย แสงโชติช่วง อาชีพหัวหน้าฝ่ายดูแลสัตว์เลี้ยงในสวนนก “สวนนกชัยนาท” อำเภอเมือง จังหวัดชัยนาท วันที่สัมภาษณ์ 2 พฤษภาคม 2550

6. คุณวนิดา คุณกิตติ อาชีพเจ้าของกิจการร้านไก่ย่างเขาสวนกวาง อำเภอเมือง จังหวัดขอนแก่น วันที่สัมภาษณ์ 24 มีนาคม 2550

7. คุณชุมพร แซ่เลี้ยว อายุ 52 ปี อาชีพผู้เลี้ยงไก่ชน อำเภอเมือง จังหวัดขอนแก่น วันที่สัมภาษณ์ 24 มีนาคม 2550

8. คุณทองเดือน ศรีลา อาชีพเจ้าของพาร์มไก่ขนาดเล็ก อำเภอเมือง จังหวัดอุดรธานี วันที่สัมภาษณ์ 9 พฤษภาคม 2550

9. คุณชุนยิว เล่าวัฒนะยิ่งยง อายุ 53 ปี อาชีพรับจ้าง (พี่เขยนายวชิรากร เขื่องาม ผู้ที่เสียชีวิตจากการติดเชื้อไข้หวัดนก) อำเภอห้วยกระเจา จังหวัดกาญจนบุรี วันที่สัมภาษณ์ 2 พฤษภาคม 2550

1.2 เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

ในการการสัมภาษณ์เจาะลึกจะเก็บรวบรวมข้อมูลโดยใช้เครื่องมือวิจัยคือ แบบสัมภาษณ์แบบกึ่งมีโครงสร้าง โดยมีขั้นตอนการสร้างและทดสอบเครื่องมือ ดังนี้

การสร้างข้อคำถามในแบบสัมภาษณ์

ข้อคำถามสัมภาษณ์สร้างขึ้นจากการทบทวนตำรา เอกสาร และงานวิจัยที่อยู่ในสาขาวารสารศาสตร์ที่เกี่ยวข้องกับแนวคิดในการสื่อข่าวและหลักคุณค่าข่าว รวมถึงเอกสารและข้อมูลจากสื่อสิ่งพิมพ์ที่มีความเกี่ยวข้องกับวิกฤตการณ์ที่เป็นกรณีศึกษา โดยแนวคำถามที่จะใช้ในการสัมภาษณ์มีดังนี้

- การประเมินความรู้ความเข้าใจของตนเองและสังคมไทยต่อวิกฤตการณ์ความไม่สงบในสามจังหวัดชายแดนภาคใต้หรือวิกฤตการณ์ไข้หวัดนก
- ความคิดเห็นต่อหน้าที่และบทบาทของสื่อมวลชนไทยในวิกฤตการณ์ดังกล่าว
- ความคิดเห็นต่อสิ่งที่ควรเป็นข่าวในภาวะวิกฤตการณ์ทางสังคม
- หากต้องการให้สังคมโดยรวมเกิดการตอบสนองที่เหมาะสมต่อวิกฤตการณ์ที่เกิดขึ้น ข่าวต้องเป็นอย่างไร
- ผลกระทบของการเสนอข่าวของสื่อมวลชนไทยต่อสภาวะวิกฤตการณ์ที่เกิดขึ้น ต่อพื้นที่เกิดวิกฤตการณ์ และต่อสังคมโดยรวม

การทดสอบเครื่องมือ

หลังจากที่ผู้วิจัยได้ทบทวนแนวคิดและทฤษฎีต่างๆ ที่เกี่ยวข้องเพื่อสร้างข้อคำถามแล้ว ผู้วิจัยได้นำข้อคำถามในแบบสัมภาษณ์ไปวิเคราะห์ความตรงตามเนื้อหา (Content validity) โดยการให้อาจารย์ที่ปรึกษาตรวจสอบความถูกต้องและความครอบคลุมของเนื้อหา ความชัดเจนและความเหมาะสมของภาษา หลังจากแก้ไขปรับปรุงตามข้อเสนอแนะของอาจารย์ที่ปรึกษาแล้วจะนำข้อคำถามนั้นไปสัมภาษณ์กับกลุ่มผู้ให้ข้อมูลที่มีคุณลักษณะดังที่กำหนดไว้ ทั้งนี้ ภาษาในข้อคำถามที่ใช้ในการสัมภาษณ์จะมีการปรับเพื่อความเหมาะสมและความเข้าใจตรงกันในการสื่อสารกับกลุ่มผู้ให้ข้อมูลแต่ละกลุ่ม

ขั้นตอนในการดำเนินการสัมภาษณ์

ผู้วิจัยได้เตรียมการสัมภาษณ์โดยการติดต่อโดยตรงกับผู้ให้ข้อมูลแต่ละคนพร้อมทำหนังสือขอความร่วมมือในการวิจัยจากคณะนิเทศศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย เพื่อแจ้งให้ทราบวัตถุประสงค์และประเด็นที่จะสัมภาษณ์ พร้อมทั้งนัดวันเวลา สถานที่ที่จะให้สัมภาษณ์ โดยผู้วิจัยใช้ระยะเวลาสัมภาษณ์ตั้งแต่วันที่ 15 มิถุนายน 2549 – วันที่ 2 สิงหาคม 2550

ในวันสัมภาษณ์ ผู้วิจัยได้นำตัวและแจ้งวัตถุประสงค์ของการขอสัมภาษณ์อีกครั้ง ขออนุญาตบันทึกคำสัมภาษณ์ จากนั้นจึงดำเนินการสัมภาษณ์โดยเปิดโอกาสให้ผู้ให้สัมภาษณ์ตอบคำถามอย่างอิสระ ผู้วิจัยกล่าวทบทวนข้อมูลหรือประเด็นสำคัญเป็นระยะเพื่อตรวจสอบความเข้าใจกับผู้ให้สัมภาษณ์ โดยการสัมภาษณ์ผู้ให้ข้อมูลแต่ละท่านใช้เวลาประมาณ 30 นาที – 2 ชั่วโมง

1.3 การวิเคราะห์ข้อมูล

ในการวิเคราะห์ข้อมูลจากการสัมภาษณ์ ผู้วิจัยจะถอดเทปบันทึกคำสัมภาษณ์แบบคำต่อคำแล้วนำมาวิเคราะห์เนื้อหาโดยการจัดกลุ่มเนื้อหาหลักที่มีความหมายสอดคล้องใกล้เคียงกัน (Common Theme) ตัดข้อมูลที่ซ้ำซ้อนออก เพื่อนำมาสร้างข้อคำถามที่จะประกอบเป็นหลักคุณค่าชาวในภาวะวิกฤตการณ์ทางสังคมในแต่ละกรณีการศึกษา

2. การสำรวจ (Survey Research)

เป็นการศึกษาข้อมูลเชิงปริมาณโดยนำข้อคำถามเกี่ยวกับองค์ประกอบของหลักคุณค่าชาวในภาวะวิกฤตการณ์ที่ได้จากการสัมภาษณ์เชิงลึกมาวิเคราะห์องค์ประกอบ โดยเมื่อผู้วิจัยเก็บรวบรวมข้อมูลจากการสัมภาษณ์เชิงลึกแล้ว ข้อมูลเหล่านั้นจะถูกนำมาสร้างเป็นข้อคำถามเกี่ยวกับองค์ประกอบของหลักคุณค่าชาวในภาวะวิกฤตการณ์ใน 2 กรณีศึกษาแล้วจึงนำข้อคำถามเหล่านั้นมารวบรวมข้อมูลด้วยวิธีการสำรวจ เพื่อนำผลการศึกษามาวิเคราะห์องค์ประกอบ โดยประชากรและกลุ่มตัวอย่างในการสำรวจมีรายละเอียดดังนี้

2.1 ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

ในการเก็บข้อมูลด้วยการสำรวจ ผู้วิจัยกำหนดประชากรและกลุ่มตัวอย่างในการศึกษา ดังนี้

2.1.1 ประชากรในการศึกษา

เนื่องจากการวิจัยนี้ต้องการค้นหาองค์ประกอบเกี่ยวกับหลักคุณค่าชาวในภาวะวิกฤตการณ์ทางสังคม จากฝ่ายต่างๆ ที่มีความเกี่ยวข้องหรือบทบาทกับวิกฤตการณ์ ผู้วิจัยจึงกำหนดให้ประชากรที่ศึกษามาจาก 4 กลุ่มต่อไปนี้

- (1) ผู้เชี่ยวชาญด้านวิกฤตการณ์ ประกอบด้วยนักวิชาการในสาขาต่างๆ กลุ่มองค์กรพัฒนาเอกชน (เอ็นจีโอ) และมูลนิธิต่างๆ ฯลฯ
- (2) ภาครัฐ ประกอบด้วย ข้าราชการ นักการเมือง และเจ้าหน้าที่ของรัฐ จากหน่วยงานที่เกี่ยวข้องกับวิกฤตการณ์
- (3) นักสื่อสารมวลชน ประกอบด้วยนักวิชาการจากคณะนิเทศศาสตร์และวารสารศาสตร์ในสถาบันการศึกษาต่างๆ รวมทั้งผู้ประกอบการวิชาชีพด้านการสื่อสารมวลชนในองค์กรสื่อสารมวลชนต่างๆ ทั้งในระดับผู้บริหารงานข่าวขององค์กรและระดับปฏิบัติการ
- (4) ประชาชนทั่วไป เป็นผู้ที่ได้รับผลกระทบทางตรงหรือทางอ้อมจากวิกฤตการณ์ในสังคมไทย

2.1.2 กลุ่มตัวอย่าง

เมื่อพิจารณาจำนวนประชากรโดยประมาณจากทั้ง 4 กลุ่มดังที่กล่าวมาข้างต้นแล้วจะมีจำนวนไม่น้อยกว่าหนึ่งแสนคน จากการคำนวณขนาดของกลุ่มตัวอย่างตามหลักการแปรผันร่วมกันระหว่างขนาดของกลุ่มตัวอย่างกับความคลาดเคลื่อนที่เกิดขึ้นจากการสุ่มตัวอย่างของ Taro Yamane (1993) ที่ระดับความเชื่อมั่นเท่ากับร้อยละ 95 หรือที่ระดับนัยยะสำคัญ 0.05 หากจำนวนประชากรตั้งแต่หนึ่งแสนคนขึ้นไปจะได้จำนวนกลุ่มตัวอย่างที่จะสำรวจกรณีศึกษาละ 400 คน แต่เมื่อพิจารณาตามวิธีการวิเคราะห์องค์ประกอบ (Factor Analysis) ได้กำหนดไว้ว่าขนาดของกลุ่มตัวอย่างที่เหมาะสมคือ 5 – 10 เท่าของจำนวนตัวแปร (Tinsley and Tinsley, 1987) ในการวิจัยครั้งนี้จึงกำหนดขนาดของกลุ่มตัวอย่างแต่ละกรณีศึกษาไม่ต่ำกว่า 500 คนซึ่งถือว่าอยู่ในระดับดีมาก (Comrey and Lee อ้างใน Tabachnick and Fidell, 1966 : 640) โดยจำนวนกลุ่มตัวอย่างแต่ละกรณีศึกษามีรายละเอียดดังนี้

วิธีการสุ่มตัวอย่าง

เนื่องจากปริมาณของจำนวนข้อในแบบสอบถามและความสนใจในวิกฤตการณ์ที่เกิดขึ้นของผู้รับสารมีความแตกต่างกัน และผู้วิจัยต้องการกลุ่มตัวอย่างที่มาจากคน 4 กลุ่มที่เป็นตัวแทนของคนทั้ง 4 ประเภท ได้แก่ กลุ่มผู้เชี่ยวชาญด้านวิกฤตการณ์ กลุ่มข้าราชการ นักการเมือง และเจ้าหน้าที่ของรัฐ กลุ่มนักสื่อสารมวลชน และกลุ่มผู้รับสาร ผู้วิจัยจึงใช้วิธีการสุ่มตัวอย่างแบบกลุ่ม (Stratified Sampling) โดยพยายามกระจายกลุ่มตัวอย่างให้

ครอบคลุมพื้นที่ทางภูมิศาสตร์ โดยแบ่งตามภูมิภาคของประเทศไทย จำแนกเป็น 5 ภาคคือ ภาคเหนือ ภาคกลาง ภาคตะวันออกและตะวันออกเฉียงเหนือ ภาคใต้ และกรุงเทพมหานคร

ผู้วิจัยใช้วิธีการเลือกกลุ่มตัวอย่างแบบบังเอิญ (Accidental Sampling) และใช้วิธีสุ่มตัวอย่างแบบสมัครใจ (Volunteer Sampling) ที่กลุ่มตัวอย่างสมัครใจในการตอบแบบสอบถามเอง (Self Selected) โดยผู้วิจัยทำการประกาศขอความร่วมมือในการตอบแบบสอบถามในกระดานข่าวของเว็บไซต์ที่มีผู้เข้ามาใช้บริการเป็นจำนวนมาก เช่น www.pantip.com, www.thaimail.com, www.sanook.com ผู้ที่สมัครใจตอบแบบสอบถามจะสามารถเลือกข้อความที่มีการเชื่อมโยง (link) ไปยังแบบสอบถามที่ผู้วิจัยนำข้อมูลขึ้นไว้ เมื่อกลุ่มตัวอย่างตอบแบบสอบถามเสร็จแล้วจะสามารถส่งแบบสอบถามกลับมาได้ที่อีเมลล์ของผู้วิจัยเพื่อนำมาวิเคราะห์ผลต่อไป

ตารางที่ 1 จำนวนกลุ่มตัวอย่างในแต่ละกรณีศึกษา

กรณีศึกษา	ประชากรที่ศึกษาและพื้นที่เก็บข้อมูล	จำนวนกลุ่มตัวอย่างในการสำรวจ (คน)
วิกฤตการณ์ความไม่สงบใน 3 จังหวัดชายแดนภาคใต้	กลุ่มที่ 1 ผู้เชี่ยวชาญด้านวิกฤตการณ์ทั้งที่อยู่ในส่วนกลางและส่วนภูมิภาค	100
	กลุ่มที่ 2 ภาครัฐ ได้แก่ ข้าราชการ นักการเมือง และเจ้าหน้าที่ของรัฐในกระทรวง ทบวง กรมต่างๆ ที่มีความเกี่ยวข้อง ทั้งที่อยู่ในส่วนกลางและส่วนภูมิภาค	115
	กลุ่มที่ 3 นักสื่อสารมวลชน ได้แก่ นักวิชาการ และผู้ประกอบการวิชาชีพสื่อสารมวลชนในทุกสาขา ทั้งที่อยู่ในส่วนกลางและส่วนภูมิภาค	109
	กลุ่มที่ 4 ประชาชนทั่วไป	178
	รวมจำนวนกลุ่มตัวอย่างในวิกฤตการณ์ความไม่สงบในสามจังหวัดชายแดนภาคใต้	502
วิกฤตการณ์ใช้หัวดนก	กลุ่มที่ 1 ผู้เชี่ยวชาญด้านวิกฤตการณ์ทั้งที่อยู่ในส่วนกลางและส่วนภูมิภาค	102
	กลุ่มที่ 2 ภาครัฐ ได้แก่ ข้าราชการ นักการเมือง และเจ้าหน้าที่ของรัฐในกระทรวง ทบวง กรมต่างๆ ที่มีความเกี่ยวข้อง ทั้งที่อยู่ในส่วนกลางและส่วนภูมิภาค	122
	กลุ่มที่ 3 นักสื่อสารมวลชน ได้แก่ นักวิชาการ และผู้ประกอบการวิชาชีพสื่อสารมวลชนในทุกสาขา ทั้งที่อยู่ในส่วนกลางและส่วนภูมิภาค	105
	กลุ่มที่ 4 ประชาชนทั่วไป	179
	รวมจำนวนกลุ่มตัวอย่างในวิกฤตการณ์ใช้หัวดนก	508
รวม	1,010	

2.2 เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการสำรวจคือ แบบสอบถาม (Questionnaire) โดยมีขั้นตอนการสร้างและทดสอบเครื่องมือ ดังนี้

3.2.1 การสร้างแบบสอบถาม หลังจากที่ได้วิจัยได้รวบรวมข้อมูลจากการสัมภาษณ์เชิงลึกกับกลุ่มผู้ให้ข้อมูลจนครบตามที่ต้องการแล้ว ผู้วิจัยจะนำข้อมูลที่ได้จากการสัมภาษณ์มาสร้างเป็นข้อคำถามในรูปแบบสอบถามเพื่อนำมาวิเคราะห์หองศ์ประกอบ (Factor Analysis) ของหลักคุณค่าชาวในภาวะวิกฤตการณ์ทางสังคมไทย

หลังจากที่ผู้วิจัยสร้างข้อคำถามจากการสัมภาษณ์แล้ว พบว่าข้อคำถามยังมีลักษณะที่ไม่ครอบคลุมมิติต่างๆ ในวิกฤตการณ์นั้นๆ ซึ่งอาจมีสาเหตุมาจากข้อจำกัดในการสัมภาษณ์ที่ผู้ให้ข้อมูลจะตอบเฉพาะข้อมูลหรือเรื่องราวที่มีลักษณะเด่นชัดที่ตนนึกได้ในขณะที่ถูกสัมภาษณ์ ทำให้คำตอบที่ได้มามีแต่ลักษณะเด่นของเรื่องราวในภาวะวิกฤตการณ์ที่เกิดขึ้นเท่านั้น ดังนั้น เพื่อให้เป็นไปตามวัตถุประสงค์การวิจัยที่ต้องการสำรวจองค์ประกอบของหลักคุณค่าชาวในภาวะวิกฤตการณ์ต่างๆ ผู้วิจัยจึงทบทวนเอกสารและสิ่งพิมพ์ต่างๆ ที่เกี่ยวข้อง จากนั้นจึงเพิ่มข้อคำถามที่ผู้วิจัยเห็นว่าเป็นคุณลักษณะของข้อมูลหรือเรื่องราวที่สมควรพิจารณาคัดเลือกเป็นข่าว โดยแบบสอบถามจะประกอบด้วยคำถามปลายปิด (Close-ended Questions) แบ่งเป็น 3 ส่วนคือ

ส่วนที่ 1 คำถามข้อมูลลักษณะประชากรศาสตร์ของผู้ตอบแบบสอบถาม ได้แก่ เพศ อายุ ระดับการศึกษา อาชีพ ที่อยู่อาศัยในปัจจุบัน มีลักษณะเป็นแบบเลือกตอบ (Check list) และเติมข้อความจำนวน 5 ข้อ

ส่วนที่ 2 คำถามเกี่ยวกับการประเมินระดับความสมควรเป็นข่าวของข้อมูลหรือเรื่องราวในวิกฤตการณ์ โดยในกรณีศึกษาวิกฤตการณ์ความไม่สงบใน 3 จังหวัดชายแดนภาคใต้ มีข้อคำถามจำนวน 104 ข้อ และวิกฤตการณ์ใช้หวัดนก มีข้อคำถามจำนวน 136 ข้อ คำตอบเป็นแบบวัดมาตราส่วนประมาณค่าโดยให้ผู้ตอบเลือกระดับความสำคัญของคุณลักษณะต่างๆ 5 ระดับ จากระดับมากที่สุดถึงระดับน้อยที่สุด ดังนี้ โดยวิธี Likert Scale มีเกณฑ์การประเมินใน 5 ระดับคือ

5	หมายถึง	ข้อมูลหรือเรื่องราวนั้นมีคุณลักษณะที่สมควรเป็นข่าวในระดับมากที่สุด
4	หมายถึง	ข้อมูลหรือเรื่องราวนั้นมีคุณลักษณะที่สมควรเป็นข่าวในระดับมาก
3	หมายถึง	ข้อมูลหรือเรื่องราวนั้นมีคุณลักษณะที่สมควรเป็นข่าวในระดับปานกลาง
2	หมายถึง	ข้อมูลหรือเรื่องราวนั้นมีคุณลักษณะที่สมควรเป็นข่าวในระดับน้อย
1	หมายถึง	ข้อมูลหรือเรื่องราวนั้นมีคุณลักษณะที่สมควรเป็นข่าวในระดับน้อยที่สุด

ส่วนที่ 3 คำถามเกี่ยวกับการคุณลักษณะการนำเสนอข้อมูลหรือเรื่องราวในวิกฤตการณ์ที่สมควรเป็นข่าว โดยในกรณีศึกษาวิกฤตการณ์ความไม่สงบใน 3 จังหวัดชายแดนภาคใต้ มีข้อคำถามเกี่ยวกับคุณลักษณะของข้อมูลและแหล่งข้อมูลจำนวน 5 ตอน รวม 189 ข้อ ส่วนวิกฤตการณ์ใช้หวัดนก มีข้อคำถามเกี่ยวกับคุณลักษณะของการนำเสนอข้อมูลและความเหมาะสมของแหล่งข้อมูลจำนวน 5 ตอน รวม 155 ข้อ คำตอบในส่วนนี้เป็นแบบ

วัดมาตราส่วนประมาณค่าโดยให้ผู้ตอบเลือกระดับความสำคัญของคุณลักษณะต่างๆ 5 ระดับ จากระดับมากที่สุดถึงระดับน้อยที่สุด ดังนี้ โดยวิธี Likert Scale มีเกณฑ์การประเมินใน 5 ระดับคือ

5 หมายถึง คุณลักษณะของข้อมูลที่ควรเสนอเป็นข่าวด้วยความรวดเร็ว ให้รายละเอียด มีหลักฐานเหมาะสมเป็นแหล่งข้อมูลระดับมากที่สุด

4 หมายถึง คุณลักษณะของข้อมูลที่ควรเสนอเป็นข่าวด้วยความรวดเร็ว ให้รายละเอียด มีหลักฐานเหมาะสมเป็นแหล่งข้อมูลระดับมาก

3 หมายถึง คุณลักษณะของข้อมูลที่ควรเสนอเป็นข่าวด้วยความรวดเร็ว ให้รายละเอียด มีหลักฐานเหมาะสมเป็นแหล่งข้อมูลระดับปานกลาง

2 หมายถึง คุณลักษณะของข้อมูลที่ควรเสนอเป็นข่าวด้วยความรวดเร็ว ให้รายละเอียด มีหลักฐานเหมาะสมเป็นแหล่งข้อมูลระดับน้อย

1 หมายถึง คุณลักษณะของข้อมูลที่ควรเสนอเป็นข่าวด้วยความรวดเร็ว ให้รายละเอียด มีหลักฐานเหมาะสมเป็นแหล่งข้อมูลระดับน้อยที่สุด

3.2.2 การทดสอบเครื่องมือ

ในขั้นตอนนี้มีการทดสอบความตรงและความเที่ยงของเครื่องมือดังนี้

การทดสอบความตรง (Validity) ของเครื่องมือ โดยการหาความตรงตามเนื้อหา (Content validity) พิจารณาตรวจสอบความถูกต้องและความครอบคลุมของเนื้อหา รวมถึงความชัดเจนและความเหมาะสมของภาษา โดยผู้วิจัยนำแบบสอบถามที่สร้างขึ้น ผ่านการพิจารณาแก้ไขจากอาจารย์ที่ปรึกษาไปให้ผู้ทรงคุณวุฒิ 5 ท่านพิจารณา ได้แก่

(1) รองศาสตราจารย์ ดร.พีระ จิรโสภณ คณะนิเทศศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย เป็นผู้ตรวจเครื่องในกรณีศึกษาวิกฤตการณ์ความไม่สงบใน 3 จังหวัดชายแดนภาคใต้และวิกฤตการณ์ใช้หัวदनก

(2) รองศาสตราจารย์ ดร.อรุวรรณ ปิลันธน์โอวาท คณะนิเทศศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย เป็นผู้ตรวจเครื่องในกรณีศึกษาวิกฤตการณ์ความไม่สงบใน 3 จังหวัดชายแดนภาคใต้และวิกฤตการณ์ใช้หัวदनก

(3) รองศาสตราจารย์ ดร.ยุบล เบญจรงค์กิจ คณะนิเทศศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย เป็นผู้ตรวจเครื่องในกรณีศึกษาวิกฤตการณ์ความไม่สงบใน 3 จังหวัดชายแดนภาคใต้และวิกฤตการณ์ใช้หัวदनก

(4) ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ฉันทนา หวันแก้ว บรรพศิริโชค คณะรัฐศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย เป็นผู้ตรวจเครื่องในกรณีศึกษาวิกฤตการณ์ความไม่สงบใน 3 จังหวัดชายแดนภาคใต้

(5) รองศาสตราจารย์ถิรนนท์ อนุวัชศิริวงศ์ คณะนิเทศศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย เป็นผู้ตรวจเครื่องในกรณีศึกษาวิกฤตการณ์ใช้หัวदनก

หลังจากนั้น ผู้วิจัยจึงนำข้อแนะนำมาแก้ไขปรับปรุงแบบสอบถามตามข้อเสนอแนะของผู้ทรงคุณวุฒิ แล้วนำไปทดลองใช้

การทดสอบความเที่ยง (Reliability) นำแบบสอบถามที่ผ่านการตรวจสอบความตรงของเนื้อหา และได้ปรับปรุงแก้ไขแล้วไปทดลองใช้ (Try out) กับกลุ่มตัวอย่างที่คล้ายคลึงกับประชากรที่ศึกษา ภาครณีศึกษาละ 40 คน และนำข้อมูลที่ได้มาวิเคราะห์หาความเที่ยงของแบบสอบถามครั้งที่ 1 โดยใช้สูตรสัมประสิทธิ์แอลฟาครอนบาค (Cronbach's Alpha Coefficient) ด้วยโปรแกรมสำเร็จรูป SPSS (Statistics package for the social science) ได้ค่าความเที่ยงของแบบสอบถามในแต่ละชุดเกิน 0.9 จากนั้นผู้วิจัยนำแบบสอบถามมาปรับข้อคำถามอีกครั้ง โดยพิจารณาตามคำแนะนำของผู้ทรงคุณวุฒิ ทบทวนแนวคิดและทฤษฎี รวมถึงความเห็นชอบของอาจารย์ที่ปรึกษา พบว่ามีข้อคำถามซ้ำซ้อนกันสามารถนำมารวมเป็นคำถามเดียวกันได้ จึงมีการปรับลดจำนวนข้อคำถามในแต่ละกรณีศึกษาดังนี้

- ส่วนที่ 2 คำถามเกี่ยวกับการประเมินระดับความสมควรเป็นข่าวของข้อมูลหรือเรื่องราวในวิกฤตการณ์ในกรณีศึกษาวิกฤตการณ์ความไม่สงบใน 3 จังหวัดชายแดนภาคใต้ มีข้อคำถามจำนวน 99 ข้อ และวิกฤตการณ์ใช้ห้วงตึก มีข้อคำถามจำนวน 99 ข้อ

- ส่วนที่ 3 คำถามเกี่ยวกับการคุณลักษณะการนำเสนอข้อมูลหรือเรื่องราวในวิกฤตการณ์ที่สมควรเป็นข่าว ในกรณีศึกษาวิกฤตการณ์ความไม่สงบใน 3 จังหวัดชายแดนภาคใต้ มีข้อคำถามเกี่ยวกับคุณลักษณะของข้อมูลและแหล่งข้อมูลจำนวน 5 ตอน รวม 153 ข้อ ส่วนวิกฤตการณ์ใช้ห้วงตึก มีข้อคำถามเกี่ยวกับคุณลักษณะของข้อมูลและแหล่งข้อมูลจำนวน 5 ตอน รวม 128 ข้อ

จากนั้นนำแบบสอบถามมาหาค่าความเที่ยงอีกครั้งด้วยวิธีเดียวกัน ค่าความเที่ยงของแบบสอบถามจากการทดลองใช้และจากการเก็บข้อมูลจริง พบดังนี้

สถาบันวิทยบริการ
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ตารางที่ 2 ค่าความเที่ยงของแบบสอบถามองค์ประกอบของหลักคุณค่าชาวในวิกฤตการณ์ความไม่สงบในสามจังหวัดชายแดนภาคใต้ก่อนเก็บและหลังเก็บรวบรวมข้อมูลจำแนกตามกลุ่มข้อมูลในแบบสอบถาม

ข้อคำถามในแบบสอบถาม วิกฤตการณ์ความไม่สงบใน 3 จังหวัดชายแดนภาคใต้	ค่าความเที่ยงของเครื่องมือ	
	การทดลองใช้ เครื่องมือ (n=40)	การเก็บข้อมูล จากกลุ่มตัวอย่าง (n=502)
คำถามส่วนที่ 2 เกี่ยวกับการประเมินระดับความสมควรเป็นข่าวของข้อมูลหรือเรื่องราวในวิกฤตการณ์ความไม่สงบใน 3 จังหวัดชายแดนภาคใต้	0.822	0.979
คำถามส่วนที่ 3 เกี่ยวกับการคุณลักษณะการนำเสนอข้อมูลหรือเรื่องราวในวิกฤตการณ์ความไม่สงบใน 3 จังหวัดชายแดนภาคใต้ที่สมควรเป็นข่าว		
ตอนที่ 1 ข้อมูลที่ควรเสนอด้วยความรวดเร็ว	0.938	0.988
ตอนที่ 2 ระดับของการให้รายละเอียดของข้อมูล	0.958	0.980
ตอนที่ 3 ระดับการมีหลักฐานอ้างอิง	0.944	0.968
ตอนที่ 4 ความเหมาะสมในการเป็นแหล่งข้อมูล		
4.1 ความเหมาะสมในการเป็นแหล่งข้อมูลของนักวิชาการ	0.958	0.983
4.2 ความเหมาะสมในการเป็นแหล่งข้อมูลของภาครัฐ	0.948	0.979
4.3 ความเหมาะสมในการเป็นแหล่งข้อมูลของประชาชนในพื้นที่	0.951	0.977
4.4 ความเหมาะสมในการเป็นแหล่งข้อมูลของผู้ก่อการและแนวร่วม	0.950	0.994
ตอนที่ 5 แหล่งที่มาของข้อมูลแต่ละประเภท		
5.1 แหล่งที่มาของข้อมูลประเภท “ข้อเท็จจริง”	0.948	0.973
5.2 แหล่งที่มาของข้อมูลประเภท “ความคิดเห็น”	0.952	0.982
5.3 แหล่งที่มาของข้อมูลประเภท “การวิเคราะห์สถานการณ์”	0.958	0.986

ตารางที่ 3 ค่าความเที่ยงของแบบสอบถามองค์ประกอบของหลักคุณค่าชาวในวิกฤตการณ์ใช้หัวหน้าก่อนเก็บรวบรวมข้อมูลและหลังเก็บรวบรวมข้อมูลจำแนกตามกลุ่มข้อมูลในแบบสอบถาม

ข้อคำถามในแบบสอบถาม วิกฤตการณ์ใช้หัวหน้า	ค่าความเที่ยงของเครื่องมือ	
	การทดลองใช้ เครื่องมือ (n=40)	การเก็บข้อมูล จากกลุ่มตัวอย่าง (n=508)
คำถามส่วนที่ 2 เกี่ยวกับการประเมินระดับความสมควรเป็นข่าวของข้อมูลหรือเรื่องราวในวิกฤตการณ์ใช้หัวหน้า	0.907	0.975
คำถามส่วนที่ 3 เกี่ยวกับการคุณลักษณะการนำเสนอข้อมูลหรือเรื่องราวในวิกฤตการณ์ใช้หัวหน้า ที่สมควรเป็นข่าว		
ตอนที่ 1 ข้อมูลที่ควรเสนอด้วยความรวดเร็ว	0.977	0.994
ตอนที่ 2 ระดับของการให้รายละเอียดของข้อมูล	0.969	0.986
ตอนที่ 3 ระดับการมีหลักฐานอ้างอิง	0.972	0.990
ตอนที่ 4 ความเหมาะสมในการเป็นแหล่งข้อมูล		
4.1 ความเหมาะสมในการเป็นแหล่งข้อมูลของนักวิชาการ	0.971	0.995
4.2 ความเหมาะสมในการเป็นแหล่งข้อมูลของภาครัฐ	0.973	0.991
4.3 ความเหมาะสมในการเป็นแหล่งข้อมูลของประชาชนในพื้นที่	0.944	0.975
4.4 ความเหมาะสมในการเป็นแหล่งข้อมูลของภาคธุรกิจ	0.938	0.988
ตอนที่ 5 แหล่งที่มาของข้อมูลแต่ละประเภท		
5.1 แหล่งที่มาของข้อมูลประเภท “ข้อเท็จจริง”	0.949	0.981
5.2 แหล่งที่มาของข้อมูลประเภท “ความคิดเห็น”	0.959	0.989
5.3 แหล่งที่มาของข้อมูลประเภท “การวิเคราะห์สถานการณ์”	0.943	0.988

ผลการวิเคราะห์ค่าความเที่ยงของแบบสอบถามทั้ง 2 กรณีศึกษาพบว่า แบบสอบถามมีค่าความเที่ยงสูงเพียงพอที่จะนำไปใช้ได้

2.3 การวิเคราะห์ข้อมูล

หลังจากการเก็บรวบรวมข้อมูลแล้ว ผู้วิจัยจะวิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้โปรแกรม SPSS PC+ (Statistical Package for the Social Science) โดยวิเคราะห์จะแบ่งเป็น 2 ส่วนคือ

4.2.1 สถิติเชิงพรรณนา คือ การวิเคราะห์ค่าสถิติพื้นฐาน ได้แก่ การแจกแจงจำนวนและค่าร้อยละเพื่อให้ทราบคุณลักษณะของกลุ่มตัวอย่าง และลักษณะการแจกแจงของตัวแปร โดยการคำนวณหาค่าเฉลี่ยและค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐานของแต่ละข้อความ และวิเคราะห์ความหมายของค่าเฉลี่ยตามเกณฑ์ต่อไปนี้

ค่าเฉลี่ย 4.50 – 5.00 หมายถึง	กลุ่มตัวอย่างประเมินว่าสมควรนำเสนอเป็นข่าวในระดับมากที่สุด
ค่าเฉลี่ย 3.50 – 4.49 หมายถึง	กลุ่มตัวอย่างประเมินว่าสมควรนำเสนอเป็นข่าวในระดับมาก
ค่าเฉลี่ย 2.50 – 3.49 หมายถึง	กลุ่มตัวอย่างประเมินว่าสมควรนำเสนอเป็นข่าวในระดับปานกลาง
ค่าเฉลี่ย 1.50 – 2.49 หมายถึง	กลุ่มตัวอย่างประเมินว่าสมควรนำเสนอเป็นข่าวในระดับน้อย
ค่าเฉลี่ย 1.00 – 1.49 หมายถึง	กลุ่มตัวอย่างประเมินว่าสมควรนำเสนอเป็นข่าวในระดับน้อยที่สุด

4.2.2 สถิติเชิงอ้างอิง ได้แก่ การวิเคราะห์องค์ประกอบเชิงสำรวจ และการทดสอบความแตกต่างของค่าเฉลี่ยระหว่างประชากร

4.2.2.1 การวิเคราะห์องค์ประกอบเชิงสำรวจ (Exploratory Factor Analysis หรือ EFA) เนื่องจากเป็นวิธีการทางสถิติที่นำมาใช้เพื่อสำรวจและระบุองค์ประกอบรวมที่สามารถอธิบายความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปร ผลจากการวิเคราะห์องค์ประกอบ ช่วยให้ นักวิจัยลดจำนวนตัวแปรลง และได้องค์ประกอบซึ่งทำให้เข้าใจลักษณะของข้อมูลได้ง่าย และสะดวกในการแปลความหมาย รวมทั้งได้ทราบแบบแผน (Pattern) และโครงสร้าง (Structure) ความสัมพันธ์ของข้อมูลด้วยการหมุนแกน (นงลักษณ์ วิรัชชัย, 2542) โดยมีขั้นตอนการวิเคราะห์ดังนี้

(1) คำนวณค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรแต่ละตัว โดยใช้สูตรสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ของเพียร์สัน (Pearson's product moment correlation coefficient) แสดงผลในรูปของเมทริกซ์สหสัมพันธ์ เพื่อแสดงให้เห็นว่าตัวแปรแต่ละตัว (ข้อความแต่ละข้อ) มีความสัมพันธ์กันอย่างไร พร้อมทั้งทดสอบความมีนัยสำคัญของเมทริกซ์สหสัมพันธ์ โดยใช้ Bartlett's test of sphericity เพื่อทดสอบว่ามีความเป็นเมทริกซ์เอกลักษณ์ (Identity matrix) หรือไม่ โดยต้องการให้ปฏิเสธสมมติฐานว่าเมทริกซ์มีลักษณะเป็นเมทริกซ์เอกลักษณ์ จากนั้นนำไปทดสอบค่าสถิติ Kaiser-Meyer-Olkin (KMO) เพื่อทดสอบว่าข้อมูลมีความเหมาะสมกับการวิเคราะห์องค์ประกอบหรือไม่ โดยพิจารณาค่า KMO ดังนี้

ค่า KMO ตั้งแต่ 0.90 ขึ้นไป	ข้อมูลมีความเหมาะสมในระดับดีมาก
ค่า KMO ตั้งแต่ 0.80 – 0.89	ข้อมูลมีความเหมาะสมในระดับดี
ค่า KMO ตั้งแต่ 0.70 – 0.79	ข้อมูลมีความเหมาะสมในระดับปานกลาง
ค่า KMO ตั้งแต่ 0.60 – 0.69	ข้อมูลมีความเหมาะสมในระดับน้อย
ค่า KMO ตั้งแต่ 0.50 – 0.59	ข้อมูลมีความเหมาะสมในระดับน้อยมาก
ค่า KMO น้อยกว่า 0.50	ข้อมูลไม่มีความเหมาะสมและไม่สามารถยอมรับได้

(2) นำตัวแปรที่มีสหสัมพันธ์กับตัวแปรอื่นอย่างมีนัยสำคัญ ไปสกัดองค์ประกอบ (Factor extraction) โดยใช้วิธีองค์ประกอบหลัก (Principle component analysis) เพื่อแยกองค์ประกอบรวมให้เหลือองค์ประกอบน้อยที่สุด วิธีการนี้เป็นแบบที่เน้นความแปรปรวนของตัวแปรแต่ละตัวอย่างชัดเจน คือ พยายามให้ตัวประกอบแต่ละคอลัมน์แตกต่างกันมากที่สุดด้วยการหมุนแกนตัวประกอบทีละคู่

(3) หมุนแกนองค์ประกอบออร์โธโกนอล (Orthogonal rotation) ด้วยวิธีแวนิแม็กซ์ (Varimax) เนื่องจากวิธีนี้เป็นการหมุนแกน โดยให้กำลังสองของน้ำหนักองค์ประกอบแต่ละสดมภ์ (Colume) เมทริกซ์องค์ประกอบมีค่าสูงสุด วิธีนี้ได้องค์ประกอบที่มีโครงสร้างง่าย และได้องค์ประกอบเฉพาะ (Specific factor) ซึ่งทำให้การแปลความหมายขององค์ประกอบสะดวกขึ้น รวมถึงการหมุนแกนวิธีนี้จะได้ตัวแปรแต่ละตัวที่ไม่มีความสัมพันธ์กัน (กัลยา วานิชย์บัญชา, 2546) เมื่อผลของการหมุนแกนออกมาแล้ว ผู้วิจัยพิจารณาองค์ประกอบตามเกณฑ์ ดังต่อไปนี้

- องค์ประกอบต้องมีค่าไอเกนมากกว่าหรือเท่ากับ 1.0

- มีตัวแปรที่อธิบายองค์ประกอบนั้นตั้งแต่ 3 ตัวแปรขึ้นไป (Comray, 1973 อ้างถึงใน อุทุมพร จามรมาน , 2532)

- เนื่องจากการวิจัยนี้มีตัวแปรที่มากหรือมีตัวแปรที่อธิบายองค์ประกอบได้ดี ผู้วิจัยจึงกำหนดให้แต่ละตัวแปรต้องมีน้ำหนักองค์ประกอบ (Factor Loading) ตั้งแต่ 0.40 ขึ้นไป ซึ่งจะอธิบายความหมายขององค์ประกอบได้ดี (Lindeman et al., 1980)

- ถ้าตัวแปรใดอยู่บนองค์ประกอบหลายตัว ใช้วิธีการเลือกค่าน้ำหนักองค์ประกอบที่สูงที่สุด

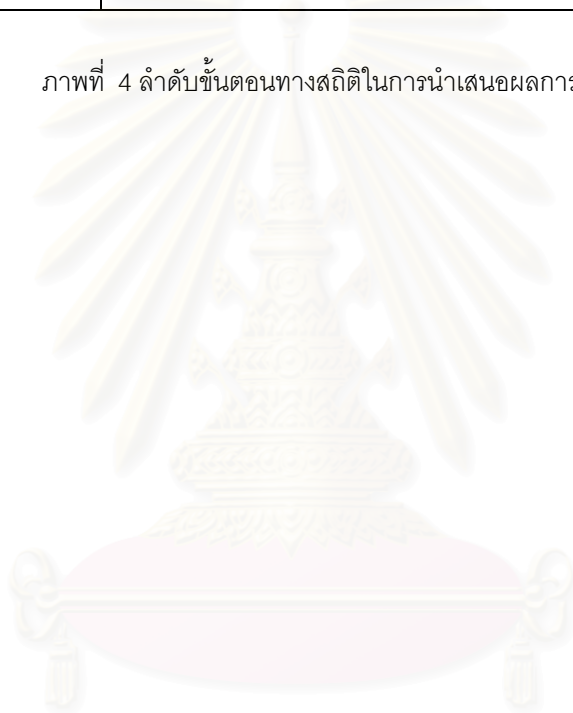
(4) นำผลการวิเคราะห์องค์ประกอบไปแปลผลและกำหนดชื่อองค์ประกอบ

4.2.2.2 การทดสอบความแตกต่างของค่าเฉลี่ยระหว่างประชากร ใช้สถิติการวิเคราะห์ความแปรปรวนแบบทางเดียว (One-way Analysis of Variance หรือ ANOVA) โดยกำหนดระดับนัยสำคัญที่ 0.05 หากพบความแตกต่างในข้อใดจะทำการทดสอบด้วยการเปรียบเทียบภายหลังเป็นรายคู่ เพื่อจะสามารถบอกได้ว่าคู่ไหนต่างกันบ้าง สำหรับงานวิจัยนี้เนื่องจากกลุ่มตัวอย่างที่ศึกษาแต่ละกลุ่มมีจำนวนไม่เท่ากัน การเปรียบเทียบภายหลังเป็นรายคู่จึงต้องใช้วิธีของ Scheffe เพื่อทดสอบว่ากลุ่มตัวอย่างใดที่มีการให้ระดับความสำคัญกับองค์ประกอบนี้แตกต่างกัน

เนื่องจากวัตถุประสงค์ของการวิจัยต้องการศึกษาองค์ประกอบของข้อมูลหรือเรื่องราวที่สมควรเสนอเป็นข่าวในภาวะวิกฤตการณ์ และระดับของความสมควรเสนอเป็นข่าวของแต่ละองค์ประกอบ การนำเสนอผลการศึกษานี้หลังจากการหมุนองค์ประกอบแล้วจึงทำการจับกลุ่มของตัวแปรย่อยในองค์ประกอบและตั้งชื่อองค์ประกอบ จากนั้นนำค่าเฉลี่ยในแต่ละองค์ประกอบมาหาผลรวมของค่าเฉลี่ยและแปลความหมายของค่าเฉลี่ยเพื่อแสดงระดับของความมีคุณค่าสมควรเป็นข่าวขององค์ประกอบนั้น โดยในการนำเสนอจะเรียงลำดับตามองค์ประกอบที่ถูกประเมินว่าสมควรถูกเสนอเป็นข่าวมากที่สุดจนไปถึงองค์ประกอบที่สมควรเสนอเป็นข่าวน้อยที่สุดในบรรดาองค์ประกอบทั้งหมด หลังจากนั้นจะเป็นการทดสอบความแตกต่างของค่าเฉลี่ยระหว่างประชากรทั้ง 4 กลุ่ม โดยลำดับขั้นตอนทางสถิติแสดงได้ดังนี้

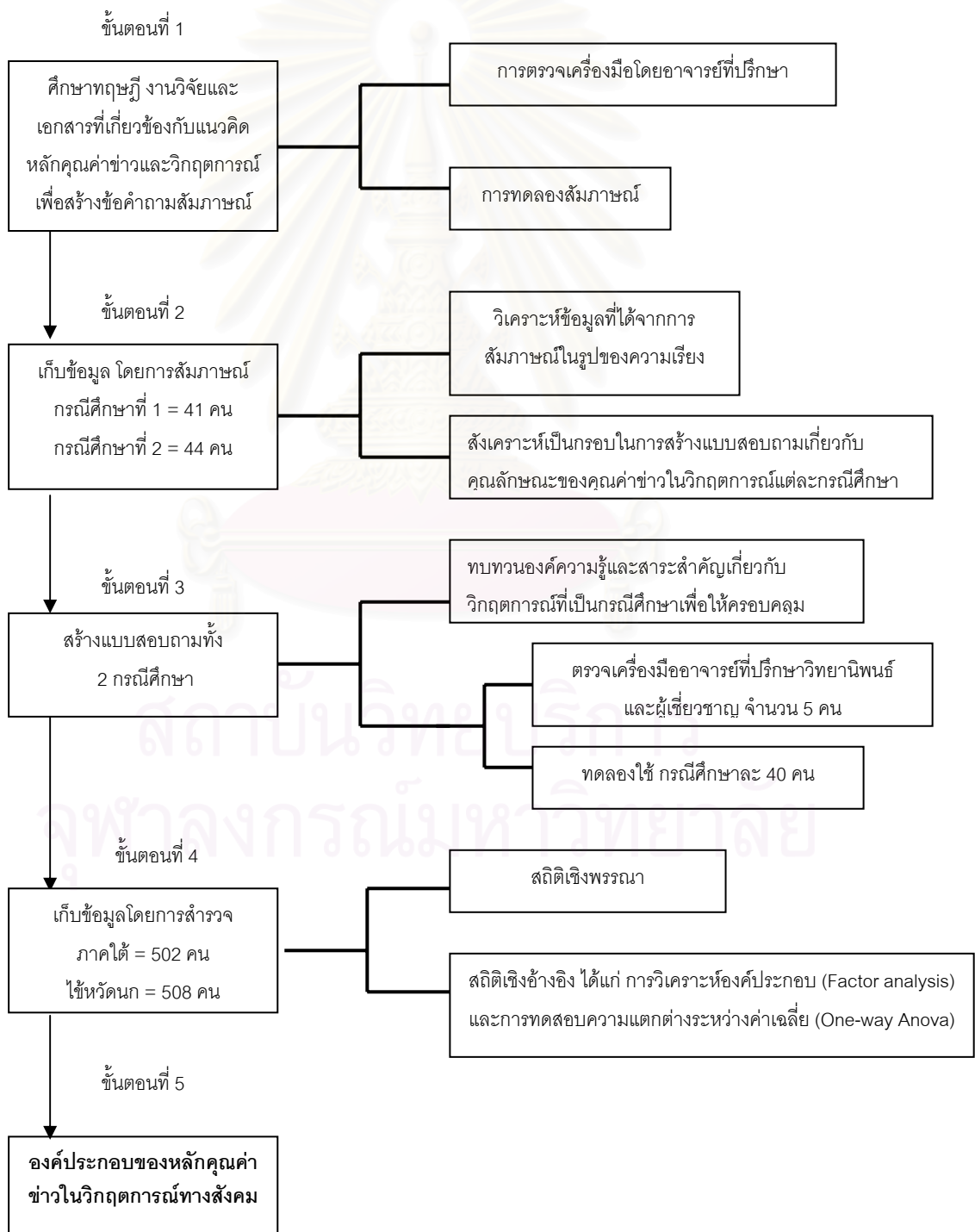
ขั้นตอนที่ 1	การหุ้มนองค้ประกอบ
ขั้นตอนที่ 2	การจับกลุ่มตัวแปรย่อยในองค้ประกอบและตั้งชื่อองค้ประกอบตามลักษณะร่ว้
ขั้นตอนที่ 3	จัดลำดับผลรวมของค่าเฉลี่ย เพื่อเรียงลำดับความสมควรเป็นข่ว้ของแต่ละองค้ประกอบ
ขั้นตอนที่ 4	การทดสอบความแตกต่างของค่าเฉลี่ยระหว่างประชากรทั้ง 4 กลุ่ม

ภาพที่ 4 ลำดับขั้นตอนทางสถิติในการนำเสนอผลการศึษา

สถาบันวิทยบริการ
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ภาพที่ 5 สรุปขั้นตอนการดำเนินการวิจัย

บทที่ 4

องค์ประกอบของหลักคุณค่าข่าวในภาวะวิกฤตทางสังคม

การวิจัยเรื่อง คุณค่าข่าวในภาวะวิกฤตทางสังคม ผู้วิจัยแบ่งการนำเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูลออกเป็น 2 ส่วนได้แก่

ส่วนที่ 1 ผลการวิเคราะห์ข้อมูลในวิกฤตการณ์ความไม่สงบในสามจังหวัดชายแดนภาคใต้ แบ่งผลการศึกษาเป็น 3 ตอนประกอบด้วย

ตอนที่ 1.1 ข้อมูลส่วนบุคคลของกลุ่มตัวอย่างในวิกฤตการณ์ความไม่สงบในสามจังหวัดชายแดนภาคใต้

ตอนที่ 1.2 ผลการวิเคราะห์ระดับความมีคุณค่าข่าวในวิกฤตการณ์ความไม่สงบในสามจังหวัดชายแดนภาคใต้ แบ่งเป็น

1.2.1 ผลการวิเคราะห์ระดับความมีคุณค่าข่าวของตัวแปรในวิกฤตการณ์ความไม่สงบในสามจังหวัดชายแดนภาคใต้

1.2.2 ผลการวิเคราะห์ระดับความมีคุณค่าข่าวของตัวแปรด้านคุณลักษณะการนำเสนอข้อมูลในวิกฤตการณ์ความไม่สงบในสามจังหวัดชายแดนภาคใต้

ตอนที่ 1.3 ผลการวิเคราะห์องค์ประกอบความมีคุณค่าข่าวในวิกฤตการณ์ความไม่สงบในสามจังหวัดชายแดนภาคใต้ แบ่งเป็น

1.3.1 องค์ประกอบของข้อมูลที่มีคุณค่าข่าวในวิกฤตการณ์ความไม่สงบในสามจังหวัดชายแดนภาคใต้

1.3.2 องค์ประกอบของคุณลักษณะการนำเสนอข้อมูลที่มีคุณค่าข่าวในวิกฤตการณ์ความไม่สงบในสามจังหวัดชายแดนภาคใต้

ส่วนที่ 2 ผลการวิเคราะห์ข้อมูลในวิกฤตการณ์ใช้หัวदनก แบ่งผลการศึกษาเป็น 3 ตอนประกอบด้วย

ตอนที่ 2.1 ข้อมูลส่วนบุคคลของกลุ่มตัวอย่างในวิกฤตการณ์ใช้หัวदनก

ตอนที่ 2.2 ผลการวิเคราะห์ระดับความมีคุณค่าข่าวในวิกฤตการณ์ใช้หัวदनก แบ่งเป็น

2.2.1 ผลการวิเคราะห์ระดับความมีคุณค่าข่าวของตัวแปรในวิกฤตการณ์ใช้หัวदनก

2.2.2 ผลการวิเคราะห์ระดับความมีคุณค่าข่าวของตัวแปรด้านคุณลักษณะการนำเสนอข้อมูลในวิกฤตการณ์ใช้หัวदनก

ตอนที่ 2.3 ผลการวิเคราะห์องค์ประกอบความมีคุณค่าข่าวในวิกฤตการณ์ใช้หัวदनก แบ่งเป็น

2.3.1 องค์ประกอบของข้อมูลที่มีคุณค่าข่าวในวิกฤตการณ์ใช้หัวदनก

2.3.2 องค์ประกอบของคุณลักษณะการนำเสนอข้อมูลที่มีคุณค่าข่าวในวิกฤตการณ์ใช้หัวदनก

แต่ละส่วนมีรายละเอียดดังนี้

ส่วนที่ 1 ผลการวิเคราะห์ข้อมูลในวิกฤตการณ์ความไม่สงบในสามจังหวัดชายแดนภาคใต้

ในการนำเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูลกรณีศึกษาวิกฤตการณ์ความไม่สงบในสามจังหวัดชายแดนภาคใต้ ประกอบด้วยข้อมูลส่วนบุคคลของกลุ่มตัวอย่าง ผลการวิเคราะห์ระดับความมีคุณค่าข่าว และผลการวิเคราะห์องค์ประกอบความมีคุณค่าข่าวในวิกฤตการณ์นี้ ซึ่งแต่ละส่วนพบผลการศึกษาดังนี้

ตอนที่ 1.1 ข้อมูลส่วนบุคคลของกลุ่มตัวอย่างในวิกฤตการณ์ความไม่สงบในสามจังหวัดชายแดนภาคใต้

จากการศึกษาพบว่า กลุ่มตัวอย่างที่ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่เป็นเพศหญิง (ร้อยละ 54.4) โดยอายุระหว่าง 15-25 ปีมีจำนวนมากที่สุด (ร้อยละ 40.8) รองลงมาคือ อายุระหว่าง 26 - 35 ปี (ร้อยละ 33.9) ส่วนมากมีการศึกษาระดับปริญญาตรี (ร้อยละ 59.6) รองลงมาคือ มีการศึกษาระดับปริญญาโทหรือสูงกว่า (ร้อยละ 22.9) สำหรับภูมิภาคที่อาศัยอยู่ในปัจจุบัน พบว่า กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่อาศัยอยู่ในเขตกรุงเทพมหานครและปริมณฑล (ร้อยละ 37.3) รองลงมาคือ อาศัยอยู่ในเขตภาคเหนือ (ร้อยละ 20.5) ดังผลในตารางที่ 4

สถาบันวิทยบริการ
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ตารางที่ 4 จำนวนและร้อยละของกลุ่มตัวอย่างในวิกฤตการณ์ความไม่สงบในสามจังหวัดชายแดนภาคใต้ จำแนกตามเพศ อายุ ระดับการศึกษา และที่อยู่ปัจจุบัน (N=502)

ข้อมูลประชากรศาสตร์	จำนวน	ร้อยละ
เพศ		
ชาย	229	45.6
หญิง	273	54.4
อายุ		
15 - 25 ปี	205	40.8
26 - 35 ปี	170	33.9
36 - 45 ปี	94	18.7
46 - 55 ปี	28	5.6
55 ปีขึ้นไป	5	1.0
ระดับการศึกษา		
ประถมศึกษา	9	1.8
มัธยมศึกษาตอนต้น	23	4.6
มัธยมศึกษาตอนปลายหรือ ปวช.	30	6.0
อนุปริญญาหรือ ปวส.	26	5.2
ปริญญาตรี	299	59.6
ปริญญาโทหรือสูงกว่า	115	22.9
ที่อยู่ปัจจุบัน		
กรุงเทพมหานครและปริมณฑล ได้แก่ จังหวัดปทุมธานี นนทบุรี และสมุทรปราการ	187	37.3
ภาคเหนือ ได้แก่ จังหวัดเชียงราย เชียงใหม่ และพะเยา	103	20.5
ภาคกลาง ได้แก่ อุดรธานี นครปฐม สุพรรณบุรี และกาญจนบุรี	45	9.0
ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ ได้แก่ ขอนแก่น นครราชสีมา และอุดรธานี	74	14.7
ภาคใต้ ได้แก่ ตรัง สงขลา ปัตตานี ยะลา และนราธิวาส	93	18.5

เมื่อพิจารณาคุณลักษณะด้านอาชีพของกลุ่มตัวอย่างพบว่า กลุ่มตัวอย่างที่ 1 ซึ่งเป็นผู้เชี่ยวชาญด้านวิกฤตการณ์ ส่วนใหญ่เป็นนักวิชาการอยู่ในสาขารัฐศาสตร์ มนุษยศาสตร์ สังคมศาสตร์ ประวัติศาสตร์ (ร้อยละ 80.0) กลุ่มตัวอย่างที่ 2 ซึ่งเป็นภาครัฐ ได้แก่ ข้าราชการ นักการเมือง และเจ้าหน้าที่ของรัฐ ที่มีหน้าที่เกี่ยวข้อง ส่วนใหญ่มาจากกระทรวงยุติธรรม กลาโหม มหาดไทย (ร้อยละ 55.7) กลุ่มตัวอย่างที่ 3 เป็นนักสื่อสารมวลชน พบว่า กลุ่มตัวอย่างกลุ่มนี้ส่วนใหญ่เป็นผู้ประกอบวิชาชีพสื่อในทุกสาขา (ร้อยละ 53.2) และกลุ่มตัวอย่างที่ 4 ประชาชน พบว่า กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่ประกอบอาชีพพนักงาน/นักศึกษา (ร้อยละ 29.3) รองลงมาคือ ประกอบอาชีพพนักงานบริษัทเอกชน (ร้อยละ 20.3) ดังผลในตารางต่อไปนี้

ตารางที่ 5 จำนวนและร้อยละของกลุ่มตัวอย่างในวิกฤตการณ์ความไม่สงบในสามจังหวัดชายแดนภาคใต้จำแนกตามคุณลักษณะด้านอาชีพ (N=502)

คุณลักษณะด้านอาชีพ	จำนวน	ร้อยละ
กลุ่ม 1 ผู้เชี่ยวชาญด้านวิกฤตการณ์	100	19.9
นักวิชาการสาขารัฐศาสตร์ มนุษยศาสตร์ สังคมศาสตร์ ประวัติศาสตร์ และจิตวิทยา	(80)	(80.0)
เจ้าหน้าที่จากองค์กรพัฒนาเอกชนที่ไม่แสวงหาผลกำไร (เอ็นจีโอ)	(20)	(20.0)
กลุ่ม 2 ภาครัฐ	115	22.9
ข้าราชการและพนักงานของรัฐจากกระทรวงยุติธรรม กลาโหม และ มหาดไทย	(64)	(55.7)
ทหาร/ตำรวจ	(34)	(29.6)
ประชาสัมพันธ์จังหวัด	(9)	(7.8)
นักการเมือง	(6)	(5.2)
ผู้นำศาสนา	(2)	(1.7)
กลุ่ม 3 นักสื่อสารมวลชน	109	21.7
ผู้ประกอบการวิชาชีพสื่อในทุกสาขา	(58)	(53.2)
นักวิชาการจากสาขานิเทศศาสตร์หรือสื่อสารมวลชน	(51)	(46.8)
กลุ่ม 4 ประชาชนทั่วไป	178	35.5
นักเรียน/นักศึกษา	(52)	(29.3)
พนักงานบริษัทเอกชน	(36)	(20.3)
ประกอบธุรกิจส่วนตัว	(26)	(14.6)
ข้าราชการ	(22)	(12.3)
รับจ้างทั่วไป	(20)	(11.2)
เกษตรกร	(5)	(2.8)
นักธุรกิจ	(5)	(2.8)
พ่อบ้าน/แม่บ้าน	(5)	(2.8)
พ่อค้า/แม่ค้า	(3)	(1.7)
อื่นๆ ได้แก่ ประกอบอาชีพอิสระ ว่างงาน และพระสงฆ์	(4)	(2.2)

ตอนที่ 1.2 ผลการวิเคราะห์ระดับความมีคุณค่าข่าวในวิกฤตการณ์ความไม่สงบในสามจังหวัดชายแดนภาคใต้

ในการวิเคราะห์ความมีคุณค่าข่าวของตัวแปรย่อยที่เป็นข้อมูลและเรื่องราวต่างๆ ในวิกฤตการณ์และตัวแปรย่อยด้านคุณลักษณะการนำเสนอข้อมูล จะพิจารณาจากระดับของค่าเฉลี่ยในตัวแปรนั้นๆ โดยความมีคุณค่าเป็นข่าวของตัวแปรย่อยต่างๆ ในวิกฤตการณ์ความไม่สงบในสามจังหวัดชายแดนภาคใต้ มีรายละเอียดดังนี้

1.2.1 ผลการวิเคราะห์ระดับความมีคุณค่าข่าวของตัวแปรในวิกฤตการณ์ความไม่สงบในสามจังหวัดชายแดนภาคใต้

จากการนำตัวแปรที่เกี่ยวกับข้อมูลและเรื่องราวในวิกฤตการณ์ความไม่สงบในสามจังหวัดชายแดนภาคใต้ที่กลุ่มผู้ให้ข้อมูลเห็นว่ามีความสำคัญข่าวทั้ง 99 ตัวแปรมาวิเคราะห์หาค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานและระดับความมีคุณค่าข่าว พบว่า ตัวแปรทั้งหมดมีค่าเฉลี่ยอยู่ระหว่าง 4.17 – 2.82 และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานอยู่ระหว่าง 1.39 - 1.04 ตัวแปรที่มีค่าเฉลี่ยมากที่สุดคือ ตัวแปรที่ 8 กิจกรรมต่างๆ จากภาคเอกชนและประชาชนเพื่อให้กำลังใจให้แก่ประชาชนในสามจังหวัดชายแดนใต้ มีค่าคะแนนเฉลี่ย 4.17 รองลงมาคือ ตัวแปรที่ 7 กิจกรรมของภาครัฐเพื่อสร้างความมั่นใจและลดความตึงเครียดให้แก่ประชาชนในพื้นที่ มีค่าคะแนนเฉลี่ย 4.13 และตัวแปรที่ 89 การแก้ไขข่าวของสื่อมวลชนหากข้อมูลที่เคยเสนอไปผิดพลาด มีค่าคะแนนเฉลี่ย 4.11 ส่วนตัวแปรที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุดคือ ตัวแปรที่ 16 ความขัดแย้งด้านเชื้อชาติและศาสนาที่เคยเกิดขึ้นในอดีตในภูมิภาคต่างๆ ของประเทศไทย มีค่าคะแนนเฉลี่ย 2.82 ดังผลในตารางที่ 6 (ดูรายละเอียดในภาคผนวก ข)

ตารางที่ 6 ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานและระดับความมีคุณค่าเป็นข่าวของตัวแปรที่เกี่ยวกับองค์ประกอบของข้อมูลในวิกฤตการณ์ความไม่สงบในสามจังหวัดชายแดนภาคใต้ ที่มีค่าเฉลี่ยมากที่สุดและน้อยที่สุด 3 ลำดับ

ลำดับที่	ตัวแปรที่	ตัวแปร	X	S.D.	ระดับความมีคุณค่าเป็นข่าว
1	8	กิจกรรมต่างๆ จากภาคเอกชนและประชาชนเพื่อให้กำลังใจให้แก่ประชาชนในสามจังหวัดชายแดนใต้	4.17	1.08	มาก
2	7	กิจกรรมของภาครัฐเพื่อสร้างความมั่นใจและลดความตึงเครียดให้แก่ประชาชนในพื้นที่	4.13	1.12	มาก
3	89	การแก้ไขข่าวของสื่อมวลชนหากข้อมูลที่เคยเสนอไปผิดพลาด	4.11	1.11	มาก
97	75	ความขัดแย้งด้านเชื้อชาติและศาสนาที่เคยเกิดขึ้นในประเทศไทย	2.88	1.26	ปานกลาง
98	76	ความขัดแย้งระหว่างชาวไทยพุทธกับคนไทยมุสลิมในพื้นที่ชายแดนภาคใต้ในปัจจุบัน	2.86	1.32	ปานกลาง
99	16	ความขัดแย้งด้านเชื้อชาติและศาสนาที่เคยเกิดขึ้นในอดีตในภูมิภาคต่างๆ ของประเทศไทย	2.82	1.26	ปานกลาง

1.2.2 ผลการวิเคราะห์ระดับความมีคุณค่าข่าวของตัวแปรด้านคุณลักษณะการนำเสนอข้อมูลใน วิกฤตการณ์ความไม่สงบในสามจังหวัดชายแดนภาคใต้

จากการนำตัวแปรย่อยด้านคุณลักษณะการนำเสนอข้อมูลในวิกฤตการณ์ความไม่สงบในจังหวัดชายแดนภาคใต้ ที่กลุ่มตัวอย่างเห็นว่ามีความน่าเชื่อถือ ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานและระดับความมีคุณค่าข่าว ทั้ง 5 ด้าน ได้แก่ ความรวดเร็วในการนำเสนอ ระดับการให้รายละเอียดของข้อมูล ระดับการมีหลักฐานอ้างอิง ความเหมาะสมในการเป็นแหล่งข้อมูล และแหล่งที่มาของข้อมูลแต่ละประเภท แต่ละด้านพบผลการศึกษาดังนี้ (ดูรายละเอียดในภาคผนวก ข)

(1) ความรวดเร็วในการนำเสนอ

ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของตัวแปรด้านข้อมูลที่ควรเสนอด้วยความรวดเร็วทั้ง 17 ตัวแปร มีค่าเฉลี่ยอยู่ระหว่าง 3.95 – 3.39 และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานอยู่ระหว่าง 1.23 - 1.09 ตัวแปรที่มีค่าเฉลี่ยมากที่สุดคือ ตัวแปรที่ 16 การแก้ไขข้อผิดพลาดของสื่อมวลชนหากข้อมูลที่เคยเสนอไปผิดพลาด มีค่าคะแนนเฉลี่ย 3.95 รองลงมาคือ ตัวแปรที่ 15 การแก้ไขข้อมูลจากแหล่งข่าวในกรณีที่ให้ข้อมูลผิดพลาด มีค่าคะแนนเฉลี่ย 3.94 ส่วนตัวแปรที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุดคือ ตัวแปรที่ 4 การชุมนุมประท้วงของคนกลุ่มต่างๆ มีค่าคะแนนเฉลี่ย 3.39 ดังผลในตารางที่ 7

(2) ระดับการให้รายละเอียดของข้อมูล

ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของตัวแปรระดับของการให้รายละเอียดของข้อมูลแต่ละประเด็น ทั้ง 24 ตัวแปร มีค่าเฉลี่ยอยู่ระหว่าง 3.88 – 3.15 และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานอยู่ระหว่าง 1.27 - 1.06 ตัวแปรที่มีค่าเฉลี่ยมากที่สุดคือ ตัวแปรที่ 9 นโยบายของรัฐต่อการแก้ปัญหาสามจังหวัดชายแดนใต้ มีค่าคะแนนเฉลี่ย 3.88 รองลงมาคือ ตัวแปรที่ 23 แนวคิดสันติวิธีและวิถีปฏิบัติ มีค่าคะแนนเฉลี่ย 3.85 ส่วนตัวแปรที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุดคือ ตัวแปรที่ 4 ความรุนแรงอย่างผิดปกติที่เกิดขึ้นในพื้นที่ เช่น การฆ่าตัดศีรษะ การฆ่าแล้วจุดไฟเผา ฯ มีค่าคะแนนเฉลี่ย 3.15 ดังผลในตารางที่ 7

(3) ระดับการมีหลักฐานอ้างอิง

ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของตัวแปรระดับการมีหลักฐานอ้างอิง ทั้ง 5 ตัวแปร มีค่าเฉลี่ยอยู่ระหว่าง 3.88 – 3.75 และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานอยู่ระหว่าง 1.20 - 1.11 ตัวแปรที่มีค่าเฉลี่ยมากที่สุดคือ ตัวแปรที่ 3 การจับกุมบุคคลที่เจ้าหน้าที่รัฐสรุปว่าเป็นผู้ก่อความไม่สงบหรือเป็นแนวร่วม มีค่าคะแนนเฉลี่ย 3.88 รองลงมาคือ ตัวแปรที่ 4 ปัญหาความไม่เป็นธรรมที่เกิดขึ้นกับประชาชนในพื้นที่ มีค่าคะแนนเฉลี่ย 3.83 ส่วนตัวแปรที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุดคือ ตัวแปรที่ 1 ความรายละเอียดของเหตุการณ์ความไม่สงบที่เกิดขึ้นแต่ละครั้ง เช่น สาเหตุ ผู้ก่อการ ความสูญเสีย หลักฐาน แหล่งข่าว ฯลฯ มีค่าคะแนนเฉลี่ย 3.75 ดังผลในตารางที่ 7

ตารางที่ 7 ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานและระดับความมีคุณค่าเป็นข่าวของตัวแปรด้านคุณลักษณะการนำเสนอข้อมูลในวิกฤตการณ์ความไม่สงบในสามจังหวัดชายแดนภาคใต้ ที่มีค่าเฉลี่ยมากที่สุด 3 ลำดับและน้อยที่สุด 1 ลำดับ

ลำดับ ที่	ตัว แปรที่	ตัวแปร	X	S.D.	ระดับความ มีคุณค่า เป็นข่าว
ความรวดเร็วในการนำเสนอ					
1	16	การแก้ไขข้อผิดพลาดของสื่อมวลชนหากข้อมูลที่เคยเสนอไปผิดพลาด	3.95	1.22	มาก
2	15	การแก้ไขข้อมูลจากแหล่งข่าวในกรณีที่ให้ข้อมูลผิดพลาด	3.94	1.22	มาก
3	6	กิจกรรมของภาครัฐเพื่อสร้างความมั่นใจและลดความตึงเครียดให้แก่ประชาชนในพื้นที่	3.83	1.11	มาก
17	4	การประชุมประห้วงของคนกลุ่มต่างๆ	3.39	1.17	ปานกลาง
ระดับการให้รายละเอียดของข้อมูล					
1	9	นโยบายของรัฐต่อการแก้ปัญหาสามจังหวัดชายแดนใต้	3.88	1.10	มาก
2	23	แนวคิดสันติวิธีและวิธีปฏิบัติ	3.85	1.21	มาก
3	15	การแก้ปัญหาของภาครัฐในด้านต่างให้แก่ประชาชนในพื้นที่ เช่น ด้านความปลอดภัย ด้านรายได้ ความเสมอภาค ฯลฯ	3.82	1.12	มาก
24	4	ความรุนแรงอย่างผิดปกติที่เกิดขึ้นในพื้นที่ เช่น การฆ่าตัดศีรษะ การฆ่าแล้วจุดไฟเผา ฯลฯ	3.15	1.27	ปานกลาง
ระดับการมีหลักฐานอ้างอิง					
1	3	การจับกุมบุคคลที่เจ้าหน้าที่รัฐสรุปว่าเป็นผู้ก่อความไม่สงบ หรือเป็นแนวร่วม	3.88	1.15	มาก
2	4	ปัญหาความไม่เป็นธรรมที่เกิดขึ้นกับประชาชนในพื้นที่	3.83	1.11	มาก
3	5	ผลการตรวจสอบทางนิติวิทยาศาสตร์ที่นำมาใช้ในพื้นที่	3.81	1.17	มาก
5	1	รายละเอียดของเหตุการณ์ความไม่สงบที่เกิดขึ้นแต่ละครั้ง เช่น สาเหตุ ผู้ก่อการ ความสูญเสีย หลักฐาน แหล่งข่าว ฯลฯ	3.75	1.20	มาก

(4) ความเหมาะสมเป็นแหล่งข้อมูล

สำหรับตัวแปรที่เกี่ยวข้องกับคุณลักษณะของประเด็นที่เหมาะสมกับแหล่งข้อมูล กลุ่มผู้ให้ข้อมูลระบุว่า แหล่งข้อมูลสำคัญในวิกฤตการณ์สามจังหวัดชายแดนใต้มีทั้งหมด 4 แหล่งได้แก่ นักวิชาการ ภาครัฐ ประชาชนในพื้นที่ และผู้ก่อการและแนวร่วม ซึ่งแต่ละแหล่งมีประเด็นที่มีคุณค่าข่าว ดังนี้ (ดูรายละเอียดในภาคผนวก ข)

(4.1) ความเหมาะสมเป็นแหล่งข้อมูลของนักวิชาการ

ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของตัวแปรประเด็นที่สมควรมาจากนักวิชาการทั้ง 16 ตัวแปร มีค่าเฉลี่ยอยู่ระหว่าง 3.65 – 3.07 และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานอยู่ระหว่าง 1.14 - 1.04 ตัวแปรที่มีค่าเฉลี่ยมากที่สุดคือ ตัวแปรที่ 9 การประเมินผลสำเร็จในการดำเนินนโยบายของภาครัฐ มีค่าคะแนนเฉลี่ย 3.65 รองลงมาคือ ตัวแปรที่ 8 การวิเคราะห์นโยบายของรัฐในการแก้ปัญหาในจังหวัดชายแดนใต้ ค่าคะแนนเฉลี่ย 3.65 ส่วนตัวแปรที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุดคือ ตัวแปรที่ 2 รายละเอียดของเหตุการณ์ก่อความไม่สงบที่เกิดขึ้นแต่ละครั้ง มีค่าคะแนนเฉลี่ย 3.07 ดังผลในตารางที่ 8

(4.2) ความเหมาะสมเป็นแหล่งข้อมูลของภาครัฐ

ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของตัวแปรประเด็นข้อมูลที่สมควรมาจากภาครัฐ ทั้ง 10 ตัวแปร มีค่าเฉลี่ยอยู่ระหว่าง 3.58 – 3.32 และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานอยู่ระหว่าง 1.13 - 1.00 ตัวแปรที่มีค่าเฉลี่ยมากที่สุดคือ ตัวแปรที่ 3 การวิเคราะห์สถานการณ์ในปัจจุบันและแนวโน้มในอนาคตเกี่ยวกับสามจังหวัดชายแดนใต้ มีค่าคะแนนเฉลี่ย 3.58 รองลงมาคือ ตัวแปรที่ 4 เหตุผลในการใช้ความรุนแรงและการแยกแยะระดับความรุนแรงของเหตุการณ์ที่เกิดขึ้นแต่ละครั้ง มีค่าคะแนนเฉลี่ย 3.57 ตัวแปรที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุดคือ ตัวแปรที่ 10 ความสัมพันธ์ของศาสนาอิสลามกับวิถีชีวิตของชาวมุสลิมระหว่างศาสนาอิสลามในสามจังหวัดชายแดนใต้ มีค่าคะแนนเฉลี่ย 3.32 ดังผลในตารางที่ 8

(4.3) ความเหมาะสมเป็นแหล่งข้อมูลของประชาชนในพื้นที่

ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของตัวแปรประเด็นข้อมูลที่สมควรมาจากประชาชนในพื้นที่ ทั้ง 13 ตัวแปร มีค่าเฉลี่ยอยู่ระหว่าง 3.90 – 3.52 และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานอยู่ระหว่าง 1.137 - 1.04 ตัวแปรที่มีค่าเฉลี่ยมากที่สุดคือ ตัวแปรที่ 10 ความช่วยเหลือจากภาครัฐต่อบุคคลและครอบครัวที่ได้รับผลกระทบ เช่น การจ่ายค่าชดเชยให้แก่ครอบครัว การช่วยเหลือด้านการศึกษาของบุตร ฯลฯ และตัวแปรที่ 8 ความเชื่อมั่นของประชาชนในพื้นที่ต่อการจัดการปัญหาของภาครัฐ มีค่าคะแนนเฉลี่ยเท่ากันคือ 3.90 รองลงมาคือ ตัวแปรที่ 9 การแก้ปัญหาของภาครัฐในด้านต่างให้แก่ประชาชนในพื้นที่ เช่น ด้านความปลอดภัย ด้านรายได้ ความเสมอภาค ฯลฯ มีค่าคะแนนเฉลี่ย 3.89 ส่วนตัวแปรที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุดคือ ตัวแปรที่ 4 การวิเคราะห์สถานการณ์ในปัจจุบันและแนวโน้มในอนาคตเกี่ยวกับจังหวัดชายแดนใต้ มีค่าคะแนนเฉลี่ย 3.52 ดังผลในตารางที่ 8

(4.4) ความเหมาะสมเป็นแหล่งข้อมูลของผู้ก่อการและแนวร่วม

ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของตัวแปรประเด็นข้อมูลที่สมควรมาจากผู้ก่อการและแนวร่วม ทั้ง 5 ตัวแปร มีค่าเฉลี่ยอยู่ระหว่าง 3.80 – 3.74 และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานอยู่ระหว่าง 1.18 - 1.15 ตัวแปรที่มีค่าเฉลี่ยมากที่สุดคือ ตัวแปรที่ 5 การปฏิบัติของเจ้าหน้าที่รัฐต่อประชาชนในพื้นที่ 3 จังหวัดชายแดนใต้ มีค่าคะแนนเฉลี่ย

3.80 รองลงมาคือ ตัวแปรที่ 3 ข้อมูลเกี่ยวกับเจ้าหน้าที่รัฐ 3 จังหวัดชายแดนใต้ที่ประพฤตินิยมอบ มีค่าคะแนนเฉลี่ย 3.77 ส่วนตัวแปรที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุดคือ ตัวแปรที่ 4 การปฏิบัติของเจ้าหน้าที่รัฐต่อผู้ที่ถูกกล่าวหาว่าเป็นผู้ก่อการหรือแนวร่วม มีค่าคะแนนเฉลี่ย 3.74 ดังผลในตารางที่ 8

ตารางที่ 8 ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานและระดับความมีคุณค่าเป็นข่าวของตัวแปรด้านความเหมาะสมเป็นแหล่งข้อมูลในวิกฤตการณ์ความไม่สงบในสามจังหวัดชายแดนภาคใต้ ที่มีค่าเฉลี่ยมากที่สุด 3 ลำดับและน้อยที่สุด 1 ลำดับ

อันดับ ที่	ตัวแปร ที่	ตัวแปร	X	S.D.	ระดับความ มีคุณค่า เป็นข่าว
ประเด็นข้อมูลที่สมควรมาจากนักวิชาการ					
1	9	การประเมินผลสำเร็จในการดำเนินนโยบายของภาครัฐ	3.65	1.10	มาก
2	8	การวิเคราะห์นโยบายของรัฐในการแก้ปัญหา 3 จังหวัดชายแดนใต้	3.65	1.13	มาก
3	15	ความรู้ทางวิชาการในสาขาต่างๆ ที่3สามารถนำมาอธิบายสถานการณ์ในสามจังหวัดชายแดนใต้	3.53	1.07	มาก
16	2	รายละเอียดของเหตุการณ์ก่อความไม่สงบที่เกิดขึ้นแต่ละครั้ง	3.07	1.07	ปานกลาง
ประเด็นข้อมูลที่สมควรมาจากภาครัฐ					
1	3	การวิเคราะห์สถานการณ์ในปัจจุบันและแนวโน้มในอนาคตเกี่ยวกับ 3 จังหวัดชายแดนใต้	3.58	1.02	มาก
2	4	เหตุผลในการใช้ความรุนแรงและการแยกแยะระดับความรุนแรงของเหตุการณ์ที่เกิดขึ้นแต่ละครั้ง	3.57	1.04	มาก
3	2	รายละเอียดของเหตุการณ์ก่อความไม่สงบที่เกิดขึ้นแต่ละครั้ง	3.55	1.02	มาก
10	10	ความสัมพันธ์ของศาสนาอิสลามกับวิถีชีวิตของชาวมุสลิมระหว่างศาสนาอิสลามในพื้นที่สามจังหวัดชายแดนใต้	3.32	1.13	ปานกลาง
ประเด็นข้อมูลที่สมควรมาจากประชาชนในพื้นที่					
1	10	ความช่วยเหลือจากภาครัฐต่อบุคคลและครอบครัวที่ได้รับผลกระทบ เช่น การจ่ายค่าชดเชย การช่วยเหลือด้านการศึกษาของบุตร ฯลฯ	3.90	1.08	มาก
2	8	ความเชื่อมั่นของประชาชนในพื้นที่ต่อการจัดการปัญหาของภาครัฐ	3.90	1.09	มาก
3	9	การแก้ปัญหาของภาครัฐในด้านต่างให้แก่ประชาชนในพื้นที่ เช่น ด้านความปลอดภัย ด้านรายได้ ความเสมอภาค ฯลฯ	3.89	1.08	มาก
13	4	การวิเคราะห์สถานการณ์ในปัจจุบันและแนวโน้มในอนาคตเกี่ยวกับ 3 จังหวัดชายแดนใต้	3.52	1.08	มาก
ประเด็นข้อมูลที่สมควรจากผู้ก่อการและแนวร่วม					
1	5	การปฏิบัติของเจ้าหน้าที่รัฐต่อประชาชนในพื้นที่ 3 จังหวัดชายแดนใต้	3.80	1.13	มาก
2	3	ข้อมูลเกี่ยวกับเจ้าหน้าที่รัฐ 3 จังหวัดชายแดนใต้ที่ประพฤตินิยมอบ	3.77	1.16	มาก
3	2	ความไม่ชอบธรรมของภาครัฐในการดำเนินนโยบายบริหารพื้นที่ 3 จังหวัดชายแดนใต้	3.76	1.15	มาก
5	4	การปฏิบัติของเจ้าหน้าที่รัฐต่อผู้ที่ถูกกล่าวหาว่าเป็นผู้ก่อการ	3.74	1.18	มาก

(5) แหล่งที่มาของข้อมูลแต่ละประเภท

ในส่วนของตัวแปรด้านคุณลักษณะของแหล่งข้อมูลที่เหมาะสมในการให้ข้อมูลแต่ละประเภท ซึ่งประเภทของข้อมูลที่พบในข่าวสามารถแบ่งได้ 3 ประเภทได้แก่ ข้อเท็จจริง ความคิดเห็น และการวิเคราะห์สถานการณ์ โดยข้อมูลแต่ละประเภทพบระดับความมีคุณค่าข่าว ดังนี้ (ดูรายละเอียดในภาคผนวก ข)

(5.1) แหล่งที่มาของข้อมูลประเภท “ข้อเท็จจริง”

ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของตัวแปรแหล่งข้อมูลที่เหมาะสมในการให้ข้อมูลประเภท “ข้อเท็จจริง” เกี่ยวกับวิกฤตการณ์ความไม่สงบในสามจังหวัดชายแดนใต้ทั้ง 21 ตัวแปรมีค่าเฉลี่ยอยู่ระหว่าง 3.75 – 2.92 และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานอยู่ระหว่าง 1.23 – 0.96 ตัวแปรที่มีค่าเฉลี่ยมากที่สุดคือ ตัวแปรที่ 15 ผู้นำความคิดในชุมชนและผู้นำทางศาสนาในพื้นที่ เช่น ประธานชมรม ตาลีกา ไต่จะครู พระสงฆ์ ไต่จะอิหม่าม บาบอ ฯลฯ มีค่าคะแนนเฉลี่ย 3.75 รองลงมาคือ ตัวแปรที่ 16 ผู้ก่อความไม่สงบและแนวร่วมขบวนการ มีค่าคะแนนเฉลี่ย 3.67 อันดับสามคือ ตัวแปรที่ 12 ประชาชนที่เห็นเหตุการณ์ที่เป็นคนไทยพุทธ มีค่าคะแนนเฉลี่ย 3.66 ส่วนตัวแปรที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุดคือ ตัวแปรที่ 1 นักวิชาการจากสถาบันการศึกษาที่ไม่ได้อยู่ในพื้นที่ 3 จังหวัดชายแดนใต้ มีค่าคะแนนเฉลี่ย 2.92 ดังผลในตารางที่ 9

(5.2) แหล่งที่มาของข้อมูลประเภท “ความคิดเห็น”

ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของตัวแปรแหล่งข้อมูลที่เหมาะสมในการให้ข้อมูลประเภท “ความคิดเห็น” เกี่ยวกับวิกฤตการณ์ความไม่สงบในสามจังหวัดชายแดนใต้ทั้ง 17 ตัวแปรมีค่าเฉลี่ยอยู่ระหว่าง 3.63 – 2.97 และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานอยู่ระหว่าง 1.20 – 1.01 ตัวแปรที่มีค่าเฉลี่ยมากที่สุดคือ ตัวแปรที่ 16 ผู้นำความคิดในชุมชนและผู้นำทางศาสนาในพื้นที่ เช่น ประธานชมรม ตาลีกา ไต่จะครู พระสงฆ์ ไต่จะอิหม่าม บาบอ ฯลฯ มีค่าคะแนนเฉลี่ย 3.63 รองลงมาคือ ตัวแปรที่ 14 ประชาชนที่เห็นเหตุการณ์ที่เป็นคนไทยมุสลิม มีค่าคะแนนเฉลี่ย 3.60 อันดับสามคือ ตัวแปรที่ 15 ชำราชากรท้องถิ่นในพื้นที่ เช่น กำนัน ผู้ใหญ่บ้าน อบต. ฯลฯ มีค่าคะแนนเฉลี่ย 3.52 ส่วนตัวแปรที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุดคือ ตัวแปรที่ 1 นักวิชาการจากสถาบันการศึกษาที่ไม่ได้อยู่ในพื้นที่จังหวัดชายแดนใต้ มีค่าคะแนนเฉลี่ย 2.97 ดังผลในตารางที่ 9

(5.3) แหล่งที่มาของข้อมูลประเภท “วิเคราะห์สถานการณ์”

ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของตัวแปรแหล่งข้อมูลที่เหมาะสมในการให้ข้อมูลประเภท “วิเคราะห์สถานการณ์” เกี่ยวกับวิกฤตการณ์ความไม่สงบในจังหวัดชายแดนใต้ทั้ง 19 ตัวแปรมีค่าเฉลี่ยอยู่ระหว่าง 3.66 – 3.11 และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานอยู่ระหว่าง 1.18 – 1.01 ตัวแปรที่มีค่าเฉลี่ยมากที่สุดคือ ตัวแปรที่ 2 นักวิชาการจากสถาบันการศึกษาที่อยู่ในพื้นที่จังหวัดชายแดนใต้ มีค่าคะแนนเฉลี่ย 3.66 รองลงมาคือ ตัวแปรที่ 15 ผู้นำความคิดในชุมชนและผู้นำทางศาสนาในพื้นที่ เช่น ประธานชมรม ตาลีกา ไต่จะครู พระสงฆ์ ไต่จะอิหม่าม บาบอ ฯลฯ มีค่าคะแนนเฉลี่ย 3.53 อันดับต่อมาคือ ตัวแปรที่ 3 นักวิชาการมุสลิม มีค่าคะแนนเฉลี่ย 3.51 ส่วนตัวแปรที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุดคือ ตัวแปรที่ 9 คณะกรรมการอิสระ เช่น คณะกรรมการอิสระเพื่อความสมานฉันท์แห่งชาติ (กอส.) ฯลฯ มีค่าคะแนนเฉลี่ย 3.11 ดังผลในตารางที่ 9

ตารางที่ 9 ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานและระดับความมีคุณค่าเป็นข่าวของตัวแปรด้านแหล่งที่มาของข้อมูล แต่ละประเภทในวิกฤตการณ์ความไม่สงบในสามจังหวัดชายแดนภาคใต้ ที่มีค่าเฉลี่ยมากที่สุด 3 ลำดับและน้อยที่สุด 1 ลำดับ

ลำดับ ที่	ตัว แปรที่	ตัวแปร	X	S.D.	ระดับความ มีคุณค่า เป็นข่าว
แหล่งข้อมูลที่ให้ “ข้อเท็จจริง”					
1	15	ผู้นำความคิดในชุมชนและผู้นำทางศาสนาในพื้นที่ เช่น ประธานชมรม ตาลีกา ไต๊ะครู พระสงฆ์ ไต๊ะอิหม่าม บาบอ ฯลฯ	3.75	1.12	มาก
2	16	ผู้ก่อความไม่สงบและแนวร่วมขบวนการ	3.67	1.23	มาก
3	12	ประชาชนที่เห็นเหตุการณ์ที่เป็นคนไทยพุทธ	3.66	1.04	มาก
21	1	นักวิชาการจากสถาบันการศึกษาที่ไม่ได้อยู่ในพื้นที่สามจังหวัด ชายแดนใต้	2.92	1.10	ปานกลาง
แหล่งข้อมูลที่ให้ “ความคิดเห็น”					
1	16	ผู้นำความคิดในชุมชนและผู้นำทางศาสนาในพื้นที่ เช่น ประธานชมรม ตาลีกา ไต๊ะครู พระสงฆ์ ไต๊ะอิหม่าม บาบอ ฯลฯ	3.63	1.15	มาก
2	14	ประชาชนที่เห็นเหตุการณ์ที่เป็นคนไทยมุสลิม	3.60	1.01	มาก
3	15	ข้าราชการท้องถิ่นในพื้นที่ เช่น กำนัน ผู้ใหญ่บ้าน อบต. ฯลฯ	3.52	1.08	มาก
17	1	นักวิชาการจากสถาบันการศึกษาที่ไม่ได้อยู่ในพื้นที่สามจังหวัด ชายแดนใต้	2.97	1.05	ปานกลาง
แหล่งข้อมูลที่ให้ “วิเคราะห์สถานการณ์”					
1	2	นักวิชาการจากสถาบันการศึกษาที่อยู่ในพื้นที่สามจังหวัด ชายแดนใต้	3.66	1.08	มาก
2	15	ผู้นำความคิดในชุมชนและผู้นำทางศาสนาในพื้นที่ เช่น ประธานชมรม ตาลีกา ไต๊ะครู พระสงฆ์ ไต๊ะอิหม่าม บาบอ ฯลฯ	3.53	1.11	มาก
3	3	นักวิชาการมุสลิม	3.51	1.02	มาก
19	9	คณะกรรมการอิสระ เช่น คณะกรรมการอิสระเพื่อความ สมานฉันท์แห่งชาติ (กอส.) ฯลฯ	3.11	1.10	ปานกลาง

ตอนที่ 1.3 ผลการวิเคราะห์องค์ประกอบความมีคุณค่าข่าวในวิกฤตการณ์ความไม่สงบในสามจังหวัดชายแดนภาคใต้

การสำรวจองค์ประกอบของข้อมูลที่มีคุณค่าข่าวและคุณลักษณะการนำเสนอที่มีคุณค่าข่าวในวิกฤตการณ์ความไม่สงบในสามจังหวัดชายแดนภาคใต้ พบผลการศึกษาดังนี้

1.3.1 องค์ประกอบของข้อมูลที่มีคุณค่าข่าวในวิกฤตการณ์ความไม่สงบในสามจังหวัดชายแดนภาคใต้

ผู้วิจัยวิเคราะห์องค์ประกอบด้วยโปรแกรมสำเร็จรูป โดยการคำนวณค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ระหว่างตัวแปร 99 ตัวโดยใช้สูตรของ Pearson's Product Moment Correlation เพื่อพิจารณาค่า KMO and Bartlett's test พบว่า ค่าดัชนี Kaiser-Meyer-Okin = 0.920 ซึ่งมากกว่า 0.5 และเข้าใกล้ 1 แสดงว่าข้อมูลเหมาะสมในการใช้เทคนิควิเคราะห์องค์ประกอบ และจากการทดสอบสมมติฐานด้วย Bartlett's test of sphericity ได้ค่า Significance = 0.000 ซึ่งน้อยกว่า 0.05 จึงปฏิเสธสมมติฐาน นั่นคือ เมทริกซ์สหสัมพันธ์ที่ได้ไม่เป็นเมทริกซ์เอกลักษณะ แสดงว่า ตัวแปรต่างๆ มีความสัมพันธ์กัน จึงใช้ตัวแปรในการวิเคราะห์องค์ประกอบได้ทั้งหมด และเมื่อวิเคราะห์องค์ประกอบโดยวิธีองค์ประกอบหลัก หมุนแกนแบบอโรโคโนลด้วยวิธีแวกซ์ได้องค์ประกอบร่วม (Common Factor) ที่มีค่าไอเกนมากกว่าหรือเท่ากับ 1.0 จำนวน 19 องค์ประกอบ และมีร้อยละของความแปรปรวน 71.847 แต่เมื่อพิจารณาจากค่าไอเกนแล้วพบว่า องค์ประกอบที่ 1 - 8 มีค่าไอเกนตั้งแต่ 2 ขึ้นไป ขณะที่ค่าไอเกนขององค์ประกอบที่ 9 - 19 มีความแตกต่างที่เห็นได้ชัดคือ มีค่าไอเกนเท่ากับ 1 นอกจากนั้น องค์ประกอบที่ 9 - 19 ไม่มีตัวแปรที่อธิบายองค์ประกอบนั้นตั้งแต่ 3 ตัวขึ้นไป และบางตัวแปรในองค์ประกอบมีน้ำหนักองค์ประกอบ (Factor loading) ไม่ถึง 0.40 ผู้วิจัยจึงตัดออกให้เหลือเพียง 8 องค์ประกอบ ซึ่งแต่ละองค์ประกอบมีค่าไอเกน 28.471 - 2.153 สามารถอธิบายความแปรปรวนได้ร้อยละ 28.759 - 2.175 และอธิบายความแปรปรวนโดยรวมได้ร้อยละ 56.363 ดังผลในตารางที่ 10

สถาบันวิทยบริการ
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ตารางที่ 10 ค่าไอเกน ร้อยละของความแปรปรวน และร้อยละสะสมของความแปรปรวนขององค์ประกอบที่มีคุณค่า
 ชาวในวิกฤตการณ์สามจังหวัดชายแดนใต้

องค์ประกอบที่	ค่าไอเกน	ร้อยละของความแปรปรวน	ร้อยละสะสมของความแปรปรวน
1	28.471	28.759	28.759
2	8.589	8.676	37.435
3	4.907	4.957	42.391
4	3.948	3.988	46.379
5	3.212	3.245	49.624
6	2.318	2.342	51.966
7	2.200	2.222	54.188
8	2.153	2.175	56.363
9	1.894	1.913	58.276
10	1.752	1.770	60.046
11	1.666	1.683	61.729
12	1.499	1.515	63.243
13	1.405	1.419	64.662
14	1.402	1.416	66.079
15	1.259	1.272	67.350
16	1.237	1.250	68.600
17	1.138	1.149	69.750
18	1.061	1.072	70.822
19	1.014	1.025	71.847

จากองค์ประกอบทั้ง 8 องค์ประกอบที่ได้มาข้างต้นทำให้ได้องค์ประกอบที่แสดงถึงการจับกลุ่มของตัวแปรที่มีความสัมพันธ์กัน เนื่องจากวัตถุประสงค์ของการวิจัยต้องการศึกษาองค์ประกอบของข้อมูลหรือเรื่องราวที่สมควรเสนอเป็นชาวในภาวะวิกฤต และระดับของความสมควรเสนอเป็นชาวของแต่ละองค์ประกอบ การนำเสนอผลการศึกษานี้หลังจากการหมุนองค์ประกอบแล้วจึงต้องจับกลุ่มของตัวแปรย่อยในองค์ประกอบและตั้งชื่อที่สะท้อนถึงคุณลักษณะของข้อมูลในองค์ประกอบนั้นๆ จากนั้นจึงนำค่าเฉลี่ยในแต่ละองค์ประกอบมาหาผลรวมของค่าเฉลี่ยและแปลความหมายของผลรวมของค่าเฉลี่ยเพื่อแสดงระดับของความมีคุณค่าสมควรเป็นชาวขององค์ประกอบนั้น

ผลการศึกษาพบว่า องค์ประกอบของข้อมูลและเรื่องราวในวิกฤตการณ์ความไม่สงบในสามจังหวัดชายแดนภาคใต้ที่ถูกระบุว่าสมควรถูกเสนอเป็นชาวมากที่สุดจนไปถึงองค์ประกอบที่สมควรเสนอเป็นชาวน้อยที่สุดในบรรดาองค์ประกอบทั้งหมด ได้แก่ องค์ประกอบที่ 1 “การแก้ไขปัญหาของภาครัฐ” มีค่าคะแนนเฉลี่ยรวม 3.88 ลำดับต่อมาคือ องค์ประกอบที่ 2 “ความสันติสุข” มีค่าคะแนนเฉลี่ยรวม 3.85 และองค์ประกอบที่ 3 “การ

ตรวจสอบ” มีค่าคะแนนเฉลี่ยรวม 3.76 ทั้ง 3 องค์ประกอบนี้ถูกประเมินว่ามีคุณค่าข้าวอยู่ในระดับมาก องค์ประกอบที่ 4 “ผลกระทบ” มีค่าคะแนนเฉลี่ยรวม 3.48 องค์ประกอบที่ 5 “ความรู้สึก” มีค่าคะแนนเฉลี่ยรวม 3.41 องค์ประกอบที่ 6 “ปรากฏการณ์รายวัน” มีค่าคะแนนเฉลี่ยรวม 3.23 องค์ประกอบที่ 7 “ภูมิหลังของวิกฤตการณ์” มีค่าคะแนนเฉลี่ยรวม 3.18 และองค์ประกอบที่ 8 “ความขัดแย้ง” มีค่าคะแนนเฉลี่ยรวม 2.99 โดยองค์ประกอบที่ 4 – 8 นี้ถูกประเมินว่ามีคุณค่าข้าวอยู่ในระดับปานกลาง ดังผลในตารางที่ 11

ตารางที่ 11 ลำดับค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และระดับความมีคุณค่าเป็นข้าวขององค์ประกอบที่มีคุณค่าข้าวในวิกฤตการณ์ความไม่สงบในสามจังหวัดชายแดนภาคใต้

ลำดับที่	ชื่อองค์ประกอบ	X	S.D.	ระดับความมีคุณค่าเป็นข้าว
1	องค์ประกอบที่ 1 “การแก้ไขปัญหาของภาครัฐ”	3.88	1.11	มาก
2	องค์ประกอบที่ 2 “ความสันติสุข”	3.85	1.12	มาก
3	องค์ประกอบที่ 3 “การตรวจสอบ”	3.76	1.12	มาก
4	องค์ประกอบที่ 4 “ผลกระทบ”	3.48	1.13	ปานกลาง
5	องค์ประกอบที่ 5 “ความรู้สึก”	3.41	1.23	ปานกลาง
6	องค์ประกอบที่ 6 “ปรากฏการณ์รายวัน”	3.23	1.28	ปานกลาง
7	องค์ประกอบที่ 7 “ภูมิหลังของวิกฤตการณ์”	3.18	1.26	ปานกลาง
8	องค์ประกอบที่ 8 “ความขัดแย้ง”	2.99	1.28	ปานกลาง

สำหรับการนำเสนอรายละเอียดของแต่ละองค์ประกอบจะลำดับตามองค์ประกอบที่มีผลรวมของค่าเฉลี่ยสูงที่สุดซึ่งหมายความว่าระดับของความมีคุณค่าสมควรเป็นข้าวมากที่สุดในองค์ประกอบทั้ง 8 องค์ประกอบ โดยในแต่ละองค์ประกอบจะเสนอตารางที่แสดงถึงค่าเฉลี่ยของตัวแปรย่อยในองค์ประกอบนั้น และการทดสอบความแตกต่างระหว่างค่าเฉลี่ยของกลุ่มตัวอย่าง ดังรายละเอียดต่อไปนี้

องค์ประกอบที่ 1 “การแก้ไขปัญหาของภาครัฐ”

องค์ประกอบที่ 1 บรรยายได้ด้วยตัวแปรจำนวน 8 ตัวแปร มีน้ำหนักองค์ประกอบมากที่สุดจนถึงน้อยที่สุด ตั้งแต่ 0.731 - 0.445 ตัวแปรที่มีค่าน้ำหนักองค์ประกอบสูงสุด 3 ลำดับแรกคือ ตัวแปรที่ 37 การแก้ปัญหาในด้านความปลอดภัยในการดำรงชีวิตของประชาชนในพื้นที่ (0.731) ตัวแปรที่ 38 การแก้ปัญหาด้านปากท้องของประชาชนในพื้นที่ (0.730) ตัวแปรที่ 40 การร่วมมือระหว่างภาครัฐกับองค์กรต่างๆ ในการแก้ปัญหา (0.720) แหล่งของความแปรปรวนรวมขององค์ประกอบนี้เท่ากับ 3.212 คิดเป็นร้อยละ 3.245 ของความแปรปรวนทั้งหมด ซึ่งตัวแปรส่วนใหญ่อธิบายถึงบทบาทหน้าที่และการใช้อำนาจของภาครัฐในการเข้าไปควบคุมจัดการปัญหาในด้านต่างๆ อาทิ หน้าที่ในการแก้ไขปัญหาด้านความปลอดภัยในการดำรงชีวิต ปัญหาการครองชีพ ปัญหาด้านความเสมอภาคและยุติธรรมแก่ประชาชนในพื้นที่ ความช่วยเหลือแก่ผู้ที่ได้รับผลกระทบ ฯลฯ รวมถึงเรื่องของนโยบายและการ

บังคับใช้กฎหมาย ผู้วิจัยจึงตั้งชื่อองค์ประกอบด้านนี้ว่า “การแก้ไขปัญหาของภาครัฐ” (ดูตารางนำหน้าองค์ประกอบในภาคผนวก ค)

ผลรวมของค่าเฉลี่ยในองค์ประกอบนี้มีระดับคุณค่าความเป็นข่าวอยู่ในระดับมาก เมื่อนำตัวแปรทั้งหมดในองค์ประกอบนี้มาจัดลำดับค่าเฉลี่ยพบว่า ตัวแปรทั้ง 8 ตัวแปรที่มีค่าเฉลี่ยอยู่ระหว่าง 3.97 – 3.81 และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานอยู่ระหว่าง 1.15 - 1.06 ตัวแปรที่มีค่าเฉลี่ยมากที่สุดคือ ตัวแปรที่ 39 การแก้ไขปัญหาเรื่องความเสมอภาคและการให้ความยุติธรรมแก่ประชาชนในพื้นที่ มีค่าคะแนนเฉลี่ย 3.97 รองลงมาคือ ตัวแปรที่ 40 การร่วมมือระหว่างภาครัฐกับองค์กรต่างๆ ในการแก้ปัญหา มีค่าคะแนนเฉลี่ย 3.94 และตัวแปรที่ 33 ผลการดำเนินนโยบายของภาครัฐในแต่ละช่วงเวลา มีค่าคะแนนเฉลี่ย 3.90 ส่วนตัวแปรที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุดคือ ตัวแปรที่ 34 ผลกระทบจากการบังคับใช้กฎหมายในพื้นที่ 3 จังหวัดชายแดนใต้ มีค่าคะแนนเฉลี่ย 3.81 ดังผลในตารางต่อไปนี้

ตารางที่ 12 ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และระดับความมีคุณค่าเป็นข่าวขององค์ประกอบ “การแก้ไขปัญหาของภาครัฐ”

ลำดับที่	ตัวแปรที่	ตัวแปร	X	S.D.	ระดับความมีคุณค่าเป็นข่าว
1	39	การแก้ไขปัญหาเรื่องความเสมอภาคและการให้ความยุติธรรมแก่ประชาชนในพื้นที่	3.97	1.06	มาก
2	40	การร่วมมือระหว่างภาครัฐกับองค์กรต่างๆ ในการแก้ปัญหา	3.94	1.10	มาก
3	33	ผลการดำเนินนโยบายของภาครัฐในแต่ละช่วงเวลา	3.90	1.13	มาก
4	38	การแก้ปัญหาด้านปากท้องของประชาชนในพื้นที่	3.86	1.06	มาก
5	36	ความช่วยเหลือจากภาครัฐต่อบุคคลและครอบครัวที่ได้รับผลกระทบ เช่น การจ่ายค่าชดเชยให้แก่ครอบครัวผู้ได้รับผลกระทบ การช่วยเหลือด้านการศึกษาของบุตร ฯ	3.86	1.09	มาก
6	31	นโยบายของภาครัฐในการจัดการปัญหาสามจังหวัดชายแดนใต้	3.86	1.12	มาก
7	37	การแก้ปัญหาในด้านความปลอดภัยในการดำรงชีวิตของประชาชน	3.84	1.15	มาก
8	34	ผลกระทบจากการบังคับใช้กฎหมายในพื้นที่สามจังหวัดชายแดนใต้	3.81	1.14	มาก
รวม			3.88	1.11	มาก

เมื่อทดสอบความแตกต่างระหว่างค่าเฉลี่ยของกลุ่มตัวอย่างตามความเกี่ยวข้องกับวิกฤตการณ์พบว่า มีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญที่ระดับ 0.001 แสดงว่า กลุ่มตัวอย่างแต่ละกลุ่มประเมินระดับคุณค่าข่าวกับองค์ประกอบนี้แตกต่างกัน เมื่อนำมาทดสอบความแตกต่างรายคู่ตามวิธีของ Scheffé พบว่า กลุ่มนักสื่อสารมวลชนให้คุณค่าข่าวกับองค์ประกอบ “การแก้ไขปัญหาของภาครัฐ” มากกว่ากลุ่มอื่นๆ ตามผลในตารางที่ 13

ตารางที่ 13 การเปรียบเทียบความแตกต่างในการประเมินระดับคุณค่าชาวในองค์ประกอบ “การแก้ไขปัญหาของภาครัฐ” ตามกลุ่มตัวอย่างที่มีความเกี่ยวข้องกับวิกฤตการณ์แตกต่างกัน

กลุ่มตัวอย่างที่มีความเกี่ยวข้องกับวิกฤตการณ์	องค์ประกอบ “การแก้ไขปัญหาของภาครัฐ”				
	n	X	S.D.	F	P
1. ผู้เชี่ยวชาญด้านวิกฤตการณ์	100	3.837	0.719	6.042	0.000***
2. ภาครัฐ	115	3.797	0.953		
3. นักสื่อสารมวลชน	109	4.205	0.796		
4. ประชาชนทั่วไป	178	3.765	0.933		
คูที่แตกต่างกัน	3>1,2,4				

***P < 0.001

สิ่งที่กลุ่มตัวอย่างเห็นว่าสมควรเสนอเป็นข่าวมากที่สุดขององค์ประกอบนี้คือ ข้อมูลหรือเรื่องราวที่เกี่ยวกับการแก้ไขปัญหาค่าความเสมอภาคและการให้ความยุติธรรมแก่ประชาชนในพื้นที่สามจังหวัดชายแดนใต้ของภาครัฐ ตัวอย่างเช่น เรื่องความเท่าเทียมกันในการแก้ปัญหาให้กับคนแต่ละกลุ่มในพื้นที่ ที่คนไทยพุทธรู้สึกว่าการได้รับการเอาใจใส่จากภาครัฐน้อยกว่าคนไทยมุสลิม หรือคนไทยมุสลิมมีความคิดความเชื่อที่เห็นว่าเจ้าหน้าที่รัฐมีอคติต่อพวกเขาจึงส่งผลให้มีความไม่เสมอภาคในการให้ความช่วยเหลือ รวมทั้งปัญหาเรื่องกระบวนการยุติธรรมในพื้นที่ ฯลฯ

“ประเด็นเรื่องวิกฤตในสามจังหวัด เป็นเจ้าหน้าที่ของรัฐก็จริง แต่ไม่ได้คิดที่จะให้สื่อต้องไปทำอะไรที่เข้าข้างเจ้าหน้าที่ของรัฐจนเสนอข่าวเกินสิ่งที่เกิดขึ้นจริง ถ้าเกิดว่าเจ้าหน้าที่ของรัฐทำอะไรแบบฉาบฉวย ก็เป็นหน้าที่ของสื่อที่จะต้องบอกว่าเกิดอะไรขึ้นกับการทำงานของเจ้าหน้าที่ของรัฐ อย่างเช่น ที่ผ่านมากลุ่มสิทธิการวิสามัญภาคใต้ของ สมช. ไปสามจังหวัดแล้วได้ลงไปที่ชุมชนพุทธที่ระแงะ ปรากฏว่าชุมชนพุทธที่นั่นบอกว่า เจ้าหน้าที่ของรัฐไม่ว่าจะระดับไหนไม่เคยจะไปหาชุมชนพุทธเลย เขาก็จะไปหาชุมชนมุสลิมซึ่งชุมชนพุทธก็ถูกเผาบ้าน ถูกยิง ถูกฆ่า และก็อยู่ในความหวาดกลัวเช่นเดียวกัน ทุกอย่างเหมือนกันหมดกับชุมชนมุสลิม แต่ไม่เคยมาหา ชาวพุทธในพื้นที่ร่วม 200 คนเกิดความคิดว่าถูกโดดเดี่ยวถูกละเลย เขาพูดด้วยเสียงที่ค่อนข้างจะโกรธเจ้าหน้าที่ของรัฐ แสดงว่าที่ผ่านมากการทำงานของเจ้าหน้าที่รัฐไม่มีความพอดี ต้องคิดว่าทุกคนเป็นคนที่อยู่บนแผ่นดินไทย เจ้าหน้าที่ของรัฐก็ต้องเป็นที่พึ่งดูแลให้เท่าเทียมกัน เรื่องอย่างนี้สื่อก็มีบทบาทจะนำเสนอข่าวได้ เพื่อกระตุ้นเตือนให้เราเห็นปัญหา” (จิราพร บุนนาค, สัมภาษณ์ 24 มกราคม 2550)

“หน้าที่ในการปกป้อง ป้องกันดูแลสวัสดิภาพของประชาชนเป็นของรัฐ แล้วรัฐมีกระบวนการที่จริงจังตรงนี้แค่ไหน แล้วหากรัฐมองว่าคนส่วนใหญ่ในพื้นที่เป็นมุสลิมที่อาจมีแนวร่วม ก็ทำให้มาตรการปกป้องดูแลชีวิตคนเหล่านี้ลดความเข้มแข็งลงไป ข่าวจึงต้องไปดูว่าอคติของเจ้าหน้าที่รัฐที่มีต่อคนในพื้นที่ส่งผลต่อการปฏิบัติต่อชาวบ้านพวกนี้อย่างไรบ้าง” (ชูชัยมีย์ อาแว, สัมภาษณ์ 29 สิงหาคม 2549)

“อย่างกรณีไต่ฎเอง ที่โดนจับคดีเฝ้าโรงเรียน แล้วนายสมชายเข้ามาช่วยมาเป็นทนายให้ สุดท้ายคดียกฟ้อง ไต่ฎเองเขาก็ฟ้องกลับกรมตำรวจกับมหาดไทย ปรากฏว่าคดีที่เขาฟ้องกลับก็โดนยกฟ้อง มันก็เป็นคำถามของคนที่ได้รับผลกระทบนี้ ในแง่ของคนที่ถูกจับไปติดคุกตั้ง 3 ปี แต่เขาไม่สามารถที่จะเรียกร้องความเป็นธรรม การถูกจำกัดสิทธิเสรีภาพ ใครจะมาชดใช้ให้ พอเรียกร้องไป ก็ปรากฏว่าศาลยกฟ้อง โดยให้เหตุผลว่าสองหน่วยงานนี้ทำตามหน้าที่ ในฐานะคนอ่านข่าวก็เกิดคำถามว่า ทางกรมได้ชดใช้ค่าเสียหายหรือค่าที่เขาต้องเสียชื่อเสียง เกียรติยศอย่างไร ก็ไม่เห็นมีวิธีแก้ไข หรือลักษณะของความช่วยเหลือที่ทางการชี้แจงให้กับประชาชนในสังคมได้รับทราบ” (จารียา อรรถอนุชิต, สัมภาษณ์ 29 สิงหาคม 2549)

สิ่งที่กลุ่มตัวอย่างเห็นว่าสมควรเสนอเป็นข่าวในองค์ประกอบนี้ยังได้แก่ การดำเนินนโยบายของรัฐเพื่อให้ความช่วยเหลือและการแก้ปัญหาต่างๆ ให้แก่ประชาชนในพื้นที่ ทั้งด้านเศรษฐกิจในพื้นที่ ความปลอดภัยในชีวิตและทรัพย์สิน ความช่วยเหลือต่อบุคคลและครอบครัวที่ได้รับผลกระทบ ฯลฯ ตลอดจนข่าวเกี่ยวกับผลกระทบจากการดำเนินนโยบายของภาครัฐ

“ระบบการจัดการแก้ปัญหาของประเทศไทยไม่ได้เอาวิถีชีวิตของคนเป็นที่ตั้ง แต่เอานโยบายในการที่จะทำเป็นที่ตั้ง หมายความว่ารัฐมีนโยบายในเรื่องเศรษฐกิจ ก็เอาเรื่องเศรษฐกิจมาให้ แต่ลืมไปว่าวิถีชีวิตของคนสามจังหวัดต้องการศาสนาเป็นหลัก ต้องการละหมาด 5 เวลาต้องการมีเวลาปฏิบัติศาสนกิจ แต่รัฐก็เอาโรงงานอุตสาหกรรมมาให้เพราะมองว่าเขาจนเขาไม่มีงานทำ พยายามยัดเยียดโดยเอาวิถีคิดของเราเป็นตัวตั้งและให้เขาทำ มันก็เลยไม่เข้าใจกันอยู่อย่างนี้ ถึงบอกว่าข่าวลักษณะนี้นักข่าวก็ทำได้ เรียบเรียงที่มาที่ไปในเรื่องพื้นฐานของคนมุสลิมในพื้นที่ให้ทั้งผู้บริหารประเทศและคนไทยเข้าใจหน่อย จะได้ไม่เอาความคิดของคนกรุงมาตัดสินทุกอย่าง” (ไชยยงค์ มณีพิลิก, สัมภาษณ์ 26 สิงหาคม 2549)

“ปัญหาที่เกิดขึ้นในหมู่ประชาชนน่าจะถูกสะท้อนในสื่อบ้าง ข่าวภาคใต้จะไม่มีเรื่องปัญหายากจน คนว่างงาน ปัญหาเสพติดเท่าไรเลย ทั้งที่เป็นปัญหาสำคัญมากๆ และเชื่อมโยงปัญหาที่เกิดขึ้นในปัจจุบันนี้ไม่ว่าจะเป็นฆ่าตัดตอน เรื่องถูกอุ้ม ซึ่งพอรัฐไม่ทำอะไร คนในพื้นที่ก็คิดว่าเป็นฝีมือของรัฐทั้งนั้น” (พญ.เพชรดาว ไต่ะมีนา, สัมภาษณ์ 28 สิงหาคม 2549)

“การเสนอข่าวควรจะต้องพยายามทำอย่างไรก็ได้ให้คนในพื้นที่สามารถรู้เรื่อง สามารถป้องกันตัวเองจากข่าวของเรา เราคิดว่าตอนนี่วิถีชีวิตของคนที่นี่เขาเปลี่ยนไปเยอะ เศรษฐกิจพังพินาศ คนที่จนแล้วก็จนอีก คนที่มีตังค์ก็เริ่มจนแล้ว มีการอพยพส่งลูกหลานมาเรียนนอกพื้นที่ เราเห็นแล้วว่ามันลำบากเหลือเกิน ข่าวของเราจึงต้องกระตุ้นให้ภาครัฐหันมามองในอีกด้านหนึ่ง ไม่มุ่งจัดการความรุนแรงที่เกิดในพื้นที่เท่านั้น แต่ยังคงแก้ไขปัญหาปากท้อง ความลำบากในการใช้ชีวิตของพวกเขาด้วย เพราะถ้าไม่มีข่าวทำนองนี้ออกไป คนที่เป็นเจ้าหน้าที่ในพื้นที่ก็จะขาดความกระตือรือร้นที่จะสนใจปัญหามุมนี้” (ไชยยงค์ มณีพิลิก, สัมภาษณ์ 26 สิงหาคม 2549)

นอกจากนั้น ผลการศึกษาายังพบว่า องค์ประกอบ “การแก้ไขปัญหของภาครัฐ” ยังรวมถึงการเสนอเรื่องราวที่เกี่ยวข้องกับผลกระทบจากการบังคับใช้กฎหมายหรือการดำเนินนโยบายของภาครัฐ อาทิเช่น การประกาศใช้กฎอัยการศึกในภาคใต้ การใช้พระราชกำหนดการบริหารราชการในสถานการณ์ฉุกเฉิน พ.ศ.2548 ฯลฯ โดยเฉพาะในส่วนที่เป็นปัญหาต่อการดำเนินชีวิตของประชาชนในพื้นที่

“เราใช้ พ.ร.ก. มาได้ 30 วันแล้ว มันก็ยังเป็นปัญหามากขึ้น สื่อจะต้องสัมภาษณ์ใครก็ตามที่เกี่ยวข้องที่เป็นผู้รู้ให้วิเคราะห์ในเรื่องของกระบวนการยุติธรรม ชาวต้องกระตุ้นคนที่ทำงานในภาวะวิกฤตแบบนี้ให้เกิดวิธีคิดว่าควรจะทำงานแบบไหนถึงจะไม่สร้างปัญหาใหม่ขึ้นมาซ้อนปัญหาเก่า ความรุนแรงมันมีอยู่แล้ว แต่ถ้าเพื่อรัฐมีงานข่าวไม่แม่นยำตั้งแต่ต้นแล้ว จับคนแล้วไม่มีหลักฐานพอต้องปล่อย ในระหว่างจับๆ นานถึง 30 วัน คนเดือดร้อน เกิดปัญหาแน่นอน ปัญหาความรู้สึก นอกจากนี้ถ้าหลักฐานไม่พอ ถ้ายังเขาไม่ใช่คนทำ มันยังไปบานปลายกันใหญ่ ยิ่งสร้างเงื่อนไขของภาครัฐเอง เพราะฉะนั้นตัวนี้มีมันไปโยงกันการที่สื่อควรจะทำอะไรได้ต่อการเตือนอย่างนี้” (จิราพร บุนนาค, สัมภาษณ์ 24 มกราคม 2550)

“วิธีการเชิญคนในพื้นที่ไปให้ข้อมูลกับเจ้าหน้าที่รัฐใช้วิธีที่ไม่ค่อยดี โดยเฉพาะกับเด็กนักศึกษา มีเด็กปีสี่คนหนึ่ง มันไว้หนวดถูกสงสัยว่าเป็นผู้ต้องหา ตำรวจ ทหารเอารถถังไปล้อมบ้านเขาล็อกตัวไป เขาจบถึงปริญญาตรี จะให้เขารู้สึกอย่างไร พอถึงเวลาละหมาด ผกก้อขอพาเด็กไปละหมาด เขาก็ขอให้จำไปคุม ผมบอกว่าเค้าไม่ใช่ผู้ต้องหา คุณแค่เชิญเขามาสอบ ถึงบอกว่ามันจะเป็นการใช้อำนาจตาม พ.ร.ก. ทำให้ผู้แก้ปัญหาได้ประโยชน์ในการทำงาน แต่ลักษณะนี้เป็นเชิงข่มขู่ ทำไมคุณต้องทำอะไรตามใจชอบ บางทีคุณบอกว่ามีหมายจับ จริงๆ ไม่มี โทกทั้งเพ พ.ร.ก. ถูกคุณนำไปใช้ในทางที่แย่มากๆ ทืออย่างนี้กลับไม่เคยเป็นข่าวเลย” (ผศ.ดร.วรวิทย์ บารู, สัมภาษณ์ 26 สิงหาคม 2549)

ผลการทดสอบความแตกต่างระหว่างค่าเฉลี่ยในการประเมินคุณค่าข่าวในองค์ประกอบนี้ของกลุ่มตัวอย่างพบว่า กลุ่มนักสื่อสารมวลชนมีการให้ระดับคุณค่าข่าวกับองค์ประกอบ “การแก้ไขปัญหของภาครัฐ” มากกว่ากลุ่มอื่นๆ โดยกลุ่มผู้ให้ข้อมูลเห็นว่า การให้คุณค่าข่าวกับองค์ประกอบนี้ของนักสื่อสารมวลชนสังเกตเห็นได้จากการเลือกแหล่งข่าวของสื่อมวลชนที่มักยึดติดกับแหล่งข่าวที่เป็นเจ้าหน้าที่ของรัฐ

“ยังมีอีกเรื่องหนึ่งที่นักข่าวไม่กล้าที่จะรายงานข่าวอีกด้าน ตอนนั้นมีการลอบวางระเบิดซีไฟร์ ในรถคันหนึ่งในลักษณะคาร์บอมบ์ที่ปัตตานี ซึ่งตอนนั้นเขารู้ได้ก่อนที่มันจะระเบิด หลังจากนั้นมีการจับกุมผู้ต้องสงสัยเป็นชายคนหนึ่ง ซึ่งเขาให้การปฏิเสธ แต่การรายงานของนักข่าวก็จะรายงานด้านเดียวที่เป็นแหล่งข่าวจากเจ้าหน้าที่ เอามาจากบันทึกประจำวันซึ่งมันก็เป็นข้อมูลด้านเดียว ทีนี้เราก็ไปสืบมาก็ได้ข้อเท็จจริงอีกอันหนึ่งว่า ผู้ชายคนนี้ในวันเกิดเหตุเขาไม่ได้อยู่ในที่เกิดเหตุ แต่เขาอยู่ในปัตตานีเหมือนกันคืออยู่ในสำนักคณะกรรมการกลางอิสลามประจำ จว. ปัตตานี เพื่อที่จะมาหย่ากับภรรยา มีพยานรู้เห็น มีผู้นำศาสนาซึ่งพยายามทำหน้าที่ไกลเกลี่ยครอบครัวนี้ให้เขาคืนคืนกัน โดยผู้นำศาสนาคณะนี้ยืนยันได้ว่าผู้ชายคนนี้อยู่ใน สนง. จริง ไม่ได้อยู่ในที่เกิดเหตุ ไม่ได้ไปทำอะไรอย่างที่ตำรวจบอก พอเราได้ความจริงอย่างนี้มาก็พยายามต่อนักข่าว เพื่อที่จะให้มาสัมภาษณ์พยานก็คือผู้นำศาสนาหรือโต๊ะครูคนนี้เขาก็ยินดีที่จะให้สัมภาษณ์ นักข่าวรู้แต่ก็ไม่ยอมมาและก็ไม่สนใจที่จะทำข่าวขึ้นนี้ เพราะว่ามันออกมาในลักษณะที่จะไปขัดกับข้อมูลของตำรวจ และไม่เป็นไปในทิศทางเดียวกับที่ตำรวจอยากให้เป็น” (ไชรยา จามจุรี, สัมภาษณ์ 30 สิงหาคม 2549)

องค์ประกอบที่ 2 “ความสันติสุข”

องค์ประกอบที่ 2 บรรยายได้ด้วยตัวแปรจำนวน 10 ตัวแปร มีน้ำหนักองค์ประกอบมากที่สุดจนถึงน้อยที่สุด ตั้งแต่ 0.821 - 0.646 ตัวแปรที่มีค่าน้ำหนักองค์ประกอบสูงสุด 3 ลำดับแรกคือ ตัวแปรที่ 92 ตัวอย่างของการจัดการความขัดแย้งด้วยสันติวิธีในสังคมไทยที่ผ่านมา (0.821) ตัวแปรที่ 93 วิธีการปฏิบัติที่เป็นไปตามแนวทางคิดสันติวิธี (0.788) ตัวแปรที่ 91 แนวคิดในการจัดการปัญหาความขัดแย้งด้วยสันติวิธีจากฝ่ายต่างๆ (0.777) แหล่งของความแปรปรวนรวมขององค์ประกอบนี้เท่ากับ 28.471 คิดเป็นร้อยละ 28.471 ของความแปรปรวนทั้งหมด ซึ่งกลุ่มตัวแปรส่วนใหญ่อธิบายถึงแนวคิดสันติวิธีที่ใช้ในการจัดการปัญหาความขัดแย้งในสังคม วิธีการต่างๆ ที่จะนำไปสู่การคลี่คลายปัญหา การเผยแพร่แนวคิดสันติวิธีและปัญหาของการนำสันติวิธีมาใช้ในพื้นที่ชายแดนได้ รวมถึงการมีส่วนร่วมของสังคมไทยในการแก้ปัญหา ผู้วิจัยจึงตั้งชื่อองค์ประกอบด้านนี้ว่า “ความสันติสุข” (ดูตารางน้ำหนักองค์ประกอบในภาคผนวก ค)

ผลรวมของค่าเฉลี่ยในองค์ประกอบนี้มีระดับคุณค่าความเป็นชาวอยู่ในระดับมาก เมื่อนำตัวแปรทั้งหมดในองค์ประกอบนี้มาจัดลำดับค่าเฉลี่ยพบว่า ตัวแปรทั้ง 10 ตัวแปรมีค่าเฉลี่ยอยู่ระหว่าง 4.04 - 3.70 และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานอยู่ระหว่าง 1.15 - 1.06 ตัวแปรที่มีค่าเฉลี่ยมากที่สุดคือ ตัวแปรที่ 98 การมีส่วนร่วมของประชาชนในสังคมไทยในการแก้ปัญหา มีค่าคะแนนเฉลี่ย 4.04 รองลงมาคือ ตัวแปรที่ 99 ข้อเสนอเกี่ยวกับวิธีการต่างๆ ที่จะทำให้เกิดความปลอดภัยในชุมชน มีค่าคะแนนเฉลี่ย 4.02 และตัวแปรที่ 97 การร่วมมือระหว่างภาครัฐกับประชาชนในพื้นที่ในการแก้ปัญหา มีค่าคะแนนเฉลี่ย 3.98 ส่วนตัวแปรที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุดคือ ตัวแปรที่ 82 ตัวอย่างของการจัดการความขัดแย้งด้วยสันติวิธีในสังคมไทยที่ผ่านมา มีค่าคะแนนเฉลี่ย 3.70 ดังผลในตารางต่อไปนี้

ตารางที่ 14 ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานและระดับความมีคุณค่าเป็นชาวขององค์ประกอบ “ความสันติสุข”

ลำดับที่	ตัวแปรที่	ตัวแปร	X	S.D.	ระดับความมีคุณค่าเป็นชาว
1	98	การมีส่วนร่วมของประชาชนในสังคมไทยในการแก้ปัญหา	4.04	1.06	มาก
2	99	ข้อเสนอเกี่ยวกับวิธีการต่างๆ ที่จะทำให้เกิดความปลอดภัยในชุมชน	4.02	1.10	มาก
3	97	การร่วมมือระหว่างภาครัฐกับประชาชนในพื้นที่ในการแก้ปัญหา	3.98	1.10	มาก
4	95	ปัญหาและอุปสรรคของการนำสันติวิธีมาใช้ในพื้นที่ 3 จว.ชายแดนใต้	3.80	1.15	มาก
5	94	การเผยแพร่แนวคิดสันติวิธีในสังคมไทย	3.80	1.16	มาก
6	93	วิธีการปฏิบัติที่เป็นไปตามแนวทางคิดสันติวิธี	3.79	1.12	มาก
7	90	แนวคิดในการจัดการปัญหาที่ภาครัฐใช้ในปัจจุบัน	3.78	1.11	มาก
8	91	แนวคิดในการจัดการปัญหาความขัดแย้งด้วยสันติวิธีจากฝ่ายต่างๆ	3.78	1.11	มาก
9	96	แนวคิดอื่นๆ ของการจัดการความขัดแย้งในพื้นที่ 3 จังหวัดชายแดนใต้	3.78	1.15	มาก
10	82	ตัวอย่างของการจัดการความขัดแย้งด้วยสันติวิธีในสังคมไทยที่ผ่านมา	3.70	1.15	มาก
รวม			3.85	1.12	มาก

เมื่อทดสอบความแตกต่างระหว่างค่าเฉลี่ยของกลุ่มตัวอย่างตามความเกี่ยวข้องกับวิกฤตการณ์พบว่า มีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญที่ระดับ 0.05 แสดงว่า กลุ่มตัวอย่างแต่ละกลุ่มประเมินระดับคุณค่าข่าวกับองค์ประกอบนี้แตกต่างกัน เมื่อนำมาทดสอบความแตกต่างรายคู่ตามวิธีของ Scheffé พบว่า กลุ่มนักสื่อสารมวลชน ให้คุณค่าข่าวกับองค์ประกอบ “ความสันติสุข” มากกว่าประชาชนทั่วไป ดังผลในตารางที่ 15

ตารางที่ 15 การเปรียบเทียบความแตกต่างในการประเมินระดับคุณค่าข่าวในองค์ประกอบ “ความสันติสุข” ตามกลุ่มตัวอย่างที่มีความเกี่ยวข้องกับวิกฤตการณ์แตกต่างกัน

กลุ่มตัวอย่างที่มีความเกี่ยวข้องกับวิกฤตการณ์	องค์ประกอบ “ความสันติสุข”				
	n	X	S.D.	F	P
1. ผู้เชี่ยวชาญด้านวิกฤตการณ์	100	3.789	0.881	3.443	0.017*
2. ภาครัฐ	115	3.841	1.012		
3. นักสื่อสารมวลชน	109	4.090	0.713		
4. ประชาชนทั่วไป	178	3.738	0.918		
คู่ที่แตกต่างกัน	3>4				

*P<0.05

ในองค์ประกอบด้าน “ความสันติสุข” สิ่งที่กลุ่มตัวอย่างมีความเห็นว่าสมควรเป็นข่าวในระดับมากที่สุด ในองค์ประกอบนี้คือ การมีส่วนร่วมของประชาชนในสังคมไทยในการแก้ปัญหา ข้อมูลจากการสัมภาษณ์เชิงลึกพบว่า ประชาชนสามารถมีส่วนร่วมในการแก้ปัญหาได้ทั้งทางตรงและทางอ้อม การมีส่วนร่วมในทางตรงคือ การให้ความร่วมมือของประชาชนในพื้นที่จังหวัดชายแดนใต้กับภาครัฐหรือองค์กรต่างๆ ที่เข้ามาจัดการปัญหา ขณะที่การมีส่วนร่วมโดยทางอ้อมคือ สังคมไทยต้องพยายามที่จะทำความเข้าใจในสถานการณ์ที่เกิดขึ้นอย่างรอบด้าน การไม่เกิดอคติหรือความคิดที่เหมารวมต่อคนไทยมุสลิม ที่จะนำไปสู่ความแตกแยกในสังคมไทยยิ่งขึ้น ตลอดจนการสนับสนุนหรือส่งเสริมกิจกรรมที่สร้างสรรค์และนำไปสู่ความเข้าใจอันดีระหว่างกลุ่มต่างๆ ในสังคม

“ข่าวต้องทำให้สังคมตระหนักถึงผลกระทบจากการที่ผู้คนใช้ความรุนแรงต่อกัน มันสร้างผลกระทบต่อชีวิตที่เกี่ยวข้องอย่างไรบ้าง นอกจากนั้นยังอยากให้ไปปลุกจิตสำนึกเขาอีกว่า จะปล่อยให้แม่มีมาย เด็กกำพร้าแบบนี้ก็ร้ายก็พันคน มันถึงจะยุติ รวมทั้งต้องสื่อออกไปด้วยว่า คนไทยมีส่วนร่วมในการจะหยุดยั้ง ยุติความรุนแรงที่เกิดขึ้นในพื้นที่อย่างไรได้บ้าง ปัญหาใน 3 จังหวัดไม่ใช่ปัญหาของคนแคใน 3 จังหวัด แต่มันคือปัญหาของคนทั้งประเทศ เราจะมีส่วนร่วมในการที่จะหยุดยั้งวิกฤตการณ์ที่เกิดขึ้นอย่างไรได้บ้าง” (โชรยา จามจุรี, สัมภาษณ์ 30 สิงหาคม 2549)

เมื่อพิจารณาตามค่าเฉลี่ยในองค์ประกอบนี้พบว่า แนวคิดในการแก้ปัญหาที่กลุ่มตัวอย่างให้ความสำคัญคือ “แนวคิดสันติวิธี” ซึ่งเห็นว่าข้อมูลหรือเรื่องราวที่สมควรเสนอเป็นข่าวคือ ความเข้าใจในความหมายของแนวคิดสันติวิธี วิธีการปฏิบัติต่างๆ ที่เป็นไปตามแนวทางนี้ ซึ่งองค์กรต่างๆ ในสังคมที่รณรงค์เรื่องนี้ได้จัดขึ้น

โดยเฉพาะการสานเสวนาหรือ Citizen dialogue ซึ่งเป็นวิธีการหนึ่งในกระบวนการสันติวิธีที่เป็นการเปิดโอกาสให้ฝ่ายต่างๆ ที่มีส่วนเกี่ยวข้องกับปัญหาหรือได้รับผลกระทบจากสถานการณ์ ได้มาร่วมรับฟังมุมมองและความรู้สึกของกันและกัน เพื่อให้เกิดความเข้าใจและนำไปสู่การแสวงหาหนทางแก้ไขร่วมกัน นอกจากนี้ยังรวมถึงตัวอย่างของการจัดการความขัดแย้งด้วยสันติวิธีที่เคยเกิดขึ้นในสังคมไทย

“ในหน้าหนังสือพิมพ์หรือในทีวีแทบจะทุกช่องไม่เห็นมีข่าวอะไรที่เกี่ยวกับเรื่องสันติภาพ แนวทางสันติวิธีเลย ว่าตรงไหนเขาใช้สันติภาพอย่างไร ประเทศไหนมีความขัดแย้ง แล้วตัวอย่างของสันติวิธีในการจัดการความขัดแย้ง แล้วมันสำเร็จหรือไม่สำเร็จอย่างไร ไม่ค่อยมีเลย ในขณะที่พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวพูดมาตั้งแต่หลายสิบปีมาแล้ว ช่วง 5 ธันวาคมให้มีไมตรีไมตรีเมตตาตากุณาต่อกัน มีความรักสามัคคีกันทุกอย่างคือสันติวิธีหมดเลย ประเทศไทยก็มีต้นทุนของสันติวิธีอยู่แล้ว ในจิตวิญญาณของคนไทยทุกคนแต่ไม่เคยเอาต้นทุนที่เป็นจุดแข็งของตัวเองออกมาใช้เพื่อให้เกิดประโยชน์ในการจัดการกับปัญหา ในหน้าหนังสือพิมพ์กับทีวี มีบางช่วงบางตอนใหม่ อาทิหนึ่งหรือเดือนหนึ่งออกมาพูดเรื่องสันติวิธีตัวอย่างการจัดการปัญหาของประเทศอื่นที่เขาใช้สันติวิธีแล้วไม่ได้ผล มันก็มี ได้ผลมันก็มี หรือบางทีก็ของประเทศไทยเอง มีตั้งหลายกรณีเอามาศึกษาแล้วก็เอามาเจาะให้ลึก” (จิราพร บุนนาค 24 มกราคม 2550)

“สื่อส่วนใหญ่จะชอบถามแต่เพียงว่าสุดท้ายแล้วมันจะจบยังไง อยากแค้นรู้แค่ปลายเหตุ แต่ไม่สนใจกระบวนการเลย ชาวต้องมีพื้นที่หรือเวลาให้กลุ่มที่เขาทำงานทางด้านสันติวิธีสมานฉันท์ได้อธิบายให้กับประชาชนได้เข้าใจว่าสันติวิธีมันคืออะไร กระบวนการสันติวิธีมีอะไรบ้าง Citizen dialogue หรือประชาเสวนาคืออะไร มันเป็นหัวใจของเรื่องเลย สื่อจำเป็นต้องสร้างความเข้าใจให้เกิดขึ้น โดยเข้าถึงแล้วเข้าใจแล้วไม่นำเสนอสู่ความแตกแยก สื่อเองอาจจะไม่รู้ว่ามันทำให้เกิดความแตกแยกแต่เพราะสื่อไม่ได้ศึกษากระบวนการสันติวิธี ถ้าสื่อจะทำข่าวให้เกิดความสมานฉันท์ ต้องไม่ใช่การไปถามแหล่งข้อมูลให้พูดโต้ตอบกัน เพราะมันเป็นการ debate ไม่ใช่การ dialogue นักข่าวต้องเรียนรู้เรื่องนี้เพื่อคิดประเด็นข่าวให้เป็นลักษณะนี้ เพราะสันติวิธีอย่างหนึ่งคือคิดเชิงบวก ถ้าคิดเชิงลบเมื่อไหร่ไม่มีทางแก้ปัญหาได้หรอก” (ศ.นพ. วันชัย วัฒนศัพท์, สัมภาษณ์ 19 มกราคม 2550)

เช่นเดียวกับความคิดเห็นของกลุ่มผู้ให้ข้อมูลที่เป็นนักวิชาการด้านนิเทศศาสตร์ ที่เห็นว่าข่าวของสื่อมวลชนต้องนำเสนอทางเลือกที่หลากหลายในการแก้ไขปัญหาในวิกฤตการณ์ที่เกิดขึ้น โดยไม่มุ่งเพียงการเสนอข่าวที่ส่งเสริมการใช้ความรุนแรงในการแก้ปัญหาเพียงหนทางเดียว

“เราต้องแยกกันสองอย่าง คือเรื่องของความขัดแย้งกับเรื่องของความรุนแรง สองอย่างนี้แตกต่างกัน ความขัดแย้งเป็นเรื่องธรรมชาติมากๆ ของความเป็นมนุษย์ ปัญหาอยู่ที่ว่า เมื่อขัดแย้งกันแล้ว จะแก้ไข ปัญหาความขัดแย้งนั้นได้อย่างไร ผมเข้าใจเองว่า สมานฉันท์ ไม่ได้หมายถึง ไม่ได้ให้คนไม่ขัดแย้งกัน คนยังขัดแย้งกันอยู่ แต่ว่า เราแก้ไขความขัดแย้ง โดยไม่ใช่ความรุนแรงมากกว่า ความขัดแย้งแก้ไขให้หมดประเทศนี้ไม่ได้หรอก เป็นธรรมชาติของมนุษย์ที่ต้องขัดแย้ง แต่ปัญหาก็คือ เมื่อมันเกิดความขัดแย้งตรงนั้นขึ้นมาจะ ทำอย่างไรให้สังคมของเราไม่ต้องเผชิญหน้ากับความรุนแรง วิธีการแก้ไขความขัดแย้งมีมากมาย ที่ไม่ต้องใช้ความรุนแรงในการแก้ไขปัญหาเสมอไป ตรงนี้เป็นประเด็นสำคัญที่จะต้องเอามาสู่การพิจารณาของสื่อที่จะนำเสนอ คือ ชี้ให้เห็นทางเลือกของการแก้ไขปัญหาว่ามันมีหลากหลายแค่ไหน อย่าไปติดอยู่ตรงที่ว่า เขา

ระเบิดบุ/ปรอม หรือว่า ต้องใช้ความรุนแรง ต้องเด็ดขาดจริงจัง อะไรอย่างนี้ ใช้ความรุนแรงเพียงอย่างเดียว (นรินทร์ นำเจริญ, สัมภาษณ์ 29 มีนาคม 2550)

กลุ่มผู้ให้ข้อมูลที่เป็นประชาชนทั่วไปต้องการให้ชื่อนำเสนอหนทางแก้ปัญหาที่เป็นลักษณะของสันติวิธี หรือวิธีการอื่นใดก็ตามที่ไม่ใช่การใช้ความรุนแรง รวมถึงต้องมีการเสนอข่าวที่เกี่ยวข้องกับพฤติกรรมของเจ้าหน้าที่รัฐในการนำกระบวนการสันติวิธีไปใช้ในพื้นที่ด้วย

องค์ประกอบที่ 3 “การตรวจสอบ”

องค์ประกอบที่ 3 บรรยายได้ด้วยตัวแปรจำนวน 12 ตัวแปร มีน้ำหนักองค์ประกอบมากที่สุดจนถึงน้อยที่สุด ตั้งแต่ 0.648 - 0.461 ตัวแปรที่มีค่าน้ำหนักองค์ประกอบสูงสุด 3 ลำดับแรกคือ ตัวแปรที่ 82 การตรวจสอบหลักฐานที่เจ้าหน้าที่รัฐใช้เป็นแนวทางในการจับกุมผู้ถูกกล่าวหา และตัวแปรที่ 81 การตรวจสอบพฤติกรรมที่ไม่เหมาะสมของเจ้าหน้าที่รัฐในต่อประชาชนบางกลุ่ม (0.648) ตัวแปรที่ 85 การตรวจสอบระดับความรุนแรงของสถานการณ์ความไม่สงบที่เกิดขึ้นแต่ละครั้ง (เช่น เป็นการสร้างสถานการณ์ เป็นสถานการณ์รุนแรงระดับปานกลาง - สูง ฯลฯ) (0.646) แหล่งของความแปรปรวนรวมขององค์ประกอบนี้เท่ากับ 4.907 คิดเป็นร้อยละ 4.957 ของความแปรปรวนทั้งหมด ซึ่งกลุ่มตัวแปรส่วนใหญ่อธิบายถึงความต้องการให้มีการตรวจสอบหน่วยงานของรัฐ องค์กรเอกชน และภาคประชาชนที่ปฏิบัติการในพื้นที่ อาทิ เจ้าหน้าที่ของรัฐ สื่อมวลชน ผู้ก่อการ ฯลฯ ซึ่งประเด็นที่ต้องการให้ตรวจสอบมีหลายด้าน อาทิ ด้านมนุษยธรรมและสิทธิมนุษยชน ด้านความชอบธรรมในการบริหารจัดการปัญหา ด้านข้อมูลข่าวสารที่ผิดพลาด (จากเจ้าหน้าที่รัฐและสื่อมวลชน) ตลอดจนการปฏิบัติการของเจ้าหน้าที่รัฐ ผู้วิจัยจึงตั้งชื่อองค์ประกอบด้านนี้ว่า “การตรวจสอบ” (ดูตารางน้ำหนักองค์ประกอบในภาคผนวก ค)

ผลรวมของค่าเฉลี่ยในองค์ประกอบนี้มีระดับคุณค่าความเป็นข่าวอยู่ในระดับมาก เมื่อนำตัวแปรทั้งหมดในองค์ประกอบนี้มาจัดลำดับค่าเฉลี่ยพบว่า ตัวแปรทั้ง 12 ตัวแปรที่มีค่าเฉลี่ยอยู่ระหว่าง 4.11 - 3.57 และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานอยู่ระหว่าง 1.18 - 1.08 ตัวแปรที่มีค่าเฉลี่ยมากที่สุดคือ ตัวแปรที่ 89 การแก้ข่าวของสื่อมวลชน หากข้อมูลที่เคยเสนอไปผิดพลาด มีค่าคะแนนเฉลี่ย 4.11 รองลงมาคือ ตัวแปรที่ 88 การชี้แจงหรือแก้ไขความเข้าใจผิดเกี่ยวกับเหตุการณ์ที่เกิดขึ้น มีค่าคะแนนเฉลี่ย 3.94 และตัวแปรที่ 87 การดำเนินการของภาครัฐกับผู้ที่ถูกจับกุม มีค่าคะแนนเฉลี่ย 3.89 ส่วนตัวแปรที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุดคือ ตัวแปรที่ 78 การตรวจสอบการบริหารจัดการปัญหาของภาครัฐ เช่น ด้านการดูแลความปลอดภัย การให้ความช่วยเหลือ การให้ความยุติธรรม ฯลฯ มีค่าคะแนนเฉลี่ย 3.57 ดังผลในตารางที่ 16

ตารางที่ 16 ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานและระดับความมีคุณค่าเป็นข่าวขององค์ประกอบ “การตรวจสอบ”

ลำดับ ที่	ตัว แปรที่	ตัวแปร	X	S.D.	ระดับความ มีคุณค่า เป็นข่าว
1	89	การแก้ไขข้อผิดพลาดของสื่อมวลชนหากข้อมูลที่เคยเสนอไปผิดพลาด	4.11	1.11	มาก
2	88	การชี้แจงหรือแก้ไขความเข้าใจผิดเกี่ยวกับเหตุการณ์ที่เกิดขึ้น	3.94	1.08	มาก
3	87	การดำเนินการของภาครัฐกับผู้ที่ถูกจับกุม	3.89	1.10	มาก
4	86	ความคืบหน้าหรือต่อเนื่องของเหตุการณ์ที่เกิดขึ้นก่อนหน้า	3.82	1.12	มาก
5	79	การตรวจสอบข้อมูลต่างๆ ที่เจ้าหน้าที่รัฐนำมาเผยแพร่	3.74	1.10	มาก
6	85	การตรวจสอบระดับความรุนแรงของสถานการณ์ความไม่สงบที่เกิดขึ้นแต่ละครั้ง (เช่น เป็นการสร้างสถานการณ์ เป็นสถานการณ์รุนแรงระดับปานกลาง – สูง ฯลฯ)	3.73	1.17	มาก
7	81	การตรวจสอบพฤติกรรมที่ไม่เหมาะสมของเจ้าหน้าที่รัฐในต่อประชาชนบางกลุ่ม	3.72	1.11	มาก
8	83	การตรวจสอบด้านมนุษยธรรมและสิทธิมนุษยชนของประชาชนในพื้นที่จังหวัดชายแดนใต้ เช่น การขึ้นบัญชีดำ การจับกุมและคุมขังผู้ต้องสงสัยอย่างไม่เป็นธรรม ฯลฯ	3.68	1.16	มาก
9	84	กระบวนการและผลการตรวจสอบทางนิติวิทยาศาสตร์ที่นำมาใช้ในพื้นที่จังหวัดชายแดนใต้	3.66	1.13	มาก
10	82	การตรวจสอบหลักฐานที่เจ้าหน้าที่รัฐใช้เป็นแนวทางในการจับกุมผู้ถูกกล่าวหา	3.66	1.14	มาก
11	80	การตรวจสอบการทำงานในพื้นที่จังหวัดชายแดนใต้ของเจ้าหน้าที่รัฐระดับปฏิบัติการ	3.62	1.10	มาก
12	78	การตรวจสอบการบริหารจัดการปัญหาของภาครัฐ เช่น ด้านการดูแลความปลอดภัย การให้ความช่วยเหลือ การให้ความยุติธรรม ฯลฯ	3.57	1.18	มาก
รวม			3.76	1.12	มาก

เมื่อทดสอบความแตกต่างระหว่างค่าเฉลี่ยของกลุ่มตัวอย่างตามความเกี่ยวข้องกับวิกฤตการณ์พบว่า มีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญที่ระดับ 0.01 แสดงว่า กลุ่มตัวอย่างแต่ละกลุ่มประเมินระดับคุณค่าข่าวกับองค์ประกอบนี้แตกต่างกัน เมื่อนำมาทดสอบความแตกต่างรายคู่ตามวิธีของ Scheffé พบว่า กลุ่มนักสื่อสารมวลชนให้คุณค่าข่าวกับองค์ประกอบ “การตรวจสอบ” มากกว่ากลุ่มภาครัฐ ดังผลในตารางที่ 17

ตารางที่ 17 การเปรียบเทียบความแตกต่างในการประเมินระดับคุณค่าข่าวในองค์ประกอบ “การตรวจสอบ” ตามกลุ่มตัวอย่างที่มีความเกี่ยวข้องกับวิกฤตการณ์แตกต่างกัน

กลุ่มตัวอย่างที่มีความเกี่ยวข้องกับวิกฤตการณ์	องค์ประกอบ “การตรวจสอบ”				
	n	X	S.D.	F	P
1. ผู้เชี่ยวชาญด้านวิกฤตการณ์	100	3.687	0.719	4.053	0.007**
2. ภาครัฐ	115	3.636	0.934		
3. นักสื่อสารมวลชน	109	4.007	0.810		
4. ประชาชนทั่วไป	178	3.736	0.829		
คู่ที่แตกต่างกัน	3>2				

**P<0.01

ในองค์ประกอบด้าน “การตรวจสอบ” สิ่งในกลุ่มตัวอย่างมีความเห็นว่าสมควรเป็นข่าวในระดับมากทุกข้อ โดยสิ่งที่กลุ่มตัวอย่างเห็นว่าสมควรเสนอเป็นข่าวมากที่สุดในองค์ประกอบนี้คือ การตรวจสอบเนื้อหาข่าวของสื่อมวลชนด้วยตนเองและการแก้ข่าวที่เสนอไปแล้วมีข้อมูลผิดพลาด จากการสัมภาษณ์พบว่า กลุ่มผู้รับสารที่เป็นประชาชนในพื้นที่จังหวัดชายแดนใต้มีความต้องการให้สื่อมวลชนตรวจสอบความถูกต้องในเนื้อหาข่าวของตนเองมากที่สุด เนื่องจากความผิดพลาดในเนื้อหาข่าวจะส่งผลกระทบต่อความเป็นอยู่ของประชาชนในพื้นที่หลายด้าน ในกรณีที่เกิดความผิดพลาดในรายละเอียดสำคัญของข่าวแล้วมีการแก้ไขในการนำเสนอครั้งต่อมา จะยิ่งเพิ่มความน่าเชื่อถือต่อสื่อมวลชนมากยิ่งขึ้น

“เวลาสื่อนำเสนอข่าว และสรุปท้ายด้วยการคาดว่าสาเหตุจะมาจากสถานการณ์ความไม่สงบ จริงๆ มันอาจจะเป็นแค่เรื่องส่วนตัวยิ่งกัน แต่ก็โยงไปว่าเป็นสถานการณ์ไปหมดโดยเฉพาะกรณีที่เกิดรายวัน บางทีสื่อควรจะเสนอแบบคาดว่าเป็นกลางเอาไว้ก่อนก็ได้นะ เพราะถ้าเป็นการคาดว่ามันก็ไม่ได้หมายความว่ามันจะเป็นฝีมือของผู้ก่อการก็ได้ อาจจะเป็นทะเลาะกันและก็อาฆาตมาดร้ายกันมาก่อนก็ได้ ข่าวจะได้ไม่ผิด ถ้ามันพันธะเบี่ยงลงไปเลยอาจจะแก้ข่าวลำบาก ถ้าวันหลังตำรวจเขาสรุปว่า ไม่ได้เป็นไปอย่างที่คาดการณ์ในข่าวอีกวันหนึ่งมาสื่อก็ควรจะแก้ข่าวให้ ไม่ใช่เรื่องเสียหาย ไม่ต้องกลัวเสียฟอร์ม ลงไปเลยว่าคราวที่แล้วลงข้อมูลคลาดเคลื่อนไป ได้รับข้อมูลไม่ตรง มันก็ไม่ใช่เรื่องแปลก” (ประทีป แซ่เฮ้ง, สัมภาษณ์ 21 มีนาคม 2550)

“เข้าใจว่าข่าวต้องการความรวดเร็วในการนำเสนอ แต่พอมันรวดเร็วแล้วข่าวก็มีโอกาสผิดพลาด แต่ว่าการผิดพลาดนั้น สื่อไม่เคยออกมาขอโทษเลย ยกตัวอย่างง่ายๆ เรื่องหมอแว เรื่องคดีใจไอ สื่อได้พิพากษาไปแล้วว่า คนนี้เป็นคนทำ แต่ว่าพอเขาหลุดจากคดี ความเท่าเทียมความสมดุลระหว่างการให้ข่าวมันต่างกันเลย ไม่ได้ให้ความสำคัญกับการแก้ข่าวเลย รวมทั้งข้อสรุปที่เหตุการณ์จบลงแล้ว ถึงขั้นตอนของการพิพากษาแล้ว ยังไม่ได้รับการนำเสนอเท่าไร การเสนอข่าวควรจะมีการแก้ข่าวหากผิดพลาด มีความต่อเนื่องจนจบคดีจนคดีสิ้นสุด และสื่อมวลชนเองจะต้องถูกตรวจสอบจากองค์กรภายนอกด้วย” (อับดุลชะฎูร์ บิน ซาฟิอีย์ ดินอะ, สัมภาษณ์ 15 มิถุนายน 2549)

ตัวแปรย่อยในองค์ประกอบนี้ที่มีคุณค่าเป็นข่าวในระดับรองลงมาคือ ข่าวการชี้แจงหรือแก้ไขความเข้าใจผิดเกี่ยวกับเหตุการณ์ที่เกิดขึ้นอาจเป็นมาจากเจ้าหน้าที่รัฐ ประชาชน องค์กรที่เกี่ยวข้อง ฯลฯ รวมถึงข่าวเกี่ยวกับการตรวจสอบข้อมูลต่างๆ ที่เจ้าหน้าที่รัฐนำมาเผยแพร่ ทั้งข่าวการตรวจสอบเกี่ยวกับข้อเท็จจริงเกี่ยวกับรายละเอียดของเหตุการณ์ความไม่สงบที่เกิดขึ้นระหว่างข้อมูลจากเจ้าหน้าที่รัฐกับข้อมูลจากแหล่งอื่นๆ

“การเสนอข่าวของสื่อตลอดเวลาที่ผ่านมาโดยเฉพาะข่าวในลักษณะตรวจสอบการทำงานของภาครัฐถือว่ามีผลมากต่อพื้นที่ ทั้งด้านนโยบายและภาคปฏิบัติการในพื้นที่ เช่น กรณีตากใบเกิดผลเสียอย่างไร การอุ้มฆ่าต่างๆ และเป็นตัวตรวจสอบการทำงานของเจ้าหน้าที่ด้วย ทำให้การดำเนินตามนโยบายของรัฐบาลมีความระมัดระวังมากขึ้น เพราะสื่อจ้องอยู่ ซึ่งข่าวที่เป็นการตรวจสอบการทำงานของภาครัฐที่ผิดพลาดตรงนี้ ถ้าเราขยายพื้นที่ข่าวให้มันเพิ่มขึ้น ก็อาจมีส่วนช่วยประชาชนในพื้นที่ได้มาก” (ผศ.ดร.ศรีสมภพ จิตภิรมย์ศรี, สัมภาษณ์ 28 สิงหาคม 2549)

“ทุกวันนี้ที่เกิดเหตุการณ์ใหญ่ๆ อย่างกรณีตากใบหรือกรือเซะ ข่าวที่ออกไปกับสิ่งที่เรารู้ๆ กันในชุมชน บางทีความจริงก็ไม่ตรงกัน เช่น เรื่องคนทำ สาเหตุ ลำดับการเกิดเหตุการณ์ ฯลฯ ชาวบ้านก็จะเข้าใจว่า การเสนอข่าวไม่ยุติธรรม ทำไมเมื่อเกิดเหตุการณ์ที่ตากใบก็ดี กรือเซะก็ดี ข่าวมันน้อยเกินไปที่จะออกข่าวว่าฝ่ายรัฐก็ต้องรับผิดชอบเรื่องนี้ด้วย คล้ายๆ กับว่ารัฐไม่ต้องรับผิดชอบ เสนอข่าวแต่เพียงว่า คนใน 3 จังหวัดเป็นคนร้าย คนมุสลิมทั้งหมดเป็นคนร้าย เป็นคนที่ชอบทำสิ่งที่ไม่ให้เกิดสันติภาพ” (อับดุลเราะห์มาน อับดุลซามัด, สัมภาษณ์ 29 สิงหาคม 2550)

“อย่างข่าวการฆ่ากบฏครบครัน 8 ศพ แม้แต่เด็กตัวเล็กๆ ก็โดนฆ่าเหมือนกัน ข่าวก็เสนอตามที่ทหารบอก ว่ามีการฆ่ากันที่นั่นที่นี่ มีอาวุธปืน มีระเบิด มีก็คนก็ศพ แต่ก็ไม่ได้สานต่อว่า ใครเป็นคนฆ่า มีที่ไปที่ไปอย่างไร ทำไมชาวบ้านเขาถึงบอกว่า คนที่ฆ่าเป็นทหาร ทำไมชาวบ้านเขาพูดว่า คินเกิดเหตุได้ยินเสียงของวิทยุสื่อสารของตำรวจของทหาร นักข่าวไม่มีการหาข้อมูลเพิ่มเติมไม่มีการตรวจสอบเลยว่า ข้อมูลที่ตัวเองได้มา เป็นความจริงหรือไม่ หนาซ้ำถ้าเทียบกับกรณีครุจุหลังเป็นครุพุทธ ข่าวในส่วนหนึ่งอาจจะสะท้อนให้เห็นถึงผลกระทบจากความรุนแรง เหตุการณ์แบบนี้ก็เกิดขึ้นกับครุไทยมุสลิมเหมือนกัน แต่ข่าวพวกนี้ถูกเสนอน้อยกว่าเรื่องครุจุหลัง ถ้านักข่าวไม่ตรวจสอบทุกประเด็นให้เท่าเทียมกัน โดยเฉพาะประเด็นที่มันใหญ่ๆ มันทำให้เรารู้สึกว่าข่าวมีน้อยอะไรบางอย่างอยู่ในนั้น เช่นอาจจะเป็นการสร้างความชอบธรรมเพื่อที่จะเข้าไปจัดการ” (อิสมาแอ นหวังและ, สัมภาษณ์ 24 สิงหาคม 2549)

ข่าวการตรวจสอบภาครัฐในอีกลักษณะหนึ่งที่มีคุณค่าข่าวคือ การตรวจสอบในเรื่องการจับกุมผู้ถูกกล่าวหาว่าก่อความไม่สงบ การดำเนินการทางกฎหมายหลังจากจับกุม และความคืบหน้าของเหตุการณ์หรือคดีที่ถูกดำเนินการไปแล้ว

“ข่าวเสนอแต่เรื่องความรุนแรง ข่าวยิงกันฆ่ากันที่นั่นที่นี่ เราจะรู้ข้อมูลแค่ที่เกิดเหตุอะไรขึ้น แต่ว่าเบื้องหลังจริงๆ เราไม่ค่อยรู้ว่าสาเหตุจริงๆ ที่เขามีปัญหาขึ้นมา มันไม่ค่อยได้รับรู้จากสื่อสักเท่าไรหรือรู้สึกที่ว่าเสนอมาไม่ใช่ความจริงทั้งหมด รู้สึกว่านำเสนอแค่ด้านเดียว บางทีก็เอามาแถลงข่าวว่าจับได้ แล้วก็เอาไป

สอบสวน แต่ก็ไม่มีข้อมูลอะไรต่อเรื่องออกมาอีกเลย สื่อก็ไม่สามารถไปเอาข้อมูลนี้มาได้ หรือมันจะเป็นความลับราชการ” (ชาญชัย นิยมสมบุญ, สัมภาษณ์ 9 มีนาคม 2550)

“สิ่งที่สื่อชอบบอกก็คือ สาเหตุของคดีในภาคใต้เกิดจากสถานการณ์ความไม่สงบ มันเหมือนกับ Routine ของตำรวจเลย ซึ่งทุกอย่างจะพิมพ์ไว้หมดแล้ว ปรากฏว่าจริงๆ แล้วพอผลคดีออกมา สาเหตุมาจากเรื่องส่วนตัวก็ไปเกือบครึ่ง มันไม่มากอย่างที่ข่าวบอก และข่าวก็ไม่ได้แก้ไขว่าจริงๆ แล้วมันไม่ได้เกิดจากเหตุการณ์นะ ตอนนี่ใครจะฆ่าใครในพื้นที่ 3 จังหวัดนั้นง่ายมากเลย ก็ยิงไปแล้วบอกว่าเกิดจากเหตุการณ์ความไม่สงบ มันก็จบ อย่างเช่น กรณีคุณพิดมูจดิน ส.ว. คิดว่าเมื่อปีนั้นคนนั้นมาเดี่ยว ยิงแม่น กระสุนไม่เคยพบในพื้นที่ 3 จังหวัด แสดงว่าเจ้ามือปืนคนนั้นถูกจ้างมา ไม่ได้อาศัยอยู่ใน 3 จังหวัด มาจากไหนก็ไม่รู้ นัดเดียว เข้าจุดที่สำคัญด้วย ตรงนี้ข่าวไม่เคยเอามาขยายผลต่อ คนก็คิดว่าเป็นฝีมือโจรได้อีกแล้วทั้งที่เป็นเรื่องส่วนตัว” (พญ. เพชรดาว ไต่สัมภาษณ์, สัมภาษณ์ 28 สิงหาคม 2549)

ตัวแปรย่อยที่มีคุณค่าข่าวด้านการตรวจสอบอีกประการหนึ่งคือ ข่าวการตรวจสอบความเหมาะสมของพฤติกรรมทั่วไปของเจ้าหน้าที่รัฐที่ปฏิบัติต่อประชาชนในพื้นที่ ซึ่งกลุ่มผู้ให้ข้อมูลส่วนใหญ่เห็นว่า เรื่องราวการปฏิบัติหน้าที่อย่างไม่ชอบธรรมของเจ้าหน้าที่รัฐบางคนเป็นสิ่งที่ประชาชนในพื้นที่รู้กันดี เช่น การทำทารุณกรรมต่อผู้ต้องสงสัย ผู้ต้องหา หรือผู้ถูกควบคุมตัว ขณะอยู่ในการควบคุมของเจ้าหน้าที่รัฐ ซึ่งเข้าข่ายพฤติกรรมที่ละเมิดสิทธิของประชาชน ดังนั้น หากมีการเสนอข่าวในแง่มุมนี้ก็จะเป็นส่วนหนึ่งของการช่วยคลี่คลายปัญหา ลดความรู้สึกไม่พอใจของประชาชนในพื้นที่ และเพิ่มความร่วมมือแก่ภาครัฐยิ่งขึ้น

“ประเด็นของชาวบ้านตอนนี้ คือ ข่าวที่ไม่เป็นข่าว มันมีความเดือดร้อนของชาวบ้านหลายเรื่อง โดยเฉพาะเรื่อง พ.ร.ก. เรื่องการตรวจค้น เรื่องการจับกุมผู้บริสุทธิ์ ลองสังเกตในสื่อไม่มีการพูดถึงเรื่องราวเหล่านี้เลย จริงๆ มันเป็นเรื่องใหญ่ ชาวบ้านได้รับผลกระทบมหาศาล คุณ Ignore คุณไม่พูดถึงเรื่องเหล่านี้เลยว่าจะได้รับผลกระทบอย่างไร จะมีก็ปรากฏแค่ในงานวิจัยของคนที่ยพยายามจะวิจัยในเรื่องนี้ สายสิทธิมนุษยชนเหล่านี้ แต่ในข่าวไม่พูดถึงเรื่องเหล่านี้เลย” (ไชรยา จามจรี, สัมภาษณ์ 30 สิงหาคม 2549)

“ข่าวน่าจะทำหน้าที่ตรวจสอบหน่วยงานรัฐ คือ ผมมีความสนใจต่อการออกมาพูดของหน่วยงานของรัฐ การระบุว่าคนนั้นทำคดีนี้ทำ ก่อนที่จะมีกระบวนการตรวจสอบเกิดขึ้น ซึ่งคำพูดนี้ก็ไม่สามารถที่จะยืนยันได้ และไม่ควรจะพูดได้อย่างนี้ด้วย มันเสียหาย ยกตัวอย่าง เหตุการณ์ที่เกิดขึ้นที่ตากใบ แผลงข่าวไปสอบถามข้อมูลเฉพาะคนที่เกี่ยวข้องกับกรแก้ปัญหาตรงนั้น แต่ชาวบ้านจริงๆ เขารู้ชาวบ้านบอกว่า ก่อนที่จะมีเหตุการณ์แบบนี้ มันมีคนแต่งตัวคล้ายคนของรัฐเอาเงินไปให้ชาวบ้าน และเรียกไป โดยบอกว่า แม่ทัพจะแจกผลอินทผาลัม หรือไม่ก็บอกว่าไปแก้บวช ชาวบ้านเขาก็ประกาศผ่านไมค์ในมัสยิด และก็เดินทางไปกัน พอไปถึงที่โน่นบับ มันก็เหตุการณ์อย่างนั้นขึ้นมา ข้อมูลอย่างนี้มันไม่ได้เปิดเผยเลย” (ฐชัยมีชัย อาแว, สัมภาษณ์ 29 สิงหาคม 2549)

องค์ประกอบที่ 4 “ผลกระทบ”

องค์ประกอบที่ 4 บรรยายได้ด้วยตัวแปรจำนวน 11 ตัวแปร มีน้ำหนักองค์ประกอบมากที่สุดจนถึงน้อยที่สุด ตั้งแต่ 0.855 - 0.400 ตัวแปรที่มีค่าน้ำหนักองค์ประกอบสูงสุด 3 ลำดับแรกคือ ตัวแปรที่ 61 ภูมิหลังและสภาพความเป็นอยู่ในปัจจุบันของบุคคลและครอบครัวของเจ้าหน้าที่รัฐคนไทยพุทธที่บาดเจ็บหรือเสียชีวิต (0.855) ตัวแปรที่ 62 ภูมิหลังและสภาพความเป็นอยู่ในปัจจุบันของบุคคลและครอบครัวของเจ้าหน้าที่รัฐคนไทยมุสลิมที่บาดเจ็บหรือเสียชีวิต (0.850) ตัวแปรที่ 63 ภูมิหลังและสภาพความเป็นอยู่ในปัจจุบันของบุคคลและครอบครัวของคนไทยพุทธที่บาดเจ็บหรือเสียชีวิต (0.823) แหล่งของความแปรปรวนรวมขององค์ประกอบนี้เท่ากับ 3.948 คิดเป็นร้อยละ 3.988 ของความแปรปรวนทั้งหมด ซึ่งกลุ่มตัวแปรส่วนใหญ่อธิบายว่าข้อมูลหรือเรื่องราวที่สมควรเป็นข่าวควรจะเกี่ยวกับภูมิหลังและสภาพความเป็นอยู่ของบุคคลที่ได้รับผลกระทบจากปัญหาความไม่สงบ การเยียวยาทางจิตใจแก่ผู้ได้รับผลกระทบโดยเฉพาะส่วนของเจ้าหน้าที่รัฐและประชาชนที่บาดเจ็บหรือเสียชีวิต ตลอดจนถึงการดำเนินชีวิตของครอบครัวบุคคลเหล่านี้ ผู้วิจัยจึงตั้งชื่อองค์ประกอบด้านนี้ว่า “ผลกระทบ” (ดูตารางน้ำหนักองค์ประกอบในภาคผนวก ค)

ผลรวมของค่าเฉลี่ยในองค์ประกอบนี้มีระดับคุณค่าความเป็นข่าวอยู่ในระดับปานกลาง เมื่อนำตัวแปรทั้งหมดในองค์ประกอบนี้มาจัดลำดับค่าเฉลี่ยพบว่า ตัวแปรทั้ง 11 ตัวแปร มีค่าเฉลี่ยอยู่ระหว่าง 3.91 – 3.29 และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานอยู่ระหว่าง 1.17 - 1.05 ตัวแปรที่มีค่าเฉลี่ยมากที่สุดคือ ตัวแปรที่ 48 การเยียวยาทางจิตใจแก่ผู้ได้รับผลกระทบ มีค่าคะแนนเฉลี่ย 3.91 รองลงมาคือ ตัวแปรที่ 47 สุขภาพจิตของประชาชนในพื้นที่ 3 จังหวัดชายแดนใต้และผลกระทบต่อการดำเนินชีวิต มีค่าคะแนนเฉลี่ย 3.81 ลำดับที่ 3 คือ ตัวแปรที่ 69 สภาพความเป็นอยู่หรือการดำรงชีวิตของคนในพื้นที่ 3 จังหวัดชายแดนใต้ มีค่าคะแนนเฉลี่ย 3.72 ส่วนตัวแปรที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุดคือ ตัวแปรที่ 62 ภูมิหลังและสภาพความเป็นอยู่ในปัจจุบันของบุคคลและครอบครัวของเจ้าหน้าที่รัฐคนไทยมุสลิมที่บาดเจ็บหรือเสียชีวิต มีค่าคะแนนเฉลี่ย 3.29 ดังผลในตารางที่ 18

สถาบันวิทยบริการ
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ตารางที่ 18 ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานและระดับความมีคุณค่าเป็นข่าวขององค์ประกอบ “ผลกระทบ”

ลำดับ ที่	ตัว แปรที่	ตัวแปร	X	S.D.	ระดับความ มีคุณค่า เป็นข่าว
1	48	การเยียวยาทางจิตใจแก่ผู้ได้รับผลกระทบ	3.91	1.05	มาก
2	47	สุขภาพจิตของประชาชนในพื้นที่ 3 จังหวัดชายแดนใต้และ ผลกระทบต่อการดำเนินชีวิต	3.81	1.08	มาก
3	69	สภาพความเป็นอยู่หรือการดำรงชีวิตของคนในพื้นที่ 3 จังหวัดชายแดนใต้	3.72	1.17	มาก
4	60	การบาดเจ็บหรือเสียชีวิตของเจ้าหน้าที่รัฐและเป็นไทย มุสลิม	3.43	1.14	ปานกลาง
5	67	เรื่องราวการดำเนินชีวิตของครอบครัวชาวไทยพุทธที่ต้อง สูญเสียสมาชิกครอบครัว	3.40	1.16	ปานกลาง
6	68	เรื่องราวการดำเนินชีวิตของครอบครัวชาวไทยมุสลิมที่ต้อง สูญเสียสมาชิกครอบครัว	3.38	1.15	ปานกลาง
7	59	การบาดเจ็บหรือเสียชีวิตของเจ้าหน้าที่รัฐและเป็นไทยพุทธ	3.38	1.16	ปานกลาง
8	63	ภูมิหลังและสภาพความเป็นอยู่ในปัจจุบันของบุคคลและ ครอบครัวของคนไทยพุทธที่บาดเจ็บหรือเสียชีวิต	3.33	1.15	ปานกลาง
9	61	ภูมิหลังและสภาพความเป็นอยู่ในปัจจุบันของบุคคลและ ครอบครัวของเจ้าหน้าที่รัฐคนไทยพุทธที่บาดเจ็บหรือ เสียชีวิต	3.30	1.11	ปานกลาง
10	64	ภูมิหลังและสภาพความเป็นอยู่ในปัจจุบันของบุคคลและ ครอบครัวของคนไทยมุสลิมที่บาดเจ็บหรือเสียชีวิต	3.29	1.09	ปานกลาง
11	62	ภูมิหลังและสภาพความเป็นอยู่ในปัจจุบันของบุคคลและ ครอบครัวของเจ้าหน้าที่รัฐคนไทยมุสลิมที่บาดเจ็บหรือ เสียชีวิต	3.29	1.13	ปานกลาง
รวม			3.48	1.13	ปานกลาง

เมื่อทดสอบความแตกต่างระหว่างค่าเฉลี่ยของกลุ่มตัวอย่างตามความเกี่ยวข้องกับวิกฤตการณ์พบว่า มีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญที่ระดับ 0.01 แสดงว่า กลุ่มตัวอย่างแต่ละกลุ่มประเมินระดับคุณค่าข่าวกับ องค์ประกอบนี้แตกต่างกัน เมื่อนำมาทดสอบความแตกต่างรายคู่ตามวิธีของ Scheffé พบว่า กลุ่มนักสื่อสารมวลชน ให้คุณค่าข่าวกับองค์ประกอบ “ผลกระทบ” มากกว่ากลุ่มผู้เชี่ยวชาญด้านวิกฤตการณ์และกลุ่มประชาชนทั่วไป ดัง ผลในตารางที่ 19

ตารางที่ 19 การเปรียบเทียบความแตกต่างในการประเมินระดับคุณค่าข่าวในองค์ประกอบ “ผลกระทบ” ตามกลุ่มตัวอย่างที่มีความเกี่ยวข้องกับวิกฤตการณ์แตกต่างกัน

กลุ่มตัวอย่างที่มีความเกี่ยวข้องกับวิกฤตการณ์	องค์ประกอบ “ผลกระทบ”				
	n	X	S.D.	F	P
1. ผู้เชี่ยวชาญด้านวิกฤตการณ์	100	3.395	0.632	4.463	0.004**
2. ภาครัฐ	115	3.435	0.955		
3. นักสื่อสารมวลชน	109	3.734	0.758		
4. ประชาชนทั่วไป	178	3.394	0.819		
คู่ที่แตกต่างกัน	3>1,4				

**P<0.01

ในองค์ประกอบ “ผลกระทบ” ตัวแปรย่อยที่กลุ่มตัวอย่างมีความเห็นว่าสมควรเป็นข่าวในระดับมาก ได้แก่ การเยียวยาทางจิตใจแก่ผู้ได้รับผลกระทบ ซึ่งมีค่าเฉลี่ยมากที่สุดในองค์ประกอบนี้ กลุ่มผู้ให้ข้อมูลอธิบายว่า การเยียวยาจิตใจในที่นี้อาจเป็นข่าวที่เกี่ยวข้องกับการทำหน้าที่ของคนกลุ่มต่างๆ ที่เข้าไปดูแลรักษาสุขภาพจิตของผู้ที่ได้รับผลกระทบโดยตรงจากเหตุการณ์ รวมถึงข่าวที่เป็นเรื่องราวทางบวกในพื้นที่ซึ่งหากเสนอเป็นข่าวแล้วจะส่งผลทางบวกต่อความรู้สึกของประชาชนในพื้นที่

“ข่าวที่สื่อควรนำเสนอในมุมมองของผมคือ แนวทางที่สังคมจะช่วยแก้ไขปัญหาหรือข่าวที่ช่วยฟื้นฟูจิตใจจากผลกระทบที่เกิดขึ้น จะเป็นข่าวของหมอของเอ็นจีโอที่เข้าไปช่วยดูแลสภาพจิตของคนในพื้นที่ หรือจะเป็นข่าวของการพักพิง ผมก็เห็นว่าควรเสนอเพราะหากมีแต่ข่าวฆ่าตัดคอ การฆาตกรรมจะทำให้ประชาชนในพื้นที่เกิดความหวาดกลัวหดหู่ อาจจะทำให้คนในพื้นที่หันไปร่วมกับพวกนั้นโดยไม่ได้ตั้งใจ เพราะสื่อเป็นคนผลักดันบ้านไป” (ปราโมทย์ ภูมิพันธ์, สัมภาษณ์ 9 พฤษภาคม 2550)

ตัวแปรย่อยที่สมควรเสนอเป็นข่าวในระดับรองลงมาและมีความสมควรเป็นข่าวในระดับมากคือ ข่าวที่สะท้อนภาวะสุขภาพจิตของประชาชนในพื้นที่ 3 จังหวัดชายแดนใต้และผลกระทบต่อการดำเนินชีวิต สภาพความเป็นอยู่หรือการดำรงชีวิตของคนในพื้นที่ 3 จังหวัดชายแดนใต้ โดยเป็นเรื่องราวเกี่ยวกับผลกระทบจากสถานการณ์รุนแรงต่อการดำเนินชีวิตทุกด้านของคนในพื้นที่ ซึ่งกลุ่มผู้ให้ข้อมูลเห็นว่า ข่าวที่มีเนื้อหาดังกล่าวจะสามารถเพิ่มความเข้าใจและเห็นใจกันในสังคมมากขึ้นจนนำไปสู่การหาหนทางให้ความช่วยเหลือแก่ประชาชนในพื้นที่

“ควรจะต้องเสนอเรื่องผลกระทบของสถานการณ์ที่เกิดขึ้นต่อคนในพื้นที่ โดยเฉพาะผลกระทบด้านความรู้สึก เพราะเท่าที่สัมผัสมาคนในพื้นที่รู้สึกสูญเสีย ท้อแท้ อันนี้ไม่ได้หมายถึงคนที่ประสบเหตุการณ์ตรงเท่านั้น บางคนก็รู้สึกสูญเสียทางเศรษฐกิจ ไม่มีใครกล้าลงทุนหรือกล้ามาเที่ยว ทุกวันนี้ที่แพทย์ผลักดันลงไปเยียวยาจิตใจ ก็พบว่าสถิติของผู้ป่วยเยอะขึ้น มาพบแพทย์เยอะขึ้น และ 75 เปอร์เซ็นต์เป็นโรคซึมเศร้า ข้อมูลเหล่านี้ถ้าไปเผยแพร่ออกไปบ้าง จะทำให้คนต่างพื้นที่เห็นใจเห็นถึงความทุกข์ของคนได้มากยิ่งขึ้น อย่างน้อยความรังเกียจแบ่งแยกในสังคมไทยจะได้ลดลงบ้าง” (นพ.ศิริศักดิ์ ธิติดิถิกรัตน์, สัมภาษณ์ 15 พฤษภาคม 2550)

“เหตุการณ์ในสามจังหวัดตามข่าวที่นำเสนอ คนข้างนอกที่มองดูจากข่าวจะรู้สึกว่ามันมีแต่ความโหดร้าย น่ากลัว แต่คนภายในจะมีความรู้สึกว่ามันซาซนไปแล้ว ยิ่งไงก็ตามถ้ามีเหตุการณ์หนึ่งเกิดขึ้นแล้วมีคนเสียชีวิต ความรู้สึกมันก็บีบคั้น เราเสียใจนะ แต่ถามว่าคนในพื้นที่กลัวไหม มันคงจะฟันขีดความกลัวไปแล้ว ถ้ามีเหตุการณ์เกิดขึ้นขณะนั้นมันใกล้ๆ เรา มันก็คงมีบ้างที่กลัว แต่ถ้ามันห่างไกลเรา ความกลัวมันก็คงลดน้อยลง แล้วคิดว่าคนในพื้นที่มันจะไปไหนพ้น มันก็ต้องอยู่ในนี้ แต่มันมีชีวิตอยู่อย่างลำบาก แต่จะมีมีข่าวที่แนะนำเราหน่อย จะไปถามใครมาให้ก็ได้ แนะนำหน่อยสิว่าเราจะเอาชีวิตรอดหรือปกป้องชีวิตเราในแต่ละวัน ได้อย่างไร” (ฮาซานียะห์ หะยีเจอะอาแว, สัมภาษณ์ 24 สิงหาคม 2549)

“การนำเสนอข่าวในด้านความทุกข์ยากของคนที่ได้รับผลกระทบมันจำเป็น เพราะมันจะทำให้เกิดการช่วยเหลือด้วย มันอยู่บนฐานของความจริง มันได้ประโยชน์ในด้านต้องการให้เห็นอกเห็นใจ เพื่อที่จะนำไปสู่ การช่วยเหลือ มันไม่ใช่แค่ให้คนรับรู้และเข้าใจ แต่มันต้องเห็นอกเห็นใจซึ่งมันจะนำไปสู่การช่วยเหลือ เป็น ธรรมชาติที่เราจะต้องใช้การโน้มน้าวเรื่องราวที่เป็นชีวิตเขา เขาประสบความทุกข์ยากลำบากอย่างไร เพราะว่า วัตถุประสงค์ต้องนำไปสู่การช่วยเหลือด้วย” (ไซรยา จามจรี, สัมภาษณ์ 30 สิงหาคม 2549)

สำหรับตัวแปรย่อยในองค์ประกอบนี้ที่กลุ่มตัวอย่างมีความเห็นว่าสมควรเสนอเป็นข่าวในระดับปานกลาง ส่วนใหญ่จะเป็นเรื่องราวของผู้ที่ได้รับผลกระทบโดยตรง หมายถึง ผู้ที่บาดเจ็บหรือเสียชีวิตจากสถานการณ์ และ ครอบครัวของบุคคลเหล่านั้น ซึ่งรวมทั้งผู้ที่ได้รับผลกระทบที่เป็นเจ้าหน้าที่รัฐ ข้าราชการ และประชาชนในพื้นที่ ทั้งที่เป็นคนไทยที่นับถือศาสนาพุทธและอิสลาม จากการสัมภาษณ์ กลุ่มผู้ให้ข้อมูลเห็นว่า บุคคลที่ได้รับผลกระทบ โดยตรงจากสถานการณ์ความรุนแรง ไม่ว่าจะมิถุนีหลังอย่างไรก็ตาม หากเป็นผู้ถูกกระทำแล้ว เรื่องราวของบุคคล นั้นสมควรจะถูกเสนอเป็นข่าวอย่างเท่าเทียมกัน

“ถ้าสื่อจะเสนอข่าวครุจุหลิง เสนอไปเถอะถ้าเขาเป็นผู้ถูกกระทำ เพราะเขาเป็นคนน่าสงสาร แน่นนอนเลย ว่ามันไม่ใช่สิ่งที่ผิดถ้าสื่อจะนำเสนอ ถ้าใครไปแสดงความเห็นใจมันก็น่าสมควร เพราะเขาไม่รู้อิโหนอิเหน่และ เป็นคนที่เข้ามาดูแลชุมชน ให้ความรู้กับชุมชน เขาไม่ควรถูกกระทำ สื่อนำเสนอข่าวครุจุหลิงแบบนี้ถูกแล้ว ไม่ ผิด แต่อยากให้อ่านสื่อเสนอข่าวชาวไทย – พุทธและชาวมุสลิมที่ถูกกระทำให้เท่ากัน ไม่งั้นจะมีแต่แง่มุมที่เขา เกลียดและฝั่งใจ” (ฮาซานียะห์ หะยีเจอะอาแว, สัมภาษณ์ 24 สิงหาคม 2549)

“การเสนอข่าวกรณีของครุจุหลิงที่เสนอยาวๆ เลย เรื่องนายตำรวจที่ถูกกระเปิด หรือห้องย่องเต้ที่เสนอใน เชิงเร้าอารมณ์โดยหลักแล้วก็เข้าใจได้ว่ามันมีตลาดที่อยากจะรู้ เพียงแต่เสียดาอยู่ชนิดหนึ่งว่า บรรดาตัวอย่าง เหล่านี้ สื่อก็สร้างวีรบุรุษ วีรสตรี แต่ความจริง วีรบุรุษ วีรสตรี คือ ผู้ตกเป็นเหยื่อความรุนแรง มันไม่ได้มีเฉพาะ เหยื่อจากการก่อการร้ายหรือการก่อความรุนแรงของขบวนการที่เราว่าไว้ มันยังมีเหยื่ออื่นๆ อีก และเราก็ไป สร้างภาพของเหยื่อที่ไม่สมบูรณ แต่แน่นอนที่เราให้ความสนใจกับผู้ถูกกระทำ มันก็พอเข้าใจได้ แต่ว่าความ พอดีหรือการให้มุมมองหลายด้าน อันนี้ก็จำเป็นเหมือนกัน เพราะมันจะไปตอกย้ำในบรรดาผู้รับสื่อที่เป็นคนใน 73 จังหวัดทั้งหลาย” (รศ.ดร.โคทม อารียา, สัมภาษณ์ 25 เมษายน 2550)

“หน่วยงานหรือคนของรัฐถูกฆ่า ชาวทุกช่องจะเจาะลึกความเจ็บปวดของคนตาย ไปสัมภาษณ์ลูกเมีย ไปดูเบื้องหลังเบื้องลึก ในขณะที่เป็นชาวบ้านตาย ไม่ได้เป็นข่าวเลย และไม่เจาะลึกว่าความยากลำบากของเขาเป็นอย่างไร ไม่เห็นมีเลย ถ้าเสนอแล้วอย่างน้อยที่สุดให้เขามีความมั่นใจว่า สังคมยังไม่มี Bias และมีความเป็นธรรม ให้โอกาสเขา คำจูนเขา ชีวิตเขาก็มีคุณค่า แต่ในลักษณะวันนี้ ลองไปค้นสถิติดูว่า ใครตายเยอะกว่า และคนที่ตายไปเยอะๆ ไม่ได้รับการเหลียวแล ซ้ำร้ายถูกไปค้น ปู ยา ตา ยาย คนที่ตายไปแล้วก็ถูกสอบสวน สอบประวัติอะไรมามากมาย แต่การที่ชาวบ้านต้องการให้สื่อนำเสนอข่าวในส่วนของชาวบ้าน ไม่ได้แปลว่าเขาต้องการความช่วยเหลือจากภาครัฐเท่านั้นนะ ชาวบ้านบางกลุ่มต้องการเพียงความยุติธรรม ศักดิ์ศรีในความเป็นคน” (ชูชัยมีย์ อาแว, สัมภาษณ์ 29 สิงหาคม 2549)

องค์ประกอบนี้ยังครอบคลุมถึงการเสนอข่าวเกี่ยวกับครอบครัวของบุคคลที่ได้รับบาดเจ็บอย่างรุนแรงหรือเสียชีวิตจากสถานการณ์ โดยควรเน้นในเรื่องผลกระทบจากการที่สมาชิกครอบครัวที่ต้องพิการหรือสูญเสียชีวิต ว่าส่งผลกระทบอย่างไรบ้างต่อครอบครัวนั้นๆ ทั้งในด้านการดำเนินชีวิต เศรษฐกิจของครอบครัว สุขภาพจิต ฯลฯ

“นอกจากข่าวเกี่ยวกับความสูญเสียของทางด้านเจ้าหน้าที่แล้ว ชาวบ้านเองก็ต้องการให้เห็นความสำคัญของพวกเขาที่สูญเสียเหมือนกัน เขาก็สูญเสียหัวหน้าครอบครัว สูญเสียลูก สูญเสียภรรยาเหมือนกัน สูญเสียทางเศรษฐกิจต่างๆ เหมือนกัน ก็เลยอยากให้เห็นเสนอข่าวการช่วยเหลือสวัสดิการต่างๆ ของคนที่อยู่ในพื้นที่ ซึ่งเราจะสังเกตได้ว่าคนไหนเป็นข่าวเยอะก็จะได้รับการดูแลเป็นพิเศษ หากสังคมและภาครัฐไม่ดูแลพวกเขาบ้าง ชาวบ้านจะคิดได้ว่านอกจากชีวิตแต่ละวันจะไม่ค่อยปลอดภัย ไม่ค่อยมั่นคงแล้ว จะทำให้เกิดความรู้สึกน้อยใจที่ได้รับการดูแลที่ไม่เท่าเทียมกัน” (พญ.รัชนีกร เอี่ยมผ่อง, สัมภาษณ์ 21 พฤษภาคม 2550)

ขณะเดียวกันสำหรับครอบครัวของบุคคลที่เป็นผู้ก่อการหรือแนวร่วมในการก่อความไม่สงบ กลุ่มผู้ให้ข้อมูลก็เห็นว่าสมควรต้องเสนอเป็นข่าวเช่นเดียวกัน เนื่องจากบางกรณี ครอบครัวของบุคคลที่กระทำคามผิดนั้น ไม่ได้มีส่วนรู้เห็นกับการกระทำคามผิดนั้น แต่ครอบครัวของผู้กระทำผิดก็ถูกเจ้าหน้าที่รัฐและสังคมท้องถิ่นกดดันเนื่องจากเชื่อว่าน่าจะต้องมีส่วนรู้เห็นกับเหตุการณ์ที่เกิดขึ้น ส่งผลให้ครอบครัวของผู้ที่เป็นแนวร่วมเกิดความทุกข์ทางจิตใจ มีความยากลำบากในการดำรงชีวิตและการอยู่ร่วมกับสังคม ชาวจึงควรเสนอในแง่มุมมองความคิด ความรู้สึกและปัญหาในการดำรงชีวิตของบุคคลเหล่านี้เพื่อให้สังคมมองบุคคลเหล่านี้ในฐานะของความเป็นมนุษย์คู่ขนานกันไปด้วย

“เราต้องเข้าใจว่าเหตุการณ์ที่มันเกิดขึ้นมันก็ต้องมีคนเข้าไปเกี่ยวข้องเป็นธรรมดา ไม่ว่าจะ เป็น ญาติพี่น้องผู้สูญเสีย ครอบครัวของเขา ลูกเมีย การเข้าใจสิ่งเหล่านี้มันก็เป็นสิ่งที่ดี ชาวต้องให้คนมองภาพขนานไปในฐานะของความเป็นมนุษย์ เพราะถึงแม้เขาจะอยู่ในครอบครัวผู้ที่ก่อเหตุการณ์อะไรต่างๆ แต่ความเป็นมนุษย์ของเขา ความรักที่มีต่อกัน ความเป็นอยู่ของครอบครัว ความรู้สึกสูญเสียที่เกิดขึ้นมันก็เหมือนกับที่เรามีให้กับครอบครัวของเรา มันจะทำให้เห็นความเป็นมนุษย์ของคนอื่น ในส่วนนี้สำคัญ สื่อจะต้องสื่อเพื่อจะก่อให้เกิดความเข้าใจที่ดีต่อกัน ถ้าเขาทำผิด ก็เป็นเรื่องที่จะต้องมองกันในเรื่องของกฎหมาย หรือว่าในแง่ของการจัดการปัญหา แต่ว่ามุมมองในด้านความเป็นมนุษย์เราคงต้องกล่าวเอาไว้เป็นภาวะจำเป็น” (ผศ.ดร.ศรีสมภพ จิตภิรมย์ศรี, สัมภาษณ์ 28 สิงหาคม 2549)

องค์ประกอบที่ 5 “ความรู้สึก”

องค์ประกอบที่ 5 บรรยายได้ด้วยตัวแปรจำนวน 8 ตัวแปร มีน้ำหนักองค์ประกอบมากที่สุดจนถึงน้อยที่สุด ตั้งแต่ 0.838 - 0.415 ตัวแปรที่มีค่าน้ำหนักองค์ประกอบสูงสุด 3 ลำดับแรกคือ ตัวแปรที่ 53 ทักษะคิดของเจ้าหน้าที่รัฐที่มีต่อคนไทยมุสลิมที่อยู่ในพื้นที่ 3 จังหวัดชายแดนใต้ (0.838) ตัวแปรที่ 52 ทักษะคิดของคนไทยในภูมิภาคอื่นๆ ที่มีต่อสถานการณ์ในสามจังหวัดชายแดนใต้ (0.833) ตัวแปรที่ 54 ทักษะคิดของเจ้าหน้าที่รัฐที่มีต่อผู้ก่อความไม่สงบและแนวร่วม (0.755) แหล่งของความแปรปรวนรวมขององค์ประกอบนี้เท่ากับ 2.318 คิดเป็นร้อยละ 2.342 ของความแปรปรวนทั้งหมด ซึ่งกลุ่มตัวแปรส่วนใหญ่อธิบายถึงความรู้สึกและทักษะคิดของบุคคลกลุ่มต่างๆ ที่มีต่อสถานการณ์ความไม่สงบที่เกิดขึ้น ต่อเจ้าหน้าที่รัฐ ต่อผู้ก่อความไม่สงบและแนวร่วมขบวนการ ต่อคนไทยมุสลิมในพื้นที่และในภูมิภาคอื่นๆ ผู้วิจัยจึงตั้งชื่อองค์ประกอบด้านนี้ว่า “ความรู้สึก” (ดูตารางน้ำหนักองค์ประกอบในภาคผนวก ค)

ผลรวมของค่าเฉลี่ยในองค์ประกอบนี้มีระดับคุณค่าความเป็นข่าวอยู่ในระดับปานกลาง เมื่อนำตัวแปรทั้งหมดในองค์ประกอบนี้มาจัดลำดับค่าเฉลี่ยพบว่า ตัวแปรทั้ง 8 ตัวแปรมีค่าเฉลี่ยอยู่ระหว่าง 3.79 - 3.11 และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานอยู่ระหว่าง 1.28 - 1.17 ตัวแปรที่มีค่าเฉลี่ยมากที่สุดคือ ตัวแปรที่ 57 ความเชื่อมั่นของประชาชนในพื้นที่ต่อการจัดการปัญหาของภาครัฐ มีค่าคะแนนเฉลี่ย 3.79 รองลงมาคือ ตัวแปรที่ 55 ความรู้สึกของประชาชน 3 จังหวัดชายแดนใต้ต่อสถานการณ์ความไม่สงบที่เกิดขึ้นในพื้นที่ในแต่ละช่วงเวลา (เช่น ความรู้สึกต่อสถานการณ์ที่เกิดขึ้นในช่วงปี พ.ศ.2547 หรือความรู้สึกต่อสถานการณ์ในปัจจุบัน) มีค่าคะแนนเฉลี่ย 3.73 และตัวแปรที่ 56 ความรู้สึกของคนไทยมุสลิมในพื้นที่ 3 จังหวัดชายแดนใต้ที่มีต่อคนไทยในภูมิภาคอื่นๆ มีค่าคะแนนเฉลี่ย 3.58 ส่วนตัวแปรที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุดคือ ตัวแปรที่ 56 ทักษะคิดของคนไทยในภูมิภาคอื่นๆ ที่มีต่อคนไทยมุสลิมทั่วไปและคนไทยมุสลิมในสามจังหวัดชายแดนใต้ มีค่าคะแนนเฉลี่ย 3.11 ดังผลในตารางที่ 20

สถาบันวิทยบริการ
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ตารางที่ 20 ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานและระดับความมีคุณค่าเป็นข่าวขององค์ประกอบ “ความรู้สึก”

ลำดับ ที่	ตัว แปรที่	ตัวแปร	X	S.D.	ระดับความ มีคุณค่า เป็นข่าว
1	57	ความเชื่อมั่นของประชาชนในพื้นที่ต่อการจัดการปัญหา ของภาครัฐ	3.79	1.17	มาก
2	55	ความรู้สึกของประชาชน 3 จังหวัดชายแดนใต้ต่อ สถานการณ์ความไม่สงบที่เกิดขึ้นในพื้นที่ในแต่ละช่วงเวลา (เช่น ความรู้สึกต่อสถานการณ์ที่เกิดขึ้นในช่วงปี พ.ศ.2547 หรือความรู้สึกต่อสถานการณ์ในปัจจุบัน)	3.73	1.23	มาก
3	56	ความรู้สึกของคนไทยมุสลิมในพื้นที่ 3 จังหวัดชายแดนใต้ที่ มีต่อคนไทยในภูมิภาคอื่นๆ	3.58	1.22	มาก
4	58	ปฏิกริยาระหว่างกันของคนไทยพุทธกับคนไทยมุสลิมที่อยู่ ในพื้นที่ 3 จังหวัดชายแดนใต้	3.41	1.27	ปานกลาง
5	54	ทัศนคติของเจ้าหน้าที่รัฐที่มีต่อผู้ก่อความไม่สงบและแนว ร่วม	3.25	1.23	ปานกลาง
6	52	ทัศนคติของคนไทยในภูมิภาคอื่นๆ ที่มีต่อสถานการณ์ใน 3 จังหวัดชายแดนใต้	3.24	1.20	ปานกลาง
7	53	ทัศนคติของเจ้าหน้าที่รัฐที่มีต่อคนไทยมุสลิมที่อยู่ในพื้นที่ 3 จังหวัดชายแดนใต้	3.20	1.24	ปานกลาง
8	51	ทัศนคติของคนไทยในภูมิภาคอื่นๆ ที่มีต่อคนไทยมุสลิม ทั่วไปและคนไทยมุสลิมใน 3 จังหวัดชายแดนใต้	3.11	1.28	ปานกลาง
รวม			3.41	1.23	ปานกลาง

เมื่อทดสอบความแตกต่างระหว่างค่าเฉลี่ยของกลุ่มตัวอย่างตามความเกี่ยวข้องกับวิกฤตการณ์พบว่า ไม่มีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญที่ระดับ 0.05 แสดงว่า กลุ่มตัวอย่างแต่ละกลุ่มประเมินระดับคุณค่าข่าวกับองค์ประกอบ “ความรู้สึก” ไม่แตกต่างกัน

ในองค์ประกอบ “ความรู้สึก” ตัวแปรย่อยที่กลุ่มตัวอย่างมีความเห็นว่าสมควรเป็นข่าวในระดับมากและมีค่าเฉลี่ยมากที่สุดในองค์ประกอบนี้ได้แก่ ข่าวที่สะท้อนถึงความเชื่อมั่นของประชาชนในพื้นที่ต่อการจัดการปัญหาของภาครัฐรองลงมาคือ ข่าวเกี่ยวกับความรู้สึกของประชาชนในสามจังหวัดชายแดนใต้ต่อสถานการณ์ความไม่สงบที่เกิดขึ้นในพื้นที่ในแต่ละช่วงเวลา (เช่น ความรู้สึกต่อสถานการณ์ที่เกิดขึ้นในช่วงปี พ.ศ.2547 หรือความรู้สึกต่อสถานการณ์ในปัจจุบัน) และ ความรู้สึกของคนไทยมุสลิมในพื้นที่จังหวัดชายแดนใต้ที่มีต่อคนไทยในภูมิภาคอื่นๆ

“อยากให้ม่ม่่มของข่าวที่เกี่ยวข้องกับความรู้สึกนึกคิดของชาวบ้าน ทุกวันนี้คนทุกกลุ่มที่นี้เขาผิดหวังในรัฐ ทั้งคนพุทธเองหรือคนอิสลามเอง เขาผิดหวัง มีความรู้สึกเหมือนกับไม่มีรัฐ ขณะนี้ถึงจะมีตำรวจ ทหาร หรือใครต่อใครมาตรวจราชการ แต่ความรู้สึกเหมือนกับว่า ไม่มีรัฐมาปกป้องเลย ต้องดูแลตัวเอง” (รศ.ดร. ครอบชัย หัตถา, สัมภาษณ์ 23 สิงหาคม 2549)

“สื่อควรจะนำเสนอประเด็นหรือเนื้อหาของข่าวที่ทำให้คนรู้สึกว่า คนในสามจังหวัดถึงแม้จะมีความต่างในวัฒนธรรม แต่เขาคิดอย่างไรกับการอยู่บนแผ่นดิน เขาอยากอยู่หรือเขาไม่อยากอยู่กับคนไทยอื่นๆ เราจะได้ฟังความคิดเขา” (จิราพร บุนนาค, สัมภาษณ์ 24 มกราคม 2550)

องค์ประกอบด้าน “ความรู้สึก” ตัวแปรที่กลุ่มตัวอย่างมีความเห็นว่าสมควรเป็นข่าวในระดับปานกลาง ได้แก่ เรื่องราวเกี่ยวกับทัศนคติของคนกลุ่มต่างๆ เช่น ทัศนคติของเจ้าหน้าที่รัฐที่มีต่อผู้ก่อความไม่สงบและแนวร่วม ทัศนคติของคนไทยในภูมิภาคอื่นๆ ที่มีต่อสถานการณ์ใน 3 จังหวัดชายแดนใต้ ทัศนคติของเจ้าหน้าที่รัฐที่มีต่อคนไทยมุสลิมที่อยู่ในพื้นที่สามจังหวัดชายแดนใต้ และทัศนคติของคนไทยในภูมิภาคอื่นๆ ที่มีต่อคนไทยมุสลิมทั่วไป และคนไทยมุสลิมในสามจังหวัดชายแดนใต้ ตัวแปรเหล่านี้กลุ่มตัวอย่างเห็นว่าสมควรถูกเสนอเป็นข่าวในระดับปานกลาง เนื่องจากข่าวที่สะท้อนทัศนคติและความรู้สึกของคนกลุ่มต่างๆ ต่อเหตุการณ์ที่เกิดขึ้นและต่อคนกลุ่มอื่นๆ อาจนำไปสู่การขึ้นและขยายวงกว้างไปสู่ความแตกแยกทางทัศนคติและความรู้สึกของคนในสังคมโดยรวม

“การเสนอข่าวครุจุฬาลงกรณ์แรกๆ มันเป็นเรื่องที่ดีให้คนเขารับรู้ แต่ว่าคุณต้องระวังมิติทางศาสนา เป็นเรื่องที่ต้องระวังมาก เพราะคนมุสลิมที่เจออย่างครุจุฬาลงกรณ์เป็นข่าวแค่ครั้งเดียวจบ แต่ครุจุฬาลงกรณ์เสนอหลายครั้ง ยิ่งข่าวช่วงหลังๆ ยิ่งทำให้เกิดความรู้สึกร่วมได้มาก อีกด้านหนึ่งมันก็กลายเป็นความรู้สึกแค้นคนในพื้นที่ มุสลิมจึงกลายเป็นจำเลยที่หนักหนามาก แต่ขณะเดียวกันถามว่าคนที่ช่วยครุจุฬาลงกรณ์เป็นใคร ข่าวนำเสนอใหม่ว่าเป็นคนมุสลิม แล้วทำไมเขาต้องช่วย จริงๆ แล้วข่าวน่าจะทำให้คนอ่านแยกออกระหว่างคนดีคนไม่ดี คนมุสลิมที่ดีๆ คนที่มีน้ำใจ คนที่ไม่ได้ร่วมกับผู้ก่อการก็มีเยอะ” (ผศ.ดร.อิบราฮิม ณรงค์รักษาเขต, สัมภาษณ์ 23 สิงหาคม 2549)

“การเสนอแง่มุมบางอันเรื่องของความสูญเสีย เรื่องเจ้าอารมณ์ อาจจะกระตุ้นความรู้สึกอารมณ์น้อยม่ม่่มนี้นำเสนอไปคาดหวังว่าเขาจะได้รับรู้ถึงความรู้สึก ซึ่งเป็นส่วนหนึ่งที่สื่อควรจะรายงาน คนที่สูญเสียเขารู้สึกยังงั้นคนที่ให้ถูกไปเรียนภาคใต้ อยู่ๆ ไปตลาดแล้วก็ถูกระเบิด เขามีสิทธิที่จะมีความรู้สึก ทั้งไทยพุทธมุสลิม ไม่ว่าใครทั้งสิ้นที่เป็นผู้สูญเสีย แล้วทุกวันนี้คนไทยพุทธ มุสลิมในพื้นที่เขาอยู่กันอย่างไร” (ก่อเขต จันทเลิศลักษณ์, สัมภาษณ์ 2 พฤษภาคม 2550)

องค์ประกอบที่ 6 “ปรากฏการณ์รายวัน”

องค์ประกอบที่ 6 บรรยายได้ด้วยตัวแปรจำนวน 5 ตัวแปร มีน้ำหนักองค์ประกอบมากที่สุดจนถึงน้อยที่สุด ตั้งแต่ 0.842 - 0.551 ตัวแปรที่มีค่าน้ำหนักองค์ประกอบสูงสุด 3 ลำดับแรกคือ ตัวแปรที่ 1 เหตุการณ์ที่เกี่ยวกับการบาดเจ็บหรือเสียชีวิต (0.842) ตัวแปรที่ 2 เหตุการณ์ที่เกี่ยวกับการทำลายทรัพย์สินทั้งของราชการและประชาชน (0.827) ตัวแปรที่ 4 ความรุนแรงอย่างผิดปกติที่เกิดขึ้นในพื้นที่ เช่น การฆ่าตัดศีรษะ การฆ่าแล้วจุดไฟเผา ฯลฯ (0.781) แหล่งของความแปรปรวนรวมขององค์ประกอบนี้เท่ากับ 2.153 คิดเป็นร้อยละ 2.175 ของความแปรปรวนทั้งหมด ซึ่งกลุ่มตัวแปรส่วนใหญ่อธิบายถึงลักษณะของเหตุการณ์รุนแรงที่เกิดขึ้นในแต่ละวัน เช่น การบาดเจ็บหรือเสียชีวิต การทำลายทรัพย์สิน การสร้างสถานการณ์ ตลอดจนการชุมนุมประท้วง ผู้วิจัยจึงตั้งชื่อองค์ประกอบด้านนี้ว่า “ปรากฏการณ์รายวัน” (ดูตารางน้ำหนักองค์ประกอบในภาคผนวก ค)

ผลรวมของค่าเฉลี่ยในองค์ประกอบนี้มีระดับคุณค่าความเป็นข่าวอยู่ในระดับปานกลาง เมื่อนำตัวแปรทั้งหมดในองค์ประกอบนี้มาจัดลำดับค่าเฉลี่ยพบว่า ตัวแปรทั้ง 5 ตัวแปรมีค่าเฉลี่ยอยู่ระหว่าง 3.42 – 3.11 และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานอยู่ระหว่าง 1.39 - 1.21 ตัวแปรที่มีค่าเฉลี่ยมากที่สุดคือ ตัวแปรที่ 2 เหตุการณ์ที่เกี่ยวกับการทำลายทรัพย์สินทั้งของราชการและประชาชน มีค่าคะแนนเฉลี่ย 3.42 รองลงมาคือ ตัวแปรที่ 1 เหตุการณ์ที่เกี่ยวกับการบาดเจ็บหรือเสียชีวิต มีค่าคะแนนเฉลี่ย 3.28 ส่วนตัวแปรที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุดคือ ตัวแปรที่ 3 การสร้างสถานการณ์ เช่น การนำกล่องกระดาษไปวางไว้ในสถานที่ต่างๆ การโยนตะปูเรือใบบนถนน ฯลฯ มีค่าคะแนนเฉลี่ย 3.11 ดังผลในตารางต่อไปนี้

ตารางที่ 21 ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานและระดับความมีคุณค่าเป็นข่าวขององค์ประกอบ “ปรากฏการณ์รายวัน”

ลำดับ ที่	ตัว แปรที่	ตัวแปร	X	S.D.	ระดับความ มีคุณค่า เป็นข่าว
1	2	เหตุการณ์ที่เกี่ยวกับการทำลายทรัพย์สินทั้งของราชการและประชาชน	3.42	1.21	ปานกลาง
2	1	เหตุการณ์ที่เกี่ยวกับการบาดเจ็บหรือเสียชีวิต	3.28	1.36	ปานกลาง
3	5	การชุมนุมประท้วงของคนกลุ่มต่างๆ	3.20	1.21	ปานกลาง
4	4	ความรุนแรงอย่างผิดปกติที่เกิดขึ้นในพื้นที่ เช่น การฆ่าตัดศีรษะ การฆ่าแล้วจุดไฟเผา การฆ่าทำลายศพ ฯลฯ	3.15	1.39	ปานกลาง
5	3	การสร้างสถานการณ์ เช่น การนำกล่องกระดาษไปวางไว้ในสถานที่ต่างๆ การโยนตะปูเรือใบบนถนน ฯลฯ	3.11	1.23	ปานกลาง
รวม			3.23	1.28	ปานกลาง

เมื่อทดสอบความแตกต่างระหว่างค่าเฉลี่ยของกลุ่มตัวอย่างตามความเกี่ยวข้องกับวิกฤตการณ์พบว่า มีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญที่ระดับ 0.05 แสดงว่า กลุ่มตัวอย่างแต่ละกลุ่มประเมินระดับคุณค่าข่าวกับองค์ประกอบนี้แตกต่างกัน เมื่อนำมาทดสอบความแตกต่างรายคู่ตามวิธีของ Scheffé พบว่า กลุ่มผู้เชี่ยวชาญด้านวิกฤตการณ์ให้คุณค่าข่าวกับองค์ประกอบ "ปรากฏการณ์รายวัน" มากกว่ากลุ่มภาครัฐและกลุ่มประชาชนทั่วไป ตามผลในตารางที่ 22

ตารางที่ 22 การเปรียบเทียบความแตกต่างในการประเมินระดับคุณค่าข่าวในองค์ประกอบ "ปรากฏการณ์รายวัน" ตามกลุ่มตัวอย่างที่มีความเกี่ยวข้องกับวิกฤตการณ์แตกต่างกัน

กลุ่มตัวอย่างที่มีความเกี่ยวข้องกับวิกฤตการณ์	องค์ประกอบ "ปรากฏการณ์รายวัน"				
	n	X	S.D.	F	P
1. ผู้เชี่ยวชาญด้านวิกฤตการณ์	100	3.488	0.882	2.905	0.034*
2. ภาครัฐ	115	3.118	1.204		
3. นักสื่อสารมวลชน	109	3.244	0.950		
4. ประชาชนทั่วไป	178	3.143	1.039		
คู่ที่แตกต่างกัน	1 > 2, 4				

*P<0.05

ในองค์ประกอบ "ปรากฏการณ์รายวัน" กลุ่มตัวอย่างมีความเห็นว่าสมควรเป็นข่าวในระดับปานกลางทุกข้อ โดยตัวแปรที่กลุ่มตัวอย่างเห็นว่าสมควรเสนอเป็นข่าวมากที่สุดในองค์ประกอบนี้คือ เหตุการณ์ที่เกี่ยวข้องกับการทำลายทรัพย์สินทั้งของราชการและประชาชน รองลงมาคือ เหตุการณ์ที่เกี่ยวข้องกับการบาดเจ็บหรือเสียชีวิต ซึ่งกลุ่มตัวอย่างเห็นว่า ปรากฏการณ์ความรุนแรงที่เกิดขึ้นรายวันนี้สมควรถูกเสนอเป็นข่าวเนื่องจากเป็นการเตือนภัยและทำให้สังคมรวมทั้งภาครัฐได้ตระหนักถึงความรุนแรงของวิกฤตการณ์ครั้งนี้ อย่างไรก็ตาม มีกลุ่มตัวอย่างบางส่วนเห็นว่า การเสนอเหตุการณ์ความรุนแรงที่เกิดขึ้นรายวันเหล่านี้จะส่งผลให้ผู้รับข่าวสารเกิดความซาซิงกับความรุนแรงที่เกิดขึ้น และส่งผลให้เกิดทัศนคติที่ไม่ถูกต้องต่อคนในพื้นที่ รวมทั้งยังส่งผลต่อการรับรู้ในศักยภาพของผู้ก่อความไม่สงบว่ามีสูงมากด้วย

"การเสนอข่าวภาคใต้ที่มันเป็นเรื่องรุนแรงรายวัน ถึงจะทำให้คนไม่ค่อยเที่ยว การค้า การจ้างงานไม่เกิดขึ้น แต่ถ้าเกิดเราไม่เตือนภัย แล้วคนมาเที่ยวเขาเกิดระเบิดตาย ใครรับผิดชอบ การเสนอข่าวที่เป็นข่าวลอบมันเป็นการบอกการเสนอแนะให้ผู้บริหารประเทศได้มีการแก้ปัญหา เรามองตรงจุดนี้" (ไชยยงค์ มณีพิลิก, สัมภาษณ์ 26 สิงหาคม 2549)

“เรื่องบางอย่างสื่อไม่ควรจะนำไปลงก็ได้ วันนี้ฆ่ากันไป 3 ศพ คือลงแบบสรุปๆ ก็ได้ ไม่ต้องให้รายละเอียดใจแจ้งมาก ไม่ต้องเอามาจุดประเด็นให้มันใหญ่ มันทำให้คนไทยชาชินว่าความรุนแรงเป็นเรื่องปกติ ฟุ้งนี้มันก็ตาย มันตายกันทุกวัน เหมือนกับชีวิตมนุษย์คนหนึ่งไม่มีค่า คนไทยรู้สึกธรรมดาไปแล้วเกี่ยวกับเหตุการณ์ภาคใต้ ไม่มีอะไรน่าตื่นเต้นแล้ว อีกอย่างหนึ่งคือการทำเราไปนำเสนอข่าวกลายเป็นว่าไปตีปืบให้พวกนี้มันดูมีศักยภาพสูงขึ้น” (ประทีป แซ่เฮ้ง, สัมภาษณ์ 21 มีนาคม 2550)

“พอมีอะไรเกิดขึ้นก็รายงานข่าวมีความรุนแรงที่ไหน เกิดระเบิดที่ไหน มีการฆ่ากันที่ไหน แต่ว่าภาพสะท้อนเมื่อสิ่งเหล่านี้มันเกิดขึ้น ทำให้คนที่เขาไม่ได้เข้าใจ คนที่อยู่ข้างนอกมองว่า 3 จังหวัดชายแดนภาคใต้ เป็นคนที่ใช้ความรุนแรงในการแก้ปัญหา จะมองภาพเป็นคนป่าเถื่อน เป็นคนไร้การศึกษา ตีค่าคนเหล่านี้ เพราะฉะนั้นจึงเป็นสิ่งที่จำเป็นว่า คนที่จะต้องไปทำข่าวที่นี่ จะต้องต้องมีข้อมูลอะไรเพิ่มเติมตรงนี้มากหน่อย” (อับดุลชชะกูร์ บิน ซาฟิอีย์ ดินอะ, สัมภาษณ์ 15 มิถุนายน 2549)

ผลการศึกษายังพบว่า ตัวแปรที่สมควรเป็นข่าวในองค์ประกอบนี้ยังได้แก่ เรื่องราวเกี่ยวกับการชุมนุมประท้วงของคนกลุ่มต่างๆ โดยกลุ่มผู้ให้ข้อมูลมีความเห็นว่า หากเป็นการชุมนุมประท้วงอย่างสงบก็ถือเป็นสิทธิของประชาชนไทยในสังคมประชาธิปไตยที่ไม่ได้แตกต่างจากการชุมนุมประท้วงในพื้นที่ต่างๆ ของประเทศ อย่างไรก็ตาม หากการชุมนุมประท้วงนั้นมีการยื่นข้อเรียกร้องหรือพฤติกรรมที่นำไปสู่ความแตกแยกในสังคมอย่างรุนแรง ก็จำเป็นที่องค์กรสื่อจะต้องมีการทบทวนกลั่นกรองให้ดีกว่านำเสนอ

“การออกมาชุมนุมของประชาชนในพื้นที่เป็นเรื่องปกติที่เกิดขึ้นในทุกสังคมอยู่แล้ว คนใน 3 จังหวัดเขาก็คิดว่าสิ่งที่เขาทำก็เหมือนคนอีสานที่เขาประท้วงกันเป็นเดือน ทำไมเขาประท้วงได้ เพราะฉะนั้นกรณีที่มีผู้หญิงมีผ้าคลุมแล้วไปประท้วงแล้วเรามองในแง่ของความมั่นคงมากเกินไป เข้าไปจัดการกับมือบ ก็ทำให้ปัญหาอียิบานปลาย การจัดตั้งมือบก็เป็นเรื่องปกติ อย่างเหตุประท้วงที่เกิดขึ้นที่ตากใบก็มีการจัดตั้ง เราไม่ได้ปฏิเสธว่ามันไม่มี การประท้วงแต่ละที่มันต้องมีการจัดตั้งอยู่แล้ว มันต้องมีผู้นำกลุ่ม แต่พอเกิดการชุมนุมในภาคใต้ ข่าวกลับทำให้มันเป็นการชุมนุมที่รุนแรงผิดปกติ” (อับดุลชชะกูร์ บิน ซาฟิอีย์ ดินอะ, สัมภาษณ์ 15 มิถุนายน 2549)

“ในการเสนอข่าวภาคใต้ อันดับแรกที่ต้องคิดเลยคือ ข่าวต้องไม่ทำให้เกิดความรุนแรงมากยิ่งขึ้น ไทยพุทธประกาศจะชุมนุมหน้าศาลากลางจังหวัดยะลา เอาทุกศาสนามารวมกันแล้วจะเผาถ้าไม่รับคำตอบอะไรอย่างนี้ กรณีอย่างนี้เราก็ต้องคิดให้ดีกว่าเสนอ” (ก่อเขต จันทเลิศลักษณ์, สัมภาษณ์ 2 พฤษภาคม 2550)

ผลการศึกษาพบว่า ค่าเฉลี่ยของตัวแปรย่อยที่มีค่าเฉลี่ยต่ำในองค์ประกอบนี้มีคือ ข่าวเหตุการณ์รุนแรงรายวันที่มีเนื้อหาเกี่ยวกับการใช้ความรุนแรงอย่างผิดปกติ เช่น การฆ่าตัดศีรษะ การฆ่าแล้วจุดไฟเผา การฆ่าทำลายศพ ฯลฯ กลุ่มผู้ให้ข้อมูลส่วนหนึ่งเห็นว่า การเสนอเรื่องราวของเหตุการณ์ที่มีความรุนแรงอย่างผิดปกติควรจะหลีกเลี่ยง ไม่ควรที่จะเพิ่มเติมไปจากเหตุการณ์รุนแรงที่เสนออยู่แล้ว เนื่องจากจะเป็นการส่งเสริมให้เกิดความคิดอยากใช้ความรุนแรงจัดการกับปัญหามากยิ่งขึ้น ในขณะที่เดียวกันผู้ให้ข้อมูลบางคนกลับมีความเห็นในทางตรงกันข้ามว่า การนำเสนอข่าวเหตุการณ์ที่มีการใช้ความรุนแรงอย่างผิดปกติจะเป็นการกระตุ้นให้สังคมเห็นถึงความน่า

กลัวของกลุ่มผู้ก่อการ ทำให้เกิดความรู้สึกเห็นใจระหว่างคนไทยด้วยกัน ส่งผลให้เกิดความร่วมมือร่วมใจในการแก้ปัญหา

“ไม่อยากจะนำเสนอข่าวความรุนแรงรายวันบ่อยๆ มากเกินไปกว่าที่เป็นอยู่ โดยเฉพาะเรื่องของการฆ่ากันแบบโหดเหี้ยม พวกตัดคอ เอาปืนจ่อยิงหัว หรือฆ่าแล้วเผาทั้งเป็น แม้จะไม่เสนอภาพแต่ก็ทำให้เกิดจินตนาการที่สยดสยอง จนอยากให้ทหารเข้าไปจัดการกับคนพวกนี้อย่างที่เค้าทำกับชาวบ้านบ้าง” (วุฒินันท์ สุนทรสถิต, สัมภาษณ์ 14 มีนาคม 2550)

“พวกข่าวความรุนแรงเหตุการณ์ต่าง ๆ อย่างฆ่าตัดหัว โคนยิงสมอง อย่างนี้ ไม่ว่าเราจะทำเค้หรือเค้ทำเราก็ต้องเสนอเป็นข่าวทุกวันนะ เสนอข้อเท็จจริงให้เห็นความน่ากลัวของขบวนการนี้เราว่าจะเก็บไว้ไม่ได้ ถ้าไม่ทำก็ยิ่งฮึกเหิม รัฐต้องทำเพื่อสกัดกั้นเขา สิ่งชั่วร้ายอย่างนี้ ถ้าเราเก็บมันก็จะยิ่งได้ใจ มันไม่ใช่ขบวนการเล็ก ๆ แล้ว มันเป็นขบวนการที่จะแบ่งแยกแผ่นดิน แล้วเราต้องบอกให้ประชาชนรู้ว่าเราอยู่เฉย ๆ ไม่ได้แล้วนะ เราต้องร่วมกับรัฐนะ เราต้องให้ข่าวกับรัฐนะ ถ้าเราจะไปปกปิดมันก็เท่ากับว่าปล่อยให้เขาฮึกเหิม เราต้องถอยร่น คนพุทธก็ต้องถอยร่น” (พานิช พงษ์มา, สัมภาษณ์ 24 มีนาคม 2550)

ตัวแปรที่พบว่ามีความสำคัญที่สุดในองค์ประกอบนี้คือการเสนอข่าวเหตุการณ์ที่เป็นการสร้างสถานการณ์ของผู้ก่อการและแนวร่วม เช่น การนำกล้องกระดาดไปวางไว้ในสถานที่ต่างๆ การโรยตะปูเรือใบบนถนน ฯลฯ ซึ่งหากเป็นกลุ่มผู้ให้ข้อมูลจากทางภาครัฐที่มีหน้าที่จัดการแก้ไขปัญหา ให้เหตุผลว่าไม่สมควรที่สื่อมวลชนจะนำเสนอข่าวในลักษณะเช่นนี้ เนื่องจากบางครั้งผู้รับข่าวสารขาดการแยกแยะในข้อเท็จจริง ถึงแม้เหตุการณ์ที่เกิดขึ้นจะเป็นเพียงการสร้างสถานการณ์แตเมื่อนำเสนอเป็นข่าว ผู้รับข่าวสารก็จะเกิดการรับรู้แบบเหมารวมว่าเหตุการณ์รุนแรงได้เกิดขึ้นอีกแล้ว ซึ่งจะส่งผลกระทบต่อความเชื่อมั่นในการปฏิบัติหน้าที่ของภาครัฐ รวมทั้งผลกระทบต่อสภาพเศรษฐกิจในพื้นที่ด้วย

“ข่าวที่เน้นเพียงเหตุการณ์รุนแรงทั้งที่เป็นของจริงหรือสร้างสถานการณ์ควรจะเสนอให้น้อย ยิ่งเป็นการสร้างสถานการณ์ก็ยิ่งไม่ควรเสนอเพราะจะส่งผลให้ประชาชนขาดความเชื่อมั่น หวาดกลัวอย่างเดียว และส่งผลกระทบต่อเรื่องการท่องเที่ยว มั่นั่งสมอยู่ในความรู้สึกของคน รัฐก็ทำงานได้ยากขึ้น สัมผัสกับชุมชนกับชาวบ้านจะยากขึ้น ยกตัวอย่างความรู้สึกไม่เท่าทันของสื่อ ตอนที่รายงานข่าวเกิดเหตุวางระเบิดพร้อมๆ กันในพื้นที่ 3 จังหวัดเมื่อวันที่ 1 สิงหาคมที่ผ่านมา เขาพยายามสร้างข่าวว่า เกิดเหตุ 110 จุด แต่จริงๆ แล้วเมื่อวันที่ 1 สิงหาคม 110 จุด มันจะมีเหตุรุนแรงไม่เกิน 10 จุด แต่อีก 100 จุด ก็จะเป็นเรื่องของการเผาขบวนรถยนต์ โรยตะปูเรือใบตามจุดต่างๆ แต่สื่อเฉลี่ยความรุนแรงให้มันดูเท่ากันหมด เขาไม่ได้แยกแยะว่า 100 จุดหนัก - เบา อยู่ที่ไหน มันก็เลยเกิด Panic สังคมก็ว่ามันเกิดอะไรขึ้นในภาคใต้ เราพยายามขอให้แยกแยะว่าแต่ละจุดมันอาจจะไม่ถึงขั้นความสูญเสียมากมาย การบาดเจ็บล้มตายเสียชีวิตยังไม่เยอะ แต่สื่อก็ไม่ได้แยกแยะอาจเป็นเพราะสื่อเน้นความรวดเร็วเพียงอย่างเดียว เขียนแบบหยาบๆ เหมารวมเหตุการณ์หมดทุกอย่าง แต่มันไม่ใช่ข้อมูลที่ถูกต้อง” (พันเอกสมควร แสงภัทรเนตร, สัมภาษณ์ 25 สิงหาคม 2549)

จากการทดสอบความแตกต่างระหว่างค่าเฉลี่ยของกลุ่มตัวอย่างในองค์ประกอบนี้พบว่า กลุ่มผู้เชี่ยวชาญด้านวิกฤตการณ์มีการให้ระดับคุณค่าต่ำกว่าองค์ประกอบ "ปรากฏการณ์รายวัน" มากกว่ากลุ่มภาครัฐและกลุ่มประชาชนทั่วไป ซึ่งจากการสัมภาษณ์เชิงลึก ผู้ให้ข้อมูลที่เป็นกลุ่มผู้เชี่ยวชาญด้านวิกฤตการณ์มีความคิดว่าสาเหตุการณืที่เป็นการสร้างสถานการณ์ของผู้ก่อการและแนวร่วมเป็นสิ่งที่เหมาะสมน่าเสนอ เนื่องจากเป็นข้อเท็จจริงที่เกิดขึ้นในพื้นที่ ขณะเดียวกันก็เป็นการสะท้อนให้เห็นถึงความสามารถในการจัดการปัญหาของภาครัฐ ชาวที่เสนอจึงมีบทบาทในการเตือนภัยให้แก่ประชาชน

"การรายงานข่าวเหตุการณ์รายวันก็มีความสำคัญ เห็นด้วยกับการรายงานข่าวตามความเป็นจริง จะไปปิดข่าวบ้าน ไม่ให้ประชาชนเขารู้เหตุการณ์ไม่ได้ การรายงานเหตุการณ์ไม่ว่าจะเป็นการสร้างสถานการณ์หรือมีคนเจ็บตายจำนวนมาก จะหาว่าสื่อประโคมเกินจริงก็ไม่ได้ อย่างที่มีการวางระเบิด ระเบิดปะทุระเบิดไปนับร้อยจุด แม้ระดับความรุนแรงของเหตุการณ์แต่ละจุดจะไม่เท่ากัน ถึงจะมีไม่กี่จุดที่มีการระเบิด แต่การโจมตีทีเดียว 80 - 100 จุด แสดงว่ามันเป็นเหตุการณ์ที่มันแรงจริงๆ ถึงแม้ว่าในแง่ของการตาย การเสียชีวิตมันจะไม่เยอะ แต่มันเป็นเหตุการณ์ที่รัฐเองป้องกันไม่ได้ อันนี้คือความร้ายแรงในเรื่องการรักษาความสงบใช้ใหม่ คิดว่ามันต้องเป็นข่าว เพราะจุดที่มันเกิดเหตุ มันสะท้อนถึงการป้องกัน การรักษาความสงบของพื้นที่ก็อ่อน จึงทำให้เกิดเหตุการณ์แบบนี้ขึ้นได้ ฉะนั้น มันจะเป็นการเตือนให้ประชาชนได้รับทราบ ว่า เหตุการณ์ที่เกิดขึ้นมันเป็นเรื่องใหญ่ เรื่องที่จะต้องให้ความสำคัญ ไม่ใช่เฉพาะรับรู้เหตุการณ์เท่านั้น จะได้ทราบกันว่าปัญหาพื้นฐานก็ยังไม่ได้แก้" (ผศ.ดร.ศรีสมภพ จิตภิรมย์ศรี, สัมภาษณ์ 28 สิงหาคม 2549)

องค์ประกอบที่ 7 "ภูมิหลังของวิกฤตการณ์"

องค์ประกอบที่ 7 บรรยายได้ด้วยตัวแปรจำนวน 6 ตัวแปร มีน้ำหนักองค์ประกอบมากที่สุดจนถึงน้อยที่สุด ตั้งแต่ 0.734 - 0.611 ตัวแปรที่มีค่าน้ำหนักองค์ประกอบสูงสุด 3 ลำดับแรกคือ ตัวแปรที่ 16 ความขัดแย้งด้านเชื้อชาติและศาสนาที่เคยเกิดขึ้นในอดีตในภูมิภาคต่างๆ ของประเทศไทย (0.734) ตัวแปรที่ 15 ความสัมพันธ์ในอดีตและปัจจุบันระหว่างชาวไทยพุทธกับคนไทยมุสลิมในพื้นที่ชายแดนภาคใต้ (0.724) ตัวแปรที่ 13 แนวคิดต่างๆ ที่ถูกสันนิษฐานว่าเป็นสาเหตุหรือแรงจูงใจของผู้ก่อการและแนวร่วม เช่น แนวคิดเชื้อชาตินิยม อุดมการณ์ทางศาสนา แนวคิดการแบ่งแยกดินแดน ฯลฯ (0.719) แหล่งของความแปรปรวนรวมขององค์ประกอบนี้เท่ากับ 2.200 คิดเป็นร้อยละ 2.222 ของความแปรปรวนทั้งหมด ซึ่งกลุ่มตัวแปรส่วนใหญ่อธิบายถึงข้อมูลหรือเรื่องราวเกี่ยวกับปัญหาความขัดแย้งด้านเชื้อชาติและศาสนาที่เคยเกิดขึ้นในอดีตในภูมิภาคต่างๆ ของประเทศไทยและในพื้นที่จังหวัดชายแดนภาคใต้ ปัจจัยที่คาดว่าจะมีส่วนเกี่ยวข้องกับสถานการณ์ความไม่สงบที่เกิดขึ้นในปัจจุบัน อาทิ ประวัติศาสตร์ ศาสนา วัฒนธรรม เชื้อชาติ ภาษา วิถีชีวิต ฯลฯ ตลอดจนอุดมการณ์ต่างๆ ผู้วิจัยจึงตั้งชื่อองค์ประกอบด้านนี้ว่า "ภูมิหลังของวิกฤตการณ์" (ดูตารางน้ำหนักองค์ประกอบในภาคผนวก ค)

ผลรวมของค่าเฉลี่ยในองค์ประกอบนี้มีระดับคุณค่าความเป็นข่าวอยู่ในระดับปานกลาง เมื่อนำตัวแปรทั้งหมดในองค์ประกอบนี้มาจัดลำดับค่าเฉลี่ยพบว่า ตัวแปรทั้ง 6 ตัวแปรมีค่าเฉลี่ยอยู่ระหว่าง 3.38 - 2.82 และ

ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานอยู่ระหว่าง 1.33 - 1.16 ตัวแปรที่มีค่าเฉลี่ยมากที่สุดคือ ตัวแปรที่ 11 สาเหตุจากภูมิหลังทางประวัติศาสตร์ของพื้นที่สามจังหวัดชายแดนใต้ มีค่าคะแนนเฉลี่ย 3.38 รองลงมาคือ ตัวแปรที่ 13 แนวคิดต่างๆ ที่ถูกสันนิษฐานว่าเป็นสาเหตุหรือแรงจูงใจของผู้ก่อการและแนวร่วม เช่น แนวคิดเชื้อชาตินิยม อุดมการณ์ทางศาสนา แนวคิดการแบ่งแยกดินแดน ฯลฯ มีค่าคะแนนเฉลี่ย 3.37 ส่วนตัวแปรที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุดคือ ตัวแปรที่ 16 ความขัดแย้งด้านเชื้อชาติและศาสนาที่เคยเกิดขึ้นในอดีตในภูมิภาคต่างๆ ของประเทศไทย มีค่าคะแนนเฉลี่ย 2.82 ดังผลในตารางที่ 23

ตารางที่ 23 ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานและระดับความมีคุณค่าเป็นข่าวขององค์ประกอบ “ภูมิหลังของวิกฤตการณ์”

ลำดับ ที่	ตัว แปรที่	ตัวแปร	X	S.D.	ระดับความ มีคุณค่า เป็นข่าว
1	11	สาเหตุจากภูมิหลังทางประวัติศาสตร์ของพื้นที่ 3 จังหวัดชายแดนใต้ที่ผู้ก่อการใช้อ้างเป็นเหตุผลในการก่อความไม่สงบ ทั้งประวัติศาสตร์ที่บันทึกไว้อย่างเป็นทางการและเป็นเรื่องเล่า	3.38	1.28	ปานกลาง
2	13	แนวคิดต่างๆ ที่ถูกสันนิษฐานว่าเป็นสาเหตุหรือแรงจูงใจของผู้ก่อการและแนวร่วม เช่น แนวคิดเชื้อชาตินิยม อุดมการณ์ทางศาสนา แนวคิดการแบ่งแยกดินแดน ฯลฯ	3.37	1.29	ปานกลาง
3	12	สาเหตุจากปัญหาในเชิงวัฒนธรรม เช่น ความแตกต่างทางเชื้อชาติ ศาสนา ภาษา วิถีชีวิต ฯลฯ ระหว่างคนไทยใน 3 จังหวัดชายแดนใต้กับคนไทยภูมิภาคอื่นๆ	3.34	1.33	ปานกลาง
4	14	สถิติและข้อมูลการก่อความไม่สงบที่เคยเกิดขึ้นในพื้นที่ 3 จังหวัดชายแดนภาคใต้ในหลายทศวรรษที่ผ่านมา เช่น ผู้ก่อการ สาเหตุ พื้นที่เกิดเหตุ ผู้ได้รับผลกระทบ ฯลฯ	3.22	1.16	ปานกลาง
5	15	ความสัมพันธ์ในอดีตและปัจจุบันระหว่างชาวไทยพุทธกับคนไทยมุสลิมในพื้นที่ชายแดนภาคใต้	2.94	1.26	ปานกลาง
6	16	ความขัดแย้งด้านเชื้อชาติและศาสนาที่เคยเกิดขึ้นในอดีตในภูมิภาคต่างๆ ของประเทศไทย	2.82	1.26	ปานกลาง
รวม			3.18	1.26	ปานกลาง

เมื่อทดสอบความแตกต่างระหว่างค่าเฉลี่ยของกลุ่มตัวอย่างตามความเกี่ยวข้องกับวิกฤตการณ์พบว่า มีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญที่ระดับ 0.05 แสดงว่า กลุ่มตัวอย่างแต่ละกลุ่มประเมินระดับคุณค่าข่าวกับองค์ประกอบนี้แตกต่างกัน เมื่อนำมาทดสอบความแตกต่างรายคู่ตามวิธีของ Scheffé พบว่า กลุ่มผู้เชี่ยวชาญด้านวิกฤตการณ์ให้คุณค่าข่าวกับองค์ประกอบ “ภูมิหลังของวิกฤตการณ์” มากกว่ากลุ่มประชาชนทั่วไป ตามผลในตารางที่ 24

ตารางที่ 24 การเปรียบเทียบความแตกต่างในการประเมินระดับคุณค่าข่าวในองค์ประกอบ “ภูมิหลังของวิกฤตการณ์” ตามกลุ่มตัวอย่างที่มีความเกี่ยวข้องกับวิกฤตการณ์แตกต่างกัน

กลุ่มตัวอย่างที่มีความเกี่ยวข้องกับวิกฤตการณ์	องค์ประกอบ “ภูมิหลังของวิกฤตการณ์”				
	n	X	S.D.	F	P
1. ผู้เชี่ยวชาญด้านวิกฤตการณ์	100	3.438	0.884	3.353	0.019*
2. ภาครัฐ	115	3.069	1.071		
3. นักสื่อสารมวลชน	109	3.197	1.008		
4. ประชาชนทั่วไป	178	3.079	0.962		
คู่ที่แตกต่างกัน	1>4				

*P<0.05

ตัวแปรย่อยในองค์ประกอบ “ภูมิหลังของวิกฤตการณ์” กลุ่มตัวอย่างมีความเห็นว่าสมควรเป็นข่าวในระดับปานกลางทุกข้อ ตัวแปรที่กลุ่มตัวอย่างเห็นว่าสมควรเสนอเป็นข่าวมากที่สุดในองค์ประกอบนี้ได้แก่ สาเหตุจากภูมิหลังทางประวัติศาสตร์ของพื้นที่จังหวัดชายแดนใต้ ซึ่งเน้นเฉพาะมิติทางประวัติศาสตร์ที่หมายรวมถึงประวัติศาสตร์ของมลายูและจังหวัดชายแดนใต้ที่ถูกบันทึกไว้อยู่ในรูปตำราหรือเอกสารหนังสือต่างๆ นอกจากนั้นยังรวมถึงประวัติศาสตร์ที่เป็นการบอกเล่าปากต่อปากของคนในท้องถิ่น ที่กลุ่มผู้ให้ข้อมูลส่วนหนึ่งเชื่อว่า ข่าวควรนำเสนอเรื่องราวทางประวัติศาสตร์ในฐานะที่ข้อมูลเหล่านี้ถูกกลุ่มผู้ก่อความไม่สงบนำไปใช้เป็นเหตุผลในการปลุกระดมกับกลุ่มที่เป็นแนวร่วม โดยเลือกเฉพาะแง่มุมของเรื่องราวทางด้านลบหรือในด้านที่คนไทยมุสลิมถูกข่มเหงรังแกจากผู้ปกครองหรือรัฐบาลในแต่ละยุคสมัย ข่าวที่เสนอจึงต้องทำให้คนในสังคมเข้าใจถึงกระบวนการที่ผู้ก่อความไม่สงบใช้ในการแสวงหาหรือจูงใจแนวร่วม แต่อย่างไรก็ตาม กลุ่มผู้ให้ข้อมูลอีกกลุ่มหนึ่งมีความเห็นในทางตรงกันข้ามว่า การนำเสนอประวัติศาสตร์ในทางด้านบวกของพื้นที่เพื่อมุ่งการเยียวยาจิตใจนั้นอาจจะส่งผลกระทบต่อสถานการณ์ในทางที่เลวร้ายยิ่งขึ้น เนื่องจากการทำให้กลุ่มผู้ก่อความไม่สงบรู้สึกอึดอัด หรือสร้างให้เกิดแนวร่วมมากขึ้น

“ทุกวันนี้กลุ่มผู้ก่อการใช้ประวัติศาสตร์เป็นเครื่องมือจูงใจแนวร่วม ยกตัวอย่างเช่น เมื่อ 25 กรกฎาคม เมื่อปีที่แล้วเหตุเกิดมีทหารตายที่ทุ่งยางแดง มีอยู่รายหนึ่งชื่อ นายสำลี มะแซ เป็นชาวบ้านอยู่ที่ทุ่งยางแดง เขาก็ถูกยิงแล้วก็หนีไป เขาที่ถูกยิงก็เฒ่า เขาก็ถูกกลุ่มขบวนการพาไปหลบซ่อนรักษาตัวอยู่ที่ปัตตานี เราก็ไปตามจับตัวมาได้ เขาก็สารภาพออกมาหมดว่า เขาศึกษาอยู่ปอนาะที่ทุ่งยางแดง อำเภอรามัญ มีคนฝ่ายก่อการไปตีสนิทเขา ไปพูดปลุกระดมโดยใช้ประวัติศาสตร์ ทำให้เขาเกิดความรู้สึกเกลียด และยอมเข้าขบวนการ เขาเอาประวัติศาสตร์ในส่วนที่ถูกกระทำทั้งหลาย ที่เคยโดนกดขี่อย่างไรก็เอามาเล่าให้เกิดความอึดอัด ซึ่งนักข่าวต้องรู้เท่าทันตรงนี้แล้วเสนอให้เห็นกลยุทธ์ของผู้ก่อการในการใช้แง่มุมทางประวัติศาสตร์มาจูงใจ” (พันเอกสมควร แสงภัทรเนตร, สัมภาษณ์ 25 สิงหาคม 2549)

“ประวัติศาสตร์ของ 3 จังหวัดชายแดนภาคใต้ มันเป็นเรื่องที่ใช้ในการปลุกระดมของชาติพันธุ์จริงๆ แล้วประวัติศาสตร์ของจังหวัดชายแดนภาคใต้อาจไม่เป็นอย่างนี้ก็ได้ แต่คนเขียนประวัติศาสตร์คือผู้ชนะ เราไปเขียนให้เราเป็นพระเอกและเขียนให้เขาเป็นผู้ร้าย ทั้งที่เรื่องจริงไม่ได้เป็นอย่างนั้น เพราะประวัติศาสตร์ใน 3 จังหวัดชายแดนภาคใต้กับประวัติศาสตร์ของภูมิภาคอื่นมันไม่เหมือนกัน อย่างอยุธยาคุณจะเขียนยังไงก็ได้ เพราะขอมมันสิ้นชาติแล้ว แต่สำหรับชายแดน 3 จังหวัดภาคใต้ วังเก่าเขายังอยู่ เรายังไปอนุรักษ์ไว้ เมืองโบราณทุกแห่งยังอยู่ 7 หัวเมืองยังอยู่ ลูกหลานเจ้าเมืองเป็นใหญ่เป็นโตอยู่ในประเทศมาเลเซีย ทั้งในระบบราชการ ทั้งในระบบการเมือง ทั้งเป็นผู้แทนฯ เต็มไปหมด ลูกหลานเหลนโหลนยังอยู่ใน 3 จังหวัด ลูกชายของอัปดุลกอดेरประธานเบอร์ชาดูก็ยังมีอยู่ ลูกหลานของฮะยีซูลหลงทุกคนยังอยู่ หรือมะแซ่ อุเซ็งที่เราบอกว่าเขาเป็นประธาน ญาติพี่น้องลูกศิษย์เขาเป็นหมื่นๆ อยู่ในนี้ทั้งหมด ประวัติศาสตร์จึงยังคงชัดเจน แผลมันไม่หาย สถานการณ์ในภาคใต้จึงไม่เหมือนกับการก่อการร้ายที่อื่น ถ้าถามว่าประวัติศาสตร์มีส่วนใหม่ บอกได้ว่าประวัติศาสตร์มีส่วนสำคัญมาก” (ไชยงค์ มณีพิลิก, สัมภาษณ์ 26 สิงหาคม 2549)

“ส่วนในเรื่องของประวัติศาสตร์ก็ต้องอาศัยความเข้าใจที่ลึกซึ้งและเข้าใจจริงๆ ต้องยอมรับว่าประวัติศาสตร์มันเป็นเรื่องที่ต้องใช้ความรู้หน่อยและค่อนข้างที่จะซับซ้อน แล้วผลของการนำเสนอในประเด็นของประวัติศาสตร์ก็แยกได้เป็น 2 แง่ว่าจะเกิดผลดีหรือจะไปซ้ำเติมให้เลวร้ายลง อาจต้องทบทวนว่าการเสนอสาเหตุจากทางประวัติศาสตร์แล้วทำให้ความรู้สึกของคนในพื้นที่สูงขึ้นมันเป็นผลดีหรือไม่ นอกจากนั้นก็อาจจะมีบางฝ่ายที่ไม่ชอบข้อเท็จจริงของประวัติศาสตร์ในบางแง่ ซึ่งอาจจะทำให้ปัญหามันขยายออกไปอีกได้” (ผศ.ดร.อิบราฮิม ณรงค์รักษาเขต, สัมภาษณ์ 23 สิงหาคม 2549)

“สื่อไม่ได้มีหน้าที่ในการตัดสินว่าจะอะไรถูกอะไรผิด แต่สื่อต้องนำเสนอความหลากหลายให้คนได้อ่านและรับรู้ว่ามีวิธีคิดอะไรที่หลากหลายอย่างไรบ้างที่เป็นสาเหตุของปัญหา ถ้าเราเห็นว่าประวัติศาสตร์เป็นสาเหตุหนึ่งของปัญหาแล้วเราไปผูกขาดทางประวัติศาสตร์ เชื้อตามประวัติศาสตร์ของรัฐแล้วนำเสนอความจริงเพียงด้านเดียว เพราะเราไป judgment กลัวว่าการเสนอประวัติศาสตร์มุมอื่นๆ จะนำไปสู่การเกิดความแตกแยก อันนั้นยิ่งทำให้เกิดปัญหา เพราะความจริงบางอย่างมันถูกกวาดไปซุกอยู่ใต้โพรง นับวันมันยิ่งจะหมักหมม” (นรินทร์ นำเจริญ, สัมภาษณ์ 29 มีนาคม 2550)

ขณะที่ความคิดเห็นของกลุ่มผู้ให้ข้อมูลอีกกลุ่มหนึ่งเชื่อว่า ชาวควรมีการนำเสนอประวัติศาสตร์ในทางด้านบวกของพื้นที่เพื่อมุ่งการเยียวยาจิตใจ เป็นการสร้างความรู้สึภาคภูมิใจให้แก่คนในพื้นที่ ซึ่งอาจเสนอในลักษณะข่าวที่เกี่ยวกับการจัดงานเทศกาลงานศิลปวัฒนธรรมซึ่งสืบทอดกันมาแต่อดีต เพื่อให้สังคมเข้าใจว่าประวัติศาสตร์มีความสัมพันธ์อย่างไรกับวัฒนธรรม การดำเนินชีวิต วิธีคิดของคนในพื้นที่ ฯลฯ

“ถ้าสังคมไทยได้รับรู้ในเรื่องบวกๆ ของมลายู คือ สมัยก่อนมลายูเป็นรัฐที่มีความเจริญรุ่งเรือง ทั้งในเรื่องศาสนา ความเป็นอาณาจักรในสมัยก่อน ถ้าสังคมไทยได้รู้ความเจริญของพื้นที่ตรงนี้ในสมัยก่อนผ่านสื่อไม่ว่าจะเสนอในรูปแบบของข่าวหรืออะไรก็ตาม ที่จะทำให้คนในพื้นที่เกิดความภาคภูมิใจ จะช่วยลดบรรยากาศได้ เพราะต้องยอมรับว่าเรามีความรู้สึกว่าสูญเสีย เพราะฉะนั้นการเยียวยาก็คือ การที่จะต้องฟื้นฟูพวกเขาในแง่ความรู้สึกที่ว่า เขาสูญเสีย ถูกทอดทิ้ง เขาถูกยึดครอง มันเป็นบาดแผลทางความรู้สึก” (ชูชัยมีย์ อาแว, สัมภาษณ์ 29 สิงหาคม 2549)

“องค์ความรู้ที่ขาดหายไปจากสังคมไทยเป็นสิ่งจำเป็น ผมว่ารายละเอียดของวิถีชีวิต ความเชื่อ แก่มุมทางประวัติศาสตร์ วัฒนธรรมความเป็นอยู่ของชาวมลายู ศาสนา และความรู้เรื่องพื้นฐานเหล่านี้ยังไม่มีให้แก่คนในประเทศไทย โดยเฉพาะข้อเท็จจริงเรื่องข้อมูลพื้นฐานต่างๆ ประวัติศาสตร์ ความต้องการของชุมชน การช่วยเหลือ การเยียวยา การศึกษา การบรรจุข้าราชการ การบริหารงานในสำนักงานต่างๆ สารพัดที่มาจากพื้นฐานความไม่เป็นธรรมเป็นเบื้องต้น จนลากโยงไปเรื่องอื่นๆอีกมาก น่าจะทำทีละขั้นตอน ความรู้ความเข้าใจของสังคมหรือคนไทยที่เพิ่มขึ้น อย่างน้อยเห็นคนไทยที่ภาคใต้เป็นคนพลเมืองไทยด้วย จะได้รักคนอื่นมากขึ้นบ้าง” (อภัยมิตสมบุญ บัวหลวง 26 สิงหาคม 2549)

องค์ประกอบในด้าน “ภูมิหลังของวิกฤตการณ์” นี้ยังรวมถึงแนวคิดต่างๆ ที่ถูกสันนิษฐานว่าเป็นสาเหตุหรือแรงจูงใจของผู้ก่อการและแนวร่วม เช่น แนวคิดเชื้อชาตินิยม อุดมการณ์ทางศาสนา แนวคิดการแบ่งแยกดินแดน ฯลฯ ซึ่งกลุ่มตัวอย่างเห็นว่าสมควรเสนอเป็นข่าวในระดับปานกลาง โดยแนวคิดที่ถูกนำมาใช้เป็นเหตุผลในการแบ่งแยกดินแดนนั้นนอกจากจะมีความสัมพันธ์กับปัจจัยทางด้านประวัติศาสตร์ของพื้นที่จังหวัดชายแดนใต้ที่เป็นดินแดนมลายูที่เคยเจริญรุ่งเรืองและมีอัตลักษณ์อย่างชัดเจนในอดีตแล้ว ยังมีความสัมพันธ์กับสถานการณ์ปัจจุบันของสังคมมุสลิมในระดับสากลด้วย

“การเสนอข่าวต้องตอกย้ำให้คนไทยในสังคมนี้ระลึกว่าในพื้นที่ตรงส่วนนั้นมีความเป็นมาอย่างไร ในอดีตคนที่แตกต่างกันทั้งเชื้อชาติ ศาสนา เคยอยู่ร่วมกันมาได้อย่างดี ผมว่าตรงจุดนี้ละเลยไม่ได้ เพราะว่ามันเป็นรากฐานของพื้นที่นั้น ถ้าสื่อไม่ทำตรงนี้ คนในสังคมก็จะไม่เห็นที่มา อีกด้านหนึ่งสื่อต้องสะท้อนความเปลี่ยนแปลงในสังคมมุสลิม เนื่องจากเมื่อปี 10 ปีที่ผ่านมาเกิดพลวัตความเปลี่ยนแปลงในสังคมมุสลิมมุสลิมในพื้นที่ได้รับอิทธิพลมาจากภายนอกเป็นความเชื่ออิสลามอีกแบบหนึ่งที่มาจากต่างประเทศ ฉะนั้น จึงมีความเปลี่ยนแปลงบางอย่างที่เกิดขึ้น ผมว่าจะเป็นประโยชน์ถ้าเกิดสื่อนำเสนอสิ่งเหล่านี้ออกมาโดยให้แหล่งข้อมูลนั้นได้อธิบายว่า มันเกิดอะไรขึ้น และมันดีหรือไม่ดีต่อชุมชนอย่างไร ซึ่งจะทำให้สังคมมีความรู้ความเข้าใจที่ถูกต้องเกี่ยวกับวิกฤตการณ์ตรงนี้” (ผศ.ดร.อัศวิน เนตรโพธิ์แก้ว, สัมภาษณ์ 1 พฤษภาคม 2550)

“ทุกวันนี้มุสลิมในพื้นที่ชายแดนใต้มีอยู่ 2 อย่าง คือมุสลิมท้องถิ่นกับมุสลิมอาหรับในประเทศไทย มุสลิมท้องถิ่นนี้จะเข้าได้กับเมืองไทยเป็นอย่างดี จะเข้าได้กับสังคมไทยศาสนาพุทธ สมัยก่อนคนมุสลิมไปงานพุทธเจมมาก เข้าวัดเจมๆ ไปช่วยล้างชามในวัด คนไทยพุทธก็ไปมัสยิด พุดง่ายๆ เป็นมุสลิมวัฒนธรรมไทยแต่นับ

ถือศาสนาไม่เหมือนกัน มุสลิมวัฒนธรรมไทยมีอิทธิพลที่ซึมลึกเหนือไปจากศาสนา เช่น ความเข้ากันได้หรือ การประสานประโยชน์ อีกรุ่นหนึ่งที่เป็นนักต่อต้านทุกวันนี้คือ มุสลิมวัฒนธรรมอาหรับ แต่เมื่อประมาณปี 2523 เริ่มมีคนไทยภาคใต้ไปเรียนในอาหรับมากขึ้นด้วยเงินทุนของอาหรับ จะเรียนศาสนาหรือเรียนอะไรก็ได้แล้วแต่ ตั้งแต่นั้นเป็นต้นมามุสลิมในภาคใต้จึงมีมนุษย์เฝ้าพันธุ์ใหม่ที่มีการศึกษาศาสนาจากกลุ่มอาหรับ จะเป็นมนุษย์ที่มองเพียงแต่โลกของมุสลิม มองศาสนาในเชิงของอาหรับ สถานการณ์ที่เกิดขึ้นขณะนี้ผมเชื่อว่า มุสลิมวัฒนธรรมไทยกับมุสลิมวัฒนธรรมอาหรับเกิดการปะทะกัน ในพื้นที่ที่จะมี 3 เสาคือ มุสลิมวัฒนธรรมไทย มุสลิมวัฒนธรรมอาหรับ แล้วก็ชาวพุทธ ปัญหาก็คือว่า เราเข้าใจเข้าถึงกับมุสลิมวัฒนธรรมไทยอยู่แล้ว เพราะเราสนิทกันมานาน แต่มุสลิมวัฒนธรรมอาหรับจะไม่ยอมอยู่ในบริบทของสังคมไทยโดยเด็ดขาด จะด้วยว่าเหตุผลใดก็ได้แล้วแต่ ทุกวันนี้มุสลิมวัฒนธรรมอาหรับเขาเป็นฝ่ายรุก เขาไม่รู้สึกละอายถ้าเขาจะฆ่าทั้งชาวพุทธ และชาวมุสลิมวัฒนธรรมไทย ขณะเดียวกันมุสลิมวัฒนธรรมไทยกับชาวพุทธจับมือกันโดยรัฐบาล โดยกระทรวงมหาดไทย เพราะฉะนั้นการแก้ปัญหาของภาครัฐโดยไม่ทราบสาเหตุที่ลึกซึ้ง ซึ่งสื่อมวลชนไทยก็เดินตามแนวของรัฐ จึงทำให้ไม่สามารถแก้ปัญหาได้แท้จริง ชาวจึงต้องหาผู้รู้ที่จะวิเคราะห์เจาะลึกสาเหตุแท้จริงให้ได้ เพราะปัจจัยสำคัญในการแก้ปัญหาคือ เรายังไม่เข้าใจเข้าถึงมุสลิมวัฒนธรรมอาหรับ ตรงนี้ต่างหาก” (ศ.ดร.สุรพงษ์ โสธนะเสถียร, สัมภาษณ์ 16 มกราคม 2550)

ตัวแปรที่สมควรเสนอเป็นข่าวในระดับปานกลางยังได้แก่ สาเหตุจากปัญหาในเชิงวัฒนธรรม เช่น ความแตกต่างทางเชื้อชาติ ศาสนา ภาษา วิถีชีวิต ฯลฯ ระหว่างคนไทยในจังหวัดชายแดนใต้กับคนไทยภูมิภาคอื่นๆ ซึ่งกลุ่มผู้ให้ข้อมูลเห็นว่า การเสนอข่าวเพื่อมุ่งให้สังคมไทยโดยรวมเข้าใจถึงความหลากหลายของวัฒนธรรม เชื้อชาติ ศาสนา และภาษา เป็นสิ่งที่สำคัญและจะไม่ส่งผลให้เกิดความแตกแยกในสังคมไทย ในขณะที่กลุ่มผู้ให้ข้อมูลบางคนกลับเห็นว่า การที่ข่าวจะมุ่งเสนอลักษณะเฉพาะด้านอัตลักษณ์ของคนในพื้นที่ 3 จังหวัดชายแดนใต้ จะเป็นการเน้นให้เห็นถึงความแตกต่างมากเกินไปซึ่งอาจจะส่งผลให้ยิ่งเกิดความแตกแยกมากกว่าเดิม

“ศาสนาอิสลามกับศาสนาพุทธมีข้อแตกต่างกัน ศาสนาพุทธคุณอยู่สำนักตรรกศิลาไหน ศีล 5 ข้อเหมือนกันหมด แต่ศาสนาอิสลาม ไตะฮ์มาที่ผู้นำจิตวิญญาณ เขาจบมาจากประเทศต่างๆ ที่มีความเชื่อเรื่องศาสนาเดียวกัน บทบัญญัติเดียวกัน แต่ตีความคัมภีร์คนละอย่างคนละเรื่องกัน เพราะฉะนั้นผมถึงบอกว่า การแก้ปัญหา 3 จังหวัดต้องดูปัญหาที่ละหมู่บ้าน และคุณแก้ที่ละหมู่บ้าน คุณอย่าไปแก้ปัญหาในรูปใหญ่ว่า อำเภอนี้ต้องแก้แบบนี้ ใช้สูตรเดียวไม่ได้ คุณต้องไปดูก่อนว่าผู้นำจิตวิญญาณของหมู่บ้านนี้เป็นใคร จบมาจากสำนักไหน มีความเชื่อเรื่องนี้อย่างไร ชาวจึงต้องเจาะลึกขนาดนี้ต้องบอกให้สังคมรับรู้ก่อนว่า รากเหง้าของปัญหานี้ คือ ความแตกแยกของคนมุสลิมใน 3 จังหวัดมันมี ไม่ใช่ความแตกแยกระหว่างมุสลิมกับพุทธนะ” (ไชยยงค์ มณีพิลิก, สัมภาษณ์ 26 สิงหาคม 2549)

“แม้ว่าเรื่องของความหลากหลายทางเชื้อชาติ คนไทยจะรู้จักกันโดยนัยอยู่แล้ว อย่างภาคอีสานก็มีคนผสมกลมกลืนกันอยู่แล้ว เมื่อก่อนผมเองก็มีความเชื่ออย่างนั้นมาตลอด แต่พอได้มาเห็นความหลากหลายจริงๆ ได้เห็นการปะทะความขัดแย้งกัน เราถึงได้รู้ว่าที่เราเชื่อมามันไม่ใช่ มันมีความแตกต่าง เราต้องยอมรับว่ามันมี และข่าวต้องแสดงให้เห็นว่ามันมี เพื่อที่สังคมจะได้ลดความตึงเครียดลง และจะช่วยในเชิงของการเรียนรู้ ปัญหาใหม่ๆ ของสังคม ซึ่งเป็นเรื่องที่สำคัญมาก เช่น ปัญหาเรื่องความแตกต่าง ความหลากหลายทางชาติพันธุ์ ศาสนาและความเชื่อ สังคมไทยมีความรู้ในเรื่องเหล่านี้กันน้อยมาก ซึ่งการเรียนรู้เรื่องเหล่านี้จากข่าวมัน

เป็นเรื่องสำคัญและสื่อต้องมีส่วนในการที่ทำให้ประเด็นในการเรียนรู้สิ่งเหล่านี้ด้วย เพราะหากปัญหาเหล่านี้ถ้า
 แก้ไม่ได้ ก็อาจก่อให้เกิดเหตุการณ์เลวร้ายขึ้นได้ตลอดเวลา ทำให้เกิดปฏิกิริยา Shock ได้” (ผศ.ดร.ศรีสมภพ
 จิตภิรมย์ศรี, สัมภาษณ์ 28 สิงหาคม 2549)

“สังคมไทยยังไม่เข้าใจเรื่องสังคมในสามจังหวัดชายแดนภาคใต้มากพอสมควร ตัวอย่างก็มีตอนที่ทำงาน
 ที่ กอส. อยู่ คณะกรรมการด้วยกันก็บอกเลยว่า ตัวเองเพิ่งจะเข้าใจจริงๆ ก็ตอนนี่ ที่ได้ลงมาและทำความเข้าใจ
 เข้าใจกับชาวบ้าน นับประสาอะไรกับคนที่อยู่เชียงใหม่ สังคมไทยโดยรวม ที่อีสาน ฯลฯ เขาจะเข้าใจได้
 อย่างไร บางทีเขามองคล้ายกับว่า คนเหล่านี้เป็นคนไทยรีปาว ที่นี้ถามว่าทำไม ก็เพราะสังคมไทยทั้งหมดไม่
 พยายามสร้างความเข้าใจระหว่างคนในสังคมไทยด้วยกันว่ามันมีอะไรบ้าง ความหลากหลายที่มันมีอยู่ใน
 ประเทศ สังคมไทยมองว่ากรุงเทพคือ ศูนย์กลางเพียงอย่างเดียว ทำให้ข้อมูลเรื่องวิถีชีวิต ความเป็นอยู่
 เรื่องราวของคนในจังหวัดทางใต้ไม่ได้ถูกเสนอ ซึ่งสื่อต้องทำให้ตรงนี้ให้ได้เป็นข่าวบ้าง” (ผศ.ดร.วรวิทย์ บารู,
 สัมภาษณ์ 26 สิงหาคม 2549)

นอกจากนั้น ตัวแปรในองค์ประกอบนี้ยังเห็นว่า เรื่องราวความสัมพันธ์ในอดีตและปัจจุบันระหว่างชาวไทย
 พุทธกับคนไทยมุสลิมในพื้นที่ชายแดนภาคใต้ เป็นสิ่งที่สมควรนำเสนอเป็นข่าว เพื่อเป็นการย้ำให้ผู้ที่เป็นแนวร่วม
 และประชาชนในพื้นที่จังหวัดชายแดนใต้ รวมทั้งคนไทยในภูมิภาคอื่นๆ ได้ตระหนักถึงความสัมพันธ์อันดีที่มีมา
 อย่างยาวนานระหว่างคนไทยพุทธและคนไทยมุสลิม

องค์ประกอบที่ 8 “ความขัดแย้ง”

องค์ประกอบที่ 8 บรรยายได้ด้วยตัวแปรจำนวน 8 ตัวแปร มีน้ำหนักองค์ประกอบมากที่สุดจนถึงน้อยที่สุด
 ตั้งแต่ 0.812 - 0.708 ตัวแปรที่มีน้ำหนักองค์ประกอบสูงสุด 3 ลำดับแรกคือ ตัวแปรที่ 73 ความขัดแย้งในแนวคิด
 การแก้ปัญหาขององค์กรต่างๆ เช่น ภาครัฐ องค์กรพัฒนาเอกชน (เอ็นจีโอ) องค์กรสิทธิมนุษยชน ฯลฯ (0.812)
 ตัวแปรที่ 72 ความขัดแย้งของข้อมูลเกี่ยวกับเหตุการณ์ความไม่สงบระหว่างองค์กรต่างๆ เช่น ภาครัฐ องค์กรพัฒนา
 เอกชน (เอ็นจีโอ) องค์กรสิทธิมนุษยชน คณะกรรมการอิสระตรวจสอบกรณีต่างๆ ฯลฯ (0.802) ตัวแปรที่ 71 ความ
 ขัดแย้งทางความคิดต่อเหตุการณ์ไม่สงบที่เกิดขึ้นในปัจจุบันระหว่างคนมุสลิมในพื้นที่ต่างๆ ของประเทศไทย เช่น
 ระหว่างคนมุสลิมที่อยู่ภูมิภาคอื่นกับมุสลิมใน 3 จังหวัดชายแดนใต้ ฯลฯ (0.789) แหล่งของความแปรปรวนรวมของ
 องค์ประกอบนี้เท่ากับ 8.589 คิดเป็นร้อยละ 8.676 ของความแปรปรวนทั้งหมด ซึ่งกลุ่มตัวแปรส่วนใหญ่อธิบายถึง
 ข้อมูลและเรื่องราวเกี่ยวกับความขัดแย้งต่างๆ ที่เกิดขึ้นทั้งความขัดแย้งเรื่องข้อเท็จจริงจากฝ่ายต่างๆ ความ
 ขัดแย้งในแนวคิดและวิถีปฏิบัติเพื่อแก้ปัญหา ความขัดแย้งระหว่างคนกลุ่มในพื้นที่ ฯลฯ ซึ่งความขัดแย้งเหล่านี้
 เกิดขึ้นระหว่างประชาชน ระหว่างองค์กรที่มีบทบาทเกี่ยวข้องกับปัญหาความไม่สงบ ตลอดจนสถาบันต่างๆ ใน
 สังคม ผู้วิจัยจึงตั้งชื่อองค์ประกอบด้านนี้ว่า “ความขัดแย้ง” (ดูตารางน้ำหนักองค์ประกอบในภาคผนวก ค)

ผลรวมของค่าเฉลี่ยในองค์ประกอบนี้มีระดับคุณค่าความเป็นข่าวอยู่ในระดับปานกลาง เมื่อนำตัวแปร
 ทั้งหมดในองค์ประกอบนี้มาจัดลำดับค่าเฉลี่ยพบว่า ตัวแปรทั้ง 8 ตัวแปรมีค่าเฉลี่ยอยู่ระหว่าง 3.27 - 2.86 และ
 ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานอยู่ระหว่าง 1.32 - 1.24 ตัวแปรที่มีค่าเฉลี่ยมากที่สุดคือ ตัวแปรที่ 74 ความขัดแย้งของ

ข้อเท็จจริงเกี่ยวกับเหตุการณ์ก่อความไม่สงบระหว่างเจ้าหน้าที่รัฐกับประชาชนที่เห็นเหตุการณ์ มีค่าคะแนนเฉลี่ย 3.27 รองลงมาคือ ตัวแปรที่ 73 ความขัดแย้งในแนวความคิดการแก้ปัญหาระหว่างองค์กรต่างๆ เช่น ภาครัฐ องค์กรพัฒนาเอกชน (เอ็นจีโอ) องค์กรสิทธิมนุษยชน ฯลฯ มีค่าคะแนนเฉลี่ย 3.03 และตัวแปรที่ 72 ความขัดแย้งของข้อมูลเกี่ยวกับเหตุการณ์ความไม่สงบระหว่างองค์กรต่างๆ เช่น ภาครัฐ องค์กรพัฒนาเอกชน (เอ็นจีโอ) องค์กรสิทธิมนุษยชน คณะกรรมการอิสระตรวจสอบกรณีต่างๆ ฯลฯ มีค่าคะแนนเฉลี่ย 2.99 ส่วนตัวแปรที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุดคือ ตัวแปรที่ 76 ความขัดแย้งระหว่างชาวไทยพุทธกับคนไทยมุสลิมในพื้นที่ชายแดนภาคใต้ในปัจจุบัน มีค่าคะแนนเฉลี่ย 2.86 ดังผลในตารางที่ 25

ตารางที่ 25 ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานและระดับความมีคุณค่าเป็นข่าวขององค์ประกอบ “ความขัดแย้ง”

ลำดับ ที่	ตัว แปรที่	ตัวแปร	X	S.D.	ระดับความ มีคุณค่า เป็นข่าว
1	74	ความขัดแย้งของข้อเท็จจริงเกี่ยวกับเหตุการณ์ก่อความไม่สงบระหว่างเจ้าหน้าที่รัฐกับประชาชนที่เห็นเหตุการณ์	3.27	1.30	ปานกลาง
2	73	ความขัดแย้งในแนวความคิดการแก้ปัญหาระหว่างองค์กรต่างๆ เช่น ภาครัฐ องค์กรพัฒนาเอกชน (เอ็นจีโอ) องค์กรสิทธิมนุษยชน ฯลฯ	3.03	1.24	ปานกลาง
3	72	ความขัดแย้งของข้อมูลเกี่ยวกับเหตุการณ์ความไม่สงบระหว่างองค์กรต่างๆ เช่น ภาครัฐ องค์กรพัฒนาเอกชน (เอ็นจีโอ) องค์กรสิทธิมนุษยชน คณะกรรมการอิสระตรวจสอบกรณีต่างๆ ฯลฯ	2.99	1.27	ปานกลาง
4	77	ความขัดแย้งระหว่างภาครัฐกับประชาชนที่เป็นมุสลิมในพื้นที่ 3 จังหวัดชายแดนใต้	2.97	1.34	ปานกลาง
5	71	ความขัดแย้งทางความคิดต่อเหตุการณ์ไม่สงบที่เกิดขึ้นในปัจจุบันระหว่างคนมุสลิมในพื้นที่ต่างๆ ของประเทศไทย เช่น ระหว่างคนมุสลิมที่อยู่ภูมิภาคอื่นกับมุสลิมใน 3 จังหวัดชายแดนใต้ ฯลฯ	2.94	1.25	ปานกลาง
6	70	ความขัดแย้งทางวัฒนธรรมและศาสนาในระดับนานาชาติ เช่น วัฒนธรรมอิสลามกับวัฒนธรรมตะวันตก ศาสนาอิสลามกับศาสนาคริสต์ ฯลฯ	2.94	1.27	ปานกลาง
7	75	ความขัดแย้งด้านเชื้อชาติและศาสนาที่เคยเกิดขึ้นในประเทศไทย	2.88	1.26	ปานกลาง
8	76	ความขัดแย้งระหว่างชาวไทยพุทธกับคนไทยมุสลิมในพื้นที่ชายแดนภาคใต้ในปัจจุบัน	2.86	1.32	ปานกลาง
รวม			2.99	1.28	ปานกลาง

เมื่อทดสอบความแตกต่างระหว่างค่าเฉลี่ยของกลุ่มตัวอย่างตามความเกี่ยวข้องกับวิกฤตการณ์พบว่า มีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญที่ระดับ 0.001 แสดงว่า กลุ่มตัวอย่างแต่ละกลุ่มประเมินระดับคุณค่าข่าวกับองค์ประกอบนี้แตกต่างกัน เมื่อนำมาทดสอบความแตกต่างรายคู่ตามวิธีของ Scheffé พบว่า กลุ่มผู้เชี่ยวชาญด้านวิกฤตการณ์และกลุ่มประชาชนทั่วไปให้คุณค่าข่าวกับองค์ประกอบ "ความขัดแย้ง" มากกว่ากลุ่มภาครัฐ ตามผลในตารางที่ 26

ตารางที่ 26 การเปรียบเทียบความแตกต่างในการประเมินระดับคุณค่าข่าวในองค์ประกอบ "ความขัดแย้ง" ตามกลุ่มตัวอย่างที่มีความเกี่ยวข้องกับวิกฤตการณ์แตกต่างกัน

กลุ่มตัวอย่างที่มีความเกี่ยวข้องกับวิกฤตการณ์	องค์ประกอบ "ความขัดแย้ง"				
	n	X	S.D.	F	P
1. ผู้เชี่ยวชาญด้านวิกฤตการณ์	100	3.250	0.804	5.748	0.001***
2. ภาครัฐ	115	2.659	1.112		
3. นักสื่อสารมวลชน	109	2.937	1.265		
4. ประชาชนทั่วไป	178	3.059	1.007		
คู่ที่แตกต่างกัน	1,4 > 2				

***P<0.001

ในองค์ประกอบ "ความขัดแย้ง" กลุ่มตัวอย่างมีความเห็นว่าสมควรเป็นข่าวในระดับปานกลางทุกข้อ ตัวแปรในองค์ประกอบนี้ที่กลุ่มตัวอย่างเห็นว่าสมควรจะเสนอเป็นข่าวมากที่สุดคือ ความขัดแย้งในการเปิดเผยข้อเท็จจริงที่เกิดขึ้น ความขัดแย้งนี้อาจเกิดขึ้นระหว่างภาครัฐกับประชาชนที่เห็นเหตุการณ์ หรือความขัดแย้งในข้อเท็จจริงระหว่างประชาชนในพื้นที่ด้วยตนเอง ฯลฯ ซึ่งแต่ละฝ่ายต่างบอกเล่าเรื่องราวที่เกิดขึ้นไม่สอดคล้องกัน สื่อมวลชนจึงควรเปิดโอกาสให้ข้อเท็จจริงของแต่ละฝ่ายได้ถูกนำเสนอในข่าว เพื่อให้เกิดความเสมอภาคและผู้รับสารจะได้รับข้อมูลจากหลากหลายแหล่ง แล้วใช้วิจารณญาณในการพิจารณา

"แหล่งข่าวจากรัฐก็อาจพูดอีกอย่างหนึ่ง ถ้าเป็นประชาชนที่เห็นเหตุการณ์ก็เป็นอีกอย่างหนึ่ง หรือนักวิชาการก็อีกแบบหนึ่งก็ได้ ซึ่งแหล่งข่าวพวกนี้ บางครั้งถ้ามันไม่สอดคล้องกัน ก็ควรทิ้งเอาไว้ ให้คนคิดต่อว่าทำไมแหล่งข่าวเขาถึงมองอะไรได้ต่างกัน มันไม่จำเป็นว่าจะต้องมองทุกอย่างเหมือนกัน โดยเฉพาะเรื่องที่เกี่ยวข้องกับประเด็นทางสังคม คิดว่าอย่างไรมันก็มองต่างกันได้" (ผศ.อิมจิต เลิศพงษ์สมบัติ, สัมภาษณ์ 24 สิงหาคม 2549)

"ในการสัมภาษณ์ความจริงจากใครซักคนหนึ่ง โดยส่วนตัวไม่ยอมให้มันอยู่แบบโดดๆ อย่างน้อยมันจะต้องมีคู่กรณีไว้ฟังว่าฝ่ายนี้กำลังพูดอะไร มันก็เหมือนกับเราทะเลาะกันสองคน ตามเราๆ ก็ต้องบอกสิ่งที่ดีๆ ของเราโจมตีอีกฝ่ายใช่ไหม ฉะนั้น การที่จะทำให้คนเข้าใจในปัญหาที่เกิดขึ้นตรงที่สุด ต้องเอาข้อมูลของแต่ละฝ่ายมาแย้งกัน" (ฮาซานียะห์ หะยีอะอาแวน, สัมภาษณ์ 24 สิงหาคม 2549)

ตัวแปรย่อยในองค์ประกอบนี้ที่กลุ่มตัวอย่างเห็นว่าสมควรจะเสนอเป็นข่าวในระดับรองลงมาคือ ข่าวเกี่ยวกับความขัดแย้งในการกำหนดนโยบายและแนวความคิดการแก้ปัญหา ซึ่งความขัดแย้งนี้อาจจะเป็นความคิดเห็นของฝ่ายต่างๆ ต่อนโยบายและแนวทางการแก้ปัญหาของภาครัฐ โดยความขัดแย้งอาจเกิดขึ้นระหว่างภาครัฐกับฝ่ายต่างๆ ได้แก่ ประชาชน นักวิชาการ องค์กรพัฒนาเอกชน (เอ็นจีโอ) องค์กรสิทธิมนุษยชน ตลอดจนสถาบันทางศาสนาต่างๆ ฯลฯ

ความขัดแย้งที่สมควรเสนอเป็นข่าวในลำดับต่อไปคือ ความขัดแย้งทางกายภาพ ซึ่งอาจเกิดขึ้นระหว่างภาครัฐกับประชาชนที่เป็นมุสลิมในพื้นที่สามจังหวัดชายแดนใต้ เช่น กรณีการชุมนุมประท้วงภาครัฐโดยกลุ่มคนต่างๆ ที่อยู่ในพื้นที่แล้วมีการสลายการชุมนุมโดยการใช้กำลังของเจ้าหน้าที่รัฐ ฯลฯ หรือความขัดแย้งทางกายภาพระหว่างประชาชนในพื้นที่ในเรื่องต่างๆ โดยเฉพาะระหว่างประชาชนที่เป็นคนไทยพุทธและคนไทยมุสลิม อย่างไรก็ตาม กลุ่มผู้ให้ข้อมูลมีความเห็นว่า ความขัดแย้งทางกายภาพที่มีลักษณะของการใช้กำลังความรุนแรง เป็นสิ่งที่สื่อมวลชนต้องพิจารณาทบทวนก่อนตัดสินใจนำเสนอ

“ในการเสนอข่าวภาคใต้ อันดับแรกที่ต้องคิดเลยคือ ข่าวต้องไม่ทำให้เกิดความรุนแรงมากยิ่งขึ้น คนไทยพุทธประกาศจะเอาคนทุกศาสนาารวมกันหน้าศาลากลางจังหวัดยะลา แล้วจะมาเผาถ้าไม่รับคำตอบอะไรอย่างนี้ อย่างนี้เราก็ต้องคิดให้ดีก่อนเสนอ” (ก๊อเซต จันทเลิศลักษณ์, สัมภาษณ์ 2 พฤษภาคม 2550)

นอกจากนี้ องค์ประกอบด้านความขัดแย้งยังรวมถึง ข่าวความขัดแย้งในแนวคิดเรื่องวัฒนธรรม ศาสนา และเชื้อชาติ ซึ่งความขัดแย้งนี้ผูกโยงกับวัฒนธรรมและศาสนาในระดับสากลได้แก่ ความขัดแย้งระหว่างวัฒนธรรมอิสลามกับวัฒนธรรมตะวันตก ศาสนาอิสลามกับศาสนาคริสต์ นอกจากนี้ ยังมีความขัดแย้งทางเชื้อชาติภายในประเทศคือ ความขัดแย้งระหว่างชาวไทยพุทธกับคนไทยมุสลิมในพื้นที่ชายแดนภาคใต้ในปัจจุบัน

สถาบันวิทยบริการ
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

1.3.2 องค์ประกอบของคุณลักษณะการนำเสนอข้อมูลที่มีคุณค่าข่าวในวิกฤตการณ์ความไม่สงบในสามจังหวัดชายแดนภาคใต้

ในส่วนของคุณลักษณะการนำเสนอข้อมูล จากการเก็บรวบรวมข้อมูลด้วยการสัมภาษณ์เจาะลึก ผู้ให้ข้อมูล (Key Informants) เห็นว่า ข้อเท็จจริงที่สมควรเป็นข่าวนั้นอาจจะมีความสัมพันธ์กับลักษณะการนำเสนอด้วย ซึ่งลักษณะการนำเสนอในที่นี้หมายถึง ความรวดเร็วในการนำเสนอ ระดับของการให้รายละเอียด การมีหลักฐานอ้างอิง ความเหมาะสมในการเป็นแหล่งข้อมูล (นักวิชาการ ภาครัฐ ประชาชนในพื้นที่สามจังหวัดชายแดนใต้ ผู้ก่อการและแนวร่วม) รวมถึงแหล่งที่มาของข้อมูลแต่ละประเภท (ข้อเท็จจริง ความคิดเห็น และการวิเคราะห์สถานการณ์) ซึ่งคุณลักษณะการนำเสนอข้อมูลแต่ละด้านมีองค์ประกอบดังนี้

(1) ความรวดเร็วในการนำเสนอ

ผู้วิจัยวิเคราะห์องค์ประกอบด้วยโปรแกรมสำเร็จรูป โดยการคำนวณค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ระหว่างตัวแปร 17 ตัวโดยใช้สูตรของ Pearson's Product Moment Correlation เพื่อพิจารณาค่า KMO and Bartlett's test พบว่า ค่าดัชนี Kaiser-Meyer-Okin = 0.904 ซึ่งมากกว่า 0.5 และเข้าใกล้ 1 แสดงว่าข้อมูลเหมาะสมในการใช้เทคนิควิเคราะห์องค์ประกอบ และจากการทดสอบสมมติฐานด้วย Bartlett's test of sphericity ได้ค่า Significance = 0.000 ซึ่งน้อยกว่า 0.05 จึงปฏิเสธสมมติฐาน นั่นคือ เมทริกซ์สหสัมพันธ์ที่ได้ไม่เป็นเมทริกซ์เอกลักษณะ แสดงว่า ตัวแปรต่างๆ มีความสัมพันธ์กัน จึงใช้ตัวแปรในการวิเคราะห์องค์ประกอบได้ทั้งหมด และเมื่อวิเคราะห์องค์ประกอบโดยวิธีองค์ประกอบหลัก หมุนแกนแบบอโรโทโกนอลด้วยวิธีแวนแมกซ์ ได้ตัวแปรที่ไม่มี ความสัมพันธ์กันและมีอิสระต่อกันจำนวน 17 ตัวแปร และองค์ประกอบที่มีค่าไอเกนมากกว่าหรือเท่ากับ 1.0 มีองค์ประกอบร่วมกัน (Common Factor) 3 องค์ประกอบ ซึ่งแต่ละองค์ประกอบมีค่าไอเกน 8.182 – 1.058 สามารถอธิบายความแปรปรวนได้ร้อยละ 48.131 – 6.222 และอธิบายความแปรปรวนโดยรวมได้ร้อยละ 68.437 ดังผลในตารางที่ 27

ตารางที่ 27 ค่าไอเกน ร้อยละของความแปรปรวน และร้อยละสะสมของความแปรปรวนขององค์ประกอบหลัก คุณค่าข่าวด้านความรวดเร็วในการเสนอข่าววิกฤตการณ์ความไม่สงบในสามจังหวัดชายแดนใต้

องค์ประกอบที่	ค่าไอเกน	ร้อยละของความแปรปรวน	ร้อยละสะสมของความแปรปรวน
1	8.182	48.131	48.131
2	2.394	14.084	62.215
3	1.058	6.222	68.437

เมื่อนำผลรวมของค่าเฉลี่ยในองค์ประกอบทั้ง 3 องค์ประกอบมาจัดลำดับและแปลความหมายผลรวมของค่าเฉลี่ยเพื่อแสดงระดับของควมมีคุณค่าสมควรเป็นข่าวของแต่ละองค์ประกอบพบว่า องค์ประกอบของข้อมูลและเรื่องราวในวิกฤตการณ์ความไม่สงบในสามจังหวัดชายแดนภาคใต้ที่สมควรเสนอด้วยความรวดเร็ว ได้แก่ องค์ประกอบที่ 1 “ความรวดเร็วในการรายงานข่าวกิจกรรมที่สร้างกำลังใจ” มีค่าคะแนนเฉลี่ยรวม 3.80 รองลงมาคือ องค์ประกอบที่ 2 “ความรวดเร็วในการติดตามการบริหารงานของภาครัฐ” มีค่าคะแนนเฉลี่ยรวม 3.69 และ องค์ประกอบที่ 3 “ความรวดเร็วในการรายงานปรากฏการณ์รายวัน” มีค่าคะแนนเฉลี่ยรวม 3.64 ทั้ง 3 องค์ประกอบนี้มีคุณค่าข่าวอยู่ในระดับมาก ดังผลในตารางที่ 28

ตารางที่ 28 ลำดับค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานและระดับความมีคุณค่าเป็นข่าวในองค์ประกอบด้านความรวดเร็วในการเสนอข่าววิกฤตการณ์ความไม่สงบในสามจังหวัดชายแดนใต้

ลำดับที่	ชื่อองค์ประกอบด้านความรวดเร็ว	X	S.D.	ระดับความ มีคุณค่าเป็นข่าว
1	องค์ประกอบที่ 1 “ความรวดเร็วในการรายงานข่าวกิจกรรมที่สร้างกำลังใจ”	3.80	1.14	มาก
2	องค์ประกอบที่ 2 “ความรวดเร็วในการติดตามการบริหารงานของภาครัฐ”	3.69	1.17	มาก
3	องค์ประกอบที่ 3 “ความรวดเร็วในการรายงานปรากฏการณ์รายวัน”	3.64	1.17	มาก

องค์ประกอบของคุณลักษณะการนำเสนอข้อมูลและเรื่องราวที่มีคุณค่าข่าวในวิกฤตการณ์ความไม่สงบในสามจังหวัดชายแดนภาคใต้ด้านความรวดเร็วในการนำเสนอ มีรายละเอียดของแต่ละองค์ประกอบดังนี้

สถาบันวิทยบริการ
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

องค์ประกอบที่ 1 “ความรวดเร็วในการรายงานข่าวกิจกรรมที่สร้างกำลังใจ”

องค์ประกอบที่ 1 บรรยายได้ด้วยตัวแปรจำนวน 3 ตัวแปร มีน้ำหนักองค์ประกอบมากที่สุดจนถึงน้อยที่สุด ตั้งแต่ 0.738 - 0.660 ดังนี้ ตัวแปรที่ 5 การเสด็จพระราชดำเนินลงพื้นที่และการได้รับเกียรติอย่างยิ่งจากพระบรมวงศานุวงศ์ เช่น การเสด็จไปพระราชทานเพลิงศพ การพระราชทานพวงมาลา การพระราชทานดินฝังศพ ฯ (0.738) ตัวแปรที่ 6 กิจกรรมของภาครัฐเพื่อสร้างความมั่นใจและลดความตึงเครียดให้แก่ประชาชนในพื้นที่ (0.683) และตัวแปรที่ 7 กิจกรรมต่างๆ จากภาคเอกชนและประชาชนเพื่อให้กำลังใจให้แก่ประชาชนใน 3 จังหวัดชายแดนใต้ (0.660) ตามลำดับ แหล่งของความแปรปรวนรวมขององค์ประกอบนี้เท่ากับ 1.058 คิดเป็นร้อยละ 6.222 ของความแปรปรวนทั้งหมด ซึ่งกลุ่มตัวแปรส่วนใหญ่อธิบายถึงความรวดเร็วในการรายงานข้อมูลที่เป็นพระราชกรณียกิจของพระราชวงศ์ต่อผู้ที่ได้รับผลกระทบจากสถานการณ์ความไม่สงบ รวมถึงการเสนอข้อมูลที่เป็นกิจกรรมความเคลื่อนไหวของภาครัฐและประชาชนในการสร้างความกำลังใจและลดความตึงเครียดแก่ประชาชนในพื้นที่ ผู้วิจัยจึงตั้งชื่อองค์ประกอบด้านนี้ว่า “ความรวดเร็วในการรายงานข่าวกิจกรรมที่สร้างกำลังใจ” (ดูตารางน้ำหนักองค์ประกอบในภาคผนวก ค)

ผลรวมของค่าเฉลี่ยในองค์ประกอบนี้มีระดับคุณค่าความเป็นข่าวอยู่ในระดับมาก เมื่อนำตัวแปรทั้งหมดในองค์ประกอบนี้มาจัดลำดับค่าเฉลี่ยพบว่า ตัวแปรทั้ง 3 ตัวแปร มีค่าเฉลี่ยอยู่ระหว่าง 3.83 – 3.78 และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานอยู่ระหว่าง 1.18 - 1.14 ตัวแปรที่มีค่าเฉลี่ยมากที่สุดคือ ตัวแปรที่ 6 กิจกรรมของภาครัฐเพื่อสร้างความมั่นใจและลดความตึงเครียดให้แก่ประชาชนในพื้นที่ มีค่าคะแนนเฉลี่ย 3.83 รองลงมาคือ ตัวแปรที่ 5 การเสด็จพระราชดำเนินลงพื้นที่และการได้รับเกียรติอย่างยิ่งจากพระบรมวงศานุวงศ์ เช่น การเสด็จไปพระราชทานเพลิงศพ การพระราชทานพวงมาลา การพระราชทานดินฝังศพ ฯลฯ มีค่าคะแนนเฉลี่ย 3.80 ดังผลในตารางที่ 29

ตารางที่ 29 ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานและระดับควมมีคุณค่าเป็นข่าวขององค์ประกอบ “ความรวดเร็วในการรายงานข่าวกิจกรรมที่สร้างกำลังใจ”

ลำดับที่	ตัวแปรที่	ตัวแปร	X	S.D.	ระดับควมมีคุณค่าเป็นข่าว
1	6	กิจกรรมของภาครัฐเพื่อสร้างความมั่นใจและลดความตึงเครียดให้แก่ประชาชนในพื้นที่	3.83	1.11	มาก
2	5	การเสด็จพระราชดำเนินลงพื้นที่และการได้รับเกียรติอย่างยิ่งจากพระบรมวงศานุวงศ์ เช่น การเสด็จไปพระราชทานเพลิงศพ การพระราชทานพวงมาลา การพระราชทานดินฝังศพ ฯลฯ	3.80	1.18	มาก
3	7	กิจกรรมต่างๆ จากภาคเอกชนและประชาชนเพื่อให้กำลังใจให้แก่ประชาชนใน 3 จังหวัดชายแดนใต้	3.78	1.14	มาก
รวม			3.80	1.14	มาก

เมื่อทดสอบความแตกต่างระหว่างค่าเฉลี่ยของกลุ่มตัวอย่างตามความเกี่ยวข้องกับวิกฤตการณ์พบว่า มีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญที่ระดับ 0.01 แสดงว่า กลุ่มตัวอย่างแต่ละกลุ่มประเมินระดับคุณค่าข่าวกับองค์ประกอบนี้แตกต่างกัน เมื่อนำมาทดสอบความแตกต่างรายคู่ตามวิธีของ Scheffé พบว่า กลุ่มนักสื่อสารมวลชนให้คุณค่าข่าวกับองค์ประกอบ “ความรวดเร็วในการรายงานข่าวกิจกรรมที่สร้างกำลังใจ” มากกว่าทุกกลุ่ม ตามผลในตารางที่ 30

ตารางที่ 30 การเปรียบเทียบความแตกต่างในการประเมินระดับคุณค่าข่าวในองค์ประกอบ “ความรวดเร็วในการรายงานข่าวกิจกรรมที่สร้างกำลังใจ” ตามกลุ่มตัวอย่างที่มีความเกี่ยวข้องกับวิกฤตการณ์แตกต่างกัน

กลุ่มตัวอย่างที่มีความเกี่ยวข้องกับวิกฤตการณ์	องค์ประกอบ “ความรวดเร็วในการรายงานข่าวกิจกรรมที่สร้างกำลังใจ”				
	n	X	S.D.	F	P
1. ผู้เชี่ยวชาญด้านวิกฤตการณ์	100	3.673	0.917	4.801	0.003**
2. ภาครัฐ	115	3.715	0.999		
3. นักสื่อสารมวลชน	109	4.117	0.741		
4. ประชาชนทั่วไป	178	3.742	1.039		
คู่ที่แตกต่างกัน	3 > 1,2,3				

**P<0.01

ในองค์ประกอบ “ความรวดเร็วในการรายงานข่าวกิจกรรมที่สร้างกำลังใจ” ตัวแปรย่อยได้รับการประเมินว่าสมควรเสนอเป็นข่าวด้วยความรวดเร็วในระดับมากทุกข้อ โดยกลุ่มผู้ให้ข้อมูลให้เหตุผลว่า การเสด็จพระราชดำเนินลงพื้นที่และการได้รับเกียรติอย่างยิ่งจากพระบรมวงศานุวงศ์ การจัดกิจกรรมของภาครัฐและเอกชนที่มีวัตถุประสงค์เพื่อสร้างเสริมกำลังใจให้ประชาชนในพื้นที่สามจังหวัดชายแดนใต้ จะช่วยทำให้เกิดความมั่นใจเรื่องความปลอดภัยในพื้นที่ เสริมสร้างกำลังใจและบรรยากาศที่ดีในสังคม รวมทั้งกิจกรรมบางอย่างยังช่วยสร้างความรู้ความเข้าใจในวัฒนธรรมหรือวิถีชีวิตของประชาชนในจังหวัดชายแดนใต้มากยิ่งขึ้น

“อย่างเรื่องพบนกมาโปรย ชาวบ้านที่ได้ก็ดีใจที่มีนกมา แต่เวลานั้นคือ ความรู้สึก คือสัญลักษณ์เท่านั้นเอง แต่ในความจริง ตัวนกมันไม่ได้ช่วยอะไร แต่ถามว่ามีข่าวอย่างนี้ดีไหม มันก็ดีกว่าไม่มีเลย เป็นการส่งกำลังใจให้กันและกันอีกทางหนึ่ง” (รศ.ดร.ครองชัย หัตถา, สัมภาษณ์ 23 สิงหาคม 2549)

“ช่วงที่มีข่าวพระราชวงศ์เสด็จมาในพื้นที่ชายแดนใต้อยากให้อามาเสนอทุกวันเลย เพราะอย่างน้อยก็ทำให้คนไทยที่รู้สึกว่พื้นที่นี้ใกล้เหลือเกิน จะได้ลดความกลัวลงบ้าง ขนาดเจ้าฟ้าเจ้าแผ่นดินยังกล้ามาเลย เรื่องอย่างนี้เป็นกำลังใจให้คนในพื้นที่ได้ดีมาก” (ประทีป แซ่เอ็ง, สัมภาษณ์ 21 มีนาคม 2550)

“ถ้าเราเผยแพร่ข่าวที่ภาครัฐหรือเอกชนเข้ามาช่วยคนในพื้นที่หรือทำให้คนไทยด้วยกันคุ้นเคยกับวัฒนธรรมของแต่ละกลุ่มมากขึ้น มันน่าจะเป็นไปในทางที่ดีขึ้น เดียวนี้ก็มีโครงการสานใจไทยสู่ใจใต้ ที่พลเอกเปรม ปรธานองคมนตรี ท่านนำเอาเด็กที่นี้ไปเที่ยวภาคกลาง ไปเห็นวิถีชีวิต ได้เห็นความเป็นอยู่ของพี่น้องไทย มุสลิม ไทย พุทธที่อยู่ในพื้นที่ เขาจะได้ถ่ายเทกัน ชาวถิ่นน่าจะเสนót่านองนี้ด้วย” (พันเอกสมควร แสงภัทรเนตร, สัมภาษณ์ 25 สิงหาคม 2549)

องค์ประกอบที่ 2 “ความรวดเร็วในการติดตามการบริหารงานของภาครัฐ”

องค์ประกอบที่ 2 บรรยายได้ด้วยตัวแปรจำนวน 8 ตัวแปร มีน้ำหนักองค์ประกอบมากที่สุดจนถึงน้อยที่สุดตั้งแต่ 0.782 - 0.701 ตัวแปรที่มีค่าน้ำหนักองค์ประกอบสูงสุด 3 ลำดับแรกคือ ตัวแปรที่ 14 การชี้แจงหรือแก้ไขความเข้าใจผิดเกี่ยวกับเหตุการณ์ที่เกิดขึ้นจากเจ้าหน้าที่รัฐหรือผู้เกี่ยวข้อง (0.782) ตัวแปรที่ 12 การแก้ปัญหาของภาครัฐในด้านต่างให้แก่ประชาชนในพื้นที่ เช่น ด้านความปลอดภัย ด้านรายได้ ความเสมอภาค ฯลฯ (0.779) และตัวแปรที่ 8 นโยบายของรัฐต่อการแก้ปัญหาสามจังหวัดชายแดนใต้ (0.770) แหล่งของความแปรปรวนรวมขององค์ประกอบนี้เท่ากับ 8.182 คิดเป็นร้อยละ 48.131 ของความแปรปรวนทั้งหมด ซึ่งกลุ่มตัวแปรส่วนใหญ่อธิบายถึงความรวดเร็วในการแก้ไขความผิดพลาด เช่น ข้อมูลผิดพลาดในข่าวที่เสนอไปแล้ว การชี้แจงหรือแก้ไขความเข้าใจผิดเกี่ยวกับเหตุการณ์ที่เกิดขึ้นจากเจ้าหน้าที่รัฐหรือผู้เกี่ยวข้อง ฯลฯ รวมถึงความรวดเร็วในการเสนอข้อมูลที่เป็นการติดตามการบริหารงานของภาครัฐทั้งในด้านความต่อเนื่องในการดำเนินคดีกับผู้ที่ถูกจับกุมหรือความช่วยเหลือของภาครัฐต่อผู้ที่ได้รับผลกระทบ ผู้วิจัยจึงตั้งชื่อองค์ประกอบด้านนี้ว่า “ความรวดเร็วในการติดตามการบริหารงานของภาครัฐ” (ดูตารางน้ำหนักองค์ประกอบในภาคผนวก ค)

ผลรวมของค่าเฉลี่ยในองค์ประกอบนี้มีระดับคุณค่าความเป็นชาวอยู่ในระดับมาก เมื่อนำตัวแปรทั้งหมดในองค์ประกอบนี้มาจัดลำดับค่าเฉลี่ยพบว่า ตัวแปรทั้ง 10 ตัวแปรที่มีค่าเฉลี่ยอยู่ระหว่าง 3.81 - 3.51 และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานอยู่ระหว่าง 1.23 - 1.10 ตัวแปรที่มีค่าเฉลี่ยมากที่สุดคือ ตัวแปรที่ 14 การชี้แจงหรือแก้ไขความเข้าใจผิดเกี่ยวกับเหตุการณ์ที่เกิดขึ้นจากเจ้าหน้าที่รัฐหรือผู้เกี่ยวข้อง มีค่าคะแนนเฉลี่ย 3.81 รองลงมาคือ ตัวแปรที่ 8 นโยบายของรัฐต่อการแก้ปัญหาจังหวัดชายแดนใต้ มีค่าคะแนนเฉลี่ย 3.80 และตัวแปรที่ 13 ความช่วยเหลือจากภาครัฐต่อบุคคลและครอบครัวที่ได้รับผลกระทบ เช่น การจ่ายค่าชดเชยให้แก่ครอบครัวที่ได้รับผลกระทบ การช่วยเหลือด้านการศึกษาของบุตร ฯลฯ มีค่าคะแนนเฉลี่ย 3.75 ส่วนตัวแปรที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุดคือ ตัวแปรที่ 11 เรื่องราวที่เกี่ยวกับความไม่เป็นธรรมในพื้นที่สามจังหวัดชายแดนใต้ เช่น การขึ้นบัญชีดำ การจับกุมและคุมขังผู้ต้องสงสัยอย่างไม่เป็นธรรม ฯลฯ มีค่าคะแนนเฉลี่ย 3.51 ดังผลในตารางที่ 31

ตารางที่ 31 ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานและระดับความมีคุณค่าเป็นข่าวขององค์ประกอบ “ความรวดเร็วในด้านการติดตามการบริหารงานของภาครัฐ”

ลำดับ ที่	ตัว แปรที่	ตัวแปร	X	S.D.	ระดับความ มีคุณค่า เป็นข่าว
1	14	การชี้แจงหรือแก้ไขความเข้าใจผิดเกี่ยวกับเหตุการณ์ที่เกิดขึ้นจากเจ้าหน้าที่รัฐหรือผู้เกี่ยวข้อง	3.81	1.18	มาก
2	8	นโยบายของรัฐต่อการแก้ปัญหา 3 จังหวัดชายแดนใต้	3.80	1.16	มาก
3	13	ความช่วยเหลือจากภาครัฐต่อบุคคลและครอบครัวที่ได้รับผลกระทบ เช่น การจ่ายค่าชดเชยให้แก่ครอบครัว ผู้ได้รับผลกระทบ การช่วยเหลือด้านการศึกษาของบุตร ฯลฯ	3.75	1.10	มาก
4	17	ความคืบหน้าในการดำเนินคดีกับผู้ที่ถูกจับกุม	3.71	1.18	มาก
5	9	ผลสำเร็จของการดำเนินนโยบายและความสามารถในการควบคุมสถานการณ์ของภาครัฐ	3.70	1.23	มาก
6	12	การแก้ปัญหาของภาครัฐในด้านต่างให้แก่ประชาชนในพื้นที่ เช่น ด้านความปลอดภัย ด้านรายได้ ความเสมอภาค ฯลฯ	3.63	1.18	มาก
7	10	ผลกระทบหรือปัญหาจากการบังคับใช้กฎหมายในพื้นที่	3.57	1.13	มาก
8	11	เรื่องราวที่เกี่ยวกับความไม่เป็นธรรมในพื้นที่ 3 จังหวัดชายแดนใต้ เช่น การขึ้นบัญชีดำ การจับกุมและคุมขังผู้ต้องสงสัยอย่างไม่เป็นธรรม ฯลฯ	3.51	1.22	มาก
รวม			3.69	1.17	มาก

เมื่อทดสอบความแตกต่างระหว่างค่าเฉลี่ยของกลุ่มตัวอย่างตามความเกี่ยวข้องกับวิกฤตการณ์พบว่า มีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญที่ระดับ 0.001 แสดงว่า กลุ่มตัวอย่างแต่ละกลุ่มประเมินระดับคุณค่าข่าวกับองค์ประกอบนี้แตกต่างกัน เมื่อนำมาทดสอบความแตกต่างรายคู่ตามวิธีของ Scheffé พบว่า กลุ่มนักสื่อสารมวลชนให้คุณค่าข่าวกับองค์ประกอบ “ความรวดเร็วในด้านการติดตามการบริหารงานของภาครัฐ” มากกว่ากลุ่มอื่นๆ ตามผลในตารางที่ 32

ตารางที่ 32 การเปรียบเทียบความแตกต่างในการประเมินระดับคุณค่าข่าวในองค์ประกอบ “ความรวดเร็วในการติดตามการบริหารงานของภาครัฐ” ตามกลุ่มตัวอย่างที่มีความเกี่ยวข้องกับวิกฤตการณ์แตกต่างกัน

กลุ่มตัวอย่างที่มีความเกี่ยวข้องกับวิกฤตการณ์	องค์ประกอบด้าน “ความรวดเร็วในการติดตามการบริหารงานของภาครัฐ”				
	n	X	S.D.	F	P
1. ผู้เชี่ยวชาญด้านวิกฤตการณ์	100	3.693	0.942	6.100	0.000***
2. ภาครัฐ	115	3.614	0.976		
3. นักสื่อสารมวลชน	109	4.089	0.782		
4. ประชาชนทั่วไป	178	3.634	0.982		
คู่ที่แตกต่างกัน	3 > 1,2,3				

***P<0.001

ในองค์ประกอบ “ความรวดเร็วในการติดตามการบริหารงานของภาครัฐ” กลุ่มตัวอย่างมีความเห็นว่าตัวแปรในองค์ประกอบนี้สมควรเสนอเป็นข่าวด้วยความรวดเร็วในระดับมากทุกข้อ โดยตัวแปรที่กลุ่มตัวอย่างเห็นว่าสมควรเสนอเป็นข่าวอย่างรวดเร็วมากที่สุดขององค์ประกอบนี้คือ การชี้แจงหรือแก้ไขความเข้าใจผิดเกี่ยวกับเหตุการณ์ที่เกิดขึ้นจากเจ้าหน้าที่รัฐหรือผู้เกี่ยวข้อง

“ถ้าเวลาที่ตำรวจจับคนไปผิดตัว เข้าใจว่าเขาเป็นพวกแนวร่วม อย่าปล่อยเขากลับมาเฉยๆ เพราะตอนจับได้ยังแกล้งข่าว ถ้าจับผิดตัวก็ต้องแกล้งข่าวด้วยเพราะเค้าเสียชื่อเสียงไปแล้ว” (พานิช แพงมา, สัมภาษณ์ 24 มีนาคม 2550)

ตัวแปรที่สื่อมวลชนต้องนำเสนออย่างรวดเร็วในลำดับต่อมาคือ ความรวดเร็วในการเสนอข่าวที่เกี่ยวข้องกับนโยบายของรัฐต่อการแก้ปัญหา 3 จังหวัดชายแดนใต้ ความช่วยเหลือจากภาครัฐต่อบุคคลและครอบครัวที่ได้รับผลกระทบ เช่น การจ่ายค่าชดเชยให้แก่ครอบครัวผู้ได้รับผลกระทบ การช่วยเหลือด้านการศึกษาของบุตร ฯลฯ (6) ความคืบหน้าในการดำเนินคดีกับผู้ที่ถูกจับกุม (7) ผลสำเร็จของการดำเนินนโยบายและความสามารถในการควบคุมสถานการณ์ของภาครัฐ (8) การแก้ปัญหาของภาครัฐในด้านต่างให้แก่ประชาชนในพื้นที่ เช่น ด้านความปลอดภัย ด้านรายได้ ความเสมอภาค ฯลฯ (9) ผลกระทบหรือปัญหาจากการบังคับใช้กฎหมายในพื้นที่ (10) เรื่องราวที่เกี่ยวกับความไม่เป็นธรรมในพื้นที่ 3 จังหวัดชายแดนใต้ เช่น การขึ้นบัญชีดำ การจับกุมและคุมขังผู้ต้องสงสัยอย่างไม่เป็นธรรม ฯลฯ

องค์ประกอบที่ 3 “ความรวดเร็วในการรายงานปรากฏการณ์ร้ายวัน”

องค์ประกอบที่ 3 บรรยายได้ด้วยตัวแปรจำนวน 6 ตัวแปร มีน้ำหนักองค์ประกอบมากที่สุดจนถึงน้อยที่สุด ตั้งแต่ 0.852 - 0.770 ตัวแปรที่มีค่าน้ำหนักองค์ประกอบสูงสุด 3 ลำดับแรกคือ ตัวแปรที่ 2 เหตุการณ์ที่เกี่ยวข้องกับการทำลายทรัพย์สินทั้งของราชการและประชาชน (0.852) ตัวแปรที่ 15 การแก้ไขข้อมูลจากแหล่งข่าวในกรณีที่ให้ข้อมูลผิดพลาด (0.821) และตัวแปรที่ 3 การสร้างสถานการณ์ความไม่สงบ เช่น การนำกล่องกระดาษไปวางไว้ในสถานที่ต่างๆ การโยยตะปูเรือใบบนถนน ฯลฯ (0.820) แหล่งของความแปรปรวนรวมขององค์ประกอบนี้เท่ากับ 2.394 คิดเป็นร้อยละ 14.084 ของความแปรปรวนทั้งหมด ซึ่งกลุ่มตัวแปรส่วนใหญ่อธิบายถึงความรวดเร็วในการเสนอข้อมูลเหตุการณ์รุนแรงที่เกิดขึ้นร้ายวัน ทั้งการทำลายทรัพย์สิน การสร้างสถานการณ์ความไม่สงบ การบาดเจ็บและเสียชีวิต และการชุมนุมประท้วงของคนกลุ่มต่างๆ ผู้วิจัยจึงตั้งชื่อองค์ประกอบด้านนี้ว่า “ความรวดเร็วในการรายงานปรากฏการณ์ร้ายวัน” (ดูตารางน้ำหนักองค์ประกอบในภาคผนวก ค)

ผลรวมของค่าเฉลี่ยในองค์ประกอบนี้มีระดับคุณค่าความเป็นข่าวอยู่ในระดับมาก เมื่อนำตัวแปรทั้งหมดในองค์ประกอบนี้มาจัดลำดับค่าเฉลี่ยพบว่า ตัวแปรทั้ง 6 ตัวแปรที่มีค่าเฉลี่ยอยู่ระหว่าง 3.95 – 3.39 และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานอยู่ระหว่าง 1.22 - 1.09 ตัวแปรที่มีค่าเฉลี่ยมากที่สุดคือ ตัวแปรที่ 16 การแก้ไขข่าวของสื่อมวลชนหากข้อมูลที่เคยเสนอไปผิดพลาด มีค่าคะแนนเฉลี่ย 3.95 รองลงมาคือ ตัวแปรที่ 15 การแก้ไขข้อมูลจากแหล่งข่าวในกรณีที่ให้ข้อมูลผิดพลาด มีค่าคะแนนเฉลี่ย 3.94 และตัวแปรที่ 2 เหตุการณ์ที่เกี่ยวข้องกับการทำลายทรัพย์สินทั้งของราชการและประชาชน มีค่าคะแนนเฉลี่ย 3.54 ส่วนตัวแปรที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุดคือ ตัวแปรที่ 4 การชุมนุมประท้วงของคนกลุ่มต่างๆ มีค่าคะแนนเฉลี่ย 3.39 ดังผลในตารางที่ 33

ตารางที่ 33 ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานและระดับความมีคุณค่าเป็นข่าวขององค์ประกอบ “ความรวดเร็วในการรายงานปรากฏการณ์ร้ายวัน”

ลำดับ ที่	ตัว แปรที่	ตัวแปร	X	S.D.	ระดับความ มีคุณค่า เป็นข่าว
1	16	การแก้ไขข่าวของสื่อมวลชนหากข้อมูลที่เคยเสนอไปผิดพลาด	3.95	1.22	มาก
2	15	การแก้ไขข้อมูลจากแหล่งข่าวในกรณีที่ให้ข้อมูลผิดพลาด	3.94	1.22	มาก
3	2	เหตุการณ์ที่เกี่ยวข้องกับการทำลายทรัพย์สินทั้งของราชการและประชาชน	3.54	1.09	มาก
4	1	เหตุการณ์ที่เกี่ยวข้องกับการบาดเจ็บหรือเสียชีวิตจากเหตุการณ์ไม่สงบ	3.54	1.11	มาก
5	3	การสร้างสถานการณ์ความไม่สงบ เช่น การนำกล่องกระดาษไปวางไว้ในสถานที่ต่างๆ การโยยตะปูเรือใบบนถนน	3.49	1.20	ปานกลาง
6	4	การชุมนุมประท้วงของคนกลุ่มต่างๆ	3.39	1.17	ปานกลาง
รวม			3.64	1.17	มาก

เมื่อทดสอบความแตกต่างระหว่างค่าเฉลี่ยของกลุ่มตัวอย่างตามความเกี่ยวข้องกับวิกฤตการณ์พบว่า ไม่มีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญที่ระดับ 0.05 แสดงว่า กลุ่มตัวอย่างแต่ละกลุ่มประเมินระดับคุณค่าข่าวกับองค์ประกอบ “ความรวดเร็วในการรายงานปรากฏการณ์รายวัน” ไม่แตกต่างกัน

ในองค์ประกอบด้าน “ความรวดเร็วในการรายงานปรากฏการณ์รายวัน” สิ่งทีกลุ่มตัวอย่างมีความเห็นว่าจะสมควรเสนอเป็นข่าวด้วยความรวดเร็วในระดับมาก ได้แก่ การแก้ไขข่าวของสื่อมวลชนหากข้อมูลที่เคยเสนอไปผิดพลาด รองลงมาคือ การแก้ไขข้อมูลจากแหล่งข่าวในกรณีที่ให้ข้อมูลผิดพลาด ซึ่งทั้ง 2 ตัวแปรนี้มีลักษณะร่วมกันคือ ให้ความสำคัญกับความรวดเร็วในการแก้ไขความผิดพลาดในข้อมูลที่ได้เผยแพร่ออกไป

จากการสัมภาษณ์กลุ่มผู้ให้ข้อมูลเห็นว่า เหตุผลต้องนำเสนอข่าวที่มีเนื้อหาเกี่ยวกับการแก้ไขข้อเท็จจริงที่เคยนำเสนอไปแล้วผิดพลาดโดยต้องเสนอเป็นข่าวอย่างรวดเร็ว เนื่องจากความผิดพลาดในกรณีนี้มาจากการทำหน้าที่รายงานข่าวของตัวสื่อมวลชนเอง ซึ่งโดยจรรยาบรรณวิชาชีพ หากสื่อมวลชนทราบว่าข้อมูลที่ตนได้เสนอไปมีความผิดพลาดหรือคลาดเคลื่อนในข้อเท็จจริง ต้องรีบแก้ไขข้อเท็จจริงนั้นเพื่อป้องกันไม่ให้สังคมเข้าใจผิด ขณะเดียวกันในกรณีที่แหล่งข่าวต้องการแก้ไขความผิดพลาดในข้อมูลที่ตนเองได้เปิดเผยต่อสื่อมวลชนก่อนหน้านั้น แหล่งข่าวในที่นี้หมายถึง ผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้องกับเหตุการณ์โดยตรง พยานผู้รู้เห็นเหตุการณ์ หรือบุคคลที่ให้ข้อมูลในข่าวที่มีความผิดพลาดนั้น สื่อมวลชนก็ต้องรีบนำเสนอเป็นข่าวอย่างรวดเร็ว

“ถ้าข่าวมีความผิดพลาดจริงๆ วันรุ่งขึ้นจะต้องมานั่งแก้ สำหรับผมนี้เป็นเรื่องใหญ่กว่า ไม่ใช่ว่าปล่อยแบบเฉยๆ ไม่ได้ โดยวิชาชีพมันจะต้องรีบมาแก้เลยในวันรุ่งขึ้น โดยเอาความสมบูรณ์เข้าไปใส่สำคัญกว่า ประเด็นนี้เป็นประเด็นใหญ่ มันจะต้องย้อนเหตุการณ์นั้นใหม่ เพื่อให้สังคมเกิดความเข้าใจว่ามันเป็นอย่างนี้” (มุฮัมมัดอายุบ ปาทาน, สัมภาษณ์ 23 สิงหาคม 2549)

“ชาวบ้านเขาบอกว่า เมื่อเกิดเหตุการณ์ต่างๆ ข่าววันแรกก็จะกล่าวหาว่าเป็นมุสลิมทั้งนั้นเลย กล่าวหากันทันที พอหลังจากสืบสวนสอบสวนแล้วไม่ใช่ พอไม่ใช่มุสลิม ทางข่าวก็ปิดข่าวไม่เอามานำเสนอ ไม่ออกมาแก้ข่าวทั้งรัฐบาลทั้งหนังสือพิมพ์ ตรงนี้ทำให้ความน่าเชื่อถือมีน้อย คล้ายกับว่าเมื่อเกิดเหตุการณ์ขึ้นมา ทางฝ่ายรัฐจะกล่าวหามุสลิมที่เป็นคนร้ายแบ่งแยกดินแดนทันที แล้วนักข่าวเขาพิมพ์อยู่ในคอมพิวเตอร์เรียบร้อยแล้ว พอเกิดบั้งก็ออกข่าวทันที แต่ว่าบางทีความจริงมุสลิมอาจไม่ได้ทำก็ได้ ทำให้นักข่าวไม่ทำหน้าที่พิสูจน์ให้บ้าง แม้ว่าวันต่อๆ มาเขาจะรู้ว่าไม่ใช่มุสลิมทำ เขาก็ไม่แก้ข่าวให้” (อับดุลเราะห์มาน อับดุลซามัด, สัมภาษณ์ 29 สิงหาคม 2550)

“ข่าวต้องสด ต้องเท่าทัน ต้องรวดเร็ว แต่ว่าเหตุการณ์ที่นำเสนอออกไปอย่างรวดเร็วนั้นต้องเสนอแค่เพียงว่าเกิดเหตุการณ์อะไรขึ้น หากรายละเอียดที่ยังไม่แน่ชัดขอให้ติดตามในลำดับต่อไป ไม่จำเป็นต้องเสนออะไรเบ็ดเสร็จครบหมด เพราะระงูไปอาจผิดพลาดได้ แล้วถ้าหากข่าวนั้นมาจากการคาดคะเนของนักข่าวหรือแหล่งข่าวแล้ว เอามาแก้ไขก็อาจจะไม่มีประโยชน์เพราะคนส่วนใหญ่เชื่อกันไปแล้ว แต่อย่างไรก็ตาม หากมีความผิดพลาดจริงๆ ถ้านักข่าวลงผิดก็ต้องตามแก้ข่าวให้เขาหรือภาครัฐให้ข้อมูลผิดก็ต้องให้ข้อมูลใหม่ที่

ถูกต้อง เพราะถึงคนในสังคมใหญ่เขาอาจจะไม่ค่อยจดจำความผิดพลาดพวกนี้ แต่คนในพื้นที่ก็จะคอยจับตาดูอยู่” (สัมภาษณ์ มุชอดี, สัมภาษณ์ 1 พฤษภาคม 2550)

ตัวแปรย่อยที่สมควรเป็นข่าวรองลงมาได้แก่ เหตุการณ์ที่เกี่ยวข้องกับการทำลายทรัพย์สินทั้งของราชการและประชาชน และเหตุการณ์ที่เกี่ยวข้องกับการบาดเจ็บหรือเสียชีวิตจากเหตุการณ์ไม่สงบ ซึ่งทั้ง 2 ข้อนี้มีค่าเฉลี่ยระดับมากโดยเหตุผลที่เห็นว่าข่าวปรากฏการณ์รายวันมีเนื้อหาในทางด้านลบของสถานการณ์ต้องถูกนำเสนออย่างรวดเร็ว เนื่องจากข้อมูลเหล่านี้จำเป็นสำหรับการดำเนินชีวิตของประชาชนในพื้นที่

“ผมว่าข่าว Facts พวกการวางระเบิดลอบยิงต้องเร็ว เพราะถ้ามันช้ามันจะไม่ทันการ แต่การสรุปสาเหตุหรือวิเคราะห์เกี่ยวกับเหตุผลหรือตัวผู้ก่อการนี้แหละควรจะรอบคอบหน่อย เสนอข่าวหน่อยก็ได้ ไม่ใช่แค่เห็นแค่เหตุการณ์คนมาประท้วงก็ด่วนสรุปว่ารุนแรง” (ผศ.ดร.อิทธิภูมิ ณรงค์รักษาเขต, สัมภาษณ์ 23 สิงหาคม 2549)

ในองค์ประกอบนี้ ตัวแปรย่อยที่กลุ่มตัวอย่างมีความเห็นว่าสมควรเสนอเป็นข่าวด้วยความรวดเร็วในระดับปานกลาง รวม 2 ข้อ ได้แก่ การสร้างสถานการณ์ความไม่สงบ เช่น การนำกล่องกระดาษไปวางไว้ในสถานที่ต่างๆ การโยกตะปูเรือใบบนถนน ฯลฯ และการชุมนุมประท้วงของคนกลุ่มต่างๆ

“สื่อก็ถูกตำหนิว่าเสนอข่าวโดยไม่รู้จักแยกแยะเอาแต่ความรวดเร็ว จนทำให้คนเขาตื่นตกใจไปหมด อย่างในช่วงหนึ่งที่มีเหตุการณ์เกิดขึ้นเยอะ ก็เสนอข่าวว่า มีการวางระเบิดเหตุการณ์รุนแรงเกือบ 100 จุด ซึ่งเหตุการณ์ที่เกิดขึ้นจริงๆ มีเหตุการณ์ที่เกิดขึ้นรุนแรงสัก 10 กว่าจุดที่เป็นระเบิด ที่เหลือก็เป็นการโยกตะปูเรือใบ แต่ทำไมสื่อเสนอข่าวไม่แยกแยะจริงๆ แล้วเรารู้จากจุดที่เกิดเหตุ แต่ไม่ได้นับตามความรุนแรง เรามองอีกมิติหนึ่ง ตำรวจมองอีกมิติหนึ่ง ทหารตำรวจเขามองว่า เหตุการณ์ที่เกิดมีความเสียหายน้อย ผมก็บอกว่าใช่ ถ้าคุณประเมินเหตุการณ์ที่เกิดด้วยทรัพย์สิน ด้วยชีวิตเสียหายน้อย แต่ถ้าคุณมองมิติความเสียหายที่เกิดขึ้นกับสังคม มันเสียหายเยอะ ความเชื่อมั่นในภาครัฐไม่เหลือเลย อย่างเขาบอกว่าคุณเสนอข่าวว่ามีการโยกตะปูเรือใบตั้ง 50 จุด ในเมื่อจริงๆ มันรุนแรงแค่ 20 จุด ผมก็ถามกลับไปว่าที่มันรุนแรงจริงๆ แค่ 20 จุดนั้น แต่โจรทำได้ตั้ง 50 นั้น แล้ว 30 จุดที่เหลือ ถ้ามันเอาระเบิดที่แรงจริงๆ มาวางก็ได้ ผมถึงมองประเด็นนี้ไง ไม่ได้มองประเด็นที่รัฐมองว่า แคร่รถเสียไป 1 คัน คนตายไป 1 คน” (ไชยรงค์ มณีพิลึก, สัมภาษณ์ 26 สิงหาคม 2549)

จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

(2) ระดับการให้รายละเอียด

ผู้วิจัยวิเคราะห์องค์ประกอบด้วยโปรแกรมสำเร็จรูป โดยการคำนวณค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ระหว่างตัวแปร 24 ตัวโดยใช้สูตรของ Pearson's Product Moment Correlation) เพื่อพิจารณาค่า KMO and Bartlett's test พบว่า ค่าดัชนี Kaiser-Meyer-Okin = 0.934 ซึ่งมากกว่า 0.5 และเข้าใกล้ 1 แสดงว่าข้อมูลเหมาะสมในการใช้เทคนิควิเคราะห์องค์ประกอบ และจากการทดสอบสมมติฐานด้วย Bartlett's test of sphericity ได้ค่า Significance = 0.000 ซึ่งน้อยกว่า 0.05 จึงปฏิเสธสมมติฐาน นั่นคือ เมทริกซ์สหสัมพันธ์ที่ได้ไม่เป็นเมทริกซ์เอกลักษณะ แสดงว่า ตัวแปรต่างๆ มีความสัมพันธ์กัน จึงใช้ตัวแปรในการวิเคราะห์องค์ประกอบได้ทั้งหมด และเมื่อวิเคราะห์องค์ประกอบโดยวิธีองค์ประกอบหลัก หมุนแกนแบบอโรโคโนลด้วยวิธีแวนแมทซ์ ได้ตัวแปรที่ไม่มี ความสัมพันธ์กันและมีอิสระต่อกันจำนวน 24 ตัวแปร และองค์ประกอบที่มีค่าไอเกนมากกว่าหรือเท่ากับ 1.0 มีจำนวน 3 องค์ประกอบ ซึ่งแต่ละองค์ประกอบมีค่าไอเกน 11.475 – 1.125 สามารถอธิบายความแปรปรวนได้ร้อยละ 47.813 – 4.689 และอธิบายความแปรปรวนโดยรวมได้ร้อยละ 66.706 ดังผลในตารางต่อไปนี้

ตารางที่ 34 ค่าไอเกน ร้อยละของความแปรปรวน และร้อยละสะสมของความแปรปรวนขององค์ประกอบหลัก คุณค่าทางด้านระดับของการให้รายละเอียดในการเสนอข่าววิกฤตการณ์ความไม่สงบในสามจังหวัดชายแดนใต้

องค์ประกอบที่	ค่าไอเกน	ร้อยละของความแปรปรวน	ร้อยละสะสมของความแปรปรวน
1	11.475	47.813	47.813
2	3.409	14.205	62.017
3	1.125	4.689	66.706

เมื่อนำผลรวมของค่าเฉลี่ยในองค์ประกอบทั้ง 3 องค์ประกอบมาจัดลำดับและแปลความหมายผลรวมของค่าเฉลี่ยเพื่อแสดงระดับของควมมีคุณค่าสมควรเป็นข่าวขององค์ประกอบนั้นๆ พบว่า องค์ประกอบของข้อมูลและเรื่องราวในวิกฤตการณ์ความไม่สงบในสามจังหวัดชายแดนภาคใต้ที่ต้องพิจารณาระดับการให้รายละเอียดของข้อมูล ได้แก่ องค์ประกอบที่ 1 “การให้รายละเอียดด้านแนวคิดสันติวิธีและมนุษยธรรม” มีค่าคะแนนเฉลี่ยรวม 3.69 รองลงมาคือ องค์ประกอบที่ 2 “การให้รายละเอียดด้านการปฏิบัติงานของรัฐ” มีค่าคะแนนเฉลี่ยรวม 3.68 ทั้ง 2 องค์ประกอบนี้ถูกประเมินว่าสมควรเสนอเป็นข่าวโดยให้รายละเอียดในระดับมาก องค์ประกอบที่ 3 “การให้รายละเอียดด้านปรากฏการณ์รายวัน” มีค่าคะแนนเฉลี่ยรวม 3.30 โดยองค์ประกอบนี้ถูกประเมินว่าสมควรเสนอเป็นข่าวโดยให้รายละเอียดในระดับปานกลาง ดังผลในตารางที่ 35

ตารางที่ 35 ลำดับค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานและระดับความมีคุณค่าเป็นข่าวในองค์ประกอบด้านระดับการให้รายละเอียดในการเสนอข่าววิกฤตการณ์ความไม่สงบในสามจังหวัดชายแดนใต้

ลำดับที่	องค์ประกอบด้านการให้รายละเอียด	X	S.D.	ระดับความมีคุณค่าเป็นข่าว
1	องค์ประกอบที่ 1 “การให้รายละเอียดด้านแนวคิดสันติวิธีและมนุษยธรรม”	3.69	1.18	มาก
2	องค์ประกอบที่ 2 “การให้รายละเอียดด้านการปฏิบัติงานของรัฐ”	3.68	1.11	มาก
3	องค์ประกอบที่ 3 “การให้รายละเอียดด้านปรากฏการณ์รายวัน”	3.30	1.17	ปานกลาง

โดยองค์ประกอบของคุณลักษณะการนำเสนอข้อมูลและเรื่องราวที่มีคุณค่าข่าวในวิกฤตการณ์ความไม่สงบในสามจังหวัดชายแดนภาคใต้ด้านระดับการให้รายละเอียด พบผลการศึกษาดังนี้

องค์ประกอบที่ 1 “การให้รายละเอียดด้านแนวคิดสันติวิธีและมนุษยธรรม”

องค์ประกอบที่ 1 บรรยายได้ด้วยตัวแปรจำนวน 5 ตัวแปร มีน้ำหนักองค์ประกอบมากที่สุดจนถึงน้อยที่สุด ตั้งแต่ 0.698 - 0.544 ตัวแปรที่มีค่าน้ำหนักองค์ประกอบสูงสุด 3 ลำดับแรกคือ ตัวแปรที่ 19 การตรวจสอบด้านมนุษยธรรมและสิทธิมนุษยชนของประชาชนพื้นที่ 3 จังหวัดชายแดนใต้ เช่น การขึ้นบัญชีดำ การจับกุมและคุมขังผู้ต้องสงสัยอย่างไม่เป็นธรรม ฯลฯ (0.698) ตัวแปรที่ 21 วิธีการปกป้องตนเองจากเหตุการณ์ความไม่สงบของผู้คนและชุมชนต่างๆ ใน 3 จังหวัดชายแดนภาคใต้ (0.618) ตัวแปรที่ 23 แนวคิดสันติวิธีและวิธีปฏิบัติ (0.610) แหล่งของความแปรปรวนรวมขององค์ประกอบนี้เท่ากับ 1.125 คิดเป็นร้อยละ 4.689 ของความแปรปรวนทั้งหมด ซึ่งกลุ่มตัวแปรส่วนใหญ่อธิบายถึงประเด็นที่ต้องมีการพิจารณาในเรื่องระดับของการให้รายละเอียดของแนวคิดสันติวิธีและวิธีปฏิบัติ การดำเนินชีวิตของผู้ที่อาศัยอยู่ในพื้นที่สามจังหวัดชายแดนใต้ ทั้งด้านสภาพความเป็นอยู่ รวมถึงวิธีการปกป้องตนเองของคนในพื้นที่ ฯลฯ ผู้วิจัยจึงตั้งชื่อองค์ประกอบด้านนี้ว่า องค์ประกอบ“การให้รายละเอียดด้านแนวคิดสันติวิธีและมนุษยธรรม” (ดูตารางน้ำหนักองค์ประกอบในภาคผนวก ค)

ผลรวมของค่าเฉลี่ยในองค์ประกอบนี้มีระดับคุณค่าความเป็นข่าวอยู่ในระดับมาก เมื่อนำตัวแปรทั้งหมดในองค์ประกอบนี้มาจัดลำดับค่าเฉลี่ยพบว่า ตัวแปรทั้ง 5 ตัวแปรที่มีค่าเฉลี่ยอยู่ระหว่าง 3.85 - 3.55 และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานอยู่ระหว่าง 1.21 - 1.16 ตัวแปรที่มีค่าเฉลี่ยมากที่สุดคือ ตัวแปรที่ 23 แนวคิดสันติวิธีและวิธีปฏิบัติ มีค่าคะแนนเฉลี่ย 3.85 รองลงมาคือ ตัวแปรที่ 21 วิธีการปกป้องตนเองจากเหตุการณ์ความไม่สงบของผู้คนและชุมชนต่างๆ ใน 3 จังหวัดชายแดนภาคใต้ มีค่าคะแนนเฉลี่ย 3.72 ส่วนตัวแปรที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุดคือ ตัวแปรที่ 19 การตรวจสอบด้านมนุษยธรรมและสิทธิมนุษยชนของประชาชนพื้นที่จังหวัดชายแดนใต้ เช่น การขึ้นบัญชีดำ การจับกุมและคุมขังผู้ต้องสงสัยอย่างไม่เป็นธรรม ฯลฯ มีค่าคะแนนเฉลี่ย 3.55 ดังผลในตารางต่อไปนี้

ตารางที่ 36 ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานและระดับความมีคุณค่าเป็นข่าวขององค์ประกอบ “การให้รายละเอียดด้านแนวคิดสันติวิธีและมนุษยธรรม”

ลำดับ ที่	ตัว แปรที่	ตัวแปร	X	S.D.	ระดับความ มีคุณค่า เป็นข่าว
1	23	แนวคิดสันติวิธีและวิธีปฏิบัติ	3.85	1.21	มาก
2	21	วิธีการปกป้องตนเองจากเหตุการณ์ความไม่สงบของผู้คน และชุมชนต่างๆ ในสามจังหวัดชายแดนภาคใต้	3.72	1.18	มาก
3	22	สภาพความเป็นอยู่ของประชาชนในพื้นที่สามจังหวัด ชายแดนใต้	3.67	1.16	มาก
4	24	ตัวอย่างของการจัดการความขัดแย้งด้วยสันติวิธีใน สังคมไทยที่ผ่านมา	3.65	1.16	มาก
5	19	การตรวจสอบด้านมนุษยธรรมและสิทธิมนุษยชนของ ประชาชนพื้นที่สามจังหวัดชายแดนใต้ เช่น การขึ้น บัญชีดำ การจับกุมและคุมขังผู้ต้องสงสัยอย่างไม่เป็น ธรรม ฯลฯ	3.55	1.18	มาก
รวม			3.69	1.18	มาก

เมื่อทดสอบความแตกต่างระหว่างค่าเฉลี่ยของกลุ่มตัวอย่างตามความเกี่ยวข้องกับวิกฤตการณ์พบว่า มีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญที่ระดับ 0.05 แสดงว่า กลุ่มตัวอย่างแต่ละกลุ่มประเมินระดับคุณค่าข่าวกับองค์ประกอบนี้แตกต่างกัน เมื่อนำมาทดสอบความแตกต่างรายคู่ตามวิธีของ Scheffé พบว่า กลุ่มนักสื่อสารมวลชน ให้คุณค่าข่าวกับองค์ประกอบ “การให้รายละเอียดด้านแนวคิดสันติวิธีและมนุษยธรรม” มากกว่ากลุ่มภาครัฐและกลุ่มประชาชนทั่วไป ตามผลในตารางที่ 37

ตารางที่ 37 การเปรียบเทียบความแตกต่างในการประเมินระดับคุณค่าข่าวในองค์ประกอบ “การให้รายละเอียดด้านแนวคิดสันติวิธีและมนุษยธรรม” ตามกลุ่มตัวอย่างที่มีความเกี่ยวข้องกับวิกฤตการณ์แตกต่างกัน

กลุ่มตัวอย่างที่มีความเกี่ยวข้องกับวิกฤตการณ์	องค์ประกอบด้าน “การให้รายละเอียดด้านแนวคิดสันติวิธีและมนุษยธรรม”				
	n	X	S.D.	F	P
1. ผู้เชี่ยวชาญด้านวิกฤตการณ์	100	3.794	0.964	3.109	0.026*
2. ภาครัฐ	115	3.551	1.013		
3. นักสื่อสารมวลชน	109	3.896	0.868		
4. ประชาชนทั่วไป	178	3.581	1.078		
คู่ที่แตกต่างกัน	3 > 2, 4				

*P<0.05

ในองค์ประกอบ “การให้รายละเอียดด้านแนวคิดสันติวิธีและมนุษยธรรม” กลุ่มตัวอย่างมีความเห็นว่าตัวแปรทั้งหมดสมควรเสนอเป็นข่าวโดยให้รายละเอียดในระดับมากทุกข้อ โดยตัวแปรที่มีค่าเฉลี่ยมากที่สุด ในองค์ประกอบนี้ได้แก่ การให้รายละเอียดในแนวคิดสันติวิธีและวิธีปฏิบัติ จากการสัมภาษณ์เชิงลึก กลุ่มผู้ให้ข้อมูลมีเหตุผลว่า แนวคิดสันติวิธีเป็นวิถีทางแก้ปัญหาที่สังคมไทยยังไม่คุ้นชิน ส่งผลให้ไม่ทราบถึงหลักการและวิธีปฏิบัติที่เป็นไปตามแนวคิดดังกล่าว

“สิ่งที่ข่าวยังไม่เคยเจาะมาให้เลยก็คือ สาเหตุจริงๆ ของปัญหาว่าคืออะไร แล้วที่บอกว่าต้องใช้วิธีแก้ไข ปัญหาที่เป็นสันติวิธี แบบสมานฉันท์หรือแบบอื่นๆ ที่ไม่ใช่แบบความรุนแรง ประชาชนต้องทำยังไง นักข่าวก็ไม่ไปหามานำเสนอให้เห็นเลย” (ฮาซานียะห์ หะยีอะอาแว, สัมภาษณ์ 24 สิงหาคม 2549)

นอกจากนั้น ตัวแปรที่กลุ่มตัวอย่างเห็นว่าสมควรเสนอเป็นข่าวโดยให้รายละเอียดในระดับมากยังได้แก่ รายละเอียดของวิธีการปกป้องตนเองจากเหตุการณ์ความไม่สงบของผู้คนและชุมชนต่างๆ ใน 3 จังหวัดชายแดนภาคใต้ รายละเอียดด้านสภาพความเป็นอยู่ของประชาชนในพื้นที่ 3 จังหวัดชายแดนใต้ รายละเอียดของตัวอย่างของการจัดการความขัดแย้งด้วยสันติวิธีในสังคมไทยที่ผ่านมา และรายละเอียดด้านการตรวจสอบด้านมนุษยธรรมและสิทธิมนุษยชนของประชาชนพื้นที่ 3 จังหวัดชายแดนใต้ เช่น การขึ้นบัญชีดำ การจับกุมและคุมขังผู้ต้องสงสัยอย่างไม่เป็นธรรม ฯลฯ

“ทำไมข่าวไม่เสนอเรื่องหมู่บ้านที่มีความเข้มแข็ง อย่างหมู่บ้านที่อยู่ลึกๆ เขาก็มีวิถีดูแลกันเองอย่างดี รัฐก็เข้าไม่ได้ พวกไหนก็เข้าไม่ได้ เพราะผู้ใหญ่บ้านเขาดี เขามีกลุ่มสาน รับจ้างสานอะไรของสมเด็จฯ กว่า 100 คราวเรือน หมู่บ้านนี้อยู่ในเขตปุโด้ เขตอันตรายเลยนะ ผมก็ถามเด็กที่มาทำว่าไม่กลัวเขามายิงหรือ เขาก็บอกว่าพวกที่จะมายิงมันไม่กล้าเข้ามาหรอก เพราะประชาชนที่นี่เข้ม จะสังเกตเห็นได้ชัดคือถ้าโต๊ะอิหม่าม กำหนดผู้ใหญ่บ้านเป็นหนึ่งในอันเดียวกัน ไม่ทะเลาะกัน เขาแก้ปัญหาเองได้ เศรษฐกิจหมู่บ้านนั้นดี พวกนั้นก็กล้าเข้าเด็กที่ก่อการก็ไม่มีเลยซักคนเดียว เขาใช้ระบบนี้มานานแล้ว แสดงว่าชุมชนป้องกันได้ดีที่สุด อย่างนี้ก็เป็นอย่างนี้ก็เป็นข่าวได้ ในแง่มุมมองความเข้มแข็งด้านที่ดีของชุมชนด้วย” (ผศ.ดร.วรวิทย์ บารู, สัมภาษณ์ 26 สิงหาคม 2549)

“การนำเสนอข่าวของศูนย์ข่าวอิศรา ข้อมูลไม่ได้เน้นความรวดเร็วมาก แต่เป็นการเน้นการอธิบายให้เห็นวิถีชีวิตคน การเสนอข่าวรายวันมันดีตรงไหนกันเพราะตัวรายละเอียดมันถูกตัดออกหมด คนอ่านก็เลยไม่เข้าใจความเป็นมาว่ากรณีที่เกิดขึ้นเป็นมาอย่างไร หรือการที่สังคมจะตัดสินว่าเขาเป็นคนไม่ดี ต้องมองเห็นถึงความเป็นมนุษย์ก่อน ถ้าดูโดยพื้นฐานที่ว่า มนุษย์เกิดมาทุกคนก็คงไม่อยากที่จะทำเลย มันก็เห็นถึงชีวิต คนที่มีครอบครัวมีลูกมีเมียมีคนที่ต้องดูแล ทำไมจู่ๆ จับมีดมาไล่ฟันคน อีกฝ่ายก็บอกว่าเป็นผู้ก่อการร้ายเป็นไม่ได้ แต่สังคมข้างในบอกว่าไม่ใช่ เป็นคนดีมากเลย” (สมเกียรติ จันทรสีมา, สัมภาษณ์ 24 สิงหาคม 2549)

องค์ประกอบที่ 2 “การให้รายละเอียดด้านการปฏิบัติงานของรัฐ”

องค์ประกอบที่ 2 บรรยายได้ด้วยตัวแปรจำนวน 11 ตัวแปร มีน้ำหนักองค์ประกอบมากที่สุดจนถึงน้อยที่สุด ตั้งแต่ 0.852 - 0.454 ตัวแปรที่มีค่าน้ำหนักองค์ประกอบสูงสุด 3 ลำดับแรกคือ ตัวแปรที่ 12 ความสามารถในการควบคุมสถานการณ์ปัจจุบันของภาครัฐ (0.852) ตัวแปรที่ 15 การแก้ปัญหาของภาครัฐในด้านต่างให้แก่ประชาชนในพื้นที่ เช่น ด้านความปลอดภัย ด้านรายได้ ความเสมอภาค ฯลฯ (0.768) ตัวแปรที่ 13 การประเมินผลหรือความคิดเห็นต่อแนวทางที่ภาครัฐใช้ในการจัดการปัญหา (0.768) แหล่งของความแปรปรวนรวมขององค์ประกอบนี้เท่ากับ 11.475 คิดเป็นร้อยละ 47.813 ของความแปรปรวนทั้งหมด ซึ่งกลุ่มตัวแปรส่วนใหญ่อธิบายถึงประเด็นที่ต้องมีการพิจารณาในเรื่องระดับของการให้รายละเอียดของข้อมูล อาทิ นโยบายของรัฐในการแก้ปัญหา การปฏิบัติงานของเจ้าหน้าที่รัฐในการแก้ไขปัญหาให้กับคนในพื้นที่ ปัญหาในการบังคับใช้กฎหมายและการปฏิบัติงาน ตลอดจนการประเมินผลการปฏิบัติงานของเจ้าหน้าที่รัฐ ผู้วิจัยจึงตั้งชื่อองค์ประกอบด้านนี้ว่า “การให้รายละเอียดด้านการปฏิบัติงานของรัฐ” (ดูตารางน้ำหนักองค์ประกอบในภาคผนวก ค)

ผลรวมของค่าเฉลี่ยในองค์ประกอบนี้มีระดับคุณค่าความเป็นข่าวอยู่ในระดับมาก เมื่อนำตัวแปรทั้งหมดในองค์ประกอบนี้มาจัดลำดับค่าเฉลี่ยพบว่า ตัวแปรทั้ง 11 ตัวแปร มีค่าเฉลี่ยอยู่ระหว่าง 3.88 - 3.43 และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานอยู่ระหว่าง 1.17 - 1.08 ตัวแปรที่มีค่าเฉลี่ยมากที่สุดคือ ตัวแปรที่ 9 นโยบายของรัฐต่อการแก้ปัญหา 3 จังหวัดชายแดนใต้ มีค่าคะแนนเฉลี่ย 3.88 รองลงมาคือ ตัวแปรที่ 15 การแก้ปัญหาของภาครัฐในด้านต่างให้แก่ประชาชนในพื้นที่ เช่น ด้านความปลอดภัย ด้านรายได้ ความเสมอภาค ฯลฯ มีค่าคะแนนเฉลี่ย 3.82 และตัวแปรที่ 12 ความสามารถในการควบคุมสถานการณ์ปัจจุบันของภาครัฐ มีค่าคะแนนเฉลี่ย 3.80 ส่วนตัวแปรที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุดคือ ตัวแปรที่ 20 กระบวนการตรวจสอบทางนิติวิทยาศาสตร์ที่นำมาใช้ในพื้นที่ มีค่าคะแนนเฉลี่ย 3.43 ดังผลในตารางต่อไปนี้

สถาบันวิทยบริการ
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ตารางที่ 38 ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานและระดับความมีคุณค่าเป็นข่าวขององค์ประกอบ “การให้รายละเอียดด้านการปฏิบัติงานของรัฐ”

ลำดับ ที่	ตัวแปร ที่	ตัวแปร	X	S.D.	ระดับความ มีคุณค่า เป็นข่าว
1	9	นโยบายของรัฐต่อการแก้ปัญหาสามจังหวัดชายแดนใต้	3.88	1.10	มาก
2	15	การแก้ปัญหาของภาครัฐในด้านต่างให้แก่ประชาชนในพื้นที่ เช่น ด้านความปลอดภัย ด้านรายได้ ความเสมอภาค ฯลฯ	3.82	1.12	มาก
3	12	ความสามารถในการควบคุมสถานการณ์ปัจจุบันของภาครัฐ	3.80	1.11	มาก
4	10	มาตรการบังคับใช้กฎหมายในพื้นที่จังหวัดชายแดนใต้ เช่น การใช้กฏอัยการศึกในสามจังหวัดภาคใต้ การให้อำนาจในการจับกุมผู้ต้องสงสัยโดยไม่ต้องขออนุญาต ฯลฯ	3.74	1.08	มาก
5	14	การปฏิบัติของเจ้าหน้าที่ภาครัฐต่อประชาชนในสามจังหวัดชายแดนภาคใต้	3.74	1.08	มาก
6	13	การประเมินผลหรือความคิดเห็นต่อแนวทางที่ภาครัฐใช้ในการจัดการปัญหา	3.69	1.14	มาก
7	16	ความช่วยเหลือจากภาครัฐต่อบุคคลและครอบครัวที่ได้รับผลกระทบ เช่น การจ่ายค่าชดเชยให้แก่ครอบครัวผู้ได้รับผลกระทบ การช่วยเหลือด้านการศึกษาของบุตร ฯลฯ	3.68	1.09	มาก
8	11	ผลกระทบหรือปัญหาจากการบังคับใช้กฎหมายในพื้นที่	3.67	1.17	มาก
9	18	ปัญหาที่เจ้าหน้าที่รัฐระดับปฏิบัติการต้องประสบกับชุมชนหรือกลุ่มคนในพื้นที่	3.52	1.08	มาก
10	17	ปัญหาที่เจ้าหน้าที่รัฐระดับปฏิบัติการต้องประสบกับผู้ก่อการและแนวร่วม	3.47	1.13	ปานกลาง
11	20	กระบวนการตรวจสอบทางนิติวิทยาศาสตร์ที่นำมาใช้ในพื้นที่	3.43	1.15	ปานกลาง
		รวม	3.68	1.11	มาก

เมื่อทดสอบความแตกต่างระหว่างค่าเฉลี่ยของกลุ่มตัวอย่างตามความเกี่ยวข้องกับวิกฤตการณ์พบว่า ไม่มีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญที่ระดับ 0.05 แสดงว่า กลุ่มตัวอย่างแต่ละกลุ่มประเมินระดับคุณค่าข่าวกับองค์ประกอบ “การให้รายละเอียดด้านการปฏิบัติงานของรัฐ” ไม่แตกต่างกัน

ในองค์ประกอบนี้ สิ่งที่ถูกกลุ่มตัวอย่างมีความเห็นว่สมควรเสนอเป็นข่าวโดยให้รายละเอียดในระดับมากรวม 9 ข้อ โดยตัวแปรที่มีค่าเฉลี่ยมากที่สุดในองค์ประกอบนี้ได้แก่ นโยบายของรัฐต่อการแก้ปัญหาสามจังหวัดชายแดนใต้ รองลงมาคือ การแก้ปัญหาของภาครัฐในด้านต่างให้แก่ประชาชนในพื้นที่ เช่น ด้านความปลอดภัย ด้านรายได้ ความเสมอภาค ฯลฯ ความสามารถในการควบคุมสถานการณ์ปัจจุบันของภาครัฐ

“ในข่าวเรารู้แต่ว่ามีเหตุการณ์เกิดขึ้นที่นั่นที่นี่ แต่เราก็ไม่รู้จริงๆ เลยว่ารัฐบาลทำงานอย่างไรบ้าง เราก็ยังไม่ค่อยรู้รายละเอียดเลย รู้แต่ว่ารัฐบาลบอกว่ามีนโยบายที่จะต้องทำให้คนในพื้นที่เข้ามาเป็นแนวร่วมของรัฐบาล แต่ไม่บอกรายละเอียดว่ารัฐทำอะไรไปแล้วบ้าง ทำอย่างไร แล้วผลเป็นอย่างไร” (ชาญชัย นิมสมบุญ, สัมภาษณ์ 9 มีนาคม 2550)

นอกจากนั้น ในองค์ประกอบนี้ยังพบว่า ตัวแปรที่กลุ่มตัวอย่างเห็นว่าสมควรเสนอเป็นข่าวโดยให้รายละเอียดในระดับมาก ได้แก่ มาตรการบังคับใช้กฎหมายในพื้นที่จังหวัดชายแดนใต้ เช่น กฎอัยการศึกในพื้นที่ การให้อำนาจในการจับกุมผู้ต้องสงสัยโดยไม่ต้องขออนุญาต ฯลฯ การปฏิบัติของเจ้าหน้าที่ภาครัฐต่อประชาชนในสามจังหวัดชายแดนใต้ การประเมินผลหรือความคิดเห็นต่อแนวทางที่ภาครัฐใช้ในการจัดการปัญหา ฯลฯ

“สิ่งที่คนในพื้นที่อยากเห็นคือ ข่าวที่นำเสนอออกไปต้องให้เกิดประโยชน์ต่อสังคม ต่อความมั่นคงในพื้นที่ด้วย เพราะฉะนั้นผมเห็นว่าข่าวที่เสนอไปยังขาดรายละเอียดหรือข้อมูลในเชิงลึกในเรื่องนี้ ข้อมูลในเชิงลึกที่สังคมต้องการ ข่าวอาจจะเสนอเรื่องสร้างสรรค์ในด้านการให้กำลังใจ อาจจะเป็นรายละเอียดของการทำงานของเจ้าหน้าที่ทหารตำรวจ ครูอาจารย์ในพื้นที่ หรือใครก็ตามที่เข้ามาช่วยแก้ปัญหาหาว่ามีความพยายามร่วมแรงร่วมใจกันอย่างไร มีความทุกข์ยากอุปสรรคอะไรหรือไม่ ข้อมูลเหล่านี้จะทำให้เกิดความรู้สึกที่ดีระหว่างรัฐบาลที่เข้ามาแก้ปัญหา กับประชาชนในพื้นที่” (สัมพันธ์ มุซอดี, สัมภาษณ์ 1 พฤษภาคม 2550)

องค์ประกอบที่ 3 “การให้รายละเอียดด้านปรากฏการณ์รายวัน”

องค์ประกอบที่ 3 บรรยายได้ด้วยตัวแปรจำนวน 8 ตัวแปร มีน้ำหนักองค์ประกอบมากที่สุดจนถึงน้อยที่สุด ตั้งแต่ 0.851 - 0.614 ตัวแปรที่มีค่าน้ำหนักองค์ประกอบสูงสุด 3 ลำดับแรกคือ ตัวแปรที่ 2 เหตุการณ์ที่เกี่ยวกับการทำลายทรัพย์สินทั้งของราชการและประชาชน (0.851) ตัวแปรที่ 3 เหตุการณ์ความไม่สงบที่เป็นเพียงการสร้างสถานการณ์ เช่น การนำกล่องกระดาษไปวางไว้ในสถานที่ต่างๆ การโยยตะปูเรือใบบนถนน ฯลฯ (0.842) ตัวแปรที่ 1 เหตุการณ์ที่เกี่ยวกับการบาดเจ็บหรือเสียชีวิต (0.820) แหล่งของความแปรปรวนรวมขององค์ประกอบนี้เท่ากับ 3.409 คิดเป็นร้อยละ 14.205 ของความแปรปรวนทั้งหมด ซึ่งกลุ่มตัวแปรส่วนใหญ่อธิบายถึงประเด็นที่ต้องมีการพิจารณาในเรื่องระดับของการให้รายละเอียดของข้อมูลในเหตุการณ์ความไม่สงบที่เกิดขึ้นในแต่ละวัน ทั้งสาเหตุและแรงจูงใจ รายละเอียดของความเสียหายและสถิติต่างๆ ฯลฯ ผู้วิจัยจึงตั้งชื่อองค์ประกอบด้านนี้ว่า “การให้รายละเอียดด้านปรากฏการณ์รายวัน” (ดูตารางน้ำหนักองค์ประกอบในภาคผนวก ค)

ผลรวมของค่าเฉลี่ยในองค์ประกอบนี้มีระดับคุณค่าความเป็นข่าวอยู่ในระดับมาก เมื่อนำตัวแปรทั้งหมดในองค์ประกอบนี้มาจัดลำดับค่าเฉลี่ยพบว่า ตัวแปรทั้ง 8 ตัวแปรที่มีค่าเฉลี่ยอยู่ระหว่าง 3.44 - 3.15 และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานอยู่ระหว่าง 1.27 - 1.06 ตัวแปรที่มีค่าเฉลี่ยมากที่สุดคือ ตัวแปรที่ 8 แรงจูงใจในการใช้ความรุนแรงของผู้ก่อความไม่สงบหรือแนวร่วม มีค่าคะแนนเฉลี่ย 3.44 รองลงมาคือ ตัวแปรที่ 2 เหตุการณ์ที่เกี่ยวกับการทำลายทรัพย์สินทั้งของราชการและประชาชน มีค่าคะแนนเฉลี่ย 3.36 ส่วนตัวแปรที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุดคือ ตัวแปรที่ 4 ความรุนแรงอย่างผิดปกติที่เกิดขึ้นในพื้นที่ เช่น การฆ่าตัดศีรษะ การฆ่าแล้วจุดไฟเผา ฯลฯ มีค่าคะแนนเฉลี่ย 3.15 ดังผลในตารางที่ 39

ตารางที่ 39 ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานและระดับความมีคุณค่าเป็นข่าวขององค์ประกอบ “การให้รายละเอียดด้านปรากฏการณ์รายวัน”

ลำดับ ที่	ตัว แปรที่	ตัวแปร	X	S.D.	ระดับความ มีคุณค่า เป็นข่าว
1	8	แรงจูงใจในการใช้ความรุนแรงของผู้ก่อความไม่สงบ หรือแนวร่วม	3.44	1.24	ปานกลาง
2	2	เหตุการณ์ที่เกี่ยวข้องกับการทำลายทรัพย์สินทั้งของราชการ และประชาชน	3.36	1.14	ปานกลาง
3	3	เหตุการณ์ความไม่สงบที่เป็นเพียงการสร้างสถานการณ์ เช่น การนำกล่องกระดาษไปวางไว้ในสถานที่ต่างๆ การ โรยตะปูเรือใบบนถนน ฯลฯ	3.34	1.21	ปานกลาง
4	1	เหตุการณ์ที่เกี่ยวข้องกับการบาดเจ็บหรือเสียชีวิต	3.31	1.13	ปานกลาง
5	5	การชุมนุมประท้วงของคนกลุ่มต่างๆ	3.29	1.16	ปานกลาง
6	7	สถิติของผู้ที่ได้รับผลกระทบจากเหตุรุนแรงในหลายปีที่ ผ่านมา	3.26	1.06	ปานกลาง
7	6	สถิติของการก่อเหตุในลักษณะต่างๆ ในหลายปีที่ผ่าน มา	3.23	1.13	ปานกลาง
8	4	ความรุนแรงอย่างผิดปกติที่เกิดขึ้นในพื้นที่ เช่น การฆ่า ตัดศีรษะ การฆ่าแล้วจุดไฟเผา ฯลฯ	3.15	1.27	ปานกลาง
รวม			3.30	1.17	ปานกลาง

เมื่อทดสอบความแตกต่างระหว่างค่าเฉลี่ยของกลุ่มตัวอย่างตามความเกี่ยวข้องกับวิกฤตการณ์พบว่า ไม่มีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญที่ระดับ 0.05 แสดงว่า กลุ่มตัวอย่างแต่ละกลุ่มมีการให้ระดับคุณค่าข่าวกับองค์ประกอบ “การให้รายละเอียดด้านปรากฏการณ์รายวัน” ไม่แตกต่างกัน

ในองค์ประกอบนี้ กลุ่มตัวอย่างมีความเห็นว่าตัวแปรทั้งหมดสมควรเสนอเป็นข่าวโดยให้รายละเอียดในระดับปานกลางทุกข้อ โดยตัวแปรที่มีค่าเฉลี่ยมากที่สุดในองค์ประกอบนี้ได้แก่ การเสนอข่าวโดยให้รายละเอียดเกี่ยวกับแรงจูงใจในการใช้ความรุนแรงของผู้ก่อความไม่สงบหรือแนวร่วม กลุ่มผู้ให้ข้อมูลให้เหตุผลว่า การให้รายละเอียดในประเด็นนี้เป็นหัวใจสำคัญของการแก้ปัญหาสถานการณ์ความไม่สงบ เนื่องจากสาเหตุของการก่อความไม่สงบนี้มีหลายปัจจัย ข่าวจึงต้องสืบค้นแรงจูงใจของคนกลุ่มต่างๆ ที่เกี่ยวข้องแล้วประมวลความเชื่อมโยงของปัจจัยทั้งหลาย จะส่งผลให้ผู้รับสารและผู้ที่เกี่ยวข้องกับการแก้ปัญหาเกิดความเข้าใจในภาพรวมของสถานการณ์

“ผมเข้าใจว่าถ้าเป็นสื่อที่ออกทางทีวี ทางหนังสือพิมพ์ เขาก็จะมีเงื่อนไขข้อจำกัดในการอธิบายให้เข้าใจ แต่เรื่องบางเรื่องที่เกิดในภาคใต้มันซับซ้อนมากและเขียนแบบสั้นๆ แค่อะไรที่เกิดขึ้นมันไม่พอ อย่างถ้ามีเหตุการณ์รุนแรงขึ้นมาในพื้นที่ ชาวเขาบอกเพียงแค่ว่าทำอะไร ที่ไหน แค่นี้ไม่เพียงพอ เพราะบางอย่างมันมีความซับซ้อน ต้องมีการให้รายละเอียด มีการต่อยอดจากเรื่องราวที่เคยเกิดขึ้นมาก่อนหน้านี้ คนอ่านเค้าจะได้ประมวลเรื่องราวได้ จะบอกว่าคนก่อเหตุเพราะต้องการแบ่งแยกดินแดน เสนอแค่นี้แล้วจบไม่ได้ ต้องบอกที่มาของความคิดเหล่านี้เพราะมันมีความเชื่อมโยงกับปัญหาอีกหลายเรื่อง” (อิสมาแอณ หวังและ, สัมภาษณ์ 24 สิงหาคม 2549)

“ยิ่งหากคนทำระเบิดได้เร็วเท่าไร จะได้แพะมากเท่านั้น เรื่องพวกนี้ มันไม่จำเป็นจะต้องรู้ทันที สิ่งที่น่าสนใจจะตั้งคำถามคือ พวกเขาทำไปทำไม ตรงนั้นน่าจะเป็นโจทย์ที่สื่อต้องไปเจาะลึกกว่าทำไมเขาต้องใช้ความรุนแรง อย่าไปตั้งโจทย์แบ่งแยกไทยพุทธกับมุสลิม เพราะฉะนั้นการนำเสนอข่าวจึงน่าจะเสนอข่าวให้มี wisdom ตั้งคำถามว่า ทำไมเขาไม่ได้รับความเป็นธรรมในสังคมตลอดระยะเวลาที่ผ่านมา เราไม่เคยดูแลเขาอย่างดีเลยนะ” (ศ.นพ.วันชัย วัฒนศัพท์, สัมภาษณ์ 19 มกราคม 2550)

อย่างไรก็ตาม การที่ตัวแปรแรงจูงใจในการใช้ความรุนแรงของผู้ก่อความไม่สงบหรือแนวร่วม ถูกประเมินว่าสมควรเสนอเป็นข่าวโดยให้รายละเอียดปานกลาง เนื่องจากกลุ่มผู้ให้ข้อมูลบางส่วน โดยเฉพาะผู้ที่ประกอบวิชาชีพสื่อข่าวเห็นว่า การที่จะเสนอรายละเอียดเกี่ยวกับแรงจูงใจในการใช้ความรุนแรงของผู้ก่อความไม่สงบหรือแนวร่วมมีข้อจำกัดที่ต้องใช้เวลาในการสืบค้นจึงอาจจะทำให้ไม่สามารถเสนอข่าวสถานการณ์รุนแรงได้ทันเวลารวมทั้งในการรวบรวมข้อมูลก็จะมีข้อจำกัดในการเข้าถึงแหล่งข่าวที่ผู้ก่อความไม่สงบหรือแนวร่วมเป็นแหล่งข่าวที่เข้าถึงได้ยาก หรือถ้าอยู่ในการควบคุมของถูกเจ้าหน้าที่รัฐก็มักไม่ได้รับอนุญาตให้สัมภาษณ์

ผลการศึกษายังพบว่า ตัวแปรย่อยที่สมควรเสนอเป็นข่าวโดยให้รายละเอียดในระดับปานกลาง ได้แก่ รายละเอียดของเหตุการณ์ที่เกี่ยวข้องกับการทำลายทรัพย์สินทั้งของราชการและประชาชน เหตุการณ์ความไม่สงบที่เป็นเพียงการสร้างสถานการณ์ เช่น การนำกล่องกระดาษไปวางไว้ในสถานที่ต่างๆ การโยนระเบิดไปบนถนน ฯลฯ เหตุการณ์ที่เกี่ยวข้องกับการบาดเจ็บหรือเสียชีวิต และการชุมนุมประท้วงของคนกลุ่มต่างๆ

“ในการนำเสนอข่าวที่ผ่านมามันมีสิ่งที่มีติดปอกติดอยู่ รู้สึกว่าการนำเสนอข่าวไม่รอบด้าน ชาวเขาจะเป็นในลักษณะ เหมือนกับว่าคนในพื้นที่บอกว่าเกิดเหตุมากกว่านี้แต่ข่าวก็มาเสนอนิดๆ หน่อยๆ ตัดต่อไปมา ไม่มีรายละเอียด หรือนำเสนอเหตุการณ์ที่เรียกว่าไม่ครอบคลุม สัมภาษณ์ก็ถามความรู้สึกแค่ฝ่ายเดียว ไม่มีข้อมูลของคนที่ได้รับผลกระทบ มันต้องมีสาเหตุสิ ทำไมเค้าต้องมาปิดถนนด้วย รัฐบาลหรือทหารไปทำอะไรไว้หรือป่าว ชาวเขาต้องหาสาเหตุ ไม่ใช่มีข้อมูลเฉพาะข่าวการปิดถนนอย่างเดียว” (ปราโมทย์ ภูมิพันธ์, สัมภาษณ์ 9 พฤษภาคม 2550)

ตัวแปรที่กลุ่มตัวอย่างมีความเห็นว่าสมควรเสนอเป็นข่าวโดยให้รายละเอียดในระดับปานกลาง ยังได้แก่ สถิติของผู้ที่ได้รับผลกระทบจากเหตุรุนแรงในหลายปีที่ผ่านมา สถิติของการก่อเหตุในลักษณะต่างๆ ในหลายปีที่ผ่านมา เนื่องจากข้อมูลในเชิงสถิติจะทำให้เห็นถึงรายละเอียดของผู้ที่ได้รับผลกระทบ ซึ่งโดยทั่วไปในช่วงแรกที่สถานการณ์ก่อความไม่สงบเกิดขึ้น (ตั้งแต่ปี พ.ศ.2547) สังคมไทยและภาครัฐมีความเชื่อว่า ผู้ที่เป็นเหยื่อของความรุนแรงคือ คนไทยพุทธที่อยู่ในพื้นที่สามจังหวัดชายแดนใต้ แต่หากพิจารณาข้อมูลเชิงสถิติที่มีการแจกแจงผู้ที่เป็นเหยื่อจะพบว่า คนไทยมุสลิมได้รับผลกระทบทางร่างกายและชีวิตสูงกว่าคนไทยพุทธ การให้รายละเอียดดังกล่าวจึงจะส่งผลให้เกิดความเข้าใจที่ถูกต้องยิ่งขึ้น

“เรื่องหนึ่งก็คือคิดว่าสมควรที่จะทำด้วยสำหรับสื่อคือ ข่าวอาจจะมีการนำสถิติที่มีการเก็บข้อมูลมีฐานข้อมูลอยู่ เอามาวิเคราะห์เชื่อมโยงภาพรวมทั้งหมด” (จิราพร บุนนาค, สัมภาษณ์ 24 มกราคม 2550)

“ถ้าฟังการรายงานข่าวเหตุการณ์ที่เกิดขึ้นในสองปีที่ผ่านมา มีเหตุการณ์เกิดขึ้น 1,000 ครั้ง มีคนตาย 800 คน ถ้าฟังเฉยๆ นะ เหมือนกับว่ามีคนไทยพุทธตายไปแล้ว 800 คน แสดงว่าข้อมูลอย่างนั้นมันไม่ได้แยกแยะไง มันอันตรายนะในพื้นที่เขาก็รู้ แต่คนข้างนอกพื้นที่อีก 70 จังหวัดไม่รู้ ถ้าเกิดมีการแยกแยะให้รายละเอียดมันจะเห็นภาพทั้งไทยพุทธ ทั้งมุสลิมตาย” (มุฮัมมัดอายุบ ปาทาน, สัมภาษณ์ 23 สิงหาคม 2549)

นอกจากนั้น ผลการศึกษายังพบว่า ข่าวควรให้รายละเอียดเกี่ยวกับเหตุการณ์ความรุนแรงอย่างผิดปกติที่เกิดขึ้นในพื้นที่ เช่น การฆ่าตัดศีรษะ การฆ่าแล้วจุดไฟเผา การฆ่าทำลายศพ ฯลฯ โดยตัวแปรนี้ถูกประเมินว่าสมควรเสนอเป็นข่าวโดยให้รายละเอียดในระดับปานกลาง เนื่องจากกลุ่มผู้ให้ข้อมูลเห็นว่า รายละเอียดเหล่านี้จะทำให้เห็นถึงการใช้วิธีการที่โหดร้ายรุนแรงของผู้ก่อความไม่สงบจนทำให้ประชาชนในพื้นที่เพิ่มความร่วมมือกับภาครัฐมากยิ่งขึ้น ขณะที่กลุ่มผู้ให้ข้อมูลบางคนมีความเห็นในทางตรงกันข้ามว่า ข่าวที่ให้รายละเอียดของเหตุการณ์ที่มีความรุนแรงมากจะเป็นการตอกย้ำความรู้สึกทางลบของคนในพื้นที่และสังคมไทย แต่ไม่ได้ส่งผลให้เกิดความเข้าใจในปัญหานอกจากเกิดความกลัว

“ข่าวที่เป็นเหตุการณ์โหดเหี้ยมรุนแรงอย่างกรณีนาวิกโยธินที่เสียชีวิต รายละเอียดสยดสยองมากจนอ่านแล้วรู้สึกสลดใจ ทำไมคนมันโหดเหี้ยมอย่างนี้ฆ่าได้แม้กระทั่งคนไม่มีทางสู้ หรือกรณีครูจูลิง หมอคิดว่า อะไรที่มันอ่านแล้วย้ำความรู้สึกของคน สื่อไม่ต้องลงรายละเอียดขนาดนั้นก็ได้” (พญ.เพชรดาว โต๊ะมีนา, สัมภาษณ์ 28 สิงหาคม 2549)

(3) ระดับการมีหลักฐานอ้างอิง

ผู้วิจัยวิเคราะห์องค์ประกอบด้วยโปรแกรมสำเร็จรูป โดยการคำนวณค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ระหว่างตัวแปร 5 ตัวโดยใช้สูตรของ Pearson's Product Moment Correlation เพื่อพิจารณาค่า KMO and Bartlett's test พบว่า ค่าดัชนี Kaiser-Meyer-Okin = 0.899 ซึ่งมากกว่า 0.5 และเข้าใกล้ 1 แสดงว่าข้อมูลเหมาะสมในการใช้เทคนิควิเคราะห์องค์ประกอบ และจากการทดสอบสมมติฐานด้วย Bartlett's test of sphericity ได้ค่า Significance = 0.000 ซึ่งน้อยกว่า 0.05 จึงปฏิเสธสมมติฐาน นั่นคือ เมทริกซ์สหสัมพันธ์ที่ได้ไม่เป็นเมทริกซ์เอกลักษณ์ แสดงว่า ตัวแปรต่างๆ มีความสัมพันธ์กัน จึงใช้ตัวแปรในการวิเคราะห์องค์ประกอบได้ทั้งหมด และเมื่อวิเคราะห์องค์ประกอบโดยวิธีองค์ประกอบหลัก หมุนแกนแบบอโรโทนอนอลด้วยวิธีแวนเดอร์เวอริแมกซ์ได้ตัวแปรที่ไม่มีมีความสัมพันธ์กันและมีอิสระต่อกันจำนวน 5 ตัวแปร และองค์ประกอบที่มีค่าไอเกนมากกว่าหรือเท่ากับ 1.0 มีจำนวน 1 องค์ประกอบที่มีค่าไอเกนมากกว่าหรือเท่ากับ 1 ซึ่งมีค่าไอเกน 3.850 สามารถอธิบายความแปรปรวนได้ร้อยละ 76.991 และอธิบายความแปรปรวนโดยรวมได้ร้อยละ 76.991 ดังผลในตารางต่อไปนี้

ตารางที่ 40 ค่าไอเกน ร้อยละของความแปรปรวน และร้อยละสะสมของความแปรปรวนขององค์ประกอบหลัก คุณค่าข่าวด้านระดับการมีหลักฐานอ้างอิงในการเสนอข่าววิกฤตการณ์ความไม่สงบในสามจังหวัดชายแดนใต้

องค์ประกอบที่	ค่าไอเกน	ร้อยละของความแปรปรวน	ร้อยละสะสมของความแปรปรวน
1	3.850	76.991	76.991
2	0.356	7.112	84.103

องค์ประกอบของคุณลักษณะการนำเสนอข้อมูลและเรื่องราวที่มีคุณค่าข่าวในวิกฤตการณ์ความไม่สงบในสามจังหวัดชายแดนภาคใต้ด้านระดับการมีหลักฐานอ้างอิง มีรายละเอียดต่อไปนี้

สถาบันวิทยบริการ
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

องค์ประกอบ “การมีหลักฐานอ้างอิงในการปฏิบัติหน้าที่ของเจ้าหน้าที่รัฐ”

องค์ประกอบนี้บรรยายได้ด้วยตัวแปรจำนวน 5 ตัวแปร มีน้ำหนักองค์ประกอบมากที่สุดจนถึงน้อยที่สุด ตั้งแต่ 0.903 - 0.850 ตัวแปรที่มีค่าน้ำหนักองค์ประกอบสูงสุด 3 ลำดับแรกคือ ตัวแปรที่ 3 การจับกุมบุคคลที่เจ้าหน้าที่รัฐสรุปว่าเป็นผู้ก่อความไม่สงบหรือเป็นแนวร่วม (0.903) ตัวแปรที่ 2 การประเมินผลสำเร็จในการบริหารจัดการปัญหาในพื้นที่ 3 จังหวัดชายแดนใต้ของภาครัฐ (0.896) ตัวแปรที่ 4 ปัญหาความไม่เป็นธรรมที่เกิดขึ้นกับประชาชนในพื้นที่ (0.872) แหล่งของความแปรปรวนรวมขององค์ประกอบนี้เท่ากับ 3.850 คิดเป็นร้อยละ 76.991 ของความแปรปรวนทั้งหมด ซึ่งกลุ่มตัวแปรส่วนใหญ่อธิบายว่าข้อมูลที่จะสมควรเสนอเป็นข่าวได้นั้นต้องมีหลักฐานอ้างอิง โดยเฉพาะหากข้อมูลนั้นมาจากเจ้าหน้าที่ของรัฐ อาทิ หลักฐานเกี่ยวกับการจับกุมผู้ก่อความไม่สงบหรือแนวร่วม หลักฐานเกี่ยวกับปัญหาความเป็นธรรมในการปฏิบัติหน้าที่ หลักฐานทางนิติวิทยาศาสตร์ที่นำมาใช้ในพื้นที่ หลักฐานในเรื่องผลสำเร็จในการบริหารจัดการปัญหาในพื้นที่ ฯลฯ ผู้วิจัยจึงตั้งชื่อองค์ประกอบด้านนี้ว่า “การมีหลักฐานอ้างอิงในการปฏิบัติหน้าที่ของเจ้าหน้าที่รัฐ” (ดูตารางน้ำหนักองค์ประกอบในภาคผนวก ค)

ผลรวมของค่าเฉลี่ยในองค์ประกอบนี้มีระดับคุณค่าความเป็นข่าวอยู่ในระดับมาก เมื่อนำตัวแปรทั้งหมดในองค์ประกอบนี้มาจัดลำดับค่าเฉลี่ยพบว่า ตัวแปรทั้ง 5 ตัวแปรมีค่าเฉลี่ยอยู่ระหว่าง 3.88 - 3.75 และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานอยู่ระหว่าง 1.20 - 1.11 ตัวแปรที่มีค่าเฉลี่ยมากที่สุดคือ ตัวแปรที่ 3 การจับกุมบุคคลที่เจ้าหน้าที่รัฐสรุปว่าเป็นผู้ก่อความไม่สงบหรือเป็นแนวร่วม มีค่าคะแนนเฉลี่ย 3.88 รองลงมาคือ ตัวแปรที่ 4 ปัญหาความไม่เป็นธรรมที่เกิดขึ้นกับประชาชนในพื้นที่ มีค่าคะแนนเฉลี่ย 3.83 และตัวแปรที่ 5 ผลการตรวจสอบทางนิติวิทยาศาสตร์ที่นำมาใช้ในพื้นที่ มีค่าคะแนนเฉลี่ย 3.81 ดังผลในตารางต่อไปนี้

ตารางที่ 41 ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานและระดับความมีคุณค่าเป็นข่าวขององค์ประกอบ “การมีหลักฐานอ้างอิงในการปฏิบัติหน้าที่ของเจ้าหน้าที่รัฐ”

ลำดับที่	ตัวแปรที่	ตัวแปร	X	S.D.	ระดับความมีคุณค่าเป็นข่าว
1	3	การจับกุมบุคคลที่เจ้าหน้าที่รัฐสรุปว่าเป็นผู้ก่อความไม่สงบหรือเป็นแนวร่วม	3.88	1.15	มาก
2	4	ปัญหาความไม่เป็นธรรมที่เกิดขึ้นกับประชาชนในพื้นที่	3.83	1.11	มาก
3	5	ผลการตรวจสอบทางนิติวิทยาศาสตร์ที่นำมาใช้ในพื้นที่	3.81	1.17	มาก
4	2	การประเมินผลสำเร็จในการบริหารจัดการปัญหาในพื้นที่ 3 จังหวัดชายแดนใต้ของภาครัฐ	3.75	1.11	มาก
5	1	รายละเอียดของเหตุการณ์ความไม่สงบที่เกิดขึ้นแต่ละครั้ง เช่น สาเหตุ ผู้ก่อการ ความสูญเสีย หลักฐาน แหล่งข่าว ฯลฯ	3.75	1.20	มาก
รวม			3.80	1.15	มาก

เมื่อทดสอบความแตกต่างระหว่างค่าเฉลี่ยของกลุ่มตัวอย่างตามความเกี่ยวข้องกับวิกฤตการณ์พบว่า มีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญที่ระดับ 0.01 แสดงว่า กลุ่มตัวอย่างแต่ละกลุ่มประเมินระดับคุณค่าข่าวกับองค์ประกอบนี้แตกต่างกัน เมื่อนำมาทดสอบความแตกต่างรายคู่ตามวิธีของ Scheffé พบว่า กลุ่มนักสื่อสารมวลชนให้คุณค่าข่าวกับองค์ประกอบ “การมีหลักฐานอ้างอิงในการปฏิบัติหน้าที่ของเจ้าหน้าที่รัฐ” มากกว่ากลุ่มประชาชนทั่วไป ตามผลในตารางที่ 42

ตารางที่ 42 การเปรียบเทียบความแตกต่างในการประเมินระดับคุณค่าข่าวในองค์ประกอบ “การมีหลักฐานอ้างอิงในการปฏิบัติหน้าที่ของเจ้าหน้าที่รัฐ” ตามกลุ่มตัวอย่างที่มีความเกี่ยวข้องกับวิกฤตการณ์แตกต่างกัน

กลุ่มตัวอย่างที่มีความเกี่ยวข้องกับวิกฤตการณ์	องค์ประกอบด้าน “การมีหลักฐานอ้างอิงในการปฏิบัติหน้าที่ของเจ้าหน้าที่รัฐ”				
	n	X	S.D.	F	P
1. ผู้เชี่ยวชาญด้านวิกฤตการณ์	100	3.796	0.919	4.281	0.005**
2. ภาครัฐ	115	3.759	1.025		
3. นักสื่อสารมวลชน	109	4.102	0.972		
4. ประชาชนทั่วไป	178	3.657	1.036		
คู่ที่แตกต่างกัน	3 > 4				

**P<0.01

ในองค์ประกอบ “การมีหลักฐานอ้างอิงในการปฏิบัติหน้าที่ของเจ้าหน้าที่รัฐ” กลุ่มตัวอย่างมีความเห็นว่า ตัวแปรทั้งหมดสมควรเสนอเป็นข่าวโดยมีหลักฐานอ้างอิงในระดับมาก โดยตัวแปรที่มีค่าเฉลี่ยมากที่สุด ในองค์ประกอบนี้ได้แก่ ข่าวการจับกุมบุคคลที่เจ้าหน้าที่รัฐสรุปว่าเป็นผู้ก่อความไม่สงบหรือเป็นแนวร่วมโดยที่ข่าวนั้นต้องมีหลักฐานอ้างอิงในระดับมาก จากการสัมภาษณ์กลุ่มผู้ให้ข้อมูลมีความเห็นว่า ข่าวต้องระบุพยานหลักฐานที่แหล่งข่าวซึ่งเป็นเจ้าหน้าที่รัฐได้เปิดเผยจากการจับกุมบุคคลที่เชื่อว่ากระทำความผิด เพื่อให้สังคมและประชาชนในพื้นที่เกิดความเชื่อถือในการทำงานของเจ้าหน้าที่รัฐ

นอกจากนั้น ผลการศึกษายังพบว่า ตัวแปรที่สมควรเสนอเป็นข่าวโดยมีหลักฐานอ้างอิงในระดับมาก ยังได้แก่ ข่าวเกี่ยวกับปัญหาความไม่เป็นธรรมที่เกิดขึ้นกับประชาชนในพื้นที่ และข่าวเกี่ยวกับผลการตรวจสอบทางนิติวิทยาศาสตร์ที่นำมาใช้ในพื้นที่ จากการสัมภาษณ์กลุ่มผู้ให้ข้อมูลพบว่า ในกรณีที่ประชาชนหรือผู้ที่ได้รับผลกระทบจากการปฏิบัติหน้าที่ของเจ้าหน้าที่รัฐเข้าร้องเรียนเพื่อขอความเป็นธรรมกับภาครัฐหรือสื่อมวลชน ข่าวที่สื่อมวลชนจะต้องนำเสนอจึงต้องประกอบด้วยข้อมูลหลักฐานของผู้ที่มาร้องเรียนและข้อมูลหลักฐานของหน่วยงานภาครัฐที่เกี่ยวข้อง เพื่อให้สังคมและประชาชนในพื้นที่ได้รับทราบข้อมูลทุกแง่มุม รวมทั้งส่งผลให้มีการดำเนินการตรวจสอบความชัดเจนในกรณีดังกล่าว

“บางที่ตำรวจยังหาหลักฐานหาคนก่อการไม่ได้ ก็ไม่น่ามาคาดคะเนหรือสื่อก็ไม่จำเป็นต้องไปคาดคั้น แคบอกว่าเหตุการณ์มันเกิดขึ้นที่นี้ตรงนี้ก็พอ เพราะถ้าตำรวจไปสืบแล้วมันไม่ใช่ สื่อก็ไม่ได้มาแก้ข่าว มันก็ลำบาก ศาสนามุสลิมจะมีอยู่อย่างหนึ่งคือ จะรักเผ่าพันธุ์ของตัวเอง รักในความเป็นมุสลิม เราถือว่าเป็นญาติกัน แต่ไม่ใช่ว่าพอเกิดเหตุการณ์ในภาคใต้แล้วข่าวจะมาโยงว่ามุสลิมทำเพื่อเป็นการแบ่งแยกดินแดน เป็นสงครามศาสนา โดยที่ไม่รู้สาเหตุแน่ชัดจริงๆ นี่ไม่สมควรพูดนะ มันเหมือนกับเป็นการแบ่งพวกเราเลย แบ่งพวกเราโดยที่ให้คนศาสนาอื่นมาโจมตีเราว่าเป็นศาสนาที่หัวแข็ง เป็นศาสนาที่ชอบใช้ความรุนแรง อย่าโยงเลยถ้าเกิดยังไม่รู้แน่ชัดว่าใครทำ” (ฮาซานียะห์ หะยีเจอะอาแว, สัมภาษณ์ 24 สิงหาคม 2549)

“เราเป็นคนอยู่ในพื้นที่ อยากจะรู้ว่าคนที่คุณจับไป ปกติมันจะเป็นแพะเสียส่วนใหญ่ อยากจะรู้ว่าคนที่คุณจับไปแต่ละคน สอบปากคำแล้วมันเป็นอะไรกันแน่ ขยายผลให้เรารู้หน่อย คนเขามาร้องเรียนบอกว่า คุณจับแบบเหวี่ยงแห ข่าวจึงต้องติดตามว่าภาครัฐจับแพะไปกี่ตัวแล้ว อยากรู้ว่าคนที่จับไปเป็นใคร มาจากไหน ลงรายละเอียดมาเลย ว่าได้รับเงินเท่าไร เพราะเราเข้าไปในหมู่บ้าน สิ่งที่ได้รู้คือ ชาวบ้านมาบอกว่าลูกชายที่ถูกจับตัวไปไม่มีความผิดแต่ถูกข่ม ไม่บอกว่าผลการสอบสวนเป็นอย่างไร หรืออย่างกรณีคุณพิศมุตติ ส.ว. คิดว่ามีปืนคนนั้นมาเดียว ยิ่งแม่น กระสุนไม่เคยพบในพื้นที่ 3 จังหวัด แสดงว่าเจ้ามือปืนคนนั้นถูกจ้างมา ไม่ได้อาศัยอยู่ใน 3 จังหวัด มาจากไหนก็ไม่รู้ นัดเดียว เข้าจุดที่สำคัญด้วย ข้อมูลทางนิติวิทยาศาสตร์ตรงนี้ ชาวไม่เคยเอามาขยายผลต่อ คนก็คิดว่าเป็นฝีมือโจรใต้อีกแล้วทั้งที่เป็นเรื่องส่วนตัว” (พญ.เพชรดาว ใต้มีนา, สัมภาษณ์ 28 สิงหาคม 2549)

(4) ความเหมาะสมเป็นแหล่งข้อมูล

ในการวิจัยนี้แบ่งประเภทของแหล่งข้อมูลที่เหมาะสมจะให้ข้อมูลแต่ละประเด็นแก่สื่อมวลชน โดยจำแนกเป็นนักวิชาการ ภาครัฐ ประชาชนในพื้นที่ 3 จังหวัดชายแดนใต้ ผู้ก่อการและแนวร่วม พบผลการศึกษาดังนี้

(4.1) ความเหมาะสมเป็นแหล่งข้อมูลของนักวิชาการ

ผู้วิจัยวิเคราะห์องค์ประกอบด้วยโปรแกรมสำเร็จรูป โดยการคำนวณค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ระหว่างตัวแปร 16 ตัวโดยใช้สูตรของ Pearson's Product Moment Correlation เพื่อพิจารณาค่า KMO and Bartlett's test พบว่า ค่าดัชนี Kaiser-Meyer-Okin = 0.954 ซึ่งมากกว่า 0.5 และเข้าใกล้ 1 แสดงว่าข้อมูลเหมาะสมในการใช้เทคนิควิเคราะห์องค์ประกอบ และจากการทดสอบสมมติฐานด้วย Bartlett's test of sphericity ได้ค่า Significance = 0.000 ซึ่งน้อยกว่า 0.05 จึงปฏิเสธสมมติฐาน นั่นคือ เมทริกซ์สหสัมพันธ์ที่ได้ไม่เป็นเมทริกซ์เอกลักษณะ แสดงว่า ตัวแปรต่างๆ มีความสัมพันธ์กัน จึงใช้ตัวแปรในการวิเคราะห์องค์ประกอบได้ทั้งหมด และเมื่อวิเคราะห์องค์ประกอบโดยวิธีองค์ประกอบหลัก หมุนแกนแบบอโรโทนอนอลด้วยวิธีแวนริแมกซ์ ได้ตัวแปรที่ไม่มี ความสัมพันธ์กันและมีอิสระต่อกันจำนวน 18 ตัวแปร และองค์ประกอบที่มีค่าไอเกนมากกว่าหรือเท่ากับ 1.0 มีจำนวน 2 องค์ประกอบ มีร้อยละสะสมของความแปรปรวน 66.133 แต่เมื่อพิจารณาจากค่าไอเกนแล้วพบว่า องค์ประกอบที่ 2 ไม่มีตัวแปรที่อธิบายองค์ประกอบนั้นตั้งแต่ 3 ตัวขึ้นไป และบางตัวแปรในองค์ประกอบมีน้ำหนัก

องค์ประกอบ (Factor loading) ไม่ถึง 0.40 ผู้วิจัยจึงตัดออกให้เหลือเพียง 1 องค์ประกอบ ซึ่งมีค่าไอเกน 9.509 สามารถอธิบายความแปรปรวนและความแปรปรวนโดยรวมได้ร้อยละ 59.432 ดังผลในตารางต่อไปนี้

ตารางที่ 43 ค่าไอเกน ร้อยละของความแปรปรวน และร้อยละสะสมของความแปรปรวนขององค์ประกอบหลัก คุณค่าข่าวด้านความเหมาะสมเป็นแหล่งข้อมูลของนักวิชาการในการเสนอข่าววิกฤตการณ์ความไม่สงบในสามจังหวัดชายแดนใต้

องค์ประกอบที่	ค่าไอเกน	ร้อยละของความแปรปรวน	ร้อยละสะสมของความแปรปรวน
1	9.509	59.432	59.432
2	1.072	6.701	66.133

โดยองค์ประกอบของคุณลักษณะการนำเสนอข้อมูลและเรื่องราวที่มีคุณค่าข่าวในวิกฤตการณ์ความไม่สงบในสามจังหวัดชายแดนภาคใต้ด้านความเหมาะสมเป็นแหล่งข้อมูลของนักวิชาการ มีรายละเอียดขององค์ประกอบดังนี้

องค์ประกอบ “ความเหมาะสมเป็นแหล่งข้อมูลของนักวิชาการด้านองค์ความรู้”

องค์ประกอบที่ 1 บรรยายได้ด้วยตัวแปรจำนวน 11 ตัวแปร มีน้ำหนักองค์ประกอบมากที่สุดจนถึงน้อยที่สุด ตั้งแต่ 0.791 - 0.570 ตัวแปรที่มีค่าน้ำหนักองค์ประกอบสูงสุด 3 ลำดับแรกคือ ตัวแปรที่ 16 ผลการวิจัยหรือรายงานการศึกษาต่างๆ เกี่ยวกับพื้นที่ 3 จังหวัดชายแดนใต้ (0.791) ตัวแปรที่ 15 ความรู้ทางวิชาการในสาขาต่างๆ ที่สามารถนำมาอธิบายสถานการณ์ใน 3 จังหวัดชายแดนใต้ (0.759) ตัวแปรที่ 8 การวิเคราะห์นโยบายของรัฐในการแก้ปัญหา 3 จังหวัดชายแดนใต้ (0.750) องค์ประกอบนี้เป็นแหล่งของความแปรปรวนรวมขององค์ประกอบเท่ากับ 9.509 คิดเป็นร้อยละ 59.432 ของความแปรปรวนทั้งหมด ซึ่งกลุ่มตัวแปรส่วนใหญ่อธิบายว่านักวิชาการเหมาะสมเป็นแหล่งข้อมูลในการประเมินและวิเคราะห์นโยบายของรัฐที่นำมาใช้ในการแก้ปัญหา สมควรเป็นแหล่งข้อมูลความรู้ทางวิชาการในสาขาต่างๆ ที่สามารถนำมาอธิบายสถานการณ์ที่เกิดขึ้นได้ รวมทั้งความรู้ที่เกี่ยวข้องกับภูมิหลังของสถานการณ์ความไม่สงบที่เกิดขึ้นในปัจจุบันที่มีความเกี่ยวข้องกับประวัติศาสตร์ ศาสนา สถานการณ์ในต่างประเทศ และกลุ่มผลประโยชน์ต่างๆ ฯลฯ ผู้วิจัยจึงตั้งชื่อองค์ประกอบด้านนี้ว่า “ความเหมาะสมเป็นแหล่งข้อมูลของนักวิชาการด้านองค์ความรู้” (ดูตารางน้ำหนักองค์ประกอบในภาคผนวก ค)

ผลรวมของค่าเฉลี่ยในองค์ประกอบนี้มีระดับคุณค่าความเป็นข่าวอยู่ในระดับปานกลาง เมื่อนำตัวแปรทั้งหมดในองค์ประกอบนี้มาจัดลำดับค่าเฉลี่ยพบว่า ตัวแปรทั้ง 11 ตัวแปรมีค่าเฉลี่ยอยู่ระหว่าง 3.65 – 3.32 และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานอยู่ระหว่าง 1.17 - 1.05 ตัวแปรที่มีค่าเฉลี่ยมากที่สุดคือ ตัวแปรที่ 9 การประเมินผลสำเร็จในการดำเนินนโยบายของภาครัฐ และตัวแปรที่ 8 การวิเคราะห์นโยบายของรัฐในการแก้ปัญหาสามจังหวัดชายแดนใต้ มีค่าคะแนนเฉลี่ยเท่ากันคือ 3.65 รองลงมาคือ ตัวแปรที่ 15 ความรู้ทางวิชาการในสาขาต่างๆ ที่สามารถนำมา

อธิบายสถานการณ์ในสามจังหวัดชายแดนใต้ มีค่าคะแนนเฉลี่ย 3.53 ส่วนตัวแปรที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุดคือ ตัวแปรที่ 1 การวิเคราะห์สาเหตุหรือแรงจูงใจของการก่อความไม่สงบ มีค่าคะแนนเฉลี่ย 3.32 ดังผลในตารางต่อไปนี้

ตารางที่ 44 ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานและระดับความมีคุณค่าเป็นข่าวขององค์ประกอบ “ความเหมาะสมเป็นแหล่งข้อมูลของนักวิชาการด้านองค์ความรู้”

ลำดับ ที่	ตัว แปรที่	ตัวแปร	X	S.D.	ระดับความ มีคุณค่า เป็นข่าว
1	9	การประเมินผลสำเร็จในการดำเนินนโยบายของภาครัฐ	3.65	1.10	มาก
2	8	การวิเคราะห์นโยบายของรัฐในการแก้ปัญหา 3 จังหวัดชายแดนใต้	3.65	1.13	มาก
3	15	ความรู้ทางวิชาการในสาขาต่างๆ ที่สามารถนำมาอธิบายสถานการณ์ใน 3 จังหวัดชายแดนใต้	3.53	1.07	มาก
4	16	ผลการวิจัยหรือรายงานการศึกษาต่างๆ เกี่ยวกับพื้นที่ 3 จว. ชายแดนใต้	3.52	1.05	มาก
5	4	การวิเคราะห์สถานการณ์ในปัจจุบันและแนวโน้มในอนาคต	3.43	1.08	ปานกลาง
6	10	การวิเคราะห์ความเชื่อมโยงระหว่างสถานการณ์ความไม่สงบในต่างประเทศกับสถานการณ์ใน 3 จังหวัดชายแดนใต้	3.42	1.14	ปานกลาง
7	13	ปัญหาความขัดแย้งต่างๆ ในพื้นที่ชายแดนภาคใต้ทั้งในอดีตและปัจจุบัน เช่น ความขัดแย้งระหว่างเชื้อชาติ ความขัดแย้งระหว่างภาครัฐกับกลุ่มคนในพื้นที่ ความขัดแย้งของกลุ่มผลประโยชน์ ฯลฯ	3.41	1.12	ปานกลาง
8	12	ความเชื่อมโยงของเหตุการณ์ความไม่สงบที่เคยเกิดขึ้นในอดีตในพื้นที่ 3 จว.ชายแดนใต้กับสถานการณ์ในปัจจุบัน	3.39	1.10	ปานกลาง
9	11	ปัจจัยทางวัฒนธรรมที่เกี่ยวข้องกับสถานการณ์ในปัจจุบัน	3.37	1.08	ปานกลาง
10	14	ความสัมพันธ์ของศาสนาอิสลามกับวิถีชีวิตของชาวมุสลิมระหว่างศาสนาอิสลามในพื้นที่ 3 จว.ชายแดนใต้	3.34	1.09	ปานกลาง
11	1	การวิเคราะห์สาเหตุหรือแรงจูงใจของการก่อความไม่สงบ	3.32	1.07	ปานกลาง
รวม			3.46	1.09	ปานกลาง

เมื่อทดสอบความแตกต่างระหว่างค่าเฉลี่ยของกลุ่มตัวอย่างตามความเกี่ยวข้องกับวิกฤตการณ์พบว่า มีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญที่ระดับ 0.01 แสดงว่า กลุ่มตัวอย่างแต่ละกลุ่มประเมินระดับคุณค่าข่าวกับองค์ประกอบนี้แตกต่างกัน เมื่อนำมาทดสอบความแตกต่างรายคู่ตามวิธีของ Scheffé พบว่า กลุ่มผู้เชี่ยวชาญด้านวิกฤตการณ์และกลุ่มนักสื่อสารมวลชนให้คุณค่าข่าวกับองค์ประกอบ “ความเหมาะสมเป็นแหล่งข้อมูลของนักวิชาการด้านองค์ความรู้” มากกว่ากลุ่มภาครัฐ ดังผลในตารางที่ 45

ตารางที่ 45 การเปรียบเทียบความแตกต่างในการประเมินระดับคุณค่าข่าวในองค์ประกอบ “ความเหมาะสมเป็นแหล่งข้อมูลของนักวิชาการด้านองค์ความรู้” ตามกลุ่มตัวอย่างที่มีความเกี่ยวข้องกับวิกฤตการณ์แตกต่างกัน

กลุ่มตัวอย่างที่มีความเกี่ยวข้องกับวิกฤตการณ์	องค์ประกอบด้าน “ความเหมาะสมในการเป็นแหล่งข้อมูลของนักวิชาการด้านองค์ความรู้”				
	n	X	S.D.	F	P
1. ผู้เชี่ยวชาญด้านวิกฤตการณ์	100	3.602	0.822	4.188	0.006**
2. ภาครัฐ	115	3.234	0.826		
3. นักสื่อสารมวลชน	109	3.594	0.924		
4. ประชาชนทั่วไป	178	3.424	0.861		
คู่ที่แตกต่างกัน	1, 3 > 2				

**P<0.01

ในองค์ประกอบ “ความเหมาะสมเป็นแหล่งข้อมูลของนักวิชาการด้านองค์ความรู้” ประเด็นที่กลุ่มตัวอย่างมีความเห็นว่านักวิชาการสมควรเป็นแหล่งข่าวในระดับมากที่สุด 4 ข้อ โดยข้อที่มีค่าเฉลี่ยมากที่สุดในองค์ประกอบนี้ได้แก่ การประเมินผลสำเร็จในการดำเนินนโยบายของภาครัฐ รองลงมาคือ การวิเคราะห์นโยบายของรัฐในการแก้ปัญหาสามจังหวัดชายแดนใต้

“ในการวิเคราะห์ให้มีความรู้ความเห็นต่างๆ นักวิชาการมีความเหมาะสมกว่ารัฐเพราะนักวิชาการส่วนใหญ่ไม่มีส่วนได้ส่วนเสียกับปัญหาหรือเหตุการณ์ แม้นักวิชาการบางคนจะมีภูมิหลัง เช่น บางคนก็เชียร์หรือเข้าข้างผู้ก่อการจนเกินไป หรือบางคนเป็นมุสลิมอาจจะไม่ประทับใจต่อภาครัฐ แต่ด้วยความเป็นนักวิชาการเขาก็จะอธิบายปรากฏการณ์นั้นโดยอิงวิชาการ อิงทฤษฎี” (ชูชัยมีย์ อาแว, สัมภาษณ์ 29 สิงหาคม 2549)

ตัวแปรย่อยที่นักวิชาการเหมาะสมจะเป็นแหล่งข่าวในประเด็นต่อมาคือ ความรู้ทางวิชาการในสาขาต่างๆ ที่สามารถนำมาอธิบายสถานการณ์ใน จังหวัดชายแดนใต้ และผลการวิจัยหรือรายงานการศึกษาต่างๆ เกี่ยวกับพื้นที่จังหวัดชายแดนใต้ เนื่องจากกลุ่มผู้ให้ข้อมูลบางคนเชื่อว่า ข้อมูลจากนักวิชาการจะมาจากผลการประมวลองค์ความรู้ที่เกี่ยวข้องและเป็นภาพรวมของปัญหา ซึ่งมีความน่าเชื่อถือและมีความครอบคลุมในทุกแง่มุมมากกว่าแหล่งข่าวประเภทอื่น

“ข่าวน่าจะเอาผลการวิจัยของนักวิชาการหลายๆ คนมาเสนอให้สังคมไทยเห็นอะไรเป็นระบบเป็นภาพรวมบ้าง อย่างงานวิจัยของอาจารย์ศรีศักดิ์ วัลลิโภดม ผลวิจัยทำให้แยกแยะได้ว่าอันไหนเป็นฝีมือของกลุ่มขบวนการ อันไหนเป็นกลุ่มช่วยโอกาสหรือกลุ่มอิทธิพล แม้กระทั่งหน่วยงานของรัฐก็ยังมี สิ่งเหล่านี้ถ้าเสนอไปนอกจากจะให้ภาครัฐเข้าใจอะไรบ้างแล้ว สังคมไทยก็ได้เปิดหูเปิดตาด้วย” (ชูชัยมีย์ อาแว, สัมภาษณ์ 29 สิงหาคม 2549)

“ข่าวเกี่ยวข้องกับองค์ความรู้ที่จะทำให้คนในพื้นที่อื่นได้เข้าใจที่นี้จริงๆ ผมว่ายังนำเสนอไม่ค่อยมากเท่าที่ควรเพราะว่าการไม่นำเสนอ มันทำให้คนในพื้นที่อื่นเข้าใจผิดกับคนที่นี่ และถ้าคนที่นี่ถูกผลักดันไล่ไล่ส่ง จะทำให้สถานการณ์มันไม่ดีขึ้น มีการอภิปรายสัมมนากันในเรื่องเหล่านี้มากมาย นักข่าวจึงต้องพยายามเอามาลงหรือหาอะไรที่เป็นข้อมูลหรือองค์ความรู้ที่ทำให้เกิดความเข้าใจ เชื่อใจซึ่งกันและกัน รู้สึกสงสารเห็นอกเห็นใจคนที่อยู่ภาคใต้ด้วย มันจะช่วยลดประเด็นของแนวร่วมได้” (ผศ.ดร.อิทธิพร อรรถศรีรักษาเขต, สัมภาษณ์ 23 สิงหาคม 2549)

(4.2) ความเหมาะสมเป็นแหล่งข้อมูลของภาครัฐ

ผู้วิจัยวิเคราะห์องค์ประกอบด้วยโปรแกรมสำเร็จรูป โดยการคำนวณค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ระหว่างตัวแปร 10 ตัวโดยใช้สูตรของ Pearson's Product Moment Correlation เพื่อพิจารณาค่า KMO and Bartlett's test พบว่า ค่าดัชนี Kaiser-Meyer-Okin = 0.925 ซึ่งมากกว่า 0.5 และเข้าใกล้ 1 แสดงว่าข้อมูลเหมาะสมในการใช้เทคนิควิเคราะห์องค์ประกอบ และจากการทดสอบสมมติฐานด้วย Bartlett's test of sphericity ได้ค่า Significance = 0.000 ซึ่งน้อยกว่า 0.05 จึงปฏิเสธสมมติฐาน นั่นคือ เมทริกซ์สหสัมพันธ์ที่ได้ไม่เป็นเมทริกซ์เอกลักษณ์ แสดงว่า ตัวแปรต่างๆ มีความสัมพันธ์กัน จึงใช้ตัวแปรในการวิเคราะห์องค์ประกอบได้ทั้งหมด และเมื่อวิเคราะห์องค์ประกอบโดยวิธีองค์ประกอบหลัก หมุนแกนแบบอโรโคโนลด้วยวิธีแวนแมทซ์ ได้ตัวแปรที่ไม่มี ความสัมพันธ์กันและมีอิสระต่อกันจำนวน 10 ตัวแปร และองค์ประกอบที่มีค่าไอเกนมากกว่าหรือเท่ากับ 1.0 มีจำนวน 1 องค์ประกอบ มีค่าไอเกน 6.227 สามารถอธิบายความแปรปรวนและความแปรปรวนโดยรวมได้ร้อยละ 62.266 ดังผลในตารางต่อไปนี้

ตารางที่ 46 ค่าไอเกน ร้อยละของความแปรปรวน และร้อยละสะสมของความแปรปรวนขององค์ประกอบหลัก คุณค่าข่าวด้านความเหมาะสมเป็นแหล่งข้อมูลของภาครัฐในการเสนอข่าววิกฤตการณ์ความไม่สงบในสามจังหวัดชายแดนใต้

องค์ประกอบที่	ค่าไอเกน	ร้อยละของความแปรปรวน	ร้อยละสะสมของความแปรปรวน
1	6.227	62.266	62.266
2	0.831	8.311	70.578

โดยองค์ประกอบของคุณลักษณะการนำเสนอข้อมูลและเรื่องราวที่มีคุณค่าข่าวในวิกฤตการณ์ความไม่สงบในสามจังหวัดชายแดนภาคใต้ด้านความเหมาะสมเป็นแหล่งข้อมูลของภาครัฐ มีรายละเอียดขององค์ประกอบ ดังนี้

องค์ประกอบ “ความเหมาะสมเป็นแหล่งข้อมูลของภาครัฐในด้านความคืบหน้าของสถานการณ์”

องค์ประกอบนี้บรรยายได้ด้วยตัวแปรจำนวน 10 ตัวแปร มีน้ำหนักองค์ประกอบมากที่สุดจนถึงน้อยที่สุด ตั้งแต่ 0.836 - 0.713 ตัวแปรที่มีค่าน้ำหนักองค์ประกอบสูงสุด 3 ลำดับแรกคือ ตัวแปรที่ 9 ปัญหาความขัดแย้งต่างๆ ในพื้นที่ชายแดนภาคใต้ทั้งในอดีตและปัจจุบัน เช่น ความขัดแย้งระหว่างเชื้อชาติ ความขัดแย้งระหว่างภาครัฐกับกลุ่มคนในพื้นที่ ความขัดแย้งของกลุ่มผู้มีอิทธิพล ฯลฯ (0.836) ตัวแปรที่ 1 การวิเคราะห์สาเหตุหรือแรงจูงใจของการก่อความไม่สงบ (0.829) และตัวแปรที่ 3 การวิเคราะห์สถานการณ์ในปัจจุบันและแนวโน้มในอนาคตเกี่ยวกับ 3 จังหวัดชายแดนใต้ (0.808) แหล่งของความแปรปรวนรวมขององค์ประกอบนี้เท่ากับ 6.227 คิดเป็นร้อยละ 62.266 ของความแปรปรวนทั้งหมด ซึ่งกลุ่มตัวแปรส่วนใหญ่อธิบายว่าภาครัฐเหมาะสมเป็นแหล่งข้อมูลในประเด็นที่เกี่ยวกับการวิเคราะห์สถานการณ์ในปัจจุบันและแนวโน้มในอนาคตเกี่ยวกับสามจังหวัดชายแดนใต้ รายละเอียดของเหตุการณ์ก่อความไม่สงบที่เกิดขึ้นแต่ละครั้ง การวิเคราะห์สาเหตุหรือแรงจูงใจของการก่อความไม่สงบ รวมถึงการวิเคราะห์แนวโน้มของสถานการณ์ในอนาคต ฯลฯ ผู้วิจัยจึงตั้งชื่อองค์ประกอบด้านนี้ว่า “ความเหมาะสมเป็นแหล่งข้อมูลของภาครัฐในด้านความคืบหน้าของสถานการณ์” (ดูตารางน้ำหนักองค์ประกอบในภาคผนวก ค)

ผลรวมของค่าเฉลี่ยในองค์ประกอบนี้มีระดับคุณค่าความเป็นข่าวอยู่ในระดับปานกลาง เมื่อนำตัวแปรทั้งหมดในองค์ประกอบนี้มาจัดลำดับค่าเฉลี่ยพบว่า ตัวแปรทั้ง 10 ตัวแปร มีค่าเฉลี่ยอยู่ระหว่าง 3.58 - 3.32 และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานอยู่ระหว่าง 1.14 - 1.00 ตัวแปรที่มีค่าเฉลี่ยมากที่สุดคือ ตัวแปรที่ 3 การวิเคราะห์สถานการณ์ในปัจจุบันและแนวโน้มในอนาคตเกี่ยวกับ 3 จังหวัดชายแดนใต้ มีค่าคะแนนเฉลี่ย 3.58 รองลงมาคือ ตัวแปรที่ 4 เหตุผลในการใช้ความรุนแรงของผู้ก่อการ มีค่าคะแนนเฉลี่ย 3.57 และตัวแปรที่ 2 รายละเอียดของเหตุการณ์ก่อความไม่สงบที่เกิดขึ้นแต่ละครั้ง มีค่าคะแนนเฉลี่ย 3.55 ส่วนตัวแปรที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุดคือ ตัวแปรที่ 10 การเชื่อมโยงความสัมพันธ์ของศาสนาอิสลามกับวิถีชีวิตของชาวมุสลิมในพื้นที่สามจังหวัดชายแดนใต้ มีค่าคะแนนเฉลี่ย 3.32 ดังผลในตารางต่อไปนี้

สถาบันวิทยบริการ
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ตารางที่ 47 ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานและระดับความมีคุณค่าเป็นข่าวขององค์ประกอบ “ความเหมาะสมเป็นแหล่งข้อมูลของภาครัฐในด้านความคืบหน้าของสถานการณ์”

ลำดับ ที่	ตัว แปรที่	ตัวแปร	X	S.D.	ระดับความ มีคุณค่า เป็นข่าว
1	3	การวิเคราะห์สถานการณ์ในปัจจุบันและแนวโน้มในอนาคตเกี่ยวกับสามจังหวัดชายแดนใต้	3.58	1.02	มาก
2	4	เหตุผลในการใช้ความรุนแรงและการแยกแยะระดับความรุนแรงของเหตุการณ์ที่เกิดขึ้นแต่ละครั้ง	3.57	1.04	มาก
3	2	รายละเอียดของเหตุการณ์ก่อความไม่สงบที่เกิดขึ้นแต่ละครั้ง	3.55	1.02	มาก
4	5	การวิเคราะห์กลยุทธ์ที่ใช้ในการก่อความไม่สงบ	3.50	1.00	มาก
5	1	การวิเคราะห์สาเหตุหรือแรงจูงใจของการก่อความไม่สงบ	3.46	1.06	ปานกลาง
6	7	การประเมินผลสำเร็จในการดำเนินนโยบายของภาครัฐ	3.45	1.14	ปานกลาง
7	6	การวิเคราะห์ความเชื่อมโยงระหว่างสถานการณ์ความไม่สงบในต่างประเทศกับสถานการณ์ในจังหวัดชายแดนใต้	3.39	1.07	ปานกลาง
8	9	ปัญหาความขัดแย้งต่างๆ ในพื้นที่ชายแดนภาคใต้ทั้งในอดีตและปัจจุบัน เช่น ความขัดแย้งระหว่างเชื้อชาติ ความขัดแย้งระหว่างภาครัฐกับกลุ่มคนในพื้นที่ ความขัดแย้งของกลุ่มผู้มีอิทธิพล ฯลฯ	3.38	1.13	ปานกลาง
9	8	ปัจจัยทางวัฒนธรรมที่เกี่ยวข้องกับสถานการณ์ในปัจจุบัน	3.34	1.10	ปานกลาง
10	10	การเชื่อมโยงความสัมพันธ์ของศาสนาอิสลามกับวิถีชีวิตของชาวมุสลิมในพื้นที่ 3 จังหวัดชายแดนใต้	3.32	1.13	ปานกลาง
รวม			3.45	1.07	ปานกลาง

เมื่อทดสอบความแตกต่างระหว่างค่าเฉลี่ยของกลุ่มตัวอย่างตามความเกี่ยวข้องกับวิกฤตการณ์พบว่า ไม่มีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญที่ระดับ 0.05 แสดงว่า กลุ่มตัวอย่างแต่ละกลุ่มประเมินระดับคุณค่าข่าวกับองค์ประกอบ “ความเหมาะสมเป็นแหล่งข้อมูลของภาครัฐในด้านความคืบหน้าของสถานการณ์” ไม่แตกต่างกัน

ในองค์ประกอบนี้ ประเด็นที่กลุ่มตัวอย่างมีความเห็นว่า ภาครัฐสมควรเป็นแหล่งข่าวในระดับมากกว่ารวม 3 ข้อ โดยข้อที่มีค่าเฉลี่ยมากที่สุด ในองค์ประกอบนี้ได้แก่ การวิเคราะห์สถานการณ์ในปัจจุบันและแนวโน้มในอนาคตเกี่ยวกับสามจังหวัดชายแดนใต้ รองลงมาคือ เหตุผลในการใช้ความรุนแรงและการแยกแยะระดับความรุนแรงของเหตุการณ์ที่เกิดขึ้นแต่ละครั้ง รายละเอียดของเหตุการณ์ก่อความไม่สงบที่เกิดขึ้นแต่ละครั้ง และการวิเคราะห์กลยุทธ์ที่ใช้ในการก่อความไม่สงบ โดยกลุ่มผู้ให้ข้อมูลมีความเห็นว่า ภาครัฐมีความสามารถเข้าถึงสถานการณ์เกิดเหตุได้มากกว่าแหล่งข้อมูลอื่นๆ จึงมีความเหมาะสมที่จะใช้ภาพรวมเกี่ยวกับความคืบหน้าของสถานการณ์ความไม่สงบในพื้นที่

“การสัมภาษณ์ข้อมูลจากภาครัฐหรือคนที่เป็นผู้ที่แก้ปัญหาในพื้นที่ เช่น กอ.สสส.จชต.จะทำให้ได้ข้อมูลภาพรวมมากกว่าการไปสัมภาษณ์ข้าราชการหรือประชาชนในพื้นที่ อย่างเช่น ประชาชนที่อำเภอเจาะไอร้องก็จะเห็นเฉพาะเหตุการณ์ที่เกิดขึ้นที่อำเภอเจาะไอร้อง เขาจะมี Perception เห็นเฉพาะตรงนั้น ผู้แทนราษฎรก็จะมี Perception เฉพาะจังหวัดของตัวเอง นายอำเภอหรือผู้ว่าฯ ก็จะมีเฉพาะเรื่องราวแต่ในจังหวัด แต่กองอำนวยการเสริมสร้างสันติสุขจะมองในภาพรวมมากกว่า ฉะนั้น การต่อ Jigsaw – Perception ก็จะไม่แตกต่างกัน” (พันเอกสมควร แสงภัทรเนตร, สัมภาษณ์ 25 สิงหาคม 2549)

(4.3) ความเหมาะสมเป็นแหล่งข้อมูลของประชาชนในพื้นที่

ผู้วิจัยวิเคราะห์องค์ประกอบด้วยโปรแกรมสำเร็จรูป โดยการคำนวณค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ระหว่างตัวแปร 13 ตัวโดยใช้สูตรของ Pearson's Product Moment Correlation ได้เมทริกสหสัมพันธ์ เพื่อพิจารณาค่า KMO and Bartlett's test พบว่า ค่าดัชนี Kaiser-Meyer-Okin = 0.926 ซึ่งมากกว่า 0.5 และเข้าใกล้ 1 แสดงว่าข้อมูลเหมาะสมในการใช้เทคนิควิเคราะห์องค์ประกอบ และจากการทดสอบสมมติฐานด้วย Bartlett's test of sphericity ได้ค่า Significance = 0.000 ซึ่งน้อยกว่า 0.05 จึงปฏิเสธสมมติฐาน นั่นคือ เมทริกสหสัมพันธ์ที่ได้ไม่เป็นเมทริกซ์เอกลักษณะ แสดงว่า ตัวแปรต่างๆ มีความสัมพันธ์กัน จึงใช้ตัวแปรในการวิเคราะห์องค์ประกอบได้ทั้งหมด และเมื่อวิเคราะห์องค์ประกอบโดยวิธีองค์ประกอบหลัก หมุนแกนแบบอโรโคโนลด้วยวิธีแวนแมกซ์ ได้ตัวแปรที่ไม่มีความสัมพันธ์กันและมีอิสระต่อกันจำนวน 13 ตัวแปร และองค์ประกอบที่มีค่าไอเกนมากกว่าหรือเท่ากับ 1.0 มีจำนวน 3 องค์ประกอบ แต่เนื่องจากองค์ประกอบที่ 3 ไม่มีตัวแปรที่อธิบายองค์ประกอบนั้นตั้งแต่ 3 ตัวขึ้นไป และบางตัวแปรในองค์ประกอบมีน้ำหนักขององค์ประกอบ (Factor loading) ไม่ถึง 0.40 จึงตัดออกเหลือเพียง 2 องค์ประกอบ ซึ่งแต่ละองค์ประกอบมีค่าไอเกน 7.831 - 1.127 สามารถอธิบายความแปรปรวนได้ร้อยละ 60.241 - 8.672 และอธิบายความแปรปรวนโดยรวมได้ร้อยละ 68.913 ดังผลในตารางที่ 48

ตารางที่ 48 ค่าไอเกน ร้อยละของความแปรปรวน และร้อยละสะสมของความแปรปรวนขององค์ประกอบหลัก

คุณค่าทางด้านความเหมาะสมเป็นแหล่งข้อมูลของประชาชนในพื้นที่ในการเสนอข่าววิกฤตการณ์ความไม่สงบในสามจังหวัดชายแดนใต้

องค์ประกอบที่	ค่าไอเกน	ร้อยละของความแปรปรวน	ร้อยละสะสมของความแปรปรวน
1	7.831	60.241	60.241
2	1.127	8.672	68.913
3	1.044	8.030	76.943

เมื่อนำผลรวมของค่าเฉลี่ยในองค์ประกอบทั้ง 2 องค์ประกอบมาจัดลำดับและแปลความหมายผลรวมของค่าเฉลี่ยเพื่อแสดงระดับของควมมีคุณค่าสมควรเป็นข่าวขององค์ประกอบนั้นๆ พบว่า องค์ประกอบของข้อมูลและเรื่องราวในวิกฤตการณ์ความไม่สงบในสามจังหวัดชายแดนภาคใต้ด้านความเหมาะสมในการเป็นแหล่งข้อมูลของประชาชนในพื้นที่ มีระดับคุณค่าข่าวจากมากไปน้อย ได้แก่ องค์ประกอบที่ 1 “ความเหมาะสมเป็นแหล่งข้อมูลของประชาชนในพื้นที่ด้านความเชื่อมั่นต่อรัฐ” มีค่าคะแนนเฉลี่ยรวม 3.84 รองลงมาคือ องค์ประกอบที่ 2 “ความเหมาะสมเป็นแหล่งข้อมูลของประชาชนในพื้นที่ด้านแรงจูงใจในการก่อความไม่สงบ” มีค่าคะแนนเฉลี่ยรวม 3.72 ทั้ง 2 องค์ประกอบนี้มีคุณค่าข่าวอยู่ในระดับมาก ดังผลในตารางต่อไปนี้

ตารางที่ 49 ลำดับค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานและระดับความมีคุณค่าเป็นข่าวในองค์ประกอบด้านความเหมาะสมเป็นแหล่งข้อมูลของประชาชนในพื้นที่ในการเสนอข่าววิกฤตการณ์ความไม่สงบในสามจังหวัดชายแดนใต้

ลำดับที่	องค์ประกอบด้านความเหมาะสม เป็นแหล่งข้อมูลของประชาชนในพื้นที่	X	S.D.	ระดับความ มีคุณค่าเป็นข่าว
1	องค์ประกอบที่ 1 “ความเหมาะสมในการเป็นแหล่งข้อมูลของประชาชนในพื้นที่ด้านความเชื่อมั่นต่อรัฐ”	3.84	1.08	มาก
2	องค์ประกอบที่ 2 “ความเหมาะสมในการเป็นแหล่งข้อมูลของประชาชนในพื้นที่ด้านแรงจูงใจในการก่อความไม่สงบ”	3.72	1.10	มาก

โดยองค์ประกอบของคุณลักษณะการนำเสนอข้อมูลและเรื่องราวที่มีคุณค่าข่าวในวิกฤตการณ์ความไม่สงบในสามจังหวัดชายแดนภาคใต้ด้านความเหมาะสมเป็นแหล่งข้อมูลของประชาชนในพื้นที่ มีรายละเอียดของแต่ละองค์ประกอบดังนี้

องค์ประกอบที่ 1 “ความเหมาะสมเป็นแหล่งข้อมูลของประชาชนในพื้นที่ด้านความเชื่อมั่นต่อรัฐ”

องค์ประกอบที่ 1 บรรยายได้ด้วยตัวแปรจำนวน 5 ตัวแปร มีน้ำหนักองค์ประกอบมากที่สุดจนถึงน้อยที่สุด ตั้งแต่ 0.783 - 0.569 ตัวแปรที่มีค่าน้ำหนักองค์ประกอบสูงสุด 3 ลำดับแรกคือ ตัวแปรที่ 8 ความเชื่อมั่นของประชาชนในพื้นที่ต่อการจัดการปัญหาของภาครัฐ (0.783) ตัวแปรที่ 9 การแก้ปัญหาของภาครัฐในด้านต่างให้แก่ประชาชนในพื้นที่ เช่น ด้านความปลอดภัย ด้านรายได้ ความเสมอภาค ฯลฯ (0.770) ตัวแปรที่ 10 ความช่วยเหลือจากภาครัฐต่อบุคคลและครอบครัวที่ได้รับผลกระทบ เช่น การจ่ายค่าชดเชยให้แก่ครอบครัว การช่วยเหลือด้านการศึกษาของบุตร ฯลฯ (0.739) แหล่งของความแปรปรวนรวมขององค์ประกอบนี้เท่ากับ 1.127 คิดเป็นร้อยละ 8.672 ของความแปรปรวนทั้งหมด ซึ่งกลุ่มตัวแปรส่วนใหญ่อธิบายว่าประชาชนในพื้นที่เหมาะสมเป็นแหล่งข้อมูลในประเด็นการได้รับความช่วยเหลือจากภาครัฐต่อบุคคลและครอบครัวที่ได้รับผลกระทบ ความเชื่อมั่นของประชาชนในพื้นที่ต่อการจัดการปัญหาของภาครัฐ การแก้ปัญหาของภาครัฐในด้านต่างให้แก่ประชาชนในพื้นที่ รวมทั้งการประเมินประสิทธิภาพการดำเนินนโยบายของภาครัฐ ฯลฯ ผู้วิจัยจึงตั้งชื่อองค์ประกอบด้านนี้ว่า “ความเหมาะสมเป็นแหล่งข้อมูลของประชาชนในพื้นที่ด้านความเชื่อมั่นต่อรัฐ” (ดูตารางน้ำหนักองค์ประกอบในภาคผนวก ค)

ผลรวมของค่าเฉลี่ยในองค์ประกอบนี้มีระดับคุณค่าความเป็นข่าวอยู่ในระดับมาก เมื่อนำตัวแปรทั้งหมดในองค์ประกอบนี้มาจัดลำดับค่าเฉลี่ยพบว่า ตัวแปรทั้ง 5 ตัวแปรที่มีค่าเฉลี่ยอยู่ระหว่าง 3.90 – 3.70 และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานอยู่ระหว่าง 1.10 - 1.07 ตัวแปรที่มีค่าเฉลี่ยมากที่สุดคือ ตัวแปรที่ 10 ความช่วยเหลือจากภาครัฐต่อบุคคลและครอบครัวที่ได้รับผลกระทบ เช่น การจ่ายค่าชดเชยให้แก่ครอบครัว การช่วยเหลือด้านการศึกษาของบุตร ฯลฯ และตัวแปรที่ 8 ความเชื่อมั่นของประชาชนในพื้นที่ต่อการจัดการปัญหาของภาครัฐ มีค่าคะแนนเฉลี่ยเท่ากันคือ 3.90 ส่วนตัวแปรที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุดคือ ตัวแปรที่ 6 การวิเคราะห์นโยบายของรัฐในการแก้ปัญหาสามจังหวัดชายแดนใต้ มีค่าคะแนนเฉลี่ย 3.70 ดังผลในตารางที่ 50

ตารางที่ 50 ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานและระดับความมีคุณค่าเป็นข่าวขององค์ประกอบ “ความเหมาะสมเป็นแหล่งข้อมูลของประชาชนในพื้นที่ด้านความเชื่อมั่นต่อรัฐ”

ลำดับ ที่	ตัว แปรที่	ตัวแปร	X	S.D.	ระดับความ มีคุณค่า เป็นข่าว
1	10	ความช่วยเหลือจากภาครัฐต่อบุคคลและครอบครัวที่ได้รับผลกระทบ เช่น การจ่ายค่าชดเชยให้แก่ครอบครัว การช่วยเหลือด้านการศึกษาของบุตร ฯลฯ	3.90	1.08	มาก
2	8	ความเชื่อมั่นของประชาชนในพื้นที่ต่อการจัดการปัญหาของภาครัฐ	3.90	1.09	มาก
3	9	การแก้ปัญหาของภาครัฐในด้านต่างให้แก่ประชาชนในพื้นที่ เช่น ด้านความปลอดภัย ด้านรายได้ ความเสมอภาค ฯลฯ	3.89	1.08	มาก
4	7	การประเมินผลสำเร็จในการดำเนินนโยบายของภาครัฐ	3.79	1.10	มาก
5	6	การวิเคราะห์นโยบายของรัฐในการแก้ปัญหาสามจังหวัดชายแดนใต้	3.70	1.07	มาก
		รวม	3.84	1.08	มาก

เมื่อทดสอบความแตกต่างระหว่างค่าเฉลี่ยของกลุ่มตัวอย่างตามความเกี่ยวข้องกับวิกฤตการณ์พบว่า ไม่มีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญที่ระดับ 0.05 แสดงว่า กลุ่มตัวอย่างแต่ละกลุ่มประเมินระดับคุณค่าข่าวกับองค์ประกอบ “ความเหมาะสมเป็นแหล่งข้อมูลของประชาชนในพื้นที่ด้านความเชื่อมั่นต่อรัฐ” ไม่แตกต่างกัน

ในองค์ประกอบนี้ กลุ่มตัวอย่างมีความเห็นว่าประชาชนในพื้นที่สมควรเป็นแหล่งข่าวในระดับมากทุกข้อ โดยข้อที่มีค่าเฉลี่ยมากที่สุดขององค์ประกอบนี้ได้แก่ ความช่วยเหลือจากภาครัฐต่อบุคคลและครอบครัวที่ได้รับผลกระทบ เช่น การจ่ายค่าชดเชยให้แก่ครอบครัว การช่วยเหลือด้านการศึกษาของบุตร ฯลฯ รองลงมาคือ ความเชื่อมั่นของประชาชนในพื้นที่ต่อการจัดการปัญหาของภาครัฐ การแก้ปัญหาของภาครัฐในด้านต่างให้แก่ประชาชน

ในพื้นที่ การประเมินผลสำเร็จในการดำเนินนโยบายของภาครัฐ และการวิเคราะห์นโยบายของรัฐในการแก้ปัญหาสามจังหวัดชายแดนใต้ ซึ่งโดยรวมแล้วประชาชนในพื้นที่สมควรเป็นแหล่งข่าวที่จะประเมินความสามารถในการจัดการปัญหาและความรู้สึกที่มีต่อการปฏิบัติงานของภาครัฐ

“อยากรู้ว่าชาวบ้านมีปัญหาอะไร คับข้องใจอะไรบ้าง น่าจะไปสัมภาษณ์ชาวบ้านแท้ๆ เลย เช่น กำหนดผู้ใหญ่บ้าน ประธานชมรม ประชาชนต่างๆ ตาลีกาก็ดี ไต๊ะครูก็ดี เพราะว่าต้องฟังเสียงจากรากหญ้าด้วยชาวบ้านแท้ แม้เขาจะพูดไทยไม่ได้ แต่ก็สามารถสัมภาษณ์เขาด้วยภาษาที่เขาใจ และแปลออกมาเป็นภาษาไทยก็ได้ นักข่าวต้องลงไปสัมภาษณ์เขา ไม่ใช่ไปเฝ้าในนามฝ่ายรัฐ นักข่าวต้องเป็นคนที่หาข้อมูลข้อเท็จจริงเสนอให้ประชาชนทราบ ถ้าไม่อย่างนั้นแล้วชาวบ้านเขาจะกลัว เขาจะวางตัวมากเกินไป เขาจะไม่พูดข้อเท็จจริงที่เขารู้” (อับดุลเราะห์มาน อับดุลซามัด, สัมภาษณ์ 29 สิงหาคม 2550)

องค์ประกอบที่ 2 “ความเหมาะสมเป็นแหล่งข้อมูลของประชาชนในพื้นที่ด้านปรากฏการณ์รายวัน

องค์ประกอบที่ 2 บรรยายได้ด้วยตัวแปรจำนวน 5 ตัวแปร มีน้ำหนักองค์ประกอบมากที่สุดจนถึงน้อยที่สุด ตั้งแต่ 0.794 - 0.686 ตัวแปรที่มีค่าน้ำหนักองค์ประกอบสูงสุด 3 ลำดับแรกคือ ตัวแปรที่ 1 สาเหตุหรือแรงจูงใจในการก่อความไม่สงบ (0.794) ตัวแปรที่ 3 เหตุผลในการชุมนุมประท้วงของคนกลุ่มต่างๆ (0.780) ตัวแปรที่ 5 เหตุผลในการใช้ความรุนแรงของผู้ก่อการ (0.755) แหล่งของความแปรปรวนรวมขององค์ประกอบนี้เท่ากับ 7.831 คิดเป็นร้อยละ 60.241 ของความแปรปรวนทั้งหมด ซึ่งกลุ่มตัวแปรส่วนใหญ่อธิบายว่าประชาชนในพื้นที่เหมาะสมเป็นแหล่งข้อมูลในด้านรายละเอียดของเหตุการณ์ก่อความไม่สงบที่เกิดขึ้นแต่ละครั้ง สาเหตุหรือแรงจูงใจในการก่อความไม่สงบ เหตุผลในการชุมนุมประท้วงของคนกลุ่มต่างๆ และเหตุผลในการใช้ความรุนแรงของผู้ก่อการ ฯลฯ ผู้วิจัยจึงตั้งชื่อองค์ประกอบด้านนี้ว่า “ความเหมาะสมเป็นแหล่งข้อมูลของประชาชนในพื้นที่ด้านปรากฏการณ์รายวัน” (ดูตารางน้ำหนักองค์ประกอบในภาคผนวก ค)

ผลรวมของค่าเฉลี่ยในองค์ประกอบนี้มีระดับคุณค่าความเป็นข่าวอยู่ในระดับมาก เมื่อนำตัวแปรทั้งหมดในองค์ประกอบนี้มาจัดลำดับค่าเฉลี่ยพบว่า ตัวแปรทั้ง 5 ตัวแปรที่มีค่าเฉลี่ยอยู่ระหว่าง 3.85 - 3.52 และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานอยู่ระหว่าง 1.15 - 1.04 ตัวแปรที่มีค่าเฉลี่ยมากที่สุดคือ ตัวแปรที่ 2 รายละเอียดของเหตุการณ์ก่อความไม่สงบที่เกิดขึ้นแต่ละครั้ง มีค่าคะแนนเฉลี่ย 3.85 รองลงมาคือ ตัวแปรที่ 1 สาเหตุหรือแรงจูงใจในการก่อความไม่สงบ มีค่าคะแนนเฉลี่ย 3.81 ส่วนตัวแปรที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุดคือ ตัวแปรที่ 4 การวิเคราะห์สถานการณ์ในปัจจุบันและแนวโน้มในอนาคตเกี่ยวกับสามจังหวัดชายแดนใต้ มีค่าคะแนนเฉลี่ย 3.52 ดังผลในตารางต่อไปนี้

ตารางที่ 51 ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานและระดับความมีคุณค่าเป็นข่าวขององค์ประกอบ “ความเหมาะสมเป็นแหล่งข้อมูลของประชาชนในพื้นที่ด้านปรากฏการณ์รายวัน”

ลำดับ ที่	ตัว แปรที่	ตัวแปร	X	S.D.	ระดับความ มีคุณค่า เป็นข่าว
1	2	รายละเอียดของเหตุการณ์ก่อความไม่สงบที่เกิดขึ้นแต่ละ ครั้ง	3.85	1.04	มาก
2	1	สาเหตุหรือแรงจูงใจในการก่อความไม่สงบ	3.81	1.15	มาก
3	3	เหตุผลในการชุมนุมประท้วงของคนกลุ่มต่างๆ	3.73	1.12	มาก
4	5	เหตุผลในการใช้ความรุนแรงของผู้ก่อการ	3.69	1.11	มาก
5	4	การวิเคราะห์สถานการณ์ในปัจจุบันและแนวโน้มใน อนาคตเกี่ยวกับ 3 จังหวัดชายแดนใต้	3.52	1.08	มาก
รวม			3.72	1.10	มาก

เมื่อทดสอบความแตกต่างระหว่างค่าเฉลี่ยของกลุ่มตัวอย่างตามความเกี่ยวข้องกับวิกฤตการณ์พบว่า มีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญที่ระดับ 0.01 แสดงว่า กลุ่มตัวอย่างแต่ละกลุ่มประเมินระดับคุณค่าข่าวกับองค์ประกอบนี้แตกต่างกัน เมื่อนำมาทดสอบความแตกต่างรายคู่ตามวิธีของ Scheffé พบว่า กลุ่มนักสื่อสารมวลชนให้คุณค่าข่าวกับองค์ประกอบ “ความเหมาะสมเป็นแหล่งข้อมูลของประชาชนในพื้นที่ด้านปรากฏการณ์รายวัน” มากกว่ากลุ่มภาครัฐ ตามผลในตารางที่ 52

ตารางที่ 52 การเปรียบเทียบความแตกต่างในการประเมินระดับคุณค่าข่าวในองค์ประกอบ “ความเหมาะสมเป็นแหล่งข้อมูลของประชาชนในพื้นที่ด้านปรากฏการณ์รายวัน” ตามกลุ่มตัวอย่างที่มีความเกี่ยวข้องกับวิกฤตการณ์แตกต่างกัน

กลุ่มตัวอย่างที่มีความเกี่ยวข้องกับวิกฤตการณ์	องค์ประกอบด้าน “ความเหมาะสมเป็นแหล่งข้อมูลของประชาชนในพื้นที่ด้านปรากฏการณ์รายวัน”				
	n	X	S.D.	F	P
1. ผู้เชี่ยวชาญด้านวิกฤตการณ์	100	3.700	0.835	4.680	0.003**
2. ภาครัฐ	115	3.520	1.155		
3. นักสื่อสารมวลชน	109	4.000	0.802		
4. ประชาชนทั่วไป	178	3.682	0.909		
คู่ที่แตกต่างกัน	3	> 2			

**P<0.01

ในองค์ประกอบ “ความเหมาะสมเป็นแหล่งข้อมูลของประชาชนในพื้นที่ด้านปรากฏการณ์รายวัน” กลุ่มตัวอย่างมีความเห็นว่าประชาชนในพื้นที่สมควรเป็นแหล่งข่าวในระดับมากทุกข้อ โดยตัวแปรย่อยที่มีค่าเฉลี่ยมากที่สุด ในองค์ประกอบนี้ได้แก่ รายละเอียดของเหตุการณ์ก่อความไม่สงบที่เกิดขึ้นแต่ละครั้ง โดยมีเหตุผลเนื่องมาจากกลุ่มผู้ให้ข้อมูลบางคนเชื่อว่า ในเหตุการณ์รุนแรงที่เกิดขึ้นแต่ละครั้ง ประชาชนที่เกิดเหตุจะเป็นผู้ที่จะเห็นเหตุการณ์อย่างใกล้ชิดก่อนที่จะเจ้าหน้าที่ของรัฐจะเข้ามาถึงพื้นที่ และน่าจะเป็นผู้ที่ไม่มีส่วนได้ส่วนเสียกับการบอกเล่าเหตุการณ์ จึงมีความเหมาะสมที่จะเป็นแหล่งข้อมูลแก่สื่อมวลชนเช่นกัน

“ข่าวของสื่อมักจะมีแต่แหล่งข่าวที่เป็นทหาร แม่ทัพเป็นส่วนใหญ่ มันเหมือนกับเป็นการสัมภาษณ์ข้างเดียว เวลาเกิดเหตุการณ์เจ้าหน้าที่จะเข้ามาที่หลัง คนที่เห็นเหตุการณ์ก่อนจะเป็นชาวบ้านมากกว่า เวลาไปสัมภาษณ์เจ้าหน้าที่ก็จะได้ข้อมูลช่วงหลัง แต่ช่วงแรกจะไม่ได้ เจ้าหน้าที่เขาก็จะมาถามเอากับคนแถวนั้น จึงควรจะสัมภาษณ์ทั้งชาวบ้านทั้งเจ้าหน้าที่” (อิสมาแอน หวังและ, สัมภาษณ์ 24 สิงหาคม 2549)

ประเด็นที่ประชาชนในพื้นที่เหมาะสมในการเป็นแหล่งข้อมูลในลำดับรองลงมาคือ สาเหตุหรือแรงจูงใจในการก่อความไม่สงบ เหตุผลในการชุมนุมประท้วงของคนกลุ่มต่างๆ เหตุผลในการใช้ความรุนแรงของผู้ก่อการ ฯลฯ เนื่องจากเหตุการณ์ที่เกิดขึ้นในจังหวัดชายแดนภาคใต้ส่วนใหญ่แล้วจะมีผู้ก่อการหรือแนวร่วมเป็นคนในพื้นที่ อีกทั้งข้อมูลเกี่ยวกับสาเหตุหรือแรงจูงใจของการก่อการ บางครั้งอาจไม่ใช่สิ่งที่เห็นได้ในเชิงประจักษ์ แต่เป็นสิ่งที่อยู่ในความคิดและจิตใจของผู้ที่ก่อการ ดังนั้น แหล่งข้อมูลที่ใกล้ชิดกับบุคคลเหล่านั้นที่จะสามารถให้ข้อมูลเกี่ยวกับแรงจูงใจในการก่อความไม่สงบหรือชุมนุมประท้วงควรจะมาจกประชาชนที่อยู่ในชุมชนเดียวกัน

“ข้อมูลที่เป็นข้อเท็จจริงที่รู้มากที่สุด ก็คือ ชาวบ้านที่อยู่ในเหตุการณ์ไม่ว่าจะเป็นการระเบิด การประท้วง การลอบทำร้าย เพราะฉะนั้นจะเห็นได้ว่า บางครั้งข่าวที่นำเสนอไปมี กระแสต่อต้านจากพี่น้องประชาชนในพื้นที่มันเกิดขึ้น บางข่าวที่เสนอออกไปแล้ว พี่น้องประชาชนในพื้นที่ไม่มีการโต้ตอบอะไร นั่นก็แสดงว่ามันตรงกับข้อมูล ข้อเท็จจริงที่เกิดขึ้นในพื้นที่ (สัมพันธ์ มุชอดี, สัมภาษณ์ 1 พฤษภาคม 2550)

“ข่าวที่ผ่านมากลางหลายของแหล่งข่าวหรือการให้น้ำหนักมันไม่เท่ากัน มันไปเน้นที่เจ้าหน้าที่ข้าราชการ พวกทหาร ตำรวจ คนจากส่วนกลางเยอะมาก แต่คนในพื้นที่ ได้ะอิม่าม เน้นน้อยมาก ในสังคมของเราทุกคนต้องมีสิทธิ์ที่จะได้พูด แม้ว่าสิ่งที่พูดนั้นจะมีอคติ อาจจะระคายหู ไปช่วยเหลือเครือญาติของตัวเองก็ตาม แต่นั่นก็คือข้อเท็จจริง คือความคิดจริงๆ ของคนที่อยู่ตรงนั้น เพราะฉะนั้นแล้วอย่าไปดูถูกคนอ่านว่า อ่านอะไรแล้วจะเชื่อทุกอย่าง แต่คนอ่านจะมีความคิดของเขาอยู่และเขาจะตัดสินใจเองว่า เขาจะเชื่อหรือไม่เชื่อ แต่ทุกวันนี้ ที่ judgment ของคนอ่านอาจจะตัดสินใจเพี้ยนๆ ไป ก็เพราะข้อมูลที่เขาได้รับมันไม่รอบด้าน ข่าวนำเสนอข้อมูลเพียงแค่บางแง่มุมบางด้านที่ทหารอยากจะได้ยิน พอชาวบ้านได้ยินในสิ่งที่ทหารอยากให้ได้ยิน มันก็นำไปสู่ความเข้าใจในการตัดสินใจที่ค่อนข้างจะผิดเพี้ยนไป” (นรินทร์ นำเจริญ, สัมภาษณ์ 29 มีนาคม 2550)

(4.4) ความเหมาะสมเป็นแหล่งข้อมูลของผู้ก่อการและแนวร่วม

ผู้วิจัยวิเคราะห์องค์ประกอบด้วยโปรแกรมสำเร็จรูป โดยการคำนวณค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ระหว่างตัวแปร 5 ตัวโดยใช้สูตรของ Pearson's Product Moment Correlation เพื่อพิจารณาค่า KMO and Bartlett's test พบว่า ค่าดัชนี Kaiser-Meyer-Okin = 0.880 ซึ่งมากกว่า 0.5 และเข้าใกล้ 1 แสดงว่าข้อมูลเหมาะสมในการใช้เทคนิควิเคราะห์องค์ประกอบ และจากการทดสอบสมมติฐานด้วย Bartlett's test of sphericity ได้ค่า Significance = 0.000 ซึ่งน้อยกว่า 0.05 จึงปฏิเสธสมมติฐาน นั่นคือ เมทริกซ์สหสัมพันธ์ที่ได้ไม่เป็นเมทริกซ์เอกลักษณะ แสดงว่า ตัวแปรต่างๆ มีความสัมพันธ์กัน จึงใช้ตัวแปรในการวิเคราะห์องค์ประกอบได้ทั้งหมด และเมื่อวิเคราะห์องค์ประกอบโดยวิธีองค์ประกอบหลัก หมุนแกนแบบอโรโทเนลด้วยวิธีเวรีแมกซ์ ได้ตัวแปรที่ไม่มี ความสัมพันธ์กันและมีอิสระต่อกันจำนวน 5 ตัวแปร และองค์ประกอบที่มีค่าไอเกนมากกว่าหรือเท่ากับ 1.0 มีจำนวน 1 องค์ประกอบที่มีค่าไอเกนมากกว่าหรือเท่ากับ 1 มีค่าไอเกน 4.050 สามารถอธิบายความแปรปรวน และความแปรปรวนโดยรวมได้ร้อยละ 80.993 ดังผลในตารางที่ 53

ตารางที่ 53 ค่าไอเกน ร้อยละของความแปรปรวน และร้อยละสะสมของความแปรปรวนขององค์ประกอบหลัก
 คุณค่าทางด้านความเหมาะสมเป็นแหล่งข้อมูลของผู้ก่อการและแนวร่วมในการเสนอข่าววิกฤตการณ์ความไม่สงบในสามจังหวัดชายแดนใต้

องค์ประกอบที่	ค่าไอเกน	ร้อยละของความแปรปรวน	ร้อยละสะสมของความแปรปรวน
1	4.050	80.993	80.993
2	0.371	7.418	88.411

โดยองค์ประกอบของคุณลักษณะการนำเสนอข้อมูลและเรื่องราวที่มีคุณค่าข่าวในวิกฤตการณ์ความไม่สงบในสามจังหวัดชายแดนภาคใต้ด้านความเหมาะสมเป็นแหล่งข้อมูลของผู้ก่อการและแนวร่วม มีรายละเอียดขององค์ประกอบนี้

จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

องค์ประกอบ “ความเหมาะสมเป็นแหล่งข้อมูลของผู้ก่อการและแนวร่วมด้านความชอบธรรมของภาครัฐ”

องค์ประกอบนี้บรรยายได้ด้วยตัวแปรจำนวน 5 ตัวแปร มีน้ำหนักองค์ประกอบมากที่สุดจนถึงน้อยที่สุด ตั้งแต่ 0.922 - 0.861 ตัวแปรที่มีค่าน้ำหนักองค์ประกอบสูงสุด 3 ลำดับแรกคือ ตัวแปรที่ 3 ข้อมูลเกี่ยวกับเจ้าหน้าที่รัฐ 3 จังหวัดชายแดนใต้ที่ประพฤติมิชอบ (0.922) ตัวแปรที่ 2 ความไม่ชอบธรรมของภาครัฐในการดำเนินนโยบายบริหารพื้นที่ 3 จังหวัดชายแดนใต้ (0.921) ตัวแปรที่ 4 การปฏิบัติของเจ้าหน้าที่รัฐต่อผู้ที่ถูกกล่าวหาว่าเป็นผู้ก่อการหรือแนวร่วม (0.921) แหล่งของความแปรปรวนรวมขององค์ประกอบนี้เท่ากับ 4.050 คิดเป็นร้อยละ 80.993 ของความแปรปรวนทั้งหมด ซึ่งกลุ่มตัวแปรส่วนใหญ่อธิบายว่าผู้ก่อการและแนวร่วมเหมาะสมเป็นแหล่งข้อมูลในประเด็นการปฏิบัติหน้าที่ของเจ้าหน้าที่รัฐ โดยเฉพาะด้านที่ไม่ถูกต้องตามกฎหมายต่อคนกลุ่มต่างๆ ทั้งประชาชนในพื้นที่ ผู้ที่ถูกกล่าวหาว่าเป็นผู้ก่อการหรือแนวร่วม รวมทั้งข้อมูลสาเหตุหรือแรงจูงใจในการก่อความไม่สงบ ฯลฯ ผู้วิจัยจึงตั้งชื่อองค์ประกอบด้านนี้ว่า “ความเหมาะสมเป็นแหล่งข้อมูลของผู้ก่อการและแนวร่วมด้านความชอบธรรมของภาครัฐ” (ดูตารางน้ำหนักองค์ประกอบในภาคผนวก ค)

ผลรวมของค่าเฉลี่ยในองค์ประกอบนี้มีระดับคุณค่าความเป็นชาวอยู่ในระดับมาก เมื่อนำตัวแปรทั้งหมดในองค์ประกอบนี้มาจัดลำดับค่าเฉลี่ยพบว่า ตัวแปรทั้ง 5 ตัวแปรที่มีค่าเฉลี่ยอยู่ระหว่าง 3.80 - 3.74 และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานอยู่ระหว่าง 1.32 - 1.13 ตัวแปรที่มีค่าเฉลี่ยมากที่สุดคือ ตัวแปรที่ 5 การปฏิบัติของเจ้าหน้าที่รัฐต่อประชาชนในพื้นที่ 3 จังหวัดชายแดนใต้ มีค่าคะแนนเฉลี่ย 3.80 รองลงมาคือ ตัวแปรที่ 3 ข้อมูลเกี่ยวกับเจ้าหน้าที่รัฐในจังหวัดชายแดนใต้ที่ประพฤติมิชอบ มีค่าคะแนนเฉลี่ย 3.77 ส่วนตัวแปรที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุดคือ ตัวแปรที่ 4 การปฏิบัติของเจ้าหน้าที่รัฐต่อผู้ที่ถูกกล่าวหาว่าเป็นผู้ก่อการหรือแนวร่วม มีค่าคะแนนเฉลี่ย 3.74 ดังผลในตารางต่อไปนี้

ตารางที่ 54 ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานและระดับความมีคุณค่าเป็นชาวขององค์ประกอบ “ความเหมาะสมเป็นแหล่งข้อมูลของผู้ก่อการและแนวร่วมด้านความชอบธรรมของภาครัฐ”

ลำดับที่	ตัวแปรที่	ตัวแปร	X	S.D.	ระดับความมีคุณค่าเป็นชาว
1	5	การปฏิบัติของเจ้าหน้าที่รัฐต่อประชาชนในพื้นที่สามจังหวัดชายแดนใต้	3.80	1.13	มาก
2	3	ข้อมูลเกี่ยวกับเจ้าหน้าที่รัฐในจังหวัดชายแดนใต้ที่ประพฤติมิชอบ	3.77	1.16	มาก
3	2	ความไม่ชอบธรรมของภาครัฐในการดำเนินนโยบายบริหารพื้นที่สามจังหวัดชายแดนใต้	3.76	1.15	มาก
4	1	สาเหตุหรือแรงจูงใจในการก่อความไม่สงบ	3.75	1.32	มาก
5	4	การปฏิบัติของเจ้าหน้าที่รัฐต่อผู้ที่ถูกกล่าวหาว่าเป็นผู้ก่อการหรือแนวร่วม	3.74	1.18	มาก
รวม			3.76	1.19	มาก

เมื่อทดสอบความแตกต่างระหว่างค่าเฉลี่ยของกลุ่มตัวอย่างตามความเกี่ยวข้องกับวิกฤตการณ์พบว่า มีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญที่ระดับ 0.001 แสดงว่า กลุ่มตัวอย่างแต่ละกลุ่มประเมินระดับคุณค่าชาวกับองค์ประกอบนี้แตกต่างกัน เมื่อนำมาทดสอบความแตกต่างรายคู่ตามวิธีของ Scheffé พบว่า กลุ่มนักสื่อสารมวลชนให้คุณค่าชาวกับองค์ประกอบ “ความเหมาะสมเป็นแหล่งข้อมูลของผู้ก่อการและแนวร่วมด้านความชอบธรรมของภาครัฐ” มากกว่ากลุ่มภาครัฐ ตามผลในตารางที่ 55

ตารางที่ 55 การเปรียบเทียบความแตกต่างในการประเมินระดับคุณค่าชาวในองค์ประกอบ “ความเหมาะสมเป็นแหล่งข้อมูลของผู้ก่อการและแนวร่วมด้านความชอบธรรมของภาครัฐ” ตามกลุ่มตัวอย่างที่มีความเกี่ยวข้องกับวิกฤตการณ์แตกต่างกัน

กลุ่มตัวอย่างที่มีความเกี่ยวข้องกับวิกฤตการณ์	องค์ประกอบด้าน “ความเหมาะสมเป็นแหล่งข้อมูลของผู้ก่อการและแนวร่วมด้านความชอบธรรมของภาครัฐ”				
	n	X	S.D.	F	P
1. ผู้เชี่ยวชาญด้านวิกฤตการณ์	100	3.884	0.877	4.612	0.003**
2. ภาครัฐ	115	3.499	1.141		
3. นักสื่อสารมวลชน	109	4.014	1.092		
4. ประชาชนทั่วไป	178	3.708	1.079		
คู่ที่แตกต่างกัน	3 > 2				

**P<0.01

ในองค์ประกอบ “ความเหมาะสมเป็นแหล่งข้อมูลของผู้ก่อการและแนวร่วมด้านความชอบธรรมของภาครัฐ” กลุ่มตัวอย่างมีความเห็นว่าผู้ก่อการและแนวร่วมสมควรเป็นแหล่งข่าวในระดับมากทุกข้อ โดยข้อที่มีค่าเฉลี่ยมากที่สุดขององค์ประกอบนี้ได้แก่ ความเหมาะสมเป็นแหล่งข้อมูลของผู้ก่อการและแนวร่วมด้านการปฏิบัติของเจ้าหน้าที่รัฐต่อประชาชนในพื้นที่สามจังหวัดชายแดนใต้ รองลงมาคือ ข้อมูลเกี่ยวกับเจ้าหน้าที่รัฐในจังหวัดชายแดนใต้ที่ประพฤติมิชอบ ความไม่ชอบธรรมของภาครัฐในการดำเนินนโยบายบริหารพื้นที่จังหวัดชายแดนใต้ สาเหตุหรือแรงจูงใจในการก่อความไม่สงบ และการปฏิบัติของเจ้าหน้าที่รัฐต่อผู้ที่ถูกกล่าวหาว่าเป็นผู้ก่อการหรือแนวร่วม ซึ่งกลุ่มผู้ให้ข้อมูลเห็นว่า ผู้ที่จะระบุสาเหตุของการก่อความไม่สงบในพื้นที่ได้ดีที่สุดคือ ผู้ก่อการ และหากเป้าหมายของการก่อความไม่สงบมาจากสาเหตุสำคัญคือ ความต้องการแบ่งแยกดินแดนเพื่อปกครองตนเอง โดยอ้างความไม่พอใจต่อการปกครองพื้นที่จังหวัดชายแดนใต้ของรัฐบาลหรือเจ้าหน้าที่ของรัฐบาลไทย โดยเฉพาะการที่เจ้าหน้าที่รัฐใช้อำนาจโดยมิชอบและละเมิดสิทธิของประชาชนในพื้นที่จังหวัดชายแดนใต้ แหล่งข้อมูลที่เหมาะสมจะบอกเล่าเรื่องราวในประเด็นนี้มากที่สุดจึงต้องมาจากผู้ที่ก่อความไม่สงบหรือผู้ที่เข้าขบวนการเพื่อเป็นแนวร่วม

“ทุกวันนี้ยังไม่มีเคยมีข้อมูลที่เป็นการสอบปากคำคนที่ป็นหัวหน้าขบวนการเลยนะ แม้แต่แนวร่วมขบวนการก็เถอะ จับกุมได้แต่ไม่เคยเอาคำพูดจากปากมาให้ฟัง มีแต่ที่ทหารตำรวจให้ข้อมูลว่าสภาพแล้วเชื่อว่าใครก็อยากรู้ว่าจริงๆ แล้วอะไรมันล่อใจหรือมีเป้าหมายอะไรที่ทำให้เค้าต้องทำอย่างนั้น เค้าคิดอะไรมั้ยตอนที่ขังหรือวางระเบิดบ้านคนอื่นนะหรือมีความทุกข์อะไรหนักหนาถึงทำขนาดนี้ ถ้าเราได้อู้อากปากของเขาจริงๆ ก็น่าจะชัดเจนกว่าการคิดเดาตัวเอง” (ประทีป แซ่เฮ้ง, สัมภาษณ์ 21 มีนาคม 2550)

(5) แหล่งที่มาของข้อมูล

จากการสัมภาษณ์เชิงลึก กลุ่มผู้ให้ข้อมูลระบุว่า ข้อมูลแต่ละประเภทจะมีคุณค่าเป็นข่าวได้ต้องพิจารณาจากแหล่งที่มาด้วย ซึ่งแหล่งที่มาของข้อมูลแต่ละประเภทที่จะมีคุณค่าเป็นข่าวในวิกฤตการณ์ความไม่สงบในสามจังหวัดชายแดนใต้พบผลการศึกษาดังนี้

(5.1) แหล่งที่มาของข้อมูลประเภท “ข้อเท็จจริง”

ผู้วิจัยวิเคราะห์องค์ประกอบด้วยโปรแกรมสำเร็จรูป โดยการคำนวณค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ระหว่างตัวแปร 21 ตัวโดยใช้สูตรของ Pearson's Product Moment Correlation เพื่อพิจารณาค่า KMO and Bartlett's test พบว่า ค่าดัชนี Kaiser-Meyer-Okin = 0.915 ซึ่งมากกว่า 0.5 และเข้าใกล้ 1 แสดงว่าข้อมูลเหมาะสมในการใช้เทคนิควิเคราะห์องค์ประกอบ และจากการทดสอบสมมติฐานด้วย Bartlett's test of sphericity ได้ค่า Significance = 0.000 ซึ่งน้อยกว่า 0.05 จึงปฏิเสธสมมติฐาน นั่นคือ เมทริกซ์สหสัมพันธ์ที่ได้ไม่เป็นเมทริกซ์เอกลักษณ์ แสดงว่า ตัวแปรต่างๆ มีความสัมพันธ์กัน จึงใช้ตัวแปรในการวิเคราะห์องค์ประกอบได้ทั้งหมด และเมื่อวิเคราะห์องค์ประกอบโดยวิธีองค์ประกอบหลัก หมุนแกนแบบอโรโคโนลด้วยวิธีแวนแมกซ์ ได้ตัวแปรที่ไม่มี ความสัมพันธ์กันและมีอิสระต่อกันจำนวน 22 ตัวแปร และองค์ประกอบที่มีค่าไอเกนมากกว่าหรือเท่ากับ 1.0 มีจำนวน 4 องค์ประกอบ 3สามารถอธิบายความแปรปรวนโดยรวมได้ร้อยละ 67.791 แต่เนื่องจากองค์ประกอบที่ 4 ไม่มีตัวแปรที่อธิบายองค์ประกอบนั้นตั้งแต่ 3 ตัวขึ้นไป จึงตัดออกเหลือเพียง 3 องค์ประกอบ ซึ่งแต่ละองค์ประกอบมีค่าไอเกน 9.963 – 1.300 สามารถอธิบายความแปรปรวนได้ร้อยละ 47.441 – 6.191 และอธิบายความแปรปรวนโดยรวมได้ร้อยละ 62.177 ดังผลในตารางต่อไปนี้

ตารางที่ 56 ค่าไอเกน ร้อยละของความแปรปรวน และร้อยละสะสมของความแปรปรวนขององค์ประกอบหลัก คุณค่าข่าวด้านแหล่งที่มาของข้อมูลประเภท “ข้อเท็จจริง” ในการเสนอข่าววิกฤตการณ์ความไม่สงบในสามจังหวัดชายแดนใต้

องค์ประกอบที่	ค่าไอเกน	ร้อยละของความแปรปรวน	ร้อยละสะสมของความแปรปรวน
1	9.963	47.441	47.441
2	1.794	8.545	55.986
3	1.300	6.191	62.177
4	1.179	5.614	67.791

เมื่อนำผลรวมของค่าเฉลี่ยในองค์ประกอบทั้ง 3 องค์ประกอบมาจัดลำดับและแปลความหมายผลรวมของค่าเฉลี่ยเพื่อแสดงระดับของควมมีคุณค่าสมควรเป็นข่าวขององค์ประกอบนั้นๆ พบว่า องค์ประกอบของข้อมูลและเรื่องราวในวิกฤตการณ์ความไม่สงบในสามจังหวัดชายแดนภาคใต้ด้านแหล่งที่มาของข้อมูลประเภท “ข้อเท็จจริง” ได้แก่ องค์ประกอบที่ 1 “แหล่งที่มาของข้อมูลประเภทข้อเท็จจริงจากคนในพื้นที่” มีค่าคะแนนเฉลี่ยรวม 3.56 มีคุณค่าข่าวอยู่ในระดับมาก รองลงมาคือ องค์ประกอบที่ 2 “แหล่งที่มาของข้อมูลประเภทข้อเท็จจริงจากผู้ก่อการและแนวร่วม” มีค่าคะแนนเฉลี่ยรวม 3.48 และองค์ประกอบที่ 3 “แหล่งที่มาของข้อมูลประเภทข้อเท็จจริงจากองค์กรกลาง” มีค่าคะแนนเฉลี่ยรวม 3.29 โดยองค์ประกอบที่ 2 - 3 มีคุณค่าข่าวอยู่ในระดับปานกลาง ดังผลในตารางต่อไปนี้

ตารางที่ 57 ลำดับค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานและระดับควมมีคุณค่าเป็นข่าวในองค์ประกอบด้านแหล่งที่มาของข้อมูลประเภท “ข้อเท็จจริง” ในการเสนอข่าววิกฤตการณ์ความไม่สงบในสามจังหวัดชายแดนใต้

ลำดับที่	องค์ประกอบด้านแหล่งที่มาของข้อมูลประเภทข้อเท็จจริง	X	S.D.	ระดับควมมีคุณค่าเป็นข่าว
1	องค์ประกอบที่ 1 “แหล่งที่มาของข้อมูลประเภทข้อเท็จจริงจากคนในพื้นที่”	3.56	1.07	มาก
2	องค์ประกอบที่ 2 “แหล่งที่มาของข้อมูลประเภทข้อเท็จจริงจากผู้ก่อการและแนวร่วม”	3.48	1.14	ปานกลาง
3	องค์ประกอบที่ 3 “แหล่งที่มาของข้อมูลประเภทข้อเท็จจริงจากองค์กรกลาง”	3.29	1.11	ปานกลาง

โดยองค์ประกอบของคุณลักษณะการนำเสนอข้อมูลและเรื่องราวที่มีคุณค่าข่าวในวิกฤตการณ์ความไม่สงบในสามจังหวัดชายแดนภาคใต้ด้านแหล่งที่มาของข้อมูลประเภทข้อเท็จจริง มีรายละเอียดของแต่ละองค์ประกอบดังนี้

องค์ประกอบที่ 1 “แหล่งที่มาของข้อมูลประเภทข้อเท็จจริงจากคนในพื้นที่”

องค์ประกอบที่ 1 บรรยายได้ด้วยตัวแปรจำนวน 8 ตัวแปร มีน้ำหนักองค์ประกอบมากที่สุดจนถึงน้อยที่สุด ตั้งแต่ 0.785 - 0.441 ตัวแปรที่มีค่าน้ำหนักองค์ประกอบสูงสุด 3 ลำดับแรกคือ ตัวแปรที่ 5 ทหาร ตำรวจ และเจ้าหน้าที่ของรัฐที่เป็นระดับปฏิบัติการ (0.785) ตัวแปรที่ 6 ผู้บังคับบัญชาและเจ้าหน้าที่ของรัฐที่เป็นมุสลิม (0.738) และตัวแปรที่ 4 ผู้บริหารประเทศและข้าราชการระดับผู้บังคับบัญชา เช่น นายกรัฐมนตรี รัฐมนตรี แม่ทัพภาค โฆษก ฯลฯ (0.733) แหล่งของความแปรปรวนรวมขององค์ประกอบนี้เท่ากับ 9.963 คิดเป็นร้อยละ 47.441 ของความแปรปรวนทั้งหมด ซึ่งกลุ่มตัวแปรส่วนใหญ่อธิบายถึงแหล่งที่มาของการให้ข้อเท็จจริงที่เกิดขึ้นในจังหวัดชายแดนใต้ว่า แหล่งที่มาของข้อเท็จจริงที่เหมาะสมคือ ผู้นำชุมชน เจ้าหน้าที่ของรัฐในระดับปฏิบัติการ นักวิชาการมุสลิม

นักวิชาการจากสถาบันการศึกษาในพื้นที่ นักการเมืองท้องถิ่น ฯลฯ ผู้วิจัยจึงตั้งชื่อองค์ประกอบด้านนี้ว่า “แหล่งที่มาของข้อมูลประเภทข้อเท็จจริงจากคนในพื้นที่” (ดูตารางนำหน้าองค์ประกอบในภาคผนวก ค)

ผลรวมของค่าเฉลี่ยในองค์ประกอบนี้มีระดับคุณค่าความเป็นข่าวอยู่ในระดับมาก เมื่อนำตัวแปรทั้งหมดในองค์ประกอบนี้มาจัดลำดับค่าเฉลี่ยพบว่า ตัวแปรทั้ง 8 ตัวแปรที่มีค่าเฉลี่ยอยู่ระหว่าง 3.75 - 3.29 และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานอยู่ระหว่าง 1.16 - 0.96 ตัวแปรที่มีค่าเฉลี่ยมากที่สุดคือ ตัวแปรที่ 15 ผู้นำความคิดในชุมชนและผู้นำทางศาสนาในพื้นที่ เช่น ประธานชมรม ตาลิกา ไต่ครุ พระสงฆ์ ไต่อิหม่าม บาบอ ฯลฯ มีค่าคะแนนเฉลี่ย 3.75 รองลงมาคือ ตัวแปรที่ 5 ทหาร ตำรวจ และเจ้าหน้าที่ของรัฐที่เป็นระดับปฏิบัติการ มีค่าคะแนนเฉลี่ย 3.65 ลำดับที่ 3 คือ ตัวแปรที่ 2 นักวิชาการจากสถาบันการศึกษาที่อยู่ในพื้นที่สามจังหวัดชายแดนใต้ มีค่าคะแนนเฉลี่ย 3.62 ส่วนตัวแปรที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุดคือ ตัวแปรที่ 7 นักการเมืองท้องถิ่นในพื้นที่จังหวัดชายแดนใต้ มีค่าคะแนนเฉลี่ย 3.29 ดังผลในตารางต่อไปนี้

ตารางที่ 58 ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานและระดับความมีคุณค่าเป็นข่าวขององค์ประกอบ “แหล่งที่มาของข้อมูลประเภทข้อเท็จจริงจากคนในพื้นที่”

ลำดับที่	ตัวแปรที่	ตัวแปร	X	S.D.	ระดับความมีคุณค่าเป็นข่าว
1	15	ผู้นำความคิดในชุมชนและผู้นำทางศาสนาในพื้นที่ เช่น ประธานชมรม ตาลิกา ไต่ครุ พระสงฆ์ ไต่อิหม่าม บาบอ ฯลฯ	3.75	1.12	มาก
2	5	ทหาร ตำรวจ และเจ้าหน้าที่ของรัฐที่เป็นระดับปฏิบัติการ	3.65	1.01	มาก
3	2	นักวิชาการจากสถาบันการศึกษาที่อยู่ในพื้นที่สามจังหวัดชายแดนใต้	3.62	1.08	มาก
4	14	ข้าราชการท้องถิ่นในพื้นที่ เช่น กำนัน ผู้ใหญ่บ้าน อบต. ฯลฯ	3.61	1.07	มาก
5	3	นักวิชาการมุสลิม	3.58	1.06	มาก
6	6	ผู้บังคับบัญชาและเจ้าหน้าที่ของรัฐที่เป็นมุสลิม	3.50	0.96	มาก
7	4	ผู้บริหารประเทศและข้าราชการระดับผู้บังคับบัญชา เช่น นายกรัฐมนตรี รัฐมนตรี แม่ทัพภาค ไชยภัก ฯลฯ	3.50	1.11	มาก
8	7	นักการเมืองท้องถิ่นในพื้นที่สามจังหวัดชายแดนใต้	3.29	1.16	ปานกลาง
รวม			3.56	1.07	มาก

เมื่อทดสอบความแตกต่างระหว่างค่าเฉลี่ยของกลุ่มตัวอย่างตามความเกี่ยวข้องกับวิกฤตการณ์พบว่า มีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญที่ระดับ 0.01 แสดงว่า กลุ่มตัวอย่างแต่ละกลุ่มประเมินระดับคุณค่าข่าวกับองค์ประกอบนี้แตกต่างกัน เมื่อนำมาทดสอบความแตกต่างรายคู่ตามวิธีของ Scheffé พบว่า กลุ่มนักสื่อสารมวลชนให้คุณค่าข่าวกับองค์ประกอบ “แหล่งที่มาของข้อมูลประเภทข้อเท็จจริงจากคนในพื้นที่” มากกว่ากลุ่มภาครัฐ ตามผลในตารางที่ 59

ตารางที่ 59 การเปรียบเทียบความแตกต่างในการประเมินระดับคุณค่าข่าวในองค์ประกอบ “แหล่งที่มาของข้อมูลประเภทข้อเท็จจริงจากคนในพื้นที่” ตามกลุ่มตัวอย่างที่มีความเกี่ยวข้องกับวิกฤตการณ์แตกต่างกัน

กลุ่มตัวอย่างที่มีความเกี่ยวข้องกับวิกฤตการณ์	องค์ประกอบด้าน “แหล่งที่มาของข้อมูลประเภทข้อเท็จจริงจากคนในพื้นที่”				
	n	X	S.D.	F	P
1. ผู้เชี่ยวชาญด้านวิกฤตการณ์	100	3.669	0.785	3.978	0.008**
2. ภาครัฐ	115	3.375	0.977		
3. นักสื่อสารมวลชน	109	3.734	0.702		
4. ประชาชนทั่วไป	178	3.514	0.807		
คู่ที่แตกต่างกัน	3 > 2				

**P<0.01

ในองค์ประกอบ “แหล่งที่มาของข้อมูลประเภทข้อเท็จจริงจากคนในพื้นที่” กลุ่มตัวอย่างมีความเห็นว่าคุณค่าประเภทข้อเท็จจริงสมควรจะมาจากแหล่งข่าวซึ่งเป็นคนในพื้นที่ซึ่งมีความเหมาะสมในระดับมาก โดยแหล่งข่าวที่มีค่าเฉลี่ยมากที่สุด ในองค์ประกอบนี้คือ ข้อมูลประเภทข้อเท็จจริงจากผู้นำความคิดในชุมชนและผู้นำทางศาสนาในพื้นที่ เช่น ประธานชมรม ตาเถาะ โตะครุ พระสงฆ์ โตะอิหม่าม บาบอ ฯลฯ รองลงมาคือ ทหาร ตำรวจ และเจ้าหน้าที่ของรัฐที่เป็นระดับปฏิบัติการ

“ปัญหาในข่าวตอนนี้มีเรื่องเดียว คือ เราไม่มีตัวแทนของชาวบ้าน ตัวแทนชาวบ้านในที่นี้ไม่ใช่พวกกำนันผู้ใหญ่บ้านที่ถูกนายอำเภอสั่งให้มานะ เพราะคนพวกนี้จะนำเสนอในสิ่งที่ถูกกำหนดกรอบให้สะท้อน ตัวแทนชาวบ้านที่แท้จริงคือ โตะครุ โตะอิหม่าม แต่เขารู้แค่เรื่องศาสนาเท่านั้นเอง แต่เป็นคนขึ้นการดำเนินชีวิต ปัญหาผู้นำศาสนาของ 3 จังหวัดชายแดนภาคใต้” (ไชยยงค์ มณีพิลิก, สัมภาษณ์ 26 สิงหาคม 2549)

“แหล่งข่าวส่วนใหญ่ในสื่อมักเป็นเจ้าหน้าที่รัฐ โดยเฉพาะผู้ที่มีตำแหน่งเพราะมันง่ายที่จะ identify อีกอย่างคือ เขามีหน้าที่ตรงกับปัญหานี้ คราวนี้ผมคิดว่าในภาคประชาสังคมควรมีตัวบุคคลที่ให้ข้อมูลเพิ่มเติมขึ้นมาด้วย โดยเฉพาะบุคคลในพื้นที่คือ ผู้นำท้องถิ่นที่เป็นผู้นำธรรมชาติในสังคม ไม่ว่าจะเป็พระโตะอิหม่าม ผู้นำศาสนา แม้บางส่วนจะบอกว่า พวกนี้อาจมี hidden agenda หรือ bias แต่ผมก็อยากเห็นในข่าวและคิดว่าที่ผ่านมามันน้อยเกินไป” (ผศ.ดร.อัศวิน เนตรโพธิ์แก้ว, สัมภาษณ์ 1 พฤษภาคม 2550)

“คนที่เหมาะสมจะให้ข้อมูลก็คือทหาร แต่ไม่ใช่ทหารที่มียศสูง ต้องเป็นพวกที่ทำงานในพื้นที่จริงๆ เพราะในแง่ของความเป็นคนในพื้นที่น่าจะให้ข้อมูลได้ดี รวมทั้งผู้นำที่ไม่เป็นทางการในชุมชน ยิ่งถ้าทำให้เป็นแหล่งข่าวที่ไม่ระบุตัวตนที่แท้จริง ก็น่าจะทำได้ข้อมูลลึก รวมทั้งคนที่ถูกกล่าวหาว่าเป็นผู้ก่อการหรือครอบครัวของเค้าก็ควรถูกถามด้วย แต่ต้องระมัดระวังเรื่องการเสนอเพราะเป็นเรื่องที่จะนำไปสู่ความยุ่งยากได้มาก ถ้าออกข่าวไปว่าพวกเค้าถูกกระทำ ความเป็นพวกเป็นพี่น้องของคนพวกนี้ก็มีสูง ชาวบ้านส่วนใหญ่ถูก

ชักจูงได้ง่าย ไม่ต้องมีหลักฐานอะไรมากมาย คำก็พร้อมที่จะเชื่อพวกเดียวกันเองอยู่แล้ว” (พิชานา บุญผูก, สัมภาษณ์ 23 กุมภาพันธ์ 2550)

ผลการศึกษายังพบว่า แหล่งข่าวที่มีความเหมาะสมจะให้ข้อเท็จจริงยังได้แก่ นักวิชาการจากสถาบันการศึกษาที่อยู่ในพื้นที่สามจังหวัดชายแดนใต้ ชำราชกรท้องถิ่นในพื้นที่ เช่น กำนัน ผู้ใหญ่บ้าน อบต. ฯลฯ รวมถึงนักวิชาการมุสลิม ผู้บังคับบัญชาและเจ้าหน้าที่ของรัฐที่เป็นมุสลิม ฯลฯ

องค์ประกอบที่ 2 “แหล่งที่มาของข้อมูลประเภทข้อเท็จจริงจากผู้ก่อการและแนวร่วม”

องค์ประกอบที่ 2 บรรยายได้ด้วยตัวแปรจำนวน 4 ตัวแปร มีน้ำหนักองค์ประกอบมากที่สุดจนถึงน้อยที่สุด ตั้งแต่ 0.871 - 0.537 ตัวแปรที่มีค่าน้ำหนักองค์ประกอบสูงสุด 3 ลำดับแรกคือ ตัวแปรที่ 17 ขบวนการแบ่งแยกดินแดนที่จัดตั้งขึ้นในภาคใต้ เช่น ปิเอ็นพีพี ปิอาร์เอ็น พูลิ เบอร์ชาตู ฯลฯ (0.799) ตัวแปรที่ 16 ผู้ก่อความไม่สงบและแนวร่วมขบวนการ (0.756) และตัวแปรที่ 19 แหล่งข่าวที่ไม่เปิดเผยชื่อเพื่อความปลอดภัย (0.665) แหล่งของความแปรปรวนรวมขององค์ประกอบนี้เท่ากับ 1.300 คิดเป็นร้อยละ 6.191 ของความแปรปรวนทั้งหมด ซึ่งกลุ่มตัวแปรส่วนใหญ่อธิบายถึงแหล่งที่มาของการให้ข้อเท็จจริงที่เกิดขึ้นจังหวัดชายแดนใต้ว่า แหล่งที่มาของข้อเท็จจริงที่เหมาะสมคือ แนวร่วมขบวนการ ผู้ก่อความไม่สงบ ขบวนการแบ่งแยกดินแดนที่ถูกจัดตั้งขึ้น รวมถึงแหล่งข่าวที่ไม่เปิดเผย ผู้วิจัยจึงตั้งชื่อองค์ประกอบด้านนี้ว่า “แหล่งที่มาของข้อมูลประเภทข้อเท็จจริงจากผู้ก่อการและแนวร่วม” (ดูตารางน้ำหนักองค์ประกอบในภาคผนวก ค)

ผลรวมของค่าเฉลี่ยในองค์ประกอบนี้มีระดับคุณค่าความเป็นข่าวอยู่ในระดับปานกลาง เมื่อนำตัวแปรทั้งหมดในองค์ประกอบนี้มาจัดลำดับค่าเฉลี่ยพบว่า ตัวแปรทั้ง 5 ตัวแปรมีค่าเฉลี่ยอยู่ระหว่าง 3.67 - 3.32 และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานอยู่ระหว่าง 1.23 - 1.02 ตัวแปรที่มีค่าเฉลี่ยมากที่สุดคือ ตัวแปรที่ 16 ผู้ก่อความไม่สงบและแนวร่วมขบวนการ มีค่าคะแนนเฉลี่ย 3.67 รองลงมาคือ ตัวแปรที่ 17 ขบวนการแบ่งแยกดินแดนที่จัดตั้งขึ้นในภาคใต้ เช่น ปิเอ็นพีพี ปิอาร์เอ็น พูลิ เบอร์ชาตู ๆ มีค่าคะแนนเฉลี่ย 3.53 ดังผลในตารางที่ 60

สถาบันวิทยบริการ
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ตารางที่ 60 ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานและระดับความมีคุณค่าเป็นข่าวขององค์ประกอบ “แหล่งที่มาของข้อมูลประเภทข้อเท็จจริงจากผู้ก่อการและแนวร่วม”

ลำดับ ที่	ตัว แปรที่	ตัวแปร	X	S.D.	ระดับความ มีคุณค่า เป็นข่าว
1	16	ผู้ก่อความไม่สงบและแนวร่วมขบวนการ	3.67	1.23	มาก
2	17	ขบวนการแบ่งแยกดินแดนที่จัดตั้งขึ้นในภาคใต้ เช่น บี เอ็นพีพี ปีอาร์เอ็น พูลิ เบอร์ซาตู ฯ	3.53	1.22	มาก
3	19	แหล่งข่าวที่ไม่เปิดเผยชื่อเพื่อความปลอดภัย	3.51	1.11	มาก
4	20	การสังเกตการณ์ของผู้สื่อข่าวในประเทศ	3.36	1.02	ปานกลาง
5	21	การสังเกตการณ์ของผู้สื่อข่าวจากสำนักข่าว ต่างประเทศ	3.32	1.13	ปานกลาง
รวม			3.48	1.14	ปานกลาง

เมื่อทดสอบความแตกต่างระหว่างค่าเฉลี่ยของกลุ่มตัวอย่างตามความเกี่ยวข้องกับวิกฤตการณ์พบว่า มีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญที่ระดับ 0.05 แสดงว่า กลุ่มตัวอย่างแต่ละกลุ่มประเมินระดับคุณค่าข่าวกับองค์ประกอบนี้แตกต่างกัน เมื่อนำมาทดสอบความแตกต่างรายคู่ตามวิธีของ Scheffé พบว่า กลุ่มผู้เชี่ยวชาญด้านวิกฤตการณ์ กลุ่มนักสื่อสารมวลชน และกลุ่มประชาชนทั่วไปให้คุณค่าข่าวกับองค์ประกอบ “แหล่งที่มาของข้อมูลประเภทข้อเท็จจริงจากผู้ก่อการและแนวร่วม” มากกว่ากลุ่มภาครัฐ ตามผลในตารางที่ 61

ตารางที่ 61 การเปรียบเทียบความแตกต่างในการประเมินระดับคุณค่าข่าวในองค์ประกอบ “แหล่งที่มาของข้อมูลประเภทข้อเท็จจริงจากผู้ก่อการและแนวร่วม” ตามกลุ่มตัวอย่างที่มีความเกี่ยวข้องกับวิกฤตการณ์แตกต่างกัน

กลุ่มตัวอย่างที่มีความเกี่ยวข้องกับวิกฤตการณ์	องค์ประกอบด้าน “แหล่งที่มาของข้อมูลประเภท ข้อเท็จจริงจากผู้ก่อการและแนวร่วม”				
	n	X	S.D.	F	P
1. ผู้เชี่ยวชาญด้านวิกฤตการณ์	100	3.6000	0.8135	3.126	0.026*
2. ภาครัฐ	115	3.2408	1.0717		
3. นักสื่อสารมวลชน	109	3.5080	0.8535		
4. ประชาชนทั่วไป	178	3.5325	0.9076		
คู่ที่แตกต่างกัน	1, 3, 4 > 2				

*P<0.05

ในองค์ประกอบ “แหล่งที่มาของข้อมูลประเภทข้อเท็จจริงจากผู้ก่อการและแนวร่วม” กลุ่มตัวอย่างมีความเห็นว่าแหล่งข่าวที่มีค่าเฉลี่ยมากที่สุดในองค์ประกอบนี้คือ ข้อเท็จจริงที่มาจากผู้ก่อการไม่สงบและแนวร่วม ขบวนการ รองลงมาคือ ขบวนการแบ่งแยกดินแดนที่จัดตั้งขึ้นในภาคใต้ เช่น ปิเอ็นพีพี บีอาร์เอ็น พูโล เบอร์ซาตู ฯลฯ และแหล่งข่าวที่ไม่เปิดเผยชื่อเพื่อความปลอดภัย จากการสัมภาษณ์เชิงลึกพบว่า มีเหตุผลเนื่องมาจากตลอดระยะเวลาที่สถานการณ์ความรุนแรงเกิดขึ้น ข้อเท็จจริงที่สื่อมวลชนนำเสนอจะมาจากแหล่งข่าวภาครัฐเป็นส่วนใหญ่ โดยที่มีแหล่งข่าวที่เป็นผู้ก่อการไม่สงบและแนวร่วมอยู่น้อยมากและบุคคลเหล่านั้นมักจะได้เป็นผู้ออกมาให้สัมภาษณ์แก่สื่อมวลชนด้วยตนเอง แต่จะมีเจ้าหน้าที่ของรัฐเป็นผู้เปิดเผยผลการสอบปากคำ นอกจากนี้ ในองค์ประกอบนี้ยังพบว่า แหล่งที่มาของข้อเท็จจริงอาจมาจากแหล่งข่าวปิด โดยที่ไม่จำเป็นต้องระบุชื่อและคุณลักษณะของผู้ให้ข่าวเพื่อป้องกันอันตรายที่จะเกิดขึ้น

“แหล่งข่าวในทางลับที่เปิดเผยไม่ได้ก็มี โดยปกติข่าวที่ได้มาในเชิงลึกให้ข้อมูลดี ๆ แต่เราเปิดเผยแหล่งข่าวไม่ได้ แต่มีตัวตนผู้ให้ข่าวแน่ ๆ แต่ถ้าเปิดเผยแหล่งข่าวก็ตาย บางทีแหล่งข่าวก็คือ คนที่รับราชการอยู่ บางแหล่งข่าวก็เป็นชาวบ้าน ยิ่งเปิดเผยไม่ได้ เพราะนั่นคือความปลอดภัยของเขา ถ้าผมไปประชุมที่สถานักข่าวหนังสือพิมพ์ ผมจะคุยกับหัวหน้าข่าวทุกคนว่า คุณจะต้องตรวจสอบกับแหล่งข่าวชื่ออะไร ยศตำแหน่งอะไร จุดไว้ก่อน แต่ไม่ต้องเปิดเผย แต่ให้รู้ว่ามิตัวตน” (ไชยยงค์ มณีพิลิก, สัมภาษณ์ 26 สิงหาคม 2549)

“ในวิกฤติแบบนี้มันจะต้องทำอะไรที่มันแตกต่าง แบบแผนการทำข่าวแบบเดิมมันต้องตั้งคำถามกับเรื่อง Source มันมี Source แบบไหนอย่างไร แหล่งข่าวที่เปิดเผยข้อมูลส่วนตัวไม่ได้เพราะเขารู้สึกไม่ปลอดภัย สื่อควรจะทำอย่างไรให้เกิดความไว้วางใจ ประเภทของ Source แบบเดิมที่เปิดเผยได้หมดอาจจะใช้ไม่ได้ในทุกรณีของเหตุการณ์ในภาคใต้ แต่นักข่าวจะสามารถยืนยันได้ว่าแหล่งข่าวคนนี้มีตัวตนชัดเจน ไม่ได้โหมเมมาเราเอาแต่เสียงหรือข้อมูลจากเขามาอย่างเดียว ถ้าเป็นข่าวโทรทัศน์อาจจะต้องจำเป็นต้องพรางตัวเขา ไม่ต้องให้เห็นหน้าตา ต้องปกปิดเขา” (โซรยา จามจุรี, สัมภาษณ์ 30 สิงหาคม 2549)

ในองค์ประกอบด้าน “แหล่งที่มาของข้อมูลประเภทข้อเท็จจริงจากผู้ก่อการ” ผลการศึกษายังพบว่า ข้อมูลประเภทข้อเท็จจริงสมควรจะมาจากการสังเกตการณ์ของผู้สื่อข่าวในประเทศ และการสังเกตการณ์ของผู้สื่อข่าวจากสำนักข่าวต่างประเทศ กลุ่มผู้ให้ข้อมูลให้เหตุผลว่า สังคมเชื่อว่าสำหรับวิชาชีพสื่อมวลชนแล้วต้องมีความเป็นกลางในการรายงานข่าว ดังนั้นการสังเกตการณ์ของผู้สื่อข่าวในพื้นที่เกิดเหตุก็เป็นกรรวบรวมข้อมูลข่าวประเภทหนึ่งที่สามารถบอกเล่าข้อเท็จจริงที่เกิดขึ้นได้

“สถานการณ์ความรุนแรงในอิรัก อัฟกานิสถาน ทางสื่อมวลชนจะถูกยอมให้เข้าไป หมายถึงดูในแง่ของเหตุการณ์ แม้แต่ฝ่ายก่อการร้ายเขาก็ยังยอมให้สื่อตะวันตกบางแห่งเข้าไป เพราะเขารู้ว่าสื่อมีความเป็นกลางช่วยในการเผยแพร่ภาพ ความรู้สึกความต้องการของเขาไปสู่โลกกว้างได้ พวกนักรบพลีชีพบางครั้งเขาก็ออกมาให้สัมภาษณ์ทางสื่อ ก่อนที่จะไประเบิดตัวเอง สื่อจึงเป็นตัวเชื่อมตรงนี้ได้ ข่าวที่ไม่เสนอเพียงแง่มุมของรัฐด้านเดียวจะทำให้คนเกิดความไว้วางใจ เห็นถึงความเป็นมืออาชีพ” (ผศ.ดร.ศรีสมภพ จิตภิรมย์ศรี, สัมภาษณ์ 28 สิงหาคม 2549)

“บางครั้งสื่อเข้าไปอยู่ในเหตุการณ์ สื่อเห็นว่ามันมีข้อมูลบางตัวที่สื่อเห็นด้วยตาของตัวเอง แล้วสื่อสามารถที่จะนำมารายงานได้ว่าข้อเท็จจริงเป็นอย่างไร เพราะการเป็นผู้สื่อข่าวไม่จำเป็นว่าข้อมูลที่ได้ไปมันต้องมาจากปากคำของการให้สัมภาษณ์อย่างเดียว การที่ผู้สื่อข่าวได้เข้าไปอยู่ในที่เกิดเหตุ บางครั้งตัวเองเห็นอะไร ตัวเองก็สามารถที่จะรายงานได้ แต่สื่อกลับเกรงว่าการรายงานของสื่อมันจะไปขัดแย้งกับข้อมูลของเจ้าหน้าที่ สื่อก็เลยไม่รายงาน” (ไชรยา จามจุรี, สัมภาษณ์ 30 สิงหาคม 2549)

องค์ประกอบที่ 3 “แหล่งที่มาของข้อมูลประเภทข้อเท็จจริงจากองค์กรกลาง”

องค์ประกอบที่ 3 บรรยายได้ด้วยตัวแปรจำนวน 6 ตัวแปร มีน้ำหนักองค์ประกอบมากที่สุดจนถึงน้อยที่สุด ตั้งแต่ 0.730 - 0.530 ตัวแปรที่มีค่าน้ำหนักองค์ประกอบสูงสุด 3 ลำดับแรกคือ ตัวแปรที่ 11 องค์การระดับนานาชาติ เช่น องค์การสหประชาชาติ องค์การเกี่ยวกับสิทธิมนุษยชนสากล ฯลฯ (0.730) ตัวแปรที่ 1 นักวิชาการจากสถาบันการศึกษาที่ไม่ได้อยู่ในพื้นที่ 3 จังหวัดชายแดนใต้ (0.675) ตัวแปรที่ 8 นักการเมืองระดับประเทศที่มาจากพื้นที่ 3 จังหวัดชายแดนใต้ (0.639) แหล่งของความแปรปรวนรวมขององค์ประกอบนี้เท่ากับ 1.794 คิดเป็นร้อยละ 8.545 ของความแปรปรวนทั้งหมด ซึ่งกลุ่มตัวแปรส่วนใหญ่อธิบายถึงแหล่งที่มาของการให้ข้อเท็จจริงที่เกิดขึ้น จังหวัดชายแดนใต้ว่า แหล่งที่มาของข้อเท็จจริงที่เหมาะสมคือ จากองค์กรระดับนานาชาติ ทั้งองค์กรเกี่ยวกับสิทธิมนุษยชน ศาสนา ตลอดจนคณะกรรมการอิสระและองค์กรพัฒนาเอกชน ฯลฯ ผู้วิจัยจึงตั้งชื่อองค์ประกอบด้านนี้ว่า “แหล่งที่มาของข้อมูลประเภทข้อเท็จจริงจากองค์กรกลาง” (ดูตารางน้ำหนักองค์ประกอบในภาคผนวก ค)

ผลรวมของค่าเฉลี่ยในองค์ประกอบนี้มีระดับคุณค่าความเป็นข่าวอยู่ในระดับปานกลาง เมื่อนำตัวแปรทั้งหมดในองค์ประกอบนี้มาจัดลำดับค่าเฉลี่ยพบว่า ตัวแปรทั้ง 6 ตัวแปรที่มีค่าเฉลี่ยอยู่ระหว่าง 3.39 – 2.92 และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานอยู่ระหว่าง 1.14 - 1.08 ตัวแปรที่มีค่าเฉลี่ยมากที่สุดคือ ตัวแปรที่ 11 องค์การระดับนานาชาติ เช่น องค์การสหประชาชาติ องค์การเกี่ยวกับสิทธิมนุษยชนสากล ฯลฯ มีค่าคะแนนเฉลี่ย 3.39 รองลงมาคือ ตัวแปรที่ 8 นักการเมืองระดับประเทศที่มาจากพื้นที่สามจังหวัดชายแดนใต้ มีค่าคะแนนเฉลี่ย 3.37 ลำดับต่อมาคือ ตัวแปรที่ 9 คณะกรรมการอิสระ เช่น คณะกรรมการอิสระเพื่อความสมานฉันท์แห่งชาติ (กอส.) ฯลฯ มีค่าคะแนนเฉลี่ย 3.36 ส่วนตัวแปรที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุดคือ ตัวแปรที่ 236 นักวิชาการจากสถาบันการศึกษาที่ไม่ได้อยู่ในพื้นที่ 3 จังหวัดชายแดนใต้ มีค่าคะแนนเฉลี่ย 2.92 ดังผลในตาราง 62

จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ตารางที่ 62 ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานและระดับความมีคุณค่าเป็นข่าวขององค์ประกอบ “แหล่งที่มาของข้อมูลประเภทข้อเท็จจริงจากองค์กรกลาง”

ลำดับ ที่	ตัว แปรที่	ตัวแปร	X	S.D.	ระดับความ มีคุณค่า เป็นข่าว
1	11	องค์กรระดับนานาชาติ เช่น องค์กรสหประชาชาติ องค์กรเกี่ยวกับสิทธิมนุษยชนสากล ฯลฯ	3.39	1.12	ปานกลาง
2	8	นักการเมืองระดับประเทศที่มาจากพื้นที่ 3 จังหวัด ชายแดนใต้	3.37	1.10	ปานกลาง
3	9	คณะกรรมการอิสระ เช่น คณะกรรมการอิสระเพื่อความ สมานฉันท์แห่งชาติ (กอส.) ฯลฯ	3.36	1.08	ปานกลาง
4	18	องค์กรทางศาสนาในต่างประเทศ เช่น องค์กรมุสลิม ระดับโลก องค์กรมุสลิมในเอเชีย ฯลฯ	3.35	1.14	ปานกลาง
5	10	องค์กรพัฒนาเอกชน (เอ็นจีโอ)	3.34	1.10	ปานกลาง
6	1	นักวิชาการจากสถาบันการศึกษาที่ไม่ได้อยู่ในพื้นที่สาม จังหวัดชายแดนใต้	2.92	1.10	ปานกลาง
รวม			3.29	1.11	ปานกลาง

เมื่อทดสอบความแตกต่างระหว่างค่าเฉลี่ยของกลุ่มตัวอย่างตามความเกี่ยวข้องกับวิกฤตการณ์พบว่า มีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญที่ระดับ 0.01 แสดงว่า กลุ่มตัวอย่างแต่ละกลุ่มประเมินระดับคุณค่าข่าวกับ องค์ประกอบนี้แตกต่างกัน เมื่อนำมาทดสอบความแตกต่างรายคู่ตามวิธีของ Scheffé พบว่า กลุ่มผู้เชี่ยวชาญด้าน วิกฤตการณ์ให้คุณค่าข่าวกับองค์ประกอบ “แหล่งที่มาของข้อมูลประเภทข้อเท็จจริงจากองค์กรกลาง” มากกว่ากลุ่ม ภาครัฐ ตามผลในตารางที่ 63

ตารางที่ 63 การเปรียบเทียบความแตกต่างในการประเมินระดับคุณค่าข่าวในองค์ประกอบ “แหล่งที่มาของข้อมูล ประเภทข้อเท็จจริงจากองค์กรกลาง” ตามกลุ่มตัวอย่างที่มีความเกี่ยวข้องกับวิกฤตการณ์แตกต่างกัน

กลุ่มตัวอย่างที่มีความเกี่ยวข้องกับวิกฤตการณ์	องค์ประกอบด้าน “แหล่งที่มาของข้อมูล ประเภทข้อเท็จจริงจากองค์กรกลาง”				
	n	X	S.D.	F	P
1. ผู้เชี่ยวชาญด้านวิกฤตการณ์	100	3.478	0.768	4.416	0.004**
2. ภาครัฐ	115	3.071	0.993		
3. นักสื่อสารมวลชน	109	3.340	0.731		
4. ประชาชนทั่วไป	178	3.279	0.760		
คู่ที่แตกต่างกัน	1 > 2				

**P<0.01

ในองค์ประกอบ “แหล่งที่มาของข้อมูลประเภทข้อเท็จจริงจากองค์กรกลาง” แหล่งข่าวที่มีค่าเฉลี่ยมากที่สุด ในองค์ประกอบนี้คือ ข้อมูลประเภทข้อเท็จจริงจากองค์กรระดับนานาชาติ เช่น องค์กรสหประชาชาติ องค์กรเกี่ยวกับสิทธิมนุษยชนสากล ฯลฯ รองลงมาคือ นักการเมืองระดับประเทศที่มาจากพื้นที่ 3 จังหวัดชายแดนใต้ คณะกรรมการอิสระ เช่น คณะกรรมการอิสระเพื่อความสมานฉันท์แห่งชาติ (กอส.) ฯลฯ องค์กรทางศาสนาในต่างประเทศ เช่น องค์กรมุสลิมระดับโลก องค์กรมุสลิมในเอเชีย ฯลฯ องค์กรพัฒนาเอกชน (เอ็นจีโอ) และ นักวิชาการจากสถาบันการศึกษาที่ไม่ได้อยู่ในพื้นที่ 3 จังหวัดชายแดนใต้ โดยกลุ่มผู้ให้ข้อมูลในการสัมภาษณ์เห็นว่า บุคคลเหล่านี้จะเป็นผู้ที่ไม่มีความประนีประนอมจากการเปิดเผยข้อเท็จจริง รวมทั้งเป็นองค์กรที่ไม่ได้ตั้งอยู่ในพื้นที่จังหวัดชายแดนใต้ จึงน่าจะไม่มีอคติแอบแฝงในการเปิดเผยข้อมูล

“ข้อมูลในภาคใต้น่าจะมาจากคณะกรรมการที่เป็นกลางบ้างนะ จะเป็น กอส.หรืออะไรก็ตามแต่ที่สังคมรู้สึกว่าเป็นกลาง ไม่ได้มีส่วนได้ส่วนเสียกับฝ่ายใด น่าจะให้ความหลากหลายในความคิดได้มาก เพราะคณะทำงานของเขามาจากคนที่หลากหลาย น่าจะทำให้ได้รู้ความจริงรอบด้าน” (ปราโมทย์ ภูมิพันธ์, สัมภาษณ์ 9 พฤษภาคม 2550)

“เอ็นจีโอก็เป็นแหล่งข้อมูลส่วนหนึ่ง มีเอ็นจีโอหลายองค์กรที่พยายามจะช่วยเหลือชาวบ้านควบคู่ไปกับรัฐ ซึ่งรัฐเองกำลังไม่พอ ทำให้เข้าถึงการแก้ไขปัญหาพร้อมกับชาวบ้านได้ไม่เพียงพอ เอ็นจีโอก็มีข้อมูลส่วนหนึ่ง ชาวบ้านก็มีข้อมูลส่วนหนึ่ง รัฐก็มีอีกข้อมูลหนึ่ง ดังนั้นต้องเปิดเวทีให้ทั้งรัฐ ให้เจ้าของปัญหา คือ ชาวบ้านกับเอ็นจีโอที่ต้องเข้ามาช่วย ร่วมทั้งนักวิชาการ ร่วมทั้งสื่อด้วย เปิดเวทีให้มีพื้นที่ที่จะพูดคุยกัน” (จิราพร บุนนาค, สัมภาษณ์ 24 มกราคม 2550)

(5.2) แหล่งที่มาของข้อมูลประเภท “ความคิดเห็น”

ผู้วิจัยวิเคราะห์องค์ประกอบด้วยโปรแกรมสำเร็จรูป โดยการคำนวณค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ระหว่างตัวแปร 17 ตัวโดยใช้สูตรของ Pearson's Product Moment Correlation เพื่อพิจารณาค่า KMO and Bartlett's test พบว่า ค่าดัชนี Kaiser-Meyer-Okin = 0.921 ซึ่งมากกว่า 0.5 และเข้าใกล้ 1 แสดงว่าข้อมูลเหมาะสมในการใช้เทคนิควิเคราะห์องค์ประกอบ และจากการทดสอบสมมติฐานด้วย Bartlett's test of sphericity ได้ค่า Significance = 0.000 ซึ่งน้อยกว่า 0.05 จึงปฏิเสธสมมติฐาน นั่นคือ เมทริกซ์สหสัมพันธ์ที่ได้ไม่เป็นเมทริกซ์เอกลักษณ์ แสดงว่า ตัวแปรต่างๆ มีความสัมพันธ์กัน จึงใช้ตัวแปรในการวิเคราะห์องค์ประกอบได้ทั้งหมด และเมื่อวิเคราะห์องค์ประกอบโดยวิธีองค์ประกอบหลัก หมุนแกนแบบอโรโคโนลด้วยวิธีแวนเดอร์เวอริแมกซ์ได้ตัวแปรที่ไม่มี ความสัมพันธ์กันและมีอิสระต่อกันจำนวน 17 ตัวแปร และองค์ประกอบที่มีค่าไอเกนมากกว่าหรือเท่ากับ 1.0 มีจำนวน 2 องค์ประกอบ ซึ่งแต่ละองค์ประกอบมีค่าไอเกน 9.364 - 1.409 สามารถอธิบายความแปรปรวนได้ร้อยละ 55.083 - 8.285 และอธิบายความแปรปรวนโดยรวมได้ร้อยละ 63.368 ดังผลในตารางที่ 64

ตารางที่ 64 ค่าไอเกน ร้อยละของความแปรปรวน และร้อยละสะสมของความแปรปรวนขององค์ประกอบหลัก คุณค่าทางด้านแหล่งที่มาของข้อมูลประเภท “ความคิดเห็น” ในการเสนอข่าววิกฤตการณ์ความไม่สงบในสามจังหวัดชายแดนใต้

องค์ประกอบที่	ค่าไอเกน	ร้อยละของความแปรปรวน	ร้อยละสะสมของความแปรปรวน
1	9.364	55.083	55.083
2	1.409	8.285	63.368

เมื่อนำผลรวมของค่าเฉลี่ยในองค์ประกอบทั้ง 2 องค์ประกอบมาจัดลำดับและแปลความหมายผลรวมของค่าเฉลี่ยเพื่อแสดงระดับของความมีคุณค่าสมควรเป็นข่าวขององค์ประกอบนั้นๆ พบว่า องค์ประกอบของข้อมูลและเรื่องราวในวิกฤตการณ์ความไม่สงบในสามจังหวัดชายแดนภาคใต้ด้านแหล่งที่มาของข้อมูลประเภท “ความคิดเห็น” มีระดับคุณค่าข่าวจากมากไปน้อย ได้แก่ องค์ประกอบที่ 1 “แหล่งที่มาของข้อมูลประเภทความคิดเห็นจากคนในพื้นที่” มีค่าคะแนนเฉลี่ยรวม 3.46 รองลงมาคือ องค์ประกอบที่ 2 “แหล่งที่มาของข้อมูลประเภทความคิดเห็นจากองค์กรนานาชาติ” มีค่าคะแนนเฉลี่ยรวม 3.22 ทั้ง 2 องค์ประกอบนี้มีระดับคุณค่าข่าวอยู่ในระดับปานกลาง ดังผลในตารางต่อไปนี้

ตารางที่ 65 ลำดับค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานและระดับความมีคุณค่าเป็นข่าวในองค์ประกอบด้านแหล่งที่มาของข้อมูลประเภทความคิดเห็น

ลำดับที่	องค์ประกอบด้านแหล่งที่มาของข้อมูลประเภทความคิดเห็น	X	S.D.	ระดับความมีคุณค่าเป็นข่าว
1	องค์ประกอบที่ 1 “แหล่งที่มาของข้อมูลประเภทความคิดเห็นจากคนในพื้นที่”	3.46	1.08	ปานกลาง
2	องค์ประกอบที่ 2 “แหล่งที่มาของข้อมูลประเภทความคิดเห็นจากองค์กรอิสระและองค์กรนานาชาติ”	3.22	1.13	ปานกลาง

โดยองค์ประกอบของคุณลักษณะการนำเสนอข้อมูลและเรื่องราวที่มีคุณค่าข่าวในวิกฤตการณ์ความไม่สงบในสามจังหวัดชายแดนภาคใต้ด้านแหล่งที่มาของข้อมูลประเภทความคิดเห็น มีรายละเอียดของแต่ละองค์ประกอบดังนี้

องค์ประกอบที่ 1 “แหล่งที่มาของข้อมูลประเภทความคิดเห็นจากคนในพื้นที่”

องค์ประกอบที่ 1 บรรยายได้ด้วยตัวแปรจำนวน 11 ตัวแปร มีน้ำหนักองค์ประกอบมากที่สุดจนถึงน้อยที่สุด ตั้งแต่ 0.803 - 0.601 ตัวแปรที่มีน้ำหนักองค์ประกอบสูงสุด 3 ลำดับแรกคือ ตัวแปรที่ 15 ข้าราชการท้องถิ่นในพื้นที่ เช่น กำนัน ผู้ใหญ่บ้าน อบต. ฯลฯ (0.803) ตัวแปรที่ 5 ทหาร ตำรวจ และเจ้าหน้าที่ของรัฐที่เป็นระดับปฏิบัติการ (0.800) ตัวแปรที่ 6 ผู้บังคับบัญชาและเจ้าหน้าที่ของรัฐที่เป็นมุสลิม (0.786) แหล่งของความแปรปรวนรวมขององค์ประกอบนี้เท่ากับ 9.364 คิดเป็นร้อยละ 55.083 ของความแปรปรวนทั้งหมด ซึ่งกลุ่มตัวแปรส่วนใหญ่อธิบายถึงแหล่งที่มาของการให้ความคิดเห็นต่อสถานการณ์จังหวัดชายแดนใต้ว่า แหล่งที่มาของความคิดเห็นที่เหมาะสมคือ ผู้นำความคิดในชุมชนและผู้นำทางศาสนาในพื้นที่ ประชาชนที่เป็นคนไทยมุสลิม ข้าราชการท้องถิ่นในพื้นที่ เจ้าหน้าที่ของรัฐในระดับปฏิบัติการ ตลอดจนผู้บังคับบัญชาและเจ้าหน้าที่ของรัฐที่เป็นมุสลิม ฯลฯ ผู้วิจัยจึงตั้งชื่อองค์ประกอบด้านนี้ว่า “แหล่งที่มาของข้อมูลประเภทความคิดเห็นจากคนในพื้นที่” (ดูตารางน้ำหนักองค์ประกอบในภาคผนวก ค)

ผลรวมของค่าเฉลี่ยในองค์ประกอบนี้มีระดับคุณค่าความเป็นชาวอยู่ในระดับปานกลาง เมื่อนำตัวแปรทั้งหมดในองค์ประกอบนี้มาจัดลำดับค่าเฉลี่ยพบว่า ตัวแปรทั้ง 11 ตัวแปรที่มีค่าเฉลี่ยอยู่ระหว่าง 3.63 – 3.22 และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานอยู่ระหว่าง 1.15 - 1.01 ตัวแปรที่มีค่าเฉลี่ยมากที่สุดคือ ตัวแปรที่ 16 ผู้นำความคิดในชุมชนและผู้นำทางศาสนาในพื้นที่ เช่น ประธานชมรม ตาลีกา ได้ะคุรุ พระสงฆ์ ได้ะอิหม่าม บาบอ ฯลฯ มีค่าคะแนนเฉลี่ย 3.63 รองลงมาคือ ตัวแปรที่ 14 ประชาชนที่เห็นเหตุการณ์ที่เป็นคนไทยมุสลิม มีค่าคะแนนเฉลี่ย 3.60 และตัวแปรที่ 15 ข้าราชการท้องถิ่นในพื้นที่ เช่น กำนัน ผู้ใหญ่บ้าน อบต. ฯลฯ มีค่าคะแนนเฉลี่ย 3.52 ส่วนตัวแปรที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุดคือ ตัวแปรที่ 8 นักการเมืองระดับประเทศที่มาจากพื้นที่สามจังหวัดชายแดนใต้ มีค่าคะแนนเฉลี่ย 3.22 ดังผลในตารางที่ 66

ตารางที่ 66 ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานและระดับความมีคุณค่าเป็นข่าวขององค์ประกอบ “แหล่งที่มาของข้อมูลประเภทความคิดเห็นจากคนในพื้นที่”

ลำดับ ที่	ตัว แปรที่	ตัวแปร	X	S.D.	ระดับความ มีคุณค่า เป็นข่าว
1	16	ผู้นำความคิดในชุมชนและผู้นำทางศาสนาในพื้นที่ เช่น ประธานชมรม ตาสิกา ไต๊ะครู พระสงฆ์ ไต๊ะอิหม่าม บา บอ ฯลฯ	3.63	1.15	มาก
2	14	ประชาชนที่เห็นเหตุการณ์ที่เป็นคนไทยมุสลิม	3.60	1.01	มาก
3	15	ข้าราชการท้องถิ่นในพื้นที่ เช่น กำนัน ผู้ใหญ่บ้าน อบต. ฯลฯ	3.52	1.08	มาก
4	13	ประชาชนที่เห็นเหตุการณ์ที่เป็นคนไทยพุทธ	3.51	1.03	มาก
5	2	นักวิชาการจากสถาบันการศึกษาที่อยู่ในพื้นที่สาม จังหวัดชายแดนใต้	3.50	1.08	มาก
6	4	ผู้บริหารประเทศและข้าราชการระดับผู้บังคับบัญชา เช่น นายกรัฐมนตรี รัฐมนตรี แม่ทัพภาค โฆษก ฯลฯ	3.47	1.10	ปานกลาง
7	5	ทหาร ตำรวจ และเจ้าหน้าที่ของรัฐที่เป็นระดับปฏิบัติการ	3.46	1.09	ปานกลาง
8	3	นักวิชาการมุสลิม	3.42	1.08	ปานกลาง
9	6	ผู้บังคับบัญชาและเจ้าหน้าที่ของรัฐที่เป็นมุสลิม	3.40	1.04	ปานกลาง
10	7	นักการเมืองท้องถิ่นในพื้นที่สามจังหวัดชายแดนใต้	3.30	1.11	ปานกลาง
11	8	นักการเมืองระดับประเทศที่มาจากพื้นที่สามจังหวัด ชายแดนใต้	3.22	1.11	ปานกลาง
รวม			3.46	1.08	ปานกลาง

เมื่อทดสอบความแตกต่างระหว่างค่าเฉลี่ยของกลุ่มตัวอย่างตามความเกี่ยวข้องกับวิกฤตการณ์พบว่า มีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญที่ระดับ 0.01 แสดงว่า กลุ่มตัวอย่างแต่ละกลุ่มประเมินระดับคุณค่าข่าวกับองค์ประกอบนี้แตกต่างกัน เมื่อนำมาทดสอบความแตกต่างรายคู่ตามวิธีของ Scheffé พบว่า กลุ่มนักสื่อสารมวลชนให้คุณค่าข่าวกับองค์ประกอบ “แหล่งที่มาของข้อมูลประเภทความคิดเห็นจากคนในพื้นที่” มากกว่ากลุ่มภาครัฐตามผลในตารางที่ 67

ตารางที่ 67 การเปรียบเทียบความแตกต่างในการประเมินระดับคุณค่าข่าวในองค์ประกอบ “แหล่งที่มาของข้อมูลประเภทความคิดเห็นจากคนในพื้นที่” ตามกลุ่มตัวอย่างที่มีความเกี่ยวข้องกับวิกฤตการณ์แตกต่าง

กลุ่มตัวอย่างที่มีความเกี่ยวข้องกับวิกฤตการณ์	องค์ประกอบด้าน “แหล่งที่มาของข้อมูลประเภทความคิดเห็นจากคนในพื้นที่”				
	n	X	S.D.	F	P
1. ผู้เชี่ยวชาญด้านวิกฤตการณ์	100	3.381	0.716	4.060	0.007**
2. ภาครัฐ	115	3.308	1.034		
3. นักสื่อสารมวลชน	109	3.697	0.727		
4. ประชาชนทั่วไป	178	3.451	0.845		
คู่ที่แตกต่างกัน	3 > 2				

**P<0.01

ในองค์ประกอบ “แหล่งที่มาของข้อมูลประเภทความคิดเห็นจากคนในพื้นที่” แหล่งข่าวที่มีค่าเฉลี่ยมากที่สุดขององค์ประกอบนี้คือ ข้อมูลประเภทความคิดเห็นจากผู้นำความคิดในชุมชนและผู้นำทางศาสนาในพื้นที่ เช่น ประธานชมรม ตาลีกา ไต๊ะครู พระสงฆ์ ไต๊ะอิหม่าม บาบอ ฯลฯ รองลงมาคือ ประชาชนที่เห็นเหตุการณ์ที่เป็นคนไทยมุสลิม ข้าราชการท้องถิ่นในพื้นที่ เช่น กำนัน ผู้ใหญ่บ้าน อบต. ฯลฯ ประชาชนที่เห็นเหตุการณ์ที่เป็นคนไทยพุทธ และนักวิชาการจากสถาบันการศึกษาที่อยู่ในพื้นที่สามจังหวัดชายแดนใต้

“ถ้ารัฐบาลอยากรู้ว่าชาวบ้านเขาคิดเห็นอย่างไรกับเรื่องราวทุกวันนี้ คิดอย่างไรกับรัฐบาล บางทีการหาแหล่งข่าวอาจจะต้องมองจากคนในพื้นที่ว่าเขาเชื่อใคร คนในพื้นที่อาจจะเชื่อผู้นำศาสนาบางคนที่มีภาคปฏิบัติที่เขาดูแลนำเลื่อมใส ก็จะไปเล่าทุกซอกทุกขของเขา นักข่าวจึงต้องไปถามผู้นำชุมชนด้วย แล้วก็ควรจะถามคนที่เกาะติดพื้นที่ กลุ่มภาคประชาสังคมหรือแม้กระทั่งภาคธุรกิจเอกชน ซึ่งเขาก็อยู่ในพื้นที่นั่นแหละ ซึ่งก็ขึ้นอยู่กับความเหมาะสมเป็นแหล่งข่าวในแต่ละประเด็นด้วยจะได้ไม่ผูกมัดอยู่กับภาครัฐเท่านั้น แหล่งข้อมูลที่น่าจะให้ความสนใจมากขึ้นคือ ส่วนที่อยู่กึ่งกลางระหว่างภาครัฐกับประชาชนก็คือ องค์การปกครองส่วนท้องถิ่นพวก อบจ. เทศบาล นายกเทศมนตรี นายก อบจ. ฯลฯ ข่าวต้องให้พื้นที่การสื่อสารแก่คนเหล่านี้ด้วย เพราะเขาคือตัวแทนของคนในพื้นที่ เขาก็น่าจะให้ความรู้ความเห็นได้ดี เพราะถ้าเขาพูดอะไรไปในทางที่ประชาชนรับไม่ได้ เขาก็เดือดร้อน” (รศ.ดร.โคทม อารียา, สัมภาษณ์ 25 เมษายน 2550)

ผลการศึกษาร่วมกับองค์ประกอบด้าน “แหล่งที่มาของข้อมูลประเภทความคิดเห็นจากคนในพื้นที่” ยังพบว่า กลุ่มตัวอย่างมีความเห็นว่าข้อมูลประเภทความคิดเห็นสมควรจะมาจากแหล่งข่าวที่เป็นผู้บริหารประเทศและข้าราชการระดับผู้บังคับบัญชา เช่น นายกรัฐมนตรี รัฐมนตรี แม่ทัพภาค ๓ ฯลฯ รวมถึงทหาร ตำรวจ และเจ้าหน้าที่ของรัฐที่เป็นระดับปฏิบัติการ นักวิชาการมุสลิม ผู้บังคับบัญชาและเจ้าหน้าที่ของรัฐที่เป็นมุสลิม นักการเมืองท้องถิ่นในพื้นที่สามจังหวัดชายแดนใต้ และนักการเมืองระดับประเทศที่มาจากพื้นที่สามจังหวัดชายแดนใต้

“ในบรรดานักวิชาการมุสลิม มันมีทั้งแบบสุดโต่ง แบบกลางๆ แบบเบาๆ ก็มี แต่อย่างไรก็ตาม เราจะพลาดข้อมูลจากคนกลุ่มนี้ไม่ได้ ความรู้ความเห็นของเขามีค่าและใกล้เคียงสิ่งที่เป็นจริงในพื้นที่ที่สุด ถึงแม้ นักวิชาการจะให้ข้อมูลที่ Bias แต่เวลาสื่อไปสัมภาษณ์ก็ไม่ควรไปสัมภาษณ์นักวิชาการคนเดียว เอาให้มัน หลากหลายเพื่อตรวจสอบข้อมูลกันด้วย แล้วเอาข้อมูลทั้งหลายมาประมวล” (ซูฮัยมีย์ อาแว, สัมภาษณ์ 29 สิงหาคม 2549)

องค์ประกอบที่ 2 “แหล่งที่มาของข้อมูลประเภทความคิดเห็นจากองค์กรอิสระและองค์กรนานาชาติ”

องค์ประกอบที่ 2 บรรยายได้ด้วยตัวแปรจำนวน 6 ตัวแปร มีน้ำหนักองค์ประกอบมากที่สุดจนถึงน้อยที่สุด ตั้งแต่ 0.885 - 0.514 ตัวแปรที่มีค่าน้ำหนักองค์ประกอบสูงสุด 3 ลำดับแรกคือ ตัวแปรที่ 11 องค์การระดับนานาชาติ เช่น องค์การสหประชาชาติ องค์การเกี่ยวกับสิทธิมนุษยชนสากล ฯลฯ (0.885) ตัวแปรที่ 10 องค์การพัฒนาเอกชน (เอ็นจีโอ) (0.837) ตัวแปรที่ 12 องค์การทางศาสนาในต่างประเทศ เช่น องค์การมุสลิมระดับโลก องค์การมุสลิมในเอเชีย (0.765) แหล่งของความแปรปรวนรวมขององค์ประกอบนี้เท่ากับ 1.409 คิดเป็นร้อยละ 8.285 ของความแปรปรวนทั้งหมด ซึ่งกลุ่มตัวแปรส่วนใหญ่อธิบายถึงแหล่งที่มาของการให้ความคิดเห็นต่อสถานการณ์จังหวัดชายแดนใต้ว่า แหล่งที่มาของความคิดเห็นที่เหมาะสมคือ องค์การระดับนานาชาติ คณะกรรมการอิสระ องค์การพัฒนาเอกชน (เอ็นจีโอ) องค์การทางศาสนาในต่างประเทศ ฯลฯ ผู้วิจัยจึงตั้งชื่อองค์ประกอบด้านนี้ว่า “แหล่งที่มาของข้อมูลประเภทความคิดเห็นจากองค์กรอิสระและองค์กรนานาชาติ” (ดูตารางน้ำหนักองค์ประกอบในภาคผนวก ค)

ผลรวมของค่าเฉลี่ยในองค์ประกอบนี้มีระดับคุณค่าความเป็นข่าวอยู่ในระดับปานกลาง เมื่อนำตัวแปรทั้งหมดในองค์ประกอบนี้มาจัดลำดับค่าเฉลี่ยพบว่า ตัวแปรทั้ง 6 ตัวแปรที่มีค่าเฉลี่ยอยู่ระหว่าง 3.30 - 2.97 และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานอยู่ระหว่าง 1.20 - 1.05 ตัวแปรที่มีค่าเฉลี่ยมากที่สุดคือ ตัวแปรที่ 11 องค์การระดับนานาชาติ เช่น องค์การสหประชาชาติ องค์การเกี่ยวกับสิทธิมนุษยชนสากล ฯลฯ มีค่าคะแนนเฉลี่ย 3.30 รองลงมาคือ ตัวแปรที่ 9 คณะกรรมการอิสระ เช่น คณะกรรมการอิสระเพื่อความสมานฉันท์แห่งชาติ (กอส.) ฯลฯ และตัวแปรที่ 17 แหล่งข่าวที่ไม่เปิดเผยชื่อเพื่อความปลอดภัย มีค่าคะแนนเฉลี่ยเท่ากับคือ 3.29 ส่วนตัวแปรที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุดคือ ตัวแปรที่ 1 นักวิชาการจากสถาบันการศึกษาที่ไม่ได้อยู่ในพื้นที่สามจังหวัดชายแดนใต้ มีค่าคะแนนเฉลี่ย 2.97 ดังผลในตารางที่ 68

ตารางที่ 68 ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานและระดับความมีคุณค่าเป็นข่าวขององค์ประกอบ “แหล่งที่มาของข้อมูลประเภทความคิดเห็นจากองค์กรอิสระและองค์กรนานาชาติ”

ลำดับ ที่	ตัว แปรที่	ตัวแปร	X	S.D.	ระดับความ มีคุณค่า เป็นข่าว
1	11	องค์กรระดับนานาชาติ เช่น องค์กรสหประชาชาติ องค์กรเกี่ยวกับสิทธิมนุษยชนสากล ฯลฯ	3.30	1.20	ปานกลาง
2	9	คณะกรรมการอิสระ เช่น คณะกรรมการอิสระเพื่อความ สมานฉันท์แห่งชาติ (กอส.) ฯลฯ	3.29	1.11	ปานกลาง
3	17	แหล่งข่าวที่ไม่เปิดเผยชื่อเพื่อความปลอดภัย	3.29	1.11	ปานกลาง
4	10	องค์กรพัฒนาเอกชน (เอ็นจีโอ)	3.24	1.12	ปานกลาง
5	12	องค์กรทางศาสนาในต่างประเทศ เช่น องค์กรมุสลิม ระดับโลก องค์กรมุสลิมในเอเชีย	3.22	1.17	ปานกลาง
6	1	นักวิชาการจากสถาบันการศึกษาที่ไม่ได้อยู่ในพื้นที่ 3 จังหวัดชายแดนใต้	2.97	1.05	ปานกลาง
รวม			3.22	1.13	ปานกลาง

เมื่อทดสอบความแตกต่างระหว่างค่าเฉลี่ยของกลุ่มตัวอย่างตามความเกี่ยวข้องกับวิกฤตการณ์พบว่า มีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญที่ระดับ 0.01 แสดงว่า กลุ่มตัวอย่างแต่ละกลุ่มประเมินระดับคุณค่าข่าวกับ องค์ประกอบนี้แตกต่างกัน เมื่อนำมาทดสอบความแตกต่างรายคู่ตามวิธีของ Scheffé พบว่า กลุ่มผู้เชี่ยวชาญด้าน วิกฤตการณ์และกลุ่มนักสื่อสารมวลชนให้คุณค่าข่าวกับองค์ประกอบ “แหล่งที่มาของข้อมูลประเภทความคิดเห็น จากองค์กรอิสระและองค์กรนานาชาติ” มากกว่ากลุ่มภาครัฐ ตามผลในตารางที่ 69

ตารางที่ 69 การเปรียบเทียบความแตกต่างในการประเมินระดับคุณค่าข่าวในองค์ประกอบ “แหล่งที่มาของข้อมูล ประเภทความคิดเห็นจากองค์กรอิสระและองค์กรนานาชาติ” ตามกลุ่มตัวอย่างที่มีความเกี่ยวข้องกับวิกฤตการณ์ แตกต่างกัน

กลุ่มตัวอย่างที่มีความเกี่ยวข้องกับวิกฤตการณ์	องค์ประกอบด้าน “แหล่งที่มาของข้อมูลประเภท ความคิดเห็นจากองค์กรอิสระและองค์กรนานาชาติ”				
	n	X	S.D.	F	P
1. ผู้เชี่ยวชาญด้านวิกฤตการณ์	100	3.343	0.741	4.381	0.005**
2. ภาครัฐ	115	2.964	1.067		
3. นักสื่อสารมวลชน	109	3.360	0.844		
4. ประชาชนทั่วไป	178	3.210	0.856		
คู่ที่แตกต่างกัน	1, 3 > 2				

**P<0.01

ในองค์ประกอบด้าน “แหล่งที่มาของข้อมูลประเภทความคิดเห็นจากองค์กรอิสระและองค์กรนานาชาติ” มีความเหมาะสมเสนอเป็นข่าวในระดับปานกลางทุกข้อ แหล่งข่าวที่มีค่าเฉลี่ยมากที่สุดในองค์ประกอบนี้คือ ความคิดเห็นจากองค์กรระดับนานาชาติ เช่น องค์กรสหประชาชาติ องค์กรเกี่ยวกับสิทธิมนุษยชนสากล ฯลฯ รองลงมาคือ คณะกรรมการอิสระ เช่น คณะกรรมการอิสระเพื่อความสมานฉันท์แห่งชาติ (กอส.) ฯลฯ แหล่งข่าวที่ไม่เปิดเผยชื่อเพื่อความปลอดภัย องค์กรพัฒนาเอกชน (เอ็นจีโอ) องค์กรทางศาสนาในต่างประเทศ เช่น องค์กรมุสลิมระดับโลก องค์กรมุสลิมในเอเชีย และนักวิชาการจากสถาบันการศึกษาที่ไม่ได้อยู่ในพื้นที่ 3 จังหวัดชายแดนใต้

“อยากได้ข้อมูลข่าวสารจากต่างประเทศ ว่าภาพที่เขามองเข้ามาหรือความรู้สึกที่มีต่อปัญหาในบ้านเรา เป็นอย่างไรบ้าง หรือองค์กรอิสลามที่ศูนย์กลางอยู่มาเลย เค้าก็จะมีมุมมองอีกแบบหนึ่ง อยากให้สื่อบอกว่า ข่าวสารจากต่างประเทศคิดอย่างไรกับสถานการณ์ในไทย” (ปราโมทย์ ภูมิพันธ์, สัมภาษณ์ 9 พฤษภาคม 2550)

“การมาเยือนของเลขาธิการ OIC ผมไม่ทราบว่ามีผลจนให้ความสนใจมากน้อยแค่ไหน อันที่จริงในเรื่องนี้ ถ้าสื่อมวลชนให้ความสนใจ ผมคิดว่ามีแต่ประโยชน์ เพราะว่าสิ่งที่เกิดขึ้นขณะนี้คือ ความไม่เข้าใจในสถานการณ์และการจัดการปัญหาของภาครัฐ เพราะฉะนั้นในเรื่องใดที่จะช่วยให้ชาวมุสลิมที่อยู่ในประเทศต่างๆ ทั่วโลก เขาเข้าใจว่าสิ่งที่เกิดขึ้นไม่ใช่ว่าคนมุสลิมในจังหวัดภาคใต้ถูกเบียดเบียนในเชิงศาสนา การเสนอข่าวอันนี้จะเป็นประโยชน์มาก ขณะเดียวกันเราก็ต้องการทราบความรู้สึกหรือปฏิกิริยาของเขาต่อสถานการณ์ที่เกิดขึ้น เพราะเขาเป็นเลขาธิการขององค์กรที่มีสมาชิกมุสลิมตั้งหลายสิบประเทศ ถ้าว่าไปตามจริงก็อาจจะสำคัญกว่าอาเซียนนะ” (รศ.ดร.โคทม อารียา, สัมภาษณ์ 25 เมษายน 2550)

(5.3) แหล่งที่มาของข้อมูลประเภท “การวิเคราะห์สถานการณ์”

ผู้วิจัยวิเคราะห์องค์ประกอบด้วยโปรแกรมสำเร็จรูป โดยการคำนวณค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ระหว่างตัวแปร 19 ตัวโดยใช้สูตรของ Pearson's Product Moment Correlation เพื่อพิจารณาค่า KMO and Bartlett's test พบว่า ค่าดัชนี Kaiser-Meyer-Okin = 0.932 ซึ่งมากกว่า 0.5 และเข้าใกล้ 1 แสดงว่าข้อมูลเหมาะสมในการใช้เทคนิควิเคราะห์องค์ประกอบ และจากการทดสอบสมมติฐานด้วย Bartlett's test of sphericity ได้ค่า Significance = 0.000 ซึ่งน้อยกว่า 0.05 จึงปฏิเสธสมมติฐาน นั่นคือ เมทริกซ์สหสัมพันธ์ที่ได้ไม่เป็นเมทริกซ์เอกลักษณ์ แสดงว่า ตัวแปรต่างๆ มีความสัมพันธ์กัน จึงใช้ตัวแปรในการวิเคราะห์องค์ประกอบได้ทั้งหมด และเมื่อวิเคราะห์องค์ประกอบโดยวิธีองค์ประกอบหลัก หมุนแกนแบบอโรโคโนลด้วยวิธีแวนริแมกซ์ ได้ตัวแปรที่ไม่มี ความสัมพันธ์กันและมีอิสระต่อกันจำนวน 19 ตัวแปร และองค์ประกอบที่มีค่าไอเกนมากกว่าหรือเท่ากับ 1.0 มีจำนวน 3 องค์ประกอบ มีร้อยละสะสมของความแปรปรวน 68.291 แต่เมื่อพิจารณาจากค่าไอเกนแล้วพบว่า องค์ประกอบที่ 3 ไม่มีตัวแปรที่อธิบายองค์ประกอบนั้นตั้งแต่ 3 ตัวขึ้นไป และบางตัวแปรในองค์ประกอบมีน้ำหนัก องค์ประกอบ (Factor loading) ไม่ถึง 0.40 ผู้วิจัยจึงตัดออกให้เหลือเพียง 2 องค์ประกอบ ซึ่งแต่ละองค์ประกอบมีค่าไอเกน 10.470 – 1.326 สามารถอธิบายความแปรปรวนได้ร้อยละ 55.104 – 6.977 และอธิบายความแปรปรวนโดยรวมได้ร้อยละ 62.081 ดังผลในตารางที่ 70

ตารางที่ 70 ค่าไอเกน ร้อยละของความแปรปรวน และร้อยละสะสมของความแปรปรวนขององค์ประกอบหลัก คุณค่าทางด้านแหล่งที่มาของข้อมูลประเภท “การวิเคราะห์สถานการณ์” ในการเสนอข่าววิกฤตการณ์ความไม่สงบในสามจังหวัดชายแดนใต้

องค์ประกอบที่	ค่าไอเกน	ร้อยละของความแปรปรวน	ร้อยละสะสมของความแปรปรวน
1	10.470	55.104	55.104
2	1.326	6.977	62.081
3	1.180	6.211	68.291

เมื่อนำผลรวมของค่าเฉลี่ยในองค์ประกอบทั้ง 2 องค์ประกอบมาจัดลำดับและแปลความหมายผลรวมของค่าเฉลี่ยเพื่อแสดงระดับของควมมีคุณค่าสมควรเป็นข่าวขององค์ประกอบนั้นๆ พบว่า องค์ประกอบของข้อมูลและเรื่องราวในวิกฤตการณ์ความไม่สงบในสามจังหวัดชายแดนภาคใต้ด้านแหล่งที่มาของข้อมูลประเภท “การวิเคราะห์สถานการณ์” มีระดับคุณค่าข่าวจากมากไปน้อย ได้แก่ องค์ประกอบที่ 1 “แหล่งที่มาของข้อมูลประเภทการวิเคราะห์สถานการณ์จากนักวิชาการและผู้บริหารประเทศ” มีค่าคะแนนเฉลี่ยรวม 3.45 รองลงมาคือ องค์ประกอบที่ 2 “แหล่งที่มาของข้อมูลประเภทการวิเคราะห์สถานการณ์จากองค์กรอิสระและองค์กรนานาชาติ” มีค่าคะแนนเฉลี่ยรวม 3.20 ทั้ง 2 องค์ประกอบนี้มีคุณค่าข่าวอยู่ในระดับปานกลาง ดังผลในตารางต่อไปนี้

ตารางที่ 71 ลำดับค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานและระดับความมีคุณค่าเป็นข่าวในองค์ประกอบด้านแหล่งที่มาของข้อมูลประเภท “การวิเคราะห์สถานการณ์” ในการเสนอข่าววิกฤตการณ์ความไม่สงบในสามจังหวัดชายแดนใต้

ลำดับที่	องค์ประกอบด้านแหล่งที่มาของข้อมูลประเภทวิเคราะห์สถานการณ์	X	S.D.	ระดับความมีคุณค่าเป็นข่าว
1	องค์ประกอบที่ 1 “แหล่งที่มาของข้อมูลประเภทการวิเคราะห์สถานการณ์จากนักวิชาการและผู้บริหารประเทศ”	3.45	1.06	ปานกลาง
2	องค์ประกอบที่ 2 “แหล่งที่มาของข้อมูลประเภทการวิเคราะห์สถานการณ์จากสื่อมวลชนและองค์กรนานาชาติ”	3.20	1.11	ปานกลาง

โดยองค์ประกอบของคุณลักษณะการนำเสนอข้อมูลและเรื่องราวที่มีคุณค่าข่าวในวิกฤตการณ์ความไม่สงบในสามจังหวัดชายแดนภาคใต้ด้านแหล่งที่มาของข้อมูลประเภท “การวิเคราะห์สถานการณ์” มีรายละเอียดของแต่ละองค์ประกอบดังนี้

องค์ประกอบที่ 1 “แหล่งที่มาของข้อมูลประเภทการวิเคราะห์สถานการณ์จากนักวิชาการและผู้บริหารประเทศ”

องค์ประกอบที่ 1 บรรยายได้ด้วยตัวแปรจำนวน 7 ตัวแปร มีน้ำหนักองค์ประกอบมากที่สุดจนถึงน้อยที่สุด ตั้งแต่ 0.740 - 0.452 ตัวแปรที่มีค่าน้ำหนักองค์ประกอบสูงสุด 3 ลำดับแรกคือ ตัวแปรที่ 2 นักวิชาการจากสถาบันการศึกษาที่อยู่ในพื้นที่ 3 จังหวัดชายแดนใต้ (0.740) ตัวแปรที่ 4 ผู้บริหารประเทศและข้าราชการระดับผู้บังคับบัญชา เช่น นายกรัฐมนตรี รัฐมนตรี แม่ทัพภาค โฆษก ฯลฯ (0.731) ตัวแปรที่ 5 ทหาร ตำรวจ และเจ้าหน้าที่ของรัฐที่เป็นระดับปฏิบัติการ (0.730) แหล่งของความแปรปรวนรวมขององค์ประกอบนี้เท่ากับ 1.326 คิดเป็นร้อยละ 6.977 ของความแปรปรวนทั้งหมด ซึ่งกลุ่มตัวแปรส่วนใหญ่อธิบายถึงแหล่งที่มาของข้อมูลประเภทการวิเคราะห์สถานการณ์ความไม่สงบในจังหวัดชายแดนใต้ว่า แหล่งที่มาที่เหมาะสมของข้อมูลการวิเคราะห์สถานการณ์คือ นักวิชาการจากสถาบันการศึกษาในพื้นที่และนักวิชาการมุสลิม ผู้บริหารประเทศและข้าราชการระดับผู้บังคับบัญชา เจ้าหน้าที่ของรัฐในระดับปฏิบัติการ และนักการเมือง ฯลฯ ผู้วิจัยจึงตั้งชื่อองค์ประกอบด้านนี้ว่า “แหล่งที่มาของข้อมูลประเภทการวิเคราะห์สถานการณ์จากนักวิชาการและผู้บริหารประเทศ” (ดูตารางน้ำหนักองค์ประกอบในภาคผนวก ค)

ผลรวมของค่าเฉลี่ยในองค์ประกอบนี้มีระดับคุณค่าความเป็นข่าวอยู่ในระดับปานกลาง เมื่อนำตัวแปรทั้งหมดในองค์ประกอบนี้มาจัดลำดับค่าเฉลี่ยพบว่า ตัวแปรทั้ง 7 ตัวแปรที่มีค่าเฉลี่ยอยู่ระหว่าง 3.66 - 3.29 และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานอยู่ระหว่าง 1.11 - 1.02 ตัวแปรที่มีค่าเฉลี่ยมากที่สุดคือ ตัวแปรที่ 2 นักวิชาการจากสถาบันการศึกษาที่อยู่ในพื้นที่จังหวัดชายแดนใต้ มีค่าคะแนนเฉลี่ย 3.66 รองลงมาคือ ตัวแปรที่ 3 นักวิชาการมุสลิม มีค่าคะแนนเฉลี่ย 3.51 ส่วนตัวแปรที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุดคือ ตัวแปรที่ 4 นักการเมืองระดับประเทศที่มาจากพื้นที่สามจังหวัดชายแดนใต้ มีค่าคะแนนเฉลี่ย 3.29 ดังผลในตารางที่ 72

ตารางที่ 72 ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานและระดับความมีคุณค่าเป็นข่าวขององค์ประกอบ “แหล่งที่มาของข้อมูลประเภทการวิเคราะห์สถานการณ์จากนักวิชาการและผู้บริหารประเทศ”

ลำดับที่	ตัวแปรที่	ตัวแปร	X	S.D.	ระดับความมีคุณค่าเป็นข่าว
1	2	นักวิชาการจากสถาบันการศึกษาที่อยู่ในพื้นที่ 3 จังหวัดชายแดนใต้	3.66	1.08	มาก
2	3	นักวิชาการมุสลิม	3.51	1.02	มาก
3	4	ผู้บริหารประเทศและข้าราชการระดับผู้บังคับบัญชา เช่น นายกรัฐมนตรี รัฐมนตรี แม่ทัพภาค โฆษก ฯลฯ	3.50	1.07	มาก
4	5	ทหาร ตำรวจ และเจ้าหน้าที่ของรัฐที่เป็นระดับปฏิบัติการ	3.49	1.01	ปานกลาง
5	6	ผู้บังคับบัญชาและเจ้าหน้าที่ของรัฐที่เป็นมุสลิม	3.42	1.05	ปานกลาง
6	7	นักการเมืองท้องถิ่นในพื้นที่ 3 จังหวัดชายแดนใต้	3.30	1.11	ปานกลาง
7	8	นักการเมืองระดับประเทศที่มาจากพื้นที่ 3 จังหวัดชายแดนใต้	3.29	1.10	ปานกลาง
รวม			3.45	1.06	ปานกลาง

เมื่อทดสอบความแตกต่างระหว่างค่าเฉลี่ยของกลุ่มตัวอย่างตามความเกี่ยวข้องกับวิกฤตการณ์พบว่า มีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญที่ระดับ 0.001 แสดงว่า กลุ่มตัวอย่างแต่ละกลุ่มประเมินระดับคุณค่าข่าวกับองค์ประกอบนี้แตกต่างกัน เมื่อนำมาทดสอบความแตกต่างรายคู่ตามวิธีของ Scheffé พบว่า กลุ่มนักสื่อสารมวลชน ให้คุณค่าข่าวกับองค์ประกอบ “แหล่งที่มาของข้อมูลประเภทการวิเคราะห์สถานการณ์จากนักวิชาการและผู้บริหารประเทศ” มากกว่ากลุ่มภาครัฐ ตามผลในตารางที่ 73

ตารางที่ 73 การเปรียบเทียบความแตกต่างในการประเมินระดับคุณค่าข่าวในองค์ประกอบ “แหล่งที่มาของข้อมูลประเภทการวิเคราะห์สถานการณ์จากนักวิชาการและผู้บริหารประเทศ” ตามกลุ่มตัวอย่างที่มีความเกี่ยวข้องกับวิกฤตการณ์แตกต่างกัน

กลุ่มตัวอย่างที่มีความเกี่ยวข้องกับวิกฤตการณ์	องค์ประกอบด้าน “แหล่งที่มาของข้อมูลประเภทการวิเคราะห์สถานการณ์จากนักวิชาการและผู้บริหารประเทศ”				
	n	X	S.D.	F	P
1. ผู้เชี่ยวชาญด้านวิกฤตการณ์	100	3.506	0.755	5.416	0.001***
2. ภาครัฐ	115	3.194	0.994		
3. นักสื่อสารมวลชน	109	3.649	0.675		
4. ประชาชนทั่วไป	178	3.462	0.827		
คู่ที่แตกต่างกัน	3 > 2				

***P<0.001

ในองค์ประกอบ “แหล่งที่มาของข้อมูลประเภทการวิเคราะห์สถานการณ์จากนักวิชาการและผู้บริหารประเทศ” ตัวแปรในองค์ประกอบนี้มีความเหมาะสมเสนอเป็นข่าวในระดับมากทุกข้อ แหล่งข่าวที่มีค่าเฉลี่ยมากที่สุด ในองค์ประกอบนี้คือ ข้อมูลการวิเคราะห์สถานการณ์จากนักวิชาการจากสถาบันการศึกษาที่อยู่ในพื้นที่สามจังหวัดชายแดนใต้ รองลงมาคือ นักวิชาการมุสลิม รวมทั้งผู้บริหารประเทศและข้าราชการระดับผู้บังคับบัญชา เช่น นายกรัฐมนตรี รัฐมนตรี แม่ทัพภาค โฆษก ฯลฯ

“อยากให้มีนักวิชาการวิเคราะห์ประเมินมุมมองของรัฐต่อผู้ก่อความไม่สงบ ตลอดเวลาที่ผ่านมารัฐมองว่าคนในพื้นที่เป็นฝ่ายตรงกันข้าม ทั้งๆ ที่ความจริงแล้วก็คือ พลเมืองของรัฐเรานั้นแหละ ความจริงคือคนไทยด้วยกัน พลเมืองของประเทศไทย เพราะเราไม่ได้ขัดแย้งกับรัฐใดเลย เราควรจะมองพวกเขาแบบประชาชนที่ต่อต้านรัฐ เหมือนกับคนในบ้านที่ต่อต้านว่า ทำไมของในตู้เย็นถึงหายบ่อย มันต้องมีคนมาแอบกิน ก็คนในบ้านนั่นแหละ ต้องหาเหตุให้เจอว่าเขาทำเพื่ออะไร ทำเพราะเราไม่เป็นธรรมรีปาวในบ้าน ลูกคนไหนที่ขัดแย้งอยู่ ลูกคนไหนไม่ยอมเข้าบ้าน” (รศ.ดร.ครองชัย หัตถา, สัมภาษณ์ 23 สิงหาคม 2549)

“นักวิชาการควรเป็นผู้ที่วิเคราะห์ข่าวมากกว่า แหล่งข่าวคือผู้ที่อยู่ในเหตุการณ์หรือผู้ที่เกี่ยวข้อง แต่นักวิชาการเป็นคล้ายๆ นักทฤษฎี พอเกิดเหตุการณ์ขึ้นมา คนธรรมดาไม่สามารถวิเคราะห์ได้ แต่นักวิชาการ

เขามีสถิติและมีความรู้ เขาจะเอาวิชาการเอาทฤษฎีมาวิเคราะห์ได้” (ชาญชัย นิมสมบุญ, สัมภาษณ์ 9 มีนาคม 2550)

“ความไม่ไว้วางใจในพื้นที่มีสูงเหลือเกิน อย่างภาครัฐเมื่อมีความคิดแบ่งขั้วแบ่งฝ่ายประชาชนแล้ว สื่อก็แบ่งตาม คนที่พอมีความรู้เป็นนักวิชาการพอจะวิเคราะห์สถานการณ์ได้อย่างพวกเราก็ดกขอบ ไม่รู้จะไปอยู่กับฝั่งไหน เพราะเราก็สามารถใช้ความรู้เหตุผลมาอธิบายเหตุการณ์ได้แต่ทั้งภาครัฐและสื่อมวลชนก็ไม่เข้าหา ภาครัฐเองถึงแม้จะมองว่าเป็นนักวิชาการ แม้จะเป็นครูอาจารย์หรือคนที่ทำงานเพื่อสังคมก็ตามแต่ ถ้าเป็นมุสลิมแล้วไว้วางใจไม่ได้ เชื่อไม่ได้ ในขณะที่ประชาชนเอง ถึงแม้จะเป็นมุสลิม เป็นคนพูดไทยชัด สอนหนังสืออยู่และมีภาระมีบทบาทที่สัมพันธ์กับรัฐก็ไว้วางใจไม่ได้เชื่อไม่ได้ คนกลุ่มนี้กลายเป็นคนตกขอบ ไม่สามารถที่จะเป็นกระบอกหรือเงาสสะท้อนปัญหาให้กับรัฐบาลหรือประชาชน และไม่สามารถเป็นตัวเชื่อมความเข้าใจให้แก่ประชาชนได้เลย” (ชูชัยมีย์ อาแว, สัมภาษณ์ 29 สิงหาคม 2549)

ผลการศึกษายังพบว่า ในองค์ประกอบด้าน “แหล่งที่มาของข้อมูลประเภทการวิเคราะห์สถานการณ์จากนักวิชาการและผู้บริหารประเทศ” กลุ่มตัวอย่างมีความเห็นว่าข้อมูลประเภทการวิเคราะห์สถานการณ์สมควรจะมาจากแหล่งข่าวซึ่งเป็นทหาร ตำรวจ และเจ้าหน้าที่ของรัฐที่เป็นระดับปฏิบัติการ ผู้บังคับบัญชาและเจ้าหน้าที่ของรัฐที่เป็นมุสลิม นักการเมืองท้องถิ่นในพื้นที่ 3 จังหวัดชายแดนใต้ และนักการเมืองระดับประเทศที่มาจากพื้นที่ 3 จังหวัดชายแดนใต้

องค์ประกอบที่ 2 “แหล่งที่มาของข้อมูลประเภทการวิเคราะห์สถานการณ์จากสื่อมวลชนและองค์กรนานาชาติ”

องค์ประกอบที่ 2 บรรยายได้ด้วยตัวแปรจำนวน 8 ตัวแปร มีน้ำหนักองค์ประกอบมากที่สุดจนถึงน้อยที่สุด ตั้งแต่ 0.817 - 0.519 ตัวแปรที่มีค่าน้ำหนักองค์ประกอบสูงสุด 3 ลำดับแรกคือ ตัวแปรที่ 10 องค์การพัฒนาเอกชน (เอ็นจีโอ) (0.817) ตัวแปรที่ 11 องค์การระดับนานาชาติ เช่น องค์การสหประชาชาติ องค์การเกี่ยวกับสิทธิมนุษยชนสากล ฯลฯ (0.802) ตัวแปรที่ 9 คณะกรรมการอิสระ เช่น คณะกรรมการอิสระเพื่อความสมานฉันท์แห่งชาติ (กอส.) ฯลฯ (0.738) แหล่งของความแปรปรวนรวมขององค์ประกอบนี้เท่ากับ 10.470 คิดเป็นร้อยละ 55.104 ของความแปรปรวนทั้งหมด ซึ่งกลุ่มตัวแปรส่วนใหญ่อธิบายถึงแหล่งที่มาของข้อมูลประเภทการวิเคราะห์สถานการณ์ความไม่สงบในจังหวัดชายแดนใต้ว่า แหล่งที่เหมาะสมในการวิเคราะห์สถานการณ์คือ องค์กรสื่อในประเทศ แหล่งข่าวที่ไม่เปิดเผยชื่อเพื่อความปลอดภัย องค์กรทางศาสนาในต่างประเทศ องค์กรระดับนานาชาติ สำนักข่าวต่างประเทศ ฯลฯ ผู้วิจัยจึงตั้งชื่อองค์ประกอบด้านนี้ว่า “แหล่งที่มาของข้อมูลประเภทการวิเคราะห์สถานการณ์จากสื่อมวลชนและองค์กรนานาชาติ” (ดูตารางน้ำหนักองค์ประกอบในภาคผนวก ค)

ผลรวมของค่าเฉลี่ยในองค์ประกอบนี้มีระดับคุณค่าความเป็นข่าวอยู่ในระดับปานกลาง เมื่อนำตัวแปรทั้งหมดในองค์ประกอบนี้มาจัดลำดับค่าเฉลี่ยพบว่า ตัวแปรทั้ง 8 ตัวแปรที่มีค่าเฉลี่ยอยู่ระหว่าง 3.31 - 3.11 และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานอยู่ระหว่าง 1.18 - 1.06 ตัวแปรที่มีค่าเฉลี่ยมากที่สุดคือ ตัวแปรที่ 17 องค์กรสื่อในประเทศ มีค่าคะแนนเฉลี่ย 3.31 รองลงมาคือ ตัวแปรที่ 16 แหล่งข่าวที่ไม่เปิดเผยชื่อเพื่อความปลอดภัย มีค่าคะแนนเฉลี่ย

3.29 และตัวแปรที่ 19 องค์การทางศาสนาในต่างประเทศ เช่น องค์การมุสลิมระดับโลก องค์การมุสลิมในเอเชีย ฯ มีค่าคะแนนเฉลี่ย 3.26 ส่วนตัวแปรที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุดคือ ตัวแปรที่ 9 คณะกรรมการอิสระ เช่น คณะกรรมการอิสระเพื่อความสมานฉันท์แห่งชาติ (กอส.) ฯลฯ มีค่าคะแนนเฉลี่ย 3.11 ดังผลในตารางที่ 74

ตารางที่ 74 ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานและระดับความมีคุณค่าเป็นข่าวขององค์ประกอบ “แหล่งที่มาของข้อมูลประเภทการวิเคราะห์สถานการณ์จากสื่อมวลชนและองค์กรนานาชาติ”

ลำดับที่	ตัวแปรที่	ตัวแปร	X	S.D.	ระดับความ มีคุณค่า เป็นข่าว
1	17	องค์กรสื่อในประเทศ	3.31	1.12	ปานกลาง
2	16	แหล่งข่าวที่ไม่เปิดเผยชื่อเพื่อความปลอดภัย	3.29	1.18	ปานกลาง
3	19	องค์การทางศาสนาในต่างประเทศ เช่น องค์การมุสลิมระดับโลก องค์การมุสลิมในเอเชีย ฯลฯ	3.26	1.11	ปานกลาง
4	11	องค์กรระดับนานาชาติ เช่น องค์การสหประชาชาติ องค์กรเกี่ยวกับสิทธิมนุษยชนสากล ฯลฯ	3.19	1.13	ปานกลาง
5	18	สำนักข่าวต่างประเทศ	3.18	1.06	ปานกลาง
6	10	องค์กรพัฒนาเอกชน (เอ็นจีโอ)	3.16	1.07	ปานกลาง
7	1	นักวิชาการจากสถาบันการศึกษาที่ไม่ได้อยู่ในพื้นที่สามจังหวัดชายแดนใต้	3.12	1.08	ปานกลาง
8	9	คณะกรรมการอิสระ เช่น คณะกรรมการอิสระเพื่อความสมานฉันท์แห่งชาติ (กอส.) ฯลฯ	3.11	1.10	ปานกลาง
รวม			3.20	1.11	ปานกลาง

เมื่อทดสอบความแตกต่างระหว่างค่าเฉลี่ยของกลุ่มตัวอย่างตามความเกี่ยวข้องกับวิกฤตการณ์พบว่า มีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญที่ระดับ 0.01 แสดงว่า กลุ่มตัวอย่างแต่ละกลุ่มประเมินระดับคุณค่าข่าวกับองค์ประกอบนี้แตกต่างกัน เมื่อนำมาทดสอบความแตกต่างรายคู่ตามวิธีของ Scheffé พบว่า กลุ่มประชาชนทั่วไปให้คุณค่าข่าวกับองค์ประกอบ “แหล่งที่มาของข้อมูลประเภทการวิเคราะห์สถานการณ์จากสื่อมวลชนและองค์กรนานาชาติ” มากกว่ากลุ่มภาครัฐ ตามผลในตารางที่ 75

ตารางที่ 75 การเปรียบเทียบความแตกต่างในการประเมินระดับคุณค่าชาวในองค์ประกอบ “แหล่งที่มาของข้อมูลประเภทการวิเคราะห์สถานการณ์จากสื่อมวลชนและองค์กรนานาชาติ” ตามกลุ่มตัวอย่างที่มีความเกี่ยวข้องกับวิกฤตการณ์แตกต่างกัน

กลุ่มตัวอย่างที่มีความเกี่ยวข้องกับวิกฤตการณ์	องค์ประกอบด้าน “แหล่งที่มาของข้อมูลประเภทการวิเคราะห์สถานการณ์จากสื่อมวลชนและองค์กรนานาชาติ”				
	n	X	S.D.	F	P
1. ผู้เชี่ยวชาญด้านวิกฤตการณ์	100	3.274	0.748	4.147	0.006**
2. ภาครัฐ	115	2.933	1.047		
3. นักสื่อสารมวลชน	109	3.259	0.866		
4. ประชาชนทั่วไป	178	3.288	0.833		
คู่ที่แตกต่างกัน	4 > 2				

**P<0.01

ในองค์ประกอบ “แหล่งที่มาของข้อมูลประเภทการวิเคราะห์สถานการณ์จากสื่อมวลชนและองค์กรนานาชาติ” กลุ่มตัวอย่างประเมินว่ามีความเหมาะสมเป็นข่าวในระดับปานกลางทุกข้อ แหล่งข่าวที่มีค่าเฉลี่ยมากที่สุดขององค์ประกอบนี้คือ ข้อมูลประเภทการวิเคราะห์สถานการณ์จากองค์กรสื่อในประเทศ รองลงมาคือ แหล่งข่าวที่ไม่เปิดเผยชื่อเพื่อความปลอดภัย องค์กรทางศาสนาในต่างประเทศ เช่น องค์กรมุสลิมระดับโลก องค์กรมุสลิมในเอเชีย ฯ องค์กรระดับนานาชาติ เช่น องค์กรสหประชาชาติ องค์กรเกี่ยวกับสิทธิมนุษยชนสากล ฯลฯ สำนักข่าวต่างประเทศ องค์กรพัฒนาเอกชน (เอ็นจีโอ) และนักวิชาการจากสถาบันการศึกษาที่ไม่ได้อยู่ในพื้นที่สามจังหวัดชายแดนใต้ คณะกรรมการอิสระ เช่น คณะกรรมการอิสระเพื่อความสมานฉันท์แห่งชาติ (กอส.) ฯลฯ

“นักข่าวก็ควรลงไปเจาะข้อมูลจากคนที่ทำงานในพื้นที่ พวกเอ็นจีโอเพราะส่วนหนึ่งของพวกเอ็นจีโอเห็นว่าเป็นตัวกลางที่จะคอยประสานระหว่างทหารกับประชาชน ซึ่งเขาน่าจะมีความคิดเห็นเป็นกลาง จำได้ว่าเคยมีที่มีเหตุการณ์ที่ชาวบ้านโดนยิงเสียชีวิต แล้วทหารจะไปพิสูจน์ศพ แล้วชาวบ้านไม่ให้เข้าหมู่บ้านก็ต้องไปขอความช่วยเหลือจากเอ็นจีโอให้พาเข้าพื้นที่ ดังนั้นเอ็นจีโอนั้นแหละที่ชาวบ้านไว้วางใจ คุมพื้นที่ได้” (นพ.ศิริศักดิ์ ธิติดีลรัตน์, สัมภาษณ์ 15 พฤษภาคม 2550)

“เรื่องบางอย่างจะให้เห็นเหตุการณ์วิเคราะห์ก็ไม่ได้หรอก คนที่ไปดูส่วนใหญ่ก็ไม่ว่าเรื่องหรือออกอย่างเหตุที่เกิดขึ้นที่อำเภอตากใบกับเหตุการณ์ปล้นปืน คุณแยกแยะได้ไหมว่ามันเป็นกระบวนการเดียวกัน คนทำกลุ่มเดียวกันหรือปล่าว บางครั้งการวิเคราะห์จึงต้องอาศัยนักวิชาการคนที่มีความรู้เฉพาะจริงๆ คราวนี้นักวิชาการไม่ว่าจะเป็นรัฐศาสตร์หรือนักวิชาการด้านใดก็ตาม เขาก็ต้องมี Background ของเขา ซึ่งบางเรื่องไม่ว่าเขาจะมีภูมิหลังมาอย่างไร แต่ถ้าเป็นเรื่องเฉพาะเจาะจงของเขา อย่างเรื่องศาสนาใครจะแก้ใครจะมาวิเคราะห์ได้ดี ก็ต้องนักวิชาการทางศาสนา” (ผศ.ดร.วรวิทย์ บารู, สัมภาษณ์ 26 สิงหาคม 2549)

“ถ้ามีการวิเคราะห์ประกอบกับเหตุการณ์ที่เกิดขึ้น มันจะช่วยในการอธิบายถ้าเกิดไม่อธิบายเลยจะส่งผลเสีย ตัวอย่างเช่น กรณีที่ผู้หญิงออกมาเป็นโล่คุ้มมนุษย์ ผู้หญิงในแง่ของศาสนาอิสลามควรจะเป็นอย่างไร เรา

เอามาอธิบายได้ว่า ผู้หญิงในทัศนะของศาสนาอิสลาม คนที่เป็นเพศหญิงศาสนาอิสลามสอนอย่างไร แต่ที่ผ่านมามันไม่ใช่ ไม่มีพื้นที่อธิบายมากเท่าไร หรือการทำข่าวของสื่อตะวันตกนำเสนอในเรื่องสถานการณ์ในอิรัก แต่เขามีชุดความรู้ที่มาอธิบาย แต่สถานการณ์ในภาคใต้มันไม่มี ทั้งที่ชุดของคำอธิบายต้องมาจากหลายจุดโดยเฉพาะจากนักวิชาการแต่ละด้าน” (มุฮัมมัดอายุบ ปาทาน, สัมภาษณ์ 23 สิงหาคม 2549)

สรุปผลการศึกษา “องค์ประกอบที่มีคุณค่าข่าวในวิกฤตการณ์ความไม่สงบในสามจังหวัดชายแดนภาคใต้”

ผลการวิเคราะห์องค์ประกอบที่มีคุณค่าข่าวในวิกฤตการณ์ความไม่สงบในสามจังหวัดชายแดนภาคใต้ได้ องค์ประกอบทั้งสิ้น 8 องค์ประกอบ มีจำนวนตัวแปรรวม 68 ตัวแปร โดยเรียงลำดับจากควมามีคุณค่าเป็นข่าวมากที่สุดไปน้อยที่สุดดังผลในตารางต่อไปนี้

ตารางที่ 76 สรุปองค์ประกอบที่มีคุณค่าข่าวในวิกฤตการณ์ความไม่สงบในสามจังหวัดชายแดนภาคใต้

ลำดับ ความสำคัญ	ชื่อองค์ประกอบ	จำนวน ตัวแปร	X	S.D.	ระดับความ มีคุณค่าเป็นข่าว
1	องค์ประกอบที่ 1 “การแก้ไขปัญหาของภาครัฐ”	8	3.88	1.11	มาก
2	องค์ประกอบที่ 2 “ความสันติสุข”	10	3.85	1.12	มาก
3	องค์ประกอบที่ 3 “การตรวจสอบ”	12	3.76	1.12	มาก
4	องค์ประกอบที่ 4 “ผลกระทบ”	11	3.48	1.13	ปานกลาง
5	องค์ประกอบที่ 5 “ความรู้สึก”	8	3.41	1.23	ปานกลาง
6	องค์ประกอบที่ 6 “ปรากฏการณ์รายวัน”	5	3.23	1.28	ปานกลาง
7	องค์ประกอบที่ 7 “ภูมิหลังของวิกฤตการณ์”	6	3.18	1.26	ปานกลาง
8	องค์ประกอบที่ 8 “ความขัดแย้ง”	8	2.99	1.28	ปานกลาง

สำหรับผลการวิเคราะห์องค์ประกอบความมีคุณค่าข่าวของคุณลักษณะการนำเสนอข้อมูลและเรื่องราวที่มีคุณค่าข่าวในวิกฤตการณ์ความไม่สงบในสามจังหวัดชายแดนภาคใต้ทั้งหมด 5 ด้าน ได้แก่ (1) ความรวดเร็วในการนำเสนอ (2) ระดับการให้รายละเอียดของข้อมูล (3) ระดับการมีหลักฐานอ้างอิง (4) ความเหมาะสมในการเป็นแหล่งข้อมูล และ (5) แหล่งที่มาของข้อมูลแต่ละประเภท แต่ละด้านมีรายละเอียดองค์ประกอบดังตารางต่อไปนี้

ตารางที่ 77 สรุปองค์ประกอบคุณลักษณะการนำเสนอที่มีคุณค่าข่าวในวิกฤตการณ์ความไม่สงบในสามจังหวัดชายแดนภาคใต้

คุณลักษณะการนำเสนอ	องค์ประกอบด้านคุณลักษณะการนำเสนอที่มีคุณค่าข่าวในวิกฤตการณ์ความไม่สงบใน3จังหวัดชายแดนภาคใต้	จำนวนตัวแปร	X	S.D.	ความมีคุณค่าเป็นข่าว	
(1) ความรวดเร็วในการนำเสนอ	องค์ประกอบที่ 1 “ความรวดเร็วในการรายงานข่าวกิจกรรมที่สร้างกำลังใจ”	3	3.80	1.14	มาก	
	องค์ประกอบที่ 2 “ความรวดเร็วในด้านการติดตามการบริหารงานของภาครัฐ”	10	3.74	1.18	มาก	
	องค์ประกอบที่ 3 “ความรวดเร็วในด้านการรายงานปรากฏการณ์รายวัน”	4	3.49	1.14	ปานกลาง	
(2) ระดับการให้รายละเอียด	องค์ประกอบที่ 1 “การให้รายละเอียดด้านแนวคิดสันติวิธีและมนุษยธรรม”	5	3.69	1.18	มาก	
	องค์ประกอบที่ 2 “การให้รายละเอียดด้านการปฏิบัติงานของรัฐ”	11	3.68	1.11	มาก	
	องค์ประกอบที่ 3 “การให้รายละเอียดด้านสถานการณ์รายวัน”	8	3.30	1.17	ปานกลาง	
(3) ระดับการมีหลักฐานอ้างอิง	องค์ประกอบ “การมีหลักฐานอ้างอิงในการปฏิบัติหน้าที่ของเจ้าหน้าที่รัฐ”	5	3.80	1.15	มาก	
(4) ความเหมาะสมในการเป็นแหล่งข้อมูล	(4.1) นักวิชาการ	องค์ประกอบ “ความเหมาะสมเป็นแหล่งข้อมูลของนักวิชาการด้านองค์ความรู้”	11	3.46	1.09	ปานกลาง
	(4.2) ภาครัฐ	องค์ประกอบ “ความเหมาะสมเป็นแหล่งข้อมูลของภาครัฐในด้านความคืบหน้าของสถานการณ์”	10	3.45	1.07	ปานกลาง
	(4.3) ประชาชนในพื้นที่	องค์ประกอบที่ 1 “ความเหมาะสมเป็นแหล่งข้อมูลของประชาชนในพื้นที่ด้านความเชื่อมั่นต่อรัฐ”	5	3.84	1.08	มาก
		องค์ประกอบที่ 2 “ความเหมาะสมเป็นแหล่งข้อมูลของประชาชนในพื้นที่ด้านปรากฏการณ์รายวัน”	5	3.72	1.10	มาก
	(4.4) ผู้ก่อการและแนวร่วม	องค์ประกอบ “ความเหมาะสมเป็นแหล่งข้อมูลของผู้ก่อการและแนวร่วมด้านความชอบธรรมของภาครัฐ”	5	3.76	1.19	มาก
(5) แหล่งที่มาของข้อมูล	(5.1) ประเภท “ข้อเท็จจริง”	องค์ประกอบที่ 1 “แหล่งที่มาของข้อมูลประเภทข้อเท็จจริงจากประชาชนในพื้นที่”	8	3.56	1.07	มาก
		องค์ประกอบที่ 2 “แหล่งที่มาของข้อมูลประเภทข้อเท็จจริงจากผู้ก่อการและแนวร่วม”	5	3.48	1.14	ปานกลาง
		องค์ประกอบที่ 3 “แหล่งที่มาของข้อมูลประเภทข้อเท็จจริงจากองค์กรกลาง”	6	3.29	1.11	ปานกลาง
	(5.2) ประเภท “ความคิดเห็น”	องค์ประกอบที่ 1 “แหล่งที่มาของข้อมูลประเภทความคิดเห็นจากประชาชนในพื้นที่”	11	3.46	1.08	ปานกลาง
		องค์ประกอบที่ 2 “แหล่งที่มาของข้อมูลประเภทความคิดเห็นจากองค์กรอิสระและองค์กรนานาชาติ”	6	3.22	1.13	ปานกลาง
	(5.3) ประเภท “การวิเคราะห์สถานการณ์”	องค์ประกอบที่ 1 “แหล่งที่มาของข้อมูลประเภทการวิเคราะห์สถานการณ์จากนักวิชาการและผู้บริหารประเทศ”	7	3.45	1.06	ปานกลาง
องค์ประกอบที่ 2 “แหล่งที่มาของข้อมูลประเภทการวิเคราะห์สถานการณ์จากสื่อมวลชนและองค์กรนานาชาติ”		8	3.20	1.11	ปานกลาง	

ส่วนที่ 2 ผลการวิเคราะห์ข้อมูลในวิกฤตการณ์ไข้หวัดนก

ในการนำเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูลกรณีศึกษาวิกฤตการณ์ไข้หวัดนกประกอบด้วยข้อมูลส่วนบุคคลของกลุ่มตัวอย่าง ผลการวิเคราะห์ระดับความมีคุณค่าข่าว และผลการวิเคราะห์ห้องค์ประกอบความมีคุณค่าข่าวในวิกฤตการณ์นี้ ซึ่งแต่ละส่วนพบผลการศึกษาดังนี้

ตอนที่ 2.1 ข้อมูลส่วนบุคคลของกลุ่มตัวอย่างในวิกฤตการณ์ไข้หวัดนก

ผลการศึกษาพบว่า กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่เป็นเพศหญิง (ร้อยละ 57.5) โดยมีอายุระหว่าง 26 - 35 ปี จำนวนมากที่สุด (ร้อยละ 39.8) รองลงมาคือ อายุระหว่าง 15-25 ปี (ร้อยละ 31.1) ส่วนมากมีการศึกษาระดับปริญญาตรี (ร้อยละ 53.9) รองลงมาคือ มีการศึกษาระดับปริญญาโทหรือสูงกว่า (ร้อยละ 31.7) กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่อาศัยอยู่ในเขตกรุงเทพมหานครและปริมณฑล (ร้อยละ 42.5) ดังผลในตารางต่อไปนี้

ตารางที่ 78 จำนวนและร้อยละของกลุ่มตัวอย่างในวิกฤตการณ์ไข้หวัดนก จำแนกตามเพศ อายุ ระดับการศึกษา และที่อยู่ในปัจจุบัน (N=508)

ข้อมูลประชากรศาสตร์	จำนวน	ร้อยละ
เพศ		
ชาย	216	42.5
หญิง	292	57.5
อายุ		
15-25 ปี	158	31.1
26-35 ปี	202	39.8
36-45 ปี	105	20.7
46-55 ปี	37	7.3
55 ปีขึ้นไป	6	1.2
ระดับการศึกษา		
ประถมศึกษา	9	1.8
มัธยมศึกษาตอนต้น	12	2.4
มัธยมศึกษาตอนปลายหรือ ปวช.	20	3.9
อนุปริญญาหรือ ปวส.	32	6.3
ปริญญาตรี	274	53.9
ปริญญาโทหรือสูงกว่า	161	31.7
ที่อยู่ปัจจุบัน		
กรุงเทพมหานครและปริมณฑล ได้แก่ จังหวัดปทุมธานี นนทบุรี และสมุทรปราการ	216	42.5
ภาคเหนือ ได้แก่ จังหวัดเชียงราย เชียงใหม่ และพะเยา	108	21.3
ภาคกลาง ได้แก่ อยุธยา นครปฐม สุพรรณบุรี และกาญจนบุรี	56	11.0
ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ ได้แก่ ขอนแก่น นครราชสีมา และอุดรธานี	53	10.4
ภาคใต้ ได้แก่ ตรัง สงขลา ปัตตานี ยะลา และนราธิวาส	75	14.8

เมื่อพิจารณาคุณลักษณะด้านอาชีพของกลุ่มตัวอย่างพบว่า กลุ่มตัวอย่างที่ 1 ซึ่งเป็นผู้เชี่ยวชาญด้านวิกฤตการณ์ ส่วนใหญ่เป็นนักวิชาการอยู่ในสาขาแพทยศาสตร์ พยาบาลศาสตร์ สัตวศาสตร์ สาธารณสุขศาสตร์ และจิตวิทยา (ร้อยละ 86.3) กลุ่มตัวอย่างที่ 2 ภาครัฐ ได้แก่ ข้าราชการ นักการเมือง และเจ้าหน้าที่ของรัฐ ที่มีหน้าที่เกี่ยวข้อง ส่วนใหญ่มาจากข้าราชการและเจ้าหน้าที่จากกรมควบคุมโรค กรมวิทยาศาสตร์การแพทย์ กรมสนับสนุนบริการสุขภาพ (กระทรวงสาธารณสุข) (ร้อยละ 49.5) กลุ่มตัวอย่างที่ 3 เป็นนักสื่อสารมวลชน พบว่า กลุ่มตัวอย่างกลุ่มนี้เป็นผู้ประกอบวิชาชีพสื่อในทุกสาขา (ร้อยละ 52.4) และกลุ่มตัวอย่างที่ 4 ประชาชน พบว่า กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่ประกอบอาชีพนักเรียน/นักศึกษา (ร้อยละ 29.0) รองลงมาคือ ประกอบอาชีพพนักงานบริษัทเอกชน (ร้อยละ 22.4) ดังผลในตารางที่ 79

ตารางที่ 79 จำนวนและร้อยละของกลุ่มตัวอย่างในวิกฤตการณ์ใช้หัตถ์นก จำแนกตามคุณลักษณะด้านอาชีพ (N=508)

คุณลักษณะด้านอาชีพ	จำนวน	ร้อยละ
กลุ่ม 1 ผู้เชี่ยวชาญด้านวิกฤตการณ์	102	22.1
นักวิชาการในสาขาแพทยศาสตร์ พยาบาลศาสตร์ สัตวศาสตร์ สาธารณสุขศาสตร์ และจิตวิทยา	(88)	(86.3)
เจ้าหน้าที่จากองค์กรเอกชนที่ไม่แสวงหาผลกำไร (เอ็นจีโอ)	(14)	(13.7)
กลุ่ม 2 ภาครัฐ	122	24.0
ข้าราชการและเจ้าหน้าที่จากกรมควบคุมโรค กรมวิทยาศาสตร์การแพทย์ กรมสนับสนุนบริการสุขภาพ (กระทรวงสาธารณสุข)	(56)	(45.9)
ข้าราชการและเจ้าหน้าที่จากสำนักงานปลัดกระทรวงมหาดไทยและอำเภอ	(28)	(22.9)
ประชาสัมพันธ์จังหวัด	(15)	(12.3)
อาสาสมัครสาธารณสุขประจำหมู่บ้าน (อสม.)	(14)	(11.5)
เจ้าหน้าที่สำนักอนามัย (กรุงเทพมหานคร)	(9)	(7.4)
กลุ่ม 3 นักสื่อสารมวลชน	105	20.7
ผู้ประกอบวิชาชีพสื่อในทุกสาขา	(55)	(52.4)
นักวิชาการจากสาขาวิทยาศาสตร์หรือสื่อสารมวลชน	(50)	(47.6)
กลุ่ม 4 ประชาชนทั่วไป	179	35.2
นักเรียน/นักศึกษา	(52)	(29.0)
พนักงานบริษัทเอกชน	(40)	(22.4)
ประกอบธุรกิจส่วนตัว	(23)	(12.8)
ข้าราชการ	(20)	(11.2)
เกษตรกร	(12)	(6.7)
รับจ้างทั่วไป	(12)	(6.7)
พ่อค้า/แม่ค้า	(8)	(4.6)
พ่อบ้านแม่บ้าน	(6)	(3.3)
อื่นๆ เช่น ประกอบอาชีพอิสระ ว่างาน	(6)	(3.3)

ตอนที่ 2.2 ผลการวิเคราะห์ระดับความมีคุณค่าข่าวในวิกฤตการณ์ใช้หัตถ์นก

ในการวิเคราะห์ความมีคุณค่าข่าวของตัวแปรย่อยที่เป็นข้อมูลและเรื่องราวต่างๆ ในวิกฤตการณ์และตัวแปรย่อยด้านคุณลักษณะการนำเสนอข้อมูล จะพิจารณาจากระดับของค่าเฉลี่ยในตัวแปรนั้นๆ โดยความมีคุณค่าเป็นข่าวของตัวแปรย่อยต่างๆ ในวิกฤตการณ์ใช้หัตถ์นก มีรายละเอียดดังนี้

2.2.1 ผลการวิเคราะห์ระดับความมีคุณค่าข่าวของตัวแปรในวิกฤตการณ์ใช้หัตถ์นก

จากการนำตัวแปรที่เกี่ยวกับข้อมูลและเรื่องราวในวิกฤตการณ์ใช้หัตถ์นกที่กลุ่มผู้ให้ข้อมูลเห็นว่ามีความมีคุณค่าข่าวทั้ง 99 ตัวแปรมาวิเคราะห์หาค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานและระดับความมีคุณค่าข่าว พบว่า ตัวแปรทั้ง 99 ตัวแปรที่มีค่าเฉลี่ยอยู่ระหว่าง 4.04 – 2.83 และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานอยู่ระหว่าง 1.38 - 1.02 ตัวแปรที่มีค่าเฉลี่ยมากที่สุดคือ ตัวแปรที่ 19 ความรู้เกี่ยวกับอาการของผู้ที่ติดเชื้อไวรัสใช้หัตถ์นก มีค่าคะแนนเฉลี่ย 4.04 รองลงมาคือ ตัวแปรที่ 8 ความรู้เกี่ยวกับอาการที่บ่งบอกถึงการติดเชื้อ ทั้งในสัตว์ปีกและสัตว์ประเภทอื่นๆ มีค่าคะแนนเฉลี่ย 4.00 และตัวแปรที่ 11 ความรู้เกี่ยวกับพาหะและวิธีการระบาดของเชื้อใช้หัตถ์นกระหว่างสัตว์ปีกแต่ละชนิด (เช่น การติดเชื้อจากนกสู่ไก่) และจากสัตว์ปีกสู่สัตว์ประเภทอื่นๆ (เช่น จากสัตว์ปีกสู่สัตว์สี่เท้า) รวมถึงระดับภูมิคุ้มกันโรคใช้หัตถ์นกของสัตว์ปีกและสัตว์ประเภทอื่นๆ มีค่าคะแนนเฉลี่ย 3.90 ส่วนตัวแปรที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุดคือ ตัวแปรที่ 72 ความขัดแย้งที่เกิดขึ้นระหว่างกลุ่มผู้เลี้ยงสัตว์ปีกประเภทต่างๆ มีค่าคะแนนเฉลี่ย 2.83 ดังผลในตารางที่ 80 (ดูรายละเอียดในภาคผนวก ข)

ตารางที่ 80 ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานและระดับความมีคุณค่าเป็นข่าวของตัวแปรที่เกี่ยวกับองค์ประกอบของข้อมูลในวิกฤตการณ์ใช้หัตถ์นกที่มีค่าเฉลี่ยมากที่สุดและน้อยที่สุด 3 ลำดับ

ลำดับที่	ตัวแปรที่	ตัวแปร	X	S.D.	ระดับความมีคุณค่าเป็นข่าว
1	19	ความรู้เกี่ยวกับอาการของผู้ที่ติดเชื้อไวรัสใช้หัตถ์นก	4.04	1.14	มาก
2	8	ความรู้เกี่ยวกับอาการที่บ่งบอกถึงการติดเชื้อของสัตว์ปีกและสัตว์ประเภทอื่นๆ	4.00	1.12	มาก
3	11	ความรู้เกี่ยวกับพาหะและวิธีการระบาดของเชื้อใช้หัตถ์นกระหว่างสัตว์ปีกแต่ละชนิด (เช่น การติดเชื้อจากนกสู่ไก่) และจากสัตว์ปีกสู่สัตว์ประเภทอื่นๆ (เช่น จากสัตว์ปีกสู่สัตว์สี่เท้า) รวมถึงระดับภูมิคุ้มกันโรคใช้หัตถ์นกของสัตว์ปีกและสัตว์ประเภทอื่นๆ	3.90	1.20	มาก
97	76	ความขัดแย้งในการปฏิบัติงานระหว่างเจ้าหน้าที่รัฐกับเกษตรกรในพื้นที่	2.88	1.11	ปานกลาง
98	75	ข้อมูลที่ขัดแย้งกันระหว่างหน่วยงานภาครัฐหรือองค์กรอื่นๆ (ที่ไม่ใช่ของรัฐ)	2.88	1.14	ปานกลาง
99	72	ความขัดแย้งที่เกิดขึ้นระหว่างกลุ่มผู้เลี้ยงสัตว์ปีกประเภทต่างๆ	2.83	1.05	ปานกลาง

2.2.2 ผลการวิเคราะห์ระดับความมีคุณค่าข่าวของตัวแปรด้านคุณลักษณะการนำเสนอข้อมูลในวิกฤตการณ์ไข้หวัดนก

จากการนำตัวแปรย่อยด้านคุณลักษณะการนำเสนอข้อมูลและเรื่องราวในวิกฤตการณ์ไข้หวัดนก ที่กลุ่มตัวอย่างเห็นว่ามีความน่าเชื่อถือมาวิเคราะห์หาค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานและระดับความมีคุณค่าข่าว ในแต่ละด้านพบผลการศึกษาดังนี้ (ดูรายละเอียดในภาคผนวก ข)

(1) ความรวดเร็วในการนำเสนอ

ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของตัวแปรข้อมูลที่ควรเสนอด้วยความรวดเร็วทั้ง 20 ตัวแปรที่มีค่าเฉลี่ยอยู่ระหว่าง 3.93 – 3.22 และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานอยู่ระหว่าง 2.67 - 1.05 ตัวแปรที่มีค่าเฉลี่ยมากที่สุดคือ ตัวแปรที่ 3 การพบพื้นที่เกิดการระบาดหรือพื้นที่เสี่ยง มีค่าคะแนนเฉลี่ย 3.93 รองลงมาคือ ตัวแปรที่ 2 การพบสัตว์ปีกที่สงสัยว่าติดเชื้อหรือเสียชีวิตจากเชื้อไข้หวัดนก และตัวแปรที่ 1 การพบผู้ติดเชื้อหรือเสียชีวิตจากเชื้อไข้หวัดนก มีค่าคะแนนเฉลี่ยเท่ากันคือ 3.86 ลำดับต่อมาคือ ตัวแปรที่ 6 ความรู้เกี่ยวกับพาหะของโรคในสัตว์ปีก สัตว์ประเภทอื่นๆ และในคน มีค่าคะแนนเฉลี่ย 3.79 ส่วนตัวแปรที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุดคือ ตัวแปรที่ 12 ความรู้สึกและระดับความเชื่อมั่นของเกษตรกร ผู้ประกอบการและประชาชนต่อมาตรการแก้ปัญหาของภาครัฐ มีค่าคะแนนเฉลี่ย 3.22 ดังผลในตารางที่ 81

(2) ระดับการให้รายละเอียดของข้อมูล

ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของตัวแปรระดับของการให้รายละเอียดของข้อมูลแต่ละประเด็นทั้ง 13 ตัวแปรที่มีค่าเฉลี่ยอยู่ระหว่าง 3.97 – 3.32 และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานอยู่ระหว่าง 1.23 - 1.11 ตัวแปรที่มีค่าเฉลี่ยมากที่สุดคือ ตัวแปรที่ 5 ความรู้เกี่ยวกับพาหะและอาการที่บ่งบอกถึงการติดเชื้อทั้งในสัตว์ปีก สัตว์ประเภทอื่นๆ และในคน มีค่าคะแนนเฉลี่ย 3.97 รองลงมาคือ ตัวแปรที่ 3 การพบพื้นที่เกิดการระบาดหรือพื้นที่เสี่ยง มีค่าคะแนนเฉลี่ย 3.88 ลำดับต่อมาคือ ตัวแปรที่ 12 ประเด็นที่สังคมเข้าใจผิดเกี่ยวกับเชื้อไวรัสไข้หวัดนก เช่น ความเข้าใจว่าเชื้อไวรัสจะตายในอากาศร้อน ฯลฯ มีค่าคะแนนเฉลี่ย 3.81 ส่วนตัวแปรที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุดคือ ตัวแปรที่ 9 สถิติต่างๆ และการเปรียบเทียบในแต่ละช่วงเวลา เช่น จำนวนผู้ติดเชื้อและเสียชีวิต จำนวนสัตว์ปีกที่ติดเชื้อและถูกกำจัด ยอดการส่งออกผลิตภัณฑ์เกี่ยวกับสัตว์ปีก จำนวนพื้นที่แพร่ระบาดในประเทศและต่างประเทศ ฯลฯ มีค่าคะแนนเฉลี่ย 3.32 ดังผลในตารางที่ 81

(3) ระดับการมีหลักฐานอ้างอิง

ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของตัวแปรระดับการมีหลักฐานอ้างอิงทั้ง 10 ตัวแปรที่มีค่าเฉลี่ยอยู่ระหว่าง 4.06 – 3.32 และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานอยู่ระหว่าง 1.24 - 1.09 ตัวแปรที่มีค่าเฉลี่ยมากที่สุดคือ ตัวแปรที่ 3 การพบพื้นที่เกิดการระบาดหรือพื้นที่เสี่ยง มีค่าคะแนนเฉลี่ย 4.06 รองลงมาคือ ตัวแปรที่ 2 การพบสัตว์ปีกที่สงสัยว่าติดเชื้อหรือเสียชีวิตจากเชื้อไข้หวัดนก มีค่าคะแนนเฉลี่ย 4.01 ลำดับต่อมาคือ ตัวแปรที่ 1 การพบผู้ติดเชื้อหรือเสียชีวิตจากเชื้อไข้หวัดนก มีค่าคะแนนเฉลี่ย 4.00 ส่วนตัวแปรที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุดคือ ตัวแปรที่ 9 ข้อมูลที่เป็นกรณีวิจัยสิ้นสุดในเรื่องต่างๆ จากห้องปฏิบัติการด้านการแพทย์ มีค่าคะแนนเฉลี่ย 3.72 ดังผลในตารางที่ 81

ตารางที่ 81 ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานและระดับความมีคุณค่าเป็นข่าวของตัวแปรด้านคุณลักษณะการนำเสนอข้อมูลในวิกิเหตุการณ์ใช้ห้วงเวลาที่มามีค่าเฉลี่ยมากที่สุด 3 ลำดับและน้อยที่สุด 1 ลำดับ

ลำดับ ที่	ตัว แปรที่	ตัวแปร	X	S.D.	ระดับความ มีคุณค่า เป็นข่าว
ความรวดเร็วในการนำเสนอ					
1	3	การพบพื้นที่เกิดการระบาดหรือพื้นที่เสี่ยง	3.93	1.28	มาก
2	2	การพบสัตว์ปีกที่สงสัยว่าติดเชื้อหรือเสียชีวิตจากเชื้อไข้หวัด นก	3.86	1.26	มาก
3	1	การพบผู้ติดเชื้อหรือเสียชีวิตจากเชื้อไข้หวัดนก	3.86	1.33	มาก
20	12	ความรู้สึกละแวมและระดับความเชื่อมั่นของเกษตรกร ผู้ประกอบการและประชาชนต่อมาตรการแก้ปัญหาของ ภาครัฐ	3.22	1.15	ปานกลาง
ระดับการให้รายละเอียดของข้อมูล					
1	5	ความรู้เกี่ยวกับพาหะและอาการที่บ่งบอกถึงการติดเชื้อทั้งใน สัตว์ปีก สัตว์ประเภทอื่นๆ และในคน	3.97	1.18	มาก
2	3	การพบพื้นที่เกิดการระบาดหรือพื้นที่เสี่ยง	3.88	1.19	มาก
3	12	ประเด็นที่สังคมเข้าใจผิดเกี่ยวกับเชื้อไวรัสไข้หวัดนก เช่น ความเข้าใจว่าเชื้อไวรัสจะตายในอากาศร้อน ฯลฯ	3.81	1.21	มาก
13	9	สถิติต่างๆ และการเปรียบเทียบในแต่ละช่วงเวลา เช่น จำนวนผู้ติดเชื้อและเสียชีวิต จำนวนสัตว์ปีกที่ติดเชื้อและถูก กำจัด ยอดการส่งออกผลิตภัณฑ์เกี่ยวกับสัตว์ปีก จำนวน พื้นที่แพร่ระบาดในประเทศและต่างประเทศ ฯลฯ	3.32	1.13	ปานกลาง
ระดับการมีหลักฐานอ้างอิง					
1	3	การพบพื้นที่เกิดการระบาดหรือพื้นที่เสี่ยง	4.06	1.09	มาก
2	2	การพบสัตว์ปีกที่สงสัยว่าติดเชื้อหรือเสียชีวิตจากเชื้อไข้หวัด นก	4.01	1.12	มาก
3	1	การพบผู้ติดเชื้อหรือเสียชีวิตจากเชื้อไข้หวัดนก	4.00	1.19	มาก
10	9	ข้อมูลที่เป็นการวินิจฉัยขั้นสุดในเรื่องต่างๆ จาก ห้องปฏิบัติการด้านการแพทย์	3.72	1.18	มาก

(4) ความเหมาะสมเป็นแหล่งข้อมูล

สำหรับตัวแปรที่เกี่ยวข้องกับคุณลักษณะของประเด็นที่เหมาะสมกับแหล่งข้อมูล กลุ่มผู้ให้ข้อมูลระบุว่าแหล่งข้อมูลสำคัญในวิกฤตการณ์ใช้หัตถการมีทั้งหมด 4 แหล่งได้แก่ นักวิชาการ ภาครัฐ ประชาชนในพื้นที่แพร่ระบาด และภาคธุรกิจ ซึ่งแต่ละแหล่งมีประเด็นที่มีคุณค่าข่าว ดังนี้ (ดูรายละเอียดในภาคผนวก ข)

(4.1) ความเหมาะสมเป็นแหล่งข้อมูลของนักวิชาการ

ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของตัวแปรประเด็นข้อมูลที่เหมาะสมมาจากนักวิชาการทั้ง 15 ตัวแปร มีค่าเฉลี่ยอยู่ระหว่าง 3.69 – 3.47 และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานอยู่ระหว่าง 1.17 - 1.00 ตัวแปรที่มีค่าเฉลี่ยมากที่สุดคือตัวแปรที่ 12 ผลการศึกษาเกี่ยวกับการใช้ยาต้านไวรัสและวัคซีนใช้หัตถการ ตัวแปรที่ 4 ปัจจัยที่เกี่ยวข้องกับการระบาดของโรคใช้หัตถการมาสู่คน เช่น การสัมผัสสัตว์ปีก แหล่งที่อยู่อาศัย ภูมิทัศน์ทางของบุคคล ฯลฯ และตัวแปรที่ 3 ผลการวิจัยเกี่ยวกับโรคใช้หัตถการในทุกด้าน มีค่าคะแนนเฉลี่ยเท่ากันคือ 3.69 ลำดับต่อมาคือ ตัวแปรที่ 9 การวิเคราะห์โอกาสในการติดเชื้อใช้หัตถการของสถานที่เลี้ยงสัตว์ปีกแต่ละประเภท เช่น การเลี้ยงในครัวเรือน การเลี้ยงแบบปล่อย การเลี้ยงในฟาร์มขนาดเล็ก-กลาง-ใหญ่ ฯลฯ และตัวแปรที่ 5 มาตรฐานทางการแพทย์และสัตวแพทย์ของประเทศไทยในการรักษาโรคใช้หัตถการ มีค่าคะแนนเฉลี่ยเท่ากันคือ 3.65 ส่วนตัวแปรที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุดคือ ตัวแปรที่ 7 ทางเลือกต่างๆ ในการจัดการกับสัตว์ปีกที่สงสัยว่าติดเชื้อใช้หัตถการและความเหมาะสมในวิธีการที่เจ้าหน้าที่ของรัฐใช้ในการควบคุมการแพร่ระบาด มีค่าคะแนนเฉลี่ย 3.47 ดังผลในตารางที่ 82

(4.2) ความเหมาะสมเป็นแหล่งข้อมูลของภาครัฐ

ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของตัวแปรประเด็นข้อมูลที่เหมาะสมมาจากภาครัฐทั้ง 11 ตัวแปร มีค่าเฉลี่ยอยู่ระหว่าง 3.70 – 3.50 และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานอยู่ระหว่าง 1.22 - 1.10 ตัวแปรที่มีค่าเฉลี่ยมากที่สุดคือตัวแปรที่ 4 ความพร้อมทางการแพทย์และระบบสาธารณสุขของประเทศไทยหากเกิดการระบาดรอบต่อไป มีค่าคะแนนเฉลี่ย 3.70 รองลงมาคือ ตัวแปรที่ 3 มาตรฐานทางการแพทย์และสัตวแพทย์ของประเทศไทยในการรักษาโรคใช้หัตถการและการกำกับดูแล มีค่าคะแนนเฉลี่ย 3.69 ลำดับต่อมาคือ ตัวแปรที่ 5 ทางเลือกต่างๆ ในการจัดการกับสัตว์ปีกที่สงสัยว่าติดเชื้อใช้หัตถการและความเหมาะสมในวิธีการที่เจ้าหน้าที่ของรัฐใช้ในการควบคุมการแพร่ระบาด มีค่าคะแนนเฉลี่ย 3.697 ส่วนตัวแปรที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุดคือ ตัวแปรที่ 1 ความรู้เกี่ยวกับลักษณะเฉพาะทางพันธุกรรมของเชื้อไวรัสใช้หัตถการที่ระบาดในประเทศไทย มีค่าคะแนนเฉลี่ย 3.50 ดังผลในตารางที่ 82

(4.3) ความเหมาะสมเป็นแหล่งข้อมูลของประชาชนในพื้นที่แพร่ระบาด

ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของตัวแปรประเด็นข้อมูลที่เหมาะสมมาจากประชาชนในพื้นที่แพร่ระบาดทั้ง 7 ตัวแปร มีค่าเฉลี่ยอยู่ระหว่าง 3.77 – 3.26 และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานอยู่ระหว่าง 1.18 - 1.10 ตัวแปรที่มีค่าเฉลี่ยมากที่สุดคือ ตัวแปรที่ 4 ระดับความเชื่อมั่นของเกษตรกรและประชาชนต่อการแก้ปัญหาของภาครัฐ มีค่าคะแนนเฉลี่ย 3.77 รองลงมาคือ ตัวแปรที่ 5 ความเหมาะสมของการชดเชยความเสียหายจากการกำจัดสัตว์ปีกแก่ผู้ประกอบการ มีค่าคะแนนเฉลี่ย 3.75 ส่วนตัวแปรที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุดคือ ตัวแปรที่ 6 การวิเคราะห์ความเหมาะสมในการใช้ยาต้านไวรัสและวัคซีนใช้หัตถการ มีค่าคะแนนเฉลี่ย 3.26 ดังผลในตารางที่ 82

(4.4) ความเหมาะสมเป็นแหล่งข้อมูลของภาคธุรกิจ

ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของตัวแปรประเด็นข้อมูลที่เหมาะสมมาจากภาคธุรกิจทั้ง 7 ตัวแปร มีค่าเฉลี่ยอยู่ระหว่าง 3.64 – 3.26 และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานอยู่ระหว่าง 1.16 - 1.09 ตัวแปรที่มีค่าเฉลี่ยมากที่สุดคือ ตัวแปรที่ 5 การวิเคราะห์ผลกระทบ (มูลค่าความเสียหาย) จากการแพร่ระบาดของที่มีต่อผู้ประกอบการและแนวโน้มในอนาคตของการดำเนินธุรกิจเกี่ยวกับการเลี้ยงและการส่งออกผลิตภัณฑ์เกี่ยวกับสัตว์ปีก มีค่าคะแนนเฉลี่ย 3.64 รองลงมาคือ ตัวแปรที่ 6 ความเหมาะสมของการชดเชยความเสียหายจากการกำจัดสัตว์ปีกแก่ผู้ประกอบการ มีค่าคะแนนเฉลี่ย 3.63 ส่วนตัวแปรที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุดคือ ตัวแปรที่ 1 ทางเลือกต่างๆ ในการจัดการกับสัตว์ปีกที่สงสัยว่าติดเชื้อใช้วัตถุดิบและความเหมาะสมในวิธีการที่เจ้าหน้าที่ของรัฐใช้ในการควบคุมการแพร่ระบาด มีค่าคะแนนเฉลี่ย 3.26 ดังผลในตารางที่ 82

ตารางที่ 82 ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานและระดับความมีคุณค่าเป็นข่าวของตัวแปรด้านความเหมาะสมเป็นแหล่งข้อมูลในวิกฤตการณ์ใช้วัตถุดิบที่มีค่าเฉลี่ยมากที่สุด 3 ลำดับและน้อยที่สุด 1 ลำดับ

ลำดับ ที่	ตัวแปร ที่	ตัวแปร	X	S.D.	ระดับความ มีคุณค่า เป็นข่าว
ประเด็นข้อมูลที่เหมาะสมมาจากนักวิชาการ					
1	12	ผลการศึกษาเกี่ยวกับการใช้ยาต้านไวรัสและวัคซีนใช้วัตถุดิบ	3.69	1.08	มาก
2	4	ปัจจัยที่เกี่ยวข้องกับการระบาดของโรคใช้วัตถุดิบมาสู่คน เช่น การสัมผัสสัตว์ปีก แหล่งที่อยู่อาศัย ภูมิคุ้มกันของบุคคล ฯลฯ	3.69	1.11	มาก
3	3	ผลการวิจัยเกี่ยวกับโรคใช้วัตถุดิบในทุกด้าน	3.69	1.17	มาก
15	7	ทางเลือกต่างๆ ในการจัดการกับสัตว์ปีกที่สงสัยว่าติดเชื้อใช้วัตถุดิบและความเหมาะสมในวิธีการที่เจ้าหน้าที่ของรัฐใช้ในการควบคุมการแพร่ระบาด	3.47	1.13	ปานกลาง
ประเด็นข้อมูลที่เหมาะสมมาจากภาครัฐ					
1	4	ความพร้อมทางการแพทย์และระบบสาธารณสุขของประเทศไทย หากเกิดการระบาดรอบต่อไป	3.70	1.13	มาก
2	3	มาตรฐานทางการแพทย์และสัตวแพทย์ของประเทศไทยในการรักษาโรคใช้วัตถุดิบและการกำกับดูแล	3.69	1.16	มาก
3	5	ทางเลือกต่างๆ ในการจัดการกับสัตว์ปีกที่สงสัยว่าติดเชื้อใช้วัตถุดิบและความเหมาะสมในวิธีการที่เจ้าหน้าที่ของรัฐใช้ในการควบคุมการแพร่ระบาด	3.67	1.10	มาก
11	1	ความรู้เกี่ยวกับลักษณะเฉพาะทางพันธุกรรมของเชื้อไวรัสใช้วัตถุดิบที่ระบาดในประเทศไทย	3.50	1.22	มาก

ตารางที่ 82 (ต่อ)

ลำดับ ที่	ตัวแปร ที่	ตัวแปร	X	S.D.	ระดับความ มีคุณค่า เป็นข่าว
ประเด็นข้อมูลที่สมควรมาจาก					
ประชาชนในพื้นที่แพร่ระบาด					
1	4	ระดับความเชื่อมั่นของเกษตรกรและประชาชนต่อการแก้ปัญหาของ ภาครัฐ	3.77	1.08	มาก
2	5	ความเหมาะสมของการชดเชยความเสียหายจากการกำจัดสัตว์ปีก แก่ผู้ประกอบการ	3.75	1.10	มาก
3	2	การประเมินการทำงานของเจ้าหน้าที่รัฐระดับปฏิบัติการตาม มาตรฐานทางสาธารณสุข เช่น การแต่งกายในการปฏิบัติการ ความ พร้อมของเครื่องมือ ความลึกในการขุดหลุมฝังกลบสัตว์ปีกเป็นไป ตามมาตรฐานหรือไม่ ฯลฯ	3.61	1.12	มาก
7	6	การวิเคราะห์ความเหมาะสมในการใช้ยาต้านไวรัสและวัคซีนไขหวัด นก	3.26	1.18	ปานกลาง
ประเด็นข้อมูลที่สมควรมาจากภาครัฐกิจ					
1	5	การวิเคราะห์ผลกระทบ (มูลค่าความเสียหาย) จากการแพร่ระบาดที่ มีต่อผู้ประกอบการและแนวโน้มในอนาคตของการดำเนินธุรกิจ เกี่ยวกับการเลี้ยงและการส่งออกผลิตภัณฑ์เกี่ยวกับสัตว์ปีก	3.64	1.14	มาก
2	6	ความเหมาะสมของการชดเชยความเสียหายจากการกำจัดสัตว์ปีก แก่ผู้ประกอบการ	3.63	1.11	มาก
3	4	ระดับความเชื่อมั่นของผู้ประกอบการต่อการแก้ปัญหาของภาครัฐ	3.60	1.16	มาก
7	1	ทางเลือกต่างๆ ในการจัดการกับสัตว์ปีกที่สงสัยว่าติดเชื้อไขหวัดนก และความเหมาะสมในวิธีการที่เจ้าหน้าที่ของรัฐใช้ในการควบคุมการ แพร่ระบาด	3.26	1.11	ปานกลาง

สถาบันวิทยบริการ
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

(5) แหล่งที่มาของข้อมูลแต่ละประเภท

ในส่วนของตัวแปรที่เกี่ยวกับคุณลักษณะของแหล่งข้อมูลที่เหมาะสมในการให้ข้อมูลแต่ละประเภท ซึ่งประเภทของข้อมูลที่พบในข่าวสามารถแบ่งได้ 3 ประเภทได้แก่ ข้อเท็จจริง ความคิดเห็น และการวิเคราะห์สถานการณ์ พบผลการศึกษาดังนี้ (ดูรายละเอียดในภาคผนวก ข)

(5.1) แหล่งที่มาของข้อมูลประเภท “ข้อเท็จจริง”

ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของตัวแปรแหล่งข้อมูลที่เหมาะสมในการให้ข้อมูลประเภท “ข้อเท็จจริง” เกี่ยวกับวิกฤตการณ์ใช้ห้วงนกทั้ง 15 ตัวแปรที่มีค่าเฉลี่ยอยู่ระหว่าง 3.93 - 2.73 และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานอยู่ระหว่าง 1.29 - 1.06 ตัวแปรที่มีค่าเฉลี่ยมากที่สุดคือ ตัวแปรที่ 2 ผู้เชี่ยวชาญในแต่ละสาขาที่ประจำอยู่ในกระทรวงหรือหน่วยงานของรัฐที่เกี่ยวข้อง เช่น แพทย์ สัตว์แพทย์ สาธารณสุข ฯลฯ และตัวแปรที่ 1 ผู้เชี่ยวชาญในแต่ละสาขาในสถาบันการศึกษา เช่น แพทย์ สัตว์แพทย์ สาธารณสุข ฯลฯ มีค่าคะแนนเฉลี่ยเท่ากันคือ 3.93 รองลงมาคือ 7 องค์กรด้านวิทยาศาสตร์หรือสาธารณสุขระดับนานาชาติ เช่น องค์กรอนามัยโลก ฯ มีค่าคะแนนเฉลี่ย 3.81 ลำดับต่อมาคือ ตัวแปรที่ 10 ประชาชนที่อาศัยอยู่ในพื้นที่แพร่ระบาด มีค่าคะแนนเฉลี่ย 3.67 ส่วนตัวแปรที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุดคือ ตัวแปรที่ 5 นักการเมือง มีค่าคะแนนเฉลี่ย 2.73 ดังผลในตารางที่ 83

(5.2) แหล่งที่มาของข้อมูลประเภท “ความคิดเห็น”

ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของตัวแปรแหล่งข้อมูลที่เหมาะสมในการให้ข้อมูลประเภท “ความคิดเห็น” เกี่ยวกับวิกฤตการณ์ใช้ห้วงนกทั้ง 15 ตัวแปรที่มีค่าเฉลี่ยอยู่ระหว่าง 3.72 - 2.59 และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานอยู่ระหว่าง 1.29 - 1.09 ตัวแปรที่มีค่าเฉลี่ยมากที่สุดคือ ตัวแปรที่ 1 ผู้เชี่ยวชาญในแต่ละสาขาในสถาบันทางการศึกษา เช่น แพทย์ สัตว์แพทย์ สาธารณสุข ฯลฯ มีค่าคะแนนเฉลี่ย 3.72 รองลงมาคือ 2 ผู้เชี่ยวชาญในแต่ละสาขาที่ประจำอยู่ในกระทรวงหรือหน่วยงานของรัฐที่เกี่ยวข้อง เช่น แพทย์ สัตว์แพทย์ สาธารณสุข ฯลฯ มีค่าคะแนนเฉลี่ย 3.68 ลำดับต่อมาคือ ตัวแปรที่ 7 องค์กรด้านวิทยาศาสตร์หรือสาธารณสุขระดับนานาชาติ เช่น องค์กรอนามัยโลก มีค่าคะแนนเฉลี่ย 3.64 ส่วนตัวแปรที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุดคือ ตัวแปรที่ 5 นักการเมือง มีค่าคะแนนเฉลี่ย 2.59 ดังผลในตารางที่ 83

(5.3) แหล่งที่มาของข้อมูลประเภท “วิเคราะห์สถานการณ์”

ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของตัวแปรแหล่งข้อมูลที่เหมาะสมในการให้ข้อมูลประเภท “วิเคราะห์สถานการณ์” เกี่ยวกับวิกฤตการณ์ใช้ห้วงนก ทั้ง 15 ตัวแปรที่มีค่าเฉลี่ยอยู่ระหว่าง 3.85 - 2.53 และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานอยู่ระหว่าง 1.27 - 1.09 ตัวแปรที่มีค่าเฉลี่ยมากที่สุดคือ ตัวแปรที่ 2 ผู้เชี่ยวชาญในแต่ละสาขาที่ประจำอยู่ในกระทรวงหรือหน่วยงานของรัฐที่เกี่ยวข้อง เช่น แพทย์ สัตว์แพทย์ สาธารณสุข ฯลฯ มีค่าคะแนนเฉลี่ย 3.85 รองลงมาคือ ตัวแปรที่ 1 ผู้เชี่ยวชาญในแต่ละสาขาในสถาบันการศึกษา เช่น แพทย์ สัตว์แพทย์ สาธารณสุข ฯลฯ มีค่าคะแนนเฉลี่ย 3.82 ลำดับต่อมาคือ ตัวแปรที่ 7 แหล่งข่าวภาครัฐหรือนักวิชาการที่ไม่เปิดเผยชื่อเนื่องจากเกรงผลกระทบ มีค่าคะแนนเฉลี่ย 3.10 ส่วนตัวแปรที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุดคือ ตัวแปรที่ 5 นักการเมือง มีค่าคะแนนเฉลี่ย 2.53 ดังผลในตารางที่ 83

ตารางที่ 83 ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานและระดับความมีคุณค่าเป็นข่าวของตัวแปรด้านแหล่งที่มาของข้อมูลแต่ละประเภทในวิกฤตการณ์ใช้หัวหน้าที่มีค่าเฉลี่ยมากที่สุด 3 ลำดับและน้อยที่สุด 1 ลำดับ

ลำดับ ที่	ตัวแปร ที่	ตัวแปร	X	S.D.	ระดับความ มีคุณค่า เป็นข่าว
แหล่งข้อมูลที่ให้ "ข้อเท็จจริง"					
1	2	ผู้เชี่ยวชาญในแต่ละสาขาที่ประจำอยู่ในกระทรวงหรือหน่วยงานของรัฐที่เกี่ยวข้อง เช่น แพทย์ สัตวแพทย์ สาธารณสุข ฯลฯ	3.93	1.06	มาก
2	1	ผู้เชี่ยวชาญในแต่ละสาขาในสถาบันการศึกษา เช่น แพทย์ สัตว์แพทย์ สาธารณสุข ฯลฯ	3.93	1.10	มาก
3	7	องค์กรด้านวิทยาศาสตร์หรือสาธารณสุขระดับนานาชาติ เช่น องค์กรอนามัยโลก	3.81	1.16	มาก
15	5	นักการเมือง	2.73	1.29	ปานกลาง
แหล่งข้อมูลที่ให้ "ความคิดเห็น"					
1	1	ผู้เชี่ยวชาญในแต่ละสาขาในสถาบันทางการศึกษา เช่น แพทย์ สัตว์แพทย์ สาธารณสุข ฯลฯ	3.72	1.09	มาก
2	2	ผู้เชี่ยวชาญในแต่ละสาขาที่ประจำอยู่ในกระทรวงหรือหน่วยงานของรัฐที่เกี่ยวข้อง เช่น แพทย์ สัตวแพทย์ สาธารณสุข ฯลฯ	3.68	1.11	มาก
3	7	องค์กรด้านวิทยาศาสตร์หรือสาธารณสุขระดับนานาชาติ เช่น องค์กรอนามัยโลก	3.64	1.24	มาก
15	5	นักการเมือง	2.59	1.26	ปานกลาง
แหล่งข้อมูลให้ "วิเคราะห์สถานการณ์"					
1	2	ผู้เชี่ยวชาญในแต่ละสาขาที่ประจำอยู่ในกระทรวงหรือหน่วยงานของรัฐที่เกี่ยวข้อง เช่น แพทย์ สัตวแพทย์ สาธารณสุข ฯลฯ	3.85	1.11	มาก
2	1	ผู้เชี่ยวชาญในแต่ละสาขาในสถาบันการศึกษา เช่น แพทย์ สัตว์แพทย์ สาธารณสุข ฯลฯ	3.82	1.09	มาก
3	7	องค์กรด้านวิทยาศาสตร์หรือสาธารณสุขระดับนานาชาติ เช่น องค์กรอนามัยโลก	3.72	1.18	มาก
15	5	นักการเมือง	2.53	1.27	ปานกลาง

ตอนที่ 2.3 ผลการวิเคราะห์องค์ประกอบความมีคุณค่าข่าวในวิกฤตการณ์ใช้ห้วงตึก

การสำรวจองค์ประกอบของข้อมูลที่มีคุณค่าข่าวและคุณลักษณะการนำเสนอที่มีคุณค่าข่าวในวิกฤตการณ์ใช้ห้วงตึก พบผลการศึกษาดังนี้

2.3.1 องค์ประกอบของข้อมูลที่มีคุณค่าข่าวในวิกฤตการณ์ใช้ห้วงตึก

ผู้วิจัยวิเคราะห์องค์ประกอบด้วยโปรแกรมสำเร็จรูป โดยการคำนวณค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ระหว่างตัวแปร 99 ตัวโดยใช้สูตรของ Pearson's Product Moment Correlation เพื่อพิจารณาค่า KMO and Bartlett's test พบว่า ค่าดัชนี Kaiser-Meyer-Okin = 0.958 ซึ่งมากกว่า 0.5 และเข้าใกล้ 1 แสดงว่าข้อมูลเหมาะสมในการใช้เทคนิควิเคราะห์องค์ประกอบ และจากการทดสอบสมมติฐานด้วย Bartlett's test of sphericity ได้ค่า Significance = 0.000 ซึ่งน้อยกว่า 0.05 จึงปฏิเสธสมมติฐาน นั่นคือ เมทริกซ์สหสัมพันธ์ที่ได้ไม่เป็นเมทริกซ์เอกลักษณะ แสดงว่า ตัวแปรต่างๆ มีความสัมพันธ์กัน จึงใช้ตัวแปรในการวิเคราะห์องค์ประกอบได้ทั้งหมด และเมื่อวิเคราะห์องค์ประกอบโดยวิธีองค์ประกอบหลัก หมุนแกนแบบอโรโคโนลด้วยวิธีแวกซ์ ได้องค์ประกอบร่วม (Common factor) ที่มีค่าไอเกนมากกว่าหรือเท่ากับ 1.0 จำนวน 15 องค์ประกอบและมีร้อยละสะสมของความแปรปรวน 75.346 แต่เนื่องจากองค์ประกอบที่ 10 - 15 ไม่มีตัวแปรที่อธิบายองค์ประกอบนั้นตั้งแต่ 3 ตัวขึ้นไป และบางตัวแปรในองค์ประกอบมีน้ำหนักองค์ประกอบ (Factor loading) ไม่ถึง 0.40 จึงตัดออกเหลือเพียง 9 องค์ประกอบ ซึ่งแต่ละองค์ประกอบมีค่าไอเกน 48.047 - 1.629 สามารถอธิบายความแปรปรวนได้ร้อยละ 45.759 - 1.552 และอธิบายความแปรปรวนโดยรวมได้ร้อยละ 68.071 ดังผลในตารางที่ 84

ตารางที่ 84 ค่าไอเกน ร้อยละของความแปรปรวน และร้อยละสะสมของความแปรปรวนขององค์ประกอบหลักคุณค่า
ข่าวในวิกฤตการณ์ใช้หัตถ์

องค์ประกอบที่	ค่าไอเกน	ร้อยละของความแปรปรวน	ร้อยละสะสมของความแปรปรวน
1	48.047	45.759	45.759
2	5.870	5.590	51.350
3	3.922	3.736	55.085
4	3.270	3.115	58.200
5	2.579	2.456	60.656
6	2.306	2.196	62.852
7	1.993	1.898	64.750
8	1.857	1.769	66.519
9	1.629	1.552	68.071
10	1.516	1.443	69.514
11	1.461	1.392	70.906
12	1.302	1.240	72.146
13	1.200	1.143	73.290
14	1.145	1.090	74.380
15	1.014	0.966	75.346

เมื่อนำผลรวมของค่าเฉลี่ยทั้ง 9 องค์ประกอบมาจัดลำดับและแปลความหมายของค่าเฉลี่ย พร้อมทั้งตั้งชื่อองค์ประกอบเพื่อแสดงระดับของความมีคุณค่าสมควรเป็นข่าวขององค์ประกอบนั้น ผลการศึกษาพบว่า องค์ประกอบของข้อมูลและเรื่องราวในวิกฤตการณ์ใช้หัตถ์ที่มีระดับคุณค่าข่าวจากมากไปน้อย ได้แก่ องค์ประกอบที่ 1 “ความรู้เกี่ยวกับโรคและการแพร่ระบาด” มีค่าคะแนนเฉลี่ยรวม 3.64 ลำดับต่อมาคือ องค์ประกอบที่ 2 “ความเสี่ยง” มีค่าคะแนนเฉลี่ยรวม 3.64 องค์ประกอบที่ 3 “การแก้ไขปัญหาของภาครัฐ” มีค่าคะแนนเฉลี่ยรวม 3.61 องค์ประกอบที่ 4 “ปรากฏการณ์รายวัน” มีค่าคะแนนเฉลี่ยรวม 3.58 องค์ประกอบที่ 5 “ภูมิปัญญาชาวบ้าน” มีค่าคะแนนเฉลี่ยรวม 3.57 และองค์ประกอบที่ 6 “การเยียวยา” มีค่าคะแนนเฉลี่ยรวม 3.51 ซึ่งทั้ง 6 องค์ประกอบนี้มีคุณค่าข่าวอยู่ในระดับมาก องค์ประกอบที่ 7 “ผลกระทบ” มีค่าคะแนนเฉลี่ยรวม 3.38 องค์ประกอบที่ 8 “ภูมิหลังของโรคระบาด” มีค่าคะแนนเฉลี่ยรวม 3.21 และองค์ประกอบที่ 9 “ความขัดแย้ง” มีค่าคะแนนเฉลี่ยรวม 2.91 โดยองค์ประกอบที่ 7 - 9 นี้มีคุณค่าข่าวอยู่ในระดับปานกลาง ดังผลในตารางที่ 85

ตารางที่ 85 ลำดับค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และระดับความมีคุณค่าเป็นข่าวขององค์ประกอบที่มีคุณค่าเป็นข่าวในวิกฤตการณ์ใช้หัตถ์

ลำดับที่	ชื่อองค์ประกอบ	X	S.D.	ระดับความ มีคุณค่าเป็นข่าว
1	องค์ประกอบที่ 1 “องค์ความรู้เกี่ยวกับโรค”	3.64	1.15	มาก
2	องค์ประกอบที่ 2 “ความเสี่ยง”	3.64	1.17	มาก
3	องค์ประกอบที่ 3 “การแก้ไขปัญหาของภาครัฐ”	3.61	1.09	มาก
4	องค์ประกอบที่ 5 “ปรากฏการณ์รายวัน”	3.58	1.29	มาก
5	องค์ประกอบที่ 4 “ภูมิปัญญาชาวบ้าน”	3.57	1.10	มาก
6	องค์ประกอบที่ 6 “การเยียวยา”	3.51	1.17	มาก
7	องค์ประกอบที่ 7 “ผลกระทบ”	3.38	1.11	ปานกลาง
8	องค์ประกอบที่ 8 “ภูมิหลังของโรคระบาด”	3.21	1.10	ปานกลาง
9	องค์ประกอบที่ 9 “ความขัดแย้ง”	2.91	1.11	ปานกลาง

สำหรับการนำเสนอรายละเอียดของแต่ละองค์ประกอบจะลำดับตามองค์ประกอบที่มีผลรวมของค่าเฉลี่ยสูงที่สุดซึ่งหมายถึงความถึงระดับของความมีคุณค่าสมควรเป็นข่าวมากที่สุดในองค์ประกอบทั้ง 9 องค์ประกอบ โดยในแต่ละองค์ประกอบจะเสนอตารางที่แสดงถึงค่าเฉลี่ยของตัวแปรย่อยในองค์ประกอบนั้น และการทดสอบความแตกต่างระหว่างค่าเฉลี่ยของกลุ่มตัวอย่าง ดังรายละเอียดต่อไปนี้

สถาบันวิทยบริการ
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

องค์ประกอบที่ 1 “องค์ความรู้เกี่ยวกับโรค”

องค์ประกอบที่ 1 บรรยายได้ด้วยตัวแปรจำนวน 16 ตัวแปร มีน้ำหนักองค์ประกอบมากที่สุดจนถึงน้อยที่สุด ตั้งแต่ 0.743 - 0.579 ตัวแปรที่มีค่าน้ำหนักองค์ประกอบสูงสุด 3 ลำดับแรกคือ ตัวแปรที่ 12 ความสัมพันธ์ระหว่างวิธีการเลี้ยงสัตว์ปีกแต่ละประเภทกับโอกาสในการติดเชื้อใช้วัตถุดิบ เช่น วิธีการเลี้ยงไก่แจ้หรือไก่ชนที่ทำให้ไม่ได้รับเชื้อใช้วัตถุดิบ ฯลฯ รวมถึงความแตกต่างในวิธีการป้องกันการแพร่ระบาดของสัตว์ปีกแต่ละประเภท (0.743) ตัวแปรที่ 14 วิธีการต่างๆ ที่เจ้าหน้าที่ของรัฐใช้ในการควบคุมการแพร่ระบาด (0.710) และตัวแปรที่ 18 ความรู้เกี่ยวกับพาหะวิธีการระบาด และปัจจัยที่ทำให้เชื้อไวรัสใช้วัตถุดิบติดต่อสู่คน (เช่น การสัมผัสสัตว์ปีก แหล่งที่อยู่อาศัย ภูมิทัศน์ทางของบุคคล ฯลฯ) และระดับภูมิคุ้มกันโรคใช้วัตถุดิบของมนุษย์ (0.698) แหล่งของความแปรปรวนรวมขององค์ประกอบนี้เท่ากับ 48.047 คิดเป็นร้อยละ 45.759 ของความแปรปรวนทั้งหมด ซึ่งกลุ่มตัวแปรส่วนใหญ่อธิบายถึงความรู้เกี่ยวกับอาการและพาหะของเชื้อไวรัสใช้วัตถุดิบที่นำมาสู่การติดเชื้อในสัตว์ปีกและคน ปัจจัยที่เกี่ยวข้องกับการระบาดของโรคใช้วัตถุดิบมาสู่คน ระดับภูมิคุ้มกันโรคใช้วัตถุดิบของมนุษย์ วิธีการที่จะควบคุมการแพร่ระบาด ฯลฯ ผู้วิจัยจึงตั้งชื่อองค์ประกอบด้านนี้ว่า “องค์ความรู้เกี่ยวกับโรค” (ดูตารางน้ำหนักองค์ประกอบในภาคผนวก ค)

ผลรวมของค่าเฉลี่ยในองค์ประกอบนี้มีระดับคุณค่าความเป็นข่าวอยู่ในระดับมาก เมื่อนำตัวแปรทั้งหมดในองค์ประกอบนี้มาจัดลำดับค่าเฉลี่ยพบว่า ตัวแปรทั้ง 16 ตัวแปรที่มีค่าเฉลี่ยอยู่ระหว่าง 4.04 – 3.28 และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานอยู่ระหว่าง 1.22 - 1.04 ตัวแปรที่มีค่าเฉลี่ยมากที่สุดคือ ตัวแปรที่ 19 ความรู้เกี่ยวกับอาการของผู้ที่ติดเชื้อไวรัสใช้วัตถุดิบ มีค่าคะแนนเฉลี่ย 4.04 รองลงมาคือ ตัวแปรที่ 8 ความรู้เกี่ยวกับอาการที่บ่งบอกถึงการติดเชื้อ ทั้งในสัตว์ปีกและสัตว์ประเภทอื่นๆ มีค่าคะแนนเฉลี่ย 4.00 และตัวแปรที่ 11 ความรู้เกี่ยวกับพาหะและวิธีการระบาดของเชื้อใช้วัตถุดิบระหว่างสัตว์ปีกแต่ละชนิด (เช่น การติดเชื้อจากนกสู่ไก่) และจากสัตว์ปีกสู่สัตว์ประเภทอื่นๆ (เช่น จากสัตว์ปีกสู่สัตว์สี่เท้า) มีค่าคะแนนเฉลี่ย 3.90 ส่วนตัวแปรที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุดคือ ตัวแปรที่ 9 กระบวนการทางวิทยาศาสตร์ในการตรวจสอบเชื้อใช้วัตถุดิบในสัตว์ปีกและสัตว์ประเภทอื่นๆ มีค่าคะแนนเฉลี่ย 3.28 ดังผลในตารางที่

ตารางที่ 86 ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานและระดับความมีคุณค่าเป็นข่าวขององค์ประกอบ “องค์ความรู้เกี่ยวกับโรค”

ลำดับ ที่	ตัวแปร ที่	ตัวแปร	X	S.D.	ระดับความ มีคุณค่า เป็นข่าว
1	19	ความรู้เกี่ยวกับอาการของผู้ที่ติดเชื้อไวรัสไข้หวัดนก	4.04	1.14	มาก
2	8	ความรู้เกี่ยวกับอาการที่บ่งบอกถึงการติดเชื้อของสัตว์ปีกและสัตว์ ประเภทอื่นๆ	4.00	1.12	มาก
3	11	ความรู้เกี่ยวกับพาหะและวิธีการระบาดของเชื้อไข้หวัดนกระหว่าง สัตว์ปีกแต่ละชนิด (เช่น การติดเชื้อจากนกสู่ไก่) และจากสัตว์ปีกสู่ สัตว์ประเภทอื่นๆ (เช่น จากสัตว์ปีกสู่สัตว์สี่เท้า)	3.90	1.20	มาก
4	18	ความรู้เกี่ยวกับพาหะ วิธีการระบาด และปัจจัยที่ทำให้เชื้อไวรัส ไข้หวัดนกติดต่อสู่คน (เช่น การสัมผัสสัตว์ปีก แหล่งที่อยู่อาศัย ภูมิ ตำแหน่งของบุคคล ฯลฯ) และระดับภูมิคุ้มกันโรคไข้หวัดนกของ มนุษย์	3.89	1.18	มาก
5	16	วิธีการกำจัดสัตว์ปีกที่ติดเชื้อที่ถูกต้องตามมาตรฐานขององค์การ การแพทย์และสาธารณสุขระดับนานาชาติ	3.80	1.20	มาก
6	21	มาตรฐานทางการแพทย์ของประเทศไทยในการรักษาการติดเชื้อ ไข้หวัดนกในคน	3.67	1.15	มาก
7	14	วิธีการต่างๆ ที่เจ้าหน้าที่ของรัฐใช้ในการควบคุมการแพร่ระบาด	3.65	1.10	มาก
8	12	ความสัมพันธ์ระหว่างวิธีการเลี้ยงสัตว์ปีกแต่ละประเภทกับโอกาส ในการติดเชื้อไข้หวัดนก เช่น วิธีการเลี้ยงไก่แจ้หรือไก่ชนที่ทำให้ ไม่ได้รับเชื้อไข้หวัดนก ฯลฯ รวมถึงความแตกต่างในวิธีการป้องกัน การแพร่ระบาดของสัตว์ปีกแต่ละประเภท	3.62	1.10	มาก
9	6	วิวัฒนาการของเชื้อไวรัสไข้หวัดนก	3.56	1.21	มาก
10	7	ลักษณะเฉพาะทางพันธุกรรมของเชื้อไวรัสไข้หวัดนกที่ระบาดอยู่ใน ประเทศไทย	3.55	1.17	มาก
11	15	วิธีการที่ชาวบ้านหรือเกษตรกรใช้ในการกำจัดสัตว์ปีกที่ติดเชื้อ	3.55	1.22	มาก
12	13	การคาดการณ์การแพร่ระบาดของโรคในแต่ละฤดูกาล	3.49	1.04	ปานกลาง
13	17	มาตรฐานของวงการสัตวแพทย์ของประเทศไทยในการรักษาโรค ไข้หวัดนกในสัตว์	3.47	1.15	ปานกลาง
14	20	กระบวนการทางวิทยาศาสตร์ในการตรวจสอบเชื้อไวรัสไข้หวัดนก ในคน	3.46	1.09	ปานกลาง
15	10	ผลการวิจัยเกี่ยวกับโรคไข้หวัดนกในทุกด้าน	3.34	1.22	ปานกลาง
16	9	กระบวนการทางวิทยาศาสตร์ในการตรวจสอบเชื้อไข้หวัดนกใน สัตว์ปีกและสัตว์ประเภทอื่นๆ	3.28	1.18	ปานกลาง
		รวม	3.64	1.15	มาก

เมื่อทดสอบความแตกต่างระหว่างค่าเฉลี่ยของกลุ่มตัวอย่างตามความเกี่ยวข้องกับวิกฤตการณ์พบว่า ไม่มี ความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญที่ระดับ 0.05 แสดงว่า กลุ่มตัวอย่างแต่ละกลุ่มประเมินระดับคุณค่าข่าวกับ องค์ประกอบ “องค์ความรู้เกี่ยวกับโรค” ไม่แตกต่างกัน

ในองค์ประกอบ “องค์ความรู้เกี่ยวกับโรค” ตัวแปรที่มีค่าเฉลี่ยมากที่สุดในองค์ประกอบนี้ได้แก่ ความรู้ เกี่ยวกับอาการของผู้ที่ติดเชื้อไวรัสไข้หวัดนก รองลงมาคือ ความรู้เกี่ยวกับอาการที่บ่งบอกถึงการติดเชื้อของสัตว์ปีก และสัตว์ประเภทอื่นๆ จากการสัมภาษณ์เชิงลึกพบว่า เนื่องจากโรคดังกล่าวเป็นโรคที่เพิ่งเกิดขึ้นครั้งแรกในประเทศไทย สังคมไทยจึงยังขาดความรู้เกี่ยวกับโรค โดยความรู้ที่สังคมเห็นว่ามีค่ามากที่สุดคือ ความรู้เกี่ยวกับ อาการของคนที่ได้รับเชื้อ

“ข่าวต้องให้รายละเอียดถึงที่มาที่ไป แยกแยะโรคให้ชัดเจน ว่าเป็นไข้หวัดนก ไข้หวัดใหญ่ หรือห่าไก่ อาการ ที่ติดเชื้อเป็นยังไง เมื่อก่อนโรคที่ระบาดในสัตว์ปีกก็มีแต่โรคห่าไก่ มันเป็นทุกปี ถ้าเป็นหน้าหนาวมันจะเป็น มัน จะเป็นคล้าย ๆ เขาเรียกว่ามันเหงา จะเป็นแล้วชี้ข่าวก็จะตายไป พอมาระยะหลังก็มาเริ่มเรียกว่าเป็นไข้หวัดนก มันก็อาการเดียวกันนะ เมื่อก่อนมันก็เป็นอยู่นะ แต่มันไม่ระบาดเยอะขนาดนี้ข่าวก็ยังไม่ดีแต่ทุกวันนี้ก็ยังไม่ แน่ใจว่าหวัดนกกับห่าไก่มันเชื่อโรคเดียวกันหรือป่าว” (สมพร แสนหล้า, สัมภาษณ์ 24 เมษายน 2550)

“การเสนอข่าวเราต้องพยายามให้ข้อมูลรายละเอียดของโรคว่า โรคไข้หวัดนกกับอหิวาห์ไถ่มีอาการต่างกัน ชัดเจนอย่างไรบ้าง” (กฤษณา ไพฑูริย์, สัมภาษณ์ 1 พฤษภาคม 2550)

ตัวแปรในองค์ประกอบนี้ที่กลุ่มตัวอย่างเห็นว่าสมควรจะเสนอเป็นข่าวยังได้แก่ ความรู้เกี่ยวกับพาหะและ วิธีการระบาดของเชื้อไข้หวัดนกระหว่างสัตว์ปีกแต่ละชนิด (เช่น การติดเชื้อจากนกสู่ไก่) และจากสัตว์ปีกสู่สัตว์ ประเภทอื่นๆ (เช่น จากสัตว์ปีกสู่สัตว์สี่เท้า) และความรู้เกี่ยวกับพาหะ วิธีการระบาด และปัจจัยที่ทำให้เชื้อไวรัส ไข้หวัดนกติดต่อสู่คน (เช่น การสัมผัสสัตว์ปีก แหล่งที่อยู่อาศัย ภูมิทัศน์ของบุคคล ฯลฯ) และระดับภูมิคุ้มกันโรค ไข้หวัดนกของมนุษย์ จากการสัมภาษณ์กลุ่มผู้ให้ข้อมูลพบว่า ในความรู้เรื่องพาหะนี้ยังแบ่งประเภทของข้อมูลที่ เหมาะสมกับผู้รับข่าวสารได้เป็น 2 กลุ่มคือ กลุ่มแรกคือ ผู้รับข่าวสารที่เป็นประชาชนทั่วไป ซึ่งข่าวสารที่ให้ข้อมูลใน เรื่องพาหะที่เป็นความรู้สำหรับคนกลุ่มนี้คือ ข้อมูลที่เกี่ยวกับพาหะของเชื้อโรคไข้หวัดนกที่สัมพันธ์กับการดำเนินชีวิต เช่น การสัมผัสกับสัตว์ปีก การบริโภคสัตว์ปีก ฯลฯ ส่วนอีกกลุ่มหนึ่งคือ ผู้รับข่าวสารที่เป็นเกษตรกรหรือผู้ประกอบการ ธุรกิจเกี่ยวกับสัตว์ปีก ซึ่งข่าวสารที่ให้ข้อมูลในเรื่องพาหะที่เป็นความรู้สำหรับคนกลุ่มนี้คือ ข้อมูลเกี่ยวกับพาหะของ เชื้อโรคที่มาจากระบบการเลี้ยงหรือโรงเรือน สภาพอากาศ ฯลฯ

“คนในสังคมยังเข้าใจเรื่องพาหะไม่ถูกต้อง บางคนมีนกเลี้ยงอยู่ที่บ้านยังไล่ออกไปเลย เดินผ่านนกที่เกาะ สายไฟก็วิตก การที่นักปศุสัตว์เขาทำลายสัตว์ปีกในฟาร์มเพราะเป็นเกณฑ์ขององค์การระบาดสัตว์โลกที่บอกว่า วิธีการหยุดยั้งการแพร่ระบาดของโรคที่ดีที่สุดคือการทำลายสัตว์ปีกที่อยู่รวมกันทั้งหมด แต่เขาไม่ได้บอกให้เรา เอาปืนมาไล่นกที่บินอยู่ เพราะโดยธรรมชาติแล้วเป็นไปไม่ได้ที่จะฆ่านกทั้งทั้งหมด นกธรรมชาติมีสิทธิ์ที่จะ เป็นแต่ก็ยาก แล้วช่องทางการติดเชื้อคือสัมผัส ดังนั้น ข้อมูลที่ช่วยให้เข้าใจเรื่องพาหะไข้หวัดนกควรจะเสนอ ตั้งแต่เริ่มแรกเลย เพื่อลดความแตกตื่น” (ศ.นพ.ยง ภู่วรรณ, สัมภาษณ์ 27 เมษายน 2550)

“ทุกวันนี้คนกินไก่สับสนหมดแล้ว ทำไมตอนนี้ต้องมีไก่ย่าง 200 องศาเซลเซียส อย่างขนาดนี้กินก็เป็นมะเร็งพอดี ข้อมูลบางส่วนบอกว่า 70 องศาเซลเซียสขึ้นไปก็กินได้แล้ว แต่ต้องโปรโมตว่าอย่างสูงที่ 200 องศาเซลเซียสให้คนกินสบายใจ ทั้งที่จริงๆ กินไปก็อันตราย อันนี้แสดงว่า คนกินกลัวจนเกินเหตุ” (วนิดา คุณกิตติ, สัมภาษณ์ 24 มีนาคม 2550)

“บางครั้งก็สงสัยข้อมูลที่บอกในข่าว การเลี้ยงไก่ในฟาร์มปิดสมัยก่อนให้ไก่กินน้ำในรางเดียวกัน โอกาสติดเชื้อก็สูง แต่ทุกวันนี้เทคโนโลยีเขาทำให้กินน้ำตัวละอันแล้ว ให้หยดกินเอา มันป้องกันได้ดีกว่าแบบก่อน หากเกิดติดเชื้อในฟาร์ม มันก็น่าติดเร็วถึงขนาดนั้น อันนี้ก็ยังไม่เข้าใจว่าจะติดจากส่วนไหนได้อีก” (ระเบียบ ปัตถาดี, สัมภาษณ์ 19 มีนาคม 2550)

องค์ประกอบนี้ยังรวมถึงข่าวที่มีข้อมูลเกี่ยวกับวิธีการกำจัดสัตว์ปีกที่ติดเชื้อที่ถูกต้องตามมาตรฐานขององค์การแพทย์และสาธารณสุขระดับนานาชาติ มาตรฐานทางการแพทย์ของประเทศไทยในการรักษาการติดเชื้อใช้หวัดนกในคน วิธีการต่างๆ ที่เจ้าหน้าที่ของรัฐใช้ในการควบคุมการแพร่ระบาด ความสัมพันธ์ระหว่างวิธีการเลี้ยงสัตว์ปีกแต่ละประเภทกับโอกาสในการติดเชื้อใช้หวัดนก เช่น วิธีการเลี้ยงไก่แจ้หรือไกชนที่ไม่ได้รับเชื้อใช้หวัดนก ฯลฯ รวมถึงความแตกต่างในวิธีการป้องกันการแพร่ระบาดของสัตว์ปีกแต่ละประเภท วิวัฒนาการของเชื้อไวรัสใช้หวัดนก ลักษณะเฉพาะทางพันธุกรรมของเชื้อไวรัสใช้หวัดนกที่ระบาดอยู่ในประเทศไทย และวิธีการที่ชาวบ้านหรือเกษตรกรใช้ในการกำจัดสัตว์ปีกที่ติดเชื้อ

“ในการเลี้ยงมันจะเลี้ยงตามบ้านกับแบบเป็นฟาร์ม วิธีการป้องกันน่าจะไม่เหมือนกัน ชาวบ้านจะมีการถามนักวิชาการแบบแบ่งแยกด้วยว่าถ้าเลี้ยงต่างกัน การดูแลป้องกันตัวเองและสัตว์ปีกจะต่างกันยังไง” (วาณี กิตติเพิ่มทรัพย์, สัมภาษณ์ 9 พฤษภาคม 2550)

“ในเรื่องของการเสนอข่าวหวัดนก มิติสำคัญที่สื่อต้องไปทำข่าวเพื่อประกอบให้เป็นภาพรวมๆ จะต้องประกอบด้วยมิติระบาดวิทยา และมิติเรื่องไวรัส ชาวบ้านต้องให้ความรู้เรื่องไวรัสที่ลึกซึ้งพอสมควร ระบบเรื่องปฏิบัติการทั้งหลาย ขั้นตอนการตรวจสอบการติดเชื้อที่ถูกต้องทั้งหลาย โดยเฉพาะอย่างยิ่งการตรวจให้รู้ว่าเป็นหวัดนกจริงหรือป่าว หวัดนกกลายเป็นพันธุ์หรือยัง ในทางเทคนิคมันแปลว่าอะไร มันตรวจอะไรบ้าง ต้องตรวจกี่ขั้นตอน ใช้เวลาตรวจนานแค่ไหน กระบวนการพวกนี้สังคมต้องรู้พอสมควร” (นพ.สมศักดิ์ ชุณหรัศมิ์, สัมภาษณ์ 9 มีนาคม 2550)

ในองค์ประกอบนี้ ตัวแปรที่กลุ่มตัวอย่างเห็นว่าสมควรเสนอเป็นข่าวในระดับปานกลางได้แก่ การคาดการณ์การแพร่ระบาดของโรคในแต่ละฤดูกาล มาตรฐานของวงการสัตวแพทย์ของประเทศไทยในการรักษาโรคใช้หวัดนกในสัตว์ กระบวนการทางวิทยาศาสตร์ในการตรวจสอบเชื้อไวรัสใช้หวัดนกในคน ผลการวิจัยเกี่ยวกับโรคใช้หวัดนกในทุกด้าน และกระบวนการทางวิทยาศาสตร์ในการตรวจสอบเชื้อใช้หวัดนกในสัตว์ปีกและสัตว์ประเภทอื่นๆ

“เนื้อหาที่คอยตอกย้ำให้เห็นถึงความสำคัญการบริโภคไข่หรือสัตว์ปีกว่ายังมีภัยอันตรายอยู่ ยังไม่ปกติและจะต้องเตรียมตัวป้องกันล่วงหน้าด้วย บางทีข่าวสารไม่มีอย่างต่อเนื่อง ก็เลยทำให้คนลืมนๆ ไปแล้ว ตอนนั้นผมเองก็ลืมนๆไปแล้วผลอกไข่ต้มไม่สุกเหมือนกันนะ แล้วก็คิดว่าไม่เป็นไรหรอกมั้ง เพราะเห็นใครๆ เขาก็กินกัน ไข่ดาวไม่เห็นมีสุกเลย ก็คือหันมาบริโภคกันปกติ เพราะข่าวขาดการตอกย้ำในช่วงที่ไม่มีภาวะระบาด ถึงแม้ว่าตอนนี้ไม่มีเหตุการณ์ แต่ก็ควรจะมีการตรวจสอบติดตามพยากรณ์อยู่ตลอดว่ามันจะเกิดภาวะวิกฤตอย่างนี้อีกหรือไม่ในอนาคตเพราะมีข่าวกระเซ็นกระสายว่าระบาดอยู่ในเวียดนามหรือประเทศอื่นๆ”(รศ.ดร.สมควร กวียะ, สัมภาษณ์ 20 กรกฎาคม 2550)

“ข่าวอาจจะต้องบอกให้สังคมรู้ว่า ขั้นตอนการตรวจผู้ติดเชื้อค่อนข้างใช้เวลา หากเป็นผู้ต้องสงสัยก็ต้องมีการซักประวัติ ส่วนการตรวจก็ใช้เวลานาน เพราะการที่ประกาศว่าใครคนใดคนหนึ่งเป็นผลต้อง 100 % เมื่อผลของการตรวจแล็บตรวจออกมาแล้วจะประกาศผลทันทีไม่ได้ ต้องยืนยันซ้ำแล้วซ้ำอีกด้วยการตรวจวิธีอื่นๆ ก่อนประกาศออกไปได้ต้องยืนยันอย่างน้อย 2 วิธี สิ่งนี้หากสังคมเข้าใจก็อาจจะลดความคิดที่เชื่อว่ารัฐบาลปิดข่าว รวมทั้งอาจจะเข้าใจกระบวนการทางการแพทย์แล้วเกิดความมั่นใจมากขึ้น” (ศ.นพ.ยง ภู่วรรณ, สัมภาษณ์ 27 เมษายน 2550)

องค์ประกอบที่ 2 “ความเสี่ยง”

องค์ประกอบที่ 2 บรรยายได้ด้วยตัวแปรจำนวน 8 ตัวแปร มีน้ำหนักองค์ประกอบมากที่สุดจนถึงน้อยที่สุด ตั้งแต่ 0.724 - 0.478 ตัวแปรที่มีค่าน้ำหนักองค์ประกอบสูงสุด 3 ลำดับแรกคือ ตัวแปรที่ 1 ตัวแปรที่ 104 ความพร้อมทางการแพทย์และสาธารณสุขของประเทศไทยหากเกิดการกลายพันธุ์ เช่น ด้านเครื่องมือ ระบบ บุคลากร ยารักษา ฯลฯ ในหน่วยงานภาครัฐทั้งในระดับชุมชนและประเทศ (0.724) ตัวแปรที่ 103 ยาและวัคซีนใช้หวัดนกกับการกลายพันธุ์ (0.719) ตัวแปรที่ 102 พัฒนาการทางพันธุกรรมของเชื้อใช้หวัดนก และความเชื่อมโยงกันระหว่างเชื้อไวรัสใช้หวัดนกกับเชื้อไวรัสสายพันธุ์อื่น เช่น เชื้อไวรัสใช้หวัดใหญ่ฯ (0.716) แหล่งของความแปรปรวนรวมขององค์ประกอบนี้เท่ากับ 5.870 คิดเป็นร้อยละ 5.590 ของความแปรปรวนทั้งหมด ซึ่งกลุ่มตัวแปรส่วนใหญ่อธิบายถึงโอกาสที่เป็นไปได้ที่จะมีการกลายพันธุ์ของเชื้อใช้หวัดนก ระบบเฝ้าระวังการกลายพันธุ์ของภาครัฐ สิ่งที่ยังชี้ว่ามีการกลายพันธุ์ของเชื้อใช้หวัดนก ปัจจัยที่จะส่งผลให้มีการกลายพันธุ์ ความพร้อมทางการแพทย์และสาธารณสุขของประเทศไทยในการป้องกันรักษาเมื่อได้รับเชื้อหรือหากเกิดการกลายพันธุ์ ยาและวัคซีนใช้หวัดนกกับการกลายพันธุ์ รวมทั้งความรู้เกี่ยวกับโรคอุบัติใหม่อื่นๆ ที่อาจจะเกิดขึ้นในอนาคต ผู้วิจัยจึงตั้งชื่อองค์ประกอบด้านนี้ว่า “ความเสี่ยง” (ดูตารางน้ำหนักองค์ประกอบในภาคผนวก ค)

ผลรวมของค่าเฉลี่ยในองค์ประกอบนี้มีระดับคุณค่าความเป็นชาวอยู่ในระดับมาก เมื่อนำตัวแปรทั้งหมดในองค์ประกอบนี้มาจัดลำดับค่าเฉลี่ยพบว่า ตัวแปรทั้ง 8 ตัวแปรที่มีค่าเฉลี่ยอยู่ระหว่าง 3.77 - 3.33 และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานอยู่ระหว่าง 1.25 - 1.12 ตัวแปรที่มีค่าเฉลี่ยมากที่สุดคือ ตัวแปรที่ 100 ระบบเฝ้าระวังเรื่องการกลายพันธุ์ของเชื้อใช้หวัดนกของภาครัฐและสิ่งที่ยังชี้ว่ามีการกลายพันธุ์ของเชื้อใช้หวัดนก มีค่าคะแนนเฉลี่ย 3.77 รองลงมาคือ ตัวแปรที่ 101 ปัจจัยที่จะส่งผลให้มีโอกาสกลายพันธุ์ของเชื้อใช้หวัดนก มีค่าคะแนนเฉลี่ย 3.76 และตัวแปรที่ 102 พัฒนาการทางพันธุกรรมของเชื้อใช้หวัดนก และความเชื่อมโยงกันระหว่างเชื้อไวรัสใช้หวัดนกกับเชื้อไวรัสสายพันธุ์อื่น

เช่น เชื้อไวรัสไข้หวัดใหญ่ ฯ มีค่าคะแนนเฉลี่ย 3.67 ส่วนตัวแปรที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุดคือ ตัวแปรที่ 198 การตรวจสอบการทำงานของเจ้าหน้าที่รัฐระดับปฏิบัติการตามมาตรฐานทางสาธารณสุข เช่น การแต่งกายในการปฏิบัติการ ความพร้อมของเครื่องมือ ความลึกในการขูดหลุมฝังกลบสัตว์ปีกเป็นไปตามมาตรฐานหรือไม่ ฯลฯ มีค่าคะแนนเฉลี่ย 3.33 ดังผลในตารางที่ 87

ตารางที่ 87 ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานและระดับความมีคุณค่าเป็นข่าวขององค์ประกอบ “ความเสี่ยง”

ลำดับ ที่	ตัว แปรที่	ตัวแปร	X	S.D.	ระดับความ มีคุณค่า เป็นข่าว
1	100	ระบบเฝ้าระวังเรื่องการกลายพันธุ์ของเชื้อไข้หวัดนกของ ภาครัฐและสิ่งที่ยังชี้ว่ามีกรกลายพันธุ์ของเชื้อไข้หวัดนก	3.77	1.17	มาก
2	101	ปัจจัยที่จะส่งผลให้มีโอกาสกลายพันธุ์ของเชื้อไข้หวัดนก	3.76	1.12	มาก
3	102	พัฒนาการทางพันธุกรรมของเชื้อไข้หวัดนก และความ เชื่อมโยงกันระหว่างเชื้อไวรัสไข้หวัดนกกับเชื้อไวรัสสายพันธุ์ อื่น เช่น เชื้อไวรัสไข้หวัดใหญ่ ฯลฯ	3.67	1.14	มาก
4	103	ยาและวัคซีนไข้หวัดนกกับการกลายพันธุ์	3.66	1.22	มาก
5	105	ความรู้เกี่ยวกับโรคอุบัติใหม่อื่นๆ ที่อาจจะเกิดขึ้นในอนาคต และระดับความพร้อมของสังคมไทยการเรียนรู้เรื่องโรคอุบัติ ใหม่ เช่น โรคระบาดต่างๆ ในสัตว์ที่มีความเป็นไปได้ว่าจะติด เชื้อในคน	3.65	1.13	มาก
6	104	ความพร้อมทางการแพทย์และสาธารณสุขของประเทศไทย หากเกิดการกลายพันธุ์ เช่น ด้านเครื่องมือ ระบบ บุคลากร ยา รักษา ฯลฯ ในหน่วยงานภาครัฐทั้งในระดับชุมชนและประเทศ	3.64	1.19	มาก
7	99	การตรวจสอบการเสนอข่าวที่ผิดพลาดของสื่อมวลชน	3.62	1.25	มาก
8	98	การตรวจสอบการทำงานของเจ้าหน้าที่รัฐระดับปฏิบัติการ ตามมาตรฐานทางสาธารณสุข เช่น การแต่งกายในการ ปฏิบัติการ ความพร้อมของเครื่องมือ ความลึกในการขูดหลุม ฝังกลบสัตว์ปีกเป็นไปตามมาตรฐานหรือไม่ ฯลฯ	3.33	1.17	ปานกลาง
รวม			3.64	1.17	มาก

เมื่อทดสอบความแตกต่างระหว่างค่าเฉลี่ยของกลุ่มตัวอย่างตามความเกี่ยวข้องกับวิกฤตการณ์พบว่า ไม่มี
ความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญที่ระดับ 0.05 แสดงว่า กลุ่มตัวอย่างแต่ละกลุ่มประเมินระดับคุณค่าข่าวกับ
องค์ประกอบ “ความเสี่ยง” ไม่แตกต่างกัน

ในองค์ประกอบนี้ ตัวแปรย่อยที่มีค่าเฉลี่ยมากที่สุดได้แก่ ระบบเฝ้าระวังเรื่องการกลายพันธุ์ของเชื้อไข้หวัดนกของภาครัฐและสิ่งที่บ่งชี้ว่ามีการกลายพันธุ์ของเชื้อไข้หวัดนก รองลงมาคือ ปัจจัยที่จะส่งผลให้มีโอกาสกลายพันธุ์ของเชื้อไข้หวัดนก และพัฒนาการทางพันธุกรรมของเชื้อไข้หวัดนก และความเชื่อมโยงกันระหว่างเชื้อไวรัสไข้หวัดนกกับเชื้อไวรัสสายพันธุ์อื่น เช่น เชื้อไวรัสไข้หวัดใหญ่ ฯลฯ กลุ่มผู้ให้ข้อมูลเห็นว่าเหตุผลที่ตัวแปรนี้สมควรเสนอเป็นข่าวเนื่องจากการกลายพันธุ์ของเชื้อไวรัสสามารถเกิดขึ้นได้ตลอดเวลาและหากเกิดการกลายพันธุ์ของเชื้อไวรัสไข้หวัดนก จะส่งผลกระทบต่อภัยร้ายแรงอย่างยิ่งต่อชีวิตมนุษย์ ชาวเกี่ยวกับมาตรการของระบบการเฝ้าระวังของหน่วยงานภาครัฐที่มีหน้าที่เกี่ยวข้องและความเป็นไปได้ที่จะเกิดการกลายพันธุ์ในแต่ละช่วงเวลาจึงเป็นเนื้อหาที่จำเป็นต้องนำเสนอ เพื่อให้สังคมเกิดความมั่นใจในดำรงชีวิต การบริโภคและดำเนินธุรกิจเกี่ยวกับสัตว์ปีก ตลอดจนเป็นการกระตุ้นให้มีการเตรียมความพร้อมในการรับมือหากการกลายพันธุ์ของเชื้อโรคเกิดขึ้นจริง

“การสัมภาษณ์ข้อมูลจากผู้เชี่ยวชาญหลายๆ แหล่ง สิ่งที่ต้องสังเคราะห์ออกมาให้เห็นคือ สุดท้ายแล้วจุดที่อันตรายหรือจุดที่น่าจะจับตาดูอยู่ตรงไหน ถ้าไม่ได้ทำประชาชนหรือคนบริโภคจะลำบากมาก เพราะว่าได้แต่ฟังคนพูดให้สัมภาษณ์อย่างนั้นอย่างนี้ แต่ว่าจับประเด็นไม่ถูกว่าสุดท้ายมันคือเรื่องอะไร ซึ่งจริงๆ แล้วประเด็นที่น่ากลัวในเรื่องไข้หวัดนกคือ มันมีโอกาสกลายพันธุ์ แล้วจะตายกันเป็นเบือ ถ้าสื่อสามารถที่จะฉายภาพให้เห็นว่ากรณีที่มีมันเคยระบาดแล้วมันเป็นยังไง เช่น อาจยกตัวอย่างโรคไข้หวัดใหญ่ที่เคยระบาด 3 – 5 ครั้งในรอบปีที่ผ่านๆ มาแต่ละครั้งคนตายเป็นล้าน ตัวอย่างพวกนี้ยกมาเพื่อให้ชาวบ้านเข้าใจได้ว่าถ้าเกิดการระบาดแล้วจะเป็นยังไง ข้อมูลพวกนี้จะช่วยให้สังคมได้รู้ว่าที่กลัวไข้หวัดนกเพราะอะไร ทำไมทุกคนจึงต้องช่วยกันเรื่องไข้หวัดนก” (นพ.สุภกร บัวสาย, สัมภาษณ์ 8 มีนาคม 2550)

“สื่อมวลชนที่ติดตามเรื่องไข้หวัดนกมาตลอดต้องรายงานสถานการณ์ให้ต่อเนื่องว่ามีมีการเปลี่ยนแปลงหรือพัฒนาการของไวรัสไปถึงไหนแล้ว ตอนนี้มีการกลายพันธุ์ของไข้หวัดนกหรือยัง ทางเราก็มีหน้าที่เฝ้าระวังอยู่และสื่อก็ต้องการเฝ้าระวังข่าวสารเรื่องการกลายพันธุ์ด้วย แม้เรื่องการกลายพันธุ์จะทำให้คนตื่นกลัว แต่ว่าถ้าถามว่าต้องนำเสนอไหม ผมว่าก็ต้องนำเสนอให้ประชาชนได้มีความรู้และไม่ประมาท” (น.สพ.วีระชัย ศักดาจิระเจริญ, สัมภาษณ์ 21 มีนาคม 2550)

“จริงๆ แล้ว นักวิชาการเองก็ยังไม่มีความชัดเจนในเรื่องโรคไข้หวัดนกมากเท่าไร ด้วยความที่นักวิชาการเองรู้ว่าเชื้อโรคนั้นเปลี่ยนแปลงไปทุกวัน พัฒนาการของไวรัสไม่ได้หยุดนิ่ง มันจะสามารถกลายพันธุ์ได้ตลอดเวลา เพราะฉะนั้นทั้งคนที่มีความรู้และที่ไม่รู้ต่างก็ตื่นกลัว เนื่องจากมันเป็นครั้งแรกของประเทศไทย” (กฤษณาไพฑูริย์, สัมภาษณ์ 1 พฤษภาคม 2550)

องค์ประกอบนี้ยังรวมถึงการเสนอข่าวที่มีข้อมูลเกี่ยวกับยาและวัคซีนไข้หวัดนกกับการกลายพันธุ์ โดยกลุ่มผู้ให้ข้อมูลเห็นว่าพัฒนาการของเชื้อไวรัสไข้หวัดนกที่ไม่หยุดนิ่งและมีโอกาสกลายพันธุ์ ซึ่งหมายถึงการติดเชื้อจากสัตว์ปีกสู่มนุษย์ที่อาจจะเกิดขึ้นได้ในอนาคต ดังนั้น ชาวต้องมีความรู้เพื่ออธิบายเกี่ยวกับการใช้ยาและวัคซีนที่จะส่งผลให้เกิดการดื้อยาของมนุษย์และสัตว์ปีกจนส่งผลต่อการกลายพันธุ์ รวมทั้งต้องให้ความสำคัญข้อมูลเรื่องความสามารถในการพัฒนารักษาโรคและวัคซีนของวงการแพทย์และสาธารณสุขที่จะสามารถรับมือกับการกลายพันธุ์ที่อาจจะเกิดขึ้น

“ความเข้าใจในเรื่องของการใช้ยารักษาโรคใช้หวัดนกเป็นสิ่งสำคัญ โดยเฉพาะทามิฟลู คือไม่อยากให้ประชาชนคิดว่ามียารักษาได้แล้วจะไม่ต้องระวังตัว ยาพวกนี้หากซื้อเองได้ กินเยอะเท่าไรก็มีโอกาสจะดีอยู่ เพราะโดยวิวัฒนาการของไวรัสที่มีการ select ให้ตัวเองอยู่รอด เชื้อโรคก็จะค่อยๆ กลายพันธุ์เป็นสายพันธุ์ใหม่ เพราะถ้าชาวบ้านเข้าใจทั้งเรื่องของยาทามิฟลูและวัคซีนจะได้ไม่มีการลักลอบใช้” (ศ.นพ.ยง ภูววรรณ, สัมภาษณ์ 27 เมษายน 2550)

“ข่าวต้องตามทันความก้าวหน้าของเชื้อโรคให้ได้นะ เพราะที่เขากลัวกันเรื่องการกลายพันธุ์ก็คือ ถึงแม้จะคิดค้นวัคซีนป้องกันเชื้อ H5N1 ได้มันก็กันได้เฉพาะ H5N1 แต่เมื่อได้มันกลายพันธุ์เมื่อไร วัคซีนก็ต้องไล่ตามให้ทัน ข้อมูลนี้แหละที่น่ารู้มาก” (วนิดา คุณกิตติ, สัมภาษณ์ 24 มีนาคม 2550)

ผลการศึกษายังพบว่า ตัวแปรที่สมควรเสนอเป็นข่าวในองค์ประกอบนี้ยังต้องรวมถึงข่าวที่เกี่ยวกับเรื่องโรคอุบัติใหม่ เช่น โรคระบาดต่างๆ ในสัตว์ที่มีความเป็นไปได้ว่าจะติดเชื้อในคน และความรู้เกี่ยวกับโรคอุบัติใหม่อื่นๆ ที่อาจจะเกิดขึ้นในอนาคตและระดับความพร้อมของสังคมไทยการเรียนรู้

“ข่าวต้องทำให้คนเข้าใจง่ายในเรื่องตัวไวรัสก็ดี เรื่องของการกลายพันธุ์คืออะไร ทำไมถึงกลายพันธุ์ วิธีการกลายพันธุ์ของมัน แล้วโอกาสที่จะเป็นไปได้ เพราะเรื่องพวกนี้สังคมควรจะคุ้นชินและอาจจะเกิดขึ้นได้ในเชื้อโรคอื่นๆ ที่ไม่ใช่ไวรัส” (ศ.นพ.ยง ภูววรรณ, สัมภาษณ์ 27 เมษายน 2550)

“เรากลัวอย่างเดียวกัคิดว่าเชื้อโรคจะกลายพันธุ์ จะสามารถติดต่อจากคนสู่คนได้ เมื่อนั้นการแพร่ระบาดจะมีความรุนแรงมากขึ้น ความรุนแรงหมายความว่า ไม่ใช่ป่วยแล้วตาย แต่ประชาชนมีโอกาสป่วยมากขึ้น เพราะเมื่อใดที่ติดต่อจากคนสู่คนได้คนจะตายอย่างด่าหลักแสน เพราะประวัติศาสตร์มันสอนเราว่าใช้หวัดใหญ่มีการระบาดหลายครั้ง จำไม่ผิดคือ 3 ครั้งในศตวรรษที่แล้วป่วยเป็นล้านตายเป็นแสน แล้วที่เราพยายามป้องกันอยู่ทุกวันเพราะต้องป้องกันไม่ให้มีการระบาดกลายพันธุ์จากคนสู่คน ข้อมูลตรงนี้ประชาชนอาจจะยังไม่รู้แล้วหากสื่อเสนอออกไปให้สังคมได้ติดตามบ้าง จะเพิ่มความเข้าใจและเป็นการเตรียมพร้อมกับโรคภัยไข้เจ็บที่จะเกิดขึ้นในอนาคตได้” (เชาวลิต จีระดิษฐ์, สัมภาษณ์ 14 มีนาคม 2550)

นอกจากนั้น ผลการศึกษายังพบว่า ข่าวต้องเสนอเรื่องราวเกี่ยวกับความพร้อมทางการแพทย์และสาธารณสุขของประเทศไทยหากเกิดการกลายพันธุ์ เช่น ด้านเครื่องมือ ระบบ บุคลากร ยารักษา ฯลฯ ในหน่วยงานภาครัฐทั้งในระดับชุมชนและประเทศ

“เรื่องการกลายพันธุ์ต้องให้ข้อมูลด้วย สถานการณ์ของไวรัสใช้หวัดนกมันมีโอกาสเป็นไปได้แค่ไหนที่จะกลายพันธุ์ แล้วหากกลายพันธุ์ขึ้นมามันจะมีผลอย่างไรต่อสิ่งมีชีวิต เราจะทำอย่างไรที่จะลดการกลายพันธุ์ได้ แล้วกระทรวงสาธารณสุขมีการซ้อมรับมือในทั้งกรณีที่จะมีการแพร่ระบาดอีกหรือกรณีที่เกิดการกลายพันธุ์ขึ้นมา” (ราณี ฉายินทุ, สัมภาษณ์ 14 สิงหาคม 2550)

องค์ประกอบที่ 3 “การแก้ไขปัญหาของภาครัฐ”

องค์ประกอบที่ 3 บรรยายได้ด้วยตัวแปรจำนวน 9 ตัวแปร มีน้ำหนักองค์ประกอบมากที่สุดจนถึงน้อยที่สุด ตั้งแต่ 0.626 - 0.431 ตัวแปรที่มีค่าน้ำหนักองค์ประกอบสูงสุด 3 ลำดับแรกคือ ตัวแปรที่ 46 ความร่วมมือในการจัดการปัญหาระหว่างหน่วยงานรัฐ (ระหว่างกระทรวง ทบวง กรมต่างๆ) และความร่วมมือของรัฐบาลระหว่างประเทศ (0.626) ตัวแปรที่ 51 ระบบเฝ้าระวังการแพร่ระบาดของเชื้อใช้หวัดนกของภาครัฐ เช่น ด้านเครื่องมือ อุปกรณ์ บุคลากร ฯลฯ ที่ใช้อยู่ในปัจจุบัน (0.622) และตัวแปรที่ 49 กิจกรรมของภาครัฐเพื่อสร้างความมั่นใจในการบริโภคสัตว์ปีก (0.603) แหล่งของความแปรปรวนรวมขององค์ประกอบนี้เท่ากับ 2.306 คิดเป็นร้อยละ 2.196 ของความแปรปรวนทั้งหมด ซึ่งกลุ่มตัวแปรส่วนใหญ่อธิบายถึงความสามารถในการเฝ้าระวังและควบคุมสถานการณ์ของภาครัฐ นโยบายและมาตรการในการจัดการปัญหา กิจกรรมในการสร้างความมั่นใจในการบริโภคสัตว์ปีก ความร่วมมือในการจัดการปัญหาระหว่างหน่วยงานรัฐกับองค์กรต่างๆ ฯลฯ ผู้วิจัยจึงตั้งชื่อองค์ประกอบด้านนี้ว่า “การแก้ไขปัญหาของภาครัฐ” (ดูตารางน้ำหนักองค์ประกอบในภาคผนวก ค)

ผลรวมของค่าเฉลี่ยในองค์ประกอบนี้มีระดับคุณค่าความเป็นข่าวอยู่ในระดับมาก เมื่อนำตัวแปรทั้งหมดในองค์ประกอบนี้มาจัดลำดับค่าเฉลี่ยพบว่า ตัวแปรทั้ง 9 ตัวแปรที่มีค่าเฉลี่ยอยู่ระหว่าง 3.68 – 3.50 และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานอยู่ระหว่าง 1.13 - 1.04 ตัวแปรที่มีค่าเฉลี่ยมากที่สุดคือ ตัวแปรที่ 51 ระบบเฝ้าระวังการแพร่ระบาดของเชื้อใช้หวัดนกของภาครัฐ เช่น ด้านเครื่องมือ อุปกรณ์ บุคลากร ฯลฯ ที่ใช้อยู่ในปัจจุบัน มีค่าคะแนนเฉลี่ย 3.68 รองลงมาคือ ตัวแปรที่ 43 นโยบายของภาครัฐในการจัดการปัญหาใช้หวัดนกและการประเมินผลสำเร็จในการดำเนินนโยบาย และตัวแปรที่ 54 ระบบติดตามสอบสวนโรคอื่นๆ ในสัตว์ที่อาจมีการแพร่กระจายเชื้อโรคสู่คน มีค่าคะแนนเฉลี่ยเท่ากันคือ 3.65 ส่วนตัวแปรที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุดคือ ตัวแปรที่ 46 ความร่วมมือในการจัดการปัญหาระหว่างหน่วยงานรัฐ (ระหว่างกระทรวง ทบวง กรมต่างๆ) และความร่วมมือของรัฐบาลระหว่างประเทศ มีค่าคะแนนเฉลี่ย 3.50 ดังผลในตารางต่อไปนี้

สถาบันวิทยบริการ
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ตารางที่ 88 ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานและระดับความมีคุณค่าเป็นข่าวขององค์ประกอบ “การแก้ไขปัญหาของภาครัฐ”

ลำดับ ที่	ตัว แปรที่	ตัวแปร	X	S.D.	ระดับความ มีคุณค่า เป็นข่าว
1	51	ระบบเฝ้าระวังการแพร่ระบาดของเชื้อไข้หวัดนกของภาครัฐ เช่น ด้านเครื่องมือ อุปกรณ์ บุคลากร ฯลฯ ที่ใช้อยู่ในปัจจุบัน	3.68	1.07	มาก
2	43	นโยบายของภาครัฐในการจัดการปัญหาไข้หวัดนกและการประเมินผลสำเร็จในการดำเนินนโยบาย	3.65	1.08	มาก
3	54	ระบบติดตามสอบสวนโรคอื่นๆ ในสัตว์ที่อาจมีการแพร่กระจายเชื้อโรคสู่คน	3.65	1.15	มาก
4	52	การเฝ้าระวังข้อมูลข่าวสารของภาครัฐ เช่น ข่าวสื่อ ข่าวสารที่ทำให้เข้าใจผิด ฯลฯ	3.63	1.13	มาก
5	47	ทางเลือกต่างๆ ในการจัดการกับสัตว์ปีกที่สงสัยว่าติดเชื้อไข้หวัดนก	3.62	1.04	มาก
6	44	กฎหมายและมาตรการที่ภาครัฐใช้จัดการปัญหาในพื้นที่พบการระบาด เช่น มาตรการควบคุมการเคลื่อนย้ายสัตว์ การจำหน่ายสัตว์ปีกในพื้นที่ที่มีการแพร่ระบาด มาตรการกำจัดสัตว์ปีกของภาครัฐ การกำหนดเขตการเลี้ยง (โซนนิ่ง) ฯลฯ	3.62	1.08	มาก
7	48	ปัญหาของภาครัฐในการควบคุมการแพร่ระบาด	3.51	1.10	มาก
8	46	ความร่วมมือในการจัดการปัญหาระหว่างหน่วยงานรัฐ (ระหว่างกระทรวง ทบวง กรมต่างๆ) และความร่วมมือของรัฐบาลระหว่างประเทศ	3.50	1.05	มาก
รวม			3.61	1.09	มาก

เมื่อทดสอบความแตกต่างระหว่างค่าเฉลี่ยของกลุ่มตัวอย่างตามความเกี่ยวข้องกับวิกฤตการณ์พบว่า ไม่มี ความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญที่ระดับ 0.05 แสดงว่า กลุ่มตัวอย่างแต่ละกลุ่มประเมินระดับคุณค่าข่าวกับ องค์ประกอบ “การแก้ไขปัญหาของภาครัฐ” ไม่แตกต่างกัน

ในองค์ประกอบนี้กลุ่มตัวอย่างมีความเห็นว่าตัวแปรทั้งหมดสมควรเสนอเป็นข่าวในระดับมาก โดยตัวแปรที่มีค่าเฉลี่ยมากที่สุดขององค์ประกอบนี้ได้แก่ ระบบเฝ้าระวังการแพร่ระบาดของเชื้อไข้หวัดนกของภาครัฐ เช่น ด้าน เครื่องมือ อุปกรณ์ บุคลากร ฯลฯ ที่ใช้อยู่ในปัจจุบัน กลุ่มผู้ให้ข้อมูลให้เหตุผลว่า เนื่องจากการแพร่ระบาดของเชื้อไวรัส จะขึ้นอยู่กับกาลเวลาของอากาศ การเฝ้าระวังการแพร่ระบาดจึงต้องครอบคลุมพื้นที่ทั้งในประเทศและ ต่างประเทศ ข่าวจึงต้องติดตามว่าหน่วยงานภาครัฐที่เกี่ยวข้องมีระบบการเฝ้าระวังการแพร่ระบาดของโรคที่มี

ประสิทธิภาพครอบคลุมพื้นที่ต่างๆ หรือไม่ รวมทั้งความพร้อมของเครื่องมือและบุคลากรที่ใช้ในการตรวจสอบการแพร่ระบาดของเชื้อ

“ข้อมูลสำคัญที่ผมเห็นว่าเป็นหน้าที่ของสื่อคือ เรื่องแผนการเตรียมพร้อมเรื่องไข้หวัดนกในประเทศไทย ทั้งที่กำลังจะวกกลับมาใหม่ในฐานะโรคประจำถิ่น และในฐานะที่มันอาจจะกลายเป็นไข้หวัดนก ซึ่งสื่อจะต้องกระตุ้นถามทั้งจากทางรัฐบาล นักวิชาการด้านการแพทย์และสาธารณสุขทั้งหลาย เป็นการเสนอข่าวเชิงระบบหรือเชิงโครงสร้าง ไม่ว่าจะเป็นเรื่องการเตรียมพร้อมด้านบุคลากร แผนการจัดการเรื่องยาและวัคซีน ฯลฯ” (นพ.สมศักดิ์ ชุณหรัศมิ์, สัมภาษณ์ 9 มีนาคม 2550)

“ข่าวไข้หวัดนกในต่างประเทศ และประเทศเพื่อนบ้านที่มีการระบาดอยู่รอบข้าง เนื้อหาข่าวลักษณะนี้จะทำให้เจ้าหน้าที่รัฐสามารถหยิบเอามาเป็นประเด็นในการทำงาน ถ้าเกิดเพื่อนบ้านเราติดเชื้อไข้หวัดนกแล้วจะทำให้เราตื่นตัวว่าต้องควบคุมต้องป้องกันแล้วนะ เชื้อกำลังจะมาแล้วนะ”(น.สพ.วีระชัย คักดาจิระเจริญ, สัมภาษณ์ 21 มีนาคม 2550)

ตัวแปรย่อยที่สมควรเสนอเป็นข่าวในลำดับต่อมาคือ นโยบายของภาครัฐในการจัดการปัญหาไข้หวัดนกและการประเมินผลสำเร็จในการดำเนินนโยบาย เนื่องจากกลุ่มผู้ให้ข้อมูลเห็นว่า ช่วงเวลาในการแพร่ระบาดของเชื้อไข้หวัดนก อาทิเช่น ช่วงเวลาที่มีการคาดคะเนว่าเกิดการพบเชื้อไข้หวัดนกขึ้นในประเทศไทย ช่วงเริ่มต้นของการระบาดที่ต้องมีการสืบหาสาเหตุ ช่วงที่มีการแพร่ระบาดเป็นวงกว้างและเกิดปฏิกิริยาต่างๆ จากสังคม ฯลฯ ช่วงเวลาเหล่านี้ภาครัฐจะมีมาตรการในการดำเนินนโยบายจัดการปัญหาการแพร่ระบาดแตกต่างกัน ซึ่งข่าวจะต้องนำเสนอมาตรการที่สำคัญในการจัดการปัญหาการแพร่ระบาดเพื่อส่งเสริมให้เกิดความร่วมมือของคนในสังคม นอกจากนี้ข่าวยังควรต้องนำเสนอการประเมินผลการดำเนินนโยบายของภาครัฐจากหน่วยงานของภาครัฐเองและองค์กรอื่นๆ ที่มีบทบาทเกี่ยวข้อง เช่น การประเมินจากนักวิชาการ สถาบันการแพทย์ บริษัทเอกชนต่างๆ องค์กรระหว่างประเทศ ฯลฯ

อย่างไรก็ตาม จากการสัมภาษณ์เชิงลึกยังพบว่า การเสนอข่าวในเรื่องนี้ยังต้องรวมถึงการเปิดเผยแง่มุมที่ไม่ชอบมาพากลในการจัดการปัญหาของภาครัฐ เนื่องจากในประมาณเดือนพฤศจิกายน พ.ศ.2546 มีการตั้งข้อสงสัยของแพทย์และนักวิชาการว่ามีการระบาดของเชื้อไข้หวัดนกเกิดขึ้นในประเทศไทยเป็นครั้งแรก เนื่องจากมีสัตว์ปีกล้มตายฉับพลันอย่างผิดปกติ ขณะนั้นนักวิชาการและสื่อมวลชนมีความเชื่อว่าภาครัฐพยายามปิดบังเรื่องการแพร่ระบาดของเชื้อไข้หวัดนก เป็นเวลาเกือบสามเดือนกว่าที่รัฐบาลยอมรับอย่างเป็นทางการว่ามีการแพร่ระบาดเมื่อวันที่ 23 มกราคม 2547 มาตรการแก้ปัญหาต่างๆ จึงได้เกิดขึ้น แต่ความเสียหายก็เกิดขึ้นแก่วงการปศุสัตว์อย่างรุนแรงและต่อเนื่อง พื้นที่แพร่ระบาดขยายเป็นวงกว้าง กลุ่มผู้ให้ข้อมูลจึงเห็นว่าสิ่งเหล่านี้ถือเป็นความบกพร่องหรือความไม่ชอบมาพากลในการกำหนดมาตรการที่สื่อมวลชนต้องเสนอเป็นข่าวด้วยเช่นกัน

“ข้อมูลที่สมควรจะเอาไปเสนอเป็นข่าวคือ ข้อมูลด้านมาตรการและผลการปฏิบัติของภาครัฐ เพราะรัฐมีคณาอนุกรรมการฝ่ายวิชาการ เพื่อทำหน้าที่รวบรวมองค์ความรู้เกี่ยวกับโรคไข้หวัดนกที่มีอยู่ในปัจจุบัน รวมถึงมีศูนย์ปฏิบัติการในการลงพื้นที่กับประชาชน สิ่งเหล่านี้จะทำให้เกิดความอุ่นใจได้ว่าเรามีองค์ความรู้และมาตรการรับมือกับปัญหาทุกด้านแล้ว” (นพ.ธวัช สุนทราจารย์, สัมภาษณ์ 7 มีนาคม 2550)

“ในเรื่องแบบนี้ ถ้าไม่เชื่อหมอนหรือนักสาธารณสุข แล้วจะไปเชื่อใคร แต่เคยมีใครไปตรวจสอบหมอนหรือป่าว ว่าที่ผ่านมามีการปิดบังข้อมูลนี้บ้างหรือไม่ หมอระดับผู้บริหารจะระวังมากเรื่องผลกระทบกับข้างบนกับ เสถียรภาพของรัฐบาลจึงมีแต่ข่าวดีๆ ออกมาหมดว่าควบคุมได้แล้ว แต่สื่อไม่เคยไปเจาะข้อมูลเพื่อตรวจสอบ” (สรงค์ภฎณ์ ดวงคำสวัสดิ์, สัมภาษณ์ 3 พฤษภาคม 2550)

“ฝ่ายรัฐบาลซึ่งประกอบด้วยกระทรวง ทบวง กรมต่างๆ ซึ่งเป็นผู้ควบคุมกระทรวงต่างๆ นักข่าวต้องคอยดู ว่าฝ่ายรัฐมีความเคลื่อนไหวหรือการกระทำที่เกิดผลประโยชน์ต่อส่วนรวมในเรื่องหวัดนกอย่างไรบ้าง จะต้องดูแลรับผิดชอบไม่ให้เกิดการระบาด และจะต้องรับผิดชอบต่อไม่ให้เกิดผลกระทบในทางด้านธุรกิจรายได้ของคนเลี้ยงไก่ ด้วย เพราะหากฝ่ายรัฐไปช่วยเกษตรกรในการชดเชยเขาจะได้ยินดีที่จะให้ฆ่าไก่ แต่ถ้าไม่ช่วยเขาก็ปกปิดสี เพราะฉะนั้น สื่อนั้นก็จะต้องดูทั้งภาครัฐและภาคเอกชน ถ้าข่าวไม่เสนอตรงนี้กระทรวงก็อาจจะละเลยที่จะไม่ช่วยเหลือเขา ถ้าเป็นอย่างนั้นเขาก็ไม่ยินยอมให้ฆ่า โรคก็ยิ่งระบาดเร็ว หรือหากเกษตรกรเช่น คนเลี้ยงเป็ดไล่ทุ่ง คนกลุ่มนี้เป็นสาเหตุการแพร่เชื้อที่สำคัญ ถ้าให้เขาเลิกเลี้ยงจะหาอาชีพอื่นให้เขาหรือไม่ นี่ก็เป็นเรื่องที่ว่า หน่วยงานรัฐบาลจะต้องดำเนินการ และข่าวก็ต้องติดตามมาเสนอ” (รศ.ดร.สมควร กวียะ, สัมภาษณ์ 20 กรกฎาคม 2550)

ตัวแปรย่อยที่สมควรเสนอเป็นข่าวในลำดับต่อมาได้แก่ ข่าวเกี่ยวกับระบบติดตามสอบสวนโรคอื่นๆ ในสัตว์ ที่อาจมีการแพร่กระจายเชื้อโรคสู่คน และการเฝ้าระวังข้อมูลข่าวสารของภาครัฐ เช่น ข่าวลือ ข่าวสารที่ทำให้เข้าใจผิด ฯลฯ จากกสัมภาษณ์เชิงลึกพบว่า ในช่วงเวลาที่มีการระบาดของไข้หวัดนกอย่างรุนแรงและเป็นวงกว้าง มักจะมีข่าว ลือเกิดขึ้น อาทิเช่น ข่าวลือเกี่ยวกับการพบพื้นที่แพร่ระบาด เกิดการติดเชื้อไข้หวัดนกในสัตว์ประเภทอื่น (สุกร เสือ จระเข้ ฯลฯ) เชื้อไข้หวัดนกไม่สามารถเติบโตได้ในสภาพอากาศที่ร้อน การปรุงอาหารที่อุณหภูมิ 200 องศาเซลเซียส จึงจะทำให้เชื้อไข้หวัดนกตายได้ ฯลฯ ข้อมูลเหล่านี้เป็นสิ่งที่เป็นกระแสอยู่ในแต่ละพื้นที่ที่มีการแพร่ระบาด ข่าวต้องนำ ข้อมูลที่ประชาชนเข้าใจผิดมานำเสนอและหาแหล่งข่าวที่น่าเชื่อถือมาพิสูจน์ข่าวลือเหล่านั้น

“ถ้าสมมติมีข่าวลือ ว่ามีสัตว์ปีกติดเชื้อ มีคนตาย เคยมีบางประเทศออกข่าวลือเหล่านี้เพื่อเตือนให้คนของตัวเองอย่าเดินทางมาประเทศไทย นักข่าวก็ควรเอาไปเสนอพร้อมทั้งข้อมูลที่แจ้งจากภาครัฐที่จะตอบได้ในข่าว ลือนั้นๆ” (นพ.ธวัช สุนทรารจารย์, สัมภาษณ์ 7 มีนาคม 2550)

“ข่าวของสื่ออาจจะต้องมีการเอาข่าวลือที่เกิดขึ้นในพื้นที่มาเสนอแล้วมีการตอบโต้ข่าวลือนั้นหากมันเป็น เรื่องที่ไม่จริงหรือเข้าใจผิดๆ เช่น ข่าวลือที่ว่ามีการตรวจเจอเชื้อไข้หวัดนกเข้าไปในหมูแล้ว ซึ่งทางจุฬาฯ และ มหิดลก็ยืนยันแล้วว่าไม่ใช่ หรือข่าวลือที่บอกว่าอากาศร้อนๆ แล้วจะทำให้เชื้อโรคตายไป ก็ยังเป็นความเข้าใจ ผิด ประเทศแถบตะวันออกกลางก็มีไข้หวัดนกระบาดกันหมด ประเทศเม็กซิโกก็อากาศร้อน ฉีดยามาเนิ่นนานก็ เอาไม่อยู่ เชื้อโรคมันเริ่มกลายพันธุ์แต่ไม่ถึงจุดที่อันตราย ข่าวลือเหล่านี้ต้องเอามาเสนอแล้วตอบคำถามให้ สังคมเข้าใจได้ถูกต้อง” (กฤษณา ไพบูลย์, สัมภาษณ์ 1 พฤษภาคม 2550)

“หากนักข่าวมาเก็บข้อมูลจากเกษตรกรในพื้นที่อาจจะพบแง่มุมที่เป็นปัญหาสำคัญที่ไม่เคยทราบมาก่อน อย่างเช่นในพื้นที่ที่เคยมีเคสที่สัตว์ปีกตายผิดปกติแต่ตรวจแล้วไม่ใช่ใช้หวัดนก เพราะหลังจากเกิดใช้หวัดนก เป็นต้นมา ชาวบ้านเขาที่เคยทำวัคซีนป้องกันโรคคหิวหัด ฝีดาษ ในสัตว์ปีก เค่าเลิกทำไปเลย เขาคิดว่าถ้าเป็นหวัดนกจริงๆ มันก็ตายเหมือนกัน ป้องกันอะไรแทบไม่ได้ แล้วรัฐบาลก็มีนโยบายไม่ให้ใช้วัคซีนใช้หวัดนก ชาวบ้านเลยเลิกฉีดวัคซีนในสัตว์ปีกทุกโรคเลย ซึ่งจริงๆ แล้วสัตว์ปีกก็ตายด้วยโรคอื่นๆ ได้อีก นี่คือ ความเข้าใจผิดของเกษตรกรทุกวันนี้แล้วอาจจะส่งผลร้ายในอนาคตต่อโรคภัยในสัตว์ปีก” (ชุมพร แซ่เลี้ยว, สัมภาษณ์ 24 มีนาคม 2550)

องค์ประกอบนี้ยังรวมถึงตัวแปรที่เกี่ยวกับทางเลือกต่างๆ ในการจัดการกับสัตว์ปีกที่สงสัยว่าติดเชื้อใช้หวัดนก กฎหมายและมาตรการที่ภาครัฐใช้จัดการปัญหาในพื้นที่พบการระบาด เช่น มาตรการควบคุมการเคลื่อนย้ายสัตว์ การจำหน่ายสัตว์ปีกในพื้นที่ที่มีการแพร่ระบาด มาตรการกำจัดสัตว์ปีกของภาครัฐ การกำหนดเขตการเลี้ยง (โซนนิ่ง) ฯลฯ จากการสัมภาษณ์เชิงลึกพบว่า เนื่องจากมาตรการของภาครัฐที่ออกมาจำเป็นต้องทำให้เกิดความร่วมมือในการควบคุมการแพร่กระจายของเชื้อใช้หวัดนก แต่ด้วยการระบาดของโรคติดต่อในสัตว์ปีกอย่างรุนแรงเช่นนี้ไม่เคยเกิดขึ้นในประเทศไทยมาก่อน ส่งผลให้เจ้าหน้าที่รัฐ (ทั้งที่เป็นเจ้าหน้าที่ประจำหน่วยงานและอาสาสมัคร) เข้าใจและปฏิบัติตามมาตรการต่างๆ ไม่ถูกต้องและไม่เหมือนกันในทุกพื้นที่ จึงเกิดปัญหาขัดแย้งกับเกษตรกรผู้เลี้ยงสัตว์ปีก ชาวจึงต้องมีเนื้อหาเกี่ยวกับมาตรการที่ถูกต้องและเป็นรูปธรรมทั้งในการตรวจสอบเชื้อ การขนย้ายสัตว์ปีก การทำลายสัตว์ปีก ฯลฯ เพื่อให้ผู้ปฏิบัติงานในพื้นที่และประชาชนเข้าใจตรงกัน

นอกจากนั้น ผู้ให้ข้อมูลบางคนมีความเชื่อว่า มาตรการบางอย่างที่รัฐกำหนดให้มันไม่โปร่งใสและไม่มีทางเลือกอื่นๆ ให้แก่เกษตรกร เช่น ระบบของโรงเรียนหรือฟาร์ม (แบบปิด แบบเปิด และแบบผสม) วิธีการเลี้ยง (เช่น การเลี้ยงแบบไล่ทุ่ง เลี้ยงในฟาร์ม ฯลฯ) โดยในช่วงที่มีการแพร่ระบาด รัฐบาลกำหนดไว้ว่าการเลี้ยงระบบปิดในฟาร์มจึงจะปลอดภัย

“ข่าวควรจะย้ำเรื่องของมาตรการทางกฎหมาย เช่น หากฝ่าฝืนไม่แจ้งว่ามีสัตว์ปีกตาย หรือว่าเขาสัตว์ปีกที่มีเชื้อโรคหวัดนกมาขาย จะถูกปรับถูกจำคุกเท่าไร หรือมาตรการตั้งด่านควบคุมการเคลื่อนย้ายสัตว์ มาตรการในช่วงตรุษจีน หรือการติดตามโครงการต่างๆ ที่รัฐบาลดำเนินการ เช่น โครงการวัคซีนของกระทรวงสาธารณสุข เพื่อให้ผู้ประกอบการที่เห็นแก่ตัวได้รับ толงโทษ แล้วก็เตือนเจ้าหน้าที่ไม่ให้หละหลวมด้วย” (น.สพ. วีระชัย คักดาจิระเจริญ, สัมภาษณ์ 21 มีนาคม 2550)

“การเสนอข่าวการฝังกลบไก่ ซ่าไก่เป็นๆ อันที่จริงแล้ววิธีการนี้ในต่างประเทศเขาก็ทำกันและสื่อในประเทศเหล่านั้นก็เสนอ เพราะการฆ่าไก่และการฝังกลบเพื่อตัดวงจรเป็นวิธีการที่ดีที่สุด ไม่ใช่ว่าจะรุนแรงหรือโหดร้ายมากนัก เป็นวิธีการทางวิชาการด้วยที่เขาทำกันอย่างนี้ ขุดหลุมเสร็จก็มีการโรยยาฆ่าเชื้อ ฝังลงไปเสร็จ เอายาฆ่าเชื้อพันทับอีกรอบถึงจะเอาดินกลบ ตรงนี้จะทำให้คนปลอดภัยมากที่สุด แต่สื่อจะต้องให้รายละเอียดเหตุผลด้วยว่าทำไมเขาจะต้องทำอย่างนี้” (ชูโชค ทองตาล่วง, สัมภาษณ์ 4 เมษายน 2550)

“อยากให้สื่อสะท้อนความรู้สึกของคนเลี้ยงไก่ที่สิ้นหวังกับแนวคิดของหน่วยงานภาครัฐ เคยไปฟังตอนเขา สัมมนาที่กรมปศุสัตว์ เขาก็ยืนยันว่าจะจัดการกับสัตว์ปีกแบบทำลายทิ้งอย่างเดียว เราไปฟังก็ห่อเหี่ยวกลับมา ว่าต่อไปเราไม่ได้เลี้ยงแล้วนะ เพราะเขาจะทำระบบโรงเรือนปิดแบบฟาร์มระดับซีพีหรือสหฟาร์ม ซึ่งคนเลี้ยงไก่ 5 - 10 ตัว ไม่มีปัญญาทำหรอก นี่คือแนวคิดในการแก้ปัญหาของภาครัฐที่ไม่ให้ทางเลือกกับเกษตรกรรายเล็ก รายน้อยเลย” (พานทอง สมานวิจิตร, สัมภาษณ์ 6 พฤษภาคม 2550)

“เรื่องการทำงานของเจ้าหน้าที่รัฐในแต่ละพื้นที่ นักข่าวน่าจะเสนอข่าวบ้าง เพราะบางอย่างเป็นเรื่องของ ผลประโยชน์หรือการฉวยโอกาส อย่างเช่น บางพื้นที่ อสม.ของกรมปศุสัตว์บ้างหรือของมหาดไทย เข้าไปบล็อก พื้นที่กันอย่างไม่เห็นเหตุผล ไม่ยอมดูใบเคลื่อย้ายหรือใบอนุญาตอะไรเลย เกษตรกรที่จะส่งไข่เข้าไปก็เดือดร้อน ทั้งที่มีใบอนุญาตว่าปลอดภัย ชาวออาจจะเสนอปัญหานี้แล้วสัมภาษณ์คนที่ม้อานาจหน้าที่โดยตรงให้บอกชัดเจน เลยว่า อสม.จะต้องใช้เกณฑ์ใดในการตัดสินใจอนุญาตหรือไม่ ดีกว่าคุณบอกว่าปฏิเสธหมดเลย” (น.สพ.มนูญ สุคนธาทิพย์, สัมภาษณ์ 24 พฤษภาคม 2550)

ผลการศึกษาพบว่า ตัวแปรที่ควรเป็นข่าวยังได้แก่ เรื่องราวเกี่ยวกับความร่วมมือในการจัดการปัญหา ระหว่างหน่วยงานรัฐ (ระหว่างกระทรวง ทบวง กรมต่างๆ) และความร่วมมือของรัฐบาลระหว่างประเทศ ในกรณีนี้ หมายความว่า หากไม่มีการเจรจาตกลงหรือการร่วมมือกันระหว่างองค์กรที่เกี่ยวข้อง เรื่องนั้นก็สมควรถูกเสนอเป็น ข่าวเพื่อให้สังคมได้รับทราบเหตุผล

“เรื่องความร่วมมือระหว่างประเทศช่วยกันเรื่องใช้หัวดนกไม่เป็นข่าวเลย ที่ผ่านมารกรมปศุสัตว์ของเวียดนาม มาที่จังหวัดชัยนาท เพราะเป็นจังหวัดที่อยู่ในวงไข่แดงแต่ไม่มีระบาดเหมือนอย่างจังหวัดอื่น เขาก็เลยมาขอ ดูงาน แม้กระทั่งสวนนกของผมนก็เป็นที่รับแขกที่ดูงานของ SAO ของประเทศฝรั่งเศสและเวียดนาม ตอนนี้อามี ความร่วมมือกันแล้วระหว่างไทยกับเวียดนามหลายๆ หน่วยด้วย ไม่ใช่แค่ด่านปศุสัตว์เท่านั้น เพิ่งทำสัญญากันไปเมื่อเร็วๆ นี้ เรื่องนี้แสดงให้เห็นว่าเรามีความสามารถรับมือกับปัญหาการระบาดได้ดี มันจะสร้างความมั่นใจ ทั้งในประเทศและเพื่อนบ้านได้เลยนะ แต่สื่อไม่ได้ออกข่าวเลย ผมฟังข่าวดูแล้วเรื่องดีๆ เขาไม่ออกเลย” (อนันตชัย แสงโชติช่วง, สัมภาษณ์ 2 พฤษภาคม 2550)

สถาบันวิทยบริการ
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

องค์ประกอบที่ 4 “ปรากฏการณ์รายวัน”

องค์ประกอบที่ 4 บรรยายได้ด้วยตัวแปรจำนวน 6 ตัวแปร มีน้ำหนักองค์ประกอบมากที่สุดจนถึงน้อยที่สุด ตั้งแต่ 0.748 - 0.637 ตัวแปรที่มีค่าน้ำหนักองค์ประกอบสูงสุด 3 ลำดับแรกคือ ตัวแปรที่ 2 การพบสัตว์ปีกที่สงสัยว่าติดเชื้อหรือเสียชีวิตจากเชื้อไข้หวัดนก (0.734) ตัวแปรที่ 3 การพบพื้นที่เกิดการระบาดหรือพื้นที่เสี่ยง (0.729) ตัวแปรที่ 1 การพบผู้ติดเชื้อหรือเสียชีวิตจากเชื้อไข้หวัดนก (0.717) แหล่งของความแปรปรวนรวมขององค์ประกอบนี้เท่ากับ 1.841 คิดเป็นร้อยละ 1.438 ของความแปรปรวนทั้งหมด ซึ่งกลุ่มตัวแปรส่วนใหญ่อธิบายถึงเหตุการณ์เกี่ยวกับการพบคนหรือสัตว์ปีกที่ติดเชื้อ การพบพื้นที่ระบาดหรือพื้นที่เสี่ยง การกำจัดและทำลายสัตว์ปีกที่สงสัยว่าติดเชื้อไข้หวัดนก ตลอดจนกิจกรรมรณรงค์การบริโภคสัตว์ปีก ซึ่งเกิดขึ้นในลักษณะรายวัน ผู้วิจัยจึงตั้งชื่อองค์ประกอบด้านนี้ว่า “ปรากฏการณ์รายวัน” (ดูตารางน้ำหนักองค์ประกอบในภาคผนวก ค)

ผลรวมของค่าเฉลี่ยในองค์ประกอบนี้มีระดับคุณค่าความเป็นชาวอยู่ในระดับมาก เมื่อนำตัวแปรทั้งหมดในองค์ประกอบนี้มาจัดลำดับค่าเฉลี่ยพบว่า ตัวแปรทั้ง 7 ตัวแปรมีค่าเฉลี่ยอยู่ระหว่าง 3.80 – 3.41 และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานอยู่ระหว่าง 1.38 - 1.14 ตัวแปรที่มีค่าเฉลี่ยมากที่สุดคือ ตัวแปรที่ 3 การพบพื้นที่เกิดการระบาดหรือพื้นที่เสี่ยง มีค่าคะแนนเฉลี่ย 3.80 รองลงมาคือ ตัวแปรที่ 5 กิจกรรมรณรงค์การบริโภคสัตว์ปีกจากภาครัฐและผู้ประกอบการ มีค่าคะแนนเฉลี่ย 3.64 ส่วนตัวแปรที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุดคือ ตัวแปรที่ 6 สถิติต่างๆ ของประเทศไทย (เช่น สถิติผู้ติดเชื้อและเสียชีวิต สัตว์ปีกที่ติดเชื้อและถูกกำจัด ฯ) จากองค์กรสาธารณสุขระดับนานาชาติ เช่น องค์การอนามัยโลก มีค่าคะแนนเฉลี่ย 3.41 ดังผลในตารางที่ 89

ตารางที่ 89 ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานและระดับความมีคุณค่าเป็นชาวขององค์ประกอบ “ปรากฏการณ์รายวัน”

ลำดับที่	ตัวแปรที่	ตัวแปร	X	S.D.	ระดับความมีคุณค่าเป็นชาว
1	3	การพบพื้นที่เกิดการระบาดหรือพื้นที่เสี่ยง	3.80	1.35	มาก
2	5	กิจกรรมรณรงค์การบริโภคสัตว์ปีกจากภาครัฐและผู้ประกอบการ	3.64	1.27	มาก
3	1	การพบผู้ติดเชื้อหรือเสียชีวิตจากเชื้อไข้หวัดนก	3.64	1.38	มาก
4	2	การพบสัตว์ปีกที่สงสัยว่าติดเชื้อหรือเสียชีวิตจากเชื้อไข้หวัดนก	3.57	1.33	มาก
5	4	การกำจัดและทำลายสัตว์ปีกที่สงสัยว่าติดเชื้อไข้หวัดนก	3.42	1.29	ปานกลาง
6	30	สถิติต่างๆ ของประเทศไทย (เช่น สถิติผู้ติดเชื้อและเสียชีวิต สัตว์ปีกที่ติดเชื้อและถูกกำจัด ฯ) จากองค์กรสาธารณสุขระดับนานาชาติ เช่น องค์การอนามัยโลก	3.41	1.14	ปานกลาง
รวม			3.58	1.29	มาก

เมื่อทดสอบความแตกต่างระหว่างค่าเฉลี่ยของกลุ่มตัวอย่างตามความเกี่ยวข้องกับวิกฤตการณ์พบว่า ไม่มีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญที่ระดับ 0.05 แสดงว่า กลุ่มตัวอย่างแต่ละกลุ่มประเมินระดับคุณค่าข่าวกับองค์ประกอบ “ปรากฏการณ์รายวัน” ไม่แตกต่างกัน

ในองค์ประกอบ “ปรากฏการณ์รายวัน” ตัวแปรย่อยที่มีค่าเฉลี่ยมากที่สุดในองค์ประกอบนี้ได้แก่ การพบพื้นที่เกิดการระบาดหรือพื้นที่เสี่ยง กลุ่มผู้ให้ข้อมูลมีเหตุผลว่า ชาวที่เสนอเรื่องการพบพื้นที่แพร่ระบาดมีความสำคัญอย่างยิ่งต่อความตื่นตัวในการป้องกันตนเองของประชาชน ตลอดจนมีการให้ความร่วมมือกับภาครัฐมากขึ้น ขณะเดียวกันภาครัฐเองก็จะได้ทราบถึงลักษณะและทิศทางการแพร่กระจายของเชื้อโรค เพื่อจะได้เตรียมการรับมือได้ทันสถานการณ์

การรายงานข่าวเรื่องนี้ยังรวมถึงการให้ข้อมูลเรื่องพื้นที่เสี่ยงซึ่งหมายถึง จังหวัดซึ่งมีพื้นที่เขตติดต่อกับจังหวัดที่มีการแพร่ระบาด ถือเป็นจังหวัดที่มีโอกาสสูงที่เชื้อใช้หวัดนกจะแพร่เข้ามาระบาดโดยเฉพาะจากสภาพอากาศและการคมนาคม การนำเสนอข้อมูลของพื้นที่เสี่ยงจะทำให้มีการเตรียมความพร้อมในการป้องกันทั้งภาครัฐและประชาชน

“ถ้าออกข่าวว่าจุดไหนของประเทศเกิดมีการระบาด ประชาชนจะตื่นตัวดีมากเลยนะ นกตายไก่ตายหมูไหนของบ้านจะโทรมาเลย ให้ความร่วมมือดีมาก ชาวอย่างนี้ถือว่ามีประโยชน์กับการแก้ไขสถานการณ์” (น.สพ. นพดล วรธงชัย, สัมภาษณ์ 23 มีนาคม 2550)

“สิ่งที่สำคัญที่สุดที่ต้องเสนอคือ ชาวสถานการณการระบาด คือผมอยากเห็นสื่อเสนอข่าวเชิงปริมาณที่มากขึ้น ยกตัวอย่างเช่น สมมติเกิดการระบาด ต้องรายงานว่ามีทั้งพื้นที่แห่ง บริเวณกว้างขวางแค่ไหน ไก่ติดเชือกก็ร้อยก็ล้านตัวกันแน่ อย่าบอกแค่ว่ามีร่องรอยของการระบาดเข้ามาในจังหวัด คนอ่านก็จะไม่รู้สิ่งที่เรียกว่าขอบเขตของการระบาด ปัจจุบันข่าวที่ให้ข้อมูลอย่างนี้ก็มีอยู่บ้างแต่น้อย เช่น บอกว่าระบาดใน 21 จังหวัด คราวนี้ก็อยากรู้ว่า 21 จังหวัดนี่ก็ตำบลก็หมู่บ้าน แล้วแต่ละตำบลนั้นมันอยู่ใกล้กันหรือป่าว การระบาดใน 21 จังหวัดที่ว่าเป็นกลุ่มๆ กันหรือป่าว ที่เห็นว่าข้อมูลตัวเลขพวกนี้สำคัญและต้องเสนอให้ชัดเจนก็เพราะแม้ตัวเลขเหล่านี้จะทำให้คนตื่นกลัว แต่มันทำให้เราประเมินสถานการณ์ได้ว่าเลวร้ายขนาดไหน ใกล้หรือไกลตัวเราแค่ไหน” (นพ.สมศักดิ์ ชุณหรัศมิ์, สัมภาษณ์ 9 มีนาคม 2550)

ตัวแปรที่มีความสมควรเสนอเป็นข่าวในระดับรองลงมาได้แก่ ข่าวเกี่ยวกับกิจกรรมรณรงค์การบริโภคสัตว์ปีกจากภาครัฐและผู้ประกอบการ ซึ่งกิจกรรมที่สมควรเป็นข่าวนี้อาจมาจากการดำเนินงานของฝ่ายใดฝ่ายหนึ่งหรือเป็นความร่วมมือกันระหว่างภาครัฐและผู้ประกอบการธุรกิจสัตว์ปีก โดยเป็นข่าวกิจกรรมที่ต้องการกระตุ้นให้เกิดความมั่นใจในการบริโภคสัตว์ปีก เช่น การจัดงานรณรงค์ให้บริโภคสัตว์ปีกโดยมีเจ้าหน้าที่ในราคาถูกหรือแจกฟรี การใช้ผู้มีชื่อเสียงมาร่วมรณรงค์ ฯลฯ หรือเป็นข่าวกิจกรรมที่เกิดขึ้นในภาคการเกษตร เช่น การตรวจพื้นที่เลี้ยงสัตว์ปีก การทำลายฝูงกลบสัตว์ปีก ฯลฯ โดยการดำเนินกิจกรรมเหล่านี้มุ่งเน้นเพื่อช่วยเหลือผู้ประกอบการธุรกิจเกี่ยวกับสัตว์ปีก อย่างไรก็ตาม ผู้ให้ข้อมูลบางคนมีความเห็นว่า กิจกรรมส่งเสริมการบริโภคเช่นนี้จำเป็นต้องทำควบคู่ไปกับการควบคุมการระบาดของโรค มิฉะนั้นจะส่งผลกระทบต่อสุขภาพของประชาชน

“ช่วงแรกที่ระบาดแล้วนายกฯทักษิณกินไก่ไชว ครึ่งนั้นผลทางจิตวิทยาดีมาก ในแง่ของคนระดับนั้นเขายังกินเลย เราก็ไม่เห็นต้องกลัว จากที่เขาจัดวันกินไก่ ลูกค้าก็ค่อย ๆ เพิ่มขึ้นมา” (วนิดา คุณกิตติ, สัมภาษณ์ 24 มีนาคม 2550)

“ช่วงหนึ่งที่มีโปรโมตเรื่องกินไก่เยอะๆ มีการกินไก่ไชวโดยใช้คนดัง เนวินไชวไปไชวไปจับไก่ รัฐบาลคิดว่าทำอย่างนี้จะช่วยสร้างความมั่นใจ แต่ระหว่างการใช้จิตวิทยากับความเป็นความตายของคนอะไรสำคัญกว่ากัน ซึ่งเราคิดว่าสิ่งที่สร้างความมั่นใจให้แก่สังคมได้คือ รัฐบาลต้องหยุดโรคได้หรือการระบาดต้องชะลอลง ไก่ติดเชื้อน้อยลง ตอนนั้นอาจารย์ประเสริฐ ทองเจริญ ผู้เชี่ยวชาญจากองค์การอนามัยโลกก็ออกมาพูดว่า ไม่ว่าไก่จะเป็นโรคอะไรตาย คุณก็ไม่ควรแนะนำให้เอาสัตว์นั้นมากิน ซึ่งมันเป็นพื้นฐานไม่ว่าจะโรคอะไรเลยนะ ชาวบ้านก็ต้องเสนอความคิดเห็นตรงนี้ออกไปเพื่อส่งคำเตือนให้รัฐบาลรู้” (กฤษณา ไพฑูรย์, สัมภาษณ์ 1 พฤษภาคม 2550)

ตัวแปรย่อยที่มีความสมควรเสนอเป็นข่าวในลำดับต่อมาได้แก่ การพบผู้ติดเชื้อหรือเสียชีวิตจากเชื้อไข้หวัดนก และการพบสัตว์ปีกที่สงสัยว่าติดเชื้อหรือเสียชีวิตจากเชื้อไข้หวัดนก ผู้ให้ข้อมูลเห็นว่า การเสนอข้อมูลดังกล่าวต้องระมัดระวังให้ชัดเจนว่าเป็นผู้ป่วยอยู่ในขั้นใด เนื่องจากรายละเอียดดังกล่าวจะส่งผลกระทบต่อการทราบระดับความรุนแรงของการระบาดในพื้นที่ด้วย

“เรื่องข้อมูลผู้ติดเชื้อ ก็มีอยู่ในระหว่างที่ตรวจสอบเชื้ออยู่ในระดับภาคคะเน แต่คนอ่านมักจะตีความไปว่าติดเชื้อไปแล้ว ชาวบ้านต้องพูดกันตรงๆ ว่าขณะนี้เรามีผู้ป่วยติดเชื้อที่อยู่ในข่ายผู้ต้องสงสัย 50 คน ส่งเลือดตรวจหมดแล้ว ผลยืนยันแน่ไมใช่ 2 คนอีก 48 คนอยู่ในระหว่างการรอผล ข้อมูลพวกนี้จำเป็นต้องทำให้คนอ่านเคยชินเสนอไปเรื่อยๆ การรับรู้จะกว้างขึ้น ความเข้าใจก็จะรู้มากขึ้นว่าการตัดสินใจเชื้อหรือไม่จะเชื้ออะไรมันต้องอ่านหลายตัวต้องรู้จักแยกแยะ” (นพ.สมศักดิ์ ชุณหรัศมิ์, สัมภาษณ์ 9 มีนาคม 2550)

ในองค์ประกอบด้าน “ปรากฏการณ์รายวัน” ตัวแปรที่สมควรเสนอเป็นข่าวในระดับปานกลางได้แก่ การกำจัดและทำลายสัตว์ปีกที่สงสัยว่าติดเชื้อไข้หวัดนก รองลงมาคือ สถิติต่างๆ ของประเทศไทย (เช่น สถิติผู้ติดเชื้อและเสียชีวิต สัตว์ปีกที่ติดเชื้อและถูกกำจัด ฯ) จากองค์การสาธารณสุขระดับนานาชาติ เช่น องค์การอนามัยโลก องค์การอาหารและยา ฯลฯ ทั้งนี้ ผู้ให้ข้อมูลเห็นว่า ชาวที่มีข้อมูลของสัตว์ปีกที่ติดเชื้อและถูกกำจัดในแต่ละพื้นที่แพร่ระบาด และในแต่ละช่วงเวลาจะส่งผลทางจิตวิทยาให้ประชาชนเข้าใจว่าการตายของสัตว์ปีกเหล่านั้นหมายความว่าภาครัฐสามารถควบคุมสถานการณ์ระบาดไว้ได้แล้ว ความวิตกกังวลและพฤติกรรมการบริโภคสัตว์ปีกจะได้เข้าสู่ภาวะปกติ แต่หากว่าในความเป็นจริงภาครัฐยังไม่สามารถควบคุมการแพร่ระบาดได้ การเสนอเนื้อหาดังกล่าวอาจทำให้ประชาชนเกิดความประมาทในการป้องกันสุขอนามัยในการบริโภค

“การนำเสนอในเรื่องของภาพการทำลายไก่ ในเรื่องของฝั่งกลบ ผมไม่เห็นด้วยกับการโฆษณาชวนเชื่ออยู่แล้ว แต่เราต้องยอมรับว่าวิถีคิดแบบนี้มันยังเป็นวิถีคิดมาตรฐานของกรมควบคุมโรค ผมเห็นด้วยกับการเสนอของจริง การที่สื่อควรจะเสนอข่าวเชิง Action ของราชการก็เป็นสิ่งที่ดี แต่สื่อก็ไม่ควรเสนอข่าวจนกระทั่งผู้คนมั่นใจทางราชการ แล้วบอกว่ารัฐบาลควบคุมสถานการณ์ไว้ได้แล้ว ไม่ต้องระวังแล้ว เพราะเราจะทำให้ชาวบ้านเขาประมาทเกินไปหรือป่าว ชาวบ้านต้องมี message ที่ทำให้ชาวบ้านได้เห็นสิ่งที่ผมเรียกว่า ความน่าเป็นห่วงหรือไม่น่าเป็นห่วงในสถานการณ์ และ message อีกระดับหนึ่งที่เรียกว่า เข้าใจถึงสาเหตุของความน่าเป็น

ห่วงหรือไม่น่าเป็นห่วง มันเป็น 2 เรื่องที่ถ้ามันเชื่อมกันได้จะยิ่งดี ชาวอย่างนี้จะอธิบายเป็นเหตุเป็นตะให้ชาวบ้าน เข้าใจได้ว่า ทำไมชาวบ้านถึงจะต้องกังวลในสถานการณ์ที่เกิดขึ้น” (นพ.สมศักดิ์ ชุณหรัศมิ์, สัมภาษณ์ 9 มีนาคม 2550)

องค์ประกอบที่ 5 “ภูมิปัญญาชาวบ้าน”

องค์ประกอบที่ 5 บรรยายได้ด้วยตัวแปรจำนวน 5 ตัวแปร มีน้ำหนักองค์ประกอบมากที่สุดจนถึงน้อยที่สุด ตั้งแต่ 0.769 - 0.660 ตัวแปรที่มีค่าน้ำหนักองค์ประกอบสูงสุด 3 ลำดับแรกคือ ตัวแปรที่ 88 ภูมิปัญญาของชาวบ้าน ในการรักษาสุขภาพจากการแพร่ระบาดของโรคไข้หวัดนก (0.769) ตัวแปรที่ 90 การเชื่อมโยงความรู้เชิงวิชาการกับ ภูมิปัญญาชาวบ้าน (0.764) ตัวแปรที่ 91 ภูมิปัญญาของชาวบ้านในการจัดการกับเชื้อโรคประจำถิ่นทั้งในคนและสัตว์ (0.743) แหล่งของความแปรปรวนรวมขององค์ประกอบนี้เท่ากับ 2.252 คิดเป็นร้อยละ 1.759 ของความแปรปรวน ทั้งหมด ซึ่งกลุ่มตัวแปรส่วนใหญ่อธิบายถึงภูมิปัญญาของชาวบ้านในการรักษาสุขภาพจากการแพร่ระบาดของโรค ไข้หวัดนกและการจัดการกับเชื้อโรคประจำถิ่นทั้งในคนและสัตว์ ภูมิปัญญาในการเลี้ยงสัตว์ปีกให้ปลอดภัยจากการติด เชื้อไข้หวัดนก ผู้วิจัยจึงตั้งชื่อองค์ประกอบด้านนี้ว่า “ภูมิปัญญาชาวบ้าน” (ดูตารางน้ำหนักองค์ประกอบใน ภาคผนวก ค)

ผลรวมของค่าเฉลี่ยในองค์ประกอบนี้มีระดับคุณค่าความเป็นชาวอยู่ในระดับมาก เมื่อนำตัวแปรทั้งหมดใน องค์ประกอบนี้มาจัดลำดับค่าเฉลี่ยพบว่า ตัวแปรทั้ง 5 ตัวแปรที่มีค่าเฉลี่ยอยู่ระหว่าง 3.72 – 3.30 และส่วนเบี่ยงเบน มาตรฐานอยู่ระหว่าง 1.13 - 1.07 ตัวแปรที่มีค่าเฉลี่ยมากที่สุดคือ ตัวแปรที่ 87 ภูมิปัญญาของเกษตรกรในการเลี้ยง สัตว์ปีกให้ปลอดภัยจากการติดเชื้อไข้หวัดนก มีค่าคะแนนเฉลี่ย 3.72 รองลงมาคือ ตัวแปรที่ 88 ภูมิปัญญาของชาวบ้าน ในการรักษาสุขภาพจากการแพร่ระบาดของโรคไข้หวัดนก มีค่าคะแนนเฉลี่ย 3.70 ส่วนตัวแปรที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุดคือ ตัวแปรที่ 89 ความเชื่อเฉพาะชุมชนเกี่ยวกับการเลี้ยงและการบริโภคสัตว์ปีก มีค่าคะแนนเฉลี่ย 3.30 ดังผลใน ตารางที่ 90

ตารางที่ 90 ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานและระดับความมีคุณค่าเป็นชาวขององค์ประกอบ “ภูมิปัญญาชาวบ้าน”

ลำดับ ที่	ตัวแปร ที่	ตัวแปร	X	S.D.	ระดับความ มีคุณค่า เป็นชาว
1	87	ภูมิปัญญาของเกษตรกรในการเลี้ยงสัตว์ปีกให้ปลอดภัยจากการติดเชื้อไข้หวัดนก	3.72	1.08	มาก
2	88	ภูมิปัญญาของชาวบ้านในการรักษาสุขภาพจากการแพร่ระบาดของโรคไข้หวัดนก	3.70	1.07	มาก
3	91	ภูมิปัญญาของชาวบ้านในการจัดการกับเชื้อโรคประจำถิ่นทั้งในคนและสัตว์	3.57	1.13	มาก
4	90	การเชื่อมโยงความรู้เชิงวิชาการกับภูมิปัญญาชาวบ้าน	3.56	1.11	มาก
5	89	ความเชื่อเฉพาะชุมชนเกี่ยวกับการเลี้ยงและการบริโภคสัตว์ปีก	3.30	1.10	ปานกลาง
รวม			3.57	1.10	มาก

เมื่อทดสอบความแตกต่างระหว่างค่าเฉลี่ยของกลุ่มตัวอย่างตามความเกี่ยวข้องกับวิกฤตการณ์พบว่า ไม่มีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญที่ระดับ 0.05 แสดงว่า กลุ่มตัวอย่างแต่ละกลุ่มประเมินระดับคุณค่าข่าวกับองค์ประกอบ “ภูมิปัญญาชาวบ้าน” ไม่แตกต่างกัน

ตัวแปรที่มีค่าเฉลี่ยมากที่สุดในองค์ประกอบนี้ได้แก่ ภูมิปัญญาของเกษตรกรในการเลี้ยงสัตว์ปีกให้ปลอดภัยจากการติดเชื้อใช้หวัดนก รองลงมาคือ ภูมิปัญญาของชาวบ้านในการรักษาสุขภาพจากการแพร่ระบาดของโรคใช้หวัดนก ภูมิปัญญาของชาวบ้านในการจัดการกับเชื้อโรคประจำถิ่นทั้งในคนและสัตว์ และการเชื่อมโยงความรู้เชิงวิชาการกับภูมิปัญญาชาวบ้าน ตัวแปรทั้งหมดนี้ถูกประเมินว่าสมควรเสนอเป็นข่าวในระดับมาก จากการสัมภาษณ์เชิงลึก ผู้ให้ข้อมูลมีข้อสังเกตว่า โรงเรือนหรือฟาร์มเลี้ยงสัตว์ปีกบางแห่งปลอดภัยจากการติดเชื้อใช้หวัดนกทั้งที่อยู่ในพื้นที่ที่มีการแพร่ระบาด โดยที่เกษตรกรเจ้าของฟาร์มไม่ได้ลักลอบใช้วัคซีนใช้หวัดนก แต่ใช้สมุนไพรที่เป็นภูมิปัญญาของเกษตรกรในอดีตมาสร้างภูมิคุ้มกันโรคให้แก่สัตว์เลี้ยงในฟาร์มของตน ข้อมูลเหล่านี้สมควรจะถูกนำเสนอเป็นข่าวเนื่องจากนโยบายของรัฐบาลในการควบคุมการแพร่ระบาดของเชื้อใช้หวัดนกคือ การห้ามใช้วัคซีนใช้หวัดนกในสัตว์ปีก ดังนั้น สิ่งที่จะป้องกันการติดเชื้อของสัตว์ปีกได้คือ การเลี้ยงในระบบโรงเรือนแบบปิดเท่านั้น ซึ่งวิธีการเลี้ยงดังกล่าวมีต้นทุนสูงและไม่สอดคล้องกับวิถีชีวิตของเกษตรกรในชนบทที่มักเลี้ยงในระบบเปิดและแบบไล่ทุ่ง

ผู้ให้ข้อมูลยังเห็นว่า ชาวอาจจะเสนอทางเลือกอื่นๆ ที่หลากหลายที่มาจากแนวคิดของคนในท้องถิ่นเพื่อเป็นความรู้ให้แก่เกษตรกรรายอื่นๆ โดยเฉพาะเรื่องรูปแบบการเลี้ยงสัตว์ปีกแบบพื้นบ้าน อาทิเช่น แบบเกษตรกรอินทรีย์ผสมผสาน คือ การเลี้ยงสัตว์ปีกควบคู่กับการปลูกผักปลูกข้าวในระบบอินทรีย์ ปล่อยให้สัตว์ปีกหากินตามธรรมชาติ การที่ไก่ได้กินแมลง สิวมีจากดินและหญ้าสดจะทำให้แข็งแรงขึ้น ต้นไม้ในสวนยังช่วยป้องกันเชื้อโรคที่มาจากอากาศได้อีกด้วย ฯลฯ ชาวอาจจะมีการนำรูปแบบการเลี้ยงเช่นนี้มาเผยแพร่พร้อมกับการวิเคราะห์เทียบเคียงกับองค์ความรู้ทางวิทยาศาสตร์กับความรู้ที่เป็นภูมิปัญญาของเกษตรกรท้องถิ่น เพื่อมีการวิเคราะห์ประสิทธิผลในแต่ละวิธีการรวมทั้งข้อดีข้อด้อยในการนำความรู้แต่ละด้านมาใช้ในการบริหารจัดการฟาร์มที่อยู่ในพื้นที่แพร่ระบาด

“เวลามันมีโรคระบาดเกิดขึ้นก็จะมีสิ่งที่เรียกว่า ภูมิปัญญาชาวบ้าน ซึ่งเขาใช้กันในการทำให้อโรคนี้ไม่ระบาด แนวทางปฏิบัติตัว การรักษาตัวเองและสัตว์ปีก ซึ่งอาจจะไม่มีหลักฐานทางวิทยาศาสตร์มารองรับกับวิถีชาวบ้านที่เขาทำอยู่ แต่ผมคิดว่าอันนี้ก็เป็นตัวอย่งที่น่าสนใจ ผมคิดว่าในยุคที่เป็นการจัดการความรู้ ชาวต้องคิดถึงเรื่องการให้ความรู้มากๆ สมมติมีโรคระบาด แทนที่จะไปมองว่าชาวบ้านเป็นเหยื่อ เราไปมองดูว่าชาวบ้านเขาจัดการกับการระบาดอย่างไร อย่าไปสื่อแต่ว่า ทำไมเขาถึงไม่ฆ่าไก่ ต้องถามว่า เขาป้องกันตัวเองอย่างไร เขาระบาดกันไปทั่ว ทำไมที่นี่ไม่ระบาด ทำอย่างไรไก่ถึงไม่ตาย” (นพ.สมศักดิ์ ชุณหรัศมิ์, สัมภาษณ์ 9 มีนาคม 2550)

“แหล่งข่าวที่เป็นเกษตรกรเป็นผู้เลี้ยงไก่ชาวบ้าน จะว่าไปเดี๋ยวนี้อาจไม่ใช่ว่าราคาหญ้าที่เดี๋ยวนะ เกษตรกรที่เลี้ยงกันระดับแสนตัวทุกคนมีความรู้หมด แม้จะเป็นเกษตรกรที่ไม่ได้เรียนหนังสือแต่อาจารย์ที่เกษตรยังต้องเอานักศึกษาไปเรียนวิธีการเลี้ยงกับเขา การเรียนรู้จากภูมิปัญญาท้องถิ่นขึ้นมากก็เป็นสิ่งที่จำเป็นสำหรับสังคม” (กฤษณา ไพฑูริย์, สัมภาษณ์ 1 พฤษภาคม 2550)

“น่าจะไปสัมภาษณ์คนเลี้ยง คนที่เขาทำงานอยู่ในฟาร์ม ส่วนมากจะไม่เห็นคนที่เขาทำงานอยู่ในฟาร์มได้ พุดกับสื่อเลยนะ ส่วนมากจะเป็นพวกปศุสัตว์เป็นรัฐมนตรี แต่เรื่องบางเรื่องที่เรารู้ดีไม่เห็นมาถามเลย ความรู้ บางอย่างในการเลี้ยงไก่ตั้งแต่รุ่นพ่อรุ่นแม่เรารู้ดีกว่าปศุสัตว์อีก น่าจะให้คนเลี้ยงได้พุดเรื่องพวกนี้บ้าง เพื่อบางที นักวิจัยเค้าอาจจะเอาความรู้พื้นฐานในการเลี้ยงไก่ของเราไปหาวิธีรักษาได้บ้าง” (เพ็ญศรี ทองสม, สัมภาษณ์ 31 มีนาคม 2550)

องค์ประกอบด้าน “ภูมิปัญญาชาวบ้าน” ยังรวมถึงตัวแปรที่เกี่ยวกับความเชื่อเฉพาะชุมชนเกี่ยวกับการเลี้ยง สัตว์ปีกและการบริโภคสัตว์ปีก ตัวแปรนี้ถูกประเมินว่าสมควรเป็นข่าวในระดับปานกลาง โดยกลุ่มผู้ให้ข้อมูลเห็นว่ามี ข้อมูลทางวิชาการบางเรื่องที่ภาครัฐยึดถือเป็นมาตรการในการจัดการปัญหาการแพร่ระบาด มีความขัดแย้งกับความ คิดความเชื่อและประสบการณ์ของเกษตรกรที่ประกอบอาชีพนี้ ชาวจึงควรนำเสนอแง่มุมความรู้และ ประสบการณ์ของเกษตรกรเพื่อเป็นแนวทางหนึ่งในการจัดการปัญหา

“รัฐบาลก็เชื่อแต่ข้อมูลจากนักวิชาการที่หาว่าเปิดไหล่ทุ่งเป็นพาหะแพร่เชื้อ เป็นสัตว์ที่อมโรคไม่ค่อยออก อากาศ แต่ผมเป็นผู้เลี้ยง ยืนยันว่าเลี้ยงมาไม่เคยมีปัญหาตรงนี้ ทำไมเชื่อแต่ภาควิชาการแต่ไม่เชื่อคนที่คลุกคลี อาชีพนี้เกือบทั้งชีวิต” (ประดิษฐ์ เสืองามเยี่ยม, สัมภาษณ์ 24 พฤษภาคม 2550)

“ที่นักวิชาการบอกกันว่า นกอพยพเป็นพาหะ ผมกลับเชื่อว่าไม่ใช่ ผมเลี้ยงนกมาเป็นสิบปีเห็นวัฏจักรของ นกพวกนี้ทุกปี เท่าที่สังเกตดู ถ้านกอพยพมันบินเข้าหัววัดนก 3 วันมันก็ตายแล้ว แต่นี่มันยังอยู่ของมันได้บินมา บินกลับไปได้แสดงว่า มันไม่ใช่ตัวปัญหาหลักหรอก ตัวที่ป่วยมันจะบินเป็นพันๆ บินเป็นหมื่นกิโลเมตรไม่ได้ อันนี้ผมจึงรู้สึกว่าการใช้หัววัดนกยังศึกษากันไม่ถ่องแท้” (อนันตชัย แสงโชติช่วง, สัมภาษณ์ 2 พฤษภาคม 2550)

องค์ประกอบที่ 6 “การเยียวยา”

องค์ประกอบที่ 6 บรรยายได้ด้วยตัวแปรจำนวน 10 ตัวแปร มีน้ำหนักองค์ประกอบมากที่สุดจนถึงน้อยที่สุด ตั้งแต่ 0.619 - 0.481 ตัวแปรที่มีค่าน้ำหนักองค์ประกอบสูงสุด 3 ลำดับแรกคือ ตัวแปรที่ 40 ความเหมาะสมของการ ใช้วัคซีนใช้หัววัดนกกับสถานการณ์แพร่ระบาดในประเทศ และความคิดเห็นจากกลุ่มต่างๆ เกี่ยวกับการใช้หรือไม่ใช้ วัคซีนใช้หัววัดนก (0.619) ตัวแปรที่ 38 การพัฒนาวัคซีนใช้หัววัดนกของวงการแพทย์ไทย (0.578) ตัวแปรที่ 37 กระบวนการบริหารจัดการวัคซีนใช้หัววัดนก เช่น การผลิต การใช้งาน การเก็บสำรอง ความพร้อมในการขนส่งวัคซีน ฯลฯ (0.567) แล่งของความแปรปรวนรวมขององค์ประกอบนี้เท่ากับ 3.270 คิดเป็นร้อยละ 3.115 ของความ แปรปรวนทั้งหมด ซึ่งกลุ่มตัวแปรส่วนใหญ่อธิบายถึงข้อมูลเกี่ยวกับการใช้ยารักษาโรคและวัคซีนใช้หัววัดนก ทั้งในด้าน ความรู้และผลกระทบของการใช้วัคซีน ความเหมาะสมในการใช้วัคซีนกับสถานการณ์แพร่ระบาด การพัฒนาสาย พันธุ์ของเชื้อใช้หัววัดนกกับประสิทธิภาพของวัคซีนในวงการแพทย์ปัจจุบัน และกระบวนการจัดการยาและวัคซีน ของภาครัฐ ฯลฯ ผู้วิจัยจึงตั้งชื่อองค์ประกอบด้านนี้ว่า “การเยียวยา” (ดูตารางน้ำหนักองค์ประกอบในภาคผนวก ค)

ผลรวมของค่าเฉลี่ยในองค์ประกอบนี้มีระดับคุณค่าความเป็นข่าวอยู่ในระดับมาก เมื่อนำตัวแปรทั้งหมดในองค์ประกอบนี้มาจัดลำดับค่าเฉลี่ยพบว่า ตัวแปรทั้ง 12 ตัวแปรมีค่าเฉลี่ยอยู่ระหว่าง 3.71 – 3.30 และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานอยู่ระหว่าง 1.25 - 1.08 ตัวแปรที่มีค่าเฉลี่ยมากที่สุดคือ ตัวแปรที่ 36 ความรู้เกี่ยวกับการใช้วัคซีนใช้หวัดนกในสัตว์ปีก (ผลทางบวกและทางลบของการใช้วัคซีนใช้หวัดนก) มีค่าคะแนนเฉลี่ย 3.71 รองลงมาคือ ตัวแปรที่ 42 การพัฒนาสายพันธุ์ของเชื้อใช้หวัดนกกับประสิทธิภาพของวัคซีนใช้หวัดนกที่มีอยู่ในปัจจุบัน มีค่าคะแนนเฉลี่ย 3.67 และตัวแปรที่ 35 ผลของการใช้ยาต้านไวรัสที่ผ่านมา เช่น จำนวนผู้ที่หายป่วยหรือเสียชีวิต การดื้อยา ฯลฯ มีค่าคะแนนเฉลี่ย 3.62 ส่วนตัวแปรที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุดคือ ตัวแปรที่ 39 ประสิทธิภาพการใช้วัคซีนใช้หวัดนกในต่างประเทศ มีค่าคะแนนเฉลี่ย 3.30 ดังผลในตารางต่อไปนี้

ตารางที่ 91 ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานและระดับความมีคุณค่าเป็นข่าวขององค์ประกอบ “การเยียวยา”

ลำดับ ที่	ตัวแปร ที่	ตัวแปร	X	S.D.	ระดับความ มีคุณค่า เป็นข่าว
1	36	ความรู้เกี่ยวกับการใช้วัคซีนใช้หวัดนกในสัตว์ปีก (ผลทางบวกและ ทางลบของการใช้วัคซีนใช้หวัดนก)	3.71	1.16	มาก
2	42	การพัฒนาสายพันธุ์ของเชื้อใช้หวัดนกกับประสิทธิภาพของวัคซีน ใช้หวัดนกที่มีอยู่ในปัจจุบัน	3.67	1.22	มาก
3	35	ผลของการใช้ยาต้านไวรัสที่ผ่านมา เช่น จำนวนผู้ที่หายป่วยหรือ เสียชีวิต การดื้อยา ฯลฯ	3.62	1.18	มาก
4	38	การพัฒนาวัคซีนใช้หวัดนกของวงการแพทย์ไทย	3.57	1.19	มาก
5	31	ข้อมูลสถานการณ์ปัจจุบันของการแพร่ระบาดเชื้อใช้หวัดนกจาก วงการวิทยาศาสตร์หรือสาธารณสุขนานาชาติ และการเตือนภัย จากองค์กรสาธารณสุขระดับนานาชาติ	3.55	1.08	มาก
6	40	ความเหมาะสมของการใช้วัคซีนใช้หวัดนกกับสถานการณ์แพร่ ระบาดในประเทศ และความคิดเห็นจากกลุ่มต่างๆ เกี่ยวกับการใช้ หรือไม่ใช้วัคซีนใช้หวัดนก	3.53	1.17	มาก
7	34	กระบวนการบริหารจัดการยาต้านไวรัส เช่น การผลิต การเก็บ สำรอง ฯลฯ ของหน่วยงานภาครัฐ	3.47	1.15	ปานกลาง
8	37	กระบวนการบริหารจัดการวัคซีนใช้หวัดนก เช่น การผลิต การใช้ งาน การเก็บสำรอง ความพร้อมในการขนส่งวัคซีน ฯลฯ	3.36	1.16	ปานกลาง
9	41	การลักลอบใช้วัคซีนในประเทศไทย	3.32	1.25	ปานกลาง
10	39	ประสิทธิภาพการใช้วัคซีนใช้หวัดนกในต่างประเทศ	3.30	1.16	ปานกลาง
		รวม	3.51	1.17	มาก

เมื่อทดสอบความแตกต่างระหว่างค่าเฉลี่ยของกลุ่มตัวอย่างตามความเกี่ยวข้องกับวิกฤตการณ์พบว่า ไม่มี ความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญที่ระดับ 0.05 แสดงว่า กลุ่มตัวอย่างแต่ละกลุ่มประเมินระดับคุณค่าข่าวกับ องค์ประกอบ “การเยียวยา” ไม่แตกต่างกัน

ตัวแปรในองค์ประกอบนี้สมควรเสนอเป็นข่าวในระดับมากทุกข้อ โดยตัวแปรที่มีค่าเฉลี่ยมากที่สุดได้แก่ ความรู้เกี่ยวกับการใช้วัคซีนใช้หวัดนกในสัตว์ปีก รองลงมาคือ การพัฒนาสายพันธุ์ของเชื้อใช้หวัดนกกับประสิทธิภาพ ของวัคซีนใช้หวัดนกที่มีอยู่ในปัจจุบัน ซึ่งผู้ให้ข้อมูลเห็นว่า การป้องกันเชื้อโรคในสัตว์ปีกที่ใช้กันอยู่ในบางประเทศคือ การใช้วัคซีน ซึ่งเป็นวิธีการป้องกันโรคที่ใช้กับสัตว์เลี้ยงทั่วไป การที่รัฐบาลไทยสั่งห้ามใช้วัคซีนสำหรับสัตว์ปีกจึงถูก ต่อต้านและมีการลักลอบใช้สำหรับเกษตรกรบางราย ชาวจึงควรจะนำเสนอข้อมูลทุกด้านเกี่ยวกับการใช้วัคซีนใช้หวัด นกในสัตว์ปีก โดยเฉพาะผลทางบวกและทางลบของการใช้วัคซีน ความสามารถในการผลิตวัคซีนใช้หวัดนกของ วงการแพทย์ไทยและต่างประเทศ ตลอดจนกรณีศึกษาการใช้วัคซีนใช้หวัดนกในต่างประเทศ เพื่อให้เกิดความรู้ความ เข้าใจที่ถูกต้อง

“ทุกวันนี้คนในสังคมหรือคนเลี้ยงก็ยังไม่มีความรู้เหตุผลจริงๆ ว่าทำไมประเทศไทยไม่ให้ใช้วัคซีน ประเทศ อื่นๆ คำใช้กันอยู่ ชาวที่ไม่เคยไปสัมภาษณ์เหตุผลจากปากของคนที่ตัดสินใจหรืออาจจะสัมภาษณ์ไปแล้ว แต่ มันไม่น่าสนใจเท่าข่าวฝั่งกลับไ้ เราก็เลยยังสับสนเรื่องวัคซีนอยู่ทุกวันนี้ ชาวจึงต้องไปหาคนตอบคำถามว่า การใช้วัคซีนจะดีไม่ได้อย่างไร แล้วประเทศไทยจำเป็นต้องใช้ไหม องค์การเภสัชกรรมของไทยทำอะไรอยู่ขณะนี้ วัคซีนเกี่ยวข้องกับยาหรือสายพันธุ์หรือป่าว แล้วที่เขาลักลอบใช้กันมันของจริงหรือของปลอม” (วนิดา คุณกิตติ, สัมภาษณ์ 24 มีนาคม 2550)

ในองค์ประกอบนี้ ตัวแปรที่สมควรเสนอเป็นข่าวในระดับรองลงมาคือ ผลของการใช้ยาต้านไวรัสที่ผ่านมา เช่น จำนวนผู้ที่หายป่วยหรือเสียชีวิต การดื้อยา ฯลฯ การพัฒนาวัคซีนใช้หวัดนกของวงการแพทย์ไทย และข้อมูล สถานการณ์ปัจจุบันของการแพร่ระบาดเชื้อใช้หวัดนกจากวงการวิทยาศาสตร์หรือสาธารณสุขนานาชาติ และการ เตือนภัยจากองค์กรสาธารณสุขระดับนานาชาติ

“ชาวต้องตามทันความก้าวหน้าของเชื้อโรคให้ได้นะ เพราะที่เขากลัวกันเรื่องการกลายพันธุ์ก็คือ ถึงแม้จะ คิดค้นวัคซีนป้องกันเชื้อ H5N1 ได้มันก็กันได้เฉพาะ H5N1 แต่เมื่อได้มันกลายพันธุ์เมื่อไร วัคซีนก็ต้องไล่ตาม ให้ทัน” (วนิดา คุณกิตติ, สัมภาษณ์ 24 มีนาคม 2550)

“ความเข้าใจในเรื่องของการใช้ยารักษาโรคใช้หวัดนกเป็นสิ่งสำคัญ โดยเฉพาะทามิฟลู คือไม่อยากให้ ประชาชนคิดว่ามียารักษาได้แล้วจะไม่ต้องระวังตัว ยาพวกนี้หากซื้อเองได้ กินเยอะเท่าไร มันก็มีโอกาสจะดื้อยา โดยวิวัฒนาการของไวรัสที่มีการ select ให้ตัวเองอยู่รอด เชื้อโรคก็จะค่อยๆ กลายพันธุ์เป็นสายพันธุ์ใหม่ เพราะ ถ้าชาวบ้านเข้าใจทั้งเรื่องของยาทามิฟลูและวัคซีน จะได้ไม่มีการลักลอบใช้” (ศ.นพ.ยง ภู่วรรณ, สัมภาษณ์ 27 เมษายน 2550)

“อยากให้สื่อติดตามข้อมูลเกี่ยวกับยาที่นำมารักษาโรคนี้ก่อนที่จะนำมาใช้ในประเทศไทย อยากให้หาข้อมูล มาบอกว่าประเทศอื่นที่เขาใช้กันผลเป็นยังไง แล้วประเทศนั้นๆ กับประเทศไทยที่สภาพอากาศเป็นอย่างไร เอา มาใช้แล้วผลลัพธ์จะต่างกันไหม” (วนิดา คุณกิตติ, สัมภาษณ์ 24 มีนาคม 2550)

ตัวแปรที่สมควรเสนอเป็นข่าวในองค์ประกอบนี้ยังได้แก่ การเสนอข่าวที่เกี่ยวกับความเหมาะสมของการใช้ วัคซีนใช้หวัดนกกับสถานการณ์แพร่ระบาดในประเทศ และความคิดเห็นจากกลุ่มต่างๆ เกี่ยวกับการใช้หรือไม่ใช้วัคซีน ใช้หวัดนก ผู้ให้ข้อมูลให้เหตุผลว่า การใช้วัคซีนใช้หวัดนกกับสัตว์ปีกเป็นประเด็นที่มีหลักฐานและความคิดเห็นที่ ขัดแย้งกันอยู่ระหว่างภาครัฐ นักวิชาการ บริษัทผลิตยา เกษตรกร ผู้ประกอบการ ฯลฯ ข่าวจึงสมควรนำข้อมูลจากฝ่าย ต่างๆ มาเสนอให้ครอบคลุมทุกแง่มุม

“ทุกวันนี้ข่าวเรื่องวัคซีนชาวบ้านก็ไม่เข้าใจเหตุผล แม้แต่นักวิชาการก็ยังถกเถียงกัน มีทั้งมุมที่เห็นว่าควรใช้ กับไม่ควรใช้ ซึ่งประเทศไทยมีนโยบายห้ามใช้วัคซีน แต่ในอนาคตก็ไม่แน่ใจ ฝ่ายที่เห็นว่าควรใช้ก็เพราะใน ต่างประเทศก็ใช้กันอยู่ ในปัจจุบันความรู้เบื้องต้นความรู้เกี่ยวกับวัคซีนก็มีมากขึ้น แล้วคุณภาพที่ดีของวัคซีนก็มี อีกอย่างหนึ่งคือมันเป็นโรคที่ติดต่อถึงคน ทำให้คนป่วยแล้วตาย เพราะฉะนั้นวัคซีนจะเป็นสิ่งที่ดีดวงจรไม่ให้ ไวรัสข้ามไปยังคน แล้วก็เครื่องมืออย่างหนึ่งที่จะช่วยลดไวรัสในสิ่งแวดล้อม เพราะฉะนั้นวัคซีนก็เลยเริ่มมี บทบาทสำคัญขึ้นมา อีกฝ่ายก็มองว่า หากใช้วัคซีน แล้วสัตว์ที่ฉีดวัคซีนได้รับเชื้อก็ยังไม่ป่วยโรคโดยที่ไม่แสดง อาการออกมา เขาก็กลัวว่าจะมีการเคลื่อนย้ายสัตว์พวกนี้ ไปยังจุดต่างๆ ที่เขายังไม่เคยมีโรคมามาก่อน เป็นการ นำโรคไปแพร่ ในขณะที่ฝ่ายรัฐบาลกับเกษตรกรผู้เลี้ยงบางกลุ่มก็ขัดแย้งกันในความคิดเรื่องการใช้วัคซีน เพราะว่าการรัฐบาลวิเคราะห์แล้วว่าหากใช้วัคซีนแล้วมันเป็นภาระมากๆ เพราะว่าใช้วัคซีนแล้วคิดว่าภาระวัคซีน จะต้องเข้าไปอีกนานเท่าไร รัฐบาลต้องรับผิดชอบเท่าไร แล้วการใช้วัคซีนที่มีประสิทธิภาพควบคุมโรคได้ อยู่กับ ไก่ได้นานๆ ก็ต้องมีการติดตามตรวจสอบการภูมิคุ้มกันของไก่ เพราะฉะนั้นมันเป็นภาระของรัฐบาลที่ใหญ่หลวง มากและมีความซับซ้อน ผู้ต้องการใช้กับผู้ออกนโยบาย เขาก็ไม่เคลียร์กันในจุดนี้ ไม่มีการคุยกันไม่มีการปรึกษา กัน คนใช้วัคซีนก็มักอยากใช้แต่ไม่รู้ว่าจะใช้ไม่ถูกต้องจะเป็นยังไงบ้างกับระบบใหญ่ เพราะฉะนั้นทุกคนที่มีส่วน เกี่ยวข้องกับสัตว์ปีกกับรัฐบาลต้องคุยกันให้รู้เรื่อง หากไม่เข้าใจก็จะเกิดการต่อต้านและลักลอบใช้” (ผศ.สพ.ญ. ดร.พรทิภา เล็กเจริญสุข, สัมภาษณ์ 24 มิถุนายน 2550)

ในองค์ประกอบด้าน “วัคซีน” ตัวแปรที่กลุ่มตัวอย่างมีความเห็นว่าสมควรเสนอเป็นข่าวในระดับปานกลาง ได้แก่ กระบวนการบริหารจัดการยาต้านไวรัส เช่น การผลิต การเก็บสำรอง ฯลฯ ของหน่วยงานภาครัฐ กระบวนการ บริหารจัดการวัคซีนใช้หวัดนก เช่น การผลิต การใช้งาน การเก็บสำรอง ความพร้อมในการขนส่งวัคซีน ฯลฯ การ ลักลอบใช้วัคซีนในประเทศไทย และประสบการณ์การใช้วัคซีนใช้หวัดนกในต่างประเทศ

“เรื่องประสิทธิภาพของยาและวัคซีน หากสื่อไม่รู้ลึก สื่อก็จะคิดเหมือนชาวบ้านที่ว่ามียาและวัคซีนแล้ว ปลอดภัย ประเด็นนี้สื่อจะต้องพูดมากขึ้นว่า เทคโนโลยีที่มีอยู่มันช่วยอะไรขนาดไหน ยาและวัคซีนที่มีอยู่มีระดับ การป้องกันหรือขีดจำกัดมากแค่ไหน หากเราคิดกันว่ามี การ stock วัคซีนไว้แล้วจึงไม่น่าห่วงสบายใจได้ นี้ อาจจะเป็นการตีความผิด เพราะข่าวต้องทำให้เกิดความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับกระบวนการบริหารจัดการยาเพื่อ ป้องกันการระบาดด้วย อย่างเรื่องวัคซีนอาจจะต้องมีการหาข้อมูลในประเด็นการ stock วัคซีน ว่าทำไมจะต้อง

ใช้วัคซีนตัวนี้ การ Stock เอาไว้มีประโยชน์จริงหรือแล้วมันไม่หมดอายุไปก่อนหรือ เวลามันระบาดจะเป็นสายพันธุ์เดียวกับวัคซีนที่มีอยู่หรือป่าว” (นพ.สมศักดิ์ ชุณหรัศมิ์, สัมภาษณ์ 9 มีนาคม 2550)

“การลักลอบใช้วัคซีนมีอยู่ทั่วไป คนที่ลักลอบจำหน่ายก็เป็นสัตวแพทย์นั่นแหละ ช่วงที่ระบาดหนักๆ เกษตรกรหมดทางจัดการแล้ว กรมปศุสัตว์ก็เหมือนกำลังลองผิดลองถูก เพราะเป็นประสบการณ์ครั้งแรกของชีวิต เขาก็ไม่เคยเผชิญโรคหนักขนาดนี้พยายามคุมแล้วก็เอาไม่อยู่ หากกรมปศุสัตว์รู้ฆ่าฟาร์มเข้าติดเชื้อ ซีดวงฆ่าทั้งหมด เขาก็หมดตัว เกษตรกรก็เลยหันไปใช้วัคซีน ลักลอบซื้อขายกันตามไรตามสวน ขวดนิดเดียว 2,500 บาทฉีดเสร็จก็ต้องรีบทำลายขวดทิ้ง แล้วลักลอบเอาไปขาย เขาก็ยังได้เงินถอนทุนคืนได้ส่วนหนึ่ง เกษตรกรไม่ได้สนใจหรอกว่าโรคมันจะติดต่อทำให้เขาตายหรือเปล่าหรือหากไก่มันคือยาแล้วจะกลายเป็นพันธุ์หรือป่าว” (กฤษฎณา ไพฑูริย์, สัมภาษณ์ 1 พฤษภาคม 2550)

องค์ประกอบที่ 7 “ผลกระทบ”

องค์ประกอบที่ 7 บรรยายได้ด้วยตัวแปรจำนวน 10 ตัวแปร มีน้ำหนักองค์ประกอบมากที่สุดจนถึงน้อยที่สุด ตั้งแต่ 0.586 - 0.478 ตัวแปรที่มีค่าน้ำหนักองค์ประกอบสูงสุด 3 ลำดับแรกคือ ตัวแปรที่ 107 เทคนิคจัดการปัญหาการระบาดของโรคใช้หวัดนกในแต่ละธุรกิจ เช่น ธุรกิจสัตว์ปีกและผลิตภัณฑ์จากสัตว์ปีก สวนสัตว์ ร้านอาหาร ฯลฯ (0.586) ตัวแปรที่ 105 สถิติของผู้ที่ติดเชื้อใช้หวัดนกและผลการรักษา (0.563) และตัวแปรที่ 106 สถิติของการบริโภคสัตว์ปีกและการค้าผลิตภัณฑ์จากสัตว์ปีกในแต่ละช่วงเวลา ฯลฯ (0.537) แหล่งของความแปรปรวนรวมขององค์ประกอบนี้เท่ากับ 2.062 คิดเป็นร้อยละ 1.611 ของความแปรปรวนทั้งหมด ซึ่งกลุ่มตัวแปรส่วนใหญ่อธิบายถึงผลกระทบและปัญหาต่อผู้บริโภคทั้งด้านการบริโภคสัตว์ปีกและสุขภาพจิต ต่อผู้ประกอบการรายย่อยและผู้ประกอบธุรกิจส่งออกสัตว์ปีกและผลิตภัณฑ์จากสัตว์ปีก ตลอดจนสถิติต่างๆ ที่แสดงถึงผลของการแพร่ระบาด ฯลฯ ผู้วิจัยจึงตั้งชื่อองค์ประกอบด้านนี้ว่า “ผลกระทบ” (ดูตารางน้ำหนักองค์ประกอบในภาคผนวก ค)

ผลรวมของค่าเฉลี่ยในองค์ประกอบนี้มีระดับคุณค่าความเป็นข่าวอยู่ในระดับปานกลาง เมื่อนำตัวแปรทั้งหมดในองค์ประกอบนี้มาจัดลำดับค่าเฉลี่ยพบว่า ตัวแปรทั้ง 10 ตัวแปรมีค่าเฉลี่ยอยู่ระหว่าง 3.60 – 3.21 และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานอยู่ระหว่าง 1.17 - 1.02 ตัวแปรที่มีค่าเฉลี่ยมากที่สุดคือ ตัวแปรที่ 109 พฤติกรรมการสัมผัสสัตว์ของบุคคลที่ทำให้ได้รับเชื้อหรือเสียชีวิตจากเชื้อใช้หวัดนก มีค่าคะแนนเฉลี่ย 3.60 รองลงมาคือ ตัวแปรที่ 105 สถิติของผู้ที่ติดเชื้อใช้หวัดนกและผลการรักษา มีค่าคะแนนเฉลี่ย 3.59 และตัวแปรที่ 110 ความช่วยเหลือจากภาครัฐต่อผู้ติดเชื้อหรือเสียชีวิตจากใช้หวัดนกและครอบครัวของบุคคลนั้น มีค่าคะแนนเฉลี่ย 3.48 ส่วนตัวแปรที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุดคือ ตัวแปรที่ 84 สุขภาพจิตของประชาชนในพื้นที่แพร่ระบาดและพื้นที่ใกล้เคียง ฯลฯ มีค่าคะแนนเฉลี่ย 3.21 ดังผลในตารางที่ 92

ตารางที่ 92 ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานและระดับความมีคุณค่าเป็นข่าวขององค์ประกอบ “ผลกระทบ”

ลำดับ ที่	ตัว แปรที่	ตัวแปร	X	S.D.	ระดับความ มีคุณค่า เป็นข่าว
1	109	พฤติกรรมของบุคคลที่ทำให้ได้รับเชื้อหรือเสียชีวิตจากเชื้อ ใช้หวัดนก	3.60	1.16	มาก
2	105	สถิติของผู้ที่ติดเชื้อใช้หวัดนกและผลการรักษา	3.59	1.17	มาก
3	110	ความช่วยเหลือจากภาครัฐต่อผู้ติดเชื้อหรือเสียชีวิตจากใช้หวัด นกและครอบครัวของบุคคลนั้น	3.48	1.13	ปานกลาง
4	102	ปัญหาของเกษตรกรหรือผู้ประกอบการรายย่อย (เช่น พ่อค้า แม่ค้าขายอาหาร ขายไข่ไก่ ไก่สดในตลาด ฯลฯ) ที่รับผลกระทบ จากมาตรการกำจัดสัตว์ปีกและการควบคุมวิธีการเลี้ยง เช่น ห้ามการเลี้ยงแบบไล่ทุ่ง หรือต้องเลี้ยงในฟาร์มปิดเท่านั้น ฯลฯ	3.45	1.13	ปานกลาง
5	107	เทคนิคจัดการปัญหาการระบาดของโรคใช้หวัดนกในแต่ละ ธุรกิจ เช่น ธุรกิจสัตว์ปีกและผลิตภัณฑ์จากสัตว์ปีก สวนสัตว์ ร้านอาหาร ฯลฯ	3.35	1.08	ปานกลาง
6	104	สถิติของสัตว์ปีกและสัตว์ประเภทอื่นๆ ที่ติดเชื้อใช้หวัดนกและ ถูกกำจัด	3.35	1.17	ปานกลาง
7	108	ความช่วยเหลือที่ผู้ประกอบการรายใหญ่และรายย่อยต้องการ จากภาครัฐ เช่น การชดเชยค่าเสียหายจากการทำลายสัตว์ปีก ฯลฯ	3.31	1.02	ปานกลาง
8	106	สถิติของการบริโภคสัตว์ปีกและการค้าผลิตภัณฑ์จากสัตว์ปีกใน แต่ละช่วงเวลา ฯลฯ	3.27	1.11	ปานกลาง
9	83	ปฏิกิริยาของประชาชนจากการรับรู้สถานการณ์แพร่ระบาดใน แต่ละช่วงเวลา	3.22	1.02	ปานกลาง
10	84	สุขภาพจิตของประชาชนในพื้นที่แพร่ระบาดและพื้นที่ใกล้เคียง	3.21	1.08	ปานกลาง
รวม			3.38	1.11	ปานกลาง

เมื่อทดสอบความแตกต่างระหว่างค่าเฉลี่ยของกลุ่มตัวอย่างตามความเกี่ยวข้องกับวิกฤตการณ์พบว่า ไม่มี
ความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญที่ระดับ 0.05 แสดงว่า กลุ่มตัวอย่างแต่ละกลุ่มประเมินระดับคุณค่าข่าวกับ
องค์ประกอบ “ผลกระทบ” ไม่แตกต่างกัน

ตัวแปรย่อยที่มีค่าเฉลี่ยมากที่สุดในองค์ประกอบนี้ได้แก่ พฤติกรรมของบุคคลที่ทำให้ได้รับเชื้อหรือเสียชีวิต จากเชื้อไข้หวัดนก รองลงมาคือ สถิติของผู้ที่ติดเชื้อไข้หวัดนกและผลการรักษา โดยทั้ง 2 ตัวแปรถูกประเมินว่าสมควร เสนอเป็นข่าวในระดับมาก เนื่องจากเป็นการให้เบาะแสแก่ประชาชนและเจ้าหน้าที่ของรัฐในพื้นที่แพร่ระบาดในการ กำจัดเชื้อไวรัสในพื้นที่ ขณะเดียวกัน ข้อมูลเชิงสถิติของผู้ติดเชื้อ ในแต่ละระดับและผลการรักษา จำเป็นต้องเสนอ เพื่อให้ประชาชนมีความรู้ที่ ไม่เข้าใจว่า หากติดเชื้อแล้วต้องเสียชีวิต

“ข่าวต้องละเอียดหน่อยในเรื่องพฤติกรรมสุขภาพที่นำไปสู่การติดเชื้อ เพราะเราคาดหวังว่าเมื่อประชาชน ได้รับข้อมูลข่าวสารแล้วจะมีพฤติกรรมสุขภาพที่ถูกต้อง จากประวัติของคนติดเชื้อที่ผ่านมาจะติดต่อเชื้อโรคได้ โดยการไปฆ่าแหละไก่ ไม่ได้ติดเชื้อจากตอนกินเพราะไก่สุกเชื้อโรคก็ตายแล้ว ประวัติการเจ็บป่วยและเสียชีวิตที่ ผ่านมายังไม่มียาใดที่เกิดจากการกินโดยตรง ส่วนมากจะติดเชื้อเพราะสัมผัสสัตว์ อันนี้คือพฤติกรรมที่ต้อง เสนอข่าวให้สังคมทราบ” (ชาวลิต จีระดิษฐ์, สัมภาษณ์ 14 มีนาคม 2550)

“อยากให้เน้นตัวเลขของผู้ป่วย มีตัวเลขมากน้อยขนาดไหนในแต่ละช่วงเวลา อย่างช่วงที่มีการระบาดหนัก ก็อยากให้เห็นหนักในตัวเลขของผู้ป่วยและผู้เสียชีวิต ผู้เข้าข่ายติดเชื้อที่ต้องดูแลจับตาเป็นพิเศษ เพราะบางที ดูจากข่าวมันฮือฮาว่ามีคนติดเชื้อ แต่บางคนก็บอกว่ายังรอผลตรวจอยู่ใช้เวลาตรวจหลายวันบางทีก็เป็นอาทิตย์ คราวนี้บางทีข่าวเสนอไม่ต่อเนื่องเลยไม่รู้จำนวนแน่นอน” (เทพิน ไคร์ทนิช, สัมภาษณ์ 11 เมษายน 2550)

สำหรับองค์ประกอบด้าน “ผลกระทบ” นี้ตัวแปรที่สมควรเสนอเป็นข่าวในระดับปานกลางได้แก่ ความ ช่วยเหลือจากภาครัฐต่อผู้ติดเชื้อหรือเสียชีวิตจากไข้หวัดนกและครอบครัวของบุคคลนั้น ปัญหาของเกษตรกรหรือ ผู้ประกอบการรายย่อย (เช่น พ่อค้าแม่ค้าขายอาหาร ขายไข่ไก่ ไก่สดในตลาด ฯลฯ) ที่รับผลกระทบจากมาตรการ กำจัดสัตว์ปีกและการควบคุมวิธีการเลี้ยง เช่น ห้ามการเลี้ยงแบบไล่ทุ่ง หรือต้องเลี้ยงในฟาร์มปิดเท่านั้น ฯลฯ

“สิ่งที่เราพยายามทำตอนที่เด็กติดเชื้อตายคนแรกคือ ความเป็นมาก่อนที่เขาจะได้รับเชื้อ ความเคลื่อนไหว ขณะนั้นมีอะไรบ้าง สัมผัสอะไรมาบ้าง จากนั้นก็ไปตามข่าวความช่วยเหลือจากภาครัฐต่อครอบครัวเขา เพราะ เราเชื่อว่าเด็กคนนี้ตายเพราะการปิดข่าวของรัฐบาล” (กฤษณา ไพฑูรย์, สัมภาษณ์ 1 พฤษภาคม 2550)

“ข่าวควรเสนอในเรื่องของผลกระทบที่เกิดขึ้นกับผู้ประกอบการด้วย เพราะการที่ประชาชนกลัวไม่กล้ากินไก่ เลยทำให้ภาวะเศรษฐกิจของคนขายไก่ ขายขัวมันไก่เจ๊งไปตามๆ กันเลย รวมทั้งในเศรษฐกิจระดับประเทศคือ ทำให้ขายไก่ออกต่างประเทศไม่ได้ หรืออาจเสนอในแง่การปรับตัวของประชาชนที่ตื่นตัวแต่ไม่ตื่นตระหนก รู้จัก ป้องกันตนเอง เพื่อจะได้ให้แง่คิดแก่คนอื่นๆ ในสังคมบ้าง” (น.สพ.วีระชัย ศักดาจิระเจริญ, สัมภาษณ์ 21 มีนาคม 2550)

“สื่อพยายาม Promote อย่างยิ่งว่าต่อไปนี้ ไก่ไล่ทุ่ง เปิดไล่ทุ่งห้ามเลี้ยงจะต้องเป็นการเลี้ยงในระบบปิดคือ อยู่ในฟาร์มไก่ ใหญ่ๆ ผลก็คือ เกษตรกรรายย่อยเสร็จหมดเลย การระบาดของไข้หวัดนกทำให้ทุกสิ่งทุกอย่าง กลายเป็นการผูกขาด บริษัทที่ขี้อวยงขึ้น ในขณะที่ชาวบ้านต่างๆ ที่ได้รับผลกระทบโดยตรง และผลกระทบของ เชื้อโรคมีอยู่ 2 ชนิด คือ เชื้อโรคไข้หวัดนกที่ทำให้คนตายมันเป็นเชื้อโรคชนิดหนึ่ง เชื้อโรคอีกชนิดหนึ่งก็คือ เชื้อ โรคของความหวาดระแวงที่ทำให้ชาวบ้านเจ็บปวดยิ่งกว่า เชื้อโรคที่เป็น H5N1 นี้ทำให้คนตายเหมือนกันอาจจะ ตายประมาณ 10 คนในประเทศไทย แต่ชาวบ้านที่ตายด้วยความล้มละลายที่เป็นผลทางสังคมเยอะแยะ มากมาย อย่างเรื่องของเปิดไก่ไล่ทุ่ง ชาวบ้านเคยมีเศรษฐกิจชุมชนจากตรงนี้ก็กลายเป็นว่าเศรษฐกิจชุมชนถูก ทำลายหมดเลย พวกเปิด ไก่พวกนี้ก็ถูกต้อนออกไป และกลายเป็นโรงงานอุตสาหกรรมขนาดใหญ่เท่านั้นเอง ที่จะสามารถดำรงตรงนี้อยู่ได้” (ผศ.นรินทร์ นำเจริญ, สัมภาษณ์ 29 มีนาคม 2550)

ผลการศึกษายังพบว่า ข้อมูลที่สมควรเป็นข่าวคือ เทคนิคจัดการปัญหาการระบาดของโรคไข้หวัดนกในแต่ ละธุรกิจ เช่น ธุรกิจสัตว์ปีกและผลิตภัณฑ์จากสัตว์ปีก สวนสัตว์ ร้านอาหาร ฯลฯ ความช่วยเหลือที่ผู้ประกอบการราย ใหญ่และรายย่อยต้องการจากภาครัฐ เช่น การชดเชยค่าเสียหายจากการทำลายสัตว์ปีก ฯลฯ รวมถึงสถิติของสัตว์ปีก และสัตว์ประเภทอื่นๆ ที่ติดเชื้อไข้หวัดนกและถูกกำจัด และสถิติของการบริโภคสัตว์ปีกและการค้าผลิตภัณฑ์จากสัตว์ ปีกในแต่ละช่วงเวลา ฯลฯ

“ข่าวเรื่องผลกระทบที่เกิดขึ้นกับคนเลี้ยงโดยเฉพาะรายใหญ่น้อยไป เจ้าของฟาร์มเดือดร้อนมากๆ คนไม่ ยอมกิน ไข่ก็ขายไม่ได้ หรือหากพบเชื้อเมื่อไหร่ ฟาร์มอื่นๆ ในรัศมี 5 กิโลเมตรโดนไปด้วย ตอนนั้นคนเลี้ยงกลัว กันมาก พยายามฆ่าเชื้อจนพันตัวป่วยกันหมดแล้ว ทำกันหมดทุกวิถีทางเพื่อให้ไกรอด ถ้าตายหมดก็หมดตัว นี่คื อปัญหา” (น.สพ.มัญญ์ สุคนธาทิพย์, สัมภาษณ์ 24 พฤษภาคม 2550)

“ตัวเลขทุกด้านในเชิงเศรษฐกิจมหภาคควรมีการเสนอและนำมาวิเคราะห์ เช่น มูลค่าการส่งออกไก่ธุรกิจ และผลกระทบต่อภาคธุรกิจ และผลกระทบต่อเกษตรกรรากหญ้าด้วย” (กฤษณา ไพฑูริย์, สัมภาษณ์ 1 พฤษภาคม 2550)

นอกจากนั้น ข้อมูลที่สมควรเป็นข่าวในองค์ประกอบนี้ยังได้แก่ ปฏิบัติการของประชาชนจากการรับรู้ สถานการณ์แพร่ระบาดในแต่ละช่วงเวลา รวมถึงสุขภาพจิตของประชาชนในพื้นที่แพร่ระบาดและพื้นที่ใกล้เคียง ผู้ให้ ข้อมูลเห็นว่า การเสนอเรื่องราวเหล่านี้เป็นประโยชน์ต่อการตรวจสอบปฏิบัติการของสังคมต่อมาตรการของภาครัฐ

“บางทีการที่สังคมแตกตื่นก็ทำให้ไม่ใช้ความคิดแยกแยะเลย เคยเลี้ยงกันมาก็รู้ว่าโรคในไก่มีตั้งหลายโรคที่ ไม่ใช่หวัดนก บางทีมันตาย 5 – 7 ตัวก็เพราะเหงตายธรรมดา ซึ่งก่อนหน้านี้ก็เคยเป็น พอคนพากันกลัวไข้หวัด นกอะอะไก่ตายก็บอกว่าติดเชื้อโดยไม่ตรวจสอบก่อนหรือทำลายของเค้าทั้งฟาร์มก่อนที่ผลตรวจสอบจะออกมา มันไม่ถูกนะ เข้าใจว่าให้คนป้องกันไว้ก่อนแหละดี ป้องกันด้านการกินการสัมผัส แต่ไม่ใช่บ้าจี้ฆ่าทุกอย่างที่บิน ได้” (ชุมพร แซ่เลี้ยว, สัมภาษณ์ 24 มีนาคม 2550)

องค์ประกอบที่ 8 “ภูมิหลังของโรคระบาด”

องค์ประกอบที่ 8 บรรยายได้ด้วยตัวแปรจำนวน 5 ตัวแปร มีน้ำหนักองค์ประกอบมากที่สุดจนถึงน้อยที่สุด ตั้งแต่ 0.733 - 0.645 ตัวแปรที่มีค่าน้ำหนักองค์ประกอบสูงสุด 3 ลำดับแรกคือ ตัวแปรที่ 29 ประวัติและผลกระทบจากการระบาดของโรคไข้หวัดนกที่เคยเกิดขึ้นในต่างประเทศ (0.733) ตัวแปรที่ 28 ประวัติและผลกระทบจากโรคระบาดต่างๆ ที่เกี่ยวกับสัตว์ปีกในต่างประเทศ (0.686) ตัวแปรที่ 23 ประวัติและผลกระทบจากโรคระบาดเกี่ยวกับสัตว์ปีกในประเทศไทย (0.669) แหล่งของความแปรปรวนรวมขององค์ประกอบนี้เท่ากับ 2.579 คิดเป็นร้อยละ 2.456 ของความแปรปรวนทั้งหมด ซึ่งกลุ่มตัวแปรส่วนใหญ่อธิบายถึงประวัติและผลกระทบจากการระบาดของโรคไข้หวัดนกและโรคเกี่ยวกับสัตว์ปีกอื่นๆ ที่เคยเกิดขึ้นในประเทศไทยและในต่างประเทศ ประวัติและผลกระทบจากโรคระบาดอื่นๆ เช่น โรคไข้หวัดใหญ่ กาฬโรค โรคซาร์ส โรคแอนแทรกซ์ ฯลฯ ทั้งในคนและในสัตว์ที่เคยเกิดขึ้นในประเทศไทยและต่างประเทศ ผู้วิจัยจึงตั้งชื่อองค์ประกอบด้านนี้ว่า “ภูมิหลังของโรคระบาด” (ดูตารางน้ำหนักองค์ประกอบในภาคผนวก ค)

ผลรวมของค่าเฉลี่ยในองค์ประกอบนี้มีระดับคุณค่าความเป็นข่าวอยู่ในระดับปานกลาง เมื่อนำตัวแปรทั้งหมดในองค์ประกอบนี้มาจัดลำดับค่าเฉลี่ยพบว่า ตัวแปรทั้ง 5 ตัวแปร มีค่าเฉลี่ยอยู่ระหว่าง 3.27 – 3.17 และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานอยู่ระหว่าง 1.15 - 1.05 ตัวแปรที่มีค่าเฉลี่ยมากที่สุดคือ ตัวแปรที่ 22 ประวัติและผลกระทบจากโรคระบาดต่างๆ ทั้งในคนและสัตว์ที่เคยเกิดขึ้นในประเทศไทย เช่น โรคไข้หวัดใหญ่ โรคอหิวาห์ โรคซาร์ส ฯลฯ มีค่าคะแนนเฉลี่ย 3.27 รองลงมาคือ ตัวแปรที่ 27 ประวัติและผลกระทบจากโรคระบาดต่างๆ ทั้งในคนและสัตว์ที่เคยเกิดขึ้นในต่างประเทศ เช่น โรคไข้หวัดใหญ่ กาฬโรค โรคซาร์ส โรคแอนแทรกซ์ ฯลฯ มีค่าคะแนนเฉลี่ย 3.22 และตัวแปรที่ 23 ประวัติและผลกระทบจากโรคระบาดต่างๆ ที่เกี่ยวกับสัตว์ปีกในประเทศไทย มีค่าคะแนนเฉลี่ย 3.20 ส่วนตัวแปรที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุดคือ ตัวแปรที่ 28 ประวัติและผลกระทบจากโรคระบาดต่างๆ ที่เกี่ยวกับสัตว์ปีกในต่างประเทศ และตัวแปรที่ 29 ประวัติและผลกระทบจากการระบาดของโรคไข้หวัดนกที่เคยเกิดขึ้นในต่างประเทศ มีค่าคะแนนเฉลี่ยเท่ากันคือ 3.17 ดังผลในตารางที่ 93

สถาบันวิทยบริการ
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ตารางที่ 93 ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานและระดับความมีคุณค่าเป็นข่าวขององค์ประกอบ “ภูมิหลังของโรคระบาด”

ลำดับ ที่	ตัวแปร ที่	ตัวแปร	X	S.D.	ระดับความ มีคุณค่า เป็นข่าว
1	22	ประวัติและผลกระทบจากโรคระบาดต่างๆ ทั้งในคนและสัตว์ที่เคยเกิดขึ้นในประเทศไทย เช่น โรคไข้หวัดใหญ่ โรคอหิวาห์ โรคซาร์ส ฯลฯ	3.27	1.11	ปานกลาง
2	27	ประวัติและผลกระทบจากโรคระบาดต่างๆ ทั้งในคนและสัตว์ที่เคยเกิดขึ้นในต่างประเทศ เช่น โรคไข้หวัดใหญ่ กาฬโรค โรคซาร์ส โรคแอนแทรกซ์ ฯลฯ	3.22	1.15	ปานกลาง
3	23	ประวัติและผลกระทบจากโรคระบาดต่างๆ ที่เกี่ยวกับสัตว์ปีกในประเทศไทย	3.20	1.09	ปานกลาง
4	28	ประวัติและผลกระทบจากโรคระบาดต่างๆ ที่เกี่ยวกับสัตว์ปีกในต่างประเทศ	3.17	1.05	ปานกลาง
5	29	ประวัติและผลกระทบจากการระบาดของโรคไข้หวัดนกที่เคยเกิดขึ้นในต่างประเทศ	3.17	1.08	ปานกลาง
		รวม	3.21	1.10	ปานกลาง

เมื่อทดสอบความแตกต่างระหว่างค่าเฉลี่ยของกลุ่มตัวอย่างตามความเกี่ยวข้องกับวิกฤตการณ์พบว่า ไม่มี ความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญที่ระดับ 0.05 แสดงว่า กลุ่มตัวอย่างแต่ละกลุ่มประเมินระดับคุณค่าข่าวกับ องค์ประกอบ “ภูมิหลังของโรคระบาด” ไม่แตกต่างกัน

ในองค์ประกอบ “ภูมิหลังของโรคระบาด” ตัวแปรทั้งหมดถูกประเมินว่าสมควรเสนอเป็นข่าวในระดับปาน กลาง โดยตัวแปรที่มีค่าเฉลี่ยมากที่สุดขององค์ประกอบนี้ได้แก่ ข้อมูลเกี่ยวกับประวัติและผลกระทบจากโรคระบาด ต่างๆ ทั้งในคนและสัตว์ที่เคยเกิดขึ้นในประเทศไทย รองลงมาคือ ประวัติและผลกระทบจากโรคระบาดต่างๆ ทั้งในคน และสัตว์ที่เคยเกิดขึ้นในต่างประเทศ เช่น โรคไข้หวัดใหญ่ กาฬโรค โรคซาร์ โรคแอนแทรกซ์ ฯลฯ ผู้ให้ข้อมูลข้อมูลนี้มี ความสำคัญเนื่องจากการเตือนให้สังคมระมัดระวังอันตรายของโรคระบาดร้ายแรงที่เคยเกิดขึ้นในอดีตเพื่อจะได้ เห็นความสำคัญของปัญหาในปัจจุบัน

“ต้องให้ข้อมูลว่าเชื้อไวรัสเคยระบาดมาแล้วในหลายประเทศ จะทั้งไวรัสไข้หวัดนกหรือไข้หวัดใหญ่ก็ตาม สมัยก่อน ปี 2461 เกิดที่สเปนเกิดไข้หวัดใหญ่ระบาด ล้มตายกันไม่ใช้น้อย แต่ไม่ได้หมายความว่าต้องตาย ทุกคน” (วาณี ฉายินทุ, สัมภาษณ์ 14 สิงหาคม 2550)

“ประวัติศาสตร์สอนเราว่าไข้หวัดใหญ่มีการระบาดหลายครั้ง จำไม่ผิดคือ 3 ครั้งในศตวรรษที่แล้วป่วยเป็นล้านตายเป็นแสน แล้วที่เราพยายามป้องกันอยู่ทุกวันเพราะต้องป้องกันไม่ให้มีการระบาดกลายพันธุ์ ข้อมูลตรงนี้ประชาชนอาจจะยังไม่รู้แล้วหากสื่อสารออกไปให้สังคมได้คิดตามบ้าง จะเพิ่มความเข้าใจและเป็นการเตรียมพร้อมกับโรคภัยไข้เจ็บที่จะเกิดขึ้นในอนาคตได้” (เชาวลิต จีระดิษฐ์, สัมภาษณ์ 14 มีนาคม 2550)

“การนำข้อมูลในอดีตเรื่องของการระบาดครั้งใหญ่ๆ ที่มีคนตายเป็นล้าน เป็นการทำหน้าที่เสนอข้อเท็จจริงของโรคระบาดต่างๆ ที่เคยเกิดขึ้นในอดีต แล้วต้องพยายามเชื่อมโยงข้อเท็จจริงเหล่านั้นกับบริบทในปัจจุบัน เพื่อไม่ให้ประชาชนวิตกกังวลมากเกินไป ก็อาจชี้ให้เห็นถึงเทคโนโลยีการแพทย์และสาธารณสุขในปัจจุบัน ยกตัวอย่างเช่น หากกล่าวถึงการระบาดของ Spanish Flu ที่เกิดในปี 1918 เพื่อไม่ให้เป็นการทำให้คนกังวลมากเกินไป ก็ต้องหาข้อมูลหรือแหล่งข่าวมาเสริมว่ามันจะไปเกิดความเสียหายขนาดนั้นได้อย่างไร ตอนนั้นตายกันเยอะ เพราะการแพทย์ยังไม่ดี การสาธารณสุขก็แย่ ปัจจุบันการแพทย์ดีกว่าสมัยก่อน ขณะเดียวกันเราก็ต้องเสนออีกมุมหนึ่ง ต้องบอกว่าทำไมถึงยังต้องกลัว ก็ต้องให้เหตุผลว่า แม้การแพทย์จะดีขึ้นก็จริง แต่ความหนาแน่นของประชากรและการติดต่อสื่อสารก็ทำให้ออกาสของการระบาดเร็วกว่าสมัยก่อน เพราะฉะนั้นคุณอาจจะคิดว่าจัดการกับคนที่ติดเชื้อได้แต่จะควบคุมการระบาดได้ยากกว่าสมัยก่อนนะ” (นพ.สมศักดิ์ ชุณหรัศมิ์, สัมภาษณ์ 9 มีนาคม 2550)

นอกจากนั้น ในองค์ประกอบด้าน “ภูมิหลังของโรคระบาด” ตัวแปรที่สมควรเป็นข่าวยังได้แก่ ประวัติและผลกระทบจากโรคระบาดต่างๆ ที่เกี่ยวกับสัตว์ปีกในประเทศไทย และในต่างประเทศ รวมถึงประวัติและผลกระทบจากการระบาดของโรคไข้หวัดนกที่เคยเกิดขึ้นในต่างประเทศ ผู้ให้ข้อมูลเห็นว่า ข้อมูลเหล่านี้เป็นเรื่องจำเป็นเพราะเชื้อไข้หวัดนกเพิ่งระบาดในประเทศไทยเป็นครั้งแรก ภาครัฐและประชาชนยังไม่มีประสบการณ์จึงต้องอาศัยกรณีศึกษาด้านต่างๆ จากประสบการณ์ของต่างประเทศ

“เวลาเสนอข่าวแล้วมีข้อมูลในอดีตมาใส่ด้วย อย่างเช่น โรคไข้หวัดนกนี้มันเคยเกิดที่ไหนมาบ้างแล้วเจ็บป่วยล้มตายไปกี่คน หรืออาจจะเป็นโรคอื่นๆ ก็ได้ที่มาจากเชื้อไวรัสเหมือนกันเอามาเสนอข่าวด้วย จะเป็นประโยชน์มากเลยนะเพราะชาวบ้านก็อยากรู้ว่าไอ้ที่เกิดของบ้านเรากับบ้านเขามันต่างกันยังไง ถ้าในอดีตมันเลวร้ายมาก เราก็จะได้ไม่ประมาท” (สรงศักดิ์ ดวงคำสวัสดิ์, สัมภาษณ์ 3 พฤษภาคม 2550)

“ข้อมูลสถานการณ์ไข้หวัดนกในต่างประเทศสำคัญสำหรับบ้านเรามาก ต้องให้ข้อมูลอ้างอิงด้วยว่าโรคไข้หวัดนกนี้เคยเกิดในฮ่องกง มีคนตาย เวลาเดียวกันที่ระบาดในประเทศไทยก็ยังมีระบาดที่เกาหลีด้วย เพื่อให้สังคมได้ทราบว่า เป็นโรคที่อันตรายติดต่อถึงคนได้ง่าย เป็นเรื่องใกล้ตัวมาก และเป็นสถานการณ์ที่เกิดขึ้นจริง ตอนนี่ที่สำคัญอินโดนีเซียติดต่อกันระหว่างคนสู่คนค่อนข้างเยอะมาก มีบางเคสที่พิสูจน์ไม่ได้แต่หลายเคสก็พิสูจน์ได้ จึงเป็นอย่างที่เราคาดกันไว้ว่า วันหนึ่งไข้หวัดนกจะติดจากคนสู่คน การที่เราต้องติดตามสถานการณ์ในต่างประเทศมาเสนอบ้างเพราะว่าประเทศเราทำธุรกิจส่งออกไก่ค่อนข้างเยอะ นำเข้าไก่จากต่างประเทศก็เยอะ พ่อพันธุ์แม่พันธุ์ต่างๆ ก็นำเข้าจากต่างประเทศ มันก็มีความเกี่ยวพันกันอยู่ เราจึงต้องติดตามดูความเคลื่อนไหวของการติดเชื้อแพร่กระจายเชื้อของประเทศในนั้นประเทศนี้ ดูว่าไข้หวัดขึ้นกันแล้วผลเป็นอย่างไร ในประเทศที่มีอากาศร้อนผลการใช้วัคซีนเป็นอย่างไร เอามาเทียบเคียงกับของเรา เอาบทเรียนจากต่างประเทศ

มาตีแผ่ให้เห็น อย่างบางประเทศที่มีอากาศร้อนใช้พัดขึ้นมามากหลายปี ก็ยังไม่ได้ผลนะ” (กฤษณา ไพบูลย์, สัมภาษณ์ 1 พฤษภาคม 2550)

องค์ประกอบที่ 9 “ความขัดแย้ง”

องค์ประกอบที่ 9 บรรยายได้ด้วยตัวแปรจำนวน 5 ตัวแปร มีน้ำหนักองค์ประกอบมากที่สุดจนถึงน้อยที่สุด ตั้งแต่ 0.848 - 0.689 ตัวแปรที่มีค่าน้ำหนักองค์ประกอบสูงสุด 3 ลำดับแรกคือ ตัวแปรที่ 80 ข้อมูลและความคิดเห็นที่ขัดแย้งกันในมาตรการจัดการปัญหาใช้พัดนครระหว่างฝ่ายต่างๆ อาทิ ระหว่างรัฐบาล นักการเมือง ข้าราชการประจำ ผู้ประกอบการ เกษตรกรผู้เลี้ยงสัตว์ปีก ฯลฯ และตัวแปรที่ 78 ความขัดแย้งที่เกิดขึ้นระหว่างกลุ่มผู้เลี้ยงสัตว์ปีกประเภทต่างๆ (0.848) รองลงมาคือ ตัวแปรที่ 82 ความขัดแย้งในการปฏิบัติงานระหว่างเจ้าหน้าที่รัฐกับเกษตรกรในพื้นที่ (0.795) แหล่งของความแปรปรวนรวมขององค์ประกอบนี้เท่ากับ 3.922 คิดเป็นร้อยละ 3.736 ของความแปรปรวนทั้งหมด ซึ่งกลุ่มตัวแปรส่วนใหญ่อธิบายถึงความขัดแย้งที่เกิดขึ้นทั้งความขัดแย้งเรื่องของแนวคิดและมาตรการในการแก้ปัญหาของภาครัฐ ความขัดแย้งเรื่องของความรู้ทางวิชาการเกี่ยวกับเชื้อใช้พัดนก ฯลฯ ซึ่งความขัดแย้งเหล่านี้เกิดขึ้นระหว่างกลุ่มผู้เลี้ยงสัตว์ปีกกับภาครัฐ ระหว่างหน่วยงานภาครัฐด้วยกันเอง ระหว่างผู้เชี่ยวชาญในสาขาเดียวกันและต่างสาขากัน ระหว่างเจ้าหน้าที่รัฐกับเกษตรกรในพื้นที่ ระหว่างกลุ่มผู้เลี้ยงสัตว์ปีกประเภทต่างๆ ฯลฯ ผู้วิจัยตั้งชื่อองค์ประกอบด้านนี้ว่า “ความขัดแย้ง” (ดูตารางน้ำหนักองค์ประกอบในภาคผนวก ค)

ผลรวมของค่าเฉลี่ยในองค์ประกอบนี้มีระดับคุณค่าความเป็นข่าวอยู่ในระดับปานกลาง เมื่อนำตัวแปรทั้งหมดในองค์ประกอบนี้มาจัดลำดับค่าเฉลี่ยพบว่า ตัวแปรทั้ง 7 ตัวแปรที่มีค่าเฉลี่ยอยู่ระหว่าง 3.02 - 2.83 และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานอยู่ระหว่าง 1.16 - 1.05 ตัวแปรที่มีค่าเฉลี่ยมากที่สุดคือ ตัวแปรที่ 79 ข้อมูลและความคิดเห็นที่ขัดแย้งกันในมาตรการจัดการปัญหาใช้พัดนครระหว่างฝ่ายต่างๆ อาทิ ระหว่างรัฐบาล นักการเมือง ข้าราชการประจำ ผู้ประกอบการ เกษตรกรผู้เลี้ยงสัตว์ปีก ฯลฯ มีค่าคะแนนเฉลี่ย 3.02 รองลงมาคือ ตัวแปรที่ 77 ความรู้ทางวิชาการที่ไม่สอดคล้องกันระหว่างผู้เชี่ยวชาญในสาขาที่ต่างกัน เช่น ระหว่างผู้เชี่ยวชาญในสาขาสัตวแพทยกับสาขาแพทยศาสตร์ ฯลฯ มีค่าคะแนนเฉลี่ย 2.93 และตัวแปรที่ 76 ความรู้ทางวิชาการที่ไม่สอดคล้องกันระหว่างผู้เชี่ยวชาญในสาขาเดียวกัน เช่น ระหว่างผู้เชี่ยวชาญในสาขาสัตวแพทยด้วยกัน ฯลฯ มีค่าคะแนนเฉลี่ย 2.89 ส่วนตัวแปรที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุดคือ ตัวแปรที่ 78 ความขัดแย้งที่เกิดขึ้นระหว่างกลุ่มผู้เลี้ยงสัตว์ปีกประเภทต่างๆ มีค่าคะแนนเฉลี่ย 2.83 ดังผลในตารางที่ 94

ตารางที่ 94 ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานและระดับความมีคุณค่าเป็นข่าวขององค์ประกอบ “ความขัดแย้ง”

ลำดับ ที่	ตัว แปรที่	ตัวแปร	X	S.D.	ระดับความ มีคุณค่า เป็นข่าว
1	79	ข้อมูลและความคิดเห็นที่ขัดแย้งกันในมาตรการจัดการปัญหา ใช้ห้วงนกระหว่างฝ่ายต่างๆ อาทิ ระหว่างรัฐบาล นักการเมือง ข้าราชการประจำ ผู้ประกอบการ เกษตรกรผู้เลี้ยงสัตว์ปีก ฯลฯ	3.02	1.11	ปานกลาง
2	77	ความรู้ทางวิชาการที่ไม่สอดคล้องกันระหว่างผู้เชี่ยวชาญใน สาขาที่ต่างกัน เช่น ระหว่างผู้เชี่ยวชาญในสาขาสัตวแพทย์กับ สาขาแพทยศาสตร์ ฯลฯ	2.93	1.11	ปานกลาง
3	76	ความรู้ทางวิชาการที่ไม่สอดคล้องกันระหว่างผู้เชี่ยวชาญใน สาขาเดียวกัน เช่น ระหว่างผู้เชี่ยวชาญในสาขาสัตวแพทย์ ด้วยกัน ฯลฯ	2.89	1.16	ปานกลาง
4	82	ความขัดแย้งในการปฏิบัติงานระหว่างเจ้าหน้าที่รัฐกับเกษตรกร ในพื้นที่	2.88	1.11	ปานกลาง
5	78	ความขัดแย้งที่เกิดขึ้นระหว่างกลุ่มผู้เลี้ยงสัตว์ปีกประเภทต่างๆ	2.83	1.05	ปานกลาง
รวม			2.91	1.11	ปานกลาง

เมื่อทดสอบความแตกต่างระหว่างค่าเฉลี่ยของกลุ่มตัวอย่างตามความเกี่ยวข้องกับวิกฤตการณ์พบว่า ไม่มี
ความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญที่ระดับ 0.05 แสดงว่า กลุ่มตัวอย่างแต่ละกลุ่มประเมินระดับคุณค่าข่าวกับ
องค์ประกอบ “ความขัดแย้ง” ไม่แตกต่างกัน

ในองค์ประกอบ “ความขัดแย้ง” ตัวแปรทั้งหมดถูกประเมินว่าสมควรเป็นข่าวในระดับปานกลางทุกข้อ โดย
ตัวแปรที่มีค่าเฉลี่ยมากที่สุดได้แก่ ข้อมูลและความคิดเห็นที่ขัดแย้งกันในมาตรการจัดการปัญหาใช้ห้วงนกระหว่าง
ฝ่ายต่างๆ อาทิ ระหว่างรัฐบาล นักการเมือง ข้าราชการประจำ ผู้ประกอบการ เกษตรกรผู้เลี้ยงสัตว์ปีก ฯลฯ กลุ่มผู้ให้
ข้อมูลเห็นว่า การระบาดของเชื้อใช้ห้วงนเป็นปัญหาใหม่สำหรับสังคมไทย การวิจัยค้นคว้าหรือการกำหนดมาตรการ
แก้ปัญหาจึงเป็นไปในลักษณะของการลองผิดลองถูก ข่าวที่สะท้อนปัญหาและความรู้สึกต่อมาตรการภาครัฐของผู้ที่
ได้รับผลกระทบกลุ่มต่างๆ จะส่งผลให้หน่วยงานภาครัฐมีการทบทวนหรือปรับปรุงมาตรการแก้ปัญหาหรือเข้ามาให้
ความช่วยเหลือกับเกษตรกรผู้เลี้ยง และเพื่อเป็นการหลีกเลี่ยงการเกิดพฤติกรรมต่อต้านของคนกลุ่มต่างๆ เช่น การ
ประท้วง การชนสัตว์ปีกหลบหนี ฯลฯ

“ความขัดแย้งในมุมมองการแก้ปัญหาระหว่างรัฐบาลกับเกษตรกรผู้เลี้ยงสัตว์ปีก ข้อเสนอแนะจากชาวบ้านที่เห็นว่าการแก้ปัญหาผิดพลาดหรือล่าช้า แก้ปัญหาไม่ตรงจุด บางกรณีข่าวมาจากชาวบ้านที่ให้เบาะแสเราให้ช่วยเสนอข่าวลึกลับจนย้ายสัตว์ปีกน้อย มีการชกแซกตามตำบลต่างๆ ที่หลบเลี้ยงไปได้ หรือชาวบ้านเสนอวิธีการป้องกันในมุมมองของคนในพื้นที่ เสียงสะท้อนของคนทำงาน” (กฤษณา ไพฑูริย์, สัมภาษณ์ 1 พฤษภาคม 2550)

“ผมเลี้ยงเปิดไถ่ทุ่งมาหลายสิบปี ไม่เคยมีว่าเป็นโรคใช้หัวदनก จน ณ ปัจจุบันนี้ก็ไม่รู้ว่าเปิดไถ่ทุ่งตายด้วยใช้หัวदनก แต่พอประกาศว่ามีใช้หัวदनก เปิดไถ่ตายแค่ 10 – 20% ซึ่งเป็นตัวเลขปกติ เขากลับประกาศอย่างเดียวคือฝังทั้งหมดในรัศมี 5 กิโลเมตรซึ่งแดงทำลายหมด ตามความเข้าใจของผมเหมือนมีนายทุนบริษัทยักษ์ใหญ่หรือรัฐบาลต้องการจะให้เปิดไถ่ทุ่งหมดไป ไม่ให้เลี้ยง คิดว่าเขาอยากจะได้เศรษฐกิจตัวนี้ ธุรกิจครบวงจรในมือเขาเพียงผู้เดียว ตรงนี้คือความเดือดร้อนของเกษตรกรมาก มาตรการทั้งหลายแหล่งของรัฐบาลบีบบังคับจนเรียกว่าทำกินไม่ได้แล้ว อาชีพกันแท้ๆ เลยมันเหมือนจะมายึดอาชีพไป ไม่ให้เลี้ยงเปิดตรงนี้ แล้วให้ผมไปทำอะไรกัน” (ประดิษฐ์ เสืองามเยี่ยม, สัมภาษณ์ 24 พฤษภาคม 2550)

“เรื่องหัวदनกมีหน่วยงานรัฐหลายหน่วยเข้ามาทำงานด้วยกัน ภารกิจของแต่ละหน่วยงานก็หลากหลายแตกต่างกันไป แม้จะเป็นหน่วยงานรัฐด้วยกันก็ไม่ได้แปลว่าจะต้องเป็นเอกภาพๆ เนื่องจากหน่วยงานของรัฐหน่วยงานหนึ่งทำเรื่องการค้า อีกหน่วยหนึ่งทำเรื่องการเกษตร หรือเรื่องโรคภัยไข้เจ็บ จึงมีบางโอกาสที่จะมีปากมีเสียงกัน การนำเสนอข้อมูลที่ไม่สอดคล้องกันเหล่านั้นมาเทียบเคียงกัน ก็จะได้ภาพที่ครบมิติ สังคมก็จะเกิดการ debate กันจะเกิดการปฏิสังสรรค์กันในประเด็นที่ขัดแย้งนั้น แล้วคุณค่าต่อสังคมจากการปฏิสังสรรค์กันโต้แย้งกันก็จะค่อยๆ เกิดขึ้น สังคมไทยจะมีข้อมูลที่ถูกต้องในการตัดสินใจร่วมกันว่าสังคมจะเดินไปในทิศทางซำวก็จะเป็นการให้ความรู้ให้สติปัญญากับประชาชน” (นพ.สุภกร บัวสาย, สัมภาษณ์ 8 มีนาคม 2550)

ในองค์ประกอบนี้ ตัวแปรที่สมควรเสนอเป็นข่าวในลำดับรองลงมาคือ ข่าวที่เกี่ยวกับความรู้ทางวิชาการที่ไม่สอดคล้องกันระหว่างผู้เชี่ยวชาญในสาขาที่ต่างกัน เช่น ระหว่างผู้เชี่ยวชาญในสาขาสัตวแพทยกับสาขาแพทยศาสตร์ ฯลฯ รวมถึงความรู้ทางวิชาการที่ไม่สอดคล้องกันระหว่างผู้เชี่ยวชาญในสาขาเดียวกัน เช่น ระหว่างผู้เชี่ยวชาญในสาขาสัตวแพทยด้วยกัน ฯลฯ ผู้ให้ข้อมูลเห็นว่า ข่าวความขัดแย้งเรื่ององค์ความรู้ดังกล่าวแม้จะทำให้สังคมไทยเกิดความสับสนและวิตกกังวลต่อสถานการณ์ แต่จะมีประโยชน์ต่อการตรวจสอบข้อมูลที่แต่ละฝ่ายมีการอ้างอิง และช่วยปรับเปลี่ยนวิธีคิดของผู้รับสารให้เกิดการใช้วิจารณญาณในการรับข่าวสาร

“บางครั้งข้อมูลก็ขัดแย้งกันระหว่างหมอกจาก 2 กระทรวงนะคือ เกษตรกับสาธารณสุข ข้อมูลบางเรื่องไม่ได้ไปทิศทางเดียวกัน คนคิดคนพูดก็หมอทั้งคู่เนะ หมอของกระทรวงเกษตรก็คือว่าเป็นสัตว์แพทย์ หมอของกระทรวงสาธารณสุขก็หมอกคน ฟังข่าวแล้วก็ไม่แน่ใจว่าตกลงว่ายังไงเนะ ข้อมูลทางการแพทย์ของหมอกก็ยังขัดกัน ตกลงจะให้เชื่อถือใคร แต่ข้อมูลออกมาอย่างนี้มีข้อดีที่ว่า ต่างฝ่ายจะได้ไม่หยุดนิ่งที่จะไปศึกษาทบทวนต่อไปในสิ่งที่อีกฝ่ายเอาข้อมูลการแพทย์มาคัดค้าน” (สรศักดิ์ภรณ์ ดวงคำสวัสดิ์, สัมภาษณ์ 3 พฤษภาคม 2550)

องค์ประกอบนี้ยังพบว่า ชาวอีสานสมควรเสนอเรื่องราวเกี่ยวกับความขัดแย้งในการปฏิบัติงานระหว่างเจ้าหน้าที่รัฐกับเกษตรกรในพื้นที่ ผู้ให้ข้อมูลเห็นว่า การกำหนดนโยบายจัดการปัญหากับภาคปฏิบัติอาจไม่สอดคล้องกัน ชาวอีสานจึงต้องมีการรวบรวมข้อมูลจากระดับผู้ปฏิบัติการที่ต้องทำงานกับเกษตรกรและประชาชนในแต่ละพื้นที่

“อยากให้เสนอข่าวที่เกี่ยวกับปัญหาในการทำหน้าที่ในพื้นที่ของ อสม. อย่างปัญหาที่พบคือ เกษตรกรไม่ค่อยให้ความสำคัญกับเราเท่าไรเพราะเขามั่นใจว่าไก่เขาไม่เป็นอะไร ช่วงนั้นมีนโยบายให้ทำลายให้หมด บางพื้นที่ชาวบ้านที่เลี้ยงไก่ก็เลยไม่พอใจ เขารู้ว่ามีกระบาศแตงนั้นแต่ยังไม่มาถึงฟาร์มของเขา เขาเลยคิดว่าน่าจะให้มันเป็นก่อนหรือว่ามีอาการก่อนแล้วค่อยมาตรวจหรือปิดฟาร์ม แต่เราต้องทำตามนโยบาย กำจัดมันทั้งที่ไม่รู้ว่าติดเชื้อหรือป่าว บางฟาร์มเขาก็ย้ายไก่หนีไปเก็บที่อื่น เราไปถึงฟาร์มไก่ก็ยังอยู่ในเล้าดี ๆ พอเราถึงเขาเปิดออกให้ไก่วิ่งกระจัดกระจายไปที่อื่น เราก็จับไม่ได้ แล้วถ้าไก่เป็นหวัดนกจริงก็ไปแพร่เชื้อที่อื่นได้ซะใหม่ละ ถ้าเสนอข่าวก็ควรจะทำให้คนเข้าใจเราและร่วมมือด้วย เพราะถ้าเป็นอย่างที่เค้าว่ากันจริงๆ ใช้หวัดนกติดเชื้อในคนได้ก็ตายหมู่เชียวนะ” (สมพร แสนหล้า, สัมภาษณ์ 24 เมษายน 2550)

“ชาวอีสานต้องมีการค้นหาข้อมูลจากส่วนท้องถิ่น อย่างเช่นการออกไปดูว่านโยบายในการจัดการปัญหาใช้หวัดนกที่ออกไปจากส่วนกลางจะถูกนำไปปฏิบัติครบถ้วนกันไหม เกษตรกรเขาคิดยังไงกับนโยบายที่กำหนดมา” (ผศ.สิริทิพย์ ชันสุวรรณ, สัมภาษณ์ 2 สิงหาคม 2550)

สถาบันวิทยบริการ
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

2.3.2 องค์ประกอบของคุณลักษณะการนำเสนอข้อมูลที่มีคุณค่าข่าวในวิกฤตการณ์ใช้ห้วงนก

ในส่วนของคุณลักษณะการนำเสนอข้อมูลที่มีคุณค่าเป็นข่าวในวิกฤตการณ์ใช้ห้วงนกมีทั้งสิ้น 5 ด้าน ได้แก่ ความรวดเร็วในการนำเสนอ ระดับของการให้รายละเอียด การมีหลักฐานอ้างอิง ความเหมาะสมในการเป็นแหล่งข้อมูล (นักวิชาการ ภาครัฐ ประชาชนในพื้นที่แพร่ระบาด และภาคธุรกิจ) รวมถึงแหล่งที่มาของข้อมูลแต่ละประเภท (ข้อเท็จจริง ความคิดเห็น และการวิเคราะห์สถานการณ์) ซึ่งคุณลักษณะการนำเสนอข้อมูลแต่ละด้านมีองค์ประกอบดังนี้

(1) ความรวดเร็วในการนำเสนอ

ผู้วิจัยวิเคราะห์องค์ประกอบด้วยโปรแกรมสำเร็จรูป โดยการคำนวณค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ระหว่างตัวแปร 20 ตัวโดยใช้สูตรของ Pearson's Product Moment Correlation เพื่อพิจารณาค่า KMO and Bartlett's test พบว่า ค่าดัชนี Kaiser-Meyer-Okin = 0.961 ซึ่งมากกว่า 0.5 และเข้าใกล้ 1 แสดงว่าข้อมูลเหมาะสมในการใช้เทคนิควิเคราะห์องค์ประกอบ และจากการทดสอบสมมติฐานด้วย Bartlett's test of sphericity ได้ค่า Significance = 0.000 ซึ่งน้อยกว่า 0.05 จึงปฏิเสธสมมติฐาน นั่นคือ เมทริกซ์สหสัมพันธ์ที่ได้ไม่เป็นเมทริกซ์เอกลักษณะ แสดงว่า ตัวแปรต่างๆ มีความสัมพันธ์กัน จึงใช้ตัวแปรในการวิเคราะห์องค์ประกอบได้ทั้งหมด และเมื่อวิเคราะห์องค์ประกอบโดยวิธีองค์ประกอบหลัก หมุนแกนแบบอโรโกลนด้วยวิธีแวนแม็กซ์ ได้ตัวแปรที่ไม่มีมีความสัมพันธ์กันและมีอิสระต่อกัน จำนวน 20 ตัวแปร และองค์ประกอบที่มีค่าไอเกนมากกว่าหรือเท่ากับ 1.0 มีจำนวน 2 องค์ประกอบ ซึ่งแต่ละองค์ประกอบมีค่าไอเกน 14.760 – 1.144 สามารถอธิบายความแปรปรวนได้ร้อยละ 61.499 – 4.765 และอธิบายความแปรปรวนโดยรวมได้ร้อยละ 66.265 ดังผลในตารางที่ 95

ตารางที่ 95 ค่าไอเกน ร้อยละของความแปรปรวน และร้อยละสะสมของความแปรปรวนขององค์ประกอบหลักคุณค่าข่าวด้านความรวดเร็วในการเสนอข่าววิกฤตการณ์ใช้ห้วงนก

องค์ประกอบที่	ค่าไอเกน	ร้อยละของความแปรปรวน	ร้อยละสะสมของความแปรปรวน
1	14.760	61.499	61.499
2	1.144	4.765	66.265

เมื่อนำผลรวมของค่าเฉลี่ยในองค์ประกอบทั้ง 2 องค์ประกอบมาจัดลำดับและแปลความหมายผลรวมของค่าเฉลี่ยเพื่อแสดงระดับของควมมีคุณค่าสมควรเป็นข่าวขององค์ประกอบนั้นๆ พบว่า องค์ประกอบของข้อมูลและเรื่องราวในวิกฤตการณ์ใช้ห้วงนกที่สมควรเสนอด้วยความรวดเร็วได้แก่ องค์ประกอบที่ 1 “ความรวดเร็วในด้านการรายงานปรากฏการณ์ร้ายวัน” มีค่าคะแนนเฉลี่ยรวม 3.69 มีคุณค่าข่าวอยู่ในระดับมาก รองลงมาคือ องค์ประกอบที่ 2 “ความรวดเร็วในการเผยแพร่องค์ความรู้ของโรค” มีค่าคะแนนเฉลี่ยรวม 3.56 มีคุณค่าข่าวอยู่ในระดับมาก ดังผลในตารางต่อไปนี้

ตารางที่ 96 ลำดับค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานและระดับความมีคุณค่าเป็นข่าวในองค์ประกอบด้านความรวดเร็วในการเสนอข่าววิกฤตการณ์ใช้ห้วงนก

ลำดับที่	องค์ประกอบด้านความรวดเร็ว	X	S.D.	ระดับความมีคุณค่าเป็นข่าว
1	องค์ประกอบที่ 1 “ความรวดเร็วในการรายงานปรากฏการณ์รายวัน”	3.69	1.24	มาก
2	องค์ประกอบที่ 2 “ความรวดเร็วในการเผยแพร่องค์ความรู้ของโรค”	3.56	1.17	มาก

โดยองค์ประกอบของคุณลักษณะการนำเสนอข้อมูลและเรื่องราวที่มีคุณค่าข่าวในวิกฤตการณ์ใช้ห้วงนกด้านความรวดเร็วในการเสนอข้อมูล มีรายละเอียดต่อไปนี้

องค์ประกอบที่ 1 “ความรวดเร็วในการรายงานปรากฏการณ์รายวัน”

องค์ประกอบที่ 1 บรรยายได้ด้วยตัวแปรจำนวน 7 ตัวแปร มีน้ำหนักองค์ประกอบมากที่สุดจนถึงน้อยที่สุดตั้งแต่ 0.880 - 0.412 ตัวแปรที่มีค่าน้ำหนักองค์ประกอบสูงสุด 3 ลำดับแรกคือ ตัวแปรที่ 2 การพบสัตว์ปีกที่สงสัยว่าติดเชื้อหรือเสียชีวิตจากเชื้อใช้ห้วงนก (0.880) ตัวแปรที่ 1 การพบผู้ติดเชื้อหรือเสียชีวิตจากเชื้อใช้ห้วงนก (0.875) ตัวแปรที่ 3 การพบพื้นที่เกิดการระบาดหรือพื้นที่เสี่ยง (0.871) แหล่งของความแปรปรวนรวมขององค์ประกอบนี้เท่ากับ 1.144 คิดเป็นร้อยละ 4.765 ของความแปรปรวนทั้งหมด ซึ่งกลุ่มตัวแปรส่วนใหญ่อธิบายถึงความรวดเร็วในการเสนอข้อมูลเมื่อพบการพบพื้นที่เกิดการระบาดหรือพื้นที่เสี่ยง พบสัตว์ปีกและบุคคลที่สงสัยว่าติดเชื้อหรือเสียชีวิตจากเชื้อใช้ห้วงนก การพบพื้นที่เกิดการระบาดหรือพื้นที่เสี่ยง การกำจัดและทำลายสัตว์ปีกที่สงสัยว่าติดเชื้อใช้ห้วงนก ผู้วิจัยจึงตั้งชื่อองค์ประกอบด้านนี้ว่า “ความรวดเร็วในการรายงานปรากฏการณ์รายวัน” (ดูตารางน้ำหนักองค์ประกอบในภาคผนวก ค)

ผลรวมของค่าเฉลี่ยในองค์ประกอบนี้มีระดับคุณค่าความเป็นข่าวอยู่ในระดับมาก เมื่อนำตัวแปรทั้งหมดในองค์ประกอบนี้มาจัดลำดับค่าเฉลี่ยพบว่า ตัวแปรทั้ง 7 ตัวแปรที่มีค่าเฉลี่ยอยู่ระหว่าง 3.93 – 3.30 และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานอยู่ระหว่าง 1.33 - 1.10 ตัวแปรที่มีค่าเฉลี่ยมากที่สุดคือ ตัวแปรที่ 3 การพบพื้นที่เกิดการระบาดหรือพื้นที่เสี่ยง มีค่าคะแนนเฉลี่ย 3.93 รองลงมาคือ ตัวแปรที่ 2 การพบสัตว์ปีกที่สงสัยว่าติดเชื้อหรือเสียชีวิตจากเชื้อใช้ห้วงนก และตัวแปรที่ 1 การพบผู้ติดเชื้อหรือเสียชีวิตจากเชื้อใช้ห้วงนก มีค่าคะแนนเฉลี่ยเท่ากันคือ 3.86 ส่วนตัวแปรที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุดคือ ตัวแปรที่ 17 สถิติต่างๆ และการเปรียบเทียบในแต่ละช่วงเวลา เช่น จำนวนผู้ติดเชื้อและเสียชีวิต จำนวนสัตว์ปีกที่ติดเชื้อและถูกกำจัด ยอดการส่งออกผลิตภัณฑ์เกี่ยวกับสัตว์ปีก จำนวนพื้นที่แพร่ระบาดในประเทศและต่างประเทศ พฤติกรรมการบริโภคสัตว์ปีกของคนในสังคม ฯลฯ มีค่าคะแนนเฉลี่ย 3.30 ดังผลในตารางที่ 97

ตารางที่ 97 ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานและระดับความมีคุณค่าเป็นข่าวขององค์ประกอบ “ความรวดเร็วในด้านการรายงานปรากฏการณ์ร้ายวัน”

ลำดับ ที่	ตัว แปรที่	ตัวแปร	X	S.D.	ระดับความ มีคุณค่า เป็นข่าว
1	3	การพบพื้นที่เกิดการระบาดหรือพื้นที่เสี่ยง	3.93	1.28	มาก
2	2	การพบสัตว์ปีกที่สงสัยว่าติดเชื้อหรือเสียชีวิตจากเชื้อไข้หวัดนก	3.86	1.26	มาก
3	1	การพบผู้ติดเชื้อหรือเสียชีวิตจากเชื้อไข้หวัดนก	3.86	1.33	มาก
4	19	คำชี้แนะในการป้องกันการติดเชื้อสำหรับคนแต่ละกลุ่ม เช่น ผู้เลี้ยง ไก่ชน ผู้ประกอบการร้านอาหาร ประชาชนทั่วไป กลุ่มดูแลผู้ติดเชื้อ	3.65	1.17	มาก
5	21	สิ่งที่บ่งชี้ว่ามีกรกลายพันธุ์ของเชื้อไข้หวัดนก	3.63	1.33	มาก
6	4	การกำจัดและทำลายสัตว์ปีกที่สงสัยว่าติดเชื้อไข้หวัดนก	3.60	1.22	มาก
7	17	สถิติต่างๆ และการเปรียบเทียบในแต่ละช่วงเวลา เช่น จำนวนผู้ติด เชื้อและเสียชีวิต จำนวนสัตว์ปีกที่ติดเชื้อและถูกกำจัด ยอดการ ส่งออกผลิตภัณฑ์เกี่ยวกับสัตว์ปีก จำนวนพื้นที่แพร่ระบาดใน ประเทศและต่างประเทศ พฤติกรรมการบริโภคสัตว์ปีกของคนใน สังคม ฯลฯ	3.30	1.10	ปานกลาง
รวม			3.69	1.24	มาก

เมื่อทดสอบความแตกต่างระหว่างค่าเฉลี่ยของกลุ่มตัวอย่างตามความเกี่ยวข้องกับวิกฤตการณ์พบว่า มีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญที่ระดับ 0.01 แสดงว่า กลุ่มตัวอย่างแต่ละกลุ่มประเมินระดับคุณค่าข่าวกับ องค์ประกอบนี้แตกต่างกัน เมื่อนำมาทดสอบความแตกต่างรายคู่ตามวิธีของ Scheffé พบว่า กลุ่มนักสื่อสารมวลชน ให้คุณค่าข่าวกับองค์ประกอบ “ความรวดเร็วในด้านการรายงานปรากฏการณ์ร้ายวัน” มากกว่ากลุ่มอื่นๆ ตามผลใน ตารางที่ 98

ตารางที่ 98 การเปรียบเทียบความแตกต่างในการประเมินระดับคุณค่าข่าวในองค์ประกอบ “ความรวดเร็วในด้านการ รายงานปรากฏการณ์ร้ายวัน” ตามกลุ่มตัวอย่างที่มีความเกี่ยวข้องกับวิกฤตการณ์แตกต่างกัน

กลุ่มตัวอย่างที่มีความเกี่ยวข้องกับวิกฤตการณ์	องค์ประกอบ “ความรวดเร็วในด้านการ รายงานปรากฏการณ์ร้ายวัน”				
	n	X	S.D.	F	P
1. ผู้เชี่ยวชาญด้านวิกฤตการณ์	102	3.584	1.011	4.143	0.007**
2. ภาครัฐ	122	3.595	1.174		
3. นักสื่อสารมวลชน	105	4.013	0.905		
4. ประชาชนทั่วไป	179	3.622	1.010		
คู่ที่แตกต่างกัน	3 > 1,2,3				

**P<0.01

ในองค์ประกอบ “ความรวดเร็วในด้านการรายงานปรากฏการณ์ร้ายวัน” ตัวแปรย่อยที่สมควรเสนอเป็นข่าวด้วยความรวดเร็วมากที่สุดในองค์ประกอบนี้คือ การพบพื้นที่เกิดการระบาดหรือพื้นที่เสี่ยง รองลงมาคือ การพบสัตว์ปีกที่สงสัยว่าติดเชื้อหรือเสียชีวิตจากเชื้อไข้หวัดนก และการพบผู้ติดเชื้อหรือเสียชีวิตจากเชื้อไข้หวัดนก ผู้ให้ข้อมูลให้เหตุผลว่า ปรากฏการณ์ร้ายวันดังกล่าวมีความสำคัญมากต่อความตื่นตัวในการป้องกันตนเองจากการระบาดของโรคของประชาชนในพื้นที่แพร่ระบาดและพื้นที่ใกล้เคียง เนื่องจากผลกระทบที่ร้ายแรงที่สุดของโรคไข้หวัดนกคือ การเสียชีวิต

“ถ้าเกิดการระบาดแล้วต้องรีบเสนอก่อน ไม่ต้องห่วงเรื่องความวิตกของสังคมมันจะมีอะไร ในความเป็นจริงก็คือ ทางเจ้าหน้าที่ต้องเอาให้อยู่ก่อน ต้องขอความร่วมมือ ต้องทำให้เห็นว่าภาครัฐพยายามแก้ปัญหาอยู่ เพราะถ้าคนไม่รู้ก็ไม่ระวังกันเลย โอกาสที่เชื้อจะระบาดก็ไปกันใหญ่” (ไพฑูริย์ หิรัญประดิษฐ์, สัมภาษณ์ 5 มกราคม 2550)

“ข่าวเกี่ยวกับไข้หวัดนกในหนังสือพิมพ์หรือทีวีที่เราคิดว่าข่าวแบบนี้จะทำให้คนกลัวเกินไปจนไม่กล้ากินไก่แบบนี้ ผมกลับมองในเชิงบวก คนค่อนข้างจะตื่นข่าวโดยที่ไม่ได้ดูข้อมูลข้อเท็จจริงในการนำเสนอของสื่อไม่เฉพาะเรื่องไข้หวัดนก จริงๆ แล้วข่าวแบบนี้ก็เป็นประโยชน์ อย่างน้อยก็เตือนให้เราว่าในบางพื้นที่ยังมีปัญหาอยู่ ก็ขอให้เราระมัดระวังในเรื่องการดูแล ให้ภาครัฐเข้าไปจัดการปัญหา” (ชูโชค ทองตาล่วง, สัมภาษณ์ 4 เมษายน 2550)

“ถ้าเสนอข่าวบ่อยก็จะเป็นการเน้นว่าโรคนี้น่ากลัวอย่างนั้นอย่างนี้ก็จะกระทบผู้บริโภคและกระทบเกษตรกรผู้เลี้ยง แต่ถ้าข่าวไม่บอกเลย เจียบเลย ก็เหมือนไม่มีโรคเหมือนกับรัฐบาลปิดข่าวก็ยิ่งเป็นปัญหารุนแรง แล้วถ้าไม่รู้เรื่องเลย คนก็ชะล่าใจ โดยเฉพาะเกษตรกรผู้เลี้ยงจะปล่อยปะละเลย ไม่มีการพ่นน้ำยาฆ่าเชื้อ” (น.สพ.มณูญ สุคนธาทิพย์, สัมภาษณ์ 24 พฤษภาคม 2550)

อย่างไรก็ตาม กลุ่มผู้ให้ข้อมูลเห็นว่า การเน้นความรวดเร็วในการรายงานข่าวปรากฏการณ์ร้ายวันมากเกินไป อาจส่งผลกระทบต่อรุนแรงคือ ความสูญเสียทางเศรษฐกิจในพื้นที่และความตื่นตระหนกของชุมชน เนื่องจากข่าวมักจะรายงานโดยไม่เน้นย้ำว่า เป็นเพียงผู้ต้องสงสัยว่าติดเชื้อและอยู่ระหว่างกระบวนการตรวจสอบเชื้อโรคในห้องปฏิบัติการ

“การเสนอข่าวของสื่อที่เน้นความรวดเร็วทำให้สื่อตั้งคำถามที่เร่งให้เราตอบแล้วว่าใช่หรือไม่ใช่ บางอย่างเป็นเรื่องของผลการตรวจในต้องรออีก 2 วันแต่สื่อจะเอาข่าวให้ได้ภายในเวลาอันสั้น สื่อจะมองแต่ในแง่ที่เราจะปิดบังผลการตรวจ เราต้องพยายามชี้แจงว่า เราไม่ได้ปิดบังผลนะ แต่ที่เราจะตอบว่าใช่ไข้หวัดนกหรือไม่มันไม่ใช่เรื่องง่าย ดังนั้น หากพบผู้ป่วยที่สงสัยว่าติดเชื้อ แล้วสื่ออยากจะรีบเสนอข่าวก็ควรจะเขียนคนอ่านเข้าใจว่าเป็นเพียงแค่การสงสัย” (นพ.รุ่งเรือง กิตผาติ, สัมภาษณ์ 27 เมษายน 2550)

“สื่อต้องนำจะตรวจสอบข้อมูลก่อนโดยเฉพาะเรื่องการพบคนหรือสัตว์ที่ติดเชื้อ สื่อจะเน้นเรื่องความรวดเร็วในการนำเสนอเกิดเหตุการณ์ขึ้นจะรีบนำเสนอเลย แต่บางที่ข้อมูลจะไม่ถูกต้อง ถ้าคุณเร็วแล้วคุณผิดพลาด มันเสียหายใหญ่มาก ถ้ายังไม่มีการสรุปอย่ารีบเสนอ ไม่ใช่อย่างกรณีที่สามจังหวัดชายแดนใต้เนาะ ชาวที่นั่นถ้าคุณเสนอไปว่ามีการยิงครู ผลกระทบไม่ได้เป็นวงกว้างอย่างข่าวใช้หัวदनกนะ” (อนันตชัย แสงโชติช่วง, สัมภาษณ์ 2 พฤษภาคม 2550)

ตัวแปรในองค์ประกอบนี้ที่ยังได้แก่ ความรวดเร็วในการรายงานข้อมูลเกี่ยวกับคำชี้แนะในการป้องกันการติดเชื้อสำหรับคนแต่ละกลุ่ม เช่น ผู้เลี้ยงไก่ชน ผู้ประกอบการร้านอาหาร ประชาชนทั่วไป กลุ่มดูแลผู้ติดเชื้อ ฯลฯ ความรวดเร็วในการรายงานข้อมูลที่บ่งชี้ว่ามีการกลายพันธุ์ของเชื้อใช้หัวदनก รวมถึงข่าวการกำจัดและทำลายสัตว์ปีกที่สงสัยว่าติดเชื้อใช้หัวदनก

“ถ้าเกิดใช้หัวदनกระบาดเมื่อไร ช่วงแรกๆ ที่เชื้อเข้ามาอยากให้เห็นข่าวการป้องกันทั้งวิธีรักษาตัวเองรักษาสุขภาพ วิธีการเลี้ยง การรักษา และการเฝ้าระวัง อยากให้เห็นเร็วๆ ด้วยเพราะจะลดความสูญเสียได้มาก อย่าพูดถึงแต่เรื่องค่าตอบแทนที่จะให้จากการทำลายไก่อย่างเดียว” (สมพร แสนหล้า, สัมภาษณ์ 24 เมษายน 2550)

นอกจากนั้น ผลการศึกษายังพบว่าในองค์ประกอบด้าน “ความรวดเร็วในด้านการรายงานปรากฏการณ์รายวัน” ที่สมควรเป็นข่าวในระดับปานกลางได้แก่ สถิติต่างๆ และการเปรียบเทียบในแต่ละช่วงเวลา เช่น จำนวนผู้ติดเชื้อและเสียชีวิต จำนวนสัตว์ปีกที่ติดเชื้อและถูกกำจัด ยอดการส่งออกผลิตภัณฑ์เกี่ยวกับสัตว์ปีก จำนวนพื้นที่แพร่ระบาดในประเทศและต่างประเทศ พฤติกรรมการบริโภคสัตว์ปีกของคนในสังคม ฯลฯ

“อยากให้เห็นตัวเลขของผู้ป่วย มีตัวเลขมากน้อยขนาดไหนในแต่ละช่วงเวลา อย่างช่วงที่มีการระบาดหนัก ก็อยากให้เห็นหนักในตัวเลขของผู้ป่วยและผู้เสียชีวิต ผู้เข้าข่ายติดเชื้อที่ต้องดูแลจับตาเป็นพิเศษ เพราะบางที่ดูจากข่าวมันถือฮาวว่ามีคนติดเชื้อ แต่บางคนก็บอกว่ายังรอผลตรวจอยู่ใช้เวลาตรวจหลายวันบางที่ก็เป็นอาทิตย์ คราวนี้บางที่ข่าวเสนอไม่ต่อเนื่องเลยไม่รู้จำนวนแน่นอน” (เทพิน ไคร์ทนิช, สัมภาษณ์ 11 เมษายน 2550)

จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

องค์ประกอบที่ 2 “ความรวดเร็วในการเผยแพร่องค์ความรู้ของโรค”

องค์ประกอบที่ 2 บรรยายได้ด้วยตัวแปรจำนวน 8 ตัวแปร มีน้ำหนักองค์ประกอบมากที่สุดจนถึงน้อยที่สุด ตั้งแต่ 0.727 - 0.652 ตัวแปรที่มีค่าน้ำหนักองค์ประกอบสูงสุด 3 ลำดับแรกคือ ตัวแปรที่ 22 ข้อมูลที่เป็นการวินิจฉัยขั้นสุดในเรื่องต่างๆ จากห้องปฏิบัติการด้านการแพทย์ (0.727) ตัวแปรที่ 21 ประเด็นที่สังคมเข้าใจผิดเกี่ยวกับเชื้อใช้หวัดนก เช่น ความเข้าใจว่าเชื้อไวรัสตายในอากาศร้อน เชื้อใช้หวัดนกสามารถติดได้ในสัตว์สี่เท้า ฯลฯ (0.706) และตัวแปรที่ 13 พฤติกรรมการสัมผัสสัตว์ของบุคคลที่ทำให้ได้รับเชื้อหรือเสียชีวิตจากเชื้อใช้หวัดนก (0.701) แหล่งของความแปรปรวนรวมขององค์ประกอบนี้เท่ากับ 14.760 คิดเป็นร้อยละ 61.499 ของความแปรปรวนทั้งหมด ซึ่งกลุ่มตัวแปรส่วนใหญ่อธิบายถึงอธิบายถึงความรวดเร็วในการรายงานข่าวเกี่ยวกับความรู้เกี่ยวกับพาหะของโรคและอาการติดเชื้อใช้หวัดนก ประเด็นที่สังคมเข้าใจผิดเกี่ยวกับเชื้อใช้หวัดนก การใช้วัคซีน การคาดการณ์การแพร่ระบาดของโรคในแต่ละฤดูกาล ตลอดจนข้อมูลสถานการณ์ปัจจุบันของการแพร่ระบาดเชื้อใช้หวัดนกจากวงการวิทยาศาสตร์หรือสาธารณชนนานาชาติ ผู้วิจัยจึงตั้งชื่อองค์ประกอบด้านนี้ว่า “ความรวดเร็วในการเผยแพร่องค์ความรู้ของโรค” (ดูตารางน้ำหนักองค์ประกอบในภาคผนวก ค)

ผลรวมของค่าเฉลี่ยในองค์ประกอบนี้มีระดับคุณค่าความเป็นข่าวอยู่ในระดับปานกลาง เมื่อนำตัวแปรทั้งหมดในองค์ประกอบนี้มาจัดลำดับค่าเฉลี่ยพบว่า ตัวแปรทั้ง 8 ตัวแปร มีค่าเฉลี่ยอยู่ระหว่าง 3.79 – 3.37 และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานอยู่ระหว่าง 1.24 - 1.12 ตัวแปรที่มีค่าเฉลี่ยมากที่สุดคือ ตัวแปรที่ 6 ความรู้เกี่ยวกับพาหะของโรคและอาการที่บ่งบอกถึงการติดเชื้อใช้หวัดนกทั้งในสัตว์ปีก สัตว์ประเภทอื่นๆ และในคน มีค่าคะแนนเฉลี่ย 3.79 รองลงมาคือ ตัวแปรที่ 21 ประเด็นที่สังคมเข้าใจผิดเกี่ยวกับเชื้อใช้หวัดนก เช่น ความเข้าใจว่าเชื้อไวรัสตายในอากาศร้อน มีค่าคะแนนเฉลี่ย 3.66 ลำดับสามคือ ตัวแปรที่ 8 กฎหมายและมาตรการของภาครัฐที่ใช้จัดการปัญหาในพื้นที่ที่พบการระบาด เช่น มาตรการควบคุมการเคลื่อนย้ายสัตว์ การจำหน่ายสัตว์ปีกในพื้นที่ที่มีการแพร่ระบาด มาตรการกำจัดสัตว์ปีกของภาครัฐ การกำหนดเขตการเลี้ยง (โซนนิ่ง) ฯลฯ มีค่าคะแนนเฉลี่ย 3.63 ส่วนตัวแปรที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุดคือ ตัวแปรที่ 22 ข้อมูลที่เป็นการวินิจฉัยขั้นสุดในเรื่องต่างๆ จากห้องปฏิบัติการด้านการแพทย์ มีค่าคะแนนเฉลี่ย 3.37 ดังผลในตารางที่ 99

สถาบันวิทยบริการ
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ตารางที่ 99 ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานและระดับความมีคุณค่าเป็นข่าวขององค์ประกอบ “ความรวดเร็วในการเผยแพร่องค์ความรู้ของโรค”

ลำดับ ที่	ตัว แปรที่	ตัวแปร	X	S.D.	ระดับความ มีคุณค่า เป็นข่าว
1	6	ความรู้เกี่ยวกับพาหะของโรคและอาการที่บ่งบอกถึงการติดเชื้อ ใช้หวัดนกทั้งในสัตว์ปีก สัตว์ประเภทอื่นๆ และในคน	3.79	1.15	มาก
2	21	ประเด็นที่สังคมเข้าใจผิดเกี่ยวกับเชื้อใช้หวัดนก เช่น ความ เข้าใจว่าเชื้อไวรัสตายในอากาศร้อน เชื้อใช้หวัดนกสามารถติด ได้ในสัตว์สี่เท้า	3.66	1.24	มาก
3	8	กฎหมายและมาตรการของภาครัฐที่ใช้จัดการปัญหาในพื้นที่ที่ พบการระบาด เช่น มาตรการควบคุมการเคลื่อนย้ายสัตว์ การ จำหน่ายสัตว์ปีกในพื้นที่ที่มีการแพร่ระบาด มาตรการกำจัดสัตว์ ปีกของภาครัฐ การกำหนดเขตการเลี้ยง (โซนนิ่ง) ฯลฯ	3.63	1.12	มาก
4	10	ผลของการใช้วัคซีนใช้หวัดนกในสัตว์ปีก	3.63	1.14	มาก
5	13	พฤติกรรมกรรมการสัมผัสสัตว์ของบุคคลที่ทำให้ได้รับเชื้อหรือ เสียชีวิตจากเชื้อใช้หวัดนก	3.54	1.21	มาก
6	18	การคาดการณ์การแพร่ระบาดของโรคในแต่ละฤดูกาล	3.44	1.13	ปานกลาง
7	9	ข้อมูลสถานการณ์ปัจจุบันของการแพร่ระบาดเชื้อใช้หวัดนก จากวงการวิทยาศาสตร์หรือสาธารณสุขนานาชาติ และการ เตือนภัยจากองค์กรสาธารณสุขระดับนานาชาติ	3.41	1.19	ปานกลาง
8	22	ข้อมูลที่เป็นการวิจัยสูงสุดในเรื่องต่างๆ จากห้องปฏิบัติการ ด้านการแพทย์	3.37	1.18	ปานกลาง
รวม			3.56	1.17	มาก

เมื่อทดสอบความแตกต่างระหว่างค่าเฉลี่ยของกลุ่มตัวอย่างตามความเกี่ยวข้องกับวิกฤตการณ์พบว่า มีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญที่ระดับ 0.01 แสดงว่า กลุ่มตัวอย่างแต่ละกลุ่มประเมินระดับคุณค่าข่าวกับองค์ประกอบนี้แตกต่างกัน เมื่อนำมาทดสอบความแตกต่างรายคู่ตามวิธีของ Scheffé พบว่า กลุ่มนักสื่อสารมวลชนให้คุณค่าข่าวกับองค์ประกอบ “ความรวดเร็วในการเผยแพร่องค์ความรู้ของโรค” มากกว่ากลุ่มผู้เชี่ยวชาญด้านวิกฤตการณ์ และกลุ่มประชาชนทั่วไป ตามผลในตารางที่ 100

ตารางที่ 100 การเปรียบเทียบความแตกต่างในการประเมินระดับคุณค่าข่าวในองค์ประกอบ “ความรวดเร็วในการเผยแพร่องค์ความรู้ของโรค” ตามกลุ่มตัวอย่างที่มีความเกี่ยวข้องกับวิกฤตการณ์แตกต่างกัน

กลุ่มตัวอย่างตามความเกี่ยวข้องกับวิกฤตการณ์	องค์ประกอบ “ความรวดเร็วในการเผยแพร่องค์ความรู้ของโรค”				
	n	X	S.D.	F	P
1. ผู้เชี่ยวชาญด้านวิกฤตการณ์	102	3.331	0.892	4.792	0.003**
2. ภาครัฐ	122	3.427	1.088		
3. นักสื่อสารมวลชน	105	3.761	0.719		
4. ประชาชนทั่วไป	179	3.386	0.870		
คู่ที่แตกต่างกัน	3 > 1, 4				

**P<0.01

ในองค์ประกอบ “ความรวดเร็วในการเผยแพร่องค์ความรู้ของโรค” ตัวแปรย่อยที่สมควรเสนอเป็นข่าวด้วยความรวดเร็วมากที่สุดในองค์ประกอบนี้คือ ความรู้เกี่ยวกับพาหะของโรคและอาการที่บ่งบอกถึงการติดเชื้อใช้หวัดนกทั้งในสัตว์ปีก สัตว์ประเภทอื่นๆ และในคน กลุ่มผู้ให้ข้อมูลโดยเฉพาะผู้ที่ประกอบอาชีพเกี่ยวกับสัตว์ปีกเห็นว่าข้อมูลดังกล่าวจำเป็นในการใช้สังเกตอาการของคนหรือสัตว์ที่ติดเชื้อ

“ส่วนมากแล้วข่าวไก่ตาย ข่าวจับไก่ฝั่งมีทุกวัน แต่ข่าวไม่มีการบอกว่าไอ้ฟาร์มที่ถูกทำลายมันติดเชื้อจากอะไร จากนกอพยพหรือไก่แถวบ้าน หรือเชื้อโรคมันมาจากอากาศ ข้อมูลตรงนี้มันไม่มี ถ้าจะเสนอข่าวว่าฆ่าไก่หรือมีฟาร์มที่ไหนติดเชื้อ ก็น่าจะบอกด้วยว่าติดมาจากอะไร คนแถวนั้นจะได้ระวังได้ถูกต้อง” (ระเบียบ บัตถาศี, สัมภาษณ์ 19 มีนาคม 2550)

ตัวแปรที่สื่อมวลชนต้องนำเสนอเป็นข่าวอย่างรวดเร็วในลำดับต่อมาคือ ประเด็นที่สังคมเข้าใจผิดเกี่ยวกับเชื้อใช้หวัดนก เช่น ความเข้าใจว่าเชื้อไวรัสตายในอากาศร้อน เชื้อใช้หวัดนกสามารถติดได้ในสัตว์สี่เท้า ฯลฯ รวมทั้งข้อมูลเกี่ยวกับผลของการใช้วัคซีนใช้หวัดนกในสัตว์ปีก และพฤติกรรมกรรมกรรมสัมผัสสัตว์ของบุคคลที่ทำให้ได้รับเชื้อหรือเสียชีวิตจากเชื้อใช้หวัดนก

“ทุกวันนี้คนในพื้นที่ก็ยังเข้าใจว่าใช้หวัดนกก็คือ อหิวาห์ไก่ เพียงแต่ว่าเชื้อมันคงแรงขึ้นเลยทำให้ตายมากขึ้น บางทีการที่เสนอข่าวไก่ตายมากๆ ตายทุกวัน พอเป็นช่วงระบาด ชาวบ้านก็เลยเข้าใจว่าตายเพราะหวัดนก พอ อสม.ไปบอกว่าไก่ตายเพราะหวัดนกห้ามเอาไปกินนะ ถึงทำสุกก็น่าเสียดาย ชาวบ้านก็ไม่เชื่อเพราะที่ผ่านมาไก่ที่ตายเพราะอหิวาห์ไก่เค้าก็เอามากินกัน ความเข้าใจผิดในหมู่คนเลี้ยงทุกวันนี้ก็เลยยังจัดการไม่ได้เสีย” (สิงห์ทอง โกฏยี่, สัมภาษณ์ 2 เมษายน 2550)

ในองค์ประกอบด้าน “ความเร็วในการเผยแพร่องค์ความรู้ของโรค” ตัวแปรที่กลุ่มตัวอย่างมีความเห็นสมควรเสนอเป็นข่าวด้วยความเร็วในระดับปานกลางได้แก่ ข้อมูลสถานการณ์ปัจจุบันของการแพร่ระบาดเชื้อใช้หวัดนกจากวงการวิทยาศาสตร์หรือสาธารณสุขนานาชาติ และการเตือนภัยจากองค์กรสาธารณสุขระดับนานาชาติ ข้อมูลที่เป็นการวินิจฉัยขั้นสุดในเรื่องต่างๆ จากห้องปฏิบัติการด้านการแพทย์

“โรคระบาดในสัตว์ที่จะมาติดต่อกับคน เพราะโรคระบาดใหม่ๆ เช่น ซาร์ส แอนแทรกซ์ ใช้หวัดนก ฯลฯ ที่มีฐานมาจากโรคในสัตว์ก็เริ่มมีแนวโน้มจะมากกระทบคนมากขึ้น ระบบการเฝ้าระวังโรคในสัตว์เพื่อป้องกันไม่ให้เกิดโรคระบาดที่คนจึงต้องทำคู่กัน ข่าวจึงต้องติดตามด้านระบาดวิทยาทั้งในสัตว์และในคน อย่างน้อยก็จะได้รู้ว่าสถานการณ์เชื้อโรคเป็นอย่างไร เชื้อแพร่ไปมากน้อยเพียงใด เพื่อจะได้หาทางสกัดการระบาด” (นพ.สมศักดิ์ ชุณหรัศมิ์, สัมภาษณ์ 9 มีนาคม 2550)

“ความเร็วก็ต้องเน้น แต่ต้องเช็คข้อมูลก่อน สมมติหนังสือพิมพ์เสนอข่าวว่าพบผู้ป่วยใช้หวัดนกที่หนองคาย เข้าข่ายต้องสงสัยติดเชื้อ ถ้าเราจะเสนอต้องเช็คผลแล็บของกรมวิทยาศาสตร์การแพทย์ก่อนว่ามีผู้ป่วยใช้หวัดนกที่โรงพยาบาลหนองคายจริงไหม แล้วผลแล็บออกมาเป็นไวรัสใช้หวัดนกหรือปล่าว เพราะเรื่องนี้มีผลกระทบสูงต้องระวังเป็นพิเศษ” (จากรุวรรณ อินทรพรหม, สัมภาษณ์ 17 พฤษภาคม 2550)

(2) ระดับการให้รายละเอียด

ผู้วิจัยวิเคราะห์องค์ประกอบด้วยโปรแกรมสำเร็จรูป โดยการคำนวณค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ระหว่างตัวแปร 13 ตัวโดยใช้สูตรของ Pearson's Product Moment Correlation เพื่อพิจารณาค่า KMO and Bartlett's test พบว่า ค่าดัชนี Kaiser-Meyer-Okin = 0.943 ซึ่งมากกว่า 0.5 และเข้าใกล้ 1 แสดงว่าข้อมูลเหมาะสมในการใช้เทคนิควิเคราะห์องค์ประกอบ และจากการทดสอบสมมติฐานด้วย Bartlett's test of sphericity ได้ค่า Significance = 0.000 ซึ่งน้อยกว่า 0.05 จึงปฏิเสธสมมติฐาน นั่นคือ เมทริกซ์สหสัมพันธ์ที่ได้ไม่เป็นเมทริกซ์เอกลักษณ์ แสดงว่า ตัวแปรต่างๆ มีความสัมพันธ์กัน จึงใช้ตัวแปรในการวิเคราะห์องค์ประกอบได้ทั้งหมด และเมื่อวิเคราะห์องค์ประกอบโดยวิธีองค์ประกอบหลัก หมุนแกนแบบอโรโทนอลด้วยวิธีแวนิแมกซ์ ได้ตัวแปรที่ไม่มีความสัมพันธ์กันและมีอิสระต่อกัน จำนวน 13 ตัวแปร และองค์ประกอบที่มีค่าไอเกนมากกว่าหรือเท่ากับ 1.0 มีจำนวน 2 องค์ประกอบ ซึ่งแต่ละองค์ประกอบมีค่าไอเกน 10.278 – 1.186 สามารถอธิบายความแปรปรวนได้ร้อยละ 64.235 – 7.415 และสามารถอธิบายความแปรปรวนโดยรวมได้ร้อยละ 71.650 ดังผลในตารางที่ 101

ตารางที่ 101 ค่าไอเกน ร้อยละของความแปรปรวน และร้อยละสะสมของความแปรปรวนขององค์ประกอบหลัก คุณค่าข่าวด้านระดับการให้รายละเอียดในการเสนอข่าววิกฤตการณ์ใช้หวัดนก

องค์ประกอบที่	ค่าไอเกน	ร้อยละของความแปรปรวน	ร้อยละสะสมของความแปรปรวน
1	10.278	64.235	64.235
2	1.186	7.415	71.650

เมื่อนำผลรวมของค่าเฉลี่ยในองค์ประกอบทั้ง 2 องค์ประกอบมาจัดลำดับและแปลความหมายผลรวมของค่าเฉลี่ยเพื่อแสดงระดับของควมมีคุณค่าสมควรเป็นข่าวขององค์ประกอบนั้นๆ พบว่า องค์ประกอบของข้อมูลและเรื่องราวในวิกฤตการณ์ใช้ชีวิตด้านระดับการให้รายละเอียด ได้แก่ องค์ประกอบที่ 1 “การให้รายละเอียดของข้อมูลเกี่ยวกับการแพร่ระบาด” มีค่าคะแนนเฉลี่ยรวม 3.79 รองลงมาคือ องค์ประกอบที่ 2 “การให้รายละเอียดของข้อมูลด้านการป้องกันตนเอง” มีค่าคะแนนเฉลี่ยรวม 3.77 ทั้ง 2 องค์ประกอบนี้ถูกประเมินว่าสมควรเสนอเป็นข่าวโดยให้รายละเอียดในระดับมาก ดังผลในตารางต่อไปนี้

ตารางที่ 102 ลำดับค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานและระดับควมมีคุณค่าเป็นข่าวในองค์ประกอบด้านระดับการให้รายละเอียดในการเสนอข่าววิกฤตการณ์ใช้ชีวิต

ลำดับที่	องค์ประกอบ ด้านการให้รายละเอียด	X	S.D.	ระดับควม มีคุณค่าเป็นข่าว
1	องค์ประกอบที่ 1 “การให้รายละเอียดของข้อมูลเกี่ยวกับการแพร่ระบาด”	3.79	1.21	มาก
2	องค์ประกอบที่ 2 “การให้รายละเอียดของข้อมูลด้านการป้องกันตนเอง”	3.77	1.18	มาก

โดยองค์ประกอบของคุณลักษณะการนำเสนอข้อมูลและเรื่องราวที่มีคุณค่าข่าวในวิกฤตการณ์ใช้ชีวิตด้านระดับการให้รายละเอียดของข้อมูล มีรายละเอียดต่อไปนี้

องค์ประกอบที่ 1 “การให้รายละเอียดของข้อมูลการแพร่ระบาด”

องค์ประกอบที่ 1 บรรยายได้ด้วยตัวแปรจำนวน 4 ตัวแปร มีน้ำหนักองค์ประกอบมากที่สุดจนถึงน้อยที่สุด ตั้งแต่ 0.884 - 0.789 ตัวแปรที่มีค่าน้ำหนักองค์ประกอบสูงสุด 3 ลำดับแรกคือ ตัวแปรที่ 2 การพบสัตว์ปีกที่สงสัยว่าติดเชื้อหรือเสียชีวิตจากเชื้อไข้หวัดนก (0.884) ตัวแปรที่ 3 การพบพื้นที่เกิดการระบาดหรือพื้นที่เสี่ยง (0.859) ตัวแปรที่ 1 การพบผู้ติดเชื้อหรือเสียชีวิตจากเชื้อไข้หวัดนก (0.824) แหล่งของความแปรปรวนรวมขององค์ประกอบนี้เท่ากับ 1.186 คิดเป็นร้อยละ 7.415 ของความแปรปรวนทั้งหมด ซึ่งกลุ่มตัวแปรส่วนใหญ่อธิบายถึงประเด็นที่ต้องมีการพิจารณาในเรื่องระดับของการให้รายละเอียดของข้อมูล อาทิ การพบพื้นที่เกิดการระบาดหรือพื้นที่เสี่ยง การพบสัตว์ปีกและบุคคลที่สงสัยว่าติดเชื้อหรือเสียชีวิตจากเชื้อไข้หวัดนก การกำจัดและทำลายสัตว์ปีก ฯลฯ ผู้วิจัยจึงตั้งชื่อองค์ประกอบด้านนี้ว่า “การให้รายละเอียดของข้อมูลเกี่ยวกับการแพร่ระบาด” (ดูตารางน้ำหนักองค์ประกอบในภาคผนวก ค)

ผลรวมของค่าเฉลี่ยในองค์ประกอบนี้มีระดับคุณค่าความเป็นชาวอยู่ในระดับมาก เมื่อนำตัวแปรทั้งหมดในองค์ประกอบนี้มาจัดลำดับค่าเฉลี่ยพบว่า ตัวแปรทั้ง 4 ตัวแปรที่มีค่าเฉลี่ยอยู่ระหว่าง 3.88 – 3.70 และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานอยู่ระหว่าง 1.23 - 1.18 ตัวแปรที่มีค่าเฉลี่ยมากที่สุดคือ ตัวแปรที่ 3 การพบพื้นที่เกิดการระบอบหรือพื้นที่เสี่ยง มีค่าคะแนนเฉลี่ย 3.88 รองลงมาคือ ตัวแปรที่ 1 การพบผู้ติดเชื่อหรือเสียชีวิตจากเชื่อใช้หัวदनก มีค่าคะแนนเฉลี่ย 3.79 ส่วนตัวแปรที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุดคือ ตัวแปรที่ 4 การกำจัดและทำลายสัตว์ปีกที่สงสัยว่าติดเชื่อใช้หัวदनก มีค่าคะแนนเฉลี่ย 3.70 ดังผลในตารางที่ 103

ตารางที่ 103 ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานและระดับความมีคุณค่าเป็นชาวขององค์ประกอบ “การให้รายละเอียดของข้อมูลการแพร่ระบาด”

ลำดับที่	ตัวแปรที่	ตัวแปร	X	S.D.	ระดับความมีคุณค่าเป็นชาว
1	3	การพบพื้นที่เกิดการระบอบหรือพื้นที่เสี่ยง	3.88	1.19	มาก
2	1	การพบผู้ติดเชื่อหรือเสียชีวิตจากเชื่อใช้หัวदनก	3.79	1.18	มาก
3	2	การพบสัตว์ปีกที่สงสัยว่าติดเชื่อหรือเสียชีวิตจากเชื่อใช้หัวदनก	3.77	1.22	มาก
4	4	การกำจัดและทำลายสัตว์ปีกที่สงสัยว่าติดเชื่อใช้หัวदनก	3.70	1.23	มาก
รวม			3.79	1.21	มาก

เมื่อทดสอบความแตกต่างระหว่างค่าเฉลี่ยของกลุ่มตัวอย่างตามความเกี่ยวข้องกับวิกฤตการณ์พบว่า ไม่มีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญที่ระดับ 0.05 แสดงว่า กลุ่มตัวอย่างแต่ละกลุ่มประเมินระดับคุณค่าชาวกับองค์ประกอบ “การให้รายละเอียดของข้อมูลการแพร่ระบาด” ไม่แตกต่างกัน

ตัวแปรย่อยในองค์ประกอบ “การให้รายละเอียดของข้อมูลการแพร่ระบาด” ถูกประเมินว่าสมควรเสนอเป็นชาวโดยให้รายละเอียดในระดับมากทุกข้อ โดยตัวแปรที่มีค่าเฉลี่ยมากที่สุดในองค์ประกอบนี้ได้แก่ การพบพื้นที่เกิดการระบอบหรือพื้นที่เสี่ยง รองลงมาคือ การพบผู้ติดเชื่อหรือเสียชีวิตจากเชื่อใช้หัวदनก การพบสัตว์ปีกที่สงสัยว่าติดเชื่อหรือเสียชีวิตจากเชื่อใช้หัวदनก รวมทั้งการกำจัดและทำลายสัตว์ปีกที่สงสัยว่าติดเชื่อใช้หัวदनก

“เนื้อหาข่าวที่สื่อมวลชนเสนอออกไปไม่มีความชัดเจนในประเด็น และยังขาดความลึก เสนอรวมๆหายๆ ยกตัวอย่างตอนที่ เราพบคนใช้รายหนึ่งเป็นใช้หัวदनกและสงสัยว่าจะเป็นใช้เลือดออก ข่าวออกไปทันทีเลย แดงข่าวยังไม่ทันจบเลย SMS ออกไปที่ข่าวแล้วว่าพบรายแรกของโลกที่เป็นใช้หัวदनกกับใช้เลือดออกพร้อมกัน มันยังไม่ข้อสรุปถึงขั้นนั้นเลย” (นพ.รุ่งเรือง กิตผาติ, สัมภาษณ์ 27 เมษายน 2550)

องค์ประกอบที่ 2 “การให้รายละเอียดของข้อมูลด้านการป้องกันตนเอง”

องค์ประกอบที่ 2 บรรยายได้ด้วยตัวแปรจำนวน 5 ตัวแปร มีน้ำหนักองค์ประกอบมากที่สุดจนถึงน้อยที่สุด ตั้งแต่ 0.809 - 0.616 ตัวแปรที่มีค่าน้ำหนักองค์ประกอบสูงสุด 3 ลำดับแรกคือ ตัวแปรที่ 13 คำชี้แนะในการป้องกันการติดเชื้อสำหรับคนแต่ละกลุ่ม เช่น ผู้เลี้ยงไก่ชน ผู้ประกอบการร้านอาหาร ประชาชนทั่วไป กลุ่มดูแลผู้ที่ติดเชื้อ ฯลฯ (0.809) ตัวแปรที่ 9 พฤติกรรมการสัมผัสสัตว์ของบุคคลที่ทำให้ได้รับเชื้อหรือเสียชีวิตจากเชื้อไข้หวัดนก (0.741) และตัวแปรที่ 16 ประเด็นที่สังคมเข้าใจผิดเกี่ยวกับเชื้อไวรัสไข้หวัดนก เช่น ความเข้าใจว่าเชื้อไวรัสจะตายในอากาศร้อน เชื้อไข้หวัดนกสามารถติดได้ในสัตว์สี่เท้า ฯลฯ (0.720) แหล่งของความแปรปรวนรวมขององค์ประกอบนี้เท่ากับ 10.278 คิดเป็นร้อยละ 64.235 ของความแปรปรวนทั้งหมด ซึ่งกลุ่มตัวแปรส่วนใหญ่อธิบายถึงประเด็นที่ต้องมีการพิจารณาในเรื่องระดับของการให้รายละเอียดของข้อมูล อาทิ รายละเอียดเกี่ยวกับพาหะของโรคและอาการที่บ่งบอกถึงการติดเชื้อ คำชี้แนะในการป้องกันการติดเชื้อสำหรับคนแต่ละกลุ่ม ประเด็นที่สังคมเข้าใจผิดเกี่ยวกับเชื้อไวรัสไข้หวัดนก ผลทางบวกและทางลบของการใช้วัคซีนไข้หวัดนกในสัตว์ปีก การเตือนภัยจากองค์การสาธารณสุขระดับนานาชาติ พฤติกรรมการสัมผัสสัตว์ของบุคคลที่ทำให้ได้รับเชื้อหรือเสียชีวิตจากเชื้อไข้หวัดนก ผู้วิจัยจึงตั้งชื่อองค์ประกอบด้านนี้ว่า “การให้รายละเอียดของข้อมูลด้านการป้องกันตนเอง” (ดูตารางน้ำหนักองค์ประกอบในภาคผนวก ค)

ผลรวมของค่าเฉลี่ยในองค์ประกอบนี้มีระดับคุณค่าความเป็นข่าวอยู่ในระดับมาก เมื่อนำตัวแปรทั้งหมดในองค์ประกอบนี้มาจัดลำดับค่าเฉลี่ยพบว่า ตัวแปรทั้ง 9 ตัวแปรที่มีค่าเฉลี่ยอยู่ระหว่าง 3.97 – 3.63 และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานอยู่ระหว่าง 1.21 - 1.15 ตัวแปรที่มีค่าเฉลี่ยมากที่สุดคือ ตัวแปรที่ 5 ความรู้เกี่ยวกับพาหะของโรคและอาการที่บ่งบอกถึงการติดเชื้อไข้หวัดนกทั้งในสัตว์ปีก สัตว์ประเภทอื่นๆ และในคน มีค่าคะแนนเฉลี่ย 3.97 รองลงมาคือ ตัวแปรที่ 16 ประเด็นที่สังคมเข้าใจผิดเกี่ยวกับเชื้อไวรัสไข้หวัดนก เช่น ความเข้าใจว่าเชื้อไวรัสจะตายในอากาศร้อน ฯลฯ มีค่าคะแนนเฉลี่ย 3.81 และตัวแปรที่ 9 พฤติกรรมการสัมผัสสัตว์ของบุคคลที่ทำให้ได้รับเชื้อหรือเสียชีวิตจากเชื้อไข้หวัดนก มีค่าคะแนนเฉลี่ย 3.77 ส่วนตัวแปรที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุดคือ ตัวแปรที่ 13 คำชี้แนะในการป้องกันการติดเชื้อสำหรับคนแต่ละกลุ่ม เช่น ผู้เลี้ยงไก่ชน ผู้ประกอบการร้านอาหาร ประชาชนทั่วไป กลุ่มดูแลผู้ที่ติดเชื้อ ฯลฯ มีค่าคะแนนเฉลี่ย 3.63 ดังผลในตารางต่อไปนี้

สถาบันวิทยบริการ
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ตารางที่ 104 ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานและระดับความมีคุณค่าเป็นข่าวขององค์ประกอบ “การให้รายละเอียดของข้อมูลด้านการป้องกันตนเอง”

ลำดับ ที่	ตัว แปรที่	ตัวแปร	X	S.D.	ระดับความ มีคุณค่า เป็นข่าว
1	5	ความรู้เกี่ยวกับพาหะของโรคและอาการที่บ่งบอกถึงการติดเชื้อใช้หวัดนกทั้งในสัตว์ปีก สัตว์ประเภทอื่นๆ และในคน	3.97	1.18	มาก
2	16	ประเด็นที่สังคมเข้าใจผิดเกี่ยวกับเชื้อไวรัสใช้หวัดนก เช่น ความเข้าใจว่าเชื้อไวรัสจะตายในอากาศร้อน เชื้อใช้หวัดนกสามารถติดได้ในสัตว์สี่เท้า ฯลฯ	3.81	1.21	มาก
3	9	พฤติกรรมกรรมการสัมผัสสัตว์ของบุคคลที่ทำให้ได้รับเชื้อหรือเสียชีวิตจากเชื้อใช้หวัดนก	3.77	1.15	มาก
4	16	สิ่งที่บ่งชี้ว่ามีการกลายพันธุ์ของเชื้อใช้หวัดนก	3.67	1.21	มาก
5	13	คำชี้แนะในการป้องกันการติดเชื้อสำหรับคนแต่ละกลุ่ม เช่น ผู้เลี้ยงไก่ชน ผู้ประกอบการร้านอาหาร ประชาชนทั่วไป กลุ่มดูแลผู้ติดเชื้อ ฯลฯ	3.63	1.17	มาก
รวม			3.77	1.18	มาก

เมื่อทดสอบความแตกต่างระหว่างค่าเฉลี่ยของกลุ่มตัวอย่างตามความเกี่ยวข้องกับวิกฤตการณ์พบว่า ไม่มีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญที่ระดับ 0.05 แสดงว่า กลุ่มตัวอย่างแต่ละกลุ่มประเมินระดับคุณค่าข่าวกับองค์ประกอบ “การให้รายละเอียดของข้อมูลด้านการป้องกันตนเอง” ไม่แตกต่างกัน

ในองค์ประกอบ “การให้รายละเอียดของข้อมูลด้านการป้องกันตนเอง” ตัวแปรทั้งหมดถูกประเมินว่าสมควรเสนอเป็นข่าวโดยให้รายละเอียดในระดับมากทุกข้อ โดยตัวแปรที่มีค่าเฉลี่ยมากที่สุดในองค์ประกอบนี้ได้แก่ ความรู้เกี่ยวกับพาหะของโรคและอาการที่บ่งบอกถึงการติดเชื้อใช้หวัดนกทั้งในสัตว์ปีก สัตว์ประเภทอื่นๆ และในคน

“การเสนอข่าวเราก็พยายามให้ข้อมูลรายละเอียดของโรคว่า อาการของโรคในคน ในสัตว์ปีกมีข้อสังเกตยังไง โรคใช้หวัดนกกับอหิวาห์ไถ่มีอาการต่างกันอย่างไรบ้าง” (กฤษณา ไพฑูริย์, สัมภาษณ์ 1 พฤษภาคม 2550)

ตัวแปรที่สมควรเสนอเป็นโดยให้รายละเอียดในลำดับต่อมาได้แก่ ประเด็นที่สังคมเข้าใจผิดเกี่ยวกับเชื้อไวรัสใช้หวัดนก เช่น ความเข้าใจว่าเชื้อไวรัสจะตายในอากาศร้อน เชื้อใช้หวัดนกสามารถติดได้ในสัตว์สี่เท้า ฯลฯ พฤติกรรมการสัมผัสสัตว์ของบุคคลที่ทำให้ได้รับเชื้อหรือเสียชีวิตจากเชื้อใช้หวัดนก และสิ่งที่บ่งชี้ว่ามีการกลายพันธุ์ของเชื้อใช้หวัดนก

“ข่าวต้องบอกรายละเอียดของวิธีป้องกันนะ เพราะข่าวที่ผ่านมาเสนอผิดๆ อย่างเช่น มีรัฐมนตรีมาทอดไก่ แล้วเอาเทอร์โมมิเตอร์ไปวัดน้ำมันนี่ไม่ดีเลยเป็นภาพลบเลย คนระดับนี้ยังเข้าใจผิด เพราะโรคนี้ไม่จำเป็นต้องทอดไก่ที่อุณหภูมิขนาดนั้นหรอก ที่นี้คนขายไก่หรือแม่บ้านทั้งหลายเลยทอดชะเกรียมเลย กลั้วสารไอออกซินเป็นมะเร็งอีก เน้นมากเกินไป หรือการเสนอข่าวรัฐมนตรีเดินเข้าไปตรวจฟาร์ม ปิดจุกใส่เป็นชุดอวกาศไปเลย ผมถามว่าโรคนี้มันติดง่ายขนาดนั้นเชียวหรือ เป็นการสร้างภาพ ให้น่ากลัวให้ดูว่าโรคนี้คือโรคอันตรายรุนแรง มันไม่ถึงขนาดนั้นหรอก ธรรมชาติของโรคคือ เด็กอายุต่ำกว่า 12 ผู้สูงอายุเกิน 60 หลีกเลี้ยงเข้าไป ฟาร์มไก่ที่มีปัญหา หลีกเลี้ยงไม่ถึงกับห้าม โรคนี้มันมาจากสารคัดหลั่งๆ ถ้าเราควบคุมสารคัดหลั่งได้ก็จบ” (น.สพ.มบุญ สุคนธาทิพย์, สัมภาษณ์ 24 พฤษภาคม 2550)

ตัวแปรลำดับต่อมาได้แก่ คำชี้แนะในการป้องกันการติดเชื้อสำหรับคนแต่ละกลุ่ม เช่น ผู้เลี้ยงไก่ชน ผู้ประกอบการร้านอาหาร ประชาชนทั่วไป กลุ่มดูแลผู้ติดเชื้อ ฯลฯ ซึ่งข่าวที่มีรายละเอียดในการป้องกันตนเองสำหรับคนแต่ละกลุ่มจะทำให้เกิดความเข้าใจและนำไปใช้ได้โดยตรง

“บางครั้งข่าวก็จำเป็นที่จะต้องมีการเสนอข้อมูลที่เกี่ยวข้องสุขอนามัยขั้นพื้นฐานของชาวบ้าน ซึ่งมีความสัมพันธ์กับการติดเชื้อ กระทรวงสาธารณสุขยังยอมรับว่าตอนนี้สุขอนามัยขั้นพื้นฐานของประเทศไทยยังอ่อนแอมาก ทำให้โรคหลายโรคกลับมาระบาด รวมทั้งการปฏิบัติตัวของ อสม.ก็ยังไม่ถูกต้องที่จะไปเป็นผู้นำเขา สุขอนามัยของตัวเองในการเข้าฟาร์มไก่ก็ยังไม่ดี” (กฤษณา ไพฑูริย์, สัมภาษณ์ 1 พฤษภาคม 2550)

“ถ้าเกิดใช้หวัดนกระบาดเมื่อไร ช่วงแรกๆ ที่เชื้อเข้ามาอยากให้เสนอข่าวการป้องกันทั้งวิธีรักษาตัวเองรักษาสุขภาพ วิธีการเลี้ยง การรักษา และการเฝ้าระวัง อยากให้เสนอเร็วๆ ด้วยเพราะจะลดความสูญเสียได้มาก อย่าพูดถึงแต่เรื่องค่าตอบแทนเพราะเวลาเสนอข่าวออกไปแล้วถ้าเขาไม่ได้ตามนั้น เขาก็ไว้วางใจ” (สมพร แสนหลิ้า, สัมภาษณ์ 24 เมษายน 2550)

“รายละเอียดข่าวน่าจะบอกวิธีการว่าการชุดหลุมฝังไก่ต้องลึกกี่เซ็น ไรอะไรเท่าไร เขาบอกใช้ว่าต้องโรยปูนขาวปิดกลม อย่างชุดหลุมเขาไม่ได้บอกว่าชุดหลุมกี่เซ็น ชุดหลุมโรยปูนขาว ไก่ใส่ เขาไม่ได้บอกว่าต้องชุดไปหลุมไหนลึกกี่เซ็น คือต้องให้ข้อมูลไม่ละเอียด เพราะเราต้องนึกถึงคนต่างจังหวัดที่เลี้ยงเปิดไก่ได้ทุนนะ จะได้แก้ปัญหาเองได้หากู้สึกไก่ตายผิดปกติ ไม่ต้องรอเจ้าหน้าที่รัฐมาทำให้เอิกเกริกน่ากลัว” (จตุภาณันท์ญา แก้วพา, สัมภาษณ์ 23 มีนาคม 2550)

จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

(3) ระดับการมีหลักฐานอ้างอิง

ผู้วิจัยวิเคราะห์องค์ประกอบด้วยโปรแกรมสำเร็จรูป โดยการคำนวณค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ระหว่างตัวแปร 10 ตัวโดยใช้สูตรของ Pearson's Product Moment Correlation เพื่อพิจารณาค่า KMO and Bartlett's test พบว่า ค่าดัชนี Kaiser-Meyer-Okin = 0.933 ซึ่งมากกว่า 0.5 และเข้าใกล้ 1 แสดงว่าข้อมูลเหมาะสมในการใช้เทคนิควิเคราะห์องค์ประกอบ และจากการทดสอบสมมติฐานด้วย Bartlett's test of sphericity ได้ค่า Significance = 0.000 ซึ่งน้อยกว่า 0.05 จึงปฏิเสธสมมติฐาน นั่นคือ เมทริกซ์สหสัมพันธ์ที่ได้ไม่เป็นเมทริกซ์เอกลักษณะ แสดงว่า ตัวแปรต่างๆ มีความสัมพันธ์กัน จึงใช้ตัวแปรในการวิเคราะห์องค์ประกอบได้ทั้งหมด และเมื่อวิเคราะห์องค์ประกอบโดยวิธีองค์ประกอบหลัก หมุนแกนแบบอโรโธเนลด้วยวิธีเวรีแมกซ์ ได้ตัวแปรที่ไม่มีความสัมพันธ์กันและมีอิสระต่อกัน จำนวน 10 ตัวแปร และองค์ประกอบที่มีค่าไอเกนมากกว่าหรือเท่ากับ 1.0 มีจำนวน 1 องค์ประกอบที่มีค่าไอเกนมากกว่าหรือเท่ากับ 1 ซึ่งองค์ประกอบนี้มีค่าไอเกน 7.957 สามารถอธิบายความแปรปรวนได้ร้อยละ 72.337 และอธิบายความแปรปรวนโดยรวมได้ร้อยละ 72.337 ดังผลในตารางต่อไปนี้

ตารางที่ 105 ค่าไอเกน ร้อยละของความแปรปรวน และร้อยละสะสมของความแปรปรวนของแต่ละองค์ประกอบหลัก คุณค่าทางด้านระดับการมีหลักฐานอ้างอิงในการเสนอข่าววิกฤตการณ์ใช้ห้วงนก

องค์ประกอบที่	ค่าไอเกน	ร้อยละของความแปรปรวน	ร้อยละสะสมของความแปรปรวน
1	7.957	72.337	72.337
2	0.935	8.502	80.839

โดยองค์ประกอบของคุณลักษณะการนำเสนอข้อมูลและเรื่องราวที่มีคุณค่าข่าวในวิกฤตการณ์ใช้ห้วงนก ด้านการมีหลักฐานอ้างอิง มีรายละเอียดต่อไปนี้

องค์ประกอบ “การมีหลักฐานอ้างอิงของการระบาด”

องค์ประกอบนี้บรรยายได้ด้วยตัวแปรจำนวน 10 ตัวแปร มีน้ำหนักองค์ประกอบมากที่สุดจนถึงน้อยที่สุด ตั้งแต่ 0.868 - 0.798 ตัวแปรที่มีค่าน้ำหนักองค์ประกอบสูงสุด 3 ลำดับแรกคือ ตัวแปรที่ 6 ผลของการใช้วัคซีนใช้ห้วงนกในสัตว์ปีก (0.868) ตัวแปรที่ 10 โรคระบาดต่างๆ ในสัตว์ที่มีความเป็นไปได้ว่าจะติดเชื้อในคน (0.868) ตัวแปรที่ 3 การพบพื้นที่เกิดการระบาดหรือพื้นที่เสี่ยง (0.867) แหล่งของความแปรปรวนรวมขององค์ประกอบนี้เท่ากับ 7.957 คิดเป็นร้อยละ 72.337 ของความแปรปรวนทั้งหมด ซึ่งกลุ่มตัวแปรส่วนใหญ่อธิบายถึงการมีหลักฐานอ้างอิงเกี่ยวกับการพบพื้นที่ระบาด การพบคนหรือสัตว์ปีกที่ติดเชื้อ ผลของการใช้วัคซีน รวมถึงการกลายพันธุ์ของเชื้อโรค ผู้วิจัยจึงตั้งชื่อองค์ประกอบด้านนี้ว่า “การมีหลักฐานอ้างอิงของการระบาด” (ดูตารางน้ำหนักองค์ประกอบในภาคผนวก ค)

ผลรวมของค่าเฉลี่ยในองค์ประกอบนี้มีระดับคุณค่าความเป็นชาวอยู่ในระดับมาก เมื่อนำตัวแปรทั้งหมดในองค์ประกอบนี้มาจัดลำดับค่าเฉลี่ยพบว่า ตัวแปรทั้ง 10 ตัวแปรมีค่าเฉลี่ยอยู่ระหว่าง 4.06 – 3.72 และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานอยู่ระหว่าง 1.24 - 1.09 ตัวแปรที่มีค่าเฉลี่ยมากที่สุดคือ ตัวแปรที่ 3 การพบพื้นที่เกิดการระบอบหรือพื้นที่เสี่ยง มีค่าคะแนนเฉลี่ย 4.06 รองลงมาคือ ตัวแปรที่ 2 การพบสัตว์ปีกที่สงสัยว่าติดเชื้อหรือเสียชีวิตจากเชื้อไข้หวัดนก มีค่าคะแนนเฉลี่ย 4.01 และตัวแปรที่ 1 การพบผู้ติดเชื้อหรือเสียชีวิตจากเชื้อไข้หวัดนก มีค่าคะแนนเฉลี่ย 4.00 ส่วนตัวแปรที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุดคือ ตัวแปรที่ 7 ข้อมูลที่เป็นการวินิจฉัยสั่งสุดท้ายในเรื่องต่างๆ จากห้องปฏิบัติการด้านการแพทย์ มีค่าคะแนนเฉลี่ย 3.72 ดังผลในตารางที่ 106

ตารางที่ 106 ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานและระดับความมีคุณค่าเป็นชาวขององค์ประกอบ “การมีหลักฐานอ้างอิงของการระบอบ”

ลำดับที่	ตัวแปรที่	ตัวแปร	X	S.D.	ระดับความมีคุณค่าเป็นชาว
1	3	การพบพื้นที่เกิดการระบอบหรือพื้นที่เสี่ยง	4.06	1.09	มาก
2	2	การพบสัตว์ปีกที่สงสัยว่าติดเชื้อหรือเสียชีวิตจากเชื้อไข้หวัดนก	4.01	1.12	มาก
3	1	การพบผู้ติดเชื้อหรือเสียชีวิตจากเชื้อไข้หวัดนก	4.00	1.19	มาก
4	10	โรคระบาดต่างๆ ในสัตว์ที่มีความเป็นไปได้ว่าจะติดเชื้อในคน	3.84	1.17	มาก
5	8	สิ่งที่บ่งชี้ว่ามีการกลายพันธุ์ของเชื้อไข้หวัดนก	3.81	1.20	มาก
6	4	ผลสำเร็จในการดำเนินนโยบายของภาครัฐ	3.80	1.09	มาก
7	5	ความไม่โปร่งใสในการบังคับใช้มาตรการของภาครัฐ เช่น การกำจัดสัตว์ปีกที่ติดเชื้อ การชดเชยความเสียหาย ฯลฯ	3.77	1.24	มาก
8	9	ความรู้เกี่ยวกับโรคอุบัติใหม่อื่นๆ ที่อาจจะเกิดขึ้นในอนาคต	3.76	1.17	มาก
9	6	ผลของการใช้วัคซีนไข้หวัดนกในสัตว์ปีก	3.76	1.18	มาก
10	7	ข้อมูลที่เป็นการวินิจฉัยสั่งสุดท้ายในเรื่องต่างๆ จากห้องปฏิบัติการด้านการแพทย์	3.72	1.18	มาก
		รวม	3.85	1.16	มาก

เมื่อทดสอบความแตกต่างระหว่างค่าเฉลี่ยของกลุ่มตัวอย่างตามความเกี่ยวข้องกับวิกฤตการณ์พบว่า มีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญที่ระดับ 0.05 แสดงว่า กลุ่มตัวอย่างแต่ละกลุ่มประเมินระดับคุณค่าชาวกับองค์ประกอบนี้แตกต่างกัน เมื่อนำมาทดสอบความแตกต่างรายคู่ตามวิธีของ Scheffé พบว่า กลุ่มนักสื่อสารมวลชนให้คุณค่าชาวกับองค์ประกอบ “การมีหลักฐานอ้างอิงของการระบอบ” มากกว่ากลุ่มประชาชนทั่วไป ตามผลในตารางที่ 107

ตารางที่ 107 การเปรียบเทียบความแตกต่างในการประเมินระดับคุณค่าข่าวในองค์ประกอบ “การมีหลักฐานอ้างอิงของการระบาด” ตามกลุ่มตัวอย่างที่มีความเกี่ยวข้องกับวิกฤตการณ์แตกต่างกัน

กลุ่มตัวอย่างที่มีความเกี่ยวข้องกับวิกฤตการณ์	องค์ประกอบ “การมีหลักฐานอ้างอิงของการระบาด”				
	n	X	S.D.	F	P
1. ผู้เชี่ยวชาญด้านวิกฤตการณ์	102	3.906	0.966	3.534	0.015*
2. ภาครัฐ	122	3.807	1.076		
3. นักสื่อสารมวลชน	105	4.091	0.851		
4. ประชาชนทั่วไป	179	3.684	1.021		
คู่ที่แตกต่างกัน	3 > 4				

*P<0.05

ในองค์ประกอบ “การมีหลักฐานอ้างอิงของการระบาด” ตัวแปรทั้งหมดถูกประเมินว่าสมควรเสนอเป็นข่าว โดยมีหลักฐานอ้างอิงในระดับมากทุกข้อ ตัวแปรที่มีค่าเฉลี่ยมากที่สุดในองค์ประกอบนี้ได้แก่ การพบพื้นที่เกิดการระบาดหรือพื้นที่เสี่ยง รองลงมาคือ การพบสัตว์ปีกที่สงสัยว่าติดเชื้อหรือเสียชีวิตจากเชื้อไข้หวัดนก และการพบผู้ติดเชื้อหรือเสียชีวิตจากเชื้อไข้หวัดนก กลุ่มผู้ให้ข้อมูลเห็นว่า ผลกระทบจากการคาดการณ์ในเรื่องของผู้สงสัยว่าติดเชื้อหรือพื้นที่เสี่ยง ทำให้ความเสียหายต่อสภาพเศรษฐกิจทั้งการค้า การท่องเที่ยว และการดำเนินชีวิตของคนในพื้นที่ ดังนั้น การเปิดเผยข้อมูลในเรื่องดังกล่าวต้องประกอบด้วยหลักฐานที่ชัดเจนจากแหล่งที่มีความเชื่อถือได้

“บางพื้นที่มีการระบาดเป็นพื้นที่สีแดง แต่ถ้าเขาคิดว่าเขาควบคุมได้เขาจะปิดข่าวไว้หน่อย เขาก็จะไม่ให้ข่าว แต่นักข่าวต้องหาหลักฐาน ต้องสังเกตว่าไก่ทำไมมันตายเยอะ มีการทำลายสัตว์ ก็ต้องไปสัมภาษณ์อยู่แล้ว แต่เราก็ตั้งข้อสังเกตให้คนได้ทราบว่ามันไม่ไถ่ถึงตายผิดปกติ เมื่อประชาชนเขาอ่านข่าว เขาก็จะรู้เองว่าทำไมไถ่ถึงป่วยตายผิดปกติแล้วปลุสสัตว์คนนี่ถึงบอกว่าไม่มีอะไร คือให้เขาคิดเอง แต่เราจะไม่ฟันธงว่าไถ่ป่วยตาย เพราะเป็นไข้หวัดนกจนกว่าจะมีแหล่งข่าวยืนยัน” (จรรุวรรณ อินทรพรหม, สัมภาษณ์ 17 พฤษภาคม 2550)

“ข่าวชอบเสนอแบบคาดคะเน เช่น คาดว่าเข้าข่ายติดเชื้อ คาดว่าไถ่ตายเพราะไข้หวัดนก ฯลฯ มันจะก้าวมามาก จะสร้างความเสียหายแก่เจ้าของบ้านหรือเจ้าของฟาร์ม ซึ่งหากตรวจสอบแล้วพบว่าไม่ติดเชื้อไข้หวัดนก ก็จะไม่มีการแก้ข่าว แต่อาจจะมีแต่ก็สั้นๆ ดังนั้น ข่าวต้องเสนอข้อมูลที่เป็นหลักฐานชัดเจนหรือมีใครที่น่าเชื่อถือมายืนยัน” (ราตรี กิยะคินิล, สัมภาษณ์ 20 มีนาคม 2550)

“ข่าวไข้หวัดนกต้องเน้นเสนอข้อเท็จจริงให้ถูกต้องเจาะให้ลึก ดังนั้น นักข่าวต้องมีการสืบหาหรือถามหาหลักฐานจากแหล่งข้อมูลด้วย เพื่อไม่ให้คนแถลงข่าวหรือคนให้ข่าวพูดพล่อยๆ ยกตัวอย่างเช่น ถ้ามีแหล่งข่าวมาบอกว่า โรคระบาดหรือไม่ระบาด คนใช้คนนี่ติดเชื้อหรือไม่ติดเชื้อ นักข่าวต้องถามต่อไปว่า ท่านดูจากอะไร หลักฐานอยู่ตรงไหน หลักฐานนี้แปลว่าอย่างไร ข้อมูลที่ท่านให้มา มาจากแหล่งไหน ในสถานการณ์วันที่เท่าไร ท่านอ้างรายงานการวิจัยของใคร ท่านไปอ่านข่าวมาจากสำนักข่าวไหนหรือท่านได้ยินคนอื่นเล่ามา เราไม่ได้ถามแหล่งข่าวเช่นนี้เพื่อที่จะ discredit ผมถามเพื่อให้ผู้อ่านหรือผู้ฟังได้รับข่าวสารครบถ้วนจนพอรู้ว่าเรากำลังเผชิญอยู่กับอะไร อันนี้สำคัญมาก อย่าปล่อยให้คนไทย อย่าทำให้เขาคลายความวิตกกังวล ทำให้เขาเกิดความ

มันใจผิดๆ รวมทั้งถ้าเราไล่หาข้อมูลหลักฐานจากแหล่งข่าวอย่างนี้บ่อยๆ คนให้ข่าวก็จะไม่กล้าให้แบบมั่วๆ เพราะข้อเท็จจริงที่ถูกต้องในภาวะนี้สำคัญมากๆ” (นพ.สมศักดิ์ ชุณหรัศมิ์, สัมภาษณ์ 9 มีนาคม 2550)

นอกจากนั้น ตัวแปรที่สมควรเสนอเป็นข่าวโดยมีหลักฐานอ้างอิงในระดับมากยังได้แก่ โรคระบาดต่างๆ ในสัตว์ที่มีความเป็นไปได้ว่าจะติดเชื้อในคน สิ่งที่ยังชี้ว่ามีอาการคล้ายพันธุ์ของเชื้อไข้หวัดนก ผลสำเร็จในการดำเนินนโยบายของภาครัฐ ความไม่โปร่งใสในการบังคับใช้มาตรการของภาครัฐ เช่น การกำจัดสัตว์ปีกที่ติดเชื้อ การชดเชยความเสียหาย ฯลฯ ความรู้เกี่ยวกับโรคอุบัติใหม่อื่นๆ ที่อาจจะเกิดขึ้นในอนาคต ผลของการใช้วัคซีนไข้หวัดนกในสัตว์ปีก และข้อมูลที่เป็นการวินิจฉัยขั้นสุดในเรื่องต่างๆ จากห้องปฏิบัติการด้านการแพทย์

“ข่าวต้องให้ข้อมูลในเรื่องของรายละเอียดของอาการผู้ป่วย หากผู้ป่วยเริ่มจากอาการตัวร้อนก็ต้องไปดูว่าปอดอักเสบหรือไม่ ถ้าปอดอักเสบก็จะมี 2 เคสคือไข้หวัดใหญ่กับไข้หวัดนก แต่ถ้าทุกคนเป็นไข้ตัวร้อน ปอดอักเสบ ก็จะเข้าข่ายผู้ป่วยไข้หวัดนก ถ้าเมื่อไหร่ที่เป็น H5N1 ทางกระทรวงวิทยาศาสตร์การแพทย์ต้องประกาศผลแล็บยืนยันว่า เป็นผู้ป่วยไข้หวัดนก และกระทรวงจะต้องบอกมาเป็นทางการว่าคนนี่คือผู้ป่วยไข้หวัดนก เราจึงจะเสนอยืนยัน” (จารุวรรณ อินทรพรหม, สัมภาษณ์ 17 พฤษภาคม 2550)

“ถ้าได้ข้อมูลว่าจังหวัดนี้มีผู้ติดเชื้อเราก็ต้องถามทางกรมวิทยาศาสตร์การแพทย์ก่อนว่า ได้รับการติดต่อให้ตรวจเชื้อหรือได้รับการยืนยันว่าติดเชื้อไข้หวัดนกหรือยัง ถ้าแพทย์ได้รับการยืนยันแล้วจึงสมควรจะเสนอออกไปได้” (ธีระพัฒน์ ไกรบุตร, สัมภาษณ์ 29 เมษายน 2550)

(4) ความเหมาะสมเป็นแหล่งข้อมูล

ในการวิจัยนี้แบ่งประเภทของแหล่งข้อมูลที่เหมาะสมจะให้ข้อมูลแต่ละประเด็นแก่สื่อมวลชน โดยจำแนกเป็นนักวิชาการ ภาครัฐ ประชาชนในพื้นที่แพร่ระบาด และภาคธุรกิจ พบผลการศึกษาดังนี้

(4.1) ความเหมาะสมเป็นแหล่งข้อมูลของนักวิชาการ

ผู้วิจัยวิเคราะห์องค์ประกอบด้วยโปรแกรมสำเร็จรูป โดยการคำนวณค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ระหว่างตัวแปร 15 ตัวโดยใช้สูตรของ Pearson's Product Moment Correlation เพื่อพิจารณาค่า KMO and Bartlett's test พบว่า ค่าดัชนี Kaiser-Meyer-Okin = 0.959 ซึ่งมากกว่า 0.5 และเข้าใกล้ 1 แสดงว่าข้อมูลเหมาะสมในการใช้เทคนิควิเคราะห์องค์ประกอบ และจากการทดสอบสมมติฐานด้วย Bartlett's test of sphericity ได้ค่า Significance = 0.000 ซึ่งน้อยกว่า 0.05 จึงปฏิเสธสมมติฐาน นั่นคือ เมทริกซ์สหสัมพันธ์ที่ได้ไม่เป็นเมทริกซ์เอกลักษณะ แสดงว่า ตัวแปรต่างๆ มีความสัมพันธ์กัน จึงใช้ตัวแปรในการวิเคราะห์องค์ประกอบได้ทั้งหมด และเมื่อวิเคราะห์องค์ประกอบโดยวิธีองค์ประกอบหลัก หมุนแกนแบบอโรโกลนด้วยวิธีแวนแม็กซ์ ได้ตัวแปรที่ไม่มีมีความสัมพันธ์กันและมีอิสระต่อกัน จำนวน 15 ตัวแปร และองค์ประกอบที่มีค่าไอเกนมากกว่าหรือเท่ากับ 1.0 มีจำนวน 1 องค์ประกอบ มีค่าไอเกน 11.042 สามารถอธิบายความแปรปรวนและความแปรปรวนโดยรวมได้ร้อยละ 69.011 ดังผลในตารางต่อไปนี้

ตารางที่ 108 ค่าไอเกน ร้อยละของความแปรปรวน และร้อยละสะสมของความแปรปรวนขององค์ประกอบหลัก คุณค่าข่าวด้านความเหมาะสมเป็นแหล่งข้อมูลของนักวิชาการในการเสนอข่าววิกฤตการณ์ใช้หัตถ์น

องค์ประกอบที่	ค่าไอเกน	ร้อยละของความแปรปรวน	ร้อยละสะสมของความแปรปรวน
1	11.042	69.011	69.011
2	0.773	4.830	73.840

โดยองค์ประกอบของคุณลักษณะการนำเสนอข้อมูลและเรื่องราวที่มีคุณค่าข่าวในวิกฤตการณ์ใช้หัตถ์นด้านความเหมาะสมในการเป็นแหล่งข้อมูลของนักวิชาการ มีรายละเอียดต่อไปนี้

องค์ประกอบ “ความเหมาะสมเป็นแหล่งข้อมูลของนักวิชาการในทางการแพทย์และสาธารณสุข”

องค์ประกอบนี้บรรยายได้ด้วยตัวแปรจำนวน 13 ตัวแปร มีน้ำหนักองค์ประกอบมากที่สุดจนถึงน้อยที่สุดตั้งแต่ 0.868 - 0.771 ตัวแปรที่มีค่าน้ำหนักองค์ประกอบสูงสุด 3 ลำดับแรกคือ ตัวแปรที่ 14 การวิเคราะห์เปรียบเทียบความรู้เชิงวิชาการกับภูมิปัญญาชาวบ้านในการป้องกันการแพร่ระบาด (0.868) ตัวแปรที่ 4 การวิเคราะห์โอกาสของการระบาดของเชื้อใช้หัตถ์นจากสัตว์ปีกสู่สัตว์สี่เท้าและผู้คน (0.849) ลำดับสามคือ ตัวแปรที่ 13 ปัจจัยที่เกี่ยวข้องกับการระบาดของโรคใช้หัตถ์นมาสู่คน เช่น การสัมผัสสัตว์ปีก แหล่งที่อยู่อาศัย ภูมิทัศน์ของบุคคล ฯลฯ และตัวแปรที่ 6 การประเมินมาตรฐานของระบบสาธารณสุขของประเทศไทยและการกำกับดูแล (0.847) แหล่งของความแปรปรวนรวมขององค์ประกอบนี้เท่ากับ 11.042 คิดเป็นร้อยละ 69.011 ของความแปรปรวนทั้งหมด ซึ่งกลุ่มตัวแปรส่วนใหญ่อธิบายว่านักวิชาการเหมาะสมเป็นแหล่งข้อมูลในประเด็นที่เกี่ยวกับผลการศึกษาเกี่ยวกับการใช้ยาต้านไวรัสและวัคซีนใช้หัตถ์น ผลการวิจัยเกี่ยวกับโรคใช้หัตถ์นในทุกมิติ ความรู้เชิงวิชาการและการวิเคราะห์สถานการณ์ อาทิ ปัจจัยที่เกี่ยวข้องกับการระบาดของโรคใช้หัตถ์นมาสู่คน และวิธีการเลี้ยงสัตว์ปีกกับโอกาสในการติดเชื้อ ฯลฯ ผู้วิจัยจึงตั้งชื่อองค์ประกอบด้านนี้ว่า “ความเหมาะสมในการเป็นแหล่งข้อมูลของนักวิชาการในทางการแพทย์และสาธารณสุข” (ดูตารางน้ำหนักองค์ประกอบในภาคผนวก ค)

ผลรวมของค่าเฉลี่ยในองค์ประกอบนี้มีระดับคุณค่าความเป็นข่าวอยู่ในระดับมาก เมื่อนำตัวแปรทั้งหมดในองค์ประกอบนี้มาจัดลำดับค่าเฉลี่ยพบว่า ตัวแปรทั้ง 13 ตัวแปรที่มีค่าเฉลี่ยอยู่ระหว่าง 3.69 – 3.49 และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานอยู่ระหว่าง 1.17 - 1.03 ตัวแปรที่มีค่าเฉลี่ยมากที่สุดคือ ตัวแปรที่ 13 ผลการศึกษาเกี่ยวกับการใช้ยาต้านไวรัสและวัคซีนใช้หัตถ์น ตัวแปรที่ 4 ปัจจัยที่เกี่ยวข้องกับการระบาดของโรคใช้หัตถ์นมาสู่คน เช่น การสัมผัสสัตว์ปีก แหล่งที่อยู่อาศัย ภูมิทัศน์ของบุคคล ฯลฯ และตัวแปรที่ 3 ผลการวิจัยเกี่ยวกับโรคใช้หัตถ์นในทุกมิติ มีค่าคะแนนเฉลี่ยเท่ากันคือ 3.69 รองลงมาคือ ตัวแปรที่ 9 การวิเคราะห์โอกาสของการระบาดของเชื้อใช้หัตถ์นจากสัตว์ปีกสู่สัตว์สี่เท้าและผู้คน มีค่าคะแนนเฉลี่ย 3.67 ส่วนตัวแปรที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุดคือ ตัวแปรที่ 12 การวิเคราะห์สถานการณ์ปัจจุบันของการแพร่ระบาดของเชื้อใช้หัตถ์นในต่างประเทศและผลกระทบต่อประเทศไทยการวิเคราะห์

สถานการณ์ปัจจุบันของการแพร่ระบาดเชื้อใช้หวัดนกในต่างประเทศและผลกระทบต่อประเทศไทย มีค่าคะแนนเฉลี่ย 3.49 ดังผลในตารางต่อไปนี้

ตารางที่ 109 ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานและระดับความมีคุณค่าเป็นข่าวขององค์ประกอบ “ความเหมาะสม เป็นแหล่งข้อมูลของนักวิชาการในทางการแพทย์และสาธารณสุข”

ลำดับ ที่	ตัวแปร ที่	ตัวแปร	X	S.D.	ระดับความ มีคุณค่า เป็นข่าว
1	13	ผลการศึกษาเกี่ยวกับการใช้ยาต้านไวรัสและวัคซีนใช้หวัดนก	3.69	1.08	มาก
2	4	ปัจจัยที่เกี่ยวข้องกับการระบาดของโรคใช้หวัดนกมาสู่คน เช่น การสัมผัสสัตว์ปีก แหล่งที่อยู่อาศัย ภูมิคุ้มกันของบุคคล ฯ	3.69	1.11	มาก
3	3	ผลการวิจัยเกี่ยวกับโรคใช้หวัดนกในทุกด้าน	3.69	1.17	มาก
4	9	การวิเคราะห์โอกาสในการติดเชื้อและแพร่เชื้อใช้หวัดนกของสถานที่เลี้ยงสัตว์ปีกแต่ละประเภท เช่น การเลี้ยงในครัวเรือน การเลี้ยงแบบปล่อย การเลี้ยงในฟาร์มขนาดเล็ก-กลาง-ใหญ่ ฯ	3.65	1.05	มาก
5	5	มาตรฐานทางการแพทย์และสัตวแพทย์ของประเทศไทยในการรักษาโรคใช้หวัดนก	3.65	1.07	มาก
6	16	ความรู้เกี่ยวกับโรคอุบัติใหม่อื่นๆ ที่อาจจะเกิดขึ้นในอนาคต	3.64	1.12	มาก
7	1	ความรู้เกี่ยวกับลักษณะเฉพาะทางพันธุกรรมของเชื้อไวรัสใช้หวัดนกที่ระบาดในประเทศไทย	3.62	1.07	มาก
8	2	กระบวนการทางวิทยาศาสตร์ในการตรวจสอบเชื้อไวรัสใช้หวัดนกในสัตว์ปีก สัตว์ประเภทอื่นๆ และคน เช่น ขั้นตอนระยะเวลา ความแม่นยำ ฯลฯ)	3.60	1.13	มาก
9	6	การประเมินมาตรฐานของระบบสาธารณสุขของประเทศไทย และการกำกับดูแล	3.59	1.08	มาก
10	15	การวิเคราะห์แนวโน้มของการกลายพันธุ์และผลกระทบที่อาจเกิดขึ้น	3.59	1.15	มาก
11	11	การประเมินความพร้อมทางการแพทย์และการสาธารณสุขหากเกิดการระบาดรอบต่อไป	3.58	1.03	มาก
12	14	การวิเคราะห์เปรียบเทียบความรู้เชิงวิชาการกับภูมิปัญญาชาวบ้านในการป้องกันการแพร่ระบาด	3.55	1.07	มาก
13	12	การวิเคราะห์สถานการณ์ปัจจุบันของการแพร่ระบาดเชื้อใช้หวัดนกในต่างประเทศและผลกระทบต่อประเทศไทยการวิเคราะห์สถานการณ์ปัจจุบันของการแพร่ระบาดเชื้อใช้หวัดนกในต่างประเทศและผลกระทบต่อประเทศไทย	3.49	1.09	ปานกลาง
รวม			3.62	1.09	มาก

เมื่อทดสอบความแตกต่างระหว่างค่าเฉลี่ยของกลุ่มตัวอย่างตามความเกี่ยวข้องกับวิกฤตการณ์พบว่า มีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญที่ระดับ 0.01 แสดงว่า กลุ่มตัวอย่างแต่ละกลุ่มมีการประเมินระดับคุณค่าข่าวกับองค์ประกอบนี้แตกต่างกัน เมื่อนำมาทดสอบความแตกต่างรายคู่ตามวิธีของ Scheffé พบว่า กลุ่มนักสื่อสารมวลชนให้คุณค่าข่าวกับองค์ประกอบ “ความเหมาะสมเป็นแหล่งข้อมูลของนักวิชาการในทางการแพทย์และสาธารณสุข” มากกว่ากลุ่มประชาชนทั่วไป ตามผลในตารางที่ 110

ตารางที่ 110 การเปรียบเทียบความแตกต่างในการให้ระดับคุณค่าข่าวในองค์ประกอบ “ความเหมาะสมเป็นแหล่งข้อมูลของนักวิชาการในทางการแพทย์และสาธารณสุข” ตามกลุ่มตัวอย่างที่มีความเกี่ยวข้องกับวิกฤตการณ์แตกต่างกัน

กลุ่มตัวอย่างที่มีความเกี่ยวข้องกับวิกฤตการณ์	องค์ประกอบ “ความเหมาะสมเป็นแหล่งข้อมูลของนักวิชาการในทางการแพทย์และสาธารณสุข”				
	n	X	S.D.	F	P
1. ผู้เชี่ยวชาญด้านวิกฤตการณ์	102	3.658	0.981	4.404	0.005**
2. ภาครัฐ	122	3.641	1.012		
3. นักสื่อสารมวลชน	105	3.803	0.800		
4. ประชาชนทั่วไป	179	3.398	0.808		
คู่ที่แตกต่างกัน	3 > 4				

**P<0.01

ในองค์ประกอบ “ความเหมาะสมเป็นแหล่งข้อมูลของนักวิชาการในทางการแพทย์และสาธารณสุข” ตัวแปรย่อยที่มีค่าเฉลี่ยมากที่สุดในองค์ประกอบนี้คือ ผลการศึกษาเกี่ยวกับการใช้ยาต้านไวรัสและวัคซีนใช้หวัดนก รองลงมาคือ ปัจจัยที่เกี่ยวข้องกับการระบาดของโรคใช้หวัดนกมาสู่คน เช่น การสัมผัสสัตว์ปีก แหล่งที่อยู่อาศัย ภูมิทัศน์ของบุคคล ฯลฯ และผลการวิจัยเกี่ยวกับโรคใช้หวัดนกในทุกด้าน

“ข้อมูลเรื่องการระบาดเราจะนำเสนอข้อมูลโดยเฉพาะจากนักวิชาการที่ศึกษาเฉพาะทางในเรื่องพวกนี้ เราไม่สัมภาษณ์กระทรวงสาธารณสุข เพราะกลัวว่ากระทรวงจะปิดบังข่าว เราก็บอกว่าเราไปสัมภาษณ์นักวิชาการ ซึ่งไม่เกี่ยวข้องกับกระทรวงสาธารณสุขถ้าเราบริโภคใกล้ๆกัน มันจะเป็นใช้หวัดนกใหม่ นักวิชาการก็จะพินิจให้อยู่แล้ว” (จารุวรรณ อินทรพรหม, สัมภาษณ์ 17 พฤษภาคม 2550)

ผลการศึกษาพบว่า นักวิชาการสมควรเป็นแหล่งข่าวในเรื่องการวิเคราะห์โอกาสในการติดเชื้อและแพร่เชื้อใช้หวัดนกของสถานที่เลี้ยงสัตว์ปีกแต่ละประเภท เช่น การเลี้ยงในครัวเรือน การเลี้ยงแบบปล่อย การเลี้ยงในฟาร์มขนาดเล็ก-กลาง-ใหญ่ ฯลฯ

“ในการเลี้ยงมันจะเลี้ยงตามบ้านกับแบบเป็นฟาร์ม วิธีการป้องกันน่าจะไม่เหมือนกัน ชาวน่าจะมีการถาม นักวิชาการแบบแบ่งแยกด้วยว่าถ้าเลี้ยงต่างกัน การดูแลป้องกันตัวเองและสัตว์ปีกจะต่างกันหรือป่าว” (วณิ กิตติเพิ่มทรัพย์, สัมภาษณ์ 9 พฤษภาคม 2550)

นอกจากนั้น ผลการศึกษายังพบว่า นักวิชาการสมควรเป็นแหล่งข่าวในเรื่องมาตรฐานทางการแพทย์และ สัตวแพทย์ของประเทศไทยในการรักษาโรคไข้หวัดนก ความรู้เกี่ยวกับโรคอุบัติใหม่อื่นๆ ที่อาจจะเกิดขึ้นในอนาคต ความรู้เกี่ยวกับลักษณะเฉพาะทางพันธุกรรมของเชื้อไวรัสไข้หวัดนกที่ระบาดในประเทศไทย กระบวนการทาง วิทยาศาสตร์ในการตรวจสอบเชื้อไวรัสไข้หวัดนกในสัตว์ปีก สัตว์ประเภทอื่นๆ และคน (เช่น ขั้นตอน ระยะเวลา ความ แม่นยำ ฯลฯ) การประเมินมาตรฐานของระบบสาธารณสุขของประเทศไทยและการกำกับดูแล การวิเคราะห์แนวโน้ม ของการกลายพันธุ์และผลกระทบที่อาจเกิดขึ้น การประเมินความพร้อมทางการแพทย์และการสาธารณสุขหากเกิด การระบาดรอบต่อไป การวิเคราะห์เปรียบเทียบความรู้เชิงวิชาการกับภูมิปัญญาชาวบ้านในการป้องกันการแพร่ ระบาด

“หลักของ Risk Management เรื่องของแหล่งข้อมูลที่มีคุณค่าข่าว อย่าเอา bureaucratic source อย่าเอา อธิบดี ต้องเอาคนที่ทำวิจัยเรื่องไข้หวัดนกหรือเอาคนที่เกี่ยวข้องกับกรณีนี้ เช่น หมอที่เคยรักษาโรค เลือกลง แหล่งข่าวตามความเชี่ยวชาญ อย่าเอาตำแหน่งทางราชการ” (รศ.ดร.กาญจนา แก้วเทพ, สัมภาษณ์ 11 มกราคม 2550)

“ในความรู้เรื่องเชื้อโรคและการรักษา นักวิชาการน่าจะเป็นคนที่ให้ข้อมูลได้ดีที่สุด แต่สื่อต้องแยกแยะว่า นักวิชาการมีหลายประเภท สื่อต้องเลือกเข้าหานักวิชาการที่มีความเป็นนักวิชาการจริงๆ ให้ข้อมูลตามความจริง ไม่ได้ให้ข้อมูลเอียงไปทางซ้ายเอียงไปทางขวา ให้ข้อมูลบนพื้นฐานความเป็นจริง แล้วนักวิชาการแต่ละคน อาจจะมีความเห็นต่างกันได้ ในมุมมองจากพื้นฐานของตนเอง แล้วเอาข้อมูลเหล่านั้นมาให้ประชาชนคิด วิเคราะห์ตาม” (ผศ.สพ.ญ.ดร.พรทิพภา เล็กเจริญสุข, สัมภาษณ์ 24 มิถุนายน 2550)

(4.2) ความเหมาะสมเป็นแหล่งข้อมูลของภาครัฐ

ผู้วิจัยวิเคราะห์องค์ประกอบด้วยโปรแกรมสำเร็จรูป โดยการคำนวณค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ระหว่างตัวแปร 11 ตัวโดยใช้สูตรของ Pearson's Product Moment Correlation เพื่อพิจารณาค่า KMO and Bartlett's test พบว่า ค่าดัชนี Kaiser-Meyer-Okin = 0.948 ซึ่งมากกว่า 0.5 และเข้าใกล้ 1 แสดงว่าข้อมูลเหมาะสมในการใช้เทคนิค วิเคราะห์องค์ประกอบ และจากการทดสอบสมมติฐานด้วย Bartlett's test of sphericity ได้ค่า Significance = 0.000 ซึ่งน้อยกว่า 0.05 จึงปฏิเสธสมมติฐาน นั่นคือ เมทริกซ์สหสัมพันธ์ที่ได้ไม่เป็นเมทริกซ์เอกลักษณะ แสดงว่า ตัวแปรต่างๆ มีความสัมพันธ์กัน จึงใช้ตัวแปรในการวิเคราะห์องค์ประกอบได้ทั้งหมด และเมื่อวิเคราะห์องค์ประกอบโดยวิธีองค์ประกอบหลัก หมุนแกนแบบอโรโธเนลด้วยวิธีเวรีแมกซ์ ได้ตัวแปรที่ไม่มีมีความสัมพันธ์กันและมีอิสระต่อกัน จำนวน 11 ตัวแปร และองค์ประกอบที่มีค่าไอเกนมากกว่าหรือเท่ากับ 1.0 มีจำนวน 1 องค์ประกอบ ที่มีค่าไอเกน มากกว่าหรือเท่ากับ 1 ซึ่งองค์ประกอบมีค่าไอเกน 8.157 สามารถอธิบายความแปรปรวนและความแปรปรวนโดยรวม ได้ร้อยละ 74.151 ดังผลในตารางที่ 111

ตารางที่ 111 ค่าไอเกน ร้อยละของความแปรปรวน และร้อยละสะสมของความแปรปรวนขององค์ประกอบหลัก
คุณค่าข้าวด้านความเหมาะสมเป็นแหล่งข้อมูลของภาครัฐในการเสนอข่าววิกฤตการณ์ใช้หัตถ์น

องค์ประกอบที่	ค่าไอเกน	ร้อยละของความแปรปรวน	ร้อยละสะสมของความแปรปรวน
1	8.157	74.151	74.151
2	0.661	6.008	80.159

โดยองค์ประกอบของคุณลักษณะการนำเสนอข้อมูลและเรื่องราวที่มีคุณค่าข้าวในวิกฤตการณ์ใช้หัตถ์น
ด้านความเหมาะสมเป็นแหล่งข้อมูลของภาครัฐ มีรายละเอียดต่อไปนี้

องค์ประกอบ “ความเหมาะสมเป็นแหล่งข้อมูลของภาครัฐในด้านระบบการแพทย์และการสาธารณสุขของประเทศ”

องค์ประกอบนี้บรรยายได้ด้วยตัวแปรจำนวน 8 ตัวแปร มีน้ำหนักขององค์ประกอบมากที่สุดจนถึงน้อยที่สุด
ตั้งแต่ 0.886 - 0.883 ตัวแปรที่มีค่าน้ำหนักขององค์ประกอบสูงสุด 3 ลำดับแรกคือ ตัวแปรที่ 3 มาตรฐานทางการแพทย์
และสัตวแพทย์ของประเทศไทยในการรักษาโรคใช้หัตถ์นและการกำกับดูแล (0.886) ตัวแปรที่ 10 การวิเคราะห์
ความเหมาะสมในการใช้ยาต้านไวรัสและวัคซีนใช้หัตถ์น (0.884) และตัวแปรที่ 11 การวิเคราะห์แนวโน้มของการ
กลายพันธุ์และผลกระทบที่อาจเกิดขึ้น (0.883) แหล่งของความแปรปรวนรวมขององค์ประกอบนี้เท่ากับ 8.157 คิด
เป็นร้อยละ 74.151 ของความแปรปรวนทั้งหมด ซึ่งกลุ่มตัวแปรส่วนใหญ่อธิบายว่าภาครัฐเหมาะสมเป็นแหล่งข้อมูล
ในประเด็นที่เกี่ยวกับความพร้อมทางการแพทย์และการสาธารณสุข มาตรฐานทางการแพทย์และการกำกับดูแล
ข้อมูลในการใช้ยาต้านไวรัสและวัคซีนใช้หัตถ์น แนวโน้มของการกลายพันธุ์ ฯลฯ ผู้วิจัยจึงตั้งชื่อองค์ประกอบด้านนี้
ว่า “ความเหมาะสมเป็นแหล่งข้อมูลของภาครัฐในด้านระบบการแพทย์และการสาธารณสุขของประเทศ” (ดูตาราง
น้ำหนักขององค์ประกอบในภาคผนวก ค)

ผลรวมของค่าเฉลี่ยในองค์ประกอบนี้มีระดับคุณค่าความเป็นข่าวอยู่ในระดับมาก เมื่อนำตัวแปรทั้งหมดใน
องค์ประกอบนี้มาจัดลำดับค่าเฉลี่ยพบว่า ตัวแปรทั้ง 8 ตัวแปรที่มีค่าเฉลี่ยอยู่ระหว่าง 3.70 - 3.55 และส่วนเบี่ยงเบน
มาตรฐานอยู่ระหว่าง 1.22 - 1.14 ตัวแปรที่มีค่าเฉลี่ยมากที่สุดคือ ตัวแปรที่ 4 ความพร้อมทางการแพทย์และระบบ
สาธารณสุขของประเทศไทยหากเกิดการระบาดต่อไป มีค่าคะแนนเฉลี่ย 3.70 รองลงมาคือ ตัวแปรที่ 3 มาตรฐาน
ทางการแพทย์และสัตวแพทย์ของประเทศไทยในการรักษาโรคใช้หัตถ์นและการกำกับดูแล มีค่าคะแนนเฉลี่ย 3.69
และตัวแปรที่ 6 ผลสำเร็จในการดำเนินนโยบายของภาครัฐและความสามารถในการควบคุมสถานการณ์แพร่ระบาด
ของภาครัฐ มีค่าคะแนนเฉลี่ย 3.65 ส่วนตัวแปรที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุดคือ ตัวแปรที่ 2 กระบวนการทางวิทยาศาสตร์ในการ
ตรวจสอบเชื้อไวรัสใช้หัตถ์นในสัตว์ปีก สัตว์ประเภทอื่นๆ และคน มีค่าคะแนนเฉลี่ย 3.55 ดังผลในตารางที่ 112

ตารางที่ 112 ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานและระดับความมีคุณค่าเป็นข่าวขององค์ประกอบ “ความเหมาะสมเป็นแหล่งข้อมูลของภาครัฐในด้านระบบการแพทย์และการสาธารณสุขของประเทศ”

ลำดับ ที่	ตัวแปร ที่	ตัวแปร	X	S.D.	ระดับความ มีคุณค่า เป็นข่าว
1	4	ความพร้อมทางการแพทย์และระบบสาธารณสุขของประเทศไทย หากเกิดการระบาดรอบต่อไป	3.70	1.13	มาก
2	3	มาตรฐานทางการแพทย์และสัตวแพทย์ของประเทศไทยในการรักษา โรคใช้หวัดนกและการกำกับดูแล	3.69	1.16	มาก
3	6	ผลสำเร็จในการดำเนินนโยบายของภาครัฐและความสามารถในการ ควบคุมสถานการณ์แพร่ระบาดของภาครัฐ	3.65	1.21	มาก
4	9	การประเมินระดับความปลอดภัยโดยรวมจากการติดเชื้อใช้หวัดนก ของฟาร์มสัตว์ปีกในประเทศ	3.64	1.14	มาก
5	10	การวิเคราะห์ความเหมาะสมในการใช้ยาต้านไวรัสและวัคซีนใช้หวัด นก	3.64	1.15	มาก
6	11	การวิเคราะห์แนวโน้มของการกลายพันธุ์และผลกระทบที่อาจเกิดขึ้น	3.60	1.19	มาก
7	7	การวิเคราะห์ผลกระทบ (มูลค่าความเสียหาย) จากการแพร่ระบาดที่ มีต่อผู้ประกอบการและแนวโน้มในอนาคตของการดำเนินธุรกิจ เกี่ยวกับการเลี้ยงและการส่งออกผลิตภัณฑ์เกี่ยวกับสัตว์ปีก	3.58	1.22	มาก
8	2	กระบวนการทางวิทยาศาสตร์ในการตรวจสอบเชื้อไวรัสใช้หวัดนกใน สัตว์ปีก สัตว์ประเภทอื่นๆ และคน	3.55	1.17	มาก
รวม			3.63	1.17	มาก

เมื่อทดสอบความแตกต่างระหว่างค่าเฉลี่ยของกลุ่มตัวอย่างตามความเกี่ยวข้องกับวิกฤตการณ์พบว่า ไม่มี
ความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญที่ระดับ 0.05 แสดงว่า กลุ่มตัวอย่างแต่ละกลุ่มประเมินระดับคุณค่าข่าวกับ
องค์ประกอบ “ความเหมาะสมเป็นแหล่งข้อมูลของภาครัฐในด้านระบบการแพทย์และการสาธารณสุขของประเทศ”
ไม่แตกต่างกัน

ในองค์ประกอบนี้ ตัวแปรที่พบว่าภาครัฐสมควรเป็นแหล่งข่าวมากที่สุด ในองค์ประกอบนี้ได้แก่ ความพร้อม
ทางการแพทย์และระบบสาธารณสุขของประเทศไทยหากเกิดการระบาดรอบต่อไป รองลงมาคือ มาตรฐานทาง
การแพทย์และสัตวแพทย์ของประเทศไทยในการรักษาโรคใช้หวัดนกและการกำกับดูแล กลุ่มผู้ให้ข้อมูลมีเหตุผลว่า
ระบบทางการแพทย์และสาธารณสุขเป็นกระบวนการบริหารจัดการที่อยู่ในหน่วยงานของภาครัฐโดยสังกัดกระทรวง
สาธารณสุขเป็นส่วนใหญ่ ภาครัฐจึงเป็นแหล่งข้อมูลที่เหมาะสมที่สุดที่จะประเมินความพร้อมของระบบดังกล่าวใน
การจัดการปัญหาใช้หวัดนก

(4.3) ความเหมาะสมเป็นแหล่งข้อมูลของประชาชนในพื้นที่แพร์ระบาด

ผู้วิจัยวิเคราะห์องค์ประกอบด้วยโปรแกรมสำเร็จรูป โดยการคำนวณค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ระหว่างตัวแปร 7 ตัวโดยใช้สูตรของ Pearson's Product Moment Correlation เพื่อพิจารณาค่า KMO and Bartlett's test พบว่า ค่าดัชนี Kaiser-Meyer-Okin = 0.874 ซึ่งมากกว่า 0.5 และเข้าใกล้ 1 แสดงว่าข้อมูลเหมาะสมในการใช้เทคนิควิเคราะห์องค์ประกอบ และจากการทดสอบสมมติฐานด้วย Bartlett's test of sphericity ได้ค่า Significance = 0.000 ซึ่งน้อยกว่า 0.05 จึงปฏิเสธสมมติฐาน นั่นคือ เมทริกซ์สหสัมพันธ์ที่ได้ไม่เป็นเมทริกซ์เอกลักษณะ แสดงว่า ตัวแปรต่างๆ มีความสัมพันธ์กัน จึงใช้ตัวแปรในการวิเคราะห์องค์ประกอบได้ทั้งหมด และเมื่อวิเคราะห์องค์ประกอบโดยวิธีองค์ประกอบหลัก หมุนแกนแบบอโรโคโนลด้วยวิธีแวนแม็กซ์ ได้ตัวแปรที่ไม่มีความสัมพันธ์กันและมีอิสระต่อกัน จำนวน 7 ตัวแปร และองค์ประกอบที่มีค่าไอเกนมากกว่าหรือเท่ากับ 1.0 มีจำนวน 1 องค์ประกอบ มีค่าไอเกน 5.019 สามารถอธิบายความแปรปรวนและความแปรปรวนโดยรวมได้ร้อยละ 71.696 ดังผลในตารางที่ 113

ตารางที่ 113 ค่าไอเกน ร้อยละของความแปรปรวน และร้อยละสะสมขององค์ประกอบหลักคุณค่าทางด้านความเหมาะสมเป็นแหล่งข้อมูลของประชาชนในพื้นที่ในการเสนอข่าววิกฤตการณ์ใช้ห้วงนก

องค์ประกอบที่	ค่าไอเกน	ร้อยละของความแปรปรวน	ร้อยละสะสมของความแปรปรวน
1	5.019	71.696	71.696
2	0.682	9.747	81.443

โดยองค์ประกอบของคุณลักษณะการนำเสนอข้อมูลและเรื่องราวที่มีคุณค่าข่าวในวิกฤตการณ์ใช้ห้วงนก ด้านความเหมาะสมในการเป็นแหล่งข้อมูลของประชาชนในพื้นที่ มีรายละเอียดต่อไปนี้

องค์ประกอบ “ความเหมาะสมเป็นแหล่งข้อมูลของประชาชนในพื้นที่แพร์ระบาดด้านการประเมินภาครัฐ”

องค์ประกอบนี้บรรยายได้ด้วยตัวแปรจำนวน 5 ตัวแปร มีน้ำหนักขององค์ประกอบมากที่สุดจนถึงน้อยที่สุด ตั้งแต่ 0.887 - 0.839 ตัวแปรที่มีน้ำหนักขององค์ประกอบสูงสุด 3 ลำดับแรกคือ ตัวแปรที่ 2 การประเมินการทำงานของเจ้าหน้าที่รัฐระดับปฏิบัติการตามมาตรฐานทางสาธารณสุข เช่น การแต่งกายในการปฏิบัติการ ความพร้อมของเครื่องมือ ความลึกในการขุดหลุมฝังกลบสัตว์ปีกเป็นไปตามมาตรฐานหรือไม่ ฯลฯ (0.887) ตัวแปรที่ 3 ผลสำเร็จในการดำเนินนโยบายของภาครัฐและความสามารถในการควบคุมสถานการณ์แพร์ระบาดของภาครัฐ(0.863) ตัวแปรที่ 1 ทางเลือกต่างๆ ในการจัดการกับสัตว์ปีกที่สงสัยว่าติดเชื้อใช้ห้วงนกและความเหมาะสมในวิธีการที่เจ้าหน้าที่ของรัฐใช้ในการควบคุมการแพร์ระบาด (0.852) แหล่งของความแปรปรวนรวมขององค์ประกอบนี้เท่ากับ 5.019 คิดเป็นร้อยละ 71.696 ของความแปรปรวนทั้งหมด ซึ่งกลุ่มตัวแปรส่วนใหญ่อธิบายว่าประชาชนในพื้นที่เหมาะสมเป็นแหล่งข้อมูลในประเด็นการประเมินระดับความเชื่อมั่นต่อการแก้ปัญหาของภาครัฐ ความเหมาะสมของการขจัดความเสียหายจากการกำจัดสัตว์ปีก ประสิทธิภาพของการดำเนินนโยบายของภาครัฐ ตลอดจนความสามารถในการ

ควบคุมสถานการณ์แพร่ระบาดของภาครัฐ ผู้วิจัยจึงตั้งชื่อองค์ประกอบด้านนี้ว่า “ความเหมาะสมเป็นแหล่งข้อมูลของประชาชนในพื้นที่แพร่ระบาดด้านการประเมินภาครัฐ” (ดูตารางนำหน้าองค์ประกอบในภาคผนวก ค)

ผลรวมของค่าเฉลี่ยในองค์ประกอบนี้มีระดับคุณค่าความเป็นชาวอยู่ในระดับมาก เมื่อนำตัวแปรทั้งหมดในองค์ประกอบนี้มาจัดลำดับค่าเฉลี่ยพบว่า ตัวแปรทั้ง 5 ตัวแปรที่มีค่าเฉลี่ยอยู่ระหว่าง 3.77 – 3.45 และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานอยู่ระหว่าง 1.13 - 1.08 ตัวแปรที่มีค่าเฉลี่ยมากที่สุดคือ ตัวแปรที่ 4 ระดับความเชื่อมั่นของเกษตรกรและประชาชนต่อการแก้ปัญหาของภาครัฐ มีค่าคะแนนเฉลี่ย 3.77 รองลงมาคือ ตัวแปรที่ 5 ความเหมาะสมของการชดเชยความเสียหายจากการกำจัดสัตว์ปีกแก่ผู้ประกอบการ มีค่าคะแนนเฉลี่ย 3.75 ส่วนตัวแปรที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุดคือ ตัวแปรที่ 1 ทางเลือกต่างๆ ในการจัดการกับสัตว์ปีกที่สงสัยว่าติดเชื้อใช้หวัดนกและความเหมาะสมในวิธีการที่เจ้าหน้าที่ของรัฐใช้ในการควบคุมการแพร่ระบาด มีค่าคะแนนเฉลี่ย 3.45 ดังผลในตารางต่อไปนี้

ตารางที่ 114 ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานและระดับความมีคุณค่าเป็นชาวขององค์ประกอบ “ความเหมาะสมเป็นแหล่งข้อมูลของประชาชนในพื้นที่แพร่ระบาดด้านการประเมินภาครัฐ”

ลำดับที่	ตัวแปรที่	ตัวแปร	X	S.D.	ระดับความมีคุณค่าเป็นชาว
1	4	ระดับความเชื่อมั่นของเกษตรกรและประชาชนต่อการแก้ปัญหาของภาครัฐ	3.77	1.08	มาก
2	5	ความเหมาะสมของการชดเชยความเสียหายจากการกำจัดสัตว์ปีกแก่ผู้ประกอบการ	3.75	1.10	มาก
3	2	การประเมินการทำงานของเจ้าหน้าที่รัฐระดับปฏิบัติการตามมาตรฐานทางสาธารณสุข เช่น การแต่งกายในการปฏิบัติการความพร้อมของเครื่องมือ ความลึกในการซุดหลุมฝังกลบสัตว์ปีกเป็นไปตามมาตรฐานหรือไม่ ฯลฯ	3.61	1.12	มาก
4	3	ผลสำเร็จในการดำเนินนโยบายของภาครัฐและความสามารถในการควบคุมสถานการณ์แพร่ระบาดของภาครัฐ	3.60	1.10	มาก
5	1	ทางเลือกต่างๆ ในการจัดการกับสัตว์ปีกที่สงสัยว่าติดเชื้อใช้หวัดนกและความเหมาะสมในวิธีการที่เจ้าหน้าที่ของรัฐใช้ในการควบคุมการแพร่ระบาด	3.45	1.13	ปานกลาง
รวม			3.64	1.11	มาก

เมื่อทดสอบความแตกต่างระหว่างค่าเฉลี่ยของกลุ่มตัวอย่างตามความเกี่ยวข้องกับวิกฤตการณ์พบว่า ไม่มีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญที่ระดับ 0.05 แสดงว่า กลุ่มตัวอย่างแต่ละกลุ่มประเมินระดับคุณค่าชาวกับองค์ประกอบ “ความเหมาะสมเป็นแหล่งข้อมูลของประชาชนในพื้นที่แพร่ระบาดด้านการประเมินภาครัฐ” ไม่แตกต่างกัน

ในองค์ประกอบ “ความเหมาะสมเป็นแหล่งข้อมูลของประชาชนในพื้นที่แพร่ระบาดด้านการประเมินภาครัฐ” กลุ่มตัวอย่างมีความเห็นว่าประชาชนในพื้นที่สมควรเป็นแหล่งข่าวด้านนี้มากที่สุดได้แก่ ระดับความเชื่อมั่นของเกษตรกรและประชาชนต่อการแก้ปัญหาของภาครัฐ รองลงมาคือ ความเหมาะสมของการชดเชยความเสียหายจากการกำจัดสัตว์ปีกแก่ผู้ประกอบการ การประเมินการทำงานของเจ้าหน้าที่รัฐระดับปฏิบัติการตามมาตรฐานทางสาธารณสุข รวมทั้งการประเมินผลสำเร็จในการดำเนินนโยบายของภาครัฐและความสามารถในการควบคุมสถานการณ์แพร่ระบาดของภาครัฐ

“รัฐบาลชดเชยแต่ไก่ที่อยู่ในฟาร์มใหญ่ๆ เป็นหลักพันตัวหมื่นตัว แต่คนเลี้ยงหลักสิบหลักร้อยไม่ชดเชยให้เลยสำหรับเราเงินแค่นี้ก็เป็นเรื่องใหญ่ แต่เราก็ไม่เคยไปโวยวายกับสื่อเลยนะ ค่าไม่มาถามก็ไม่พูด เพราะเห็นคนเดือดร้อนกว่าแล้วพูดไม่ออก” (สมพร แสนหล้า, สัมภาษณ์ 24 เมษายน 2550)

ผลการศึกษายังพบว่า ในองค์ประกอบนี้ กลุ่มตัวอย่างมีความเห็นว่าประชาชนในพื้นที่แพร่ระบาดสมควรเป็นแหล่งข่าวในระดับปานกลาง ได้แก่ ทางเลือกต่างๆ ในการจัดการกับสัตว์ปีกที่สงสัยว่าติดเชื้อใช้หวัดนกและความเหมาะสมในวิธีการที่เจ้าหน้าที่ของรัฐใช้ในการควบคุมการแพร่ระบาด

(4.4) ความเหมาะสมเป็นแหล่งข้อมูลของภาคธุรกิจ

ผู้วิจัยวิเคราะห์องค์ประกอบด้วยโปรแกรมสำเร็จรูป โดยการคำนวณค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ระหว่างตัวแปร 7 ตัวแปรโดยใช้สูตรของ Pearson's Product Moment Correlation เมื่อพิจารณาค่า KMO and Bartlett's test พบว่า ค่าดัชนี Kaiser-Meyer-Okin = 0.864 ซึ่งมากกว่า 0.5 และเข้าใกล้ 1 แสดงว่าข้อมูลเหมาะสมในการใช้เทคนิควิเคราะห์องค์ประกอบ และจากการทดสอบสมมติฐานด้วย Bartlett's test of sphericity ได้ค่า Significance = 0.000 ซึ่งน้อยกว่า 0.05 จึงปฏิเสธสมมติฐาน นั่นคือ เมทริกซ์สหสัมพันธ์ที่ได้ไม่เป็นเมทริกซ์เอกลักษณะ แสดงว่า ตัวแปรต่างๆ มีความสัมพันธ์กัน จึงใช้ตัวแปรในการวิเคราะห์องค์ประกอบได้ทั้งหมด และเมื่อวิเคราะห์องค์ประกอบโดยวิธีองค์ประกอบหลัก หมุนแกนแบบอโรโธเนลด้วยวิธีแวนแม็กซ์ ได้ตัวแปรที่ไม่มีมีความสัมพันธ์กันและมีอิสระต่อกัน จำนวน 7 ตัวแปร และองค์ประกอบที่มีค่าไอเกนมากกว่าหรือเท่ากับ 1.0 มีจำนวน 1 องค์ประกอบที่มีค่าไอเกนมากกว่าหรือเท่ากับ 1 มีค่าไอเกน 4.812 สามารถอธิบายความแปรปรวนและความแปรปรวนโดยรวมได้ร้อยละ 68.748 ดังผลในตารางที่ 115

ตารางที่ 115 ค่าไอเกน ร้อยละของความแปรปรวน และร้อยละสะสมขององค์ประกอบหลักคุณค่าด้านความเหมาะสมเป็นแหล่งข้อมูลของภาคธุรกิจในการเสนอข่าววิกฤตการณ์ใช้หวัดนก

องค์ประกอบที่	ค่าไอเกน	ร้อยละของความแปรปรวน	ร้อยละสะสมของความแปรปรวน
1	4.812	68.748	68.748
2	0.687	9.813	78.561

โดยองค์ประกอบของคุณลักษณะการนำเสนอข้อมูลและเรื่องราวที่มีคุณค่าขาวในวิกฤตการณ์ใช้หัวหน้าด้านความเหมาะสมเป็นแหล่งข้อมูลของภาคธุรกิจ มีรายละเอียดต่อไปนี้

องค์ประกอบ “ความเหมาะสมเป็นแหล่งข้อมูลของภาคธุรกิจในการประเมินผลกระทบ”

องค์ประกอบนี้บรรยายได้ด้วยตัวแปรจำนวน 5 ตัวแปร มีน้ำหนักองค์ประกอบมากที่สุดจนถึงน้อยที่สุด ตั้งแต่ 0.857 - 0.821 ตัวแปรที่มีค่าน้ำหนักองค์ประกอบสูงสุด 3 ลำดับแรกคือ ตัวแปรที่ 3 ผลสำเร็จในการดำเนินนโยบายของภาครัฐและความสามารถในการควบคุมสถานการณ์แพร่ระบาดของภาครัฐ (0.857) ตัวแปรที่ 6 ความเหมาะสมของการชดเชยความเสียหายจากการกำจัดสัตว์ปีกแก่ผู้ประกอบการ (0.845) ตัวแปรที่ 1 ทางเลือกต่างๆ ในการจัดการกับสัตว์ปีกที่สงสัยว่าติดเชื้อใช้หัวหน้าด้านความเหมาะสมในวิธีการที่เจ้าหน้าที่ของรัฐใช้ในการควบคุมการแพร่ระบาด (0.834) แหล่งของความแปรปรวนรวมขององค์ประกอบนี้เท่ากับ 4.812 คิดเป็นร้อยละ 68.748 ของความแปรปรวนทั้งหมด ซึ่งกลุ่มตัวแปรส่วนใหญ่อธิบายว่าภาคธุรกิจเหมาะสมเป็นแหล่งข้อมูลในการประเมิน อาทิ การวิเคราะห์มูลค่าผลกระทบและการชดเชยความเสียหาย การทำงานของเจ้าหน้าที่รัฐ ผลสำเร็จของการดำเนินนโยบายของภาครัฐ รวมถึงประเมินทางเลือกต่างๆ ในการจัดการกับสัตว์ปีกที่สงสัยว่าติดเชื้อ ผู้วิจัยจึงตั้งชื่อองค์ประกอบด้านนี้ว่า “ความเหมาะสมเป็นแหล่งข้อมูลของภาคธุรกิจในการประเมินผลกระทบ” (ดูตารางน้ำหนักองค์ประกอบในภาคผนวก ค)

ผลรวมของค่าเฉลี่ยในองค์ประกอบนี้มีระดับคุณค่าความเป็นข่าวอยู่ในระดับปานกลาง เมื่อนำตัวแปรทั้งหมดในองค์ประกอบนี้มาจัดลำดับค่าเฉลี่ยพบว่า ตัวแปรทั้ง 5 ตัวแปรมีค่าเฉลี่ยอยู่ระหว่าง 3.64 – 3.26 และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานอยู่ระหว่าง 1.16 - 1.09 ตัวแปรที่มีค่าเฉลี่ยมากที่สุดคือ ตัวแปรที่ 5 การวิเคราะห์ผลกระทบ (มูลค่าความเสียหาย) จากการแพร่ระบาดที่มีต่อผู้ประกอบการและแนวโน้มในอนาคตของการดำเนินธุรกิจเกี่ยวกับการเลี้ยงและการส่งออกผลิตภัณฑ์เกี่ยวกับสัตว์ปีก มีค่าคะแนนเฉลี่ย 3.64 รองลงมาคือ ตัวแปรที่ 6 ความเหมาะสมของการชดเชยความเสียหายจากการกำจัดสัตว์ปีกแก่ผู้ประกอบการ มีค่าคะแนนเฉลี่ย 3.63 ส่วนตัวแปรที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุดคือ ตัวแปรที่ 1 ทางเลือกต่างๆ ในการจัดการกับสัตว์ปีกที่สงสัยว่าติดเชื้อใช้หัวหน้าด้านความเหมาะสมในวิธีการที่เจ้าหน้าที่ของรัฐใช้ในการควบคุมการแพร่ระบาด มีค่าคะแนนเฉลี่ย 3.26 ดังผลในตารางที่ 116

สถาบันวิทยบริการ
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ตารางที่ 116 ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานและระดับความมีคุณค่าเป็นข่าวขององค์ประกอบ “ความเหมาะสม เป็นแหล่งข้อมูลของภาคธุรกิจในด้านการประเมินผลกระทบ”

ลำดับ ที่	ตัว แปรที่	ตัวแปร	X	S.D.	ระดับความ มีคุณค่า เป็นข่าว
1	5	การวิเคราะห์ผลกระทบ (มูลค่าความเสียหาย) จากการแพร่ ระบาดของมีต่อผู้ประกอบการและแนวโน้มในอนาคตของการ ดำเนินธุรกิจเกี่ยวกับการเลี้ยงและการส่งออกผลิตภัณฑ์ เกี่ยวกับสัตว์ปีก	3.64	1.14	มาก
2	6	ความเหมาะสมของการชดเชยความเสียหายจากการกำจัด สัตว์ปีกแก่ผู้ประกอบการ	3.63	1.11	มาก
3	4	ระดับความเชื่อมั่นของผู้ประกอบการต่อการแก้ปัญหาของ ภาครัฐ	3.60	1.16	มาก
4	3	ผลสำเร็จในการดำเนินนโยบายของภาครัฐและ ความสามารถในการควบคุมสถานการณ์แพร่ระบาดของ ภาครัฐ	3.45	1.14	ปานกลาง
5	1	ทางเลือกต่างๆ ในการจัดการกับสัตว์ปีกที่สงสัยว่าติดเชื้อ ใช้หัวหน้าและคณะกรรมการในวิธีการที่เจ้าหน้าที่ของรัฐใช้ ในการควบคุมการแพร่ระบาด	3.26	1.11	ปานกลาง
รวม			3.52	1.13	มาก

เมื่อทดสอบความแตกต่างระหว่างค่าเฉลี่ยของกลุ่มตัวอย่างตามความเกี่ยวข้องกับวิกฤตการณ์พบว่า ไม่มี ความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญที่ระดับ 0.05 แสดงว่า กลุ่มตัวอย่างแต่ละกลุ่มประเมินระดับคุณค่าข่าวกับ องค์ประกอบ “ความเหมาะสมเป็นแหล่งข้อมูลของภาคธุรกิจในด้านการประเมินผลกระทบ” ไม่แตกต่างกัน

ในองค์ประกอบ “ความเหมาะสมในการเป็นแหล่งข้อมูลของภาคธุรกิจในด้านการประเมินผลกระทบ” ตัว แปรที่ภาคธุรกิจสมควรเป็นแหล่งข่าวมากที่สุดคือ การวิเคราะห์ผลกระทบ (มูลค่าความเสียหาย) จากการแพร่ระบาดของ มีต่อผู้ประกอบการและแนวโน้มในอนาคตของการดำเนินธุรกิจเกี่ยวกับการเลี้ยงและการส่งออกผลิตภัณฑ์เกี่ยวกับ สัตว์ปีก รองลงมาคือ ความเหมาะสมของการชดเชยความเสียหายจากการกำจัดสัตว์ปีกแก่ผู้ประกอบการ กลุ่มผู้ให้ ข้อมูลเห็นว่า ผลกระทบทางเศรษฐกิจจากการแพร่ระบาดของเชื้อใช้หัวหน้ามีมูลค่ามหาศาล การประมวลมูลค่าความ เสียหายในระดับมหภาคทั้งในด้านการลงทุน การส่งออก การเสียโอกาสทางการค้า ฯลฯ จึงควรมาจากภาคธุรกิจที่มี ข้อมูลเหล่านี้

“ทุกวันนี้มูลค่าความเสียหายที่แท้จริง มันยังไม่รู้จะนับอย่างไรเลยนะ มันเป็นเรื่องใหญ่โตมาก เพราะใช้หัตถการกระเทือนธุรกิจเกี่ยวกับเปิดไถ่หรือไซ้ทั้งระบบเลย ในระดับครัวเรือนแต่ละบ้านยันระดับส่งออกเลย เวลารัฐทำลายไถ่กันโครมๆ ก็ไม่ได้คำนวณค่าเสียหายที่เกิดขึ้นจริง ค่าชดเชยไถ่ก็จ่ายบ้างไม่จ่ายบ้าง สรุปเลยไม่รู้ว่าทุกวันนี้มูลค่าความสูญเสียมันเท่าไรแล้ว” (พานทอง สมานวิจิตร, สัมภาษณ์ 6 พฤษภาคม 2550)

“Stakeholder ต่างๆ ผู้มีส่วนร่วมโดยเฉพาะบริษัทใหญ่ๆ ที่เขาได้รับผลกระทบสูงๆ เขาน่าจะให้ข้อมูลเรื่องธุรกิจได้ดี หรือถ้าสมมติว่ารัฐบาลกังวลเรื่องใช้วัคซีน เรื่องส่งออกไม่ได้ เขากังวลไหม อาจจะช่วยให้ความจริงมันดีแต่ออกมา อันนี้อาจจะเป็นตรวจสอบข้อมูลก่อนที่จะรายงานออกไป” (ผศ.สพ.ญ.ดร.พรทิพภา เล็กเจริญสุข, สัมภาษณ์ 24 มิถุนายน 2550)

(5) แหล่งที่มาของข้อมูล

จากการสัมภาษณ์เชิงลึก กลุ่มผู้ให้ข้อมูลระบุว่า ข้อมูลแต่ละประเภทจะมีคุณค่าเป็นข่าวได้ต้องพิจารณาจากแหล่งที่มาด้วย ซึ่งแหล่งที่มาของข้อมูลแต่ละประเภทที่จะมีคุณค่าเป็นข่าวในวิกฤตการณ์ใช้หัตถการ พบผลการศึกษาดังนี้

(5.1) แหล่งที่มาของข้อมูลประเภท “ข้อเท็จจริง”

ผู้วิจัยวิเคราะห์องค์ประกอบด้วยโปรแกรมสำเร็จรูป โดยการคำนวณค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ระหว่างตัวแปร 15 ตัวโดยใช้สูตรของ Pearson's Product Moment Correlation เพื่อพิจารณาค่า KMO and Bartlett's test พบว่า ค่าดัชนี Kaiser-Meyer-Okin = 0.901 ซึ่งมากกว่า 0.5 และเข้าใกล้ 1 แสดงว่าข้อมูลเหมาะสมในการใช้เทคนิควิเคราะห์องค์ประกอบ และจากการทดสอบสมมติฐานด้วย Bartlett's test of sphericity ได้ค่า Significance = 0.000 ซึ่งน้อยกว่า 0.05 จึงปฏิเสธสมมติฐาน นั่นคือ เมทริกซ์สหสัมพันธ์ที่ได้ไม่เป็นเมทริกซ์เอกลักษณะ แสดงว่า ตัวแปรต่างๆ มีความสัมพันธ์กัน จึงใช้ตัวแปรในการวิเคราะห์องค์ประกอบได้ทั้งหมด และเมื่อวิเคราะห์องค์ประกอบโดยวิธีองค์ประกอบหลัก หมุนแกนแบบอโรโงนอลด้วยวิธีแวนิแมกซ์ ได้ตัวแปรที่ไม่มีความสัมพันธ์กันและมีอิสระต่อกัน จำนวน 15 ตัวแปร และองค์ประกอบที่มีค่าไอเกนมากกว่าหรือเท่ากับ 1.0 มีจำนวน 2 องค์ประกอบ ซึ่งแต่ละองค์ประกอบมีค่าไอเกน 8.009 – 1.680 สามารถอธิบายความแปรปรวนได้ร้อยละ 53.392 - 11.202 และอธิบายความแปรปรวนโดยรวมได้ร้อยละ 64.594 ดังผลในตารางที่ 117

ตารางที่ 117 ค่าไอเกน ร้อยละของความแปรปรวน และร้อยละสะสมของความแปรปรวนขององค์ประกอบหลัก คุณค่าข่าวด้านแหล่งที่มาของข้อมูลประเภท “ข้อเท็จจริง” ในการเสนอข่าววิกฤตการณ์ใช้หัตถการ

องค์ประกอบที่	ค่าไอเกน	ร้อยละของความแปรปรวน	ร้อยละสะสมของความแปรปรวน
1	8.009	53.392	53.392
2	1.680	11.202	64.594

เมื่อนำผลรวมของค่าเฉลี่ยในองค์ประกอบทั้ง 2 องค์ประกอบมาจัดลำดับและแปลความหมายผลรวมของค่าเฉลี่ยเพื่อแสดงระดับของควมมีคุณค่าสมควรเป็นข่าวขององค์ประกอบนั้นๆ พบว่า องค์ประกอบของข้อมูลและเรื่องราวในวิกฤตการณ์ใช้หัตถ์ด้านแหล่งที่มาของข้อมูลประเภท “ข้อเท็จจริง” เกี่ยวกับสถานการณ์ใช้หัตถ์ด้านได้แก่ องค์ประกอบที่ 1 “แหล่งที่มาของข้อมูลประเภทข้อเท็จจริงจากผู้เชี่ยวชาญ” มีค่าคะแนนเฉลี่ยรวม 3.71 มีคุณค่าข่าวอยู่ในระดับมาก รองลงมาคือ องค์ประกอบที่ 2 “แหล่งที่มาของข้อมูลประเภทข้อเท็จจริงจากผู้ได้รับผลกระทบ” มีค่าคะแนนเฉลี่ยรวม 3.32 มีคุณค่าข่าวอยู่ในระดับปานกลาง ดังผลในตารางต่อไปนี้

ตารางที่ 118 ลำดับค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานและระดับควมมีคุณค่าเป็นข่าวในองค์ประกอบด้านแหล่งที่มาของข้อมูลประเภท “ข้อเท็จจริง” ในการเสนอข่าววิกฤตการณ์ใช้หัตถ์ด้าน

ลำดับที่	องค์ประกอบด้านแหล่งที่มาของข้อมูลประเภทข้อเท็จจริง	X	S.D.	ระดับควมมีคุณค่าเป็นข่าว
1	องค์ประกอบที่ 1 “แหล่งที่มาของข้อมูลประเภทข้อเท็จจริงจากผู้เชี่ยวชาญ”	3.71	1.11	มาก
2	องค์ประกอบที่ 2 “แหล่งที่มาของข้อมูลประเภทข้อเท็จจริงจากผู้ได้รับผลกระทบ”	3.32	1.16	ปานกลาง

โดยองค์ประกอบของคุณลักษณะการนำเสนอข้อมูลและเรื่องราวที่มีคุณค่าข่าวในวิกฤตการณ์ใช้หัตถ์ด้านแหล่งที่มาของข้อมูลประเภท “ข้อเท็จจริง” เกี่ยวกับสถานการณ์ใช้หัตถ์ด้าน มีรายละเอียดต่อไปนี้

องค์ประกอบที่ 1 “แหล่งที่มาของข้อมูลประเภทข้อเท็จจริงจากผู้เชี่ยวชาญ”

องค์ประกอบที่ 1 บรรยายได้ด้วยตัวแปรจำนวน 6 ตัวแปร มีน้ำหนักองค์ประกอบมากที่สุดจนถึงน้อยที่สุด ตั้งแต่ 0.924 - 0.524 ตัวแปรที่มีค่าน้ำหนักองค์ประกอบสูงสุด 3 ลำดับแรกคือ ตัวแปรที่ 1 ผู้เชี่ยวชาญในแต่ละสาขาในสถาบันการศึกษา เช่น แพทย์ สัตว์แพทย์ สาธารณสุข ฯลฯ (0.924) ตัวแปรที่ 2 ผู้เชี่ยวชาญในแต่ละสาขาที่ประจำอยู่ในกระทรวงหรือหน่วยงานของรัฐที่เกี่ยวข้อง เช่น แพทย์ สัตว์แพทย์ สาธารณสุข ฯลฯ (0.917) ตัวแปรที่ 7 องค์กรด้านวิทยาศาสตร์หรือสาธารณสุขระดับนานาชาติ เช่น องค์กรอนามัยโลก (0.794) แหล่งของความแปรปรวนรวมขององค์ประกอบนี้เท่ากับ 1.680 คิดเป็นร้อยละ 11.202 ของความแปรปรวนทั้งหมด ซึ่งกลุ่มตัวแปรส่วนใหญ่อธิบายว่าแหล่งที่มาของข้อมูลประเภท “ข้อเท็จจริง” เกี่ยวกับสถานการณ์ใช้หัตถ์ด้านจะมีค่าควรเป็นข่าวได้ต้องมาจากผู้เชี่ยวชาญด้านการแพทย์ สัตว์แพทย์ สาธารณสุข ฯลฯ ทั้งที่อยู่ในสถาบันการศึกษาและที่ประจำอยู่ในกระทรวงหรือหน่วยงานของรัฐที่เกี่ยวข้อง องค์กรด้านวิทยาศาสตร์หรือสาธารณสุขระดับประเทศและนานาชาติ รวมถึงจากเจ้าหน้าที่รัฐระดับปฏิบัติการ ผู้วิจัยจึงตั้งชื่อองค์ประกอบด้านนี้ว่า “แหล่งที่มาของข้อมูลประเภทข้อเท็จจริงจากผู้เชี่ยวชาญ” (ดูตารางน้ำหนักองค์ประกอบในภาคผนวก ค)

ผลรวมของค่าเฉลี่ยในองค์ประกอบนี้มีระดับคุณค่าความเป็นข่าวอยู่ในระดับมาก เมื่อนำตัวแปรทั้งหมดในองค์ประกอบนี้มาจัดลำดับค่าเฉลี่ยพบว่า ตัวแปรทั้ง 6 ตัวแปรมีค่าเฉลี่ยอยู่ระหว่าง 3.93 – 3.41 และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานอยู่ระหว่าง 1.16 - 1.06 ตัวแปรที่มีค่าเฉลี่ยมากที่สุดคือ ตัวแปรที่ 2 ผู้เชี่ยวชาญในแต่ละสาขาที่ประจำอยู่ในกระทรวงหรือหน่วยงานของรัฐที่เกี่ยวข้อง เช่น แพทย์ สัตว์แพทย์ สาธารณสุข ฯลฯ และตัวแปรที่ 1 ผู้เชี่ยวชาญในแต่ละสาขาในสถาบันการศึกษา เช่น แพทย์ สัตว์แพทย์ สาธารณสุข ฯลฯ มีค่าคะแนนเฉลี่ยเท่ากันคือ 3.93 รองลงมาคือ ตัวแปรที่ 7 องค์การด้านวิทยาศาสตร์หรือสาธารณสุขระดับนานาชาติ เช่น องค์การอนามัยโลก มีค่าคะแนนเฉลี่ย 3.81 ส่วนตัวแปรที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุดคือ ตัวแปรที่ 6 องค์การพัฒนาเอกชนหรือมูลนิธิต่างๆ ที่เกี่ยวข้องด้านสาธารณสุข มีค่าคะแนนเฉลี่ย 3.41 ดังผลในตารางที่ 119

ตารางที่ 119 ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานและระดับความมีคุณค่าเป็นข่าวขององค์ประกอบ “แหล่งที่มาของข้อมูลประเภทข้อเท็จจริงจากผู้เชี่ยวชาญ”

ลำดับที่	ตัวแปรที่	ตัวแปร	X	S.D.	ระดับความมีคุณค่าเป็นข่าว
1	2	ผู้เชี่ยวชาญในแต่ละสาขาที่ประจำอยู่ในกระทรวงหรือหน่วยงานของรัฐที่เกี่ยวข้อง เช่น แพทย์ สัตว์แพทย์ สาธารณสุข ฯลฯ	3.93	1.06	มาก
2	1	ผู้เชี่ยวชาญในแต่ละสาขาในสถาบันการศึกษา เช่น แพทย์ สัตว์แพทย์ สาธารณสุข ฯลฯ	3.93	1.10	มาก
3	7	องค์การด้านวิทยาศาสตร์หรือสาธารณสุขระดับนานาชาติ เช่น องค์การอนามัยโลก (WHO) สำนักงานโรคระบาดสัตว์ระหว่างประเทศ (OIE) ฯลฯ	3.81	1.16	มาก
4	3	เจ้าหน้าที่รัฐระดับปฏิบัติการ เช่น เจ้าหน้าที่สาธารณสุข ตำบล/อำเภอ/หมู่บ้าน	3.65	1.06	มาก
5	4	ผู้บริหารของกระทรวงที่เกี่ยวข้อง เช่น รัฐมนตรี อธิบดี โฆษกกระทรวงหรือกรม ฯลฯ	3.51	1.13	มาก
6	6	องค์กรพัฒนาเอกชน (เอ็นจีโอ) หรือมูลนิธิต่างๆ ที่เกี่ยวข้องด้านสาธารณสุข	3.41	1.12	ปานกลาง
รวม			3.71	1.11	มาก

เมื่อทดสอบความแตกต่างระหว่างค่าเฉลี่ยของกลุ่มตัวอย่างตามความเกี่ยวข้องกับวิกฤตการณ์พบว่า มีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญที่ระดับ 0.05 แสดงว่า กลุ่มตัวอย่างแต่ละกลุ่มประเมินระดับคุณค่าข่าวกับองค์ประกอบนี้แตกต่างกัน เมื่อนำมาทดสอบความแตกต่างรายคู่ตามวิธีของ Scheffé พบว่า กลุ่มนักสื่อสารมวลชนให้คุณค่าข่าวกับองค์ประกอบ “แหล่งที่มาของข้อมูลประเภทข้อเท็จจริงจากผู้เชี่ยวชาญ” มากกว่ากลุ่มประชาชนทั่วไป ตามผลในตารางที่ 120

ตารางที่ 120 การเปรียบเทียบความแตกต่างในการประเมินระดับคุณค่าข่าวในองค์ประกอบ “แหล่งที่มาของข้อมูลประเภทข้อเท็จจริงจากผู้เชี่ยวชาญ” ตามกลุ่มตัวอย่างที่มีความเกี่ยวข้องกับวิกฤตการณ์แตกต่างกัน

กลุ่มตัวอย่างที่มีความเกี่ยวข้องกับวิกฤตการณ์	องค์ประกอบ “แหล่งที่มาของข้อมูลประเภทข้อเท็จจริงจากผู้เชี่ยวชาญ”				
	n	X	S.D.	F	P
1. ผู้เชี่ยวชาญด้านวิกฤตการณ์	102	3.634	0.891	3.166	0.024*
2. ภาครัฐ	122	3.672	0.993		
3. นักสื่อสารมวลชน	105	3.943	0.660		
4. ประชาชนทั่วไป	179	3.616	0.936		
คู่ที่แตกต่างกัน	3 > 4				

*P<0.05

ในองค์ประกอบ “แหล่งที่มาของข้อมูลประเภทข้อเท็จจริงจากผู้เชี่ยวชาญ” แหล่งข่าวเหมาะสมจะให้ข้อเท็จจริงมากที่สุดในองค์ประกอบนี้คือ ผู้เชี่ยวชาญในแต่ละสาขาที่ประจำอยู่ในกระทรวงหรือหน่วยงานของรัฐที่เกี่ยวข้อง เช่น แพทย์ สัตว์แพทย์ สาธารณสุข ฯลฯ รองลงมาคือ ผู้เชี่ยวชาญในแต่ละสาขาในสถาบันการศึกษา เช่น แพทย์ สัตว์แพทย์ สาธารณสุข ฯลฯ รวมถึงองค์กรด้านวิทยาศาสตร์หรือสาธารณสุขระดับนานาชาติ เช่น องค์การอนามัยโลก สำนักงานโรคระบาดสัตว์ระหว่างประเทศ (OIE) ฯลฯ โดยกลุ่มผู้ให้ข้อมูลให้เหตุผล บุคคลเหล่านี้มีความน่าเชื่อถือจากการมีความรู้ความเชี่ยวชาญเฉพาะด้าน และนักวิชาการส่วนใหญ่มักจะไม่มีผลประโยชน์หรือไม่มีส่วนได้ส่วนเสียกับการเปิดเผยข้อมูล

“คำพูดเรื่องการติดเชื้อ ความรู้เรื่องโรคและการรักษาต่างๆ จากคนที่รับผิดชอบโดยตรงที่เป็นแพทย์ สัตว์แพทย์ ถ้าให้คนพวกนี้ออกมาพูดสื่อสารกับสังคมเพราะเขามีความรู้เฉพาะทางจะทำให้เกิดความน่าเชื่อถือจากสังคมมาก น่าจะสร้างความมั่นใจได้ดี” (ไพฑูรย์ หิรัญประดิษฐ์, สัมภาษณ์ 5 มกราคม 2550)

“ข้อมูลจากวงการวิทยาศาสตร์นานาชาติหรือวงการสาธารณสุขนานาชาติเป็นแหล่งที่เชื่อถือได้ เพราะเขามีหน้าที่คาดการณ์ความรุนแรงของสถานการณ์ กรณีใช้หวัดนกหลังจากเกิดการระบาดได้ไม่นาน วงการสาธารณสุขนานาชาติก็ออกมาให้ข่าวว่าระวังจะเหมือนการระบาดของ Spanish Flu ปี 1918 สมมติว่าเขาไม่พูดเกินไป ก็ต้องถือว่าในช่วงหลังๆ นี้ แหล่งข่าวไทยย่อหย่อนคือ เข้าข่ายทำให้คนไทยประมาทเกิน เพราะไม่ค่อยตามข่าวเอามาลงเลย ทั้งที่เขาก็พูดกันอยู่เป็นระยะๆ” (นพ.สมศักดิ์ ชุณหรัศมิ์, สัมภาษณ์ 9 มีนาคม 2550)

“ความรู้และข้อมูลสถานการณ์ใช้หวัดนกจากองค์การอนามัยโลกจะมีข้อมูล update ตลอดเวลา จะให้ข้อมูลของสถานการณ์ระบาดแต่ละประเทศโดยบอกระดับการเตือนภัยของสถานการณ์ด้วยซึ่งแบ่งไว้ 6 ระดับแล้วแต่ละระดับจะมีมาตรการที่แพทย์และสาธารณสุขต้องทำ ในไทยมีกระทรวงสาธารณสุขที่ประสานกับองค์การอนามัยโลกตลอดเวลา พอมีการระบาดต้องแจ้งองค์การอนามัยโลกทันที ข้อมูลจากองค์การอนามัยโลกจึงเป็นแหล่งข้อมูลสำคัญในสถานการณ์นี้ได้ดีมาก” (ศ.นพ.ยง ภูววรรณ, สัมภาษณ์ 27 เมษายน 2550)

ตัวแปรที่มีความเหมาะสมเป็นแหล่งข่าวในองค์ประกอบนี้ยังได้แก่ เจ้าหน้าที่รัฐระดับผู้ปฏิบัติการ เช่น เจ้าหน้าที่สาธารณสุขตำบล/อำเภอ/หมู่บ้าน ตลอดจนผู้บริหารของกระทรวงที่เกี่ยวข้อง เช่น รัฐมนตรี อธิบดี โฆษก กระทรวงหรือกรม ฯลฯ

“ชาวบ้านไม่ค่อยสนใจนักวิชาการเท่าไร เชื่อถืออยู่เหมือนกันแต่ชาวบ้านจะรู้สึกว่าคุณศัลยแพทย์น่าจะรู้ดี อาจเพราะทำงานในพื้นที่มากกว่าพวกนักวิชาการ” (แสง ดอนอ่อนสา, สัมภาษณ์ 23 มีนาคม 2550)

“องค์กรที่เป็นนิติบุคคลจะมีผู้ที่ตอบคำถามได้ตามกฎหมาย คือผู้บริหารองค์กร ระดับกอง ก็คือผู้อำนวยการหรือผู้ที่ได้รับมอบหมายทำการแถลงข่าว เช่น โฆษก วิ่งเข้าหาพวกนี้ดีกว่า อย่าไปวิ่งเข้าหาผู้ปฏิบัติเลยเพราะข้อมูลจะถูกตัดชัดเจนมากกว่า” (นพ.รุ่งเรือง กิตผาคติ, สัมภาษณ์ 27 เมษายน 2550)

องค์ประกอบที่ 2 “แหล่งที่มาของข้อมูลประเภทข้อเท็จจริงจากผู้ได้รับผลกระทบ”

องค์ประกอบที่ 2 บรรยายได้ด้วยตัวแปรจำนวน 9 ตัวแปร มีน้ำหนักองค์ประกอบมากที่สุดจนถึงน้อยที่สุด ตั้งแต่ 0.803 - 0.608 ตัวแปรที่มีค่าน้ำหนักองค์ประกอบสูงสุด 3 ลำดับแรกคือ ตัวแปรที่ 12 ผู้ประกอบการธุรกิจสัตว์ปีกและผลิตภัณฑ์จากสัตว์ปีกรายย่อย เช่น พ่อค้าแม่ค้า เจ้าของร้านอาหาร เจ้าของฟาร์มสัตว์ปีกขนาดเล็ก แรงงานในฟาร์ม ฯลฯ (0.803) ตัวแปรที่ 3 ผู้ประกอบการรายใหญ่ อาทิ ธุรกิจการเลี้ยงสัตว์ปีก ธุรกิจการส่งออกผลิตภัณฑ์จากสัตว์ปีก ธุรกิจอาหารที่เน้นสัตว์ปีกเป็นหลัก ธุรกิจการท่องเที่ยว ฯลฯ (0.795) ตัวแปรที่ 5 นักการเมือง (0.788) แหล่งของความแปรปรวนรวมขององค์ประกอบนี้เท่ากับ 8.009 คิดเป็นร้อยละ 53.392 ของความแปรปรวนทั้งหมด ซึ่งกลุ่มตัวแปรส่วนใหญ่อธิบายว่าแหล่งที่มาของข้อมูลประเภท “ข้อเท็จจริง” เกี่ยวกับสถานการณ์ใช้ชีวิตคนจะมีค่าควรเป็นข่าวได้ต้องมาจากผู้ได้รับผลกระทบ ได้แก่ ประชาชนที่อาศัยอยู่ในพื้นที่แพร่ระบาด ผู้ที่ติดเชื้อหรือญาติของผู้ป่วยและผู้เสียชีวิต ผู้ประกอบการธุรกิจสัตว์ปีกและผลิตภัณฑ์จากสัตว์ปีกรายย่อย และผู้ประกอบการรายใหญ่ ผู้วิจัยจึงตั้งชื่อองค์ประกอบด้านนี้ว่า “แหล่งที่มาของข้อมูลประเภทข้อเท็จจริงจากผู้ได้รับผลกระทบ” (ดูตารางน้ำหนักองค์ประกอบในภาคผนวก ค)

ผลรวมของค่าเฉลี่ยในองค์ประกอบนี้มีระดับคุณค่าความเป็นข่าวอยู่ในระดับปานกลาง เมื่อนำตัวแปรทั้งหมดในองค์ประกอบนี้มาจัดลำดับค่าเฉลี่ยพบว่า ตัวแปรทั้ง 9 ตัวแปรที่มีค่าเฉลี่ยอยู่ระหว่าง 3.67 – 2.73 และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานอยู่ระหว่าง 1.29 - 1.09 ตัวแปรที่มีค่าเฉลี่ยมากที่สุดคือ ตัวแปรที่ 10 ประชาชนที่อาศัยอยู่ในพื้นที่แพร่ระบาด มีค่าคะแนนเฉลี่ย 3.67 รองลงมาคือ ตัวแปรที่ 9 ผู้ที่ติดเชื้อหรือญาติของผู้ป่วยและผู้เสียชีวิต มีค่าคะแนนเฉลี่ย 3.62 และตัวแปรที่ 14 การสังเกตการณ์ของสื่อมวลชนในประเทศ มีค่าคะแนนเฉลี่ย 3.38 ส่วนตัวแปรที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุดคือ ตัวแปรที่ 5 นักการเมือง มีค่าคะแนนเฉลี่ย 2.73 ดังผลในตารางที่ 121

ตารางที่ 121 ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานและระดับความมีคุณค่าเป็นข่าวขององค์ประกอบ “แหล่งที่มาของข้อมูลประเภทข้อเท็จจริงจากผู้ได้รับผลกระทบ”

ลำดับ ที่	ตัว แปรที่	ตัวแปร	X	S.D.	ระดับความ มีคุณค่า เป็นข่าว
1	10	ประชาชนที่อาศัยอยู่ในพื้นที่แพร่ระบาด	3.67	1.14	มาก
2	9	ผู้ที่ติดเชื้อหรือญาติของผู้ป่วยและผู้เสียชีวิต	3.62	1.15	มาก
3	14	การสังเกตการณ์ของสื่อมวลชนในประเทศ	3.38	1.09	ปานกลาง
4	12	ผู้ประกอบการธุรกิจสัตว์ปีกและผลิตภัณฑ์จากสัตว์ปีกรายย่อย เช่น พ่อค้าแม่ค้า เจ้าของร้านอาหาร เจ้าของฟาร์มสัตว์ปีกขนาดเล็ก แรงงานในฟาร์ม ฯลฯ	3.35	1.13	ปานกลาง
5	15	การสังเกตการณ์ของสื่อมวลชนจากสำนักข่าวต่างประเทศ	3.32	1.14	ปานกลาง
6	13	ผู้ประกอบการรายใหญ่ อาทิ ธุรกิจการเลี้ยงสัตว์ปีก ธุรกิจการส่งออกผลิตภัณฑ์จากสัตว์ปีก ธุรกิจอาหารที่เน้นสัตว์ปีกเป็นหลัก ธุรกิจการท่องเที่ยว ฯลฯ	3.29	1.15	ปานกลาง
7	8	บริษัทผู้ผลิตยารักษาโรคและวัคซีน	3.29	1.20	ปานกลาง
8	11	แหล่งข่าวภาครัฐหรือนักวิชาการที่ไม่เปิดเผยชื่อเนื่องจากเกรงผลกระทบ	3.26	1.15	ปานกลาง
9	5	นักการเมือง	2.73	1.29	ปานกลาง
รวม			3.32	1.16	ปานกลาง

เมื่อทดสอบความแตกต่างระหว่างค่าเฉลี่ยของกลุ่มตัวอย่างตามความเกี่ยวข้องกับวิกฤตการณ์พบว่า มีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญที่ระดับ 0.001 แสดงว่า กลุ่มตัวอย่างแต่ละกลุ่มประเมินระดับคุณค่าข่าวกับองค์ประกอบนี้แตกต่างกัน เมื่อนำมาทดสอบความแตกต่างรายคู่ตามวิธีของ Scheffé พบว่า กลุ่มภาครัฐ กลุ่มนักสื่อสารมวลชน และกลุ่มประชาชนทั่วไปให้คุณค่าข่าวกับองค์ประกอบ “แหล่งที่มาของข้อมูลประเภทข้อเท็จจริงจากผู้ได้รับผลกระทบ” มากกว่ากลุ่มผู้เชี่ยวชาญด้านวิกฤตการณ์ ตามผลในตารางที่ 122

ตารางที่ 122 การเปรียบเทียบความแตกต่างในการประเมินระดับคุณค่าข่าวในองค์ประกอบ “แหล่งที่มาของข้อมูลประเภทข้อเท็จจริงจากผู้ได้รับผลกระทบ” ตามกลุ่มตัวอย่างที่มีความเกี่ยวข้องกับวิกฤตการณ์แตกต่างกัน

กลุ่มตัวอย่างที่มีความเกี่ยวข้องกับวิกฤตการณ์	องค์ประกอบด้าน “แหล่งที่มาของข้อมูลประเภทข้อเท็จจริงจากผู้ได้รับผลกระทบ”				
	n	X	S.D.	F	P
1. ผู้เชี่ยวชาญด้านวิกฤตการณ์	102	2.996	0.973	6.107	0.000***
2. ภาครัฐ	122	3.392	0.956		
3. นักสื่อสารมวลชน	105	3.408	0.756		
4. ประชาชนทั่วไป	179	3.445	0.847		
คู่ที่แตกต่างกัน	2,3,4 > 1				

***P<0.001

ในองค์ประกอบ “แหล่งที่มาของข้อมูลประเภทข้อเท็จจริงจากผู้ได้รับผลกระทบ” แหล่งข่าวที่เหมาะสมจะให้ข้อเท็จจริงมากที่สุดในองค์ประกอบนี้คือ ประชาชนที่อาศัยอยู่ในพื้นที่แพร่ระบาด รองลงมาคือ ผู้ที่ติดเชื้อหรือญาติของผู้ป่วยและผู้เสียชีวิต

“เรื่องการติดเชื้อ แหล่งข่าวที่น่าเชื่อถือที่สุดก็ต้องเป็นคนที่อยู่ในพื้นที่ เช่น เกษตรกร ปศุสัตว์ แม้ว่าเขาจะไม่พียง แต่ชาวบ้านต้องรู้ดี” (จรรุวรรณ อินทรพรหม, สัมภาษณ์ 17 พฤษภาคม 2550)

ผลการศึกษายังพบว่า แหล่งที่มาของข้อมูลประเภทข้อเท็จจริงควรมาจากผู้ประกอบการธุรกิจสัตว์ปีกและผลิตภัณฑ์จากสัตว์ปีกรายย่อย เช่น พ่อค้าแม่ค้า เจ้าของร้านอาหาร เจ้าของฟาร์มสัตว์ปีกขนาดเล็ก แรงงานในฟาร์ม ฯลฯ รวมทั้งผู้ประกอบการรายใหญ่ อาทิ ธุรกิจการเลี้ยงสัตว์ปีก ธุรกิจการส่งออกผลิตภัณฑ์จากสัตว์ปีก ธุรกิจอาหารที่เน้นสัตว์ปีกเป็นหลัก ธุรกิจการท่องเที่ยว ฯลฯ ตลอดจนบริษัทผู้ผลิตยารักษาโรคและวัคซีน

“นักข่าวควรจะเข้าถึงระดับผู้เพาะเลี้ยงเกษตรกรมากกว่าจะเป็นปลายทางถูกใหม่ เกษตรกรต้องเป็นจุดเริ่มต้นของแหล่งข้อมูลเลยเพราะเขื่อนมันมีอยู่แล้วเป็นเชื้อประจำถิ่น มันก็อยู่ในเค้าคุณนั่นแหละ อยากรู้ให้ข่าวเข้าไปใกล้ผู้เลี้ยงมากกว่านี้ ชี้ให้เห็นว่ามันสำคัญอย่างไร ที่เขาต้องระมัดระวังในการเลี้ยงดูสัตว์ของเขา คนที่เป็นเกษตรกรที่เลี้ยงหมูหรืออย่างอื่นจะได้รู้ความสำคัญของตัวเองไปด้วย” (วนิดา คุณกิตติ, สัมภาษณ์ 24 มีนาคม 2550)

“ถ้าเรื่องการติดเชื้อและการรักษา ข่าวน่าจะเอาข้อมูลจากคนเลี้ยงบ้าง เพราะเค้าคลุกคลีกับสัตว์ปีกที่สุด เอาคนที่รู้ลึกๆ อย่างนี้มาสัมภาษณ์ว่าเวลาเป็นรักษาด้วยวิธีไหน สังเกตอาการของโรคอย่างไร ถ้าโรคทำไก่ มันมีอาการอะไรบ้าง หรือถ้าเป็นไขหวัดนกจะดูอย่างไร มันก็จะทำให้เกษตรกรมีความรู้ต่อไปและมาจากคนที่รู้จริงด้วย” (ระเบียบ บัดถาดิ, สัมภาษณ์ 19 มีนาคม 2550)

“ตอนที่เรารู้ได้เบาะแสมาจากแหล่งข่าวที่อยู่ในวงการเราก็พยายามตรวจสอบ ซึ่งแม้แต่คนที่แหล่งข่าวของเราเองซึ่งมีทั้งฝ่ายหมอคนและสัตวแพทย์ แหล่งข่าวก็ยังมีความคิดเห็น 2 ขั้วระหว่างคนที่ยอมรับว่ามีการระบาดของเชื้อโรคนี้ในประเทศไทย กับแหล่งข่าวอีกด้านที่บอกว่าไม่ใช่ คราวนี้พอเราเอาข้อมูลนี้ไปถามรัฐมนตรี อธิบดีต่างๆ รัฐบาลก็ยังไม่ยอมรับข้อมูล ซึ่งคนที่สวมหมวกเป็นรัฐมนตรี อธิบดี ออกมาปฏิเสธทำให้บางครั้งสื่อก็ไม่มั่นใจ การทำข่าวใช้หัวหน้าทำให้แนวคิดในการทำข่าวหรือหาข้อมูลของสื่อเปลี่ยนไป แต่เดิมข่าวที่ออกมาต้องไต่ถามคนนั้นถึงจะเชื่อว่าเป็นข้อเท็จจริง ข่าวจึงจะเชื่อถือได้ สำหรับกรณีใช้หัวหน้ากลับกลายเป็นว่าข่าวที่มีการระบุชื่อแหล่งข่าวระดับรัฐมนตรี อธิบดี กลับบิดเบือนข้อมูล สำหรับข่าวที่เรานำเสนอ แหล่งข่าวปิดที่เราใช้คำว่า แหล่งข่าววงในหรือแหล่งข่าวไม่เปิดเผย จริงๆ ก็มีบางคนที่ระดับอธิบดีนะ เป็นหมอมือสัตวแพทย์ อาจารย์ทางด้านที่เกี่ยวข้อง และเกษตรกรผู้เลี้ยงไก่ ผู้ส่งออกไก่ แต่ไม่มีใครกล้าที่จะให้ชื่อเพราะไม่มีใครกล้าขัดแย้งกับรัฐบาล ก็คนระดับนายกรัฐมนตรีหรือรัฐมนตรีบอกว่าไม่ใช่ ข้าราชการในสังกัดทุกคนจึงไม่กล้าพูด เพราะกลัวความเดือดร้อนมาถึง แต่ทุกคนบอกเล่าความจริงให้แก่เราโดยให้เขียนว่าแหล่งข่าวไม่เปิดเผย ซึ่งพอถึงวันที่ควบคุมสถานการณ์ไม่ได้แล้ว เปิดไต่ถามอย่างต่อเนื่อง หลักฐานก็มีน้ำหนัก ความจริงต้องปรากฏ หลีกเลียงไม่ได้แล้ว ก็แสดงว่าข้อมูลที่เราเสนอโดยเขียนว่าแหล่งข่าวไม่เปิดเผยคือ ข้อมูลที่เป็นความจริง” (กฤษณา ไพฑูริย์, สัมภาษณ์ 1 พฤษภาคม 2550)

(5.2) แหล่งที่มาของข้อมูลประเภท “ความคิดเห็น” เกี่ยวกับสถานการณ์ไข้หวัดนก

ผู้วิจัยวิเคราะห์องค์ประกอบด้วยโปรแกรมสำเร็จรูป โดยการคำนวณค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ระหว่างตัวแปร 15 ตัวโดยใช้สูตรของ Pearson's Product Moment Correlation เพื่อพิจารณาค่า KMO and Bartlett's test พบว่า ค่าดัชนี Kaiser-Meyer-Okin = 0.926 ซึ่งมากกว่า 0.5 และเข้าใกล้ 1 แสดงว่าข้อมูลเหมาะสมในการใช้เทคนิควิเคราะห์องค์ประกอบ และจากการทดสอบสมมติฐานด้วย Bartlett's test of sphericity ได้ค่า Significance = 0.000 ซึ่งน้อยกว่า 0.05 จึงปฏิเสธสมมติฐาน นั่นคือ เมทริกซ์สหสัมพันธ์ที่ได้ไม่เป็นเมทริกซ์เอกลักษณะ แสดงว่า ตัวแปรต่างๆ มีความสัมพันธ์กัน จึงใช้ตัวแปรในการวิเคราะห์องค์ประกอบได้ทั้งหมด และเมื่อวิเคราะห์องค์ประกอบโดยวิธีองค์ประกอบหลัก หมุนแกนแบบอโรโกลอนด้วยวิธีแวนิแม็กซ์ ได้ตัวแปรที่ไม่มีความสัมพันธ์กันและมีอิสระต่อกัน จำนวน 15 ตัวแปร และองค์ประกอบที่มีค่าไอเกนมากกว่าหรือเท่ากับ 1.0 มีจำนวน 2 องค์ประกอบ ซึ่งแต่ละองค์ประกอบมีค่าไอเกน 8.846 - 1.356 สามารถอธิบายความแปรปรวนได้ร้อยละ 58.975 - 9.041 และสามารถอธิบายความแปรปรวนโดยรวมได้ร้อยละ 68.016 ดังผลในตารางที่ 123

ตารางที่ 123 ค่าไอเกน ร้อยละของความแปรปรวน และร้อยละสะสมของความแปรปรวนขององค์ประกอบหลัก คุณค่าข่าวด้านแหล่งที่มาของข้อมูลประเภท “ความคิดเห็น” ในการเสนอข่าววิกฤตการณ์ไข้หวัดนก

องค์ประกอบที่	ค่าไอเกน	ร้อยละของความแปรปรวน	ร้อยละสะสมของความแปรปรวน
1	8.846	58.975	58.975
2	1.356	9.041	68.016

เมื่อนำผลรวมของค่าเฉลี่ยในองค์ประกอบทั้ง 2 องค์ประกอบมาจัดลำดับและแปลความหมายผลรวมของค่าเฉลี่ยเพื่อแสดงระดับของควมมีคุณค่าสมควรเป็นข่าวขององค์ประกอบนั้นๆ พบว่า องค์ประกอบของข้อมูลและเรื่องราวในวิกฤตการณ์ใช้หัตถ์ด้านแหล่งที่มาของข้อมูลประเภท “ความคิดเห็น” เกี่ยวกับสถานการณ์ใช้หัตถ์ด้านได้แก่ องค์ประกอบที่ 1 “แหล่งที่มาของข้อมูลประเภทความคิดเห็นจากผู้เชี่ยวชาญ” มีค่าคะแนนเฉลี่ยรวม 3.47 รองลงมาคือ องค์ประกอบที่ 2 “แหล่งที่มาของข้อมูลประเภทความคิดเห็นจากผู้ได้รับผลกระทบ” มีค่าคะแนนเฉลี่ยรวม 3.24 ทั้ง 2 องค์ประกอบนี้มีคุณค่าข่าวอยู่ในระดับปานกลาง ดังผลในตารางต่อไปนี้

ตารางที่ 124 ลำดับค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานและระดับควมมีคุณค่าเป็นข่าวในองค์ประกอบด้านแหล่งที่มาของข้อมูลประเภท “ความคิดเห็น” ในการเสนอข่าววิกฤตการณ์ใช้หัตถ์ด้าน

ลำดับที่	องค์ประกอบด้านแหล่งที่มาของข้อมูลประเภทความคิดเห็น	X	S.D.	ระดับควมมีคุณค่าเป็นข่าว
1	องค์ประกอบที่ 1 “แหล่งที่มาของข้อมูลประเภทความคิดเห็นจากผู้เชี่ยวชาญ”	3.47	1.15	ปานกลาง
2	องค์ประกอบที่ 2 “แหล่งที่มาของข้อมูลประเภทความคิดเห็นจากผู้ได้รับผลกระทบ”	3.24	1.19	ปานกลาง

โดยองค์ประกอบของคุณลักษณะการนำเสนอข้อมูลและเรื่องราวที่มีคุณค่าข่าวในวิกฤตการณ์ใช้หัตถ์ด้านแหล่งที่มาของข้อมูลประเภท “ความคิดเห็น” เกี่ยวกับสถานการณ์ใช้หัตถ์ด้าน มีรายละเอียดต่อไปนี้

องค์ประกอบที่ 1 “แหล่งที่มาของข้อมูลประเภทความคิดเห็นจากผู้เชี่ยวชาญ”

องค์ประกอบที่ 1 บรรยายได้ด้วยตัวแปรจำนวน 6 ตัวแปร มีน้ำหนักองค์ประกอบมากที่สุดจนถึงน้อยที่สุด ตั้งแต่ 0.904 - 0.497 ตัวแปรที่มีค่าน้ำหนักองค์ประกอบสูงสุด 3 ลำดับแรกคือ ตัวแปรที่ 1 ผู้เชี่ยวชาญในแต่ละสาขาในสถาบันทางการศึกษา เช่น แพทย์ สัตว์แพทย์ สาธารณสุข ฯลฯ (0.904) ตัวแปรที่ 2 ผู้เชี่ยวชาญในแต่ละสาขาที่ประจำอยู่ในกระทรวงหรือหน่วยงานของรัฐที่เกี่ยวข้อง เช่น แพทย์ สัตว์แพทย์ สาธารณสุข ฯลฯ (0.870) ตัวแปรที่ 7 องค์การด้านวิทยาศาสตร์หรือสาธารณสุขระดับนานาชาติ เช่น องค์การอนามัยโลก (0.786) แหล่งของความแปรปรวนรวมขององค์ประกอบนี้เท่ากับ 1.356 คิดเป็นร้อยละ 9.041 ของความแปรปรวนทั้งหมด ซึ่งกลุ่มตัวแปรส่วนใหญ่อธิบายว่าแหล่งที่มาของข้อมูลประเภท “ความคิดเห็น” เกี่ยวกับสถานการณ์ใช้หัตถ์ด้านจะมีค่าควรเป็นข่าวได้ต้องมาจากผู้เชี่ยวชาญด้านการแพทย์ สัตว์แพทย์ สาธารณสุข ฯลฯ ทั้งที่อยู่ในสถาบันการศึกษาและที่ประจำอยู่ในกระทรวงหรือหน่วยงานของรัฐที่เกี่ยวข้อง รวมถึงองค์การด้านวิทยาศาสตร์หรือสาธารณสุขระดับนานาชาติ ผู้วิจัยจึงตั้งชื่อองค์ประกอบด้านนี้ว่า “แหล่งที่มาของข้อมูลประเภทความคิดเห็นจากผู้เชี่ยวชาญ” (ดูตารางน้ำหนักองค์ประกอบในภาคผนวก ค)

ผลรวมของค่าเฉลี่ยในองค์ประกอบนี้มีระดับคุณค่าความเป็นข่าวอยู่ในระดับปานกลาง เมื่อนำตัวแปรทั้งหมดในองค์ประกอบนี้มาจัดลำดับค่าเฉลี่ยพบว่า ตัวแปรทั้ง 6 ตัวแปรที่มีค่าเฉลี่ยอยู่ระหว่าง 3.72 – 3.24 และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานอยู่ระหว่าง 1.24 - 1.09 ตัวแปรที่มีค่าเฉลี่ยมากที่สุดคือ ตัวแปรที่ 1 ผู้เชี่ยวชาญในแต่ละสาขาในสถาบันทางการศึกษา เช่น แพทย์ สัตว์แพทย์ สาธารณสุข ฯลฯ มีค่าคะแนนเฉลี่ย 3.72 รองลงมาคือ ตัวแปรที่ 2 ผู้เชี่ยวชาญในแต่ละสาขาที่ประจำอยู่ในกระทรวงหรือหน่วยงานของรัฐที่เกี่ยวข้อง เช่น แพทย์ สัตว์แพทย์ สาธารณสุข ฯลฯ มีค่าคะแนนเฉลี่ย 3.68 ส่วนตัวแปรที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุดคือ ตัวแปรที่ 6 องค์กรพัฒนาเอกชน (เอ็นจีโอ) หรือมูลนิธิต่างๆ ที่เกี่ยวข้องด้านสาธารณสุข มีค่าคะแนนเฉลี่ย 3.24 ดังผลในตารางที่ 125

ตารางที่ 125 ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานและระดับความมีคุณค่าเป็นข่าวขององค์ประกอบ “แหล่งที่มาของข้อมูลประเภทความคิดเห็นจากผู้เชี่ยวชาญ”

ลำดับที่	ตัวแปรที่	ตัวแปร	X	S.D.	ระดับความมีคุณค่าเป็นข่าว
1	1	ผู้เชี่ยวชาญในแต่ละสาขาในสถาบันทางการศึกษา เช่น แพทย์ สัตว์แพทย์ สาธารณสุข ฯลฯ	3.72	1.09	มาก
2	2	ผู้เชี่ยวชาญในแต่ละสาขาที่ประจำอยู่ในกระทรวงหรือหน่วยงานของรัฐที่เกี่ยวข้อง เช่น แพทย์ สัตว์แพทย์ สาธารณสุข ฯลฯ	3.68	1.11	มาก
3	7	องค์กรด้านวิทยาศาสตร์หรือสาธารณสุขระดับนานาชาติ เช่น องค์การอนามัยโลก (WHO) สำนักงานโรคระบาดสัตว์ระหว่างประเทศ (OIE) ฯลฯ	3.64	1.24	มาก
4	14	การสังเกตการณ์ของสื่อมวลชนในประเทศ	3.26	1.16	ปานกลาง
5	15	การสังเกตการณ์ของสื่อมวลชนจากสำนักข่าวต่างประเทศ	3.25	1.16	ปานกลาง
6	6	องค์กรพัฒนาเอกชน (เอ็นจีโอ) หรือมูลนิธิต่างๆ ที่เกี่ยวข้องด้านสาธารณสุข	3.24	1.12	ปานกลาง
รวม			3.47	1.15	ปานกลาง

เมื่อทดสอบความแตกต่างระหว่างค่าเฉลี่ยของกลุ่มตัวอย่างตามความเกี่ยวข้องกับวิกฤตการณ์พบว่า มีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญที่ระดับ 0.01 แสดงว่า กลุ่มตัวอย่างแต่ละกลุ่มประเมินระดับคุณค่าข่าวกับองค์ประกอบนี้แตกต่างกัน เมื่อนำมาทดสอบความแตกต่างรายคู่ตามวิธีของ Scheffé พบว่า กลุ่มนักสื่อสารมวลชนให้คุณค่าข่าวกับองค์ประกอบ “แหล่งที่มาของข้อมูลประเภทความคิดเห็นจากผู้เชี่ยวชาญ” มากกว่ากลุ่มผู้เชี่ยวชาญด้านวิกฤตการณ์ และกลุ่มประชาชนทั่วไป ตามผลในตารางที่ 126

ตารางที่ 126 การเปรียบเทียบความแตกต่างในการประเมินระดับคุณค่าข่าวในองค์ประกอบ “แหล่งที่มาของข้อมูลประเภทความคิดเห็นจากผู้เชี่ยวชาญ” ตามกลุ่มตัวอย่างที่มีความเกี่ยวข้องกับวิกฤตการณ์แตกต่างกัน

กลุ่มตัวอย่างที่มีความเกี่ยวข้องกับวิกฤตการณ์	องค์ประกอบ “แหล่งที่มาของข้อมูลประเภทความคิดเห็นจากผู้เชี่ยวชาญ”				
	n	X	S.D.	F	P
1. ผู้เชี่ยวชาญด้านวิกฤตการณ์	102	3.273	0.973	4.658	0.003**
2. ภาครัฐ	122	3.509	1.025		
3. นักสื่อสารมวลชน	105	3.742	0.822		
4. ประชาชนทั่วไป	179	3.384	0.959		
คู่ที่แตกต่างกัน	3 > 1, 4				

**P<0.01

ในองค์ประกอบ “แหล่งที่มาของข้อมูลประเภทความคิดเห็นจากผู้เชี่ยวชาญ” สิ่งทีกลุ่มตัวอย่างมีความเห็นว่าสมควรเป็นข่าวในระดับมาก ได้แก่ ผู้เชี่ยวชาญในแต่ละสาขาในสถาบันทางการศึกษา เช่น แพทย์ สัตว์แพทย์ สาธารณสุข ฯลฯ รองลงมาคือ ผู้เชี่ยวชาญในแต่ละสาขาที่ประจำอยู่ในกระทรวงหรือหน่วยงานของรัฐที่เกี่ยวข้อง เช่น แพทย์ สัตว์แพทย์ สาธารณสุข ฯลฯ องค์การด้านวิทยาศาสตร์หรือสาธารณสุขระดับนานาชาติ เช่น องค์การอนามัยโลก สำนักงานโรคระบาดสัตว์ระหว่างประเทศ (OIE) ฯลฯ

องค์ประกอบที่ 2 “แหล่งที่มาของข้อมูลประเภทความคิดเห็นจากผู้ได้รับผลกระทบ”

องค์ประกอบที่ 2 บรรยายได้ด้วยตัวแปรจำนวน 7 ตัวแปร มีน้ำหนักองค์ประกอบมากที่สุดจนถึงน้อยที่สุด ตั้งแต่ 0.811 - 0.430 ตัวแปรที่มีค่าน้ำหนักองค์ประกอบสูงสุด 3 ลำดับแรกคือ ตัวแปรที่ 13 ผู้ประกอบการรายใหญ่ อาทิ ธุรกิจการเลี้ยงสัตว์ปีก ธุรกิจการส่งออกผลิตภัณฑ์จากสัตว์ปีก ธุรกิจอาหารที่เน้นสัตว์ปีกเป็นหลัก ธุรกิจการท่องเที่ยว ฯลฯ (0.811) ตัวแปรที่ 12 ผู้ประกอบการธุรกิจสัตว์ปีกและผลิตภัณฑ์จากสัตว์ปีกรายย่อย เช่น พ่อค้าแม่ค้าเจ้าของร้านอาหาร เจ้าของฟาร์มสัตว์ปีกขนาดเล็ก แรงงานในฟาร์ม ฯลฯ (0.798) ตัวแปรที่ 11 แหล่งข่าวภาครัฐหรือนักวิชาการที่ไม่เปิดเผยชื่อเนื่องจากเกรงผลกระทบ (0.794) แหล่งของความแปรปรวนรวมขององค์ประกอบนี้เท่ากับ 8.846 คิดเป็นร้อยละ 58.975 ของความแปรปรวนทั้งหมด ซึ่งกลุ่มตัวแปรส่วนใหญ่อธิบายว่าแหล่งที่มาของข้อมูลประเภท “ความคิดเห็น” เกี่ยวกับสถานการณ์ใช้หวัดนกจะมีค่าควรเป็นข่าวได้ต้องมาจากสองฝ่ายคือ เจ้าหน้าที่รัฐระดับปฏิบัติการและผู้บริหารของกระทรวงที่เกี่ยวข้อง อีกฝ่ายหนึ่งคือ ผู้ได้รับผลกระทบ ได้แก่ ผู้ประกอบการธุรกิจสัตว์ปีกและผลิตภัณฑ์จากสัตว์ปีกรายใหญ่และรายย่อย ประชาชนที่อาศัยอยู่ในพื้นที่แพร่ระบาด ผู้ที่ติดเชื้อหรือญาติของผู้ป่วยและผู้เสียชีวิต ผู้วิจัยจึงตั้งชื่อองค์ประกอบด้านนี้ว่า “แหล่งที่มาของข้อมูลประเภทความคิดเห็นจากผู้ได้รับผลกระทบ” (ดูตารางน้ำหนักองค์ประกอบในภาคผนวก ค)

ผลรวมของค่าเฉลี่ยในองค์ประกอบนี้มีระดับคุณค่าความเป็นชาวอยู่ในระดับปานกลาง เมื่อนำตัวแปรทั้งหมดในองค์ประกอบนี้มาจัดลำดับค่าเฉลี่ยพบว่า ตัวแปรทั้ง 7 ตัวแปรที่มีค่าเฉลี่ยอยู่ระหว่าง 3.47 – 3.08 และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานอยู่ระหว่าง 1.29 - 1.14 ตัวแปรที่มีค่าเฉลี่ยมากที่สุดคือ ตัวแปรที่ 3 เจ้าหน้าที่รัฐระดับปฏิบัติการ เช่น เจ้าหน้าที่สาธารณสุขตำบล/อำเภอ/หมู่บ้าน มีค่าคะแนนเฉลี่ย 3.47 รองลงมาคือ ตัวแปรที่ 9 ผู้ที่ติดเชื้อหรือญาติของผู้ป่วยและผู้ที่เกี่ยวข้อง มีค่าคะแนนเฉลี่ย 3.35 และตัวแปรที่ 10 ประชาชนที่อาศัยอยู่ในพื้นที่แพร่ระบาด มีค่าคะแนนเฉลี่ย 3.34 ส่วนตัวแปรที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุดคือ ตัวแปรที่ 8 บริษัทผู้ผลิตยารักษาโรคและวัคซีน มีค่าคะแนนเฉลี่ย 3.08 ดังผลในตารางที่ 127

ตารางที่ 127 ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานและระดับความมีคุณค่าเป็นชาวขององค์ประกอบ “แหล่งที่มาของข้อมูลประเภทความคิดเห็นจากผู้ได้รับผลกระทบ”

ลำดับที่	ตัวแปรที่	ตัวแปร	X	S.D.	ระดับความมีคุณค่าเป็นชาว
1	3	เจ้าหน้าที่รัฐระดับปฏิบัติการ เช่น เจ้าหน้าที่สาธารณสุขตำบล/อำเภอ/หมู่บ้าน	3.47	1.17	ปานกลาง
2	9	ผู้ที่ติดเชื้อหรือญาติของผู้ป่วยและผู้ที่เกี่ยวข้อง	3.35	1.18	ปานกลาง
3	10	ประชาชนที่อาศัยอยู่ในพื้นที่แพร่ระบาด	3.34	1.19	ปานกลาง
4	12	ผู้ประกอบการธุรกิจสัตว์ปีกและผลิตภัณฑ์จากสัตว์ปีกรายย่อย เช่น พ่อค้าแม่ค้า เจ้าของร้านอาหาร เจ้าของฟาร์มสัตว์ปีกขนาดเล็ก แรงงานในฟาร์ม ฯลฯ	3.19	1.14	ปานกลาง
5	13	ผู้ประกอบการรายใหญ่ อาทิ ธุรกิจการเลี้ยงสัตว์ปีก ธุรกิจการส่งออกผลิตภัณฑ์จากสัตว์ปีก ธุรกิจอาหารที่เน้นสัตว์ปีกเป็นหลัก ธุรกิจการท่องเที่ยว ฯลฯ	3.13	1.18	ปานกลาง
6	11	แหล่งข่าวภาครัฐหรือนักวิชาการที่ไม่เปิดเผยชื่อเนื่องจากเกรงผลกระทบ	3.09	1.19	ปานกลาง
7	8	บริษัทผู้ผลิตยารักษาโรคและวัคซีน	3.08	1.29	ปานกลาง
รวม			3.24	1.19	ปานกลาง

เมื่อทดสอบความแตกต่างระหว่างค่าเฉลี่ยของกลุ่มตัวอย่างตามความเกี่ยวข้องกับวิกฤตการณ์พบว่า มีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญที่ระดับ 0.05 แสดงว่า กลุ่มตัวอย่างแต่ละกลุ่มประเมินระดับคุณค่าชาวกับองค์ประกอบนี้แตกต่างกัน เมื่อนำมาทดสอบความแตกต่างรายคู่ตามวิธีของ Scheffé พบว่า กลุ่มนักสื่อสารมวลชนให้คุณค่าชาวกับองค์ประกอบ “แหล่งที่มาของข้อมูลประเภทความคิดเห็นจากผู้ได้รับผลกระทบ” มากกว่ากลุ่มผู้เชี่ยวชาญด้านวิกฤตการณ์ ตามผลในตารางที่ 128

ตารางที่ 128 การเปรียบเทียบความแตกต่างในการประเมินระดับคุณค่าข่าวในองค์ประกอบ “แหล่งที่มาของข้อมูลประเภทความคิดเห็นจากผู้ได้รับผลกระทบ” ตามกลุ่มตัวอย่างที่มีความเกี่ยวข้องกับวิกฤตการณ์แตกต่างกัน

กลุ่มตัวอย่างที่มีความเกี่ยวข้องกับวิกฤตการณ์	องค์ประกอบ “แหล่งที่มาของข้อมูลประเภทความคิดเห็นจากผู้ได้รับผลกระทบ”				
	n	X	S.D.	F	P
1. ผู้เชี่ยวชาญด้านวิกฤตการณ์	102	2.939	0.929	3.280	0.021*
2. ภาครัฐ	122	3.164	1.007		
3. นักสื่อสารมวลชน	105	3.327	0.855		
4. ประชาชนทั่วไป	179	3.238	0.935		
คู่ที่แตกต่างกัน	3	> 1			

*P<0.05

ในองค์ประกอบ “แหล่งที่มาของข้อมูลประเภทความคิดเห็นจากผู้ได้รับผลกระทบ” กลุ่มตัวอย่างมีความเห็นว่าข้อมูลประเภทความคิดเห็นสมควรจะมาจากแหล่งข่าวที่เป็นผู้ได้รับผลกระทบที่เป็นเจ้าหน้าที่รัฐระดับผู้ปฏิบัติการมากที่สุด เช่น เจ้าหน้าที่สาธารณสุขตำบล/อำเภอ/หมู่บ้าน รองลงมาคือ ผู้ที่ติดเชื้อหรือญาติของผู้ป่วยและผู้ที่เกี่ยวข้อง ประชาชนที่อาศัยอยู่ในพื้นที่แพร่ระบาด ผู้ประกอบการธุรกิจสัตว์ปีกและผลิตภัณฑ์จากสัตว์ปีกรายย่อย เช่น พ่อค้าแม่ค้า เจ้าของร้านอาหาร เจ้าของฟาร์มสัตว์ปีกขนาดเล็ก แรงงานในฟาร์ม ฯลฯ ผู้ประกอบการรายใหญ่ อาทิ ธุรกิจการเลี้ยงสัตว์ปีก ธุรกิจการส่งออกผลิตภัณฑ์จากสัตว์ปีก ธุรกิจอาหารที่เน้นสัตว์ปีกเป็นหลัก ธุรกิจการท่องเที่ยว ฯลฯ แหล่งข่าวภาครัฐหรือนักวิชาการที่ไม่เปิดเผยชื่อเนื่องจากเกรงผลกระทบ บริษัทผู้ผลิตยารักษาโรคและวัคซีน

“อยากให้สื่อไปสัมภาษณ์ชาวบ้านบ้างว่า เขามีความรู้สึกอย่างไรต่อมาตรการของรัฐบาล ตรงนี้น่าจะเป็นประโยชน์กับการแก้ปัญหา เพราะในการแก้ปัญหาถ้าภาครัฐถ้าดูแลเพียงฝ่ายเดียว ก็คงจะไม่จบทั้งหมด เพราะว่าเจ้าหน้าที่รัฐก็มีน้อย แต่ว่าคนที่จะมาช่วยดูแลกันในเรื่องปัญหาในพื้นที่ต่างๆ คือประชาชน ถ้าประชาชนให้ความร่วมมือ อย่าไปเชื่อข่าวลือต่างๆ มากมาย ผมคิดว่าปัญหาใช้หัดคนในบ้านเราจะบรรเทาเบาบางหรือหมดลงไป” (ชูโชค ทองตาล่วง, สัมภาษณ์ 4 เมษายน 2550)

(5.3) แหล่งที่มาของข้อมูลประเภท “วิเคราะห์สถานการณ์”

ผู้วิจัยวิเคราะห์องค์ประกอบด้วยโปรแกรมสำเร็จรูป โดยการคำนวณค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ระหว่างตัวแปร 15 ตัวโดยใช้สูตรของ Pearson's Product Moment Correlation เพื่อพิจารณาค่า KMO and Bartlett's test พบว่า ค่าดัชนี Kaiser-Meyer-Okin = 0.881 ซึ่งมากกว่า 0.5 และเข้าใกล้ 1 แสดงว่าข้อมูลเหมาะสมในการใช้เทคนิควิเคราะห์องค์ประกอบ และจากการทดสอบสมมติฐานด้วย Bartlett's test of sphericity ได้ค่า Significance = 0.000 ซึ่งน้อยกว่า 0.05 จึงปฏิเสธสมมติฐาน นั่นคือ เมทริกซ์สหสัมพันธ์ที่ได้ไม่เป็นเมทริกซ์เอกลักษณ์ แสดงว่า ตัวแปรต่างๆ มีความสัมพันธ์กัน จึงใช้ตัวแปรในการวิเคราะห์องค์ประกอบได้ทั้งหมด และเมื่อวิเคราะห์องค์ประกอบโดยวิธีองค์ประกอบหลัก หมุนแกนแบบอโรโธเนลด้วยวิธีแวนริแมกซ์ ได้ตัวแปรที่ไม่มีความสัมพันธ์กันและมีอิสระต่อกัน

จำนวน 15 ตัวแปร และองค์ประกอบที่มีค่าไอเกนมากกว่าหรือเท่ากับ 1.0 มีจำนวน 3 องค์ประกอบ สามารถอธิบายความแปรปรวนโดยรวมได้ร้อยละ 71.719 แต่เนื่องจากองค์ประกอบที่ 3 ไม่มีตัวแปรที่อธิบายขององค์ประกอบนั้นตั้งแต่ 3 ตัวขึ้นไป และบางตัวแปรในองค์ประกอบมีน้ำหนักองค์ประกอบ (Factor loading) ไม่ถึง 0.40 จึงตัดออกเหลือเพียง 2 องค์ประกอบ ซึ่งแต่ละองค์ประกอบมีค่าไอเกน 7.752 – 1.963 สามารถอธิบายความแปรปรวนได้ร้อยละ 51.682 – 13.084 และสามารถอธิบายความแปรปรวนโดยรวมได้ร้อยละ 64.767 ดังผลในตารางที่ 129

ตารางที่ 129 ค่าไอเกน ร้อยละของความแปรปรวน และร้อยละสะสมขององค์ประกอบหลักคุณค่าข้าวด้านแหล่งที่มาของข้อมูลประเภท “วิเคราะห์สถานการณ์” ในการเสนอข่าววิกฤตการณ์ใช้ห้วงนก

องค์ประกอบที่	ค่าไอเกน	ร้อยละของความแปรปรวน	ร้อยละสะสมของความแปรปรวน
1	7.752	51.682	51.682
2	1.963	13.084	64.767
3	1.043	6.953	71.719

เมื่อนำผลรวมของค่าเฉลี่ยในองค์ประกอบทั้ง 2 องค์ประกอบมาจัดลำดับและแปลความหมายผลรวมของค่าเฉลี่ยเพื่อแสดงระดับของควมมีคุณค่าสมควรเป็นข่าวขององค์ประกอบนั้นๆ พบว่า องค์ประกอบของข้อมูลและเรื่องราวในวิกฤตการณ์ใช้ห้วงนกด้านแหล่งที่มาของข้อมูลประเภท “วิเคราะห์สถานการณ์” เกี่ยวกับสถานการณ์ใช้ห้วงนก ได้แก่ องค์ประกอบที่ 1 “แหล่งที่มาของข้อมูลประเภทวิเคราะห์สถานการณ์จากผู้เชี่ยวชาญ” มีค่าคะแนนเฉลี่ยรวม 3.71 มีคุณค่าข้าวอยู่ในระดับมาก รองลงมาคือ องค์ประกอบที่ 2 “แหล่งที่มาของข้อมูลประเภทวิเคราะห์สถานการณ์จากสื่อมวลชน” มีค่าคะแนนเฉลี่ยรวม 3.22 มีคุณค่าข้าวอยู่ในระดับปานกลาง ดังผลในตารางต่อไปนี้

ตารางที่ 130 ลำดับค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานและระดับควมมีคุณค่าเป็นข่าวในองค์ประกอบด้านแหล่งที่มาของข้อมูลประเภท “วิเคราะห์สถานการณ์” ในการเสนอข่าววิกฤตการณ์ใช้ห้วงนก

ลำดับที่	องค์ประกอบด้านแหล่งที่มาของข้อมูลประเภทวิเคราะห์สถานการณ์	X	S.D.	ระดับควมมีคุณค่าเป็นข่าว
1	องค์ประกอบที่ 1 “แหล่งที่มาของข้อมูลประเภทวิเคราะห์สถานการณ์จากผู้เชี่ยวชาญ”	3.71	1.12	มาก
2	องค์ประกอบที่ 2 “แหล่งที่มาของข้อมูลประเภทวิเคราะห์สถานการณ์จากสื่อมวลชน”	3.22	1.14	ปานกลาง

โดยองค์ประกอบของคุณลักษณะการนำเสนอข้อมูลและเรื่องราวที่มีคุณค่าข้าวในวิกฤตการณ์ใช้ห้วงนกด้านแหล่งที่มาของข้อมูลประเภท “วิเคราะห์สถานการณ์” เกี่ยวกับสถานการณ์ใช้ห้วงนก มีรายละเอียดต่อไปนี้

องค์ประกอบที่ 1 “แหล่งที่มาของข้อมูลประเภทวิเคราะห์สถานการณ์จากผู้เชี่ยวชาญ”

องค์ประกอบที่ 1 บรรยายได้ด้วยตัวแปรจำนวน 4 ตัวแปร มีน้ำหนักองค์ประกอบมากที่สุดจนถึงน้อยที่สุด ตั้งแต่ 0.931 - 0.582 ตัวแปรที่มีค่าน้ำหนักองค์ประกอบสูงสุด 3 ลำดับแรกคือ ตัวแปรที่ 2 ผู้เชี่ยวชาญในแต่ละสาขาที่ประจำอยู่ในกระทรวงหรือหน่วยงานของรัฐที่เกี่ยวข้อง เช่น แพทย์ สัตว์แพทย์ สาธารณสุข ฯลฯ (0.931) ตัวแปรที่ 1 ผู้เชี่ยวชาญในแต่ละสาขาในสถาบันการศึกษา เช่น แพทย์ สัตว์แพทย์ สาธารณสุข ฯลฯ (0.901) ตัวแปรที่ 7 องค์การด้านวิทยาศาสตร์หรือสาธารณสุขระดับนานาชาติ เช่น องค์การอนามัยโลก (0.638) แหล่งของความแปรปรวนรวมขององค์ประกอบนี้เท่ากับ 1.963 คิดเป็นร้อยละ 13.084 ของความแปรปรวนทั้งหมด ซึ่งกลุ่มตัวแปรส่วนใหญ่อธิบายว่าแหล่งที่มาของข้อมูลประเภท “วิเคราะห์สถานการณ์” เกี่ยวกับสถานการณ์ใช้หวัดนกจะมีค่าควรเป็นข่าวได้ต้องมาจากผู้เชี่ยวชาญในแต่ละสาขาที่ประจำอยู่ในกระทรวงหรือหน่วยงานของรัฐที่เกี่ยวข้องและในสถาบันการศึกษารวมถึงองค์กรด้านวิทยาศาสตร์หรือสาธารณสุขระดับนานาชาติ ผู้วิจัยจึงตั้งชื่อองค์ประกอบด้านนี้ว่า “แหล่งที่มาของข้อมูลประเภทวิเคราะห์สถานการณ์จากผู้เชี่ยวชาญ” (ดูตารางน้ำหนักองค์ประกอบในภาคผนวก ค)

ผลรวมของค่าเฉลี่ยในองค์ประกอบนี้มีระดับคุณค่าความเป็นข่าวอยู่ในระดับมาก เมื่อนำตัวแปรทั้งหมดในองค์ประกอบนี้มาจัดลำดับค่าเฉลี่ยพบว่า ตัวแปรทั้ง 4 ตัวแปรที่มีค่าเฉลี่ยอยู่ระหว่าง 3.85 – 3.44 และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานอยู่ระหว่าง 1.18 - 1.09 ตัวแปรที่มีค่าเฉลี่ยมากที่สุดคือ ตัวแปรที่ 2 ผู้เชี่ยวชาญในแต่ละสาขาที่ประจำอยู่ในกระทรวงหรือหน่วยงานของรัฐที่เกี่ยวข้อง เช่น แพทย์ สัตว์แพทย์ สาธารณสุข ฯลฯ มีค่าคะแนนเฉลี่ย 3.85 รองลงมาคือ ตัวแปรที่ 1 ผู้เชี่ยวชาญในแต่ละสาขาในสถาบันการศึกษา เช่น แพทย์ สัตว์แพทย์ สาธารณสุข ฯลฯ มีค่าคะแนนเฉลี่ย 3.82 ส่วนตัวแปรที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุดคือ ตัวแปรที่ 3 เจ้าหน้าที่รัฐระดับปฏิบัติการ เช่น เจ้าหน้าที่สาธารณสุขตำบล/อำเภอ/หมู่บ้าน มีค่าคะแนนเฉลี่ย 3.44 ดังผลในตารางต่อไปนี้

ตารางที่ 131 ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานและระดับความมีคุณค่าเป็นข่าวขององค์ประกอบ “แหล่งที่มาของข้อมูลประเภทวิเคราะห์สถานการณ์จากผู้เชี่ยวชาญ”

ลำดับที่	ตัวแปรที่	ตัวแปร	X	S.D.	ระดับความมีคุณค่าเป็นข่าว
1	2	ผู้เชี่ยวชาญในแต่ละสาขาที่ประจำอยู่ในกระทรวงหรือหน่วยงานของรัฐที่เกี่ยวข้อง เช่น แพทย์ สัตว์แพทย์ สาธารณสุข ฯลฯ	3.85	1.11	มาก
2	1	ผู้เชี่ยวชาญในแต่ละสาขาในสถาบันการศึกษา เช่น แพทย์ สัตว์แพทย์ สาธารณสุข ฯลฯ	3.82	1.09	มาก
3	7	องค์กรด้านวิทยาศาสตร์หรือสาธารณสุขระดับนานาชาติ เช่น องค์การอนามัยโลก (WHO) สำนักงานโรคระบาดสัตว์ระหว่างประเทศ (OIE) ฯลฯ	3.72	1.18	มาก
4	3	เจ้าหน้าที่รัฐระดับปฏิบัติการ เช่น เจ้าหน้าที่สาธารณสุขตำบล/อำเภอ/หมู่บ้าน	3.44	1.09	ปานกลาง
รวม			3.71	1.12	มาก

เมื่อทดสอบความแตกต่างระหว่างค่าเฉลี่ยของกลุ่มตัวอย่างตามความเกี่ยวข้องกับวิกฤตการณ์พบว่า มีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญที่ระดับ 0.05 แสดงว่า กลุ่มตัวอย่างแต่ละกลุ่มประเมินระดับคุณค่าข่าวกับองค์ประกอบนี้แตกต่างกัน เมื่อนำมาทดสอบความแตกต่างรายคู่ตามวิธีของ Scheffé พบว่า กลุ่มนักสื่อสารมวลชนให้คุณค่าข่าวกับองค์ประกอบ “แหล่งที่มาของข้อมูลประเภทวิเคราะห์สถานการณ์จากผู้เชี่ยวชาญ” มากกว่ากลุ่มประชาชนทั่วไป ตามผลในตารางที่ 132

ตารางที่ 132 การเปรียบเทียบความแตกต่างในการประเมินระดับคุณค่าข่าวในองค์ประกอบ “แหล่งที่มาของข้อมูลประเภทวิเคราะห์สถานการณ์จากผู้เชี่ยวชาญ” ตามกลุ่มตัวอย่างที่มีความเกี่ยวข้องกับวิกฤตการณ์แตกต่างกัน

กลุ่มตัวอย่างที่มีความเกี่ยวข้องกับวิกฤตการณ์	องค์ประกอบ “แหล่งที่มาของข้อมูลประเภทวิเคราะห์สถานการณ์จากผู้เชี่ยวชาญ”				
	n	X	S.D.	F	P
1. ผู้เชี่ยวชาญด้านวิกฤตการณ์	102	3.659	0.909	3.404	0.018*
2. ภาครัฐ	122	3.668	1.023		
3. นักสื่อสารมวลชน	105	3.957	0.706		
4. ประชาชนทั่วไป	179	3.596	0.950		
คู่ที่แตกต่างกัน	3 > 4				

*P<0.05

ในองค์ประกอบ “แหล่งที่มาของข้อมูลประเภทวิเคราะห์สถานการณ์จากผู้เชี่ยวชาญ” สิ่งที่ถูกกลุ่มตัวอย่างมีความเห็นว่าสมควรเป็นข่าวในระดับมาก ได้แก่ ผู้เชี่ยวชาญในแต่ละสาขาที่ประจำอยู่ในกระทรวงหรือหน่วยงานของรัฐที่เกี่ยวข้อง เช่น แพทย์ สัตว์แพทย์ สาธารณสุข ฯลฯ รองลงมาได้แก่ ผู้เชี่ยวชาญในแต่ละสาขาในสถาบันการศึกษา เช่น แพทย์ สัตว์แพทย์ สาธารณสุข ฯลฯ และองค์กรด้านวิทยาศาสตร์หรือสาธารณสุขระดับนานาชาติ เช่น องค์การอนามัยโลก

องค์ประกอบที่ 2 “แหล่งที่มาของข้อมูลประเภทวิเคราะห์สถานการณ์จากสื่อมวลชน”

องค์ประกอบที่ 2 บรรยายได้ด้วยตัวแปรจำนวน 4 ตัวแปร มีน้ำหนักองค์ประกอบมากที่สุดจนถึงน้อยที่สุด ตั้งแต่ 0.842 - 0.423 ตัวแปรที่มีค่าน้ำหนักองค์ประกอบสูงสุด 3 ลำดับแรกคือ ตัวแปรที่ 14 การสังเกตการณ์ของสื่อมวลชนในประเทศ (0.842) ตัวแปรที่ 15 การสังเกตการณ์ของสื่อมวลชนจากสำนักข่าวต่างประเทศ (0.832) ตัวแปรที่ 6 องค์กรไม่แสวงหาผลกำไร (เอ็นจีโอ) หรือมูลนิธิต่างๆ ที่เกี่ยวข้องด้านสาธารณสุข (0.496) แหล่งของความแปรปรวนรวมขององค์ประกอบนี้เท่ากับ 7.752 คิดเป็นร้อยละ 51.682 ของความแปรปรวนทั้งหมด ซึ่งกลุ่มตัวแปรส่วนใหญ่อธิบายว่าแหล่งที่มาของข้อมูลประเภท “วิเคราะห์สถานการณ์” เกี่ยวกับสถานการณ์ใช้ห้วงอนจะมีความเป็นข่าวได้ต้องมาจากสื่อมวลชนทั้งในประเทศและต่างประเทศ ผู้วิจัยจึงตั้งชื่อองค์ประกอบด้านนี้ว่า “แหล่งที่มาของข้อมูลประเภทวิเคราะห์สถานการณ์จากสื่อมวลชน” (ดูตารางน้ำหนักองค์ประกอบในภาคผนวก ค)

ผลรวมของค่าเฉลี่ยในองค์ประกอบนี้มีระดับคุณค่าความเป็นชาวอยู่ในระดับปานกลาง เมื่อนำตัวแปรทั้งหมดในองค์ประกอบนี้มาจัดลำดับค่าเฉลี่ยพบว่า ตัวแปรทั้ง 4 ตัวแปรที่มีค่าเฉลี่ยอยู่ระหว่าง 3.31 – 3.10 และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานอยู่ระหว่าง 1.17 - 1.12 ตัวแปรที่มีค่าเฉลี่ยมากที่สุดคือ ตัวแปรที่ 14 การสังเกตการณ์ของสื่อมวลชนในประเทศ มีค่าคะแนนเฉลี่ย 3.31 รองลงมาคือ ตัวแปรที่ 6 องค์กรพัฒนาเอกชน (เอ็นจีโอ) หรือมูลนิธิต่างๆ ที่เกี่ยวข้องด้านสาธารณสุข มีค่าคะแนนเฉลี่ย 3.24 ส่วนตัวแปรที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุดคือ ตัวแปรที่ 11 แหล่งข่าวภาครัฐหรือนักวิชาการที่ไม่เปิดเผยชื่อเนื่องจากเกรงผลกระทบ มีค่าคะแนนเฉลี่ย 3.10 ดังผลในตารางต่อไปนี้

ตารางที่ 133 ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานและระดับความมีคุณค่าเป็นชาวขององค์ประกอบ “แหล่งที่มาของข้อมูลประเภทวิเคราะห์สถานการณ์จากสื่อมวลชน”

ลำดับที่	ตัวแปรที่	ตัวแปร	X	S.D.	ระดับความมีคุณค่าเป็นชาว
1	14	การสังเกตการณ์ของสื่อมวลชนในประเทศ	3.31	1.13	ปานกลาง
2	6	องค์กรพัฒนาเอกชน (เอ็นจีโอ) หรือมูลนิธิต่างๆ ที่เกี่ยวข้องด้านสาธารณสุข	3.24	1.12	ปานกลาง
3	15	การสังเกตการณ์ของสื่อมวลชนจากสำนักข่าวต่างประเทศ	3.24	1.15	ปานกลาง
4	11	แหล่งข่าวภาครัฐหรือนักวิชาการที่ไม่เปิดเผยชื่อเนื่องจากเกรงผลกระทบ	3.10	1.17	ปานกลาง
		รวม	3.22	1.14	ปานกลาง

เมื่อทดสอบความแตกต่างระหว่างค่าเฉลี่ยของกลุ่มตัวอย่างตามความเกี่ยวข้องกับวิกฤตการณ์พบว่า ไม่มี ความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญที่ระดับ 0.05 แสดงว่า กลุ่มตัวอย่างแต่ละกลุ่มประเมินระดับคุณค่าชาวกับ องค์ประกอบ “แหล่งที่มาของข้อมูลประเภทวิเคราะห์สถานการณ์จากสื่อมวลชน” ไม่แตกต่างกัน

ในองค์ประกอบ “แหล่งที่มาของข้อมูลประเภทวิเคราะห์สถานการณ์จากสื่อมวลชน” สิ่งทีกลุ่มตัวอย่างมีความเห็นว่าสมควรเป็นชาวในระดับปานกลางมากที่สุดคือ การสังเกตการณ์ของสื่อมวลชนในประเทศ รองลงมาคือ การสังเกตการณ์ของสื่อมวลชนจากสำนักข่าวต่างประเทศ องค์กรพัฒนาเอกชน (เอ็นจีโอ) หรือมูลนิธิต่างๆ ที่เกี่ยวข้องด้านสาธารณสุข รวมทั้งแหล่งข่าวภาครัฐหรือนักวิชาการที่ไม่เปิดเผยชื่อเนื่องจากเกรงผลกระทบ

สรุปผลการศึกษา “องค์ประกอบที่มีคุณค่าข่าวในวิกฤตการณ์ใช้หัตถ์นรก”

ผลการวิเคราะห์องค์ประกอบที่มีคุณค่าข่าวในวิกฤตการณ์ใช้หัตถ์นรกได้องค์ประกอบทั้งสิ้น 9 องค์ประกอบ มีจำนวนตัวแปรรวม 74 ตัวแปร โดยเรียงตามลำดับความสมควรเสนอเป็นข่าวจากมากไปน้อยได้ดังผลในตารางต่อไป

ตารางที่ 134 สรุปองค์ประกอบที่มีคุณค่าข่าวในวิกฤตการณ์ในวิกฤตการณ์ใช้หัตถ์นรก

ลำดับ ความสำคัญ	ชื่อองค์ประกอบ	จำนวน ตัวแปร	X	S.D.	ระดับความ มีคุณค่า เป็นข่าว
1	องค์ประกอบที่ 1 “องค์ความรู้เกี่ยวกับโรค”	16	3.64	1.15	มาก
2	องค์ประกอบที่ 2 “ความเสี่ยง”	8	3.64	1.17	มาก
3	องค์ประกอบที่ 3 “การแก้ไขปัญหของ ภาครัฐ”	9	3.61	1.09	มาก
4	องค์ประกอบที่ 4 “ปรากฏการณ์รายวัน”	6	3.58	1.29	มาก
5	องค์ประกอบที่ 5 “ภูมิปัญญาชาวบ้าน”	5	3.57	1.10	มาก
6	องค์ประกอบที่ 6 “การเยียวยา”	10	3.51	1.17	มาก
7	องค์ประกอบที่ 7 “ผลกระทบ”	10	3.38	1.11	ปานกลาง
8	องค์ประกอบที่ 8 “ภูมิหลังของโรคระบาด”	5	3.21	1.10	ปานกลาง
9	องค์ประกอบที่ 9 “ความขัดแย้ง”	7	2.91	1.11	ปานกลาง

สำหรับผลการวิเคราะห์องค์ประกอบความมีคุณค่าข่าวของคุณลักษณะการนำเสนอข้อมูลและเรื่องราวที่มีคุณค่าข่าวในวิกฤตการณ์ใช้หัตถ์นรกทั้งหมด 5 ด้าน ได้แก่ (1) ความรวดเร็วในการนำเสนอ (2) ระดับการให้รายละเอียดของข้อมูล (3) ระดับการมีหลักฐานอ้างอิง (4) ความเหมาะสมในการเป็นแหล่งข้อมูล และ (5) แหล่งที่มาของข้อมูลแต่ละประเภท แต่ละด้านมีรายละเอียดองค์ประกอบดังตารางต่อไปนี้

จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ตารางที่ 135 สรุปองค์ประกอบคุณลักษณะการนำเสนอที่มีคุณค่าข่าวในวิกฤตการณ์ใช้หัวหน้า

คุณลักษณะการนำเสนอ	องค์ประกอบด้านคุณลักษณะการนำเสนอ ที่มีคุณค่าข่าวในวิกฤตการณ์ใช้หัวหน้า		จำนวน ตัวแปร	X	S.D.	ระดับความ มีคุณค่า เป็นข่าว
(1) ความรวดเร็วในการ นำเสนอ	องค์ประกอบที่ 1 “ความรวดเร็วในการรายงานปรากฏการณ์รายวัน”		7	3.69	1.24	มาก
	องค์ประกอบที่ 2 “ความรวดเร็วในการเผยแพร่องค์ความรู้ของโรค”		8	3.56	1.17	มาก
(2) ระดับการให้ รายละเอียด	องค์ประกอบที่ 1 “การให้รายละเอียดของข้อมูลเกี่ยวกับการแพร่ระบาด”		4	3.79	1.21	มาก
	องค์ประกอบที่ 2 “การให้รายละเอียดของข้อมูลด้านการป้องกันตนเอง”		5	3.77	1.18	มาก
(3) ระดับการมีหลักฐาน อ้างอิง	องค์ประกอบ “การมีหลักฐานอ้างอิงของการระบาด”		10	3.85	1.16	มาก
(4) ความเหมาะสมใน การเป็นแหล่งข้อมูล	(4.1) นักวิชาการ	องค์ประกอบ “ความเหมาะสมเป็นแหล่งข้อมูลของนักวิชาการในทางการแพทย์และสาธารณสุข”	13	3.62	1.09	มาก
	(4.2) ภาครัฐ	องค์ประกอบ “ความเหมาะสมเป็นแหล่งข้อมูลของภาครัฐในด้านระบบการแพทย์และการ สาธารณสุขของประเทศ”	11	3.63	1.17	มาก
	(4.3) ประชาชนในพื้นที่	องค์ประกอบ “ความเหมาะสมเป็นแหล่งข้อมูลของประชาชนในพื้นที่แพร่ระบาดด้านการประเมิน ภาครัฐ”	5	3.64	1.11	มาก
	(4.4) ภาคธุรกิจ	องค์ประกอบ “ความเหมาะสมเป็นแหล่งข้อมูลของภาคธุรกิจในด้านการประเมินผลกระทบ”	5	3.52	1.13	มาก
(5) แหล่งที่มาของข้อมูล แต่ละประเภท	(5.1) ประเภท “ข้อเท็จจริง”	องค์ประกอบที่ 1 “แหล่งที่มาของข้อมูลประเภทข้อเท็จจริงจากผู้เชี่ยวชาญ”	6	3.71	1.11	มาก
		องค์ประกอบที่ 2 “แหล่งที่มาของข้อมูลประเภทข้อเท็จจริงจากผู้ได้รับผลกระทบ”	9	3.32	1.16	ปานกลาง
	(5.2) ประเภท “ความคิดเห็น”	องค์ประกอบที่ 1 “แหล่งที่มาของข้อมูลประเภทความคิดเห็นจากผู้เชี่ยวชาญ”	6	3.47	1.15	ปานกลาง
		องค์ประกอบที่ 2 “แหล่งที่มาของข้อมูลประเภทความคิดเห็นจากผู้ได้รับผลกระทบ”	7	3.24	1.19	ปานกลาง
	(5.3) ประเภท “การวิเคราะห์ สถานการณ์”	องค์ประกอบที่ 1 “แหล่งที่มาของข้อมูลประเภทวิเคราะห์สถานการณ์จากผู้เชี่ยวชาญ”	4	3.71	1.12	มาก
		องค์ประกอบที่ 2 “แหล่งที่มาของข้อมูลประเภทวิเคราะห์สถานการณ์จากสื่อมวลชน”	4	3.22	1.14	ปานกลาง

บทที่ 5

สรุปผลการวิจัย อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ

การศึกษาเรื่อง คุณค่าข่าวในภาวะวิกฤตทางสังคม มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาองค์ประกอบของหลักคุณค่าข่าวในภาวะวิกฤตทางสังคม และอันดับความสมควรเป็นข่าวขององค์ประกอบดังกล่าว โดยศึกษาในวิกฤตการณ์ในสังคมไทย 2 กรณีศึกษาคือ วิกฤตการณ์ความไม่สงบในสามจังหวัดชายแดนภาคใต้ และวิกฤตการณ์ใช้ห้วงตึก

ระเบียบวิธีวิจัยในการศึกษาใช้วิธีวิจัยเชิงคุณภาพพร้อมกับเชิงปริมาณ โดยใช้วิธีการเก็บรวบรวมข้อมูล 2 วิธี วิธีแรกเริ่มจากการสัมภาษณ์เจาะลึก (In-depth Interview) เพื่อรวบรวมคุณลักษณะของข้อมูลและเรื่องราวที่สมควรเป็นข่าวในวิกฤตการณ์ที่เป็นกรณีศึกษาจากผู้ให้ข้อมูลหลักที่มีความเกี่ยวข้องหรือบทบาทกับวิกฤตการณ์ กลุ่มผู้ให้ข้อมูลแต่ละกรณีศึกษาจะประกอบด้วยบุคคล 4 กลุ่มได้แก่ (1) ผู้เชี่ยวชาญด้านวิกฤตการณ์ ประกอบด้วยนักวิชาการในสาขาต่างๆ กลุ่มองค์กรพัฒนาเอกชน (เอ็นจีโอ) และมูลนิธิต่างๆ ฯลฯ (2) ภาครัฐ ประกอบด้วยข้าราชการ นักการเมือง และเจ้าหน้าที่ของรัฐ (3) นักสื่อสารมวลชน ประกอบด้วยนักวิชาการจากคณะนิเทศศาสตร์ และวารสารศาสตร์ในสถาบันการศึกษาต่างๆ รวมทั้งผู้ประกอบวิชาชีพด้านการสื่อข่าวของนักสื่อสารมวลชนต่างๆ และ (4) ประชาชนทั่วไป เป็นผู้ที่ได้รับผลกระทบทางตรงหรือทางอ้อมจากวิกฤตการณ์ในสังคมไทย โดยกลุ่มผู้ให้ข้อมูลเกี่ยวกับองค์ประกอบของข่าวในวิกฤตการณ์ความไม่สงบในสามจังหวัดชายแดนภาคใต้มีจำนวน 41 คน และในวิกฤตการณ์ใช้ห้วงตึกมีจำนวน 44 คน การวิเคราะห์ข้อมูลจากการสัมภาษณ์จะใช้วิธีการจัดกลุ่มเนื้อหาหลักที่มีความหมายสอดคล้องใกล้เคียงกัน (Common Theme) แล้วนำมาสร้างข้อคำถามที่จะประกอบเป็นหลักคุณค่าข่าวในภาวะวิกฤตการณ์ทางสังคมในแต่ละกรณีศึกษา

วิธีวิจัยต่อมาคือ การสำรวจ (Survey Research) โดยนำข้อคำถามเกี่ยวกับองค์ประกอบของหลักคุณค่าข่าวในภาวะวิกฤตการณ์ที่ได้จากการสัมภาษณ์เชิงลึกมารวบรวมข้อมูลเชิงปริมาณเพื่อนำมาวิเคราะห์องค์ประกอบโดยประชากรในการศึกษามีคุณลักษณะเดียวกันกับกลุ่มผู้ให้ข้อมูลในการสัมภาษณ์เชิงลึกคือ ผู้ที่มีความเกี่ยวข้องหรือบทบาทกับวิกฤตการณ์ กลุ่มตัวอย่างในการสำรวจในวิกฤตการณ์ความไม่สงบในสามจังหวัดชายแดนภาคใต้มีจำนวน 502 คนและวิกฤตการณ์ใช้ห้วงตึกจำนวน 508 คน รวมทั้งสิ้น 1,010 คน เครื่องมือที่ใช้ในการสำรวจได้แก่แบบสอบถาม หลังจากการเก็บรวบรวมข้อมูลแล้วจะวิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้โปรแกรม SPSS PC+ (Statistical Package for the Social Science) เพื่อวิเคราะห์สถิติเชิงพรรณนาและสถิติเชิงอ้างอิง ได้แก่ การวิเคราะห์องค์ประกอบเชิงสำรวจ (Exploratory Factor Analysis) และการวิเคราะห์ความแปรปรวนแบบทางเดียว (One-way Analysis of Variance หรือ ANOVA) โดยผลการศึกษสามารถสรุปและอภิปรายผลได้ดังนี้

สรุปผลการวิจัย

การวิจัยเรื่องคุณค่าข่าวในภาวะวิกฤตทางสังคมสามารถสรุปผลการศึกษานในแต่ละวิกฤตการณ์ได้ดังนี้

1. หลักคุณค่าข่าวในวิกฤตการณ์ความไม่สงบในสามจังหวัดชายแดนภาคใต้

ผลการศึกษาประกอบด้วยข้อมูล 3 ส่วน ได้แก่ ข้อมูลส่วนบุคคลของกลุ่มตัวอย่าง องค์ประกอบของข้อมูลที่มีคุณค่าความเป็นข่าวในวิกฤตการณ์ความไม่สงบในสามจังหวัดชายแดนภาคใต้ และองค์ประกอบด้านคุณลักษณะการนำเสนอที่มีคุณค่าความเป็นข่าวในวิกฤตการณ์ความไม่สงบในสามจังหวัดชายแดนภาคใต้ แต่ละส่วนสรุปผลการศึกษาได้ดังนี้

1.1 ข้อมูลส่วนบุคคลของกลุ่มตัวอย่างในวิกฤตการณ์ความไม่สงบในสามจังหวัดชายแดนภาคใต้

จากการศึกษาพบว่า กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่เป็นเพศหญิง มีอายุระหว่าง 15-25 ปีจำนวนมากที่สุด รองลงมาคือ อายุระหว่าง 26 - 35 ปี ส่วนมากมีการศึกษาระดับปริญญาตรี รองลงมาคือ มีการศึกษาระดับปริญญาโทหรือสูงกว่า กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่อาศัยอยู่ในเขตกรุงเทพมหานครและปริมณฑล

คุณลักษณะด้านอาชีพของกลุ่มตัวอย่างพบว่า กลุ่มตัวอย่างที่ 1 ซึ่งเป็นผู้เชี่ยวชาญด้านวิกฤตการณ์ ส่วนใหญ่เป็นนักวิชาการอยู่ในสาขารัฐศาสตร์ มนุษยศาสตร์ สังคมศาสตร์ และประวัติศาสตร์ กลุ่มตัวอย่างที่ 2 ซึ่งเป็นข้าราชการ นักการเมือง และเจ้าหน้าที่ของรัฐที่มีหน้าที่เกี่ยวข้อง ส่วนใหญ่มาจากกระทรวงยุติธรรม กระทรวงกลาโหม และกระทรวงมหาดไทย กลุ่มตัวอย่างที่ 3 เป็นนักสื่อสารมวลชน พบว่า กลุ่มตัวอย่างกลุ่มนี้เป็นผู้ประกอบวิชาชีพสื่อในทุกสาขา และกลุ่มตัวอย่างที่ 4 ผู้รับสาร พบว่า กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่ประกอบอาชีพนักเรียน/นักศึกษา รองลงมาคือ ประกอบอาชีพพนักงานบริษัทเอกชน

1.2 องค์ประกอบของข้อมูลที่มีคุณค่าความเป็นข่าวในวิกฤตการณ์ความไม่สงบในสามจังหวัดชายแดนภาคใต้

จากการวิเคราะห์องค์ประกอบด้วยวิธีองค์ประกอบหลัก หมุนแกนแบบอโรโทเนลด้วยวิธีแวกซ์ ได้ องค์ประกอบจำนวน 8 องค์ประกอบมีค่าไอเกนระหว่าง 28.471 – 2.153 สามารถอธิบายความแปรปรวนได้ร้อยละ 28.759 – 2.175 และสามารถอธิบายความแปรปรวนโดยรวมได้ร้อยละ 56.363 เมื่อจัดลำดับค่าเฉลี่ยรวมในแต่ละองค์ประกอบที่แสดงถึงระดับความมีคุณค่าเป็นข่าว พบว่า องค์ประกอบของข้อมูลและเรื่องราวในวิกฤตการณ์ความไม่สงบในสามจังหวัดชายแดนภาคใต้ที่มีคุณค่าเป็นข่าวมีจำนวน 8 องค์ประกอบเรียงลำดับจากค่ามีคุณค่าเป็นข่าวมากที่สุดไปน้อยที่สุด ดังนี้

(1) องค์ประกอบที่ 1 “การแก้ไขปัญหาของภาครัฐ” บรรยายได้ด้วยตัวแปรจำนวน 8 ตัวแปร มีระดับคุณค่าความเป็นข่าวอยู่ในระดับมาก ตัวแปรส่วนใหญ่อธิบายถึงบทบาทหน้าที่และการใช้อำนาจของภาครัฐในการแก้ไขจัดการปัญหาด้านต่างๆ อาทิ หน้าที่ในการแก้ไขปัญหาด้านความปลอดภัยในการดำรงชีวิต ปัญหาด้านการ

ครองชีพ ปัญหาด้านความเสมอภาคและยุติธรรมแก่ประชาชนในพื้นที่ ความช่วยเหลือแก่ผู้ที่ได้รับผลกระทบ ฯลฯ รวมถึงเรื่องนโยบายและการบังคับใช้กฎหมาย โดยกลุ่มนักสื่อสารมวลชนให้คุณค่าข่าวกับองค์ประกอบนี้มากกว่ากลุ่มผู้เชี่ยวชาญด้านวิกฤตการณ์ กลุ่มภาครัฐ รวมทั้งกลุ่มประชาชนทั่วไป

(2) องค์ประกอบที่ 2 “**ความสันติสุข**” บรรยายได้ด้วยตัวแปรจำนวน 10 ตัวแปร มีระดับคุณค่าความเป็นข่าวอยู่ในระดับมาก ตัวแปรส่วนใหญ่อธิบายถึงแนวคิดสันติวิธีที่ใช้ในการจัดการปัญหาความขัดแย้งในสังคม วิธีการต่างๆ ที่จะนำไปสู่การคลี่คลายปัญหา การเผยแพร่แนวคิดสันติวิธีและปัญหาของการนำสันติวิธีมาใช้ในพื้นที่ชายแดนใต้ รวมถึงการมีส่วนร่วมของสังคมไทยในการแก้ปัญหา โดยกลุ่มนักสื่อสารมวลชนให้คุณค่าข่าวกับองค์ประกอบ “ความสันติสุข” มากกว่ากลุ่มประชาชนทั่วไป

(3) องค์ประกอบที่ 3 “**การตรวจสอบ**” บรรยายได้ด้วยตัวแปรจำนวน 12 ตัวแปร มีระดับคุณค่าความเป็นข่าวอยู่ในระดับมาก ตัวแปรส่วนใหญ่อธิบายถึงความต้องการให้มีการตรวจสอบหน่วยงานของรัฐ องค์กรเอกชน และภาคประชาชนที่ปฏิบัติการในพื้นที่ อาทิ เจ้าหน้าที่ของรัฐ สื่อมวลชน ผู้ก่อการ ฯลฯ ซึ่งประเด็นที่ต้องการให้ตรวจสอบมีหลายด้าน อาทิ ด้านมนุษยธรรมและสิทธิมนุษยชน ด้านความชอบธรรมในการบริหารจัดการปัญหา ด้านข้อมูลข่าวสารที่ผิดพลาด (จากเจ้าหน้าที่รัฐและสื่อมวลชน) ตลอดจนการปฏิบัติการของเจ้าหน้าที่รัฐ โดยกลุ่มนักสื่อสารมวลชนให้คุณค่าข่าวกับองค์ประกอบด้านการตรวจสอบมากกว่ากลุ่มภาครัฐ

(4) องค์ประกอบที่ 4 “**ผลกระทบ**” บรรยายได้ด้วยตัวแปรจำนวน 11 ตัวแปร มีระดับคุณค่าความเป็นข่าวอยู่ในระดับปานกลาง ตัวแปรส่วนใหญ่อธิบายว่าข้อมูลหรือเรื่องราวที่สมควรเป็นข่าวควรจะเกี่ยวกับภูมิหลังและสภาพความเป็นอยู่ของบุคคลที่ได้รับผลกระทบจากปัญหาความไม่สงบ การเยียวยาทางจิตใจแก่ผู้ได้รับผลกระทบ โดยเฉพาะส่วนของเจ้าหน้าที่รัฐและประชาชนที่บาดเจ็บหรือเสียชีวิต ตลอดจนจนถึงการดำเนินชีวิตของครอบครัวบุคคลเหล่านี้ โดยกลุ่มนักสื่อสารมวลชนให้คุณค่าข่าวกับองค์ประกอบนี้มากกว่ากลุ่มผู้เชี่ยวชาญด้านวิกฤตการณ์ และกลุ่มประชาชนทั่วไป

(5) องค์ประกอบที่ 5 “**ความรู้สึก**” บรรยายได้ด้วยตัวแปรจำนวน 8 ตัวแปร มีระดับคุณค่าความเป็นข่าวอยู่ในระดับปานกลาง ตัวแปรส่วนใหญ่อธิบายถึงความรู้สึกและทัศนคติของบุคคลกลุ่มต่างๆ ที่มีต่อสถานการณ์ความไม่สงบที่เกิดขึ้น ต่อเจ้าหน้าที่รัฐ ต่อผู้ก่อความไม่สงบและแนวร่วมขบวนการ ต่อคนไทยมุสลิมในพื้นที่และในภูมิภาคอื่นๆ

(6) องค์ประกอบที่ 6 “**ปรากฏการณ์รายวัน**” บรรยายได้ด้วยตัวแปรจำนวน 5 ตัวแปร มีระดับคุณค่าความเป็นข่าวอยู่ในระดับปานกลาง ตัวแปรส่วนใหญ่อธิบายถึงลักษณะของเหตุการณ์รุนแรงที่เกิดขึ้นในแต่ละวัน เช่น การบาดเจ็บหรือเสียชีวิต การทำลายทรัพย์สิน การสร้างสถานการณ์ ตลอดจนการชุมนุมประท้วง โดยกลุ่มผู้เชี่ยวชาญด้านวิกฤตการณ์ให้คุณค่าข่าวกับองค์ประกอบนี้มากกว่ากลุ่มภาครัฐและกลุ่มประชาชนทั่วไป

(7) องค์ประกอบที่ 7 “**ภูมิหลังของวิกฤตการณ์**” บรรยายได้ด้วยตัวแปรจำนวน 6 ตัวแปร มีระดับคุณค่าความเป็นข่าวอยู่ในระดับปานกลาง ตัวแปรส่วนใหญ่อธิบายถึงข้อมูลหรือเรื่องราวเกี่ยวกับปัญหาความขัดแย้งด้านเชื้อชาติและศาสนาที่เคยเกิดขึ้นในอดีตในภูมิภาคต่างๆ ของประเทศไทยและในพื้นที่จังหวัดชายแดนภาคใต้ ปัจจัยที่คาดว่าจะมีส่วนเกี่ยวข้องกับสถานการณ์ความไม่สงบที่เกิดขึ้นในปัจจุบัน อาทิ ประวัติศาสตร์ ศาสนา วัฒนธรรม เชื้อชาติ ภาษา วิถีชีวิต ฯลฯ ตลอดจนอุดมการณ์ต่างๆ โดยกลุ่มผู้เชี่ยวชาญด้านวิกฤตการณ์ให้คุณค่าข่าวกับองค์ประกอบนี้มากกว่ากลุ่มประชาชนทั่วไป

(8) องค์ประกอบที่ 8 “**ความขัดแย้ง**” บรรยายได้ด้วยตัวแปรจำนวน 8 ตัวแปร มีระดับคุณค่าความเป็นข่าวอยู่ในระดับปานกลาง ตัวแปรส่วนใหญ่อธิบายถึงข้อมูลและเรื่องราวเกี่ยวกับความขัดแย้งต่างๆ ที่เกิดขึ้นทั้งความขัดแย้งเรื่องข้อเท็จจริงจากฝ่ายต่างๆ ความขัดแย้งในแนวคิดและวิถีปฏิบัติเพื่อแก้ปัญหา ความขัดแย้งระหว่างคนกลุ่มในพื้นที่ ฯลฯ ซึ่งความขัดแย้งเหล่านี้เกิดขึ้นระหว่างประชาชน ระหว่างองค์กรที่มีบทบาทเกี่ยวข้องกับปัญหาความไม่สงบ ตลอดจนสถาบันต่างๆ ในสังคม โดยกลุ่มผู้เชี่ยวชาญด้านวิกฤตการณ์และกลุ่มประชาชนทั่วไปให้คุณค่าข่าวกับองค์ประกอบด้านความขัดแย้งมากกว่ากลุ่มภาครัฐ

1.3 องค์ประกอบด้านคุณลักษณะการนำเสนอที่มีคุณค่าความเป็นข่าวในวิกฤตการณ์ความไม่สงบในสามจังหวัดชายแดนภาคใต้

คุณลักษณะการนำเสนอข้อมูลที่มีคุณค่าสมควรเป็นข่าวสามารถสรุปผลการศึกษาดังนี้

(1) **ความรวดเร็วในการนำเสนอ** มี 3 องค์ประกอบ รวมจำนวนตัวแปร 17 ตัวแปร

(1.1) องค์ประกอบที่ 1 “**ความรวดเร็วในการรายงานข่าวกิจกรรมที่สร้างกำลังใจ**” บรรยายได้ด้วยตัวแปรจำนวน 3 ตัวแปร มีคุณค่าความเป็นข่าวอยู่ในระดับมาก ตัวแปรส่วนใหญ่อธิบายถึงความรวดเร็วในการรายงานข้อมูลที่เป็นพระราชกรณียกิจของพระราชวงศ์ต่อผู้ที่ได้รับผลกระทบจากสถานการณ์ความไม่สงบ รวมถึงการเสนอข้อมูลที่เป็นกิจกรรมความเคลื่อนไหวของภาครัฐและประชาชนในการสร้างความกำลังใจและลดความตึงเครียดแก่ประชาชนในพื้นที่ โดยกลุ่มนักสื่อสารมวลชนให้คุณค่าข่าวกับองค์ประกอบนี้มากกว่าทุกกลุ่ม

(1.2) องค์ประกอบที่ 2 “**ความรวดเร็วในด้านการติดตามการบริหารงานของภาครัฐ**” บรรยายได้ด้วยตัวแปรจำนวน 8 ตัวแปร มีคุณค่าความเป็นข่าวอยู่ในระดับมาก ตัวแปรส่วนใหญ่อธิบายถึงความรวดเร็วในการแก้ไขความผิดพลาด เช่น ข้อมูลผิดพลาดในข่าวที่เสนอไปแล้ว การชี้แจงหรือแก้ไขความเข้าใจผิดเกี่ยวกับเหตุการณ์ที่เกิดขึ้นจากเจ้าหน้าที่รัฐหรือผู้เกี่ยวข้อง ฯลฯ รวมถึงความรวดเร็วในการเสนอข้อมูลที่เป็นการติดตามการบริหารงานของภาครัฐทั้งในด้านความต่อเนื่องในการดำเนินคดีกับผู้ที่ถูกจับกุมหรือความช่วยเหลือของภาครัฐต่อผู้ที่ได้รับผลกระทบ โดยกลุ่มนักสื่อสารมวลชนให้คุณค่าข่าวกับองค์ประกอบด้านนี้มากกว่ากลุ่มอื่นๆ

(1.3) องค์ประกอบที่ 3 “**ความรวดเร็วในด้านการรายงานปรากฏการณ์ร้ายวัน**” บรรยายได้ด้วยตัวแปรจำนวน 6 ตัวแปร มีคุณค่าความเป็นข่าวอยู่ในระดับมาก ตัวแปรส่วนใหญ่อธิบายถึงความรวดเร็วในการเสนอข้อมูลเหตุการณ์รุนแรงที่เกิดขึ้นร้ายวัน ทั้งการทำลายทรัพย์สิน การสร้างสถานการณ์ความไม่สงบ การบาดเจ็บและเสียชีวิต และการชุมนุมประท้วงของคนกลุ่มต่างๆ

(2) **ระดับการให้รายละเอียดของข้อมูล** มีองค์ประกอบรวม 3 องค์ประกอบ รวมจำนวน 24 ตัวแปร

(2.1) องค์ประกอบที่ 1 “**การให้รายละเอียดด้านแนวคิดสันติวิธีและมนุษยธรรม**” บรรยายได้ด้วยตัวแปรจำนวน 5 ตัวแปร ถูกประเมินว่าสมควรเสนอเป็นข่าวโดยให้รายละเอียดในระดับมาก ตัวแปรส่วนใหญ่อธิบายถึงประเด็นที่ต้องมีการพิจารณาในเรื่องระดับของการให้รายละเอียดของแนวคิดสันติวิธีและวิถีปฏิบัติ การดำเนินชีวิตของผู้ที่อาศัยอยู่ในพื้นที่ 3 จังหวัดชายแดนใต้ ทั้งด้านสภาพความเป็นอยู่ รวมถึงวิธีการปกป้องตนเองของคนในพื้นที่ ฯลฯ โดยกลุ่มนักสื่อสารมวลชนให้คุณค่าข่าวกับองค์ประกอบด้านนี้มากกว่ากลุ่มภาครัฐ และกลุ่มประชาชนทั่วไป

(2.2) องค์ประกอบที่ 2 “การให้รายละเอียดด้านการปฏิบัติงานของรัฐ” บรรยายได้ด้วยตัวแปรจำนวน 11 ตัวแปร ถูกประเมินว่าสมควรเสนอเป็นข่าวโดยให้รายละเอียดในระดับมาก ตัวแปรส่วนใหญ่อธิบายถึงประเด็นที่ต้องมีการพิจารณาในเรื่องระดับของการให้รายละเอียดของข้อมูล อาทิ นโยบายของรัฐในการแก้ปัญหา การปฏิบัติงานของเจ้าหน้าที่รัฐในการแก้ไขปัญหาให้กับคนในพื้นที่ ปัญหาในการบังคับใช้กฎหมายและการปฏิบัติงาน ตลอดจนการประเมินผลการปฏิบัติงานของเจ้าหน้าที่รัฐ

(2.3) องค์ประกอบที่ 3 “การให้รายละเอียดด้านปรากฏการณ์รายวัน” บรรยายได้ด้วยตัวแปรจำนวน 8 ตัวแปร ถูกประเมินว่าสมควรเสนอเป็นข่าวโดยให้รายละเอียดในระดับปานกลาง ตัวแปรส่วนใหญ่อธิบายถึงประเด็นที่ต้องมีการพิจารณาในเรื่องระดับของการให้รายละเอียดของข้อมูลในเหตุการณ์ความไม่สงบที่เกิดขึ้นในแต่ละวัน ทั้งสาเหตุและแรงจูงใจ รายละเอียดของความเสียหายและสถิติต่างๆ ฯลฯ

(3) ระดับการมีหลักฐานอ้างอิง มี 1 องค์ประกอบได้แก่ องค์ประกอบ “การมีหลักฐานอ้างอิงในการปฏิบัติหน้าที่ของเจ้าหน้าที่รัฐ” บรรยายได้ด้วยตัวแปรจำนวน 5 ตัวแปร ถูกประเมินว่าสมควรเสนอเป็นข่าวโดยมีหลักฐานอ้างอิงในระดับมาก ตัวแปรส่วนใหญ่อธิบายว่าข้อมูลที่สมควรเสนอเป็นข่าวได้นั้นต้องมีหลักฐานอ้างอิง โดยเฉพาะหากข้อมูลนั้นมาจากเจ้าหน้าที่ของรัฐ อาทิ หลักฐานเกี่ยวกับการจับกุมผู้ก่อความไม่สงบหรือแนวร่วม หลักฐานเกี่ยวกับปัญหาความเป็นธรรมในการปฏิบัติหน้าที่ หลักฐานทางนิติวิทยาศาสตร์ที่นำมาใช้ในพื้นที่ หลักฐานในเรื่องผลสำเร็จในการบริหารจัดการปัญหาในพื้นที่ ฯลฯ ถูกประเมินว่าสมควรเสนอเป็นข่าวโดยมีหลักฐานอ้างอิงในระดับมาก โดยกลุ่มนักสื่อสารมวลชนให้คุณค่าข่าวกับองค์ประกอบด้านนี้มากกว่ากลุ่มประชาชนทั่วไป

(4) ความเหมาะสมเป็นแหล่งข้อมูล ผลการศึกษาพบว่า

(4.1) ความเหมาะสมเป็นแหล่งข้อมูลของนักวิชาการ มี 1 องค์ประกอบ ได้แก่ องค์ประกอบที่ 1 “ความเหมาะสมเป็นแหล่งข้อมูลของนักวิชาการด้านองค์ความรู้” บรรยายได้ด้วยตัวแปรจำนวน 11 ตัวแปร มีคุณค่าความเป็นข่าวอยู่ในระดับปานกลาง ตัวแปรส่วนใหญ่อธิบายว่านักวิชาการเหมาะสมเป็นแหล่งข้อมูลในการประเมินและวิเคราะห์นโยบายของรัฐที่นำมาใช้ในการแก้ปัญหา สมควรเป็นแหล่งข้อมูลความรู้ทางวิชาการในสาขาต่างๆ ที่สามารถนำมาอธิบายสถานการณ์ที่เกิดขึ้นได้ รวมทั้งความรู้ที่เกี่ยวกับภูมิหลังของสถานการณ์ความไม่สงบที่เกิดขึ้นในปัจจุบันที่มีความเกี่ยวข้องกับประวัติศาสตร์ ศาสนา สถานการณ์ในต่างประเทศ และกลุ่มผลประโยชน์ต่างๆ ฯลฯ โดยกลุ่มผู้เชี่ยวชาญด้านวิกฤตการณ์และกลุ่มนักสื่อสารมวลชนให้คุณค่าข่าวกับองค์ประกอบนี้มากกว่ากลุ่มภาครัฐ

(4.2) ความเหมาะสมเป็นแหล่งข้อมูลของภาครัฐ มี 1 องค์ประกอบ ได้แก่ องค์ประกอบที่ 1 “ความเหมาะสมเป็นแหล่งข้อมูลของภาครัฐในด้านความคืบหน้าของสถานการณ์” บรรยายได้ด้วยตัวแปรจำนวน 10 ตัวแปร มีคุณค่าความเป็นข่าวอยู่ในระดับปานกลาง ตัวแปรส่วนใหญ่อธิบายว่าภาครัฐเหมาะสมเป็นแหล่งข้อมูลในประเด็นที่เกี่ยวกับความคืบหน้าของสถานการณ์ การวิเคราะห์สถานการณ์ในปัจจุบันและแนวโน้มในอนาคตเกี่ยวกับ สามจังหวัดชายแดนใต้ รายละเอียดของเหตุการณ์ก่อความไม่สงบที่เกิดขึ้นแต่ละครั้ง การวิเคราะห์สาเหตุหรือแรงจูงใจของการก่อความไม่สงบ รวมถึงการวิเคราะห์แนวโน้มของสถานการณ์ในอนาคต ฯลฯ

(4.3) **ความเหมาะสมเป็นแหล่งข้อมูลของประชาชนในพื้นที่** มี 2 องค์ประกอบ รวม 10 ตัวแปร ได้แก่

(4.3.1) องค์ประกอบที่ 1 **“ความเหมาะสมเป็นแหล่งข้อมูลของประชาชนในพื้นที่ด้านความเชื่อมั่นต่อรัฐ”** บรรยายได้ด้วยตัวแปรจำนวน 5 ตัวแปร มีคุณค่าความเป็นชาวอยู่ในระดับมาก ตัวแปรส่วนใหญ่อธิบายว่าประชาชนในพื้นที่เหมาะสมเป็นแหล่งข้อมูลในประเด็นการได้รับความช่วยเหลือจากภาครัฐต่อบุคคลและครอบครัวที่ได้รับผลกระทบ ความเชื่อมั่นของประชาชนในพื้นที่ต่อการจัดการปัญหาของภาครัฐ การแก้ปัญหาของภาครัฐในด้านต่างให้แก่ประชาชนในพื้นที่ รวมทั้งการประเมินประสิทธิผลการดำเนินนโยบายของภาครัฐ

(4.3.2) องค์ประกอบที่ 2 **“ความเหมาะสมเป็นแหล่งข้อมูลของประชาชนในพื้นที่ด้านปรากฏการณ์รายวัน”** บรรยายได้ด้วยตัวแปรจำนวน 5 ตัวแปร มีคุณค่าความเป็นชาวอยู่ในระดับมาก ตัวแปรส่วนใหญ่อธิบายว่าประชาชนในพื้นที่เหมาะสมเป็นแหล่งข้อมูลในด้านรายละเอียดของเหตุการณ์ก่อความไม่สงบที่เกิดขึ้นแต่ละครั้ง สาเหตุหรือแรงจูงใจในการก่อความไม่สงบ เหตุผลในการชุมนุมประท้วงของคนกลุ่มต่างๆ และเหตุผลในการใช้ความรุนแรงของผู้ก่อการ ฯลฯ โดยกลุ่มนักสื่อสารมวลชนให้คุณค่าชาวกับองค์ประกอบด้านนี้มากกว่ากลุ่มภาครัฐ

(4.4) **ความเหมาะสมเป็นแหล่งข้อมูลของผู้ก่อการและแนวร่วม** มี 1 องค์ประกอบ ได้แก่ องค์ประกอบ **“ความเหมาะสมเป็นแหล่งข้อมูลของผู้ก่อการและแนวร่วมด้านความชอบธรรมของภาครัฐ”** บรรยายได้ด้วยตัวแปรจำนวน 5 ตัวแปร มีคุณค่าความเป็นชาวอยู่ในระดับมาก ตัวแปรส่วนใหญ่อธิบายว่าผู้ก่อการและแนวร่วมเหมาะสมเป็นแหล่งข้อมูลในประเด็นการปฏิบัติหน้าที่ของเจ้าหน้าที่รัฐ โดยเฉพาะด้านที่ไม่ถูกต้องตามกฎหมายต่อคนกลุ่มต่างๆ ทั้งประชาชนในพื้นที่ ผู้ที่ถูกกล่าวหาว่าเป็นผู้ก่อการหรือแนวร่วม รวมทั้งข้อมูลสาเหตุหรือแรงจูงใจในการก่อความไม่สงบ ฯลฯ โดยกลุ่มนักสื่อสารมวลชนให้คุณค่าชาวกับองค์ประกอบด้านนี้มากกว่ากลุ่มภาครัฐ

(5) **แหล่งที่มาของข้อมูล** ประกอบด้วยประเภทของข้อมูลที่มีคุณค่าเป็นชาว ดังนี้

(5.1) **แหล่งที่มาของข้อมูลประเภท “ข้อเท็จจริง”** มี 3 องค์ประกอบ รวมจำนวน 19 ตัวแปร

(5.1.1) องค์ประกอบที่ 1 **“แหล่งที่มาของข้อมูลประเภทข้อเท็จจริงจากประชาชนในพื้นที่”** บรรยายได้ด้วยตัวแปรจำนวน 8 ตัวแปร มีคุณค่าความเป็นชาวอยู่ในระดับมาก ตัวแปรส่วนใหญ่อธิบายถึงแหล่งที่มาของการให้ข้อเท็จจริงที่เกิดขึ้นในจังหวัดชายแดนใต้ว่า แหล่งที่มาของข้อเท็จจริงที่เหมาะสมคือ ผู้นำชุมชน เจ้าหน้าที่ของรัฐในระดับปฏิบัติการ นักวิชาการมุสลิม นักวิชาการจากสถาบันการศึกษาในพื้นที่ นักการเมืองท้องถิ่น ฯลฯ โดยกลุ่มนักสื่อสารมวลชนให้คุณค่าชาวกับองค์ประกอบด้านนี้มากกว่ากลุ่มภาครัฐ

(5.1.2) องค์ประกอบที่ 2 **“แหล่งที่มาของข้อมูลประเภทข้อเท็จจริงจากผู้ก่อการและแนวร่วม”** บรรยายได้ด้วยตัวแปรจำนวน 5 ตัวแปร มีคุณค่าความเป็นชาวอยู่ในระดับปานกลาง ตัวแปรส่วนใหญ่อธิบายถึงแหล่งที่มาของการให้ข้อเท็จจริงที่เกิดขึ้นจังหวัดชายแดนใต้ว่า แหล่งที่มาของข้อเท็จจริงที่เหมาะสมคือ แนวร่วม ขบวนการ ผู้ก่อความไม่สงบ ขบวนการแบ่งแยกดินแดนที่ถูกจัดตั้งขึ้น รวมถึงแหล่งข่าวที่ไม่เปิดเผย โดยกลุ่มผู้เชี่ยวชาญด้านวิกฤตการณ์ กลุ่มนักสื่อสารมวลชน และกลุ่มประชาชนทั่วไปให้คุณค่าชาวกับองค์ประกอบด้านนี้มากกว่ากลุ่มภาครัฐ

(5.1.3) องค์ประกอบที่ 3 **“แหล่งที่มาของข้อมูลประเภทข้อเท็จจริงจากองค์กรกลาง”** บรรยายได้ด้วยตัวแปรจำนวน 6 ตัวแปร มีคุณค่าความเป็นชาวอยู่ในระดับปานกลาง ตัวแปรส่วนใหญ่อธิบายถึงแหล่งที่มาของการให้ข้อเท็จจริงที่เกิดขึ้นจังหวัดชายแดนใต้ว่า แหล่งที่มาของข้อเท็จจริงที่เหมาะสมคือ จากองค์กรระดับนานาชาติ ทั้ง

องค์กรเกี่ยวกับสิทธิมนุษยชน ศาสนา ตลอดจนคณะกรรมการอิสระและองค์กรพัฒนาเอกชน ฯลฯ โดยกลุ่มผู้เชี่ยวชาญด้านวิกฤตการณ์ให้คุณค่าข่าวกับองค์ประกอบด้านนี้มากกว่ากลุ่มภาครัฐ

(5.2) แหล่งที่มาของข้อมูลประเภท “ความคิดเห็น” มี 2 องค์ประกอบ รวมจำนวน 17 ตัวแปร ได้แก่

(5.2.1) องค์ประกอบที่ 1 “แหล่งที่มาของข้อมูลประเภทความคิดเห็นจากประชาชนในพื้นที่” บรรยายได้ด้วยตัวแปรจำนวน 11 ตัวแปร มีคุณค่าความเป็นข่าวอยู่ในระดับปานกลาง ตัวแปรส่วนใหญ่อธิบายถึงแหล่งที่มาของการให้ความคิดเห็นต่อสถานการณ์จังหวัดชายแดนใต้ว่า แหล่งที่มาของความคิดเห็นที่เหมาะสมคือ ผู้นำความคิดในชุมชนและผู้นำทางศาสนาในพื้นที่ ประชาชนที่เป็นคนไทยมุสลิม ข้าราชการท้องถิ่นในพื้นที่ เจ้าหน้าที่ของรัฐในระดับปฏิบัติการ ตลอดจนผู้บังคับบัญชาและเจ้าหน้าที่ของรัฐที่เป็นมุสลิม ฯลฯ โดยกลุ่มนักสื่อสารมวลชนให้คุณค่าข่าวกับองค์ประกอบด้านนี้มากกว่ากลุ่มภาครัฐ

(5.2.2) องค์ประกอบที่ 2 “แหล่งที่มาของข้อมูลประเภทความคิดเห็นจากองค์กรอิสระและองค์กรนานาชาติ” บรรยายได้ด้วยตัวแปรจำนวน 6 ตัวแปร มีคุณค่าความเป็นข่าวอยู่ในระดับปานกลาง ตัวแปรส่วนใหญ่อธิบายถึงแหล่งที่มาของการให้ความคิดเห็นต่อสถานการณ์จังหวัดชายแดนใต้ว่า แหล่งที่มาของความคิดเห็นที่เหมาะสมคือ องค์กรระดับนานาชาติ คณะกรรมการอิสระ องค์กรพัฒนาเอกชน (เอ็นจีโอ) องค์กรทางศาสนาในต่างประเทศ ฯลฯ โดยกลุ่มผู้เชี่ยวชาญด้านวิกฤตการณ์และกลุ่มนักสื่อสารมวลชนให้คุณค่าข่าวกับองค์ประกอบด้านนี้มากกว่ากลุ่มภาครัฐ

(5.3) แหล่งที่มาของข้อมูลประเภท “การวิเคราะห์สถานการณ์” มี 2 องค์ประกอบ รวมจำนวน 15 ตัวแปร ได้แก่

(5.3.1) องค์ประกอบที่ 1 “แหล่งที่มาของข้อมูลประเภทการวิเคราะห์สถานการณ์จากนักวิชาการและผู้บริหารประเทศ” บรรยายได้ด้วยตัวแปรจำนวน 7 ตัวแปร มีคุณค่าความเป็นข่าวอยู่ในระดับปานกลาง ตัวแปรส่วนใหญ่อธิบายถึงแหล่งที่มาของข้อมูลประเภทการวิเคราะห์สถานการณ์ความไม่สงบในจังหวัดชายแดนใต้ว่า แหล่งที่มาที่เหมาะสมของข้อมูลการวิเคราะห์สถานการณ์คือ นักวิชาการจากสถาบันการศึกษาในพื้นที่และนักวิชาการมุสลิม ผู้บริหารประเทศและข้าราชการระดับผู้บังคับบัญชา เจ้าหน้าที่ของรัฐในระดับปฏิบัติการ และนักการเมือง ฯลฯ โดยกลุ่มนักสื่อสารมวลชนให้คุณค่าข่าวกับองค์ประกอบด้านนี้มากกว่ากลุ่มภาครัฐ

(5.3.2) องค์ประกอบที่ 2 “แหล่งที่มาของข้อมูลประเภทการวิเคราะห์สถานการณ์จากสื่อมวลชนและองค์กรนานาชาติ” บรรยายได้ด้วยตัวแปรจำนวน 8 ตัวแปร มีคุณค่าความเป็นข่าวอยู่ในระดับปานกลาง ตัวแปรส่วนใหญ่อธิบายถึงแหล่งที่มาของข้อมูลประเภทการวิเคราะห์สถานการณ์ความไม่สงบในจังหวัดชายแดนใต้ว่า แหล่งที่เหมาะสมในการวิเคราะห์สถานการณ์คือ องค์กรสื่อในประเทศ แหล่งข่าวที่ไม่เปิดเผยชื่อเพื่อความปลอดภัย องค์กรทางศาสนาในต่างประเทศ องค์กรระดับนานาชาติ สำนักข่าวต่างประเทศ ฯลฯ โดยกลุ่มประชาชนทั่วไปให้คุณค่าข่าวกับองค์ประกอบด้านนี้มากกว่ากลุ่มภาครัฐ

2. หลักคุณค่าข่าวในวิกฤตการณ์ไข้หวัดนก

ผลการศึกษาประกอบด้วยข้อมูล 3 ส่วน ได้แก่ ข้อมูลส่วนบุคคลของกลุ่มตัวอย่าง องค์ประกอบของข้อมูลที่มีคุณค่าความเป็นข่าวในวิกฤตการณ์ไข้หวัดนก และองค์ประกอบด้านคุณลักษณะการนำเสนอที่มีคุณค่าความเป็นข่าวในวิกฤตการณ์ไข้หวัดนก แต่ละส่วนสรุปผลการศึกษาได้ดังนี้

2.1 ข้อมูลส่วนบุคคลของกลุ่มตัวอย่างในวิกฤตการณ์ไข้หวัดนก

กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่เป็นเพศหญิง มีอายุระหว่าง 26 - 35 ปี รองลงมาคือ อายุระหว่าง 15-25 ปี ส่วนมากมีการศึกษาระดับปริญญาตรี รองลงมาคือ มีการศึกษาระดับปริญญาโทหรือสูงกว่า กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่อาศัยอยู่ในเขตกรุงเทพมหานครและปริมณฑล

คุณลักษณะด้านอาชีพของกลุ่มตัวอย่างพบว่า กลุ่มตัวอย่างที่ 1 ซึ่งเป็นผู้เชี่ยวชาญด้านวิกฤตการณ์ ส่วนใหญ่เป็นนักวิชาการอยู่ในสาขาแพทยศาสตร์ พยาบาลศาสตร์ สัตวศาสตร์ สาธารณสุขศาสตร์ และจิตวิทยา กลุ่มตัวอย่างที่ 2 ซึ่งเป็นข้าราชการ นักการเมือง และเจ้าหน้าที่ของรัฐ ที่มีหน้าที่เกี่ยวข้อง ส่วนใหญ่มาจากข้าราชการ และเจ้าหน้าที่จากกรมควบคุมโรค กรมวิทยาศาสตร์การแพทย์ และกรมสนับสนุนบริการสุขภาพ (กระทรวงสาธารณสุข) กลุ่มตัวอย่างที่ 3 เป็นนักสื่อสารมวลชน พบว่า กลุ่มตัวอย่างกลุ่มนี้เป็นผู้ประกอบวิชาชีพสื่อในทุกสาขา และกลุ่มตัวอย่างที่ 4 ประชาชน พบว่า กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่ประกอบอาชีพนักเรียน/นักศึกษา รองลงมาคือ ประกอบอาชีพพนักงานบริษัทเอกชน

2.2 องค์ประกอบของข้อมูลที่มีคุณค่าความเป็นข่าวในวิกฤตการณ์ไข้หวัดนก

จากการวิเคราะห์องค์ประกอบด้วยวิธีองค์ประกอบหลัก หมุนแกนแบบอโรโทเนลด้วยวิธีแวนแมกซ์ ได้ องค์ประกอบจำนวน 9 องค์ประกอบ มีค่าไอเกน 48.047 – 1.629 สามสามารถอธิบายความแปรปรวนได้ร้อยละ 45.759 – 1.552 และสามารถอธิบายความแปรปรวนโดยรวมได้ร้อยละ 68.071 เมื่อจัดลำดับค่าเฉลี่ยรวมในแต่ละองค์ประกอบที่แสดงถึงระดับความมีคุณค่าเป็นข่าว พบว่า องค์ประกอบของข้อมูลและเรื่องราวในวิกฤตการณ์ไข้หวัดนกที่มีคุณค่าเป็นข่าวมีจำนวน 9 องค์ประกอบเรียงลำดับจากความมีคุณค่าเป็นข่าวมากที่สุดไปน้อยที่สุด ดังนี้

(1) องค์ประกอบที่ 1 “**องค์ความรู้เกี่ยวกับโรค**” บรรยายได้ด้วยจำนวน 16 ตัวแปร มีคุณค่าความเป็นข่าวอยู่ในระดับมาก ตัวแปรส่วนใหญ่อธิบายถึง ความรู้เกี่ยวกับอาการและพาหะของเชื้อไวรัสไข้หวัดนกที่นำมาสู่การติดเชื้อในสัตว์ปีกและคน ปัจจัยที่เกี่ยวข้องกับการระบาดของโรคไข้หวัดนกมาสู่คน ระดับภูมิคุ้มกันโรคไข้หวัดนกของมนุษย์ วิธีการที่จะควบคุมการแพร่ระบาด ฯลฯ

(2) องค์ประกอบที่ 2 “**ความเสี่ยง**” บรรยายได้ด้วยตัวแปรจำนวน 8 ตัวแปร มีคุณค่าความเป็นข่าวอยู่ในระดับมาก ตัวแปรส่วนใหญ่อธิบายถึงระบบเฝ้าระวังเรื่องการกลายพันธุ์ของเชื้อไข้หวัดนกของภาครัฐ สิ่งที่ยังชี้ว่าการกลายพันธุ์ของเชื้อไข้หวัดนก ปัจจัยที่จะส่งผลให้มีการกลายพันธุ์ ความพร้อมทางการแพทย์และสาธารณสุข

ของประเทศไทยในการป้องกันรักษาเมื่อได้รับเชื้อหรือหากเกิดการกลายพันธุ์ ยาและวัคซีนใช้หวัดนกกับการกลายพันธุ์ รวมทั้งความรู้เกี่ยวกับโรคอุบัติใหม่อื่นๆ ที่อาจจะเกิดขึ้นในอนาคต

(3) องค์ประกอบที่ 3 **“การแก้ไขปัญหามาตรฐานของภาครัฐ”** บรรยายได้ด้วยตัวแปรจำนวน 9 ตัวแปร มีคุณค่าความเป็นชาวอยู่ในระดับมาก ตัวแปรส่วนใหญ่อธิบายถึงความสามารถในการเฝ้าระวังและควบคุมสถานการณ์ของภาครัฐ นโยบายและมาตรการในการจัดการปัญหา กิจกรรมในการสร้างความมั่นใจในการบริโภคสัตว์ปีก ความร่วมมือในการจัดการปัญหาระหว่างหน่วยงานรัฐกับองค์กรต่างๆ ฯลฯ

(4) องค์ประกอบที่ 4 **“ปรากฏการณ์รายวัน”** บรรยายได้ด้วยตัวแปรจำนวน 6 ตัวแปร มีคุณค่าความเป็นชาวอยู่ในระดับมาก ตัวแปรส่วนใหญ่อธิบายถึงเหตุการณ์เกี่ยวกับการพบคนหรือสัตว์ปีกที่ติดเชื้อ การพบพื้นที่ระบาดหรือพื้นที่เสี่ยง การกำจัดและทำลายสัตว์ปีกที่สงสัยว่าติดเชื้อ ใช้หวัดนกตลอดจนกิจกรรมรณรงค์การบริโภคสัตว์ปีก ซึ่งเกิดขึ้นในลักษณะรายวัน

(5) องค์ประกอบที่ 5 **“ภูมิปัญญาชาวบ้าน”** บรรยายได้ด้วยตัวแปรจำนวน 5 ตัวแปร มีคุณค่าความเป็นชาวอยู่ในระดับมาก ตัวแปรส่วนใหญ่อธิบายถึงภูมิปัญญาของชาวบ้านในการรักษาสุขภาพจากการแพร่ระบาดของโรคใช้หวัดนกและการจัดการกับเชื้อโรคประจำถิ่นทั้งในคนและสัตว์ ภูมิปัญญาในการเลี้ยงสัตว์ปีกให้ปลอดภัยจากการติดเชื้อใช้หวัดนก

(6) องค์ประกอบที่ 6 **“การเยียวยา”** บรรยายได้ด้วยตัวแปรจำนวน 10 ตัวแปร มีคุณค่าความเป็นชาวอยู่ในระดับมาก ตัวแปรส่วนใหญ่อธิบายถึงข้อมูลเกี่ยวกับยารักษาโรคและวัคซีนใช้หวัดนก ทั้งในด้านความรู้และผลกระทบของการใช้วัคซีน ความเหมาะสมในการใช้วัคซีนกับสถานการณ์แพร่ระบาด การพัฒนาสายพันธุ์ของเชื้อใช้หวัดนกกับประสิทธิภาพของวัคซีนในวงการแพทย์ปัจจุบัน และกระบวนการบริหารจัดการยาและวัคซีนของภาครัฐ ฯลฯ

(7) องค์ประกอบที่ 7 **“ผลกระทบ”** บรรยายได้ด้วยตัวแปรจำนวน 10 ตัวแปร มีคุณค่าความเป็นชาวอยู่ในระดับปานกลาง ตัวแปรส่วนใหญ่อธิบายถึงผลกระทบและปัญหาต่อผู้บริโภคทั้งด้านการบริโภคสัตว์ปีกและสุขภาพจิต ต่อผู้ประกอบการรายย่อยและผู้ประกอบธุรกิจส่งออกสัตว์ปีกและผลิตภัณฑ์จากสัตว์ปีก ตลอดจนสถิติต่างๆ ที่แสดงถึงผลของการแพร่ระบาด

(8) องค์ประกอบที่ 8 **“ภูมิหลังของโรคระบาด”** บรรยายได้ด้วยตัวแปรจำนวน 5 ตัวแปร มีคุณค่าความเป็นชาวอยู่ในระดับปานกลาง ตัวแปรส่วนใหญ่อธิบายถึงประวัติและผลกระทบจากการระบาดของโรคใช้หวัดนก และโรคเกี่ยวกับสัตว์ปีกอื่นๆ ที่เคยเกิดขึ้นในประเทศไทยและในต่างประเทศ ประวัติและผลกระทบจากโรคระบาดอื่นๆ เช่น โรคไข้หวัดใหญ่ กาฬโรค โรคซาร์ส โรคแอนแทรกซ์ ฯลฯ ทั้งในคนและในสัตว์ที่เคยเกิดขึ้นในประเทศไทยและต่างประเทศ

(9) องค์ประกอบที่ 9 **“ความขัดแย้ง”** บรรยายได้ด้วยตัวแปรจำนวน 5 ตัวแปร มีคุณค่าความเป็นชาวอยู่ในระดับปานกลาง ตัวแปรส่วนใหญ่อธิบายถึงความขัดแย้งเรื่องของแนวคิดและมาตรการในการแก้ปัญหาของภาครัฐ ความขัดแย้งเรื่องของความรู้ทางวิชาการเกี่ยวกับเชื้อใช้หวัดนก ฯลฯ ซึ่งความขัดแย้งเหล่านี้เกิดขึ้นระหว่างกลุ่มผู้เลี้ยงสัตว์ปีกกับภาครัฐ ระหว่างหน่วยงานภาครัฐด้วยกันเอง ระหว่างผู้เชี่ยวชาญในสาขาเดียวกันและต่างสาขากัน ระหว่างเจ้าหน้าที่รัฐกับเกษตรกรในพื้นที่ ระหว่างกลุ่มผู้เลี้ยงสัตว์ปีกประเภทต่างๆ ฯลฯ

2.3 องค์ประกอบด้านคุณลักษณะการนำเสนอที่มีคุณค่าความเป็นข่าวในวิกฤตการณ์ไข้หวัดนก

คุณลักษณะการนำเสนอข้อมูลที่เหมาะสมเสนอเป็นข่าวในวิกฤตการณ์ไข้หวัดนกมีองค์ประกอบดังนี้

(1) **ความรวดเร็วในการนำเสนอ** มี 2 องค์ประกอบ รวมจำนวนตัวแปร 20 ตัวแปร ได้แก่

(1.1) องค์ประกอบที่ 1 “**ความรวดเร็วในการรายงานปรากฏการณ์รายวัน**” บรรยายได้ด้วยตัวแปรจำนวน 7 ตัวแปร มีคุณค่าความเป็นข่าวอยู่ในระดับมาก ตัวแปรส่วนใหญ่อธิบายถึงความรวดเร็วในการเสนอข้อมูลเมื่อพบการพบพื้นที่เกิดการระบาดหรือพื้นที่เสี่ยง พบสัตว์ปีกและบุคคลที่สงสัยว่าติดเชื้อหรือเสียชีวิตจากเชื้อไข้หวัดนก การพบพื้นที่เกิดการระบาดหรือพื้นที่เสี่ยง การกำจัดและทำลายสัตว์ปีกที่สงสัยว่าติดเชื้อไข้หวัดนก โดยกลุ่มนักสื่อสารมวลชนให้คุณค่าข่าวกับองค์ประกอบด้านนี้มากกว่ากลุ่มอื่นๆ

(1.2) องค์ประกอบที่ 2 “**ความรวดเร็วในการเผยแพร่องค์ความรู้ของโรค**” บรรยายได้ด้วยตัวแปรจำนวน 8 ตัวแปร มีคุณค่าความเป็นข่าวอยู่ในระดับมาก ตัวแปรส่วนใหญ่อธิบายถึงความรวดเร็วในการรายงานข่าวเกี่ยวกับความรู้เกี่ยวกับพาหะของโรคและอาการติดเชื้อไข้หวัดนก ประเด็นที่สังคมเข้าใจผิดเกี่ยวกับเชื้อไข้หวัดนก การใช้วัคซีน การคาดการณ์การแพร่ระบาดของโรคในแต่ละฤดูกาล ตลอดจนข้อมูลสถานการณ์ปัจจุบันของการแพร่ระบาดเชื้อไข้หวัดนกจากวงการวิทยาศาสตร์หรือสาธารณสุขนานาชาติ โดยกลุ่มนักสื่อสารมวลชนให้คุณค่าข่าวกับองค์ประกอบนี้มากกว่ากลุ่มผู้เชี่ยวชาญด้านวิกฤตการณ์ และกลุ่มประชาชนทั่วไป

(2) **ระดับของการให้รายละเอียด** มี 2 องค์ประกอบ รวมจำนวนตัวแปร 13 ตัวแปร ได้แก่

(2.1) องค์ประกอบที่ 1 “**การให้รายละเอียดของข้อมูลเกี่ยวกับการแพร่ระบาด**” บรรยายได้ด้วยตัวแปรจำนวน 4 ตัวแปร ถูกประเมินว่าสมควรเสนอเป็นข่าวโดยให้รายละเอียดในระดับมาก ตัวแปรส่วนใหญ่อธิบายถึงประเด็นที่ต้องมีการพิจารณาในเรื่องระดับของการให้รายละเอียดของข้อมูล อาทิ การพบพื้นที่เกิดการระบาดหรือพื้นที่เสี่ยง การพบสัตว์ปีกและบุคคลที่สงสัยว่าติดเชื้อหรือเสียชีวิตจากเชื้อไข้หวัดนก การกำจัดและทำลายสัตว์ปีก ฯลฯ

(2.2) องค์ประกอบที่ 2 “**การให้รายละเอียดของข้อมูลด้านการป้องกันตนเอง**” บรรยายได้ด้วยตัวแปรจำนวน 9 ตัวแปร ถูกประเมินว่าสมควรเสนอเป็นข่าวโดยให้รายละเอียดในระดับมาก ตัวแปรส่วนใหญ่อธิบายถึงประเด็นที่ต้องมีการพิจารณาในเรื่องระดับของการให้รายละเอียดของข้อมูล อาทิ รายละเอียดเกี่ยวกับพาหะของโรคและอาการที่บ่งบอกถึงการติดเชื้อ ค่าชี้แนะในการป้องกันการติดเชื้อสำหรับคนแต่ละกลุ่ม ประเด็นที่สังคมเข้าใจผิดเกี่ยวกับเชื้อไวรัสไข้หวัดนก ผลทางบวกและทางลบของการใช้วัคซีนไข้หวัดนกในสัตว์ปีก การเตือนภัยจากองค์การสาธารณสุขระดับนานาชาติ พฤติกรรมการสัมผัสสัตว์ของบุคคลที่ทำให้ได้รับเชื้อหรือเสียชีวิตจากเชื้อไข้หวัดนก

(3) **ระดับการมีหลักฐานอ้างอิง** มี 1 องค์ประกอบได้แก่ องค์ประกอบ “**การมีหลักฐานอ้างอิงของการระบาด**” บรรยายได้ด้วยตัวแปรจำนวน 10 ตัวแปร ถูกประเมินว่าสมควรเสนอเป็นข่าวโดยมีหลักฐานอ้างอิงในระดับมาก ตัวแปรส่วนใหญ่อธิบายถึงการมีหลักฐานอ้างอิงเกี่ยวกับการพบพื้นที่ระบาด การพบคนหรือสัตว์ปีกที่ติดเชื้อ ผลของการใช้วัคซีน รวมถึงการกลายพันธุ์ของเชื้อโรค โดยกลุ่มนักสื่อสารมวลชนให้คุณค่าข่าวกับองค์ประกอบด้านนี้มากกว่ากลุ่มประชาชนทั่วไป

(4) ความเหมาะสมเป็นแหล่งข้อมูล พบผลการศึกษาดังนี้

(4.1) ความเหมาะสมเป็นแหล่งข้อมูลของนักวิชาการ มี 1 องค์ประกอบได้แก่ องค์ประกอบ “ความเหมาะสมเป็นแหล่งข้อมูลของนักวิชาการในทางการแพทย์และสาธารณสุข” บรรยายได้ด้วยตัวแปรจำนวน 13 ตัวแปร มีคุณค่าความเป็นข่าวอยู่ในระดับมาก ตัวแปรส่วนใหญ่อธิบายว่านักวิชาการเหมาะสมเป็นแหล่งข้อมูลในประเด็นที่เกี่ยวกับผลการศึกษาเกี่ยวกับการใช้ยาต้านไวรัสและวัคซีนไขหวัดนก ผลการวิจัยเกี่ยวกับโรคไขหวัดนกในทุกมิติ ความรู้เชิงวิชาการและการวิเคราะห์สถานการณ์ อาทิ ปัจจัยที่เกี่ยวข้องกับการระบาดของโรคไขหวัดนกมาสู่คน และวิธีการเลี้ยงสัตว์ปีกกับโอกาสในการติดเชื้อ ฯลฯ โดยกลุ่มนักสื่อสารมวลชนให้คุณค่าข่าวกับองค์ประกอบนี้มากกว่ากลุ่มประชาชนทั่วไป

(4.2) ความเหมาะสมเป็นแหล่งข้อมูลของภาครัฐ มี 1 องค์ประกอบได้แก่ องค์ประกอบ “ความเหมาะสมเป็นแหล่งข้อมูลของภาครัฐในด้านระบบการแพทย์และการสาธารณสุขของประเทศ” บรรยายได้ด้วยตัวแปรจำนวน 11 ตัวแปร มีคุณค่าความเป็นข่าวอยู่ในระดับมาก ตัวแปรส่วนใหญ่อธิบายว่าภาครัฐเหมาะสมเป็นแหล่งข้อมูลในประเด็นที่เกี่ยวกับความพร้อมทางการแพทย์และการสาธารณสุข มาตรฐานทางการแพทย์และการกำกับดูแล ข้อมูลในการใช้ยาต้านไวรัสและวัคซีนไขหวัดนก แนวโน้มของการกลายพันธุ์ ฯลฯ

(4.3) ความเหมาะสมเป็นแหล่งข้อมูลของประชาชนในพื้นที่แพร่ระบาด มี 1 องค์ประกอบได้แก่ องค์ประกอบ “ความเหมาะสมเป็นแหล่งข้อมูลของประชาชนในพื้นที่แพร่ระบาดด้านการประเมินภาครัฐ” บรรยายได้ด้วยตัวแปรจำนวน 5 ตัวแปร มีคุณค่าความเป็นข่าวอยู่ในระดับมาก ตัวแปรส่วนใหญ่อธิบายว่าประชาชนในพื้นที่เหมาะสมเป็นแหล่งข้อมูลในประเด็นการประเมินระดับความเชื่อมั่นต่อการแก้ปัญหาของภาครัฐ ความเหมาะสมของการชดเชยความเสียหายจากการกำจัดสัตว์ปีก ประสิทธิภาพของการดำเนินนโยบายของภาครัฐ ตลอดจนความสามารถในการควบคุมสถานการณ์แพร่ระบาดของภาครัฐ

(4.4) ความเหมาะสมเป็นแหล่งข้อมูลของภาคธุรกิจ มี 1 องค์ประกอบได้แก่ องค์ประกอบ “ความเหมาะสมเป็นแหล่งข้อมูลของภาคธุรกิจในด้านการประเมินผลกระทบ” บรรยายได้ด้วยตัวแปรจำนวน 5 ตัวแปร มีคุณค่าความเป็นข่าวอยู่ในระดับมาก ตัวแปรส่วนใหญ่อธิบายว่าภาคธุรกิจเหมาะสมเป็นแหล่งข้อมูลในด้านการประเมิน อาทิ การวิเคราะห์มูลค่าผลกระทบและการชดเชยความเสียหาย การทำงานของเจ้าหน้าที่รัฐ ผลสำเร็จของการดำเนินนโยบายของภาครัฐ รวมถึงประเมินทางเลือกต่างๆ ในการจัดการกับสัตว์ปีกที่สงสัยว่าติดเชื้อ

(5) แหล่งที่มาของข้อมูล ประกอบด้วยประเภทของข้อมูลที่มีคุณค่าเป็นข่าว ดังนี้

(5.1) แหล่งที่มาของข้อมูลประเภท “ข้อเท็จจริง” เกี่ยวกับสถานการณ์ไขหวัดนก มี 2 องค์ประกอบรวมจำนวน 15 ตัวแปร ได้แก่

(5.1.1) องค์ประกอบที่ 1 “แหล่งที่มาของข้อมูลประเภทข้อเท็จจริงจากผู้เชี่ยวชาญ” บรรยายได้ด้วยตัวแปรจำนวน 6 ตัวแปร มีคุณค่าความเป็นข่าวอยู่ในระดับมาก ตัวแปรส่วนใหญ่อธิบายว่าแหล่งที่มาของข้อมูลประเภท “ข้อเท็จจริง” เกี่ยวกับสถานการณ์ไขหวัดนกจะมีค่าควรเป็นข่าวได้ต้องมาจากผู้เชี่ยวชาญด้านการแพทย์ สัตว์แพทย์ สาธารณสุข ฯลฯ ทั้งที่อยู่ในสถาบันการศึกษาและที่ประจำอยู่ในกระทรวงหรือหน่วยงานของรัฐที่เกี่ยวข้อง องค์การด้านวิทยาศาสตร์หรือสาธารณสุขระดับประเทศและนานาชาติ จากเจ้าหน้าที่รัฐระดับปฏิบัติการ รวมทั้งองค์การพัฒนาเอกชนหรือมูลนิธิต่างๆ ที่เกี่ยวข้องด้านสาธารณสุข โดยกลุ่มนักสื่อสารมวลชนให้คุณค่าข่าวกับองค์ประกอบด้านแหล่งที่มาของข้อมูลประเภทข้อเท็จจริงจากผู้เชี่ยวชาญมากกว่ากลุ่มประชาชนทั่วไป

(5.1.2) องค์ประกอบที่ 2 “แหล่งที่มาของข้อมูลประเภทข้อเท็จจริงจากผู้ได้รับผลกระทบ” บรรยายได้ด้วยตัวแปรจำนวน 9 ตัวแปร มีคุณค่าความเป็นข่าวอยู่ในระดับปานกลาง ตัวแปรส่วนใหญ่อธิบายว่าแหล่งที่มาของข้อมูลประเภท “ข้อเท็จจริง” เกี่ยวกับสถานการณ์ใช้หัตถ์จะมีค่าควรเป็นข่าวได้ต้องมาจากผู้ได้รับผลกระทบ ได้แก่ ประชาชนที่อาศัยอยู่ในพื้นที่แพร่ระบาด ผู้ที่ติดเชื้อหรือญาติของผู้ป่วยและผู้เสียชีวิต ผู้ประกอบการธุรกิจสัตว์ปีกและผลิตภัณฑ์จากสัตว์ปีกรายย่อย และผู้ประกอบการรายใหญ่ โดยกลุ่มภาครัฐ กลุ่มนักสื่อสารมวลชน และกลุ่มประชาชนทั่วไปให้คุณค่าข่าวกับองค์ประกอบนี้มากกว่ากลุ่มผู้เชี่ยวชาญด้านวิกฤตการณ์

(5.2) แหล่งที่มาของข้อมูลประเภท “ความคิดเห็น” เกี่ยวกับสถานการณ์ใช้หัตถ์ มี 2 องค์ประกอบรวมจำนวน 15 ตัวแปร ได้แก่

(5.2.1) องค์ประกอบที่ 1 “แหล่งที่มาของข้อมูลประเภทความคิดเห็นจากผู้เชี่ยวชาญ” บรรยายได้ด้วยตัวแปรจำนวน 6 ตัวแปร มีคุณค่าความเป็นข่าวอยู่ในระดับปานกลาง ตัวแปรส่วนใหญ่อธิบายว่าแหล่งที่มาของข้อมูลประเภท “ความคิดเห็น” เกี่ยวกับสถานการณ์ใช้หัตถ์จะมีค่าควรเป็นข่าวได้ต้องมาจากผู้เชี่ยวชาญด้านการแพทย์ สัตวแพทย์ สาธารณสุข ฯลฯ ทั้งที่อยู่ในสถาบันการศึกษาและที่ประจำอยู่ในกระทรวงหรือหน่วยงานของรัฐที่เกี่ยวข้อง รวมถึงองค์กรด้านวิทยาศาสตร์หรือสาธารณสุขระดับนานาชาติ โดยกลุ่มนักสื่อสารมวลชนให้คุณค่าข่าวกับองค์ประกอบนี้มากกว่ากลุ่มผู้เชี่ยวชาญด้านวิกฤตการณ์ และกลุ่มประชาชนทั่วไป

(5.2.2) องค์ประกอบที่ 2 “แหล่งที่มาของข้อมูลประเภทความคิดเห็นจากผู้ได้รับผลกระทบ” บรรยายได้ด้วยตัวแปรจำนวน 7 ตัวแปร มีคุณค่าความเป็นข่าวอยู่ในระดับปานกลาง ตัวแปรส่วนใหญ่อธิบายว่าแหล่งที่มาของข้อมูลประเภท “ความคิดเห็น” เกี่ยวกับสถานการณ์ใช้หัตถ์จะมีค่าควรเป็นข่าวได้ต้องมาจากสองฝ่ายคือ เจ้าหน้าที่รัฐระดับปฏิบัติการและผู้บริหารของกระทรวงที่เกี่ยวข้อง อีกฝ่ายหนึ่งคือ ผู้ได้รับผลกระทบ ได้แก่ ผู้ประกอบการธุรกิจสัตว์ปีกและผลิตภัณฑ์จากสัตว์ปีกรายใหญ่และรายย่อย ประชาชนที่อาศัยอยู่ในพื้นที่แพร่ระบาด ผู้ที่ติดเชื้อหรือญาติของผู้ป่วยและผู้เสียชีวิต โดยกลุ่มนักสื่อสารมวลชนให้คุณค่าข่าวกับองค์ประกอบด้านแหล่งที่มาของข้อมูลประเภทความคิดเห็นจากผู้ได้รับผลกระทบและภาครัฐมากกว่ากลุ่มผู้เชี่ยวชาญด้านวิกฤตการณ์

(5.3) แหล่งที่มาของข้อมูลประเภท “วิเคราะห์สถานการณ์” เกี่ยวกับสถานการณ์ใช้หัตถ์ มี 2 องค์ประกอบ รวมจำนวน 10 ตัวแปร ได้แก่

(5.3.1) องค์ประกอบที่ 1 “แหล่งที่มาของข้อมูลประเภทวิเคราะห์สถานการณ์จากผู้เชี่ยวชาญ” บรรยายได้ด้วยตัวแปรจำนวน 4 ตัวแปร มีคุณค่าความเป็นข่าวอยู่ในระดับมาก ตัวแปรส่วนใหญ่อธิบายว่าแหล่งที่มาของข้อมูลประเภท “วิเคราะห์สถานการณ์” เกี่ยวกับสถานการณ์ใช้หัตถ์จะมีค่าควรเป็นข่าวได้ต้องมาจากผู้เชี่ยวชาญในแต่ละสาขาที่ประจำอยู่ในกระทรวงหรือหน่วยงานของรัฐที่เกี่ยวข้องและในสถาบันการศึกษา รวมถึงองค์กรด้านวิทยาศาสตร์หรือสาธารณสุขระดับนานาชาติ โดยกลุ่มนักสื่อสารมวลชนให้คุณค่าข่าวกับองค์ประกอบด้านแหล่งที่มาของข้อมูลประเภทวิเคราะห์สถานการณ์จากผู้เชี่ยวชาญมากกว่ากลุ่มประชาชนทั่วไป

(5.3.2) องค์ประกอบที่ 2 “แหล่งที่มาของข้อมูลประเภทวิเคราะห์สถานการณ์จากสื่อมวลชนและภาครัฐ” บรรยายได้ด้วยตัวแปรจำนวน 6 ตัวแปร มีคุณค่าความเป็นข่าวอยู่ในระดับปานกลาง ตัวแปรส่วนใหญ่อธิบายว่าแหล่งที่มาของข้อมูลประเภท “วิเคราะห์สถานการณ์” เกี่ยวกับสถานการณ์ใช้หัตถ์จะมีค่าควรเป็นข่าวได้ต้องมาจากสื่อมวลชนทั้งในประเทศและต่างประเทศ รวมทั้งนักการเมืองและผู้บริหารจากภาครัฐ

อภิปรายผลการวิจัย

จากผลการศึกษาเรื่อง คุณค่าข่าวในภาวะวิกฤตทางสังคม ผู้วิจัยได้พบประเด็นสำคัญที่ต้องอภิปราย ได้แก่

1. องค์ประกอบของหลักคุณค่าข่าวในภาวะวิกฤตทางสังคม ประกอบด้วยการอภิปรายในประเด็น ดังนี้
 - 1.1 องค์ประกอบร่วมของหลักคุณค่าข่าวในวิกฤตการณ์ที่เป็นกรณีศึกษา
 - 1.2 องค์ประกอบเฉพาะบริบทของหลักคุณค่าข่าวในวิกฤตการณ์ที่เป็นกรณีศึกษา
 - 1.3 องค์ประกอบของหลักคุณค่าข่าวด้านคุณลักษณะการนำเสนอข้อมูลในวิกฤตการณ์ที่เป็นกรณีศึกษา
 - 1.4 ความสัมพันธ์ระหว่างองค์ประกอบของหลักคุณค่าข่าวดั้งเดิมกับองค์ประกอบของหลักคุณค่าข่าวในภาวะวิกฤตทางสังคม

ภาวะวิกฤตทางสังคม

2. ปัจจัยทางด้านโครงสร้างความคิดและจิตวิทยาที่อธิบายวิธีคิดเกี่ยวกับหลักคุณค่าข่าวในภาวะวิกฤตทางสังคม

3. การประยุกต์ใช้หลักคุณค่าข่าวในภาวะวิกฤตทางสังคม
 - 3.1 การตัดสินใจเกี่ยวกับหลักคุณค่าข่าวภายใต้ภาวะวิกฤตทางสังคม
 - 3.2 ข้อเสนอแนะสำหรับวงวิชาการและวิชาชีพด้านวารสารศาสตร์

ซึ่งแต่ละหัวข้อมียรายละเอียดดังต่อไปนี้

1. องค์ประกอบของหลักคุณค่าข่าวในภาวะวิกฤตทางสังคม

เมื่อพิจารณาคูณลักษณะขององค์ประกอบจากวิกฤตการณ์ทั้ง 2 กรณีศึกษา พบว่า องค์ประกอบของหลักคุณค่าข่าวในภาวะวิกฤตการณ์ทางสังคมที่ได้จากผลการศึกษาสามารถจำแนกได้เป็น 2 ประเภท ประเภทแรกคือ องค์ประกอบร่วมของหลักคุณค่าข่าวในวิกฤตการณ์ที่เป็นกรณีศึกษา อีกประเภทหนึ่งคือ องค์ประกอบเฉพาะของหลักคุณค่าข่าวในวิกฤตการณ์ที่เป็นกรณีศึกษา โดยผู้วิจัยจะอภิปรายองค์ประกอบของหลักคุณค่าข่าวในภาวะวิกฤตการณ์ทางสังคมที่พบในการวิจัยนี้ร่วมกับลำดับขององค์ประกอบต่างๆในหลักคุณค่าข่าวในภาวะวิกฤตทางสังคม รวมถึงหลักคุณค่าข่าวดั้งเดิม (Traditional News Values) ดังรายละเอียดต่อไปนี้

1.1 องค์ประกอบร่วมของหลักคุณค่าข่าวในวิกฤตการณ์ที่เป็นกรณีศึกษา

ความหมายของ “องค์ประกอบร่วม” ในที่นี้หมายถึง องค์ประกอบของข่าวที่พบทั้งในวิกฤตการณ์ความไม่สงบในสามจังหวัดชายแดนใต้และวิกฤตการณ์ใช้หัวคนก ผลการศึกษาพบว่า องค์ประกอบร่วมของหลักคุณค่าข่าวจากวิกฤตการณ์ทั้ง 2 กรณีศึกษามีอยู่ 4 องค์ประกอบได้แก่ องค์ประกอบ “การแก้ไขปัญหาของภาครัฐ” องค์ประกอบ “ปรากฏการณ์รายวัน” องค์ประกอบ “ผลกระทบ” และองค์ประกอบ “ความขัดแย้ง” ซึ่งแต่ละองค์ประกอบสามารถอภิปรายได้ดังนี้

1.1.1 องค์ประกอบ “การแก้ไขปัญหาของภาครัฐ”

ข้อมูลและเรื่องราวในองค์ประกอบนี้ได้ถูกประเมินว่ามีความสมควรเป็นข่าวในระดับมากที่สุด 2 กรณีศึกษาในวิกฤตการณ์ความไม่สงบในสามจังหวัดชายแดนใต้ องค์ประกอบ “การแก้ไขปัญหาของภาครัฐ” ถูกประเมินว่ามีความสำคัญมากและจัดอยู่ในลำดับที่สมควรเป็นข่าวมากที่สุดจากองค์ประกอบของข่าวทั้งหมด องค์ประกอบนี้หมายถึง “ข้อมูลเกี่ยวกับบทบาทหน้าที่และการใช้อำนาจของภาครัฐในการแก้ไขปัญหาจัดการปัญหาต่างๆ อาทิ หน้าที่ในการแก้ไขปัญหาด้านความปลอดภัยในการดำรงชีวิต ปัญหาการครองชีพ ปัญหาด้านความเสมอภาคและยุติธรรมแก่ประชาชนในพื้นที่ ความช่วยเหลือแก่ผู้ที่ได้รับผลกระทบ ฯลฯ รวมถึงเรื่องของนโยบายและการบังคับใช้กฎหมาย”

เหตุผลที่ทำให้องค์ประกอบนี้ถูกประเมินว่าสมควรเป็นข่าวในระดับมากที่สุด หากพิจารณาตามมุมมองของภาครัฐ การก่อความไม่สงบในจังหวัดชายแดนภาคใต้เป็น “การก่อการร้ายก่อความไม่สงบ” (Insurgent Terrorism) ที่กลุ่มก่อการมีเป้าหมายทางการเมืองขั้นต้นในการปกครองตนเอง และในขั้นสุดท้ายเพื่อการแบ่งแยกดินแดนออกจากประเทศไทย กลุ่มก่อความไม่สงบใช้ยุทธศาสตร์การสร้างความรุนแรงในรูปแบบของการก่อการร้าย โดยการลอบสังหารประชาชนผู้บริสุทธิ์ เจ้าหน้าที่รัฐที่ไม่ติดอาวุธและพระภิกษุสงฆ์ พร้อมทั้งใช้สงครามก่อความไม่สงบต่อเป้าหมายที่เป็นทหาร ตำรวจ เจ้าหน้าที่รัฐ ฯลฯ รวมทั้งใช้การทำสงครามในเมืองในการโจมตีเป้าหมายทางเศรษฐกิจและสาธารณูปโภค (สุรชาติ บำรุงสุข, 2550) ด้วยพฤติกรรมของผู้ก่อความไม่สงบที่ใช้ความรุนแรงเพื่อให้บรรลุเป้าหมาย ภาครัฐจึงเป็นผู้มีหน้าที่โดยตรงในการจัดการกับปัญหา “เรื่องความมั่นคง” ตามภาระหน้าที่ ความพร้อมในเรื่องบุคลากรและอาวุธ

ผลจากการศึกษาจึงสะท้อนให้เห็นว่า ในสถานการณ์เช่นนี้ ความคาดหวังข่าวสารจากสื่อมวลชน เป็นความต้องการข้อมูลเกี่ยวกับบทบาทหน้าที่และการใช้อำนาจของภาครัฐทางกฎหมายในการควบคุมจัดการปัญหาด้านต่างๆ อาทิ หน้าที่ในการแก้ไขปัญหาด้านความปลอดภัยในการดำรงชีวิต ปัญหาการครองชีพ ปัญหาด้านความเสมอภาคและยุติธรรมแก่ประชาชนในพื้นที่ ความช่วยเหลือแก่ผู้ที่ได้รับผลกระทบ ฯลฯ ซึ่งลักษณะที่กล่าวมาจะเป็นการคาดหวังว่ารัฐจะทำหน้าที่เพื่อ “ความมั่นคงของประชาชน” (Human Security) โดยมุ่งปรารถนาให้สังคมที่มีความหลากหลายทางวัฒนธรรมได้รับความเสมอภาคกันจากรัฐ

ผลการศึกษานี้สอดคล้องกับงานวิจัยของ อรุณวีรธรณ์ บัวเนียว และคณะ (2549) ที่ศึกษาความต้องการข่าวสารเกี่ยวกับสถานการณ์ในสามจังหวัดชายแดนภาคใต้พบว่า ประชาชนกลุ่มตัวอย่างมีความต้องการข่าวสารสถานการณ์ในสามจังหวัดชายแดนภาคใต้ ในเรื่องปัญหาต่าง ๆ ที่เกิดขึ้นในพื้นที่ที่จำเป็นต้องได้รับการแก้ปัญหาอย่างเร่งด่วน ทิศทางการพัฒนาการศึกษาแก่เยาวชนสามจังหวัดชายแดนภาคใต้ และเหตุการณ์ความไม่สงบที่เกิดขึ้นและการติดตามผู้กระทำผิดมาลงโทษ นอกจากนี้ กลุ่มตัวอย่างยังได้เสนอแนะประเด็นข่าวสารที่ต้องการเพิ่มเติม ได้แก่ การแก้ปัญหาหายสาบสูญ การพนัน กลุ่มอิทธิพล การคอร์รัปชัน การให้ความรู้เรื่องแนวร่วมก่อการร้าย และปัญหาด้านเศรษฐกิจในสามจังหวัดชายแดนภาคใต้ ฯลฯ ซึ่งแสดงให้เห็นว่า เนื้อหาข้อมูลข่าวสารที่ประชาชนต้องการรับรู้เกี่ยวกับสถานการณ์ในสามจังหวัดชายแดนภาคใต้ ไม่ใช่ประเด็นของการเกิดเหตุการณ์ความไม่สงบว่าเกิดอะไร ที่ไหน เมื่อไหร่เพียงอย่างเดียว หากแต่ประชาชนยังต้องการข้อมูลที่ว่า ปัญหาหรือเหตุการณ์ต่าง ๆ ที่เกิดขึ้นนั้น เกิดขึ้นได้อย่างไร และควรจะทำอย่างไร และควรจะทำอย่างไร อีกทั้งยังต้องการรับรู้ด้วยว่า หน่วยงานที่เกี่ยวข้องได้มีการติดตามผู้กระทำผิดมาลงโทษโดยมีหลักฐานที่ชัดเจน นอกจากนี้ ประชาชนในพื้นที่ยังมีความต้องการข่าวสาร

เชิงการพัฒนาคุณภาพชีวิตของพวกเขา โดยเฉพาะอย่างยิ่งทิศทางการพัฒนาด้านการศึกษาแก่ประชาชนในสามจังหวัดชายแดนภาคใต้

การที่ผลการศึกษพบว่า กลุ่มนักสื่อสารมวลชนให้คุณค่าความเป็นข่าวกับองค์ประกอบด้านหน้าที่ของรัฐมากกว่ากลุ่มผู้เชี่ยวชาญด้านวิกฤตการณ์ กลุ่มข้าราชการ นักการเมือง และเจ้าหน้าที่ของรัฐ รวมทั้งกลุ่มผู้รับสารเป็นผลมาจากสื่อมวลชนมักจะถูกขาดกับแหล่งข่าวประเภทนี้ เนื่องจากสามารถเข้าถึงได้ง่าย มีความพร้อมจะให้ข้อมูลกับสื่อ (ยุติตา อารีกุล, 2534)

ขณะที่ในวิกฤตการณ์การแพร่ระบาดของเชื้อไข้หวัดนก องค์ประกอบของสิ่งที่สมควรเป็นข่าวได้แก่ “การควบคุม” มีคุณค่าความเป็นข่าวอยู่ในระดับมาก องค์ประกอบนี้อธิบายถึง “ความสามารถในการเฝ้าระวังและควบคุมสถานการณ์ของภาครัฐ นโยบายและมาตรการในการจัดการปัญหา กิจกรรมในการสร้างความมั่นใจในการบริโภคสัตว์ปีก ความร่วมมือในการจัดการปัญหาระหว่างหน่วยงานรัฐกับองค์กรต่างๆ การประเมินผลสำเร็จในการดำเนินนโยบาย ตลอดจนระบบติดตามสอบสวนโรคอื่นๆ ในสัตว์ที่อาจมีการแพร่กระจายเชื้อโรคสู่คน”

ผลการศึกษาข้างต้นแสดงให้เห็นว่า ในภาวะที่สังคมต้องเผชิญกับความเสียหายอย่างหลีกเลี่ยงไม่ได้ สื่อมวลชนต้องแสวงหาข่าวสารที่มุ่งเตรียมความพร้อมในการรับมือกับสถานการณ์ที่เกิดขึ้น พร้อมกันนี้สื่อมวลชนจะต้องเสนอข่าวเพื่อผลักดันให้หน่วยงานที่เกี่ยวข้องทั้งภาครัฐ และภาคเอกชนมีการเคลื่อนไหวและหันสร้างมาตรการป้องกันภัยจากความเสียหาย เพื่อสร้างทางเลือกในการดำเนินชีวิตอย่างปลอดภัยภายใต้ภาวะที่มีความอันตรายจากสภาพแวดล้อม ในองค์ประกอบด้านนี้ถึงแม้จะให้ความสำคัญกับการเสนอเนื้อหาการปฏิบัติงานของภาครัฐมากเป็นลำดับแรก แต่ก็มิได้หมายความว่าภาครัฐจะสามารถปฏิบัติการโดยขาดการตรวจสอบเรื่องความชอบธรรมในการใช้อำนาจ เนื่องจากองค์ประกอบนี้ยังให้ความสำคัญกับข่าวสารที่เป็นการตรวจสอบและประเมินการปฏิบัติงานของภาครัฐด้วย

1.1.2 องค์ประกอบ “ปรากฏการณ์รายวัน”

ในวิกฤตการณ์ความไม่สงบในสามจังหวัดชายแดนภาคใต้ องค์ประกอบนี้ถูกประเมินว่ามีความสมควรเสนอเป็นข่าวในระดับปานกลาง โดยเป็นองค์ประกอบที่อธิบายถึง “ข้อมูลที่เกี่ยวข้องกับเหตุการณ์รุนแรงที่เกิดขึ้นในแต่ละวัน เช่น การบาดเจ็บหรือเสียชีวิต การทำลายทรัพย์สิน การสร้างสถานการณ์ ตลอดจนการชุมนุมประท้วง” เรื่องราวที่มีลักษณะดังกล่าวส่วนใหญ่เป็นเนื้อหาที่เราอารมณ์ด้วยเรื่องทางลบและความรุนแรงลักษณะต่างๆ ซึ่ง Johan Galtung (1990) นักวิชาการด้านสันติศึกษา เรียกความรุนแรงในลักษณะนี้ว่า ความรุนแรงทางกายภาพ (physical violence) เป็นความรุนแรงทางตรงหรือขั้นบุคคล (direct or personal violence) เป็นความรุนแรงที่บุคคลกระทำต่อบุคคลอื่นอย่างเห็นได้ชัด กรอบที่ให้ความสนใจกับความรุนแรงลักษณะนี้มักเป็นเรื่องของบุคคล/กลุ่มบุคคลผู้กระทำความรุนแรง วิธีการสร้างความรุนแรง และผลของความรุนแรง ตลอดจนเหยื่อและผู้ที่ได้รับผลกระทบจากความรุนแรงนั้นๆ

องค์ประกอบนี้แสดงให้เห็นว่า การที่สังคมเห็นว่าเรื่องราวเช่นนี้สมควรเป็นข่าวในภาวะที่มีสถานการณ์ก่อความไม่สงบ อาจมาจากสังคมต้องการเนื้อหาที่จะเป็นการเตือนภัย ขณะเดียวกันข่าวลักษณะนี้ยังส่งผลกระทบให้สังคมไทยและภาครัฐตระหนักถึงความรุนแรงของปัญหาที่ยังคงอยู่ และเกิดขึ้นอย่างต่อเนื่องทุกวัน

อย่างไรก็ตาม องค์ประกอบนี้ถูกประเมินว่ามีคุณค่าข่าวระดับปานกลาง อาจจะมาจกเหตุผลด้านคุณลักษณะของข้อมูลเหตุการณ์รายวันที่มักเน้นเพียงแค่ว่าความรวดเร็วในการนำเสนอ การรายงานข่าวจึงเป็นไปตามหลักการเบื้องต้นของข่าวคือ 5 W1H แต่ไม่ได้มีความพยายามที่จะอธิบายรากฐานของความขัดแย้งรุนแรง ข่าวสถานการณ์ความไม่สงบจึงจะกลายเป็นเหมือนการเสนอข่าวอาชญากรรมทั่วไปที่ตอกย้ำเฉพาะเรื่องของการใช้ความรุนแรง ผลกระทบที่เกิดขึ้นต่อสังคมไทยคือ ข้อมูลเหล่านี้ไม่เพียงพอที่จะทำให้สังคมเข้าใจในวิกฤตการณ์ที่เกิดขึ้นได้อย่างแท้จริง รวมทั้งอาจทำให้เกิดการรับรู้ที่ผิดพลาดเกี่ยวกับสถานการณ์และคนพื้นที่ จนทำให้สังคมเกิดความกลัวและแตกแยก ต่อต้านผู้ที่ก่อการหรือผู้ที่เชื่อว่ามีส่วนร่วม ขณะเดียวกัน ผลกระทบที่เกิดขึ้นต่อภาครัฐคือข่าวที่มีองค์ประกอบเช่นนี้อาจเป็นประโยชน์ต่อผู้ก่อการร้ายมากกว่าสาธารณชน โดยเฉพาะกรณีเหตุการณ์รายที่เกิดขึ้นกับกลุ่มเจ้าหน้าที่ของรัฐ ทำให้เกิดการนำไปขยายความต่อไปว่า เจ้าหน้าที่ยังปกป้องตนเองไม่ได้แล้วจะสามารถช่วยเหลือชาวบ้านได้อย่างไร จึงส่งผลให้คนในพื้นที่ไม่ให้ความร่วมมือกับภาครัฐเพื่อความปลอดภัยของตนเอง

การเสนอข่าวในระดับปรากฏการณ์รายวันจึงไม่สอดคล้องกับแนวคิดของการสื่อข่าวเพื่อสันติภาพ (Peace Journalism) ที่กล่าวว่า ข่าวเพื่อสันติภาพต้องมาจากการสำรวจแง่มุมที่ซับซ้อนในสถานการณ์ความขัดแย้ง เพื่อจะเข้าใจถึงการก่อตัวของความขัดแย้งจากบริบททางสังคม ภูมิหลังทางประวัติศาสตร์และวัฒนธรรมในพื้นที่นั้นๆ รวมถึงต้องวิเคราะห์ผลกระทบที่ตามมาทั้งที่มองเห็นและมองไม่เห็นที่มีต่อชีวิตของประชาชน ที่สำคัญคือต้องมุ่งระดมความคิดเห็นจากทุกส่วนของสังคมเพื่อแสวงหาหนทางออกของปัญหา (McGoldrick and Lynch, 2000)

สำหรับในวิกฤตการณ์แพร่ระบาดของเชื้อไข้หวัดนก องค์ประกอบ “ปรากฏการณ์รายวัน” ถูกประเมินว่ามีคุณค่าข่าวอยู่ในระดับมาก โดยองค์ประกอบนี้ได้แก่ “ข้อมูลที่เกี่ยวข้องกับการพบคนหรือสัตว์ปีกที่ติดเชื้อ การพบพื้นที่ระบาดหรือพื้นที่เสี่ยง การกำจัดและทำลายสัตว์ปีกที่สงสัยว่าติดเชื้อไข้หวัดนก ตลอดจนกิจกรรมรณรงค์การบริโภคสัตว์ปีก ซึ่งเกิดขึ้นในลักษณะรายวัน”

องค์ประกอบนี้ได้รับการประเมินว่ามีคุณค่าสมควรเป็นข่าวในระดับมากเนื่องจากสถานการณ์ไข้หวัดนกถือเป็นโรคระบาดใหม่ที่เกิดขึ้นในสังคมไทย ประเด็นสำคัญคือ สามารถระบอบาจากสัตว์ปีกไปสู่สัตว์ประเภทอื่นรวมทั้งในมนุษย์ด้วย เรื่องราวรายวันที่เกี่ยวข้องกับความปลอดภัยของสถานการณ์จึงเป็นสิ่งที่จำเป็นสำหรับสังคม โดยเฉพาะเรื่องราวที่เป็นทางลบของสถานการณ์ เนื่องจากข้อมูลทางลบจะส่งผลให้ภาครัฐต้องเพิ่มมาตรการที่เข้มแข็งในการจัดการปัญหา

อย่างไรก็ตาม สิ่งที่ผู้ประกอบวิชาชีพสื่อต้องใช้ความระวังในการนำเสนอเรื่องราวทางลบในวิกฤตการณ์คือความคุ้นชินกับความรุนแรงหรืออันตราย เนื่องจากเรื่องราวทางลบที่ถูกนำเสนอรายวันแม้จะทำให้เกิดความตระหนักในความรุนแรงและคงอยู่ของปัญหา แต่ก็อาจส่งผลตามทฤษฎี The Resistance Theory (Miller, 1963) ที่ว่า หากข่าวสารมีจุดดึงดูดด้านความน่ากลัว (Fear Appeal) ในระดับที่สูงมาก ผู้รับข่าวสารอาจจะไม่เกิดการตอบสนองในทางที่ต้องการ (เปิดรับข่าว) แต่จะก่อให้เกิดกระบวนการหลีกเลี่ยงเพื่อป้องกันตนเองหรือ “Defensive Avoidance” และเมื่อเกิดกลไกนี้ขึ้นในร่างกาย ผู้รับสารจะเกิดแรงจูงใจที่จะเพิกเฉยหรือลดความสำคัญของเรื่องนั้นๆ ลง (Minimize) หรือปฏิเสธความสำคัญของข่าวสารที่ข่มขู่ (Threat)

1.1.3 องค์ประกอบ “ผลกระทบ”

องค์ประกอบนี้ในวิกฤตการณ์ความไม่สงบในจังหวัดชายแดนใต้มีระดับคุณค่าความเป็นข่าวอยู่ในระดับปานกลาง โดยข้อมูลหรือเรื่องราวที่สมควรเป็นข่าวควรจะเป็นข่าวควรจะเป็นเกี่ยวกับภูมิหลังและสภาพความเป็นอยู่ของบุคคลที่ได้รับผลกระทบจากปัญหาความไม่สงบ การเยียวยาทางจิตใจแก่ผู้ได้รับผลกระทบโดยเฉพาะส่วนของเจ้าหน้าที่รัฐและประชาชนที่บาดเจ็บหรือเสียชีวิต ตลอดจนถึงการดำเนินชีวิตของครอบครัวบุคคลเหล่านี้ เรื่องราวที่เกี่ยวข้องกับคุณภาพชีวิตของประชาชน

คุณค่าข่าวข้อนี้สอดคล้องกับการศึกษาของ จุฬารัตน์ เอื้ออำนวย และคณะ (อ้างแล้ว) ที่พบว่าสถานการณ์ความรุนแรงที่เกิดขึ้นหลายปีที่ผ่านมา มีผู้ได้รับผลกระทบทั้งโดยตรงและทางอ้อมเป็นจำนวนมาก ประชาชนที่เป็นกลุ่มตัวอย่างร้อยละ 92.5 รู้สึกว่าตนเองได้รับผลกระทบจากเหตุรุนแรงทั้งทางชีวิต ร่างกาย ทรัพย์สิน และจิตใจ ทั้งจากประสบการณ์ตรงและญาติพี่น้อง และผลกระทบต่อการประกอบอาชีพ แต่ปรากฏว่ามีกลุ่มตัวอย่างเพียงส่วนน้อยที่ได้รับการเยียวยาความเสียหาย ทั้งที่มีหน่วยงานทำหน้าที่นี้หลายหน่วย ได้แก่ สภานายความ ชมรมทนายความมุสลิม หอการค้าจังหวัด เหล่ากาชาดจังหวัด คณะกรรมการนโยบายและอำนาจการเยียวยาผู้ได้รับผลกระทบ ฯลฯ แต่การเยียวยากลับล่าช้าและไม่เพียงพอ

สำหรับคุณค่าข่าวด้าน “ขนาดของผลกระทบ” มีผลการศึกษาพบว่า สื่อมวลชนตั้งใจจะรื้ออารมณ์ของผู้รับสารด้วยการเน้นคุณค่าข่าวด้านผลกระทบของวิกฤตการณ์โดยใช้วิธีการเสนอตัวเลขทางสถิติ เพื่อก่อให้เกิดผลทางอารมณ์ (Emotional Statistics) เช่น กรณีสงครามในดินแดนปาเลสไตน์ สื่อมวลชนจากสำนักข่าวในอเมริกาและยุโรปตั้งใจเสนอข่าวจำนวนผู้เสียชีวิตและบาดเจ็บอย่างไม่มีทางเลือกข่าวชัดเจน มีการบอกจำนวนผู้เสียชีวิตและบาดเจ็บของฝ่ายตรงข้ามมากเกินไป (Roeh and Ashley, 1986) ผลกระทบที่รุนแรงของเหตุการณ์ยังส่งผลให้คุณค่าข่าวด้านความโดดเด่นของเหตุการณ์เพิ่มขึ้นอีกด้วย ดังที่ Chang และ Brendlinger (1987 อ้างใน Traugott and Brader, 2002) กล่าวว่า ความโดดเด่นของเหตุการณ์จะสัมพันธ์กับจำนวนของผู้บาดเจ็บและเสียชีวิตในเหตุการณ์

แม้ตัวแปรในองค์ประกอบนี้ส่วนใหญ่จะเป็นเนื้อหาที่เกี่ยวกับความลำบากและความทุกข์ในการดำเนินชีวิตในพื้นที่ชายแดนใต้ของผู้ที่ได้รับผลกระทบ ทั้งที่เป็นระดับรุนแรงคือ มีสมาชิกครอบครัวเสียชีวิตหรือเจ็บป่วยพิการ ยังรวมถึงความทุกข์ทางจิตใจ ซึ่งเนื้อหาเหล่านี้จัดเป็นเนื้อหาประเภทปฏุนสนใจ (Human Interest) หรือเป็นข่าวเร้าอารมณ์ (Sensational News) อีกลักษณะหนึ่ง แต่องค์ประกอบนี้แสดงให้เห็นว่า ข่าวสามารถเป็นสารเพื่อการปลอบประโลม (Supportive Message) ประเภทหนึ่งได้เช่นกัน ตามแนวคิดการสื่อสารเพื่อสร้างกำลังใจ (Supportive Communication) (Burelson and MacGeorge, 1994) ในภาวะที่ไม่ปกติสุข สังคมต้องการเนื้อหาข่าวที่จะช่วยประสานความรู้ความเข้าใจและความรู้สึกระหว่างคนในสังคม การที่ข่าวทำหน้าที่ถ่ายทอดความคิด ความรู้สึกและสภาพชีวิตของประชาชนและเจ้าหน้าที่รัฐในจังหวัดชายแดนใต้ให้คนไทยในภูมิภาคอื่นได้รับรู้ นอกจากจะเป็นการสื่อสารข้อเท็จจริงที่สร้างความเข้าใจ ลดความหวาดระแวงแล้ว ยังเป็นการปลอบประโลมทางสังคมเพื่อเป็นตัวผ่อนคลายและตัวป้องกันของบุคคลต่อแรงบีบคั้นและผลกระทบด้านลบต่อสุขภาพ (ทั้งกายและจิต) รวมทั้งเพิ่มพูนความสามารถในการรับมือกับสถานการณ์เหล่านั้น

ในวิกฤตการณ์ใช้ห้วงนี้ องค์ประกอบ “ผลกระทบ” ถูกประเมินว่าสมควรเสนอเป็นข่าวในระดับมาก โดยหมายถึง ข้อมูลที่เกี่ยวข้องกับผลกระทบและปัญหาต่อผู้บริโภครวมทั้งด้านการบริโภคสัตว์ปีกและสุขภาพจิต ต่อผู้ประกอบการรายย่อยและผู้ประกอบธุรกิจส่งออกสัตว์ปีกและผลิตภัณฑ์จากสัตว์ปีก ตลอดจนสถิติต่างๆ ที่แสดง

ถึงผลของการแพร่ระบาด ฯลฯ เหตุที่ข้อมูลด้านผลกระทบสมควรเป็นข่าวเนื่องจาก การเสนอข้อมูลส่วนนี้จะส่งผลให้ทั้งภาครัฐ ประชาชน และภาคธุรกิจ ตระหนักถึงความจำเป็นในการเฝ้าระวังและควบคุมโรคอย่างจริงจังและทันเหตุการณ์ เพื่อลดโอกาสของการเกิดวิกฤตด้านโรคระบาดในอนาคต

1.1.4 องค์ประกอบ “ความขัดแย้ง”

ในวิกฤตการณ์ทั้ง 2 กรณีศึกษาขององค์ประกอบ “ความขัดแย้ง” ถูกประเมินว่าสมควรเสนอเป็นข่าวในระดับปานกลางและเป็นองค์ประกอบที่ถูกจัดลำดับให้มีความสมควรเป็นข่าวลำดับน้อยที่สุดในองค์ประกอบทั้งหมด สำหรับวิกฤตการณ์ความไม่สงบในสามจังหวัดชายแดนภาคใต้ องค์ประกอบนี้ให้ความหมายถึง “ข้อมูลและเรื่องราวเกี่ยวกับความขัดแย้งต่างๆ ที่เกิดขึ้นทั้งความขัดแย้งเรื่องข้อเท็จจริงจากฝ่ายต่างๆ ความขัดแย้งในแนวคิดและวิธีปฏิบัติเพื่อแก้ปัญหา ความขัดแย้งระหว่างคนกลุ่มในพื้นที่ ฯลฯ ซึ่งความขัดแย้งเหล่านี้เกิดขึ้นระหว่างประชาชน ระหว่างองค์กรที่มีบทบาทเกี่ยวข้องกับปัญหาความไม่สงบ ตลอดจนสถาบันต่างๆ ในสังคม”

ขณะที่ในวิกฤตการณ์ไข้หวัดนก องค์ประกอบนี้หมายถึง “ข้อมูลและเรื่องราวเกี่ยวกับความขัดแย้งที่เกิดขึ้นทั้งความขัดแย้งเรื่องข้อเท็จจริงของแนวคิดและมาตรการในการแก้ปัญหาของภาครัฐ ความขัดแย้งเรื่องความรู้ทางวิชาการเกี่ยวกับเชื้อไข้หวัดนก ฯลฯ ซึ่งความขัดแย้งเหล่านี้เกิดขึ้นระหว่างกลุ่มผู้เลี้ยงสัตว์ปีกกับภาครัฐ ระหว่างหน่วยงานภาครัฐด้วยกันเอง ระหว่างผู้เชี่ยวชาญในสาขาเดียวกันและต่างสาขากัน ระหว่างเจ้าหน้าที่รัฐกับเกษตรกรในพื้นที่ ระหว่างกลุ่มผู้เลี้ยงสัตว์ปีกประเภทต่างๆ ฯลฯ

จากความหมายข้างต้นจะเห็นได้ว่า องค์ประกอบด้านความขัดแย้งที่พบในการศึกษานี้มีความหมายแตกต่างไปจาก “ความขัดแย้ง” ในหลักคุณค่าข่าวดั้งเดิม เนื่องจาก “ความขัดแย้ง” ที่เป็นคุณค่าข่าวดั้งเดิมจะหมายถึง เหตุการณ์การทะเลาะวิวาท การแข่งขันกีฬา การเลือกตั้ง การประท้วงทางการเมือง การสู้รบ ฆ่าฟัน การประท้วงความงาม ฯลฯ ซึ่งเป็นความขัดแย้งทางกายภาพ อีกส่วนหนึ่งคือ ความขัดแย้งทางความคิด ได้แก่ การโต้แย้ง การอภิปรายถกเถียงในรัฐสภา ฯลฯ (สิริทิพย์ ชันสุวรรณ, อ้างแล้ว)

เหตุผลที่มีการประเมินว่าเรื่อง “ความขัดแย้ง” ซึ่งเป็นองค์ประกอบหนึ่งในหลักคุณค่าข่าวดั้งเดิมที่ใช้กันมานานในวิชาชีพวารสารศาสตร์ สมควรถูกเสนอเป็นข่าวแม้ในภาวะที่สังคมเผชิญกับวิกฤตการณ์ เนื่องมาจากความคิดที่ว่า เรื่องราวที่มีลักษณะของความขัดแย้งสามารถเร้าอารมณ์สร้างความน่าสนใจที่เกิดขึ้นในความคิดของผู้รับสารได้ ตามความคิดเรื่อง “การกำหนดกรอบของข่าว” เมื่อใดที่ข่าวสารในสังคมถูกนำเสนอด้วยการตีความ เหตุการณ์ที่เกิดขึ้นคนละกรอบหรือใช้หลายกรอบในการตีความ แม้จะมองได้ว่าเป็นประเด็นโต้แย้งหรือทำให้สังคมเกิดความขัดแย้งที่มีสาเหตุมาจากการให้ความหมายและตีความหมายเหตุการณ์เดียวกันไม่เหมือนกัน (Norris, 2003) ผลดีที่เกิดขึ้นต่อสังคมคือ การทำให้สังคมเกิดมุมมองที่ทำให้ถูกคิด มีการพิจารณาข้อมูลของแต่ละฝ่ายอย่างละเอียดรอบคอบมากยิ่งขึ้น เพื่อหาทางลดภาวะความไม่ลงรอยในการรับรู้ (Cognitive Dissonance) ที่ผู้รับข่าวสารเกิดความไม่สบายใจหรือความไม่ลงรอยทางความคิดจากข้อมูลข่าวสารที่ได้รับนั้นไม่สอดคล้องกัน จะส่งผลให้บุคคลต้องการบริหารจัดการภาวะนี้ให้หมดไป (Festinger et al., 1957) หนทางหนึ่งที่ผู้รับสารจะพยายามลดความสับสนในข้อมูลข่าวสาร คือ การพยายามพิจารณาข่าวสารอื่นๆ เพิ่มเติมโดยการแสวงหาข้อมูลใหม่เข้ามาเพื่อหาคำอธิบายต่อเหตุการณ์ที่เกิดขึ้น ดังนั้น องค์ประกอบด้าน “ความขัดแย้ง” ที่พบจึงมีแนวโน้มที่น่าจะเป็นประโยชน์ที่จะทำให้สังคมชนวนข่าวสารสนเท่ห์กัน เพื่อนำมาคิดวิเคราะห์และเพิ่มพูนความเข้าใจที่ถูกต้องต่อวิกฤตการณ์ที่เกิดขึ้น รวมทั้ง หลักคุณค่าข่าวในด้านนี้ยังส่งผลทำให้สังคมเกิดการเรียนรู้ที่จะมองความขัดแย้งระหว่างบุคคล

องค์กร หรือสารสนเทศต่างๆ ที่เกิดขึ้นในภาวะวิกฤตด้วยความเข้าใจหรือเกิดมุมมองใหม่ๆ ที่จะนำข้อมูลข่าวสารที่มีความขัดแย้งมาคิดวิเคราะห์เพื่อการสร้างสรรค์ประโยชน์มากกว่าจะใช้ความขัดแย้ง เพื่อสังคมจะได้สามารถรับมือได้กับสังคมสมัยใหม่ที่มีความซับซ้อนมากขึ้น ดังนั้น ในภาวะที่สังคมเกิดวิกฤตการณ์โดยเฉพาะกรณีความขัดแย้งรุนแรงระหว่างกลุ่มต่างๆ ข่าวสารของสื่อมวลชนต้องมุ่งจัดการคลี่คลายความขัดแย้ง แต่ไม่ได้หมายความว่าเรื่องราวเกี่ยวกับความขัดแย้งจะเสนอเป็นข่าวไม่ได้ แต่สิ่งที่ผู้ประกอบการวิชาชีพสื่อต้องตระหนักคือข่าวความขัดแย้งนั้นควรเป็นไปในทางสร้างสรรค์และสร้างการเรียนรู้เกี่ยวกับการรับมือกับวิกฤตการณ์ที่เกิดขึ้นในสังคม

อย่างไรก็ตาม องค์ประกอบความขัดแย้งนี้ยังถูกประเมินว่ามีคุณค่าข่าวในระดับปานกลางและเป็นองค์ประกอบที่สมควรเสนอเป็นข่าวในระดับน้อยที่สุดในบรรดาองค์ประกอบทั้งหมด เหตุผลที่เป็นเช่นนี้เนื่องมาจากการเสนอข่าวความขัดแย้งของสื่อมวลชนไทยที่ผ่านมามักเสนอแค่เพียงเรื่องราวของการปะทะคารมหรือการต่อสู้ในเชิงความคิดเห็นหรือการตอบโต้ของคู่ขัดแย้งเป็นรายวัน ผลกระทบที่เกิดขึ้นคือ หากคู่ขัดแย้งตอบโต้กันโดยไม่คำนึงถึงผลลัพธ์ที่เกิดขึ้นจะยิ่งเพิ่มความรุนแรงในการตอบโต้และเกิดภาพลักษณ์แบบเหมารวม (Stereotype) ทำให้ต่างฝ่ายต่างมองเห็นเฉพาะด้านที่ไม่ดีของอีกฝ่ายทำให้เกิดการรับรู้ที่ผิดพลาด ส่งผลต่อการระบุสาเหตุของความขัดแย้ง และอคติในการรับรู้ (Perceptual Biased)

1.2 องค์ประกอบเฉพาะบริบทของหลักคุณค่าข่าวในวิกฤตการณ์ที่เป็นกรณีศึกษา

องค์ประกอบของหลักคุณค่าข่าวเฉพาะบริบทหมายถึง องค์ประกอบที่มีอยู่เพียงวิกฤตการณ์ประเภทหนึ่ง ซึ่งขึ้นอยู่กับลักษณะสำคัญในวิกฤตการณ์นั้นๆ โดยผลการศึกษาดังนี้

1.2.1 องค์ประกอบของข่าวเฉพาะบริบทวิกฤตการณ์ความไม่สงบในสามจังหวัดชายแดนภาคใต้

ผลการศึกษาพบว่า องค์ประกอบของข่าวเฉพาะบริบทสถานการณ์ความไม่สงบในสามจังหวัดชายแดนใต้มีจำนวน 5 องค์ประกอบได้แก่ องค์ประกอบ “ความสันติสุข” องค์ประกอบ “การตรวจสอบ” องค์ประกอบ “ชีวิตและความเป็นอยู่” องค์ประกอบ “ทัศนคติ” ปานกลาง และองค์ประกอบ “ภูมิหลังของวิกฤตการณ์” ซึ่งแต่ละองค์ประกอบสามารถอภิปรายผลได้ดังนี้

1.2.1.1 องค์ประกอบ “ความสันติสุข”

องค์ประกอบนี้มีคุณค่าความเป็นข่าวอยู่ในระดับมาก หมายถึง “แนวคิดสันติวิธีที่ใช้ในการจัดการปัญหาความขัดแย้งในสังคม วิธีการต่างๆ ที่จะนำไปสู่การคลี่คลายปัญหา การเผยแพร่แนวคิดสันติวิธีและปัญหาของการนำสันติวิธีมาใช้ในพื้นที่ชายแดนใต้ นโยบายของภาครัฐในการจัดการปัญหา รวมถึงการมีส่วนร่วมของสังคมไทยในการแก้ปัญหา”

เนื่องจากเหตุการณ์ความไม่สงบในจังหวัดชายแดนใต้มีระยะเวลาต่อเนื่องมาช้านาน สังคมไทยรับรู้มานานว่า พื้นที่แห่งนี้มีความไม่สงบเกิดขึ้นมาตลอดก่อนที่จะเกิดสถานการณ์ก่อความไม่สงบครั้งล่าสุดเริ่มตั้งแต่ปี พ.ศ.2547 การปฏิบัติการก่อความไม่สงบในพื้นที่สามจังหวัดชายแดนใต้กว่า 5,460 ครั้งในรอบ 3 ปีที่ผ่านมาส่งผลให้มีผู้เสียชีวิตและผู้บาดเจ็บมากกว่า 4,200 คน (ศรีสมภพ จิตร์ภิรมย์ศรี, 2549) ขณะที่ภาครัฐก็มีการกำหนด

มาตรการและใช้วิธีการทางทหารเข้าไปจัดการในพื้นที่อย่างเข้มแข็ง เช่น การประกาศใช้กฎอัยการศึกในภาคใต้ การนำพระราชกำหนดการบริหารราชการในสถานการณ์ฉุกเฉิน พ.ศ.2548 ฯลฯ แต่เหตุการณ์รุนแรงก็ยังคงเกิดขึ้นอย่างต่อเนื่องและทวีความรุนแรงมากยิ่งขึ้น

ผลการศึกษาจึงสะท้อนให้เห็นถึงความต้องการแสวงหาแนวทางในการแก้ไขปัญหาด้วยวิธีการที่ไม่ใช้ความรุนแรงและต้องการให้เกิดผลอย่างยั่งยืน สังคมไทยจึงหันมามองหาหนทางอื่น ๆ รวมทั้งแนวคิดวิธีที่มีการเสนอขึ้นมาจากนักวิชาการด้านสันติวิธีและองค์กรพัฒนาเอกชน แต่เนื่องจากความขัดแย้งในสังคมไทยที่ผ่านมา มีการคลี่คลายด้วยสันติวิธีน้อยครั้งมาก คนไทยจึงขาดความรู้ความเข้าใจที่ถ่องแท้เกี่ยวกับมุมมองและกระบวนการที่จะนำไปสู่สันติวิธีในการแก้ปัญหา รวมทั้งมีตัวอย่างที่เป็นกรณีศึกษาในสังคมไทยให้เห็นน้อยมาก

สังคมจึงคาดหวังว่า ชาวจะประกอบไปด้วยเนื้อหาที่เป็นการเสนอแนวทางและตัวอย่างของสันติวิธีในการแก้ไขปัญหาความรุนแรง ต้องมีบทบาทสำคัญในการสนับสนุนให้ใช้สันติวิธีเป็นแนวทางหลักของการแก้ไขปัญหา รวมทั้งต้องทำให้สังคมเกิดความมั่นใจที่จะใช้แนวทางนี้ ไม่สับสนและยึดมั่นจนกว่าจะประสบความสำเร็จ ชาวต้องสนับสนุนให้ภาครัฐซึ่งเป็นกลุ่มที่รับผิดชอบและเข้าไปเกี่ยวข้องและเผชิญกับความขัดแย้งที่ใช้ความรุนแรงตลอดเวลา รวมทั้งสังคมไทยให้ใช้สันติวิธีเป็นแนวทางและนโยบายหลักในการแก้ไขปัญหาความรุนแรงในพื้นที่ชายแดนใต้ รวมถึงให้เป็นแนวทางที่สังคมไทยจะใช้เป็นหลักยึดในการแก้ไขความขัดแย้งที่เกิดขึ้นในพื้นที่อื่น ๆ ลักษณะของการสื่อข่าวเพื่อ

องค์ประกอบของข่าวในข้อนี้จึงสอดคล้องกับแนวคิดการสื่อข่าวสันติภาพ (Peace Journalism) ที่เชื่อว่า “สันติสุข” จะเกิดขึ้นได้เมื่อมีการผสมผสานระหว่างการใช้ความรุนแรงกับความสร้างสรรค์ หมายความว่า การกระทำต่างๆ โดยใช้กระบวนการแก้ปัญหาอย่างสร้างสรรค์เพื่อมุ่งลดความขัดแย้งหรือสงครามจนเข้าสู่สภาวะที่ไม่มี ความรุนแรงโดยสิ้นเชิง (McGoldrick and Lynch, อ้างแล้ว)

1.2.1.2 องค์ประกอบ “การตรวจสอบ”

องค์ประกอบนี้มีระดับคุณค่าความเป็นข่าวอยู่ในระดับมาก ตัวแปรส่วนใหญ่อธิบายถึงความต้องการให้มีการตรวจสอบหน่วยงานของรัฐ องค์กรเอกชน และภาคประชาชนที่ปฏิบัติการในพื้นที่ อาทิ เจ้าหน้าที่ของรัฐ สื่อมวลชน ผู้ก่อการ ฯลฯ ซึ่งประเด็นที่ต้องการให้ตรวจสอบมีหลายด้าน อาทิ ด้านมนุษยธรรมและสิทธิมนุษยชน ด้านความชอบธรรมในการบริหารจัดการปัญหา ด้านข้อมูลข่าวสารที่ผิดพลาด (จากเจ้าหน้าที่รัฐและสื่อมวลชน) ตลอดจนการปฏิบัติการของเจ้าหน้าที่รัฐ

องค์ประกอบนี้สะท้อนให้เห็นว่า แม้ในภาวะวิกฤตการณ์ทางสังคม สถาบันสื่อมวลชนก็ยังคงคาดหวังว่า ชาวของสื่อมวลชนจะหน้าที่ตรวจสอบเหมือนเป็นสุนัขเฝ้าบ้าน (Watchdog) ดังที่กระทำอยู่ในภาวะที่บ้านเมืองปกติ เป็นความคาดหวังถึงการทำหน้าที่ระแวดระวังสอดส่องพฤติกรรมของคนกลุ่มต่างๆ ของสังคม คอยควบคุมรัฐให้กระทำในสิ่งที่ถูกต้อง ซึ่งการตรวจสอบนี้อาจจะมาจากการทำหน้าที่เจาะข่าวของสื่อมวลชนหรือเป็นผู้นำกระบวนการและผลการตรวจสอบของบุคคลต่างๆ มาเสนอเป็นข่าวก็ได้

ผลการศึกษาพบว่า การตรวจสอบที่กลุ่มตัวอย่างให้คุณค่ามากคือ การตรวจสอบการปฏิบัติหน้าที่และ ข้อมูลจากภาครัฐ รวมทั้งการตรวจสอบตนเองของสื่อมวลชน สำหรับการตรวจสอบข้อมูลจากภาครัฐนั้น ภาคประชาชนตระหนักถึงความมีอำนาจและหน้าที่ในการจัดการคลี่คลายปัญหา แต่สาเหตุหนึ่งที่สังคมเชื่อว่ามีส่วนอย่างยิ่งต่อสถานการณ์ความไม่สงบในภาคใต้คือ เรื่องการปฏิบัติหน้าที่โดยมิชอบ ขาดความเท่าเทียมหรือความ

ยุติธรรมของเจ้าหน้าที่รัฐ ซึ่งนอกจากจะไม่ทำให้ปัญหาคลี่คลายลงแล้ว ยังส่งผลให้สถานการณ์เลวร้ายลง เพราะคนในพื้นที่จะไม่ให้ความร่วมมือ ดังนั้น ชาวที่มีเนื้อหาตรวจสอบจะทำให้การปฏิบัติหน้าที่ของบุคลากรภาครัฐมีความระมัดระวังยิ่งขึ้น

ชาวที่จะมีคุณค่าในภาวะเช่นนี้ยังต้องมีเนื้อหาเกี่ยวกับการตรวจสอบการบังคับใช้กฎหมายของรัฐ เช่น การประกาศใช้กฎอัยการศึกในภาคใต้ การใช้พระราชกำหนดการบริหารราชการในสถานการณ์ฉุกเฉิน พ.ศ.2548 ฯลฯ เนื่องจากการบังคับใช้กฎหมายของเจ้าหน้าที่รัฐ กระทบต่อสิทธิขั้นพื้นฐานของประชาชน มิได้เกิดขึ้นเฉพาะในพื้นที่จังหวัดชายแดนใต้เท่านั้น หากแต่ยังดำรงอยู่ในพื้นที่อื่นๆ ของประเทศไทยตลอดมา แม้ปัญหาดังกล่าวจะมีให้เห็นโดยทั่วไป แต่เมื่อไปเกิดในจังหวัดชายแดนใต้ที่มีบริบททางประวัติศาสตร์ สังคม วัฒนธรรม ภาษา ศาสนา และชาติพันธุ์แตกต่างไปจากพื้นที่อื่นๆ ของประเทศ จึงส่งผลกระทบต่อชนกลุ่มเฉพาะเป็นพิเศษ เนื่องจากชาวไทยเชื้อสายมลายูในพื้นที่มีความผูกพันยึดโยงกันด้วยข้อผูกมัดทางศาสนาและวิถีวัฒนธรรมมาหลายชั่วอายุคน มีลักษณะการรวมตัวเป็นเครือข่ายชุมชนที่มีอารมณ์ความรู้สึกร่วมกัน และพร้อมที่จะแสดงพฤติกรรมในลักษณะรวมหมู่ตอบโต้หรือไม่ร่วมมือกับเจ้าหน้าที่ของรัฐเมื่อมีบุคคลในชุมชนถูกดำเนินกรอย่างไม่ยุติธรรม หรือด้วยวิธีการรุนแรงและขาดเมตตาธรรม (รายงาน กอส.)

การตรวจสอบที่มีคุณค่าอีกประการหนึ่งคือ การตรวจสอบเนื้อหาของสื่อมวลชนเองและเนื้อหาขององค์กรสื่ออื่นๆ เนื่องจากกลุ่มตัวอย่างมีความเห็นว่า สื่อมวลชนตกเป็นเครื่องมือของขบวนการก่อการความไม่สงบ รวมทั้งการแพร่ข่าวสารในทางลบจนทำให้ชาวบ้านเกิดความหวาดระแวง

1.2.1.4 องค์ประกอบ “ความรู้สึก”

องค์ประกอบนี้มีระดับคุณค่าความเป็นชาวอยู่ในระดับปานกลาง ซึ่งเป็นเรื่องราวเกี่ยวกับความรู้สึกและทัศนคติของบุคคลกลุ่มต่างๆ ที่มีต่อสถานการณ์ความไม่สงบที่เกิดขึ้น ต่อเจ้าหน้าที่รัฐ ต่อผู้ก่อความไม่สงบและแนวร่วมขบวนการ ต่อคนไทยมุสลิมในพื้นที่และในภูมิภาคอื่นๆ

ความรู้สึกและทัศนคติเป็นปัจจัยภายในบุคคลที่มีความสัมพันธ์กับความคิด อารมณ์ และพฤติกรรม ในสถานการณ์ความไม่สงบในจังหวัดชายแดนใต้ ทัศนคติ อารมณ์ ความรู้สึกของประชาชนไทยทั่วประเทศมีผลต่อการตัดสินใจของรัฐบาลและต่อปฏิกิริยาของผู้ก่อความไม่สงบ (ประเวศ วะสี, 2549) หมายความว่า ชาวควรต้องให้ความสำคัญกับเรื่องของความคิด ความเชื่อ ความรู้สึกของคนกลุ่มต่างๆ ที่มีต่อสถานการณ์ความไม่สงบ เพื่อจะได้เป็นข้อมูลสำหรับผู้มีหน้าที่จัดการปัญหา รวมถึงข้อมูลสำหรับสังคมไทยที่จะเพิ่มความเข้าใจในความคิดความรู้สึกของผู้ได้รับผลกระทบทางลบโดยตรง

โดยทั่วไปสังคมไทยมีความแปลกแยกกับผู้นับถือศาสนาอื่นที่ไม่ใช่ศาสนาพุทธ เมื่อเกิดเหตุการณ์ความไม่สงบขึ้นในจังหวัดชายแดนใต้ ศาสนาอิสลามถูกเชื่อมโยงให้มีความเกี่ยวข้องในฐานะที่เป็นสถาบันสำคัญของประชาชนในพื้นที่ สื่อมวลชนในสังคมไทยก็รายงานข่าวผ่านกรอบของข่าวในสถานะที่จัดวางศาสนาอิสลามและชาวมุสลิมไว้ในฐานะคนไทยที่มีลักษณะเฉพาะอีกกลุ่มหนึ่ง เกิดการแบ่งกลุ่มเป็นพวกเขาและพวกเรา ส่งผลให้เกิดภาพเหมารวมทางวัฒนธรรม (Cultural Stereotype) ที่เลวร้ายต่อศาสนาและศาสนิกชน โดยเฉพาะศาสนาอิสลาม เห็นได้จากการบัญญัติคำว่า ความหวาดกลัวอิสลาม (Islamophobia) ที่เกิดขึ้นหลังการโจมตีตึกเวิลด์เทรดประเทศสหรัฐอเมริกาในวันที่ 11 กันยายน 2001 ซึ่งสะท้อนความมีอคติที่มีต่อชาวมุสลิมในฐานะปีศาจร้าย

ซึ่งการตัดสินคนจากภาพเหมารวมถือเป็นอคติประการหนึ่ง ดังนั้น หากการเสนอข่าวสามารถทำให้คนแต่ละกลุ่มได้รับทราบข้อมูลของคนกลุ่มอื่นๆ ในสังคมเดียวกัน โดยไม่เพียงแต่กล่าวถึงเปลือก แต่อธิบายที่มาของแนวคิดที่นำไปสู่พฤติกรรมของคนกลุ่มนั้นๆ จะสามารถสร้างความเข้าใจและเกิดความคุ้นชิน ส่งผลให้ทัศนคติระหว่างกลุ่ม (Intergroup Attitude) ของคนกลุ่มต่างๆ ในสังคมลดความแปลกแยกระหว่างกันลงได้

สำหรับคนในพื้นที่จังหวัดชายแดนใต้ ภาวะทางจิตของคนในพื้นที่จำนวนมากตกอยู่ในความหวาดกลัว ไม้ไว้วางใจทั้งเจ้าหน้าที่ของรัฐ และหวาดระแวงกันเองระหว่างชาวไทยมุสลิมเชื้อสายมลายูและชาวไทยพุทธ ขณะเดียวกัน คนไทยมุสลิมโดยเฉพาะที่มีเชื้อสายมลายูมีความเชื่อว่า คนมลายูเป็นพลเมืองชั้นสอง ข่าวสารเรื่องผู้ก่อการซึ่งเป็นคนมุสลิม ทำให้ชาวบ้านในพื้นที่จังหวัดชายแดนใต้เชื่อว่า คนไทยในภูมิภาคอื่นและภาครัฐมองคนมุสลิมในแง่ลบ (ศุภย์ข่าววิศรา. 21 กุมภาพันธ์ 2549) ทัศนคติเช่นนี้จึงส่งผลให้ความสัมพันธ์ระหว่างประชาชนในพื้นที่และประชาชนในส่วนอื่นๆ ของประเทศอยู่ในภาวะที่น่าเป็นห่วง เนื่องจากเกิดความไม่ไว้วางใจหวาดระแวงต่อกัน และการเกิดภาพเหมารวมในทางลบต่อคนในพื้นที่และผู้ที่มีนบถือศาสนาอิสลาม

1.2.1.5 องค์ประกอบ “ภูมิหลังของวิกฤตการณ์”

องค์ประกอบนี้มีระดับคุณค่าความเป็นข่าวอยู่ในระดับปานกลาง โดยอธิบายถึงข้อมูลหรือเรื่องราวเกี่ยวกับปัญหาความขัดแย้งด้านเชื้อชาติและศาสนาที่เคยเกิดขึ้นในอดีตในภูมิภาคต่างๆ ของประเทศไทยและในพื้นที่จังหวัดชายแดนภาคใต้ ปัจจัยที่คาดว่าจะมีส่วนเกี่ยวข้องกับสถานการณ์ความไม่สงบที่เกิดขึ้นในปัจจุบัน อาทิ ประวัติศาสตร์ ศาสนา วัฒนธรรม เชื้อชาติ ภาษา วิถีชีวิต ฯลฯ ตลอดจนอุดมการณ์ต่างๆ ซึ่งเกี่ยวข้องในฐานะที่เป็นสาเหตุหรือเป็นแรงเสริมต่อสถานการณ์ความไม่สงบที่เกิดขึ้น โดยมาจากมุมมองของรัฐ ของประชาชน นักวิชาการ และองค์กรเอกชนต่างๆ

โดยทั่วไปแล้ว สื่อส่วนใหญ่มักเซ็นเซอร์ตัวเอง (self-censored) จากการเสนอข่าวที่มีความอ่อนไหวทางวัฒนธรรม (cultural sensitivity) หมายถึงการหลีกเลี่ยงที่จะเสนอข่าวที่มีเนื้อหาเกี่ยวข้องและกระทบกับประวัติศาสตร์ เชื้อชาติความคิด ความเชื่อ อุดมการณ์ของกลุ่ม ฯลฯ ซึ่งในพื้นที่สามจังหวัดชายแดนภาคใต้ถือว่ามี ความเข้มแข็งทางชาติพันธุ์สูงมาก เนื่องจากมีลักษณะเฉพาะทางศาสนา ชาติพันธุ์ ภาษา และความเข้าใจทางประวัติศาสตร์ ที่อาจมองได้ว่ามี ความหลากหลายภายในสังคมไทยแต่ขณะเดียวกันก็อาจถูกผู้ก่อความไม่สงบนำมาใช้เป็นข้ออ้างเพื่อสร้างความแตกแยกได้ง่ายเช่นเดียวกัน ดังการศึกษาของ อิมรอน มะลูลีม (2539) ที่พบว่า ปัจจัยที่เกี่ยวข้องและเป็นสาเหตุของปัญหาความไม่สงบในจังหวัดชายแดนภาคใต้ว่ามาจากสาเหตุสำคัญด้านความรู้สึกในเรื่องเชื้อชาติ ศาสนา ภาษา สังคม เศรษฐกิจ การศึกษา วัฒนธรรมและการเมืองการปกครอง จนนำไปสู่ขบวนการต่อสู้ของกลุ่มก่อการร้าย

องค์ประกอบนี้จึงสะท้อนให้เห็นว่า การสื่อข่าวในช่วงที่มีสถานการณ์ความไม่สงบเกิดขึ้นในประเทศถูกคาดหวังว่า ผู้สื่อข่าวต้องมีความเข้าใจให้ละเอียดรอบด้านคือ ความขัดแย้งนั้นมีสาเหตุมาจากอะไร เพื่อจะเป็นผู้ถ่ายทอดข้อมูลเหล่านี้ให้แก่สังคมไทยได้เรียนรู้สาเหตุของความไม่สงบที่เกิดขึ้น มีสาเหตุใดเป็นปัจจัยหลักและสิ่งใดคือปัจจัยเสริมที่ทำให้ความขัดแย้งนี้เข้มข้นรุนแรงขึ้น ความรู้เกี่ยวกับภูมิหลังของพื้นที่ช่วยให้สังคมเกิดความรู้และมีมุมมองที่หลากหลายยิ่งขึ้นต่อการพิจารณาปัญหาในพื้นที่ และนำไปสู่การให้ความร่วมมือในการจัดการปัญหา

คนในพื้นที่สามจังหวัดชายแดนภาคใต้อาศัยอยู่ที่พื้นที่ที่เป็นชนชาติมลายูมาก่อน มีจิตสำนึกของความเป็นชนชาติมลายูมาโดยตลอดและเป็นเวลานานแล้ว ผนวกกับจิตสำนึกของความเป็นอิสลาม ทั้งสองเรื่องเป็นเรื่อง

ของอัตลักษณ์ (Identity) ที่ทำให้คนที่มีพื้นฐานด้านชาติพันธุ์ ศาสนา ลักษณะอาชีพ ผิวสี ฯลฯ เกิดการแบ่งคนเป็นกลุ่ม

ความรู้สึกร่วมกันกับอัตลักษณ์เช่นนี้เป็นไปตามทฤษฎีความทรงจำกลุ่ม (Theory of Collective Memory) Maurice Halbwachs (อ้างถึงใน ธัญรัตน์ สะละหมัด) ได้พัฒนาทฤษฎีนี้ขึ้นเพื่อใช้เป็นแนวทางในการอธิบายวัฒนธรรมและธรรมชาติขององค์ความรู้สะสมในสังคม ตามทฤษฎีนี้เชื่อว่า พื้นฐานของความทรงจำกลุ่มประกอบด้วยมายาคติ เรื่องเล่า การติดต่อสื่อสารประจำวันของสมาชิกในกลุ่ม โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อสร้างอัตลักษณ์ทางวัฒนธรรมและสร้างความเป็นเหตุเป็นผล (making sense) ให้กับโลกรอบตัว ความทรงจำกลุ่มจึงเป็นการผสมรวมความทรงจำเกี่ยวกับสิ่งที่จำได้เกี่ยวกับอดีตของกลุ่มกับสิ่งที่เลือกที่จะลืม ความทรงจำกับการลืมนั้นคือสิ่งที่สังคมสร้างขึ้นเพื่อตอบสนองของความจำเป็นในปัจจุบันของกลุ่มชาติหรือวัฒนธรรม โดยไม่จำเป็นว่าจะต้องนำเสนอบันทึกทางประวัติศาสตร์ที่ถูกต้องแม่นยำของเหตุการณ์ในอดีตที่ผ่านมา ดังนั้น มายาคติ เรื่องเล่า และพฤติกรรม การสื่อสารอื่นๆ จึงตกอยู่ในความจำเป็นของการเขียนใหม่ และเขียนซ้ำ เพื่อให้เกิดความต่อเนื่อง (ถึงแม้จะไม่จำเป็นต้องสอดคล้อง) ของกรอบการทำงานในการสร้างอัตลักษณ์ภายในการดำเนินชีวิตประจำวันของกลุ่มหรือชาติ

สิ่งที่ทำให้ความทรงจำกลุ่มแตกต่างจากความทรงจำส่วนตัว ก็คือธรรมชาติทางสังคมของความทรงจำกลุ่ม ซึ่งถูกกำหนดโดยกลุ่มสังคมที่ความทรงจำซึ่งรังสรรค์ขึ้นโดยสังคมมีคุณค่าบางอย่างอยู่ในตัว ความทรงจำจึงเป็นเรื่องทางสังคม เป็นแบบแผนทางวัฒนธรรมที่ทำให้มนุษย์สำนึกถึงการเป็นหนึ่งในอดีตหรือแสดงออกถึงคุณธรรมที่เกี่ยวข้องกับอดีต ได้แก่ ประเพณี อัตลักษณ์ อาชีพ ฯลฯ ดังนั้น ความทรงจำจึงเป็นกลุ่มก้อน เป็นความพยายามทางสังคมที่ก่อให้เกิดรากฐานด้านวาทกรรมมวลชนด้วยการบอกกล่าวสมาชิกซ้ำแล้วซ้ำเล่าถึงประเด็นความสำคัญทางสังคมทั้งนี้ เป็นเหตุการณ์ในอดีตและความจำเป็นของการเชื่อมโยงปัจจุบันกับสิ่งที่เกิดขึ้นในอดีต

ชาวตามองคืประกอบนี้จึงต้องเสนอเพื่อให้ทราบว่าความทรงจำของกลุ่มคนในพื้นที่ประกอบด้วยเรื่องราวใด และถูกนำมาใช้ในการก่อความไม่สงบอย่างไรบ้าง รวมทั้งผู้ก่อการมีการนำวัฒนธรรมและอัตลักษณ์มาใช้เพื่อสร้างความชอบธรรมให้การกระทำรุนแรงต่างๆ ของตนอย่างไร ดังนั้น ชาวจึงต้องมาจากการสืบค้นและหาหนทางดำเนินการกับปัจจัยที่ส่งผลให้เกิดความรุนแรงและให้ความชอบธรรมกับความรุนแรงทั้งเชิงโครงสร้างและเชิงวัฒนธรรม รวมทั้งต้องทำให้สังคมไทยเรียนรู้ที่จะวินิจฉัยสาเหตุของปัญหา เป็นชาวที่ต้องมุ่งให้ผู้คนส่วนใหญ่ของประเทศเข้าใจเหตุอันซับซ้อนซึ่งทำให้เกิดความทุกข์ร้อนของประชาชนในพื้นที่จังหวัดชายแดนใต้

การที่เห็นว่าองค์ประกอบนี้มีคุณค่าชาวในระดับปานกลาง เนื่องจากเห็นว่า สาเหตุบางอย่างที่คาดว่ามี ความเกี่ยวข้อง โดยเฉพาะสาเหตุจากประวัติศาสตร์ เชื้อชาติ ฯลฯ ที่ถูกผู้ก่อการรื้อฟื้นขึ้นมาเพื่อเป็นลู่ใจคนในชุมชน แต่ประวัติศาสตร์เป็นสิ่งที่แก้ไขไม่ได้ การเสนออาจต้องระมัดระวังว่าอาจจะไม่ได้ทำให้เกิดความเข้าใจรอบด้านเสมอไป อาจกลายเป็นการสร้างความชอบธรรมให้แก่ผู้ก่อการ รวมทั้งปัจจัยที่ทำให้เกิดปัญหาหรือความเปลี่ยนแปลงในจังหวัดชายแดนใต้ มีทั้งในด้านเศรษฐกิจ การเมือง และสังคม ส่วนประวัติศาสตร์เป็นเพียงส่วนหนึ่งของปัญหาในสามจังหวัดชายแดนใต้เท่านั้น

1.2.2.องค์ประกอบของข่าวเฉพาะบริบทวิกฤตการณ์ไข้หวัดนก

ผลการศึกษาพบว่า องค์ประกอบของข่าวเฉพาะบริบทวิกฤตการณ์ไข้หวัดนก มีจำนวน 6 องค์ประกอบ ได้แก่ องค์ประกอบ “ความรู้เกี่ยวกับโรคและการแพร่ระบาด” องค์ประกอบ “การกลายพันธุ์” องค์ประกอบ “ภูมิปัญญาชาวบ้าน” องค์ประกอบ “วัคซีน” องค์ประกอบ “ผลกระทบ” และองค์ประกอบ “ภูมิหลังของโรคระบาด” ซึ่งแต่ละองค์ประกอบสามารถอภิปรายผลได้ดังนี้

1.2.2.1 องค์ประกอบ “องค์ความรู้เกี่ยวกับโรค”

องค์ประกอบนี้มีคุณค่าความเป็นข่าวอยู่ในระดับมาก ตัวแปรส่วนใหญ่อธิบายถึง ความรู้เกี่ยวกับอาการและพาหะของเชื้อไวรัสไข้หวัดนกที่นำมาสู่การติดเชื้อในสัตว์ปีกและคน ปัจจัยที่เกี่ยวข้องกับการระบาดของโรคไข้หวัดนกมาสู่คน ระดับภูมิคุ้มกันโรคไข้หวัดนกของมนุษย์ วิธีการที่จะควบคุมการแพร่ระบาด ฯลฯ

เนื่องจากไข้หวัดนกเป็นโรคอุบัติใหม่สิ่งที่สังคมไทยยังขาดฐานความรู้ ไม่เคยมีประสบการณ์ในการรับมือ อีกทั้งระดับความรุนแรงของโรคถึงขั้นสูญเสียชีวิต สังคมไทยจึงต้องการความรู้ความเข้าใจที่จะจัดการกับปัญหา องค์ประกอบนี้จึงแสดงให้เห็นว่า ในภาวะวิกฤตทางสุขภาพ ผู้รับสารพร้อมที่จะพยายามทำความเข้าใจ มีความต้องการที่จะใช้สติปัญญา (Need to Cognition) เพื่อลดความไม่แน่ใจในตนเองหรือลดความไม่รู้ (Uncertainty Reduction)

ข่าวตามองค์ประกอบนี้จึงสอดคล้องกับแนวคิดการสื่อสารสุขภาพ (Health Communication) ที่เป็นการสื่อสารเรื่องสุขภาพให้แก่บุคคลหรือกลุ่มบุคคลหรือสาธารณชน ซึ่งขอบเขตของการสื่อสารสุขภาพรวมถึงการป้องกันโรค การส่งเสริมสุขภาพ การดูแลสุขภาพ และธุรกิจเกี่ยวกับสุขภาพ ตลอดจนรวมไปถึงคุณภาพชีวิตของตัวบุคคลในสังคม (Ratzan, S.C. ed., 1994 อ้างใน ธรรมนูญฯ นาคงเมือง, 2547)

ตัวแปรที่สังคมไทยให้คุณค่ามากคือ ความรู้เกี่ยวกับการป้องกันและควบคุมโรค (Prevention) การป้องกันและควบคุมโรคมีจุดมุ่งหมายเพื่อลดอัตราการเจ็บป่วย และอัตราการตายของประชาชนที่เจ็บป่วยด้วยโรคติดต่อโรคติดเชื้อ และโรคอื่นๆที่สามารถป้องกันได้ และเพื่อควบคุมการแพร่กระจายของเชื้อโรคจากแหล่งนำโรคหรือพาหะของโรคทั้งทางตรงและทางอ้อมที่จะนำไปสู่คนอื่นๆ และก่อให้เกิดผลเสียต่อสุขภาพของบุคคลและชุมชน รวมทั้งความรู้เกี่ยวกับการรักษาพยาบาล (Curation) หมายถึง ข่าวที่ให้แนวทางในอนาคตเมื่อประชาชนเกิดการเจ็บป่วย ทุกข์ทรมานและได้รับอันตรายจากโรคโดยเร็วที่สุด อย่างไรก็ตาม สิ่งที่สำคัญคือ ข่าวต้องมีเนื้อหาที่มีจุดเน้นที่บริบทสังคมไทย เช่น กระบวนการทางวิทยาศาสตร์ของประเทศไทยในการตรวจเชื้อและรักษาไข้หวัดนก ลักษณะเฉพาะทางพันธุกรรมของเชื้อไวรัสไข้หวัดนกที่ระบาดอยู่ในประเทศไทย ฯลฯ

นอกจากคุณค่าข่าวด้านผลกระทบแล้ว ยังพบว่า สื่อมวลชนมีการมองหาคุณค่าข่าวด้าน “ความขัดแย้ง” ในการรายงานข่าววิกฤตการณ์ทางสุขภาพน่าย ซึ่งวิธีการของสื่อมวลชนที่จะชี้ให้เห็นถึงความขัดแย้งเห็นได้จากวิธีการเขียนข่าวที่มักเขียนด้วยพล็อตที่แบ่งเป็นความขัดแย้งของ 2 ฝ่ายที่อยู่ขัดตรงข้ามกัน ดังงานวิจัยของ วิลาสินี พิพิธกุล (อ้างแล้ว) ที่ศึกษาโดยการวิเคราะห์เนื้อหาของหนังสือพิมพ์ทั้งระดับชาติและระดับท้องถิ่น ในกรณีมลพิษจากโรงไฟฟ้าแม่เมาะ จังหวัดลำปาง ผลการวิจัยสรุปได้ว่า หนังสือพิมพ์นำเสนอข่าวโดยมุ่งการชูประเด็นของความขัดแย้งและผลกระทบมากกว่าการนำเสนอประเด็นที่ให้ความรู้ความเข้าใจ และการสร้างความตระหนักในความจำเป็นของการแก้ไขในระยะยาว การเสนอข่าวเช่นนี้มีผลทำให้สังคมตื่นตัวกับเหตุการณ์ความเสียหายเป็นครั้งๆ ไป

อุษาสินี รวิทอง (อ้างแล้ว) การศึกษาสัมพันธภาพระหว่างแหล่งข่าวกับผู้สื่อข่าว และความคิดเห็นต่อการนำเสนอเนื้อหาเรื่องเอดส์ในหนังสือพิมพ์รายวัน พบว่า ข่าวที่นำเสนอจะมีคุณค่าข่าวด้านความเป็นปฏุนวิสัยในปริมาณมากที่สุด รองลงมาได้แก่ ความเด่นของตัวบุคคล แหล่งข่าว เหตุการณ์ มีผลกระทบต่อประชาชนส่วนใหญ่ มีความใกล้ชิดกับผู้อ่าน และความเจริญก้าวหน้าทางวิทยาการ จากการศึกษาวิเคราะห์เนื้อหา ไม่พบคุณค่าข่าวด้านความสะดวกรวดเร็วเลย รวมทั้งพบเนื้อหาที่มีความแปลก และความลึกลับซับซ้อนน้อยมาก

1.2.2.2 องค์ประกอบ “ความเสี่ยง”

องค์ประกอบนี้มีคุณค่าความเป็นข่าวอยู่ในระดับมาก ตัวแปรส่วนใหญ่อธิบายถึงระบบเฝ้าระวังเรื่องการกลายพันธุ์ของเชื้อใช้หวัดนกของภาครัฐ สิ่งที่บ่งชี้ว่ามีการกลายพันธุ์ของเชื้อใช้หวัดนก ปัจจัยที่จะส่งผลให้มีการกลายพันธุ์ ความพร้อมทางการแพทย์และสาธารณสุขของประเทศไทยในการป้องกันรักษาเมื่อได้รับเชื้อหรือหากเกิดการกลายพันธุ์ ยาและวัคซีนใช้หวัดนกกับการกลายพันธุ์ รวมทั้งความรู้เกี่ยวกับโรคอุบัติใหม่อื่นๆ ที่อาจจะเกิดขึ้นในอนาคต

งานวิจัยหลายเรื่องแสดงให้เห็นว่า ความคิดตามสัญชาตญาณของมนุษย์เกี่ยวกับการเผชิญความเสี่ยง เป็นไปตามแนวคิด Third-person effect กล่าวคือ ประชาชนจะมีทัศนคติส่งเสริมตนเอง (Self-enhancing) มีมุมมองในด้านบวกต่อตนเอง (Self positive bias) จึงทำให้ประชาชนส่วนใหญ่รู้สึกว่าตนเองมีโอกาสน้อยมากที่จะประสบกับอันตรายจากความเสี่ยง มองเห็นความเสี่ยงเป็นเรื่องไกลตัวเพราะตนเองมีความสามารถในการป้องกันตัวได้อยู่แล้ว และผู้อื่นจะมีโอกาสประสบกับความเสี่ยงมากกว่าตน (Bengt Johansson, 2005) ซึ่งความคิดดังกล่าวส่งผลต่อความประมาทในพฤติกรรมด้านสุขภาพ

วิธีคิดต่อภาวะความเสี่ยงของประชาชนดังกล่าวมาข้างต้นจำเป็นที่สื่อมวลชนต้องนำเสนอข่าวสารที่จะทำ ให้ประชาชนเกิดการรับรู้ถึงโอกาสเสี่ยง (Perceived Probability) หากข่าวสารทำให้ประชาชนเชื่อหรือรู้สึกว่าตนมี โอกาสตกอยู่ในภาวะความเสี่ยงจากการระบาดของโรคทั้งในปัจจุบันและอนาคต เช่น เรื่องของการกลายพันธุ์ของ เชื้อโรคทั้งไวรัสใช้หวัดนกตลอดจนเชื้อโรคอื่นๆ เรื่องของการพัฒนารักษาโรค ฯลฯ ซึ่งสื่อมวลชนจะต้องนำเสนอ ให้ประชาชนเห็นว่าความเสี่ยงในการติดเชื้อเป็นเรื่องใกล้ตัว (Proximity) ที่อาจจะเกิดขึ้นกับตัวเอง หรือบุคคล ใกล้ชิด โอกาสของการกลายพันธุ์สามารถเกิดขึ้นได้ตลอดเวลา และความรุนแรงของโรค (Noxiousness) ก็ไม่ สามารถควบคุมได้ด้วยวิธีทางการแพทย์และสาธารณสุขทุกครั้งไป การเสนอข่าวตามองค์ประกอบนี้จึงมุ่งทำให้ ประชาชนเกิดความตื่นตัวในการลดพฤติกรรมเสี่ยงและเกิดจิตสำนึกในการเฝ้าระวังทางด้านสุขภาพระยะยาว

1.2.2.3 องค์ประกอบ “ภูมิปัญญาชาวบ้าน”

องค์ประกอบนี้มีคุณค่าความเป็นข่าวอยู่ในระดับมาก ตัวแปรส่วนใหญ่อธิบายถึงภูมิปัญญาของชาวบ้าน ในการรักษาสุขภาพจากการแพร่ระบาดของโรคใช้หวัดนกและการจัดการกับเชื้อโรคประจำถิ่นทั้งในคนและสัตว์ ภูมิ ปัญญาในการเลี้ยงสัตว์ปีกให้ปลอดภัยจากการติดเชื้อใช้หวัดนก ผลการศึกษานี้สะท้อนให้เห็นถึงความต้องการ ทางเลือกอื่นๆ ที่เป็นไปได้ (Possible Solution) ที่อาจจะสามารถแก้ไขวิกฤตการณ์ที่ตนเองและสังคมประสบอยู่นอกจากที่นักวิทยาศาสตร์และรัฐบาลกำหนดมาให้ การที่สังคมไทยมีความเชื่อถือในภูมิปัญญาท้องถิ่นโดยเฉพาะ เรื่องการเลี้ยงสัตว์ เนื่องจากสังคมไทยในชนบทที่ประกอบอาชีพเลี้ยงสัตว์ปีก มีความรู้ดั้งเดิมเกี่ยวกับวิธีการเลี้ยง

และการรักษาโรคให้แก่สัตว์ของตนตามภูมิปัญญาของชุมชนที่บอกต่อกันมา ความรู้เกี่ยวกับการเลี้ยงสัตว์ปีกของชุมชนท้องถิ่น ซึ่งตลอดระยะเวลาที่ผ่านมาไม่ได้เกิดโรคระบาดที่รุนแรงเช่นนี้ กลุ่มผู้ให้ข้อมูลจึงเชื่อว่า การที่เกิดโรคระบาดในสัตว์ปีกที่รุนแรงเช่นนี้เพราะมีการเลี้ยงโดยยึดแนวทางที่เป็นวิทยาศาสตร์มากเกินไป

นอกจากนั้น เหตุผลที่องค์ประกอบนี้สมควรเป็นข่าว เนื่องจากกลุ่มตัวอย่างเห็นว่า แนวทางการแก้ไขปัญหของภาครัฐจำกัดทางเลือกในการเลี้ยงสัตว์ปีกของเกษตรกรมากเกินไปคือ ต้องเลี้ยงตามระบบมาตรฐานของผู้ประกอบการรายใหญ่ ที่ใช้งบประมาณสูงและไม่ได้ให้โอกาสกับวิถีการเลี้ยงตามแบบภูมิปัญญาชาวบ้าน

1.2.2.4 องค์ประกอบ “การเยียวยา”

องค์ประกอบที่ 6 มีคุณค่าความเป็นข่าวอยู่ในระดับมาก ตัวแปรส่วนใหญ่อธิบายถึงข้อมูลเกี่ยวกับวัคซีนใช้หวัดนก ทั้งในด้านความรู้และผลกระทบของการใช้วัคซีน ความเหมาะสมในการใช้วัคซีนกับสถานการณ์แพร่ระบาด การพัฒนาสายพันธุ์ของเชื้อใช้หวัดนกกับประสิทธิภาพของวัคซีน การพัฒนาวัคซีนของวงการแพทย์ และกระบวนการบริหารจัดการวัคซีนของภาครัฐ ฯลฯ องค์ประกอบนี้สะท้อนถึงการหาหนทางรอดจากการแพร่ระบาดทั้งต่อสัตว์ปีกและชีวิตมนุษย์

องค์ประกอบนี้จึงเป็นไปตามแนวคิดความต้องการพื้นฐานของมนุษย์ของ Abraham Harold Maslow (1970) นักจิตวิทยาชาวอเมริกันเชื่อว่า มนุษย์มีความต้องการที่หลากหลาย แต่ความต้องการที่จำเป็นขั้นพื้นฐานของชีวิตมนุษย์คือ ความต้องการความมั่นคงปลอดภัย (Safety Need) หมายถึง ความต้องการมีชีวิตอยู่อย่างมั่นคงปราศจากอันตรายต่างๆ ความต้องการขั้นนี้จะเป็นแรงจูงใจให้บุคคลกระทำพฤติกรรมในรูปแบบต่างๆ เช่น หลีกเลี้ยงการเผชิญอันตราย ไม่ชอบความเสี่ยง ต้องการดำรงชีวิตอย่างสงบสุข ยึดระเบียบแบบแผน ฯลฯ (Hjelle and Ziegler, 1981)

1.2.2.6 องค์ประกอบ “ภูมิหลังของโรคระบาด”

องค์ประกอบนี้มีคุณค่าความเป็นข่าวอยู่ในระดับปานกลาง ตัวแปรส่วนใหญ่อธิบายถึงประวัติและผลกระทบจากการระบาดของโรคใช้หวัดนกและโรคเกี่ยวกับสัตว์ปีกอื่นๆ ที่เคยเกิดขึ้นในประเทศไทยและในต่างประเทศ ประวัติและผลกระทบจากโรคระบาดอื่นๆ เช่น โรคไข้หวัดใหญ่ กาฬโรค โรคซาร์ส โรคแอนแทรกซ์ ฯลฯ ทั้งในคนและในสัตว์ที่เคยเกิดขึ้นในประเทศไทยและต่างประเทศ

ความต้องการข่าวสารเกี่ยวกับภูมิหลังของโรคระบาดในอดีตจากองค์ประกอบดังกล่าวแสดงให้เห็นว่า สังคมตระหนักถึงความเสี่ยงทางสุขภาพที่มีมากขึ้น แสดงว่าประชาชนตระหนักว่าตนเองอยู่ในสภาพแวดล้อมที่รู้สึกไม่ปลอดภัย มีความกลัวหรือตื่นตระหนกในเรื่องของความเสี่ยงในเหตุการณ์ใดเหตุการณ์หนึ่ง บุคคลจึงต้องการข้อมูลข่าวสารที่กระจ่างชัดขึ้น และสามารถตระหนักถึงเหตุการณ์นั้นๆ มากขึ้น จนกระทั่งสามารถป้องกันตนเองจากอันตรายได้ (Nelkin, 1989)

1.3 องค์ประกอบของหลักคุณค่าทางด้านคุณลักษณะการนำเสนอข้อมูลในวิกฤตการณ์ที่เป็นกรณีศึกษา

ผลการศึกษาพบว่า คุณค่าข่าวในด้านลักษณะการนำเสนอมีทั้งสิ้น 5 ด้าน แต่ละด้านมีประเด็นอภิปราย ดังนี้

(1) ความรวดเร็วในการนำเสนอ

ความรวดเร็วเป็นคุณค่าข่าวดั้งเดิมที่ได้ถูกเน้นตลอดมาตั้งแต่มีการสื่อสารเกิดขึ้นซึ่งหมายความว่า เหตุการณ์ที่ต้องเสนอด้วยความรวดเร็วทันเหตุการณ์ (Timeliness or Immediacy) มีความหมาย 2 ประการคือ ความรวดเร็วของเวลาที่เหตุการณ์เกิดขึ้น (Time of Occurrence) และความรวดเร็วของเวลาที่เหตุการณ์เกิดขึ้นแล้วถูกค้นพบ (Time of Disclosure) (สิริทิพย์ ชันสุวรรณ, อ้างแล้ว) สำหรับในผลการศึกษานี้พบว่า เหตุการณ์ที่สมควรเสนอเป็นข่าวด้วยความรวดเร็วในวิกฤตการณ์ความไม่สงบในสามจังหวัดชายแดนภาคใต้ ได้แก่ (1) กิจกรรมที่สร้างกำลังใจ (2) การติดตามการบริหารงานของภาครัฐ ซึ่งถูกประเมินว่าสมควรเสนอเป็นข่าวในระดับมาก และ (3) ปราบปรามการร้ายวัน ถูกประเมินว่าสมควรเสนอเป็นข่าวในระดับปานกลาง เหตุผลเนื่องมาจาก ลักษณะของเหตุการณ์ความไม่สงบ ผู้ก่อการมีเป้าหมายในการทำร้ายหรือสังหารด้วยวิธีการรุนแรงต่างๆ จึงทำให้ปริมาณข่าวของสถานการณ์ความไม่สงบในจังหวัดชายแดนภาคใต้ส่วนใหญ่มีแต่เรื่องราวทางลบ ดังนั้น เมื่อใดก็ตามที่มีเหตุการณ์ทางบวกที่จะเสริมสร้างกำลังใจให้แก่ประชาชนในพื้นที่ได้นั้น กลุ่มตัวอย่างจึงเห็นสมควรว่าต้องเสนอด้วยความรวดเร็วมากกว่าเรื่องอื่นๆ

ขณะที่ในวิกฤตการณ์ใช้หัตถ์คน เหตุการณ์ที่สมควรเสนอเป็นข่าวด้วยความรวดเร็วได้แก่ (1) การรายงานปรากฏการณ์ร้ายวัน และ (2) การเผยแพร่องค์ความรู้ของโรค ทั้ง 2 องค์ประกอบถูกประเมินว่าสมควรเสนอเป็นข่าวในระดับมากโดยมีเหตุผลว่า เชื้อใช้หัตถ์ซึ่งเป็นโรคที่มีกำเนิดในสัตว์ปีกสามารถติดต่อสู่มนุษย์ได้แล้ว และความรุนแรงของโรคสามารถทำให้เสียชีวิตได้ รวมทั้งวิวัฒนาการของเชื้อไวรัสใช้หัตถ์ที่มีการพัฒนาตนเองอยู่ตลอดเวลา ทำให้ยารักษาโรคและวัคซีนไม่อาจควบคุมการแพร่ระบาดได้ ความจำเป็นที่จะต้องเสนอข่าวสารอย่างรวดเร็วเกี่ยวกับการพบพื้นที่เกิดการระบาดหรือพื้นที่เสี่ยง และบุคคลที่สงสัยว่าติดเชื้อหรือเสียชีวิตจากเชื้อใช้หัตถ์คน รวมทั้งให้องค์ความรู้ในเรื่องโรค จะทำให้ประชาชนเกิดความรู้ความเข้าใจที่ถูกต้องเกี่ยวกับโรค มีพฤติกรรมที่เหมาะสม และให้ความร่วมมือกับภาครัฐในการควบคุมโรค

(2) ระดับการให้รายละเอียดของข้อมูล

หลักคุณค่าข่าวที่เกี่ยวกับคุณลักษณะการนำเสนอในด้านระดับการให้รายละเอียดของข้อมูล มาจากความคิดของกลุ่มผู้ให้ข้อมูลที่เห็นว่า ในภาวะวิกฤตการณ์ข้อมูลบางประเด็นจำเป็นต้องมีการนำเสนอโดยให้รายละเอียดมากขึ้นน้อยต่างกัน เนื่องจากรายละเอียดบางอย่างมีผลต่อความรู้ความเข้าใจและทัศนคติของกลุ่มต่างๆ ที่เกี่ยวข้อง ตลอดจนส่งผลต่อการให้ความร่วมมือในการจัดการปัญหา

ในวิกฤตการณ์ความไม่สงบในสามจังหวัดชายแดนภาคใต้ องค์ประกอบด้าน (1) แนวคิดสันติวิธีและมนุษยธรรม (2) ด้านการปฏิบัติงานของรัฐ ถูกประเมินว่าสมควรเสนอเป็นข่าวโดยให้รายละเอียดในระดับมาก ขณะที่องค์ประกอบ (3) สถานการณ์ร้ายวัน ถูกประเมินว่าควรให้รายละเอียดในระดับปานกลาง โดยมีเหตุผล

เนื่องมาจากกลุ่มต่างๆ ที่มีบทบาทเกี่ยวข้องกับปัญหาชายแดนใต้ ประชาชน รวมทั้งภาครัฐ มีความเห็นว่า การที่ปัญหาชายแดนใต้ยังคงเป็นปัญหาที่เรื้อรังมายาวนานและทวีความรุนแรงมากยิ่งขึ้น สะท้อนให้เห็นว่า มาตรการแก้ปัญหาที่รัฐบาลใช้ไม่มีประสิทธิผล จึงมีการเสนอแนวคิดสันติวิธีเข้ามาเป็นหนทางแก้ปัญหา แต่ด้วยความที่สังคมไทยไม่คุ้นเคยกับหลักการดังกล่าวเพราะปัญหาความขัดแย้งที่เคยเกิดขึ้นในสังคมไทยมีการคลี่คลายด้วยสันติวิธีน้อยครั้งมาก ชาวจึงสมควรให้รายละเอียดของหลักคิดและกระบวนการที่จะนำไปสู่สันติวิธีในการแก้ปัญหา รวมทั้งมีตัวอย่างที่เป็นกรณีศึกษาในสังคมไทยให้เห็นในรายละเอียดมากกว่านี้

เรื่องราวที่ต้องให้รายละเอียดในระดับมากอีกประการหนึ่งคือ การปฏิบัติงานของรัฐบาล เนื่องจากการให้รายละเอียดในด้านนโยบายของรัฐบาลในการแก้ปัญหา การปฏิบัติงานของเจ้าหน้าที่รัฐในการแก้ไขปัญหาให้กับคนในพื้นที่ ปัญหาในการบังคับใช้กฎหมายและการปฏิบัติงาน ตลอดจนการประเมินผลการปฏิบัติงานของเจ้าหน้าที่รัฐ ฯลฯ ซึ่งการให้รายละเอียดดังกล่าวนอกจากจะทำให้สังคมได้รับทราบความคืบหน้าในการปฏิบัติการของภาครัฐแล้ว ยังส่งผลดีต่อการตรวจสอบความชอบธรรมในการปฏิบัติหน้าที่ของภาครัฐด้วย

ขณะที่ในวิกฤตการณ์ใช้วัตตง ข้อมูลที่สมควรเสนอเป็นข่าวโดยให้รายละเอียดในระดับมาก ได้แก่ (1) ด้านการแพร่ระบาด อาทิ การพบพื้นที่เกิดการระบาดหรือพื้นที่เสี่ยง การพบสัตว์ปีกและบุคคลที่สงสัยว่าติดเชื้อหรือเสียชีวิตจากเชื้อใช้วัตตง ฯลฯ และ (2) ด้านการป้องกันตนเอง อาทิ รายละเอียดเกี่ยวกับพาหะของโรคและอาการที่บ่งบอกถึงการติดเชื้อ คำชี้แนะในการป้องกันการติดเชื้อสำหรับคนแต่ละกลุ่ม ประเด็นที่สังคมเข้าใจผิดเกี่ยวกับเชื้อไวรัสใช้วัตตง ฯลฯ เนื่องจากรายละเอียดเหล่านั้นจะถูกใช้เป็นคำแนะนำ (Guide) ในการปฏิบัติตัว ด้านพฤติกรรมสุขภาพและแนวทางในการลดความเสี่ยงจากโรคทั้งระดับปัจเจกบุคคล ชุมชน และสังคมไทยโดยรวม

(3) ระดับการมีหลักฐานอ้างอิง

หลักคุณค่าข่าวในด้านระดับการมีหลักฐานอ้างอิงในวิกฤตการณ์ความไม่สงบในจังหวัดชายแดนภาคใต้ ได้แก่ การมีหลักฐานอ้างอิงในการปฏิบัติหน้าที่ของเจ้าหน้าที่รัฐ ซึ่งกลุ่มตัวอย่างประเมินว่าการเสนอข่าวประเด็นนี้ต้องประกอบด้วยหลักฐานอ้างอิงในระดับมาก โดยเฉพาะหลักฐานเกี่ยวกับการจับกุมผู้ก่อความไม่สงบหรือแนวร่วม หลักฐานเกี่ยวกับปัญหาความเป็นธรรมในการปฏิบัติหน้าที่ หลักฐานทางนิติวิทยาศาสตร์ที่นำมาใช้ในพื้นที่ หลักฐานในเรื่องผลสำเร็จในการบริหารจัดการปัญหาในพื้นที่ ฯลฯ โดยมีเหตุผลเนื่องมาจากหลักฐานเหล่านี้จะช่วยสนับสนุนด้านความชอบธรรมในการปฏิบัติหน้าที่ของเจ้าหน้าที่รัฐ ขณะเดียวกันหลักฐานที่ชัดเจนและรัดกุมก็จะสามารถลดความคิดของคนไทยมุสลิมและมุสลิมในระดับโลกที่เชื่อว่า รัฐบาลและคนไทยส่วนใหญ่ของประเทศมีอคติต่อกลุ่มตน เป็นการลดความแตกแยกระหว่างคนกลุ่มต่างๆ ลงได้

สำหรับวิกฤตการณ์ใช้วัตตง หลักฐานด้านการระบาด อาทิ การพบพื้นที่ระบาด การพบคนหรือสัตว์ปีกที่ติดเชื้อ ผลของการใช้วัตตง รวมถึงการกลายพันธุ์ของเชื้อโรค ฯลฯ ถูกประเมินว่าหากจะเสนอเป็นข่าวต้องประกอบด้วยหลักฐานอ้างอิงในระดับมาก เนื่องจากหากการเสนอข่าวเป็นเพียงการคาดคะเนของคนบางกลุ่มจะส่งผลกระทบต่อพื้นที่ ทั้งในด้านเศรษฐกิจ การท่องเที่ยว การค้าชุมชน และพฤติกรรมบริโภคสัตว์ปีกของคนในสังคม

(4) ความเหมาะสมในการเป็นแหล่งข้อมูล

หากผู้สื่อข่าวจะรวบรวมข้อมูลจากคนกลุ่มต่างๆ ที่มีบทบาทเกี่ยวข้องหรือเป็นผู้ได้รับผลกระทบจากวิกฤตการณ์ ได้แก่ นักวิชาการ ภาครัฐ ประชาชนในพื้นที่ และผู้ก่อการและแนวร่วม กลุ่มตัวอย่างมีความเห็นว่าเป็นบุคคลกลุ่มต่างๆ เหมาะสมจะเป็นผู้ให้ข้อมูลในเรื่องต่างๆ ต่อไปนี้

(4.1) นักวิชาการ

บุคคลกลุ่มนี้ถูกประเมินว่ามีความเหมาะสมที่จะให้ข้อมูลในด้านด้านองค์ความรู้ ทั้งในการประเมินและวิเคราะห์นโยบายของรัฐที่นำมาใช้ในการแก้ปัญหา สมควรเป็นแหล่งข้อมูลความรู้ทางวิชาการในสาขาต่างๆ ที่สามารถนำมาอธิบายสภาวะวิกฤตที่เกิดขึ้นได้ รวมทั้งความรู้ที่เกี่ยวกับภูมิหลังของสถานการณ์ความไม่สงบที่เกิดขึ้นในปัจจุบันที่มีความเกี่ยวข้องกับประวัติศาสตร์ ศาสนา สถานการณ์ในต่างประเทศ และกลุ่มผลประโยชน์ต่างๆ ฯลฯ เนื่องจากนักวิชาการจัดเป็นผู้เชี่ยวชาญจัดว่าเป็นแหล่งสารที่มีความน่าเชื่อถือสูงที่จะสามารถประกอบภาพรวมของวิกฤตการณ์ที่เกิดขึ้นได้ ตลอดจนการนำกรณีศึกษาในลักษณะเดียวกันที่เคยเกิดขึ้นทั้งในประเทศและต่างประเทศมาวิเคราะห์เทียบเคียงเพื่อเป็นแนวทางสำหรับสังคม

สำหรับวิกฤตการณ์ใช้หัตถ์ นักวิชาการมีความเหมาะสมในระดับมากที่สุดที่จะให้ความรู้ด้านการแพทย์และสาธารณสุข อาทิ การใช้ยาต้านไวรัสและวัคซีนใช้หัตถ์ ผลการวิจัยเกี่ยวกับโรคใช้หัตถ์ในทุกมิติ ความรู้เชิงวิชาการและการวิเคราะห์สถานการณ์ ได้แก่ ปัจจัยที่เกี่ยวข้องกับการระบาดของโรคใช้หัตถ์มาสู่คน และวิธีการเลี้ยงสัตว์ปีกกับโอกาสในการติดเชื้อ ฯลฯ เนื่องจากกลุ่มตัวอย่างเชื่อว่า หากข้อมูลเหล่านี้หากมาจากนักวิชาการจะสร้างความมั่นใจแก่สังคมได้มากกว่าแหล่งอื่นๆ รวมทั้งแม้ว่าเรื่องของวัฒนธรรมของเชื้อโรคจะมีอย่างต่อเนื่อง แต่ถ้านักวิชาการสามารถให้ข้อมูลความรู้เรื่องผลการวิจัยเกี่ยวกับโรค ผลการใช้ยาและการพัฒนารักษาโรค ฯลฯ สิ่งนี้จะทำให้สังคมเกิดความไว้วางใจว่า กลุ่มนักวิชาการมีความพยายามในการแสวงหาความรู้เกี่ยวกับโรคเพื่อที่จะควบคุมสถานการณ์แพร่ระบาดให้ได้มากที่สุด

(4.2) ภาครัฐ

ในวิกฤตการณ์ความไม่สงบในจังหวัดชายแดนภาคใต้ บุคคลกลุ่มนี้ถูกประเมินว่ามีความเหมาะสมที่จะให้ข้อมูลในด้านความคืบหน้าของสถานการณ์ ได้แก่ ความเปลี่ยนแปลงของสถานการณ์ในแต่ละวัน การวิเคราะห์สถานการณ์ในปัจจุบันและแนวโน้มในอนาคตเกี่ยวกับสามจังหวัดชายแดนใต้ รายละเอียดของเหตุการณ์ก่อความไม่สงบที่เกิดขึ้นแต่ละครั้ง การวิเคราะห์สาเหตุหรือแรงจูงใจของการก่อความไม่สงบ ฯลฯ เหตุผลที่ภาครัฐเหมาะสมจะให้ข้อมูลเหล่านี้ เนื่องจากเป็นกลุ่มที่ปฏิบัติการอยู่ในพื้นที่เกิดเหตุ เป็นผู้มีหน้าที่โดยตรงในการเข้าไปจับกุมและสอบสวนผู้ก่อการหรือแนวร่วม เป็นผู้รวบรวมข้อมูลจากพยานและหลักฐานในสภาพแวดล้อม จึงน่าจะมีข้อมูลในเชิงลึกกว่าคนกลุ่มอื่นๆ ที่ปฏิบัติการอยู่ในพื้นที่

สำหรับวิกฤตการณ์ใช้หัตถ์ บุคลากรจากภาครัฐมีความเหมาะสมในระดับมากที่สุดที่จะให้ข้อมูลด้านระบบการแพทย์และการสาธารณสุขของประเทศ อาทิ ความพร้อมทางการแพทย์และการสาธารณสุข มาตรฐานทางการแพทย์และการกำกับดูแล ข้อมูลในการใช้ยาต้านไวรัสและวัคซีนใช้หัตถ์ แนวโน้มของการกลายพันธุ์ ฯลฯ

เนื่องจากหน่วยงานที่ทำหน้าที่เกี่ยวกับระบบการแพทย์และสาธารณสุขทั้งในคนและในสัตว์อยู่ในความรับผิดชอบของรัฐ เช่น กระทรวงสาธารณสุข กระทรวงเกษตรและสหกรณ์ กระทรวงมหาดไทย ฯลฯ ข้อมูลการวางระบบ การดำเนินการของระบบและการประเมินประสิทธิผลของระบบการแพทย์และสาธารณสุขจึงสมควรต้องมาจากภาครัฐ ผลการศึกษาของ รัตนภรณ์ ทองอรุณนิกุล (2547) เกี่ยวกับการนำเสนอข้อมูลข่าวสารในหน้าหนังสือพิมพ์เกี่ยวกับไข้หวัดนก พบว่า แหล่งข่าวที่หนังสือพิมพ์นิยมอ้างมากที่สุดคือ หน่วยงานราชการหรือรัฐวิสาหกิจ เนื่องจากเป็นหน่วยงานที่รับผิดชอบโดยตรง จึงต้องติดตามความคืบหน้ามาโดยตลอด

(4.3) ประชาชนในพื้นที่

ในสถานการณ์จังหวัดชายแดนใต้ ประชาชนในพื้นที่ที่ถูกประเมินว่ามีความเหมาะสมในระดับมากที่สุดที่จะให้ข้อมูลด้านความเชื่อมั่นต่อรัฐ อาทิ การได้รับความช่วยเหลือจากภาครัฐต่อบุคคลและครอบครัวที่ได้รับผลกระทบ ความเชื่อมั่นของประชาชนในพื้นที่ต่อการจัดการปัญหาของภาครัฐ การแก้ปัญหาของภาครัฐในด้านต่างให้แก่ประชาชนในพื้นที่ รวมทั้งการประเมินประสิทธิผลการดำเนินนโยบายของภาครัฐ ฯลฯ เนื่องจากแม้เจ้าหน้าที่รัฐจะมีหน้าที่ในการแก้ปัญหาและเยียวยากลุ่มบุคคลที่ได้รับผลกระทบ แต่ผู้ที่เหมาะสมจะให้ข้อมูลคือ ผู้ที่ได้รับผลกระทบจากในพื้นที่ว่าการจัดการปัญหาของภาครัฐส่งผลกระทบอย่างไรบ้างต่อวิถีชีวิตของตน และมีความรู้สึกเชื่อมั่นในการแก้ปัญหาของภาครัฐมากน้อยเพียงใด ทั้งนี้ ข้อมูลด้านความรู้สึกเชื่อมั่นต่อภาครัฐจะส่งมีความสัมพันธ์อย่างยิ่งกับการให้ความร่วมมือของประชาชนในพื้นที่

ขณะเดียวกัน ประชาชนในพื้นที่ซึ่งมีความเหมาะสมจะให้ข้อมูลด้านปรากฏการณ์รายวันที่เกี่ยวข้องกับรายละเอียดของเหตุการณ์ก่อความไม่สงบที่เกิดขึ้นแต่ละครั้ง สาเหตุหรือแรงจูงใจในการก่อความไม่สงบ เหตุผลในการชุมนุมประท้วงของคนกลุ่มต่างๆ และเหตุผลในการใช้ความรุนแรงของผู้ก่อการ ฯลฯ เนื่องจากประชาชนในพื้นที่ถือเป็นผู้เห็นเหตุการณ์ก่อนที่เจ้าหน้าที่รัฐจะเข้ามาถึง รวมทั้งด้วยความใกล้ชิดกันในชุมชนจะส่งผลให้มีความรู้ข้อมูลในเชิงลึกของเหตุการณ์รุนแรงได้

สำหรับวิกฤตการณ์ไข้หวัดนก ประชาชนในพื้นที่ที่มีความเหมาะสมในระดับมากในด้านการประเมินภาครัฐ อาทิ ความเชื่อมั่นต่อการแก้ปัญหาของภาครัฐ ความเหมาะสมของการชดเชยความเสียหายจากการกำจัดสัตว์ปีก ประสิทธิภาพของการดำเนินนโยบายของภาครัฐ ตลอดจนความสามารถในการควบคุมสถานการณ์แพร่ระบาดของภาครัฐ ฯลฯ เนื่องจากประชาชนในพื้นที่เป็นผู้ที่ได้รับผลกระทบโดยตรงหากอยู่ในพื้นที่แพร่ระบาดหรือพื้นที่ใกล้เคียง บุคคลกลุ่มนี้จึงมีการติดตามการทำหน้าที่ของภาครัฐอย่างใกล้ชิดและต่อเนื่องเพื่อต้องการให้การแพร่ระบาดของเชื้อโรคในพื้นที่อยู่อาศัยของตนหมดไป

(4.4) ผู้ก่อการและแนวร่วม (วิกฤตการณ์ความไม่สงบในสามจังหวัดชายแดนภาคใต้) และภาคธุรกิจ (วิกฤตการณ์ไข้หวัดนก)

ในวิกฤตการณ์ความไม่สงบในจังหวัดชายแดนภาคใต้ ผู้ก่อการและแนวร่วมเป็นแหล่งข่าวที่มีความเหมาะสมในระดับมากที่สุดด้านความไม่ชอบธรรมของภาครัฐ โดยเฉพาะในประเด็นการปฏิบัติหน้าที่ของเจ้าหน้าที่รัฐ โดยเฉพาะด้านที่ไม่ถูกต้องตามกฎหมายต่อคนกลุ่มต่างๆ ทั้งประชาชนในพื้นที่ ผู้ที่ถูกกล่าวหาว่าเป็นผู้ก่อการหรือแนวร่วม รวมทั้งข้อมูลสาเหตุหรือแรงจูงใจในการก่อความไม่สงบ ฯลฯ เนื่องจากที่ผ่านมาสังคมไทยได้รับข้อมูลจาก

แหล่งข่าวกลุ่มนี้น้อยมาก การได้ทราบข้อมูลเกี่ยวกับสาเหตุและแรงจูงใจที่มาจากผู้กระทำ จะทำให้เข้าใจถึงความคิดที่อยู่เบื้องหลังและเงื่อนไขที่ทำให้เกิดการกระทำรุนแรงต่างๆ ซึ่งความเข้าใจที่มากขึ้นต่อผู้ก่อการมิได้หมายความว่าจำเป็นต้องลดความรับผิดชอบของผู้ก่อการ แต่การที่เรามีความเข้าใจในบริบทดังกล่าว จะทำให้สามารถแก้ปัญหาที่เป็นต้นตอแท้จริงได้

สถานการณ์แพร่ระบาดของเชื้อไข้หวัดนก ภาคธุรกิจมีความเหมาะสมอย่างยิ่งในการเป็นแหล่งข้อมูลด้านการประเมินผลกระทบ อาทิ การวิเคราะห์มูลค่าผลกระทบและการชดเชยความเสียหาย การทำงานของเจ้าหน้าที่รัฐ ผลสำเร็จของการดำเนินนโยบายของภาครัฐ รวมถึงประเมินทางเลือกต่างๆ ในการจัดการกับสัตว์ปีกที่สงสัยว่าติดเชื้อ ฯลฯ เนื่องจากบุคคลกลุ่มนี้เป็นผู้ประกอบการอาชีพที่คลุกคลีกับสัตว์ปีก มีข้อมูลเชิงลึกเกี่ยวกับการเลี้ยง โรคภัยในสัตว์ปีก ธุรกิจการค้าสัตว์ปีก ฯลฯ จึงความเหมาะสมที่จะให้ข้อมูลเพื่อประเมินว่าภาครัฐใช้วิธีการที่เหมาะสมในการจัดการปัญหามากน้อยเพียงไร ประชาชนในพื้นที่และผู้ประกอบการได้รับผลกระทบอย่างไรบ้าง

(5) แหล่งที่มาของข้อมูลแต่ละประเภท

เนื่องจากวิกฤตการณ์ที่เกิดขึ้นบางครั้งมีความซับซ้อน มีเงื่อนไข หรืออาจจะมีระยะเวลานานในการก่อตัวขึ้น รวมถึงอาจเป็นเรื่องเฉพาะทางที่เข้าใจได้ยาก ฯลฯ ชาวจึงต้องมีหน้าที่ในการรายงานข้อมูลที่ต้องชัดเจน มีการอธิบายเชื่อมโยงประเด็นต่างๆ ที่เกี่ยวข้อง โดยต้องคำนึงถึงการเลือกแหล่งข่าวที่เหมาะสมจะให้ข้อมูลแต่ละประเภทด้วย ดังผลการศึกษาที่พบองค์ประกอบด้าน “แหล่งที่มาของข้อมูลแต่ละประเภททั้งข้อเท็จจริง ความคิดเห็น และการวิเคราะห์สถานการณ์”

(5.1) แหล่งที่มาของข้อมูลประเภท “ข้อเท็จจริง”

ในวิกฤตการณ์ความไม่สงบในสามจังหวัดชายแดนภาคใต้ ผู้ที่เหมาะสมในระดับมากที่สุดจะให้ข้อมูลประเภทข้อเท็จจริงได้แก่ ประชาชนในพื้นที่ อาทิ ผู้นำชุมชน เจ้าหน้าที่ของรัฐในระดับปฏิบัติการ นักวิชาการมุสลิม นักวิชาการจากสถาบันการศึกษาในพื้นที่ นักการเมืองท้องถิ่น ฯลฯ เห็นได้ชัดว่าลักษณะร่วมของบุคคลดังกล่าวคือความใกล้ชิดกับพื้นที่ ซึ่งจะส่งผลให้มีข้อเท็จจริงที่รอบด้านเกี่ยวกับเหตุการณ์ที่เกิดขึ้น อย่างไรก็ตาม ความใกล้ชิดก็อาจจะส่งผลในด้านอคติของการเลือกรับรู้เหตุการณ์ที่เกิดขึ้นได้เช่นกัน

แหล่งข้อมูลที่เหมาะสมจะให้ข้อเท็จจริงกลุ่มต่อมาคือ ผู้ก่อการและแนวร่วม ได้แก่ แนวร่วมขบวนการผู้ก่อความไม่สงบ ขบวนการแบ่งแยกดินแดนที่ถูกจัดตั้งขึ้น รวมถึงแหล่งข่าวที่ไม่เปิดเผย การที่กลุ่มตัวอย่างประเมินว่าข้อเท็จจริงสมควรมาจากคนกลุ่มนี้ เนื่องจากสถานการณ์จังหวัดชายแดนใต้แตกต่างไปจากสถานการณ์ก่อการร้ายอื่นๆ ที่ไม่เคยมีคนกลุ่มใดออกมายอมรับว่าเป็นผู้กระทำการ ขณะเดียวกันก็มีความเชื่อบางส่วนว่า สถานการณ์รุนแรงที่เกิดขึ้นไม่ได้เป็นผู้มีมือของขบวนการก่อการร้ายทั้งหมด แต่มีเจ้าหน้าที่รัฐเข้ามาเกี่ยวข้องด้วย ข้อเท็จจริงจากคนกลุ่มนี้จึงมีความสำคัญต่อความเข้าใจที่ถูกต้องเป็นอย่างยิ่ง

ผลการศึกษายังพบว่า ข้อเท็จจริงสมควรมาจากองค์กรกลาง อาทิ องค์กรระดับนานาชาติ ทั้งองค์กรเกี่ยวกับสิทธิมนุษยชน ศาสนา ตลอดจนคณะกรรมการอิสระและองค์กรพัฒนาเอกชน ฯลฯ บุคคลกลุ่มนี้ได้รับความเชื่อถือว่าจะไม่มีส่วนได้ส่วนเสียกับกลุ่มผลประโยชน์ใดๆ ขณะเดียวกันก็เป็นผู้ที่ปฏิบัติงานกับประชาชนในพื้นที่อย่างใกล้ชิด

ในวิกฤตการณ์ไข้หวัดนก ผลการศึกษาพบว่า ผู้เชี่ยวชาญถูกประเมินว่าเหมาะสมเป็นผู้ให้ข้อเท็จจริงในระดับมาก อาทิ ผู้เชี่ยวชาญด้านการแพทย์ สัตว์แพทย์ สาธารณสุข ฯลฯ ทั้งที่อยู่ในสถาบันการศึกษาและที่ประจำอยู่ในกระทรวงหรือหน่วยงานของรัฐที่เกี่ยวข้อง องค์กรด้านวิทยาศาสตร์หรือสาธารณสุขระดับประเทศและนานาชาติ จากเจ้าหน้าที่รัฐระดับปฏิบัติการ รวมทั้งองค์กรพัฒนาเอกชนหรือมูลนิธิต่างๆ ที่เกี่ยวข้องด้านสาธารณสุข ฯลฯ บุคคลเหล่านี้ได้รับความเชื่อถือที่สามารถให้ข้อเท็จจริงได้แม้จะสังกัดองค์กรของรัฐหรือเอกชนก็ตาม เนื่องจากกลุ่มตัวอย่างมีความเชื่อถือในจรรยาบรรณวิชาชีพของคนกลุ่มนี้ รวมทั้งเชื่อว่าข้อเท็จจริงที่มาจากผู้เชี่ยวชาญจะมีการตรวจสอบความถูกต้องมาก่อนแล้ว

นอกจากนั้น ผลการศึกษายังพบว่า ผู้ได้รับผลกระทบเหมาะสมที่จะเป็นผู้ให้ข้อเท็จจริงเช่นกัน คนกลุ่มนี้ได้แก่ ประชาชนที่อาศัยอยู่ในพื้นที่แพร่ระบาด ผู้ที่ติดเชื้อหรือญาติของผู้ป่วยและผู้ที่เกี่ยวข้อง ผู้ประกอบการธุรกิจสัตว์ปีกและผลิตภัณฑ์จากสัตว์ปีกรายย่อย และผู้ประกอบการรายใหญ่ ฯลฯ ซึ่งบุคคลเหล่านี้ได้รับผลกระทบโดยตรงจากการแพร่ระบาดทั้งต่อสุขภาพ วิธีชีวิต การดำเนินธุรกิจ ฯลฯ รวมทั้งการเสนอข่าวของสื่อมวลชนในเรื่องการแพร่ระบาดของโรคมักผูกมัดกับเจ้าหน้าที่หรือหน่วยงานของรัฐที่สังคมรู้สึกว่าจะมีความไม่โปร่งใสในการเปิดเผยข้อเท็จจริง โดยเฉพาะกรณีโรคไข้หวัดนก ผลการศึกษาของ อังคณา จารุประทีปกุล (2548) พบว่า ข้อเท็จจริงเกี่ยวกับสถานการณ์แพร่ระบาดไม่ได้มาจากภาครัฐเลย อาจมีเหตุผลมาจากการที่ช่วงแรกที่มีการระบาดของโรคภาครัฐมีการปกปิดข้อมูลข่าวสาร โดยการเบี่ยงเบนประเด็นว่าโรคที่ระบาดอยู่เป็นโรคคหิวหาที่ไถมาโดยตลอด กว่าภาครัฐจะเปิดเผยความจริงก็ต่อเมื่อมีผู้ติดเชื้อไข้หวัดนกแล้ว สอดคล้องกับผลการศึกษาของ กรพวงศ์ ลัดพลี (2547) เกี่ยวกับการรายงานข่าวโรคไข้หวัดซาร์ส พบว่า ทั้งประชาชนและแพทย์คิดว่า สื่อมวลชนไม่ควรรายงานข้อมูลตามที่รัฐบาลแถลง เพราะเชื่อว่ารัฐบาลปกปิดความจริงเกี่ยวกับโรคไข้หวัดซาร์ส และรัฐบาลไม่พูดความจริงทั้งหมดแก่สังคม

(5.2) แหล่งที่มาของข้อมูลประเภท “ความคิดเห็น

ความคิดเห็นของแหล่งข่าวถือเป็นข้อมูลที่สำคัญเช่นกัน เนื่องจากความคิดเห็นที่สร้างสรรค์และหลากหลายจะทำให้เกิดการอภิปรายถกเถียงเพื่อหาหนทางในการจัดการปัญหาได้อย่างเหมาะสม สำหรับวิกฤตการณ์ความไม่สงบในจังหวัดชายแดนภาคใต้ ผลการศึกษาพบว่า ผู้ที่เหมาะสมจะให้ความคิดเห็นในเรื่องราวต่างๆ ได้แก่ ประชาชนในพื้นที่ อาทิ ผู้นำความคิดในชุมชนและผู้นำทางศาสนาในพื้นที่ ประชาชนที่เป็นคนไทยมุสลิม ข้าราชการท้องถิ่นในพื้นที่ เจ้าหน้าที่ของรัฐในระดับปฏิบัติการ ตลอดจนผู้บังคับบัญชาและเจ้าหน้าที่ของรัฐที่เป็นมุสลิม ฯลฯ ซึ่งความคิดเห็นจากคนกลุ่มนี้คาดว่าจะเป็นผู้ให้ความคิดเห็นที่มาจากรับฟังจากความต้องการและความรู้สึกของคนในชุมชน

ในสถานการณ์จังหวัดชายแดนใต้ ความคิดเห็นยังสมควรมาจากองค์กรอิสระและองค์กรนานาชาติ อาทิ องค์กรระดับนานาชาติ คณะกรรมการอิสระ องค์กรพัฒนาเอกชน (เอ็นจีโอ) องค์กรทางศาสนาในต่างประเทศ ฯลฯ องค์กรเหล่านี้เป็นผู้ที่ติดตามสถานการณ์ความไม่สงบในประเทศไทยมายาวนานรวมทั้งเป็นผู้มีประสบการณ์รับรู้สถานการณ์ความไม่สงบที่เกิดขึ้นในประเทศต่างๆ ความคิดเห็นจากคนกลุ่มนี้จึงน่าจะให้มุมมองหลากหลายในระดับนานาชาติ

ส่วนวิกฤตการณ์ไข้หวัดนก ความคิดเห็นในเรื่องต่างๆ สมควรมาจากผู้เชี่ยวชาญทั้งด้านการแพทย์ สัตว์แพทย์ สาธารณสุข ฯลฯ ทั้งที่อยู่ในสถาบันการศึกษาและที่ประจำอยู่ในกระทรวงหรือหน่วยงานของรัฐที่เกี่ยวข้อง

รวมถึงองค์กรด้านวิทยาศาสตร์หรือสาธารณสุขระดับนานาชาติ ฯลฯ นอกจากนี้ ความคิดเห็นยังสมควรมาจากผู้ได้รับผลกระทบได้แก่ ผู้ประกอบการธุรกิจสัตว์ปีกและผลิตภัณฑ์จากสัตว์ปีกรายใหญ่และรายย่อย ประชาชนที่อาศัยอยู่ในพื้นที่แพร่ระบาด ผู้ที่ติดเชื้อหรือญาติของผู้ป่วยและผู้เสียชีวิต ฯลฯ ความคิดเห็นจากคนกลุ่มนี้ โดยเฉพาะความคิดเห็นที่มีต่อวิธีการจัดการปัญหาที่ภาครัฐเลือกใช้จะเป็นส่วนหนึ่งของการประเมินโอกาสในการแพร่ระบาดของเชื้อโรคในอนาคต

(5.3) แหล่งที่มาของข้อมูลประเภท “การวิเคราะห์สถานการณ์”

การวิเคราะห์สถานการณ์หมายถึงการนำข้อมูลที่มีอยู่ในปัจจุบันมาคาดการณ์ถึงแนวโน้มหรือโอกาสต่างๆ ที่จะเกิดขึ้นในอนาคต เพื่อเป็นแนวทางในการเตรียมจัดการรับมือกับปัญหา สำหรับวิกฤตการณ์ความไม่สงบในจังหวัดชายแดนภาคใต้ ผลการศึกษาพบว่า การวิเคราะห์สถานการณ์สมควรมาจากนักวิชาการและผู้บริหารประเทศ อาทิ นักวิชาการจากสถาบันการศึกษาในพื้นที่และนักวิชาการมุสลิม ผู้บริหารประเทศและข้าราชการระดับผู้บังคับบัญชา เจ้าหน้าที่ของรัฐในระดับปฏิบัติการ และนักการเมือง ฯลฯ รวมทั้งจากสื่อมวลชนและองค์กรนานาชาติ ได้แก่ องค์กรสื่อในประเทศ แหล่งข่าวที่ไม่เปิดเผยชื่อเพื่อความปลอดภัย องค์กรทางศาสนาในต่างประเทศ องค์กรระดับนานาชาติ สำนักข่าวต่างประเทศ ฯลฯ จะเห็นได้ว่าผู้ที่เหมาะสมจะวิเคราะห์สถานการณ์ จะมีคุณสมบัติในด้านความรู้ทางวิชาการ ประสบการณ์ในการจัดการปัญหาในพื้นที่ และหน่วยงานที่ไม่ฝักใฝ่ฝ่ายใด เพื่อทำการวิเคราะห์สถานการณ์จะได้รอบด้านและไม่มีอคติ

สำหรับวิกฤตการณ์ใช้หัตถ์ การวิเคราะห์สถานการณ์สมควรมาจากผู้เชี่ยวชาญในแต่ละสาขาที่ประจำอยู่ในกระทรวงหรือหน่วยงานของรัฐที่เกี่ยวข้องและในสถาบันการศึกษา รวมถึงองค์กรด้านวิทยาศาสตร์หรือสาธารณสุขระดับนานาชาติ ฯลฯ กลุ่มนี้มีความเหมาะสมในระดับมาก ผลการศึกษายังพบว่า กลุ่มสื่อมวลชนมีความเหมาะสมจะวิเคราะห์สถานการณ์ด้วยเช่นกัน เนื่องจากมีคุณสมบัติในด้านความรู้เฉพาะทางในจะวิเคราะห์สถานการณ์ได้อย่างแม่นยำมากกว่าคนกลุ่มอื่นๆ ขณะที่กลุ่มนักสื่อสารมวลชนซึ่งเป็นผู้สื่อข่าวที่เกาะติดปัญหาสามารถใช้การสังเกตการณ์สิ่งแวดล้อมเพื่อคาดการณ์ทิศทางของสถานการณ์ได้เช่นกัน

1.4 ความสัมพันธ์ระหว่างองค์ประกอบของหลักคุณค่าชาวดั้งเดิมกับองค์ประกอบของหลักคุณค่าชาวก้าวไกล

เมื่อนำองค์ประกอบทั้ง 2 กรณีศึกษามาเทียบเคียงกับหลักคุณค่าชาวก้าวไกลที่วงการวารสารศึกษานิยมใช้กันมาตั้งแต่อดีตจนถึงปัจจุบัน (Traditional News Values) พบว่า องค์ประกอบของหลักคุณค่าชาวก้าวไกลที่พบในการศึกษานี้มีคุณลักษณะบางประการที่มีความเชื่อมโยงกับหลักคุณค่าชาวดั้งเดิม อาทิ ในองค์ประกอบ “การแก้ปัญหาของรัฐ” ซึ่งพบทั้งในวิกฤตการณ์ทั้ง 2 กรณีศึกษา องค์ประกอบนี้มีความสัมพันธ์ด้านคุณลักษณะของข้อมูลกับองค์ประกอบของหลักคุณค่าชาวดั้งเดิมในด้านความสำคัญ (Importance) หรือความโดดเด่น (Prominence) เนื่องจากตามความหมายขององค์ประกอบ “การแก้ปัญหาของรัฐ” หมายถึงข่าวที่เป็นเรื่องการปฏิบัติหน้าที่และการใช้อำนาจในการแก้ไขปัญหาต่างๆ รวมถึงเรื่องนโยบายและมาตรการในการจัดการปัญหา ฯลฯ ซึ่งข้อมูลที่เกี่ยวข้องกับภาครัฐมักจะมีคุณลักษณะที่โดดเด่นของบุคคลหรือตัวแทนของสถาบันผู้เป็นแหล่งข่าว และกำหนดนโยบายที่สำคัญในการจัดการปัญหา

องค์ประกอบ “ปรากฏการณ์รายวัน” ในวิกฤตการณ์ความไม่สงบในสามจังหวัดชายแดนภาคใต้ หมายถึง ลักษณะของเหตุการณ์รุนแรงที่เกิดขึ้นในแต่ละวัน เช่น การบาดเจ็บหรือเสียชีวิต การทำลายทรัพย์สิน การสร้างสถานการณ์ ตลอดจนการชุมนุมประท้วง ขณะที่ในวิกฤตการณ์ใช้ห้วงนี้ หมายถึง เหตุการณ์เกี่ยวกับการพบคนหรือสัตว์ปีกที่ติดเชื้อ การพบพื้นที่ระบาดหรือพื้นที่เสี่ยง การกำจัดและทำลายสัตว์ปีกที่สงสัยว่าติดเชื้อใช้ห้วงนี้ ตลอดจนกิจกรรมรณรงค์การบริโภคสัตว์ปีก จะเห็นได้ว่าคุณค่าข่าวในองค์ประกอบดังกล่าวมีลักษณะเนื้อหาที่เป็นเรื่องราวที่เร้าอารมณ์ (Sensationalism) โดยเฉพาะอารมณ์ทางลบ

ขณะที่ในองค์ประกอบด้าน “ความขัดแย้ง” ซึ่งในคุณค่าข่าวเดิมมีความหมายครอบคลุมทั้งความขัดแย้งทางกายภาพและความคิดระหว่างบุคคล กลุ่มคนหรือสถาบันต่างๆ (สิทธิพิช ชันสุวรรณ, อ่างแล้ว) แต่ในองค์ประกอบของหลักคุณค่าข่าวที่พบในงานวิจัยนี้ ความขัดแย้งที่สมควรเป็นข่าวจะเน้นในด้านการบอกเล่าข้อเท็จจริงจากฝ่ายต่างๆ ความขัดแย้งในแนวคิดและวิถีปฏิบัติเพื่อแก้ปัญหา ความขัดแย้งระหว่างคนกลุ่มในพื้นที่ ความขัดแย้งเรื่องของคุณค่าที่อธิบายปรากฏการณ์ที่เกิดขึ้น ฯลฯ เรื่องราวความขัดแย้งที่สมควรเสนอจึงมุ่งเป้าหมายที่การแสวงหาความถูกต้องและชัดเจนในข้อเท็จจริง ตลอดจนองค์ความรู้ต่างๆ เพื่อแก้ปัญหาวิกฤตการณ์ที่เกิดขึ้นเป็นสำคัญ ดังนั้น องค์ประกอบด้านความขัดแย้งที่พบในการศึกษานี้จึงเป็นเพียงส่วนหนึ่งขององค์ประกอบด้าน “ความขัดแย้ง” ในคุณค่าข่าวดั้งเดิม

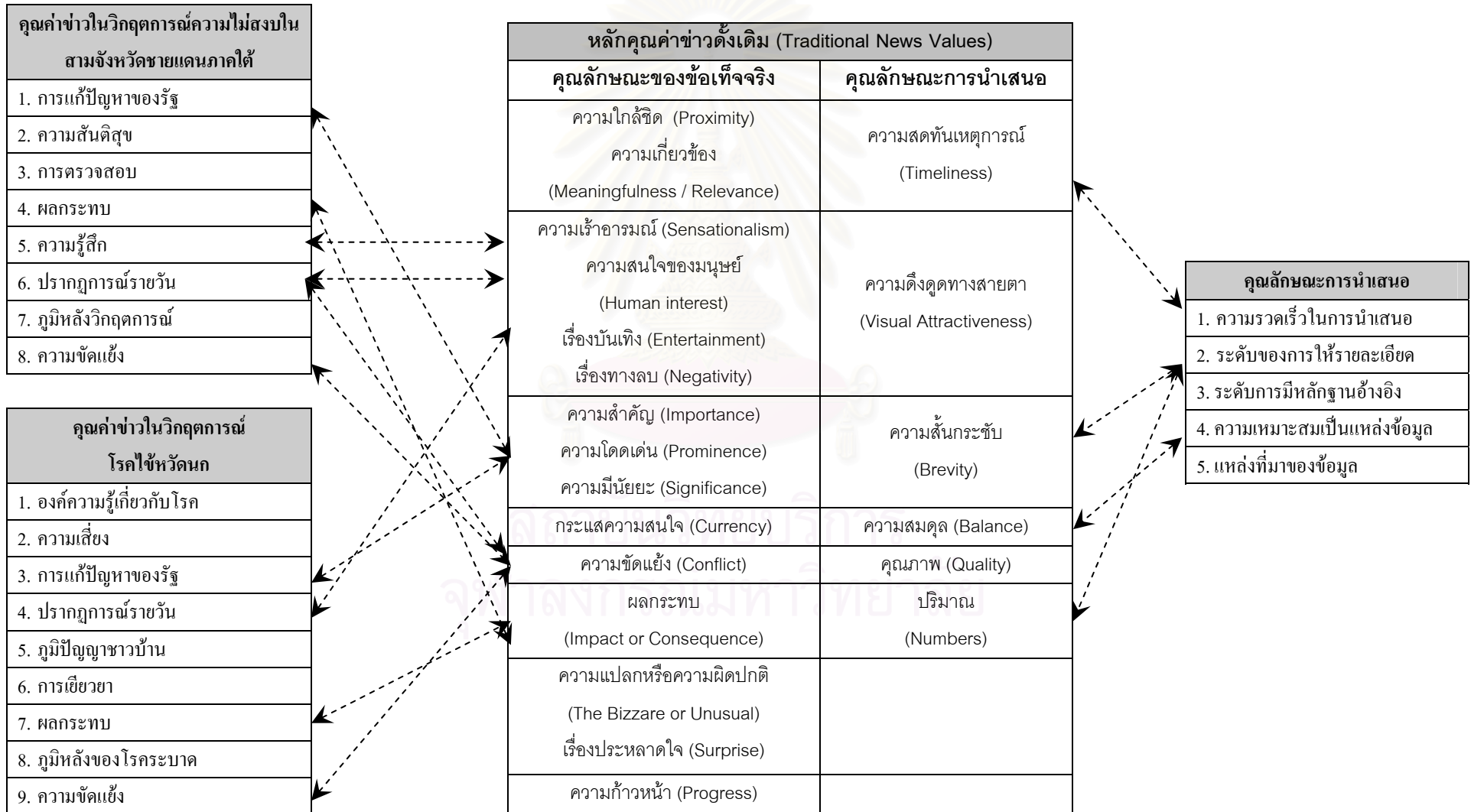
อย่างไรก็ตาม ความขัดแย้งทางกายภาพตามหลักคุณค่าข่าวดั้งเดิมกลับพบในองค์ประกอบด้าน “ปรากฏการณ์รายวัน” โดยเฉพาะในวิกฤตการณ์ความไม่สงบในสามจังหวัดชายแดนภาคใต้ เนื่องจากปรากฏการณ์รายวันที่สมควรเป็นข่าวในสถานการณ์ดังกล่าวล้วนเป็นความขัดแย้งทางกายภาพหรือการใช้ความรุนแรงกับบุคคลหรือทรัพย์สิน โดยมีวัตถุประสงค์ในการนำเสนอที่ต้องการเตือนภัยและสร้างความตระหนักถึงการคงอยู่ของปัญหาที่จำเป็นต้องได้รับการแก้ไข

ในด้านคุณลักษณะการนำเสนอ หลักคุณค่าข่าวดั้งเดิมมีองค์ประกอบหลายประการที่เกี่ยวข้องกับวิธีการนำเสนอมากกว่าความสำคัญหรือน่าสนใจของเนื้อหา อาทิ ความสดทันเหตุการณ์ (Timeliness) ความดึงดูดทางสายตา (Visual Attractiveness) ความสั้นกระชับ (Brevity) ฯลฯ ซึ่งผลการศึกษานี้ก็พบว่า สิ่งที่จะมีคุณค่าเป็นข่าวได้ยังต้องสัมพันธ์กับคุณลักษณะการนำเสนอ ได้แก่ ความรวดเร็วในการนำเสนอ ระดับการให้รายละเอียดของข้อมูล ระดับการมีหลักฐานอ้างอิง ความเหมาะสมเป็นแหล่งข้อมูล และแหล่งที่มาของข้อมูลแต่ละประเภท

อาทิ หลักคุณค่าข่าวดั้งเดิม ข่าวต้องเน้นความรวดเร็วเป็นหัวใจสำคัญซึ่งอาจสัมพันธ์กับองค์ประกอบอื่นๆ เช่น ความโดดเด่นหรือมีชื่อเสียงของบุคคล ความขัดแย้ง เรื่องราวเร้าอารมณ์ ฯลฯ แต่องค์ประกอบของด้าน “ความรวดเร็วในการนำเสนอ” ในผลการศึกษานี้ไม่ได้หมายถึงการเสนอเหตุการณ์เกิดขึ้นอย่างทันทีทันใด แต่เป็นความรวดเร็วในการเสนอข่าวกิจกรรมที่สร้างกำลังใจ การติดตามการบริหารงานของภาครัฐ และปรากฏการณ์รายวัน ผลการศึกษาจึงแสดงให้เห็นว่า การเสนอข่าวในภาวะวิกฤตทางสังคม คุณลักษณะการนำเสนอด้านความรวดเร็วต้องมีเป้าหมายในเชิงสร้างสรรค์ ส่งผลต่อการแก้ปัญหา และการเตือนภัย

นอกจากนั้น ยังมีองค์ประกอบอีกหลายประการที่มีความสัมพันธ์กันระหว่างหลักคุณค่าข่าวดั้งเดิมและองค์ประกอบของหลักคุณค่าข่าว ดังปรากฏในแผนภาพที่ 6

ภาพที่ 6 ความสัมพันธ์ระหว่างองค์ประกอบของหลักคุณค่าข่าวดั้งเดิม
กับองค์ประกอบของหลักคุณค่าข่าวในภาวะวิกฤตทางสังคม

2. ปัจจัยทางด้านโครงสร้างความคิดและจิตวิทยาที่อธิบายวิถีคิดเกี่ยวกับ “คุณค่าข่าว” ในภาวะวิกฤตทางสังคม

เมื่อพิจารณาจากลักษณะเด่นด้านเนื้อหาที่พบในองค์ประกอบต่างๆ ของหลักคุณค่าข่าวในภาวะวิกฤตทางสังคมแล้วพบว่า แต่ละองค์ประกอบของหลักคุณค่าข่าวสะท้อนให้เห็นถึงจุดจูงใจในสาร (Message Appeal) ซึ่งในทางจิตวิทยาการบริโภคข่าวสาร จุดจูงใจเป็นคุณลักษณะของเนื้อหาที่สามารถตอบสนองความต้องการทางจิตใจของผู้บริโภคข่าวได้ และส่วนใหญ่แล้วเนื้อหาของสารจะมีจุดจูงใจที่เกี่ยวพันกับความต้องการพื้นฐานของมนุษย์ (Hattwick, 1950) จุดจูงใจทั่วไปได้แก่ ความมั่นคงปลอดภัย ความนิยมนับถือ ความกลัว เรื่องเพศ และความสุข (Brieley Sean, 1995) อย่างไรก็ตาม ในภาวะที่สังคมเกิดวิกฤตการณ์ขึ้น จุดจูงใจในข่าวสารอาจต้องมีลักษณะเฉพาะบางประการที่จะสามารถตอบสนองความต้องการจิตใจและร่างกายของสังคมได้ จุดจูงใจในข่าวสารจึงมีความสำคัญที่จะกระตุ้นให้ผู้รับสารเลือกที่จะเปิดรับข่าวสารนั้นๆ

ในองค์ประกอบของหลักคุณค่าข่าวที่พบในผลการวิจัยนี้แสดงให้เห็นว่า กลุ่มผู้ให้ข้อมูลในการสัมภาษณ์และกลุ่มตัวอย่างในการสำรวจซึ่งเป็นกลุ่มผู้มีบทบาทเกี่ยวข้องและได้รับผลกระทบจากวิกฤตการณ์ล้วนให้มุมมองที่เป็นความคิดเห็นและความต้องการต่อข่าวสาร ซึ่งสิ่งเหล่านี้ถือเป็นจุดจูงใจที่จะทำให้บุคคลเหล่านี้เปิดรับข่าว ผู้ประกอบวิชาชีพสื่อจึงจำเป็นต้องตระหนักถึงองค์ประกอบด้านคุณค่าข่าวที่จะสามารถตอบสนองความต้องการของผู้รับข่าวสารในภาวะวิกฤตทางสังคม โดยทั่วไปแล้วอาจจำแนกจุดจูงใจในข่าวสารตามความสามารถตอบสนองแก่ผู้รับสารได้เป็น 2 ด้านคือ จุดจูงใจด้านโครงสร้างความคิด (Cognitive Appeal) และจุดจูงใจด้านอารมณ์ (Emotional Appeal) ซึ่งจุดจูงใจแต่ละด้านมีปัจจัยทางโครงสร้างความคิดและปัจจัยทางจิตวิทยาที่อยู่เบื้องหลังวิถีคิดเกี่ยวกับหลักคุณค่าข่าวของกลุ่มผู้ให้ข้อมูลและกลุ่มตัวอย่างดังนี้

2.1 จุดจูงใจด้านโครงสร้างความคิด (Cognitive Appeal) หมายถึง จุดจูงใจในเชิงเหตุผล (Logical or Rational Appeal) ที่มุ่งไปยังความคิดของผู้รับข่าวสาร ผู้รับข่าวเกิดความต้องการจะเปิดรับข่าวดังกล่าวเพื่อการตอบสนองด้านความรู้ความเข้าใจ เป็นข่าวสารที่ตอบสนองประโยชน์ด้านการดำเนินชีวิตในภาวะที่สังคมไม่ปกติสุข ตัวอย่างของจุดจูงใจด้านโครงสร้างความคิดที่พบในหลักคุณค่าข่าวในภาวะวิกฤตการณ์ทางสังคม อาทิ จุดจูงใจด้านความรู้เฉพาะบริบท จุดจูงใจด้านหลักฐาน จุดจูงใจด้านข้อโต้แย้งในข่าว ฯลฯ ซึ่งจุดจูงใจในองค์ประกอบของหลักคุณค่าข่าวดังกล่าวมาจากปัจจัยด้านโครงสร้างความคิดต่อไปนี้

(1) ความต้องการความปลอดภัยในชีวิต (Need for Human Security)

Abraham Harold Maslow (อ้างแล้ว) นักจิตวิทยาชาวอเมริกันเชื่อว่า มนุษย์มีความต้องการที่หลากหลาย แต่ความต้องการที่จำเป็นขั้นพื้นฐานของชีวิตมนุษย์คือ ความต้องการความมั่นคงปลอดภัย (Safety Need) หมายถึง ความต้องการมีชีวิตอยู่อย่างมั่นคงปราศจากอันตรายต่างๆ ความต้องการขั้นนี้จะเป็นแรงจูงใจให้บุคคลกระทำพฤติกรรมในรูปแบบต่างๆ เช่น หลีกเลี่ยงการเผชิญอันตราย ไม่ชอบความเสี่ยง ต้องการดำรงชีวิตอย่างสงบสุข ยึดระเบียบแบบแผน ฯลฯ (Hjelle and Ziegler, อ้างแล้ว)

ในภาวะวิกฤตการณ์ทางสังคม ปัจจัยด้านความต้องการความปลอดภัยในชีวิตทั้งจากความเสียหายเฉพาะหน้าและระยะยาวส่งผลให้บุคคลแสวงหาข่าวสารที่มีจุดมุ่งใจด้านความคิด ได้แก่ จุดมุ่งใจด้านความรู้เฉพาะบริบท ซึ่งจุดมุ่งใจดังกล่าวหากเป็นวิกฤตการณ์ความไม่สงบในสามจังหวัดชายแดนใต้จะพบในองค์ประกอบ “ภูมิหลังของวิกฤตการณ์” ที่ให้ความรู้เกี่ยวกับความไม่สงบที่เกิดขึ้นในจังหวัดชายแดนใต้ทั้งในอดีตและปัจจุบัน วิถีชีวิตของประชาชนในจังหวัดชายแดนใต้ ฯลฯ องค์ประกอบ “ความสันติสุข” ที่เป็นความรู้เกี่ยวกับแนวทางสันติวิธีในการแก้ปัญหาอย่างยั่งยืน หากเป็นวิกฤตการณ์ใช้หัตถ์ จุดมุ่งใจด้านความรู้เฉพาะบริบทจะได้แก่ องค์ประกอบ “องค์ความรู้เกี่ยวกับโรค” ที่เป็นความรู้เกี่ยวกับโรคใช้หัตถ์ในสถานที่ประชาชนจำเป็นต้องรู้ องค์ประกอบ “การกลายพันธุ์” เป็นความรู้ที่อธิบายถึงผลร้ายที่สุดที่จะเกิดขึ้นกับชีวิตมนุษย์ หากเชื้อไวรัสมีการข้ามสายพันธุ์ องค์ประกอบ “การเยียวยา” ที่ให้ความรู้เกี่ยวกับหนทางรักษา และองค์ประกอบ “ภูมิหลังของโรคระบาด” ที่เป็นข้อมูลการแพร่ระบาดของโรคติดต่อที่เคยเกิดขึ้นในอดีตที่ส่งผลกระทบต่อระบบนิเวศ

(2) ความต้องการมีความคิดที่ถูกต้อง (Need for Seeking Correctness)

ในภาวะที่วิกฤตที่สภาพแวดล้อมไม่ปลอดภัยต่อชีวิตของมนุษย์ในสังคม สิ่งที่มีมนุษย์ต้องการไม่ใช่เพียงข่าวสารที่รวดเร็วทันเหตุการณ์เท่านั้น แต่ยังต้องเป็นข่าวสารที่มีความถูกต้องเกี่ยวกับวิกฤตการณ์ที่เกิดขึ้นอีกด้วย เพื่อให้ตนเองมีความรู้ความเข้าใจที่ถูกต้องเกี่ยวกับวิกฤตการณ์ที่เกิดขึ้น ส่งผลให้สามารถตัดสินใจทางพฤติกรรมที่ถูกต้องไปด้วย ความต้องการที่จะมีความรู้ความถูกต้องจึงส่งผลให้บุคคลมีความต้องการที่จะใช้ความคิด (Need for Cognition) เกิดการแสวงหาข่าวสาร พิจารณารายละเอียดต่างๆ ในสาร และมีการประมวลข่าวสารอย่างเป็นระบบ (Systematic Information Processing) ผู้ที่มีความต้องการจะใช้ความคิดพิจารณาสูงจะตั้งใจพิจารณาสาร แม้ว่าจะมีเนื้อหาที่ซับซ้อน (Cacioppo, Petty, and Morris, 1983 อ้างใน Perloff, 1993)

ตามความต้องการดังกล่าว ในภาวะวิกฤตการณ์ทางสังคม ปัจจัยด้านความต้องการมีความคิดที่ถูกต้องส่งผลให้ผู้รับสารแสวงหาข่าวสารที่มีจุดมุ่งใจด้านความคิด ได้แก่ จุดมุ่งใจด้านความรู้เฉพาะบริบท และด้วยความต้องการที่จะใช้ความคิดและคิดอย่างถูกต้อง บุคคลจึงแสวงหาจุดมุ่งใจในข่าวสารด้านหลักฐาน (Evidence Appeals) ที่จะเป็นเนื้อหาสนับสนุนการกล่าวอ้างของผู้พูด เป็นข้อมูลที่ไม่ได้ถูกสร้างขึ้นโดยผู้พูด หรือเป็นความคิดเห็นของบุคคลอื่นๆ ที่ไม่ใช่ผู้พูด (McCroskey, 1969 อ้างใน Infante, 2003) ซึ่งจุดมุ่งใจดังกล่าวหากเป็นวิกฤตการณ์ความไม่สงบในสามจังหวัดชายแดนใต้จะพบในองค์ประกอบ “ระดับการมีหลักฐานอ้างอิง โดยเฉพาะการปฏิบัติหน้าที่ของเจ้าหน้าที่รัฐ” ขณะที่ในวิกฤตการณ์ใช้หัตถ์จะพบในองค์ประกอบ “ระดับการมีหลักฐานอ้างอิงของการระบาด”

ในกรณีที่ข้อมูลเกี่ยวกับวิกฤตการณ์จากแหล่งต่างๆ มีความขัดแย้งกันและไม่สามารถพึ่งพาหลักฐานให้ข้อมูลเกิดความชัดเจนได้ ผู้รับสารเกิดความไม่แน่ใจในข่าวสารที่ได้รับหรือเป็นภาวะไม่คล้อยจองทางความคิด ส่งผลให้บุคคลนั้นเกิดแรงขับ (Drive) ที่ต้องการมีความลงรอยในการรับรู้ (Cognitive Dissonance) ที่ (Need for Cognitive Consonance) (Festinger et al, อ้างแล้ว) ปัจจัยด้านความต้องการมีความคิดที่ถูกต้องจะทำให้ผู้รับสารแสวงหาข่าวสารเพิ่มเติมโดยเน้นการพิจารณาจุดมุ่งใจในสารด้านข้อโต้แย้งในข่าว (News Argument) ซึ่งจุดมุ่งใจดังกล่าวในวิกฤตการณ์ความไม่สงบในสามจังหวัดชายแดนใต้และใช้หัตถ์จะพบในองค์ประกอบ “ความขัดแย้ง” ซึ่งองค์ประกอบความขัดแย้งนี้ถูกพิจารณาจุดมุ่งใจในข่าวด้านน้ำหนักของข้อเท็จจริงจากฝ่ายต่างๆ ในข่าว

นอกจากนั้น จุดมุ่งใจทางโครงสร้างความคิดด้านข้อโต้แย้งในข่าวกรณีความไม่สงบในสามจังหวัดชายแดนใต้ยังได้แก่ องค์ประกอบของหลักคุณค่าข่าวด้าน “การตรวจสอบ” ที่สะท้อนว่าผู้รับสารมีความต้องการที่จะคิดพิจารณาข้อเท็จจริงที่เป็นการตรวจสอบฝ่ายต่างๆ ที่มีบทบาทเกี่ยวข้องในพื้นที่ ทั้งการตรวจสอบความถูกต้องของข่าวสาร การตรวจสอบด้านมนุษยธรรมและสิทธิมนุษยชน การตรวจสอบด้านความชอบธรรมในการบริหารจัดการปัญหา ฯลฯ

(3) ความต้องการกำหนดทิศทาง (Need for Orientation)

ความต้องการนี้เป็นไปตามทฤษฎีเกี่ยวกับแผนที่ทางความคิด (Theory of cognitive mapping) (Tolman, 1932, 1948 : MaGuire, 1974 ; Bryant and Zillmann, 2002) กล่าวถึง การที่บุคคลอยู่ในภาวะที่มีความไม่แน่ใจหรือในภาวะที่สังคมไม่ปกติ บุคคลจะต้องการแผนที่ทางความคิดเพื่อช่วยในการนำทาง (Navigate) เพื่อลดความไม่แน่ใจ (Uncertainty Reduction) ในสภาพแวดล้อมที่เผชิญอยู่ และแผนที่ทางความคิดที่จะนำทางแก่ผู้รับสารส่วนใหญ่จะมาจากเนื้อหาข่าวของสื่อมวลชน

จากปัจจัยด้านความต้องการกำหนดทิศทางของผู้รับสารสะท้อนให้เห็นถึงความต้องการข่าวที่มีจุดมุ่งใจด้านความรู้เฉพาะบริบท และจุดมุ่งใจด้านข้อมูลความคิดเห็นและการวิเคราะห์สถานการณ์จากแหล่งต่างๆ ซึ่งอยู่ในองค์ประกอบของหลักคุณค่าข่าวทั้ง 2 กรณีศึกษาคือ องค์ประกอบด้าน “ระดับการให้รายละเอียดของข้อมูล” และองค์ประกอบด้าน “แหล่งที่มาของข้อมูลแต่ละประเภททั้งข้อเท็จจริง ความคิดเห็น และการวิเคราะห์สถานการณ์” เนื่องจากองค์ประกอบดังกล่าวจะให้รายละเอียดของข้อมูลที่จำเป็นต่อการดำเนินชีวิตและการแก้ไขปัญหา อาทิ ในวิกฤตการณ์ความไม่สงบในภาคใต้จะเน้นการให้รายละเอียดด้านแนวคิดสันติวิธี ด้านการปฏิบัติงานของรัฐ และสถานการณ์รายวัน ขณะที่วิกฤตการณ์ใช้หัวคนจะเน้นการให้รายละเอียดด้านการแพร่ระบาดและการป้องกันตนเอง

เนื่องจากวิกฤตการณ์ที่เกิดขึ้นบางครั้งมีความซับซ้อน มีเงื่อนไข หรืออาจจะมีระยะเวลาในการก่อตัวขึ้น รวมถึงอาจเป็นเรื่องเฉพาะทางที่เข้าใจได้ยาก ฯลฯ ข่าวจึงต้องมีหน้าที่ในการรายงานข้อมูลที่ถูกต้องชัดเจน มีการอธิบายเชื่อมโยงประเด็นต่างๆ ที่เกี่ยวข้อง โดยต้องคำนึงถึงการเลือกแหล่งข่าวที่เหมาะสมจะให้ข้อมูลแต่ละประเภทด้วย ดังผลการศึกษาที่พบองค์ประกอบด้าน “แหล่งที่มาของข้อมูลแต่ละประเภททั้งข้อเท็จจริง ความคิดเห็น และการวิเคราะห์สถานการณ์” โดยมีจุดมุ่งใจในข่าวคือ สิ่งที่ชี้แนะหรือให้แนวทางในการตัดสินใจที่สังคมควรจะทำปฏิบัติเพื่อให้เกิดความปลอดภัย การเตือนภัยล่วงหน้า คำแนะนำในการปฏิบัติตนจากแหล่งข่าวที่มีความเหมาะสมจะให้ข้อมูลแต่ละด้าน

(4) ความต้องการรับรู้ความเสี่ยง (Need for Risk Perception)

Nelkin (อ้างแล้ว) นักวิชาการด้านการสื่อสารความเสี่ยงกล่าวว่า ในสภาวะที่บุคคลอยู่ในสภาพแวดล้อมที่รู้สึกไม่ปลอดภัย เกิดความกลัวหรือตื่นตระหนกในเรื่องของความเสี่ยงในเหตุการณ์ใดเหตุการณ์หนึ่ง นั้นแสดงว่าบุคคลนั้นไม่ได้รับข้อมูลข่าวสารที่เพียงพอ ดังนั้น การเพิ่มข้อมูลที่ถูกต้องและเพียงพอ ย่อมทำให้สาธารณชนมีการรับรู้ที่กระจ่างชัดขึ้น และสามารถตระหนักรู้ในเหตุการณ์นั้นๆ มากขึ้น จนกระทั่งสามารถป้องกันตนเองจากอันตรายได้ ดังนั้น การสื่อสารเพื่อให้ประชาชนเกิดความตระหนักในสิ่งที่ตนเองกำลังเผชิญและลดความวิตกกังวลจึงมีจุด

มุ่งเน้น 2 ประการคือ การสื่อสารที่มีเนื้อหามุ่งให้การศึกษาหรือให้ข้อมูลที่เกี่ยวข้องกับความเสี่ยงนั้น และการสื่อสารถึงวิธีการป้องกันตัว (Mileti and Fitzpatrick, 1991) เพื่อที่ข่าวสารดังกล่าวจะสามารถช่วยบุคคลในการตัดสินใจในทางเลือกต่างๆ สามารถประเมินค่าผลลัพธ์ (Outcome) ของแต่ละทางเลือก และสามารถประเมินโอกาสที่จะประสบกับความเสี่ยง (Probability) นั้นๆ ได้

ความต้องการรับรู้ความเสี่ยงของตนเองในภาวะวิกฤตของสังคมแสดงให้เห็นในองค์ประกอบของหลักคุณค้ำข่าวหลายองค์ประกอบ ในวิกฤตการณ์สามจังหวัดชายแดนใต้ อาทิ องค์ประกอบ “การแก้ไขปัญหาของภาครัฐ” ที่มุ่งเน้นเสนอเนื้อหาด้ำนความสามารถจัดการกับวิกฤตการณ์ของภาครัฐ องค์ประกอบด้ำน “ภูมิหลังของวิกฤตการณ์” ที่เป็นการให้ความรู้ที่เกี่ยวข้องกับบริบท ฯลฯ ขณะที่วิกฤตการณ์ใช้หัดนค ได้แก ่ องค์ประกอบด้ำน “องค์ความรู้เกี่ยวกับโรค” องค์ประกอบด้ำน “ความเสี่ยง” องค์ประกอบด้ำน “การเยียวยา” องค์ประกอบด้ำน “ภูมิหลังของโรคระบาด” ซึ่งมีเนื้อหาที่มุ่งเน้นการเตือนภัย การให้ความรู้และการป้องกันตัวจากวิกฤตการณ์ที่เกิดขึ้น ขณะที่องค์ประกอบด้ำน “ภูมิปัญญาชาวบ้าน” เป็นการให้ทางเลือกที่นอกเหนือไปจากกระแสหลักของแนวทางวิทยาศาสตร์

องค์ประกอบต่างๆ ของหลักคุณค้ำข่าวที่กล่าวมาข้างต้นสามารถตอบสนองความต้องการรับรู้ความเสี่ยงของผู้รับสารได้ และแสดงให้เห็นถึงจุดจุงใจด้ำนโครงสร้างความคิดในทุกด้ำน ได้แก่ จุดจุงใจด้ำนความรู้เฉพาะบริบท จุดจุงใจด้ำนหลักฐาน จุดจุงใจด้ำนข้อโต้แย้งในข้่าว และจุดจุงใจด้ำนข้อมูลความคิดเห็นและการวิเคราะห์สถานการณ์จากแหล่งต่างๆ

2.2 จุดจุงใจด้ำนอารมณ์ (Emotional Appeal) หมายถึง องค์ประกอบในข้่าวที่สามารถตอบสนองความต้องการทางอารมณ์ของผู้รับข้่าวได้ โดยเฉพาะความต้องการทางอารมณ์ที่เป็นผลกระทบจากภาวะวิกฤตการณ์สังคม ซึ่งความต้องการของผู้รับข้่าวสารในด้ำนนี้อาจมุ่งแสวงหาประโยชน์จากข้่าวสารหรือไม่ก็ได้ แต่มุ่งผลที่จะได้รับทางอารมณ์เป็นสำคัญ ตัวอย่างของจุดจุงใจด้ำนอารมณ์ที่พบในหลักคุณค้ำข่าวจากการศึกษาในข้่าว อาทิ จุดจุงใจด้ำนความเร้าอารมณ์ จุดจุงใจด้ำนความเบี่ยงเบนของพฤติกรรม จุดจุงใจด้ำนความน่าเชื่อถือของแหล่งข้่าว จุดจุงใจด้ำนความปลอดภัย ฯลฯ ซึ่งจุดจุงใจในองค์ประกอบของหลักคุณค้ำข้่าวดังกล่าวมาจากปัจจัยด้ำนโครงสร้างทางจิตวิทยาต่อไปนี้

(1) ความต้องการความปลอดภัยในชีวิต (Need for human security)

ความต้องการนั้นนอกจากจะพิจารณาจากปัจจัยทางโครงสร้างความคิด ยังสามารถมองได้จากปัจจัยปัจจัยด้ำนโครงสร้างทางจิตวิทยาได้เช่นกัน จากการที่ความต้องการความมั่นคงปลอดภัย (Safety Need) เป็นความต้องการที่จำเป็นขั้นพื้นฐานของชีวิตมนุษย์ ทำให้บุคคลมีสัญชาตญาณที่จะเปิดรับข้่าวสารที่มีเนื้อหามุ่งเน้นการเตือนภัยเฉพาะหน้า

ในภาวะวิกฤตการณ์ทางสังคม ปัจจัยด้ำนความต้องการความปลอดภัยในชีวิตจากความเสี่ยงเฉพาะหน้าส่งผลให้บุคคลแสวงหาข้่าวสารที่มีจุดจุงใจด้ำนอารมณ์ ได้แก่ จุดจุงใจด้ำนความเร้าอารมณ์ ซึ่งประกอบไปด้วยเนื้อหาที่กระตุ้นอารมณ์พื้นฐานของมนุษย์ โดยเฉพาะกระตุ้นความรู้สึกกลัวและกังวล (Fear or Anxiety Appeals) ฯลฯ จุดจุงใจด้ำนความปลอดภัย (Safety Appeal) และจุดจุงใจด้ำนความเบี่ยงเบน (Deviance) ของพฤติกรรม ได้แก่ เนื้อหาที่เกี่ยวข้องกับความรุนแรงทางกายภาพทั้งหลาย

ซึ่งจุดมุ่งใจด้านความร่ำรวยอารมณ์และจุดมุ่งใจด้านความเบี่ยงเบนของพฤติกรรมสะท้อนให้เห็นในวิกฤตการณ์ความไม่สงบในสามจังหวัดชายแดนใต้จะพบในองค์ประกอบ “ปรากฏการณ์รายวัน” ที่มุ่งเน้นเสนอเรื่องราวเกี่ยวกับลักษณะของเหตุการณ์รุนแรงที่เกิดขึ้นในแต่ละวัน เช่น การบาดเจ็บหรือเสียชีวิต การทำลายทรัพย์สิน การสร้างสถานการณ์ ตลอดจนการชุมนุมประท้วง ฯลฯ เช่นเดียวกับวิกฤตการณ์ใช้หัวดนก ที่ปรากฏการณ์รายวันจะเกี่ยวข้องกับการกำจัดและทำลายสัตว์ปีกที่สงสัยว่าติดเชื้อใช้หัวดนก เนื้อหาของข่าวในองค์ประกอบดังกล่าวมีลักษณะของสารที่คุกคามความรู้สึก แต่การที่ผู้รับสารมีแรงจูงใจที่จะเปิดรับก็เนื่องมาจากความต้องการรู้ถึงแหล่งหรือเหตุที่จะทำให้ได้รับอันตรายและเพื่อหาวิธีการป้องกันตนเอง

ขณะเดียวกัน จุดมุ่งใจด้านความร่ำรวยอารมณ์ยังพบในองค์ประกอบด้าน “ความรวดเร็ว” ด้วย เนื่องจากความรวดเร็วในการนำเสนอข่าวที่เกิดขึ้นหรือมีความเปลี่ยนแปลงในแต่ละระยะก็เป็นจุดมุ่งใจของเนื้อหาด้านความร่ำรวยอารมณ์ที่สนองความอยากรู้อยากเห็น (Curiosity) เพราะวิกฤตการณ์เป็นสิ่งที่ไม่ได้เกิดขึ้นบ่อยๆ และทุกพื้นที่เป็นเหตุการณ์ที่เกิดขึ้นโดยไม่คาดคิดมาก่อน ความต้องการข้อมูลที่ทันกระแสของผู้รับสารเป็นไปเพื่อความปลอดภัยในชีวิตของตนเอง

(2) ความต้องการจรรโลงใจ

จากการเกิดขึ้นและคงอยู่ของวิกฤตการณ์ทำให้สังคมเต็มไปด้วยความสับสน ความวิตกกังวล ความหวาดระแวง ความเศร้าใจ ฯลฯ ของผู้ที่เกี่ยวข้องมากน้อยต่างกันไป ข่าวของสื่อมวลชนจึงถูกคาดหวังว่านอกจากจะทำหน้าที่ช่วยให้สังคมเข้าใจถึงสถานการณ์ที่กำลังเผชิญอยู่ อาจทำหน้าที่เป็นแหล่งของการผ่อนคลายภาวะความตึงเครียด การบรรเทาความทุกข์ใจและการเบี่ยงเบนความสนใจด้วยการเสนอเนื้อหาเกี่ยวกับวิกฤตการณ์ที่เกิดขึ้นในแง่มุมที่จะสร้างความรู้สึกผ่อนคลายและเสริมความมั่นใจของผู้คนในสังคม (Hindman, อ้างแล้ว) ถึงแม้ว่านั่นจะเป็นข่าวในทางร้าย แต่ก็อาจจะไม่ส่งผลให้เกิดความตื่นตระหนกเสมอไป กลับทำให้นุคคลเกิดความรู้สึกว่าตนเองไม่ได้เผชิญกับความโศกเศร้าและความหวาดกลัวเพียงลำพัง (Graber, อ้างแล้ว)

ในภาวะวิกฤตทางสังคม ปัจจัยทางจิตวิทยาส่งผลให้บุคคลแสวงหาข่าวสารที่มีจุดมุ่งใจด้านอารมณ์ได้แก่ จุดมุ่งใจด้านความเห็นใจ (Empathy) โดยเฉพาะในวิกฤตการณ์ความไม่สงบในสามจังหวัดชายแดนภาคใต้เห็นได้จากองค์ประกอบด้าน “ผลกระทบ” ที่มุ่งเน้นข่าวการเยียวยาทางจิตใจแก่ผู้ได้รับผลกระทบโดยเฉพาะส่วนของเจ้าหน้าที่รัฐและประชาชนที่บาดเจ็บหรือเสียชีวิต ตลอดจนจนถึงการดำเนินชีวิตของครอบครัวบุคคลเหล่านี้ และองค์ประกอบ “ความรู้สึก” ที่เสนอข้อมูลด้านความรู้สึกนึกคิดของบุคคลกลุ่มต่างๆ ที่มีต่อสถานการณ์ความไม่สงบที่เกิดขึ้น หลักคุณค่าข่าวในองค์ประกอบดังกล่าวมักจะเลือกแหล่งข่าวที่เป็นผู้ได้รับผลกระทบทางลบโดยตรง ทำให้ผู้รับสารส่วนใหญ่เกิดความรู้สึกผ่อนคลายและลดความกังวลที่ตนเองไม่ได้มีความใกล้ชิดกับวิกฤตการณ์ที่เกิดขึ้น รวมทั้งรู้สึกสบายใจที่ผู้รับผลกระทบได้รับการเยียวยาจากหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง

(3) ความต้องการรักษาค่านิยมของสังคม

วิกฤตการณ์ที่เกิดขึ้นโดยเฉพาะการก่อความไม่สงบ ผู้ก่อการมักมุ่งใช้ความรุนแรงกายภาพ เช่น การทำร้าย การสังหาร การวางระเบิด ฯลฯ กับเจ้าหน้าที่รัฐและประชาชน ความรุนแรงดังกล่าวถือว่าเป็นพฤติกรรมที่เบี่ยงเบนไปจากค่านิยมของสังคมหรือวิถีชีวิตปกติหรือเป็นการกระทำที่ละเมิดบรรทัดฐานของสังคม

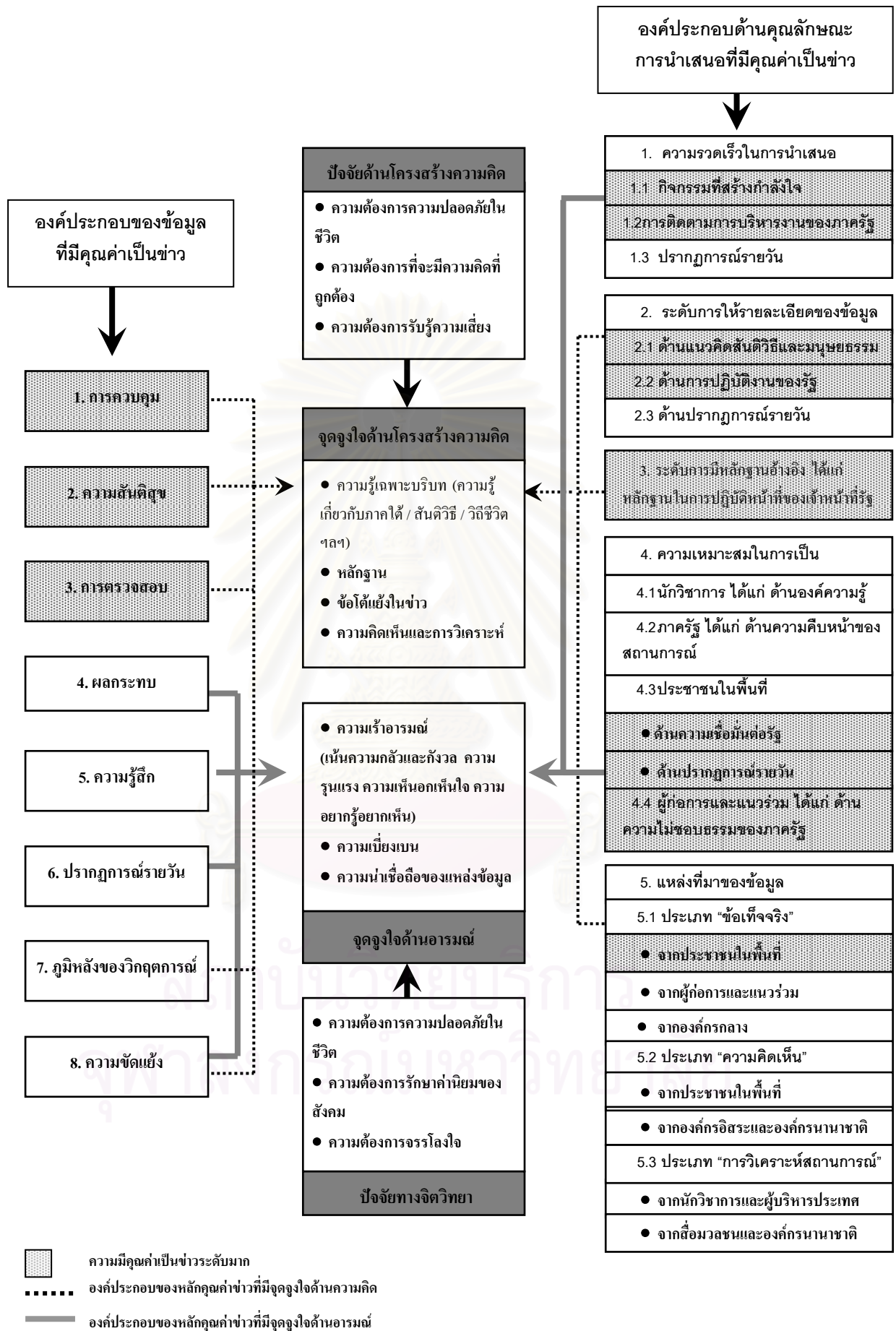
ในภาวะวิกฤตทางสังคม ปัจจัยทางจิตวิทยาส่งผลให้บุคคลแสวงหาข่าวสารที่มีจุดมุ่งใจด้านอารมณ์ ได้แก่ จุดมุ่งใจด้านความเบี่ยงเบน (Deviance) ของพฤติกรรม ได้แก่ เนื้อหาที่เกี่ยวข้องกับความรุนแรงทางกายภาพทั้งหลาย โดยเฉพาะในวิกฤตการณ์ความไม่สงบในสามจังหวัดชายแดนภาคใต้ เห็นได้จากองค์ประกอบด้าน “ปรากฏการณ์รายวัน” ที่นำเสนอลักษณะของเหตุการณ์รุนแรงอย่างผิดปกติที่เกิดขึ้นอย่างต่อเนื่อง ผู้รับข่าวสารในฐานะเป็นสมาชิกของสังคมจะเปิดรับข่าวที่มีเนื้อหาดังกล่าว เนื่องจากเนื้อหาดังกล่าวจะกระตุ้นให้สังคมเกิดความรู้สึกเป็นอันหนึ่งอันเดียวกันโดยไม่รู้ตัวคือ สงสารผู้ที่ตกเป็นเหยื่อ และประณามผู้ที่ก่อการและแนวร่วมที่แสดงพฤติกรรมละเมิดบรรทัดฐานของสังคมอย่างรุนแรง

นอกจากนั้น ยังรวมถึงองค์ประกอบด้าน “ความรวดเร็วนำเสนอข่าวกิจกรรมที่สร้างกำลังใจ” ได้แก่ ความรวดเร็วในการรายงานข้อมูลที่เป็นพระราชกรณียกิจของพระราชวงศ์ต่อผู้ที่ได้รับผลกระทบจากสถานการณ์ความไม่สงบ รวมถึงการเสนอข้อมูลที่เป็นกิจกรรมความเคลื่อนไหวของภาครัฐและประชาชนในการสร้างความกำลังใจและลดความตึงเครียดแก่ประชาชนในพื้นที่ เนื้อหาดังกล่าวนี้อีกมีบทบาทกระตุ้นค่านิยมของสังคมเช่นกัน คือ ค่านิยมความรักชาติ ความเป็นปึกแผ่นของประชาชนในชาติ และการกล่อมเกล่าให้สมาชิกของสังคมมีพฤติกรรมที่สังคมพึงปรารถนา อาทิ การระดมให้มีการช่วยเหลือ การบริจาค ชุมนุมเรียกร้องด้วยความสงบ ฯลฯ

โดยปัจจัยด้านโครงสร้างความคิดและจิตวิทยาที่อธิบายวิธีคิดเกี่ยวกับ “หลักคุณค่าข่าว” ในวิกฤตการณ์ความไม่สงบในสามจังหวัดชายแดนภาคใต้และวิกฤตการณ์ใช้หัวदनกสามารถแสดงเป็นแบบจำลองได้ดังนี้

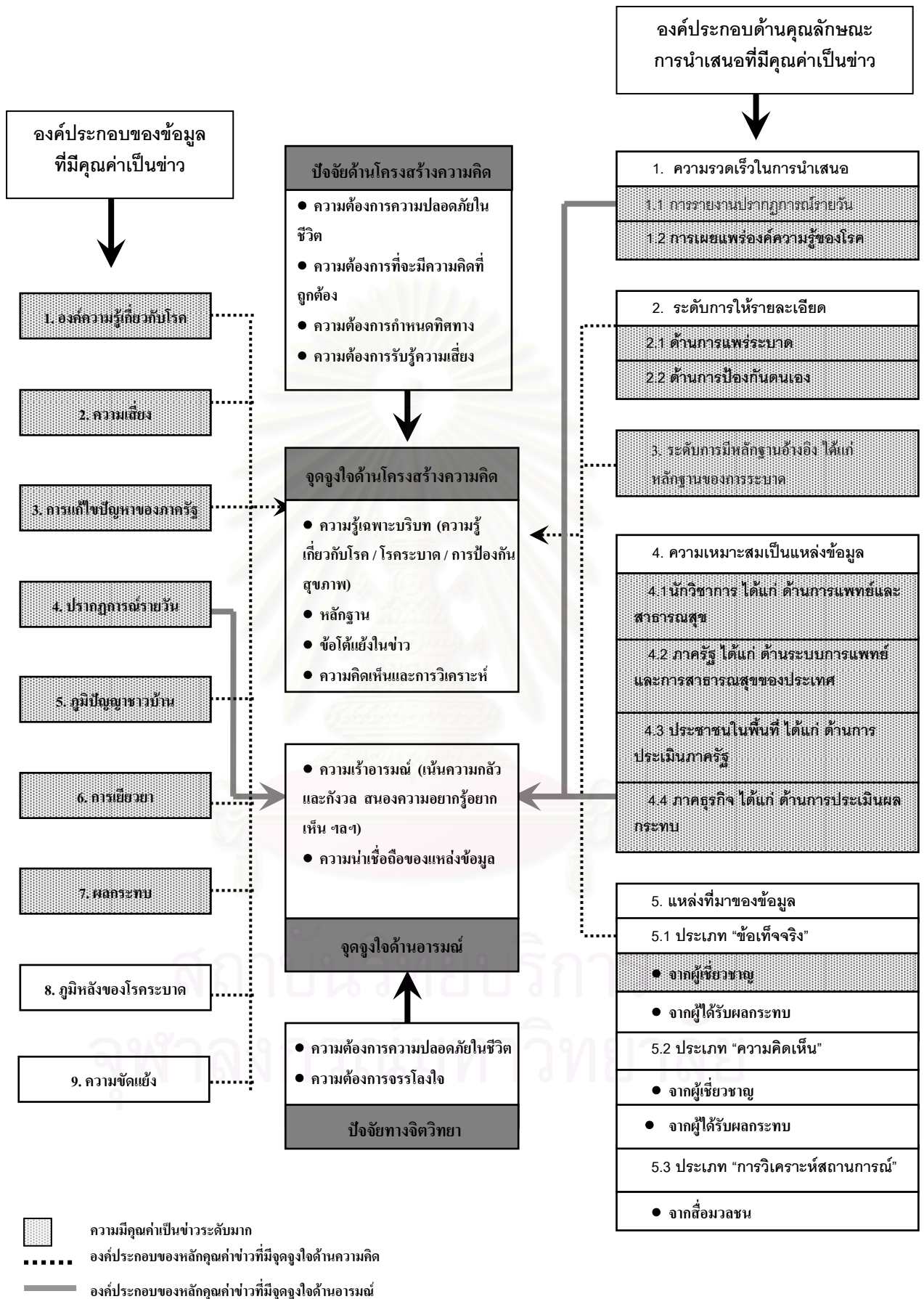

สถาบันวิทยบริการ
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ความมีคุณค่าเป็นข่าวระดับมาก
 องค์ประกอบของหลักคุณค่าข่าวที่มีจุดมุ่งใจด้านความคิด
 องค์ประกอบของหลักคุณค่าข่าวที่มีจุดมุ่งใจด้านอารมณ์

ภาพที่ 7 ปัจจัยด้านโครงสร้างความคิดและจิตวิทยาที่อธิบายวิถีคิดเกี่ยวกับ "คุณค่าข่าว" ในวิกฤตการณ์ความไม่สงบในสามจังหวัดชายแดนภาคใต้

ภาพที่ 8 ปัจจัยด้านโครงสร้างความคิดและจิตวิทยาที่อธิบายวิถีคิดเกี่ยวกับ "คุณค่าข่าว" ในวิกฤตการณ์ไข้หวัดนก

3. การประยุกต์ใช้หลักคุณค่าข่าวในภาวะวิกฤตทางสังคม

สำหรับการอภิปรายผลเพื่อการประยุกต์ใช้หลักคุณค่าข่าวในภาวะวิกฤตทางสังคมมีประเด็นที่ต้องนำเสนอ 2 ประการได้แก่ การตัดสินใจเกี่ยวกับหลักคุณค่าข่าวภายใต้ภาวะวิกฤตทางสังคม ซึ่งเป็นการแสดงให้เห็นถึงกรอบการตัดสินใจเปิดรับข่าวสารของประชาชนเมื่อประสบกับภาวะวิกฤต อีกประเด็นหนึ่งคือ ข้อเสนอแนะเกี่ยวกับหลักคุณค่าข่าวในภาวะวิกฤตทางสังคมสำหรับวงวิชาการและวิชาชีพด้านวารสารศาสตร์ โดยแต่ละส่วนมีรายละเอียดดังนี้

3.1 การตัดสินใจเกี่ยวกับหลักคุณค่าข่าวภายใต้ภาวะวิกฤตทางสังคม

ตามทฤษฎีความคาดหวัง (Expectancy Theory) นักจิตวิทยากลุ่มโครงสร้างความคิด (Cognitivism) เชื่อมั่นอย่างยิ่งว่า มนุษย์เป็นสิ่งมีชีวิตที่ใช้ปัญญาในการตัดสินใจว่าจะกระทำพฤติกรรมอย่างไรอย่างหนึ่ง เพื่อจะนำไปสู่เป้าหมายที่สนองความต้องการของตนเอง รวมทั้งในภาวะที่เผชิญกับความเสี่ยงที่จำเป็นต้องตัดสินใจอย่างใช้ความคิดจริงจังทุกๆ ด้านเพื่อความอยู่รอด เนื่องจากเหตุการณ์ที่เกิดขึ้นมีผลกระทบสูงต่อการดำรงอยู่ของชีวิต (Vroom, 1974)

การตัดสินใจ (Decision Making) คือ กระบวนการเลือกทำสิ่งใดสิ่งหนึ่งจากหลายๆ สิ่ง (Boss, 1966) ซึ่งกระบวนการนั้นจะมีความแตกต่างกันตามสภาพการณ์ หรือการเลือกเอาทางปฏิบัติที่มีอยู่หลายทางเป็นแนวทางปฏิบัติไปสู่เป้าหมายที่วางไว้ (Grose and Dyson, 1977) ทั้งนี้ John W. Keltner (1970) ได้สรุปว่า การตัดสินใจนั้นเกิดจากการใช้ดุลพินิจ (Judgment) การพิจารณาเหตุผล (Reasoning) สิ่งจูงใจ (Motive) และความต้องการต่างๆ (Needs)

ในภาวะวิกฤตทางสังคม การตัดสินใจจะอยู่ภายใต้สถานการณ์ความไม่แน่นอน (Decision-Making in Uncertain Situation) หรือเป็นภาวะความเสี่ยง สภาพนี้ผู้ตัดสินใจต้องเลือกทางเลือกภายในสถานการณ์ที่ไม่สามารถคาดคะเนได้ล่วงหน้าว่าจะได้ผลลัพธ์ชนิดใด แต่โดยสัญชาตญาณแล้ว บุคคลจะตัดสินใจภายใต้ภาวะความเสี่ยงโดยมีเงื่อนไขทางความคิด 2 ประการคือ (1) ผลลัพธ์ที่จะได้จากการเลือก (Outcome) หมายถึง การประเมินสิ่งที่จะเกิดขึ้นจากทางเลือกแต่ละทาง ซึ่งมักเป็นการคำนึงถึงความปลอดภัยหรืออันตรายที่จะได้รับจากเหตุการณ์ความเสี่ยงที่เกิดขึ้น และ (2) ความน่าจะเป็น (Probability) หมายถึง การประเมินโอกาสที่จะได้รับความเสี่ยงนั้น

สำหรับการตัดสินใจเลือกเปิดรับข่าวสารในภาวะวิกฤตทางสังคม บุคคลจำเป็นต้องเลือกเปิดรับข่าวสารเพื่อหาข้อมูลที่จะช่วยลดความเสี่ยง ด้วยการหาทางเลือกที่จะเป็นแนวทางกำหนดพฤติกรรมที่จะทำให้ตนเองมีโอกาสอยู่รอดปลอดภัยมากที่สุด จากการประมวลขั้นตอนทางจิตวิทยาของการรับรู้และการตัดสินใจภายใต้ภาวะความเสี่ยง หากผู้รับสารต้องการลดความเสี่ยงด้วยการตัดสินใจเลือกเปิดรับข่าวสาร (ทางเลือก) ข่าวต่างๆ จะถูกประเมินคุณลักษณะของเนื้อหาใน 4 ด้านได้แก่ (1) ด้านความเข้าใจ (Understanding) ต่อวิกฤตการณ์ (2) ด้านการรับรู้ขนาดของความรุนแรง (Magnitude) และความน่าจะเป็น (Probability) (3) ด้านการรับรู้ถึงทางออกของวิกฤต (Solution) และ (4) ข่าวสารที่ไม่สามารถตอบสนองการรับรู้ ซึ่งการตัดสินใจว่าข่าวสารจะสามารถตอบสนองความต้องการแต่ละด้านได้หรือไม่ผู้รับสารจะพิจารณาจากเนื้อหาสำคัญในข่าวสารเป็นหลัก ซึ่งแนวทางในการ

พิจารณาเลือกเปิดรับข่าวสารภายใต้ภาวะวิกฤตการณ์มีความสัมพันธ์กับองค์ประกอบของหลักคุณค่าข่าวที่ค้นพบ ดังนี้

(1) **องค์ประกอบของคุณค่าข่าวที่ตอบสนองด้านความเข้าใจ (Understanding) ต่อวิกฤตการณ์** หมายถึง องค์ประกอบของข่าวสารที่ทำให้ทราบความเป็นเหตุเป็นผล (Rational) สาเหตุที่มาและผลกระทบของวิกฤตการณ์ที่เกิดขึ้น เนื่องจากตามแนวคิดโครงสร้างทางปัญญา หากข่าวสารใดไม่สามารถตอบสนองความเข้าใจในภัยพิบัติที่เกิดขึ้นได้ บุคคลมักจะไม่เปิดรับข่าวสารนั้น ขณะเดียวกันตามแนวคิดเรื่องแรงจูงใจด้านความต้องการ ความมั่นคงของมนุษย์จะส่งผลให้บุคคลไม่ชอบอยู่ในภาวะที่ไม่แน่ใจหรือในภาวะไม่รู้เพราะทำให้รู้สึกอึดอัด วิตกกังวล ต้องพยายามแสวงหาทางเข้าใจเพื่อหาทางออกของปัญหา

สำหรับหลักคุณค่าข่าวในผลการวิจัยนี้ องค์ประกอบในวิกฤตการณ์ความไม่สงบในจังหวัดชายแดนใต้ ได้แก่ องค์ประกอบด้าน “ความรู้สึก” “ภูมิหลังของวิกฤตการณ์” “คุณลักษณะด้านระดับการให้รายละเอียด” และ “คุณลักษณะด้านแหล่งที่มาของข้อมูล” และวิกฤตการณ์ใช้หัตถ์ได้แก่ องค์ประกอบ “องค์ความรู้เกี่ยวกับโรค” “ความเสียหาย” “ภูมิหลังของโรคระบาด” “คุณลักษณะด้านความรวดเร็วในการเผยแพร่ความรู้เกี่ยวกับโรค” “คุณลักษณะด้านระดับการให้รายละเอียด” และ “คุณลักษณะด้านแหล่งที่มาของข้อมูล” เป็นข่าวสารที่สามารถตอบสนองตามความต้องการด้านนี้

(2) **องค์ประกอบของคุณค่าข่าวที่ตอบสนองด้านการรับรู้ขนาดของความรุนแรง (Magnitude) และความน่าจะเป็น (Probability)** โดยข่าวสารที่ผู้รับสารจะตัดสินใจว่าจะเปิดรับหรือไม่จะถูกประเมินระหว่างความคิด 2 ด้านดังนี้

(2.1) ขนาดของความรุนแรง (Magnitude) หรือขอบเขตความสำคัญของความเสียหาย (Risk Magnitude) เป็นสิ่งที่ทำให้ผู้รับสารประเมินว่าตนเองต้องให้ความใส่ใจกับวิกฤตนี้มากน้อยเพียงใด

(2.2) ความน่าจะเป็น (Probability) หมายถึง เป็นการคาดคะเนของบุคคลถึงโอกาสที่จะได้รับความเสียหายหรืออันตราย ตัวอย่างการประเมินเช่น ความคิดของบุคคลที่เชื่อว่าหากติดเชื้อโรคเอดส์โอกาสที่จะเสียชีวิตมีสูงมาก (Magnitude สูง) แต่บุคคลก็เชื่อว่า โอกาสที่ตนจะได้รับเชื้อโรคเอดส์มีน้อยเนื่องจากติดเชื้อมักมาจากกรณีเพศสัมพันธ์หรือการได้รับเลือดที่มีเชื้อ (Probability ต่ำ) ขณะที่วิธีคิดต่อการแพร่ระบาดของไข้หวัดนก เป็นไปได้ที่บุคคลจะเชื่อว่า หากติดเชื้อโรคไข้หวัดนกอาจจะไม่เสียชีวิต (Magnitude ต่ำ) แต่โอกาสที่ติดเชื้อก็มีมากถ้าสัมผัสถูกเชื้อโรคทางสารคัดหลั่ง (Probability มากกว่าเอดส์)

การที่ประชาชนจะมีข้อมูลเพื่อนำมาประเมินขนาดของความรุนแรง (Magnitude) และความน่าจะเป็น (Probability) ในการเผชิญความเสียหายของตนเองนั้น จำเป็นต้องพึ่งพาข่าวสารที่ทำให้รู้ถึงความสามารถในการควบคุมจัดการปัญหาของผู้มีหน้าที่เกี่ยวข้อง สถิติของผู้ติดเชื้อและเสียชีวิต วิธีการเยียวยารักษาและหลีกเลี่ยงจากอันตรายต่างๆ ฯลฯ เนื้อหาดังกล่าวสอดคล้องกับผลการศึกษาค้นคว้าขององค์ประกอบของหลักคุณค่าข่าวในวิกฤตการณ์ความไม่สงบในจังหวัดชายแดนใต้ โดยองค์ประกอบที่ให้การประเมินขนาดความรุนแรงของวิกฤตการณ์ ได้แก่ องค์ประกอบ “ผลกระทบ” ขณะที่องค์ประกอบที่ช่วยในการประเมินความน่าจะเป็นที่จะได้รับความเสียหายคือ องค์ประกอบ “การแก้ไขปัญหาของภาครัฐ” และ “ปรากฏการณ์รายวัน”

ขณะที่ในวิกฤตการณ์ใช้หัตถ์ องค์ประกอบที่ให้การประเมินขนาดความรุนแรงของวิกฤตการณ์ ได้แก่ องค์ประกอบ “ความเสี่ยง” และ “ผลกระทบ” ขณะที่องค์ประกอบที่ช่วยในการประเมินความน่าจะเป็นที่จะได้รับความเสี่ยงคือ องค์ประกอบ “ความเสี่ยง” “การแก้ไข้ปัญหาของภาครัฐ” และ “ปรากฏการณ์รายวัน”

(3) **องค์ประกอบของคุณค่าข่าวที่ตอบสนองด้านการรับรู้ถึงทางออกของวิกฤต (Solution)** หมายถึง ข่าวสารที่ทำให้ทราบถึงวิธีการแก้ปัญหาหรือการคลี่คลายของวิกฤตการณ์ รวมถึงหนทางที่ทำให้ภัยพิบัตินั้นไม่เกิดขึ้นมาได้อีก ความต้องการข้อมูลข่าวสารในด้านนี้มีความสัมพันธ์กับขนาดความเสียหายจากการเกิดขึ้นและความยาวนานของวิกฤตการณ์ ในกรณีของวิกฤตการณ์ในจังหวัดชายแดนใต้ที่เกิดขึ้นมาเป็นระยะเวลานาน และมีความสูญเสียชีวิตและมูลค่าทรัพย์สินมหาศาล อาจประชาชนแสวงหาหนทางที่จะสามารถจัดการกับวิกฤตการณ์ได้อย่างแท้จริง องค์ประกอบในวิกฤตการณ์ความไม่สงบในจังหวัดชายแดนใต้ที่จะสามารถตอบสนองความต้องการทางรอดจากวิกฤตการณ์ได้แก่ องค์ประกอบ “การแก้ไข้ปัญหาของภาครัฐ” “ความสันติสุข” “การตรวจสอบ” “ความขัดแย้ง” “คุณลักษณะด้านความรวดเร็วในการนำเสนอ” “คุณลักษณะด้านหลักฐาน” “คุณลักษณะความเหมาะสมเป็นแหล่งข้อมูล” และ “คุณลักษณะแหล่งที่มาของข้อมูล”

กรณีการระบาดของไข้หวัดนก การที่โรคไข้หวัดนกจะกลายเป็นเชื้อโรคประจำถิ่น ซึ่งมีโอกาสจะเกิดขึ้นทุกปี รวมถึงการได้รับเชื้อและการกลายพันธ์ของเชื้อไวรัสอาจมีอันตรายถึงชีวิต สิ่งนี้ทำให้ประชาชนเห็นถึงความจำเป็นที่ต้องเรียนรู้และเตรียมพร้อมที่จะรับมือกับปัญหา รวมถึงพิจารณาข่าวสารที่ตอบสนองความต้องการที่จะลดความเสี่ยงจากการระบาด องค์ประกอบของข่าวที่ทำให้ทราบแนวทางจัดการปัญหาได้แก่ องค์ประกอบ “องค์ความรู้เกี่ยวกับโรค” “การแก้ไข้ปัญหาของภาครัฐ” “ภูมิปัญญาชาวบ้าน” “การเยียวยา” “ความขัดแย้ง” “คุณลักษณะด้านความรวดเร็วในการให้ข้อมูลการแพร่ระบาด” “คุณลักษณะด้านการให้รายละเอียดในการป้องกันตนเอง” “คุณลักษณะด้านหลักฐาน” “คุณลักษณะความเหมาะสมเป็นแหล่งข้อมูล” และ “คุณลักษณะแหล่งที่มาของข้อมูล”

(4) **ข่าวสารที่ไม่ให้ทางออกจากวิกฤตการณ์ (No way out)** หมายถึง ข่าวสารที่สามารถตอบสนองการรับรู้ในบางด้านของผู้รับสารภายในภาวะวิกฤต แต่ข่าวสารนั้นไม่ได้ให้ข้อมูลที่จำเป็นสำหรับการอยู่รอดภายใต้ภาวะวิกฤต หรือไม่มี “คุณค่า” ในเชิงประโยชน์ใช้สอยในภาวะที่ประชาชนประสบกับภัยพิบัติ เช่น องค์ประกอบด้าน “ปรากฏการณ์รายวัน” ที่สามารถตอบสนองการรับรู้ด้านคุณลักษณะและความคืบหน้าของสถานการณ์ แต่ไม่ได้ตอบสนองเรื่องความรู้ในด้านหนทางคลี่คลายสถานการณ์ ฯลฯ ซึ่งหากองค์ประกอบของข่าวใดก็ตามที่สื่อ่นัยะให้ผู้รับข่าวสารเกิดการรับรู้เช่นนี้ ผู้สื่อข่าวควรต้องมีการพิจารณาให้รอบคอบก่อนนำเสนอ

จากการวิเคราะห์แนวทางการตัดสินใจเลือกเปิดรับข่าวสารที่มีองค์ประกอบของหลักคุณค่าข่าวด้านต่างๆ ภายใต้ภาวะวิกฤตทางสังคมที่กล่าวมาข้างต้นสามารถแสดงเป็นแผนภาพได้ดังนี้

แผนภาพที่ 8 การตัดสินใจเกี่ยวกับหลักคุณค่าข่าวภายใต้วิกฤตการณ์ความไม่สงบในจังหวัด

องค์ประกอบของคุณค่าข่าวที่ตอบสนองด้านความเข้าใจ (Understanding) ต่อวิกฤตการณ์	องค์ประกอบของคุณค่าข่าวที่ตอบสนองด้านการรับรู้ขนาดของความรุนแรง (Magnitude)	องค์ประกอบของคุณค่าข่าวที่ตอบสนองการรับรู้ความน่าจะเป็น (Probability)
5. ความรู้สึก	4. ผลกระทบ	1. การแก้ไขปัญหาของภาครัฐ
7. ภูมิหลังของวิกฤตการณ์		6. ปรากฏการณ์รายวัน
คุณลักษณะ (2) ระดับการให้รายละเอียด		
คุณลักษณะ (5) แหล่งที่มาของข้อมูล		
องค์ประกอบของคุณค่าข่าวที่ตอบสนองด้านการรับรู้ทางออกของวิกฤต (Solution)	ข่าวสารที่ไม่ให้ทางออกจากวิกฤตการณ์ (No way out)	
1. การแก้ไขปัญหาของภาครัฐ	6. ปรากฏการณ์รายวัน	
2. ความสันติสุข		
3. การตรวจสอบ		
8. ความขัดแย้ง		
คุณลักษณะ (1) ความรวดเร็วในการนำเสนอ		
คุณลักษณะ (3) หลักฐาน		
คุณลักษณะ (4) ความเหมาะสมเป็นแหล่งข้อมูล		
คุณลักษณะ (5) แหล่งที่มาของข้อมูล		

แผนภาพที่ 9 การตัดสินใจเกี่ยวกับหลักคุณค่าข่าวภายใต้วิกฤตการณ์ในหัวदनก

องค์ประกอบของคุณค่าข่าวที่ตอบสนองด้านความเข้าใจ (Understanding) ต่อวิกฤตการณ์	องค์ประกอบของคุณค่าข่าวที่ตอบสนองด้านการรับรู้ขนาดของความรุนแรง (Magnitude)	องค์ประกอบของคุณค่าข่าวที่ตอบสนองการรับรู้ความน่าจะเป็น (Probability)
1. องค์ความรู้เกี่ยวกับโรค	2. ความเสี่ยง	2. ความเสี่ยง
2. ความเสี่ยง	7. ผลกระทบ	3. การแก้ไขปัญหาของภาครัฐ
8. ภูมิหลังของโรคระบาด		4. ปรากฏการณ์รายวัน
คุณลักษณะ (1) ความรวดเร็วในการเผยแพร่ความรู้เกี่ยวกับโรค		
คุณลักษณะ (2) การให้รายละเอียด		
คุณลักษณะ (5) แหล่งที่มาของข้อมูล		
องค์ประกอบของคุณค่าข่าวที่ตอบสนองด้านการรับรู้ทางออกของวิกฤต (Solution)	ข่าวสารที่ไม่ให้ทางออกจากวิกฤตการณ์ (No way out)	
1. องค์ความรู้เกี่ยวกับโรค	6. ปรากฏการณ์รายวัน	
3. การแก้ไขปัญหาของภาครัฐ		
5. ภูมิปัญญาชาวบ้าน		
6. การเยียวยา		
9. ความขัดแย้ง		
คุณลักษณะ (1) ความรวดเร็วในการให้ข้อมูลการแพร่ระบาด		
คุณลักษณะ (2) การให้รายละเอียดการป้องกันตนเอง		
คุณลักษณะ (3) หลักฐาน		
คุณลักษณะ (4) ความเหมาะสมเป็นแหล่งข้อมูล		
คุณลักษณะ (5) แหล่งที่มาของข้อมูล		

จากการวิเคราะห์แนวทางการตัดสินใจเลือกเปิดรับข่าวสารของผู้รับสารในภาวะวิกฤตทางสังคมที่กล่าวมาข้างต้นแสดงให้เห็นว่า ปัจจัยด้านสถานการณ์เป็นเหตุให้บุคคลต้องใช้การพิจารณาตัดสินใจ (Judgment) อย่างมีเหตุผลตามแรงจูงใจและความต้องการด้านความมั่นคงของชีวิตเป็นสิ่งสำคัญ ซึ่งแสดงให้เห็นว่า องค์ประกอบของหลักคุณค่าชาวในภาวะวิกฤตทางสังคมที่พบในการวิจัยนี้สะท้อนถึงควมมีคุณค่าอย่างยิ่งในด้านการใช้ประโยชน์ต่อการดำรงชีวิตผู้รับสาร ซึ่งเหตุผลเดียวกันนี้เอง องค์ประกอบของหลักคุณค่าชาวในงานวิจัยนี้จึงน่าจะเป็นสิ่งที่มี “มูลค่า” สำหรับองค์การสื่อสารมวลชนเช่นเดียวกัน เนื่องจากหากการตัดสินใจของผู้รับสารในการเลือกบริโภคเนื้อหาข่าวเป็นไปตามองค์ประกอบดังกล่าวข้างต้น ผู้ประกอบวิชาชีพสื่อข่าวก็อาจจะผลิตข่าวที่มีองค์ประกอบดังกล่าวตอบสนองความต้องการของผู้รับสารได้เช่นเดียวกัน

ขณะเดียวกันการเทียบเคียงองค์ประกอบของหลักคุณค่าชาวภาวะวิกฤตทางสังคมกับแนวทางการตัดสินใจเปิดรับข่าวสารในภาวะวิกฤตทางสังคมของผู้รับสารตามกรอบแนวคิดเรื่องการตัดสินใจภายใต้ภาวะความเสี่ยงหรือความไม่แน่ใจดังที่กล่าวมาข้างต้นนี้ อาจเป็นประโยชน์แก่ผู้อยู่ในวงวิชาการและวิชาชีพวารสารศาสตร์ที่จะสามารถนำไปประยุกต์ใช้ในการพิจารณามิติต่างๆ ขององค์ประกอบหลักคุณค่าชาวที่เกิดขึ้นในวิกฤตการณ์กรณีอื่นๆ ที่อาจจะเกิดขึ้นในอนาคต

3.2 ข้อเสนอแนะสำหรับวงวิชาการและวิชาชีพด้านวารสารศาสตร์

ในภาวะวิกฤตการณ์ทางสังคม สื่อมวลชนมีบทบาทหน้าที่การตรวจตราสังคม (Surveillance) ด้วยการเป็นผู้แจ้งข่าวสารเกี่ยวกับภัยอันตรายที่เกิดขึ้น ชาวต้องทำหน้าที่ในการเชื่อมโยงและอธิบายต่อวิกฤตการณ์ที่เกิดขึ้นว่าจะส่งผลกระทบต่อสังคมและปัจเจกบุคคลอย่างไรบ้าง รวมทั้งทำหน้าที่การเสนอแนะแนวทางที่สังคมควรจะต้องปฏิบัติเพื่อให้เกิดความปลอดภัย ขณะเดียวกัน ชาวต้องทำหน้าที่ในการถ่ายทอดคุณค่าและขัดเกลาทางสังคม (Socialization) เพื่อสร้างความปึกแผ่นให้เกิดขึ้นในสังคม เป็นผู้หล่อหลอมให้สังคมเชื่อมโยงเป็นอันหนึ่งอันเดียวกัน ในภาวะที่สังคมไม่ปกติสุข รวมถึงชาวต้องช่วยสร้างความจรรโลงใจแก่สังคม (Entertainment) ที่เต็มไปด้วยความสับสน ความวิตกกังวล ความหวาดระแวง ความเศร้าใจ ฯลฯ (Wright, อ้างแล้ว) แนวคิดหลักคุณค่าชาวที่เป็นหลักในการคัดเลือกและผลิตข่าวสารสู่สังคมจึงต้องสามารถตอบสนองบทบาทหน้าที่ดังกล่าวได้

จากการประมวลผลการวิจัยจากองค์ประกอบของหลักคุณค่าชาวและการประเมินลำดับความสมควรเป็นข่าวขององค์ประกอบต่างๆ อาจสรุปได้ว่ามีความสอดคล้องกับแนวคิดบทบาทหน้าที่ของสื่อมวลชนดังที่กล่าวมาข้างต้น อย่างไรก็ตาม บทบาทหน้าที่ดังกล่าวไม่ได้ถูกเน้นว่าในภาวะวิกฤตทางสังคม สื่อมวลชนจำเป็นต้องให้นำหนักความสำคัญกับบทบาทหน้าที่ใดเป็นพิเศษ ซึ่งจากผลการวิจัยนี้พบว่า ในภาวะวิกฤตทางสังคม บทบาทหน้าที่ของสื่อจำเป็นต้องมุ่งเน้นในเรื่องของการตรวจตราสังคม (Surveillance) ที่กำลังประสบกับความเสี่ยงด้วยการทำหน้าที่อธิบายถึงสิ่งที่เกิดขึ้นและแนวทางปฏิบัติเพื่อความปลอดภัย เห็นได้จากลำดับของคุณค่าชาวในวิกฤตการณ์ความไม่สงบในสามจังหวัดชายแดนภาคใต้ที่พบว่า องค์ประกอบที่ถูกประเมินว่าสมควรเสนอเป็นข่าวลำดับแรกคือ “การแก้ไขปัญหาของภาครัฐ” รองลงมาคือ องค์ประกอบ “ความสันติสุข” และองค์ประกอบ “การตรวจสอบ” เรื่องราวใน 3 องค์ประกอบนี้ถูกประเมินว่าสมควรเสนอเป็นข่าวในระดับมาก เช่นเดียวกับผลการศึกษาในวิกฤตการณ์ไข้หวัดนก ลำดับของคุณค่าชาวในวิกฤตการณ์นี้ที่สมควรเสนอเป็นข่าวลำดับแรกคือ องค์ประกอบ

“องค์ความรู้เกี่ยวกับโรค” รองลงมาคือ องค์ประกอบ “ความเสี่ยง” และองค์ประกอบ “การแก้ไขปัญหาของภาครัฐ” ผลการศึกษานี้แสดงให้เห็นว่า ในภาวะนี้ข่าวที่สังคมต้องการรับรู้คือ การควบคุมจัดการกับวิกฤตการณ์ที่เกิดขึ้นให้ได้ก่อน ควรจะใช้วิธีการที่จะส่งผลต่อความสงบสุขอย่างยั่งยืน ขณะเดียวกันในระหว่างที่ต้องจัดการวิกฤตที่กำลังดำเนินอยู่ก็ต้องพยายามให้ไม่ขยายความรุนแรงออกไปด้วยการตรวจสอบการทำงานที่ของผู้ปฏิบัติการณ์ในพื้นที่หรือเป็นการตรวจตราสังคมนั่นเอง

ผลการวิจัยนี้อาจเสนอแนะแนวทางในการประยุกต์ใช้หลักคุณค่าข่าวในภาวะวิกฤตทางสังคมสำหรับวงวิชาการและวิชาชีพด้านวารสารศาสตร์ได้ดังต่อไปนี้

(1) ผลการศึกษานี้พบองค์ประกอบของหลักคุณค่าข่าวที่บางองค์ประกอบมีความแตกต่างไปจากหลักคุณค่าข่าวดั้งเดิม หลักคุณค่าข่าวในภาวะวิกฤตที่พบในการศึกษานี้มีองค์ประกอบที่ค่อนข้างเฉพาะกับบริบท โดยเฉพาะวิกฤตการณ์การก่อความไม่สงบและโรคระบาด สื่อมวลชนจึงต้องมีความละเอียดอ่อนยิ่งขึ้นในการเลือกใช้หลักคุณค่าข่าวที่ต้องคำนึงถึงบริบทของสังคมในขณะนั้นด้วย ดังนั้นสิ่งที่จำเป็นในการถ่ายทอดหลอหลอมเรื่องแนวคิดเกี่ยวกับคุณค่าข่าวทั้งในวงวิชาการการและวิชาชีพคือ ควรต้องมีการปลูกฝังให้ผู้ที่จะประกอบวิชาชีพสื่อข่าวมีการตั้งข้อสังเกตเกี่ยวกับบริบทของสังคมโดยเฉพาะในบริบทที่สังคมเผชิญกับความเสี่ยงต่างๆ รวมทั้งต้องตระหนักถึงความสำคัญของบริบททางสังคมต่อวิถีคิดเกี่ยวกับข่าวของประชาชนด้วยเช่นกัน

(2) สิ่งที่เป็นอีกประการหนึ่งนอกเหนือจากการคิดพิจารณาถึงองค์ประกอบของหลักคุณค่าข่าวที่เหมาะสมกับบริบททางสังคมแล้ว การให้นำหนักหรือความสำคัญกับองค์ประกอบแต่ละด้านก็มีความจำเป็นเช่นกัน หลักคุณค่าข่าวในภาวะวิกฤตที่พบในการศึกษานี้มีการจัดอันดับความสำคัญขององค์ประกอบต่างๆ โดยกลุ่มต่างๆ ในสังคมทั้งที่เป็นผู้มีบทบาทเกี่ยวข้องกับผู้ที่ได้รับผลกระทบต่างเห็นพ้องว่า องค์ประกอบที่อยู่ในลำดับต้นๆ หมายถึงในภาวะวิกฤตทางสังคม ผู้สื่อข่าวควรเลือกองค์ประกอบดังกล่าวไปกำหนดเป็นประเด็นข่าวและเสนอให้มีความถี่มากกว่าองค์ประกอบอื่นๆ เช่น ในวิกฤตการณ์ใช้หัวदनก องค์ประกอบที่ต้องเสนออย่างยิ่งคือ “องค์ความรู้เกี่ยวกับโรค” เพราะเป็นองค์ประกอบที่อยู่ในลำดับแรกของหลักคุณค่าข่าวทั้งหมด

ส่วนขององค์ประกอบบางประการที่อยู่ในลำดับท้ายๆ เช่น ความขัดแย้ง ซึ่งในหลักคุณค่าข่าวเดิมนิยมใช้มากและอยู่ในอันดับต้นๆ ของการเสนอข่าว ทั้งในข่าวการเมือง อาชญากรรม เศรษฐกิจ ฯลฯ แต่ในภาวะวิกฤตพบว่า เป็นองค์ประกอบที่มีความเหมาะสมเป็นข่าวน้อยที่สุดในองค์ประกอบทั้งหมด ผู้สื่อข่าวจึงต้องมีความระมัดระวังในการนำไปใช้

(3) ในหลักคุณค่าข่าวดั้งเดิม บางองค์ประกอบเป็น “เนื้อหาที่มีคุณค่าต่อสังคม” ซึ่งหมายถึงเรื่องราวที่สมควรนำเสนอเพราะเป็นข้อมูลที่มีประโยชน์ต่อสาธารณชน (Usefulness) แต่อาจจะไม่มีมูลค่าทางธุรกิจหรืออาจจะไม่ช่วยให้ข่าวขายได้ อาทิ องค์ประกอบด้าน “ผลกระทบ” ที่ข่าวต้องเป็นเรื่องราวที่ส่งผลต่อคนหมู่มาก องค์ประกอบด้าน “ความใกล้ชิด” หมายถึงเรื่องราวที่เป็นประโยชน์หรือน่าสนใจสำหรับคนในภูมิภาคต่างๆ ฯลฯ และบางองค์ประกอบของหลักคุณค่าข่าวดั้งเดิมมี “มูลค่าทางธุรกิจ” ที่เนื้อหาข่าวมีลักษณะของสิ่งที่ขายได้ในธุรกิจข่าวสาร โดยไม่ได้คำนึงว่ามีประโยชน์อย่างไรต่อสังคม เช่น เรื่องราวอื้อฉาว (Scandal) ที่มักจะเป็นข่าวทางลบ นำอับอายสำหรับผู้เป็นข่าว องค์ประกอบด้าน “ความขัดแย้ง” ที่นำเสนอไปแล้วมักจะส่งผลให้ความขัดแย้งนั้นรุนแรงยิ่งขึ้น องค์ประกอบด้าน “ความเด่น” ที่เรื่องราวของผู้มีชื่อเสียงมักเป็นข่าว ฯลฯ

สำหรับหลักคุณค่าข่าวที่พบในงานวิจัยนี้ มาจากการรวบรวมความคิดของกลุ่มสำคัญต่างๆ ในสังคมถึงสิ่ง ที่ส่งผลกระทบต่อความสงบสุขของสังคมในภาวะวิกฤต องค์ประกอบต่างๆ ในหลักคุณค่าข่าวจึงจัดเป็น “เนื้อหาที่มี คุณค่าต่อสังคม” ในการอยู่ร่วมกันอย่างสงบสุขปลอดภัย แต่ก็ยังไม่เพียงพอจนในเชิงพาณิชย์ว่าจะเป็นเนื้อหาที่ “ขาย ได้” หรือไม่

(4) องค์ประกอบของหลักคุณค่าข่าวในวิกฤตการณ์ทางสังคมที่พบในการศึกษานี้สะท้อนถึงสิ่งที่ควรเป็น ข่าวในมุมมองของกลุ่มต่างๆ ในสังคม ซึ่งอาจจะสนองความต้องการจากข่าวของแต่ละฝ่ายได้ แต่องค์ประกอบของ หลักคุณค่าข่าวนี้อาจไม่ได้หมายความว่า ข่าวที่มีองค์ประกอบดังกล่าวคือ ข่าวที่มีคุณสมบัติที่ดี เนื่องจากยังต้อง ประกอบด้วยความครบถ้วนของข้อเท็จจริง ความสมดุลและเที่ยงธรรม ความเข้าใจง่ายและชัดเจน

ข้อเสนอแนะสำหรับการวิจัยครั้งต่อไป

1. เนื่องจากการวิจัยนี้เป็นการศึกษาเพื่อแสวงหาองค์ประกอบของคุณค่าข่าวในภาวะวิกฤตทางสังคม ซึ่ง เป็นการรวบรวมองค์ความรู้ดังกล่าวเป็นครั้งแรกในทางวารสารศาสตร์ เพื่อให้ความรู้ดังกล่าวสามารถนำไปใช้ได้ อย่างน่าเชื่อถือและมีประสิทธิภาพในการสื่อสารทั้งในวงวิชาการและวิชาชีพด้านวารสารศาสตร์ จึงควรมีการศึกษา เพิ่มเติมโดยนำผลจากการศึกษานี้ไปวิเคราะห์เทียบกับคุณลักษณะของเรื่องราวที่มีคุณค่าควรเป็นข่าวใน วิกฤตการณ์อื่นๆ เพื่อเป็นการขยายองค์ความรู้ในหลักคุณค่าข่าวออกไปให้สามารถนำไปประยุกต์ใช้ได้ อย่างครอบคลุมในหลายวิกฤตการณ์

2. การสำรวจและระบุองค์ประกอบของหลักคุณค่าข่าวในการวิจัยนี้ใช้วิธีการวิเคราะห์องค์ประกอบเชิง สำรวจ (Exploratory Factor Analysis : EFA) ซึ่งเป็นการสำรวจหรือแสวงหาองค์ประกอบจากตัวแปรหรือ คุณลักษณะของสิ่งที่สมควรเป็นข่าวในภาวะวิกฤตทางสังคม โดยสกัดจากตัวแปรจำนวนมากให้มีจำนวนลดลง และได้องค์ประกอบซึ่งทำให้เข้าใจลักษณะของข้อมูลได้ง่ายขึ้น รวมทั้งได้ทราบคุณลักษณะร่วมของตัวแปรภายใน องค์ประกอบ อย่างไรก็ตาม อาจมีการศึกษาโดยการใช้การวิเคราะห์องค์ประกอบเชิงยืนยัน (Confirmatory Factor Analysis : CFA) มาทดสอบซ้ำกับผลการวิจัยนี้ เนื่องจากการวิเคราะห์องค์ประกอบบนพื้นฐานขององค์ความรู้ ที่มีผู้วิจัยไว้แล้วและจำนวนขององค์ประกอบถูกกำหนดไว้แล้ว (Stevens, 1996) เพื่อเป็นการตรวจสอบผล การศึกษาและเพิ่มความน่าเชื่อถือแก่องค์ประกอบของหลักคุณค่าข่าวที่พบในการศึกษานี้

3. ผลการศึกษานี้มีการจัดอันดับขององค์ประกอบต่างๆ ในหลักคุณค่าข่าว องค์ประกอบที่อยู่ในลำดับต้นๆ หมายถึงสิ่งที่คนกลุ่มต่างๆ ในสังคมประเมินว่ามีคุณค่าสมควรเสนอเป็นข่าวมากที่สุดในขณะที่ประสบกับภาวะ วิกฤต อย่างไรก็ตาม หากมีการนำแนวคิดทฤษฎีการสื่อสารมวลชนมาใช้ในการศึกษา อาทิเช่น ทฤษฎีการกำหนด วาระข่าวสาร (Agenda Setting Theory) ซึ่งเป็นแนวคิดเกี่ยวกับอิทธิพลของสื่อมวลชนในการกำหนดการรับรู้ถึง ประเด็นหรือวาระที่สังคมต้องให้ความสำคัญ หรือทฤษฎีการกำหนดกรอบ (Framing Theory) ซึ่งอธิบายถึงการ เลือกบางแง่มุมหรือบางลักษณะของความเป็นจริงที่เกิดขึ้นมาทำให้เด่นในการรับรู้ของผู้รับสาร ฯลฯ การนำ

องค์ประกอบของหลักคุณค่าข้าวที่พบในการศึกษานี้มาศึกษาร่วมกับทฤษฎีดังที่กล่าวมา อาจจะทำให้พบองค์ความรู้เกี่ยวกับหลักคุณค่าข้าวในภาวะวิกฤตที่ลึกซึ้งยิ่งขึ้น

4. จากการศึกษาธรรมชาติและกระบวนการสื่อข่าว พบว่ามีปัจจัยอื่นๆ อีกหลายประการที่สัมพันธ์กับการรับรู้ในคุณค่าของข่าว อาทิ ความถี่ (Frequency) ในการนำเสนอ วิธีการเขียนหรือการนำเสนอ คุณลักษณะของสื่อ ฯลฯ ซึ่งควรมีการศึกษาตัวแปรเหล่านี้เพิ่มเติมเพื่อขยายองค์ความรู้เกี่ยวกับหลักคุณค่าข้าวในภาวะวิกฤตที่ว่าในการนำเสนอข่าว ตัวแปรดังกล่าวสะท้อนหรือส่งผลในเชิงคุณค่าข่าวอย่างไร เนื่องจากบางครั้ง ความถี่ในการนำเสนอหรือวิธีการนำเสนออาจจะสร้างคุณค่าข่าวที่ไม่แท้จริง หมายถึงการทำให้คุณค่าข่าวบางประการกลายเป็นข่าวที่มีคุณค่าสูงหรือต่ำกว่าที่ควรจะเป็น

สถาบันวิทยบริการ
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

รายการอ้างอิง

ภาษาไทย

กฤษณา ไพบูลย์. 1 พฤษภาคม 2550. ผู้สื่อข่าวสายเกษตร หนังสือพิมพ์ประชาชาติธุรกิจ. สัมภาษณ์.

กรพงศ์ ลัดพลี. (2547). ความเห็นของประชาชนในกรุงเทพมหานคร ต่อการเสนอข่าวโรคไข้หวัดซาร์สของสื่อมวลชนในภาวะวิกฤติ. วิทยานิพนธ์ปริญญาโทมหาบัณฑิต. ภาควิชาการสื่อสารมวลชน คณะนิเทศศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.

ก่อเขต จันทเลิศลักษณ์. 2 พฤษภาคม 2550. บรรณาธิการหนังสือพิมพ์คมชัดลึก. สัมภาษณ์.

กาญจนา แก้วเทพ. 11 มกราคม 2550. อาจารย์คณะนิเทศศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย. สัมภาษณ์.

กาญจนา แก้วเทพ. (2547). การวิเคราะห์สื่อ : แนวคิดและเทคนิค. กรุงเทพฯ : สำนักพิมพ์จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.

กัลยา วานิชย์บัญชา. (2546). การวิเคราะห์ข้อมูลทางสถิติ : สถิติสำหรับการบริหารและการวิจัย. พิมพ์ครั้งที่ 7. กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์แห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.

เกษียร เตชะพีระ. 23 มกราคม 2550. อาจารย์คณะรัฐศาสตร์ มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์. สัมภาษณ์.

ครองชัย หัตถา. 23 สิงหาคม 2549. หัวหน้าภาควิชาภูมิศาสตร์ คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ วิทยาเขตปัตตานี. สัมภาษณ์.

โคทม อารียา. 25 เมษายน 2550. ผู้อำนวยการศูนย์ศึกษาและพัฒนาสันติวิธี มหาวิทยาลัยมหิดล. สัมภาษณ์.

จาริยา อรรถอนุชิต. 29 สิงหาคม 2549. อาจารย์คณะวิทยาการสื่อสาร มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ วิทยาเขตปัตตานี. สัมภาษณ์.

จาวรรรณ อินทรพรหม. 17 พฤษภาคม 2550. ผู้สื่อข่าวกระทรวงสาธารณสุข สถานีโทรทัศน์กองทัพบกช่อง 5. สัมภาษณ์.

จิราพร บุณนาค. 24 มกราคม 2550. รองเลขาธิการสภาความมั่นคงแห่งชาติ สำนักงานสภาความมั่นคงแห่งชาติ.
สัมภาษณ์.

จุฑารัตน์ เอื้ออำนวย และคณะ. (2548). การดำเนินกระบวนการยุติธรรมใน 3 จังหวัดภาคใต้ : ปัญหาและแนว
ทางแก้ไข (ฉบับสมบูรณ์). กรุงเทพฯ : เอกสารอัดสำเนา.

จิตภานันท์ญา แก้วพา. 23 มีนาคม 2550. หัวหน้าฝ่ายประชาสัมพันธ์ เทศบาลนคร จังหวัดขอนแก่น. สัมภาษณ์.

ชาญชัย นิยมสมบูรณ์. 9 มีนาคม 2550. เจ้าหน้าที่เรือนจำบางขวาง กรุงเทพมหานคร. สัมภาษณ์.

ชิตชนก ราฮิมมูลา. (2548). วิกฤตการณ์ชายแดนใต้. เอกสารสัมมนาวิชาการเรื่อง "ทักษิณศึกษา : กรณีสามจังหวัด
ชายแดนใต้". สถาบันทักษิณคดีศึกษา มหาวิทยาลัยทักษิณ.

ชิตชนก ราฮิมมูลา. (2549). ระดับการเรียนรู้และเข้าใจการจัดการความขัดแย้งด้วยสันติวิธีของเจ้าหน้าที่ทหาร ตำรวจ
และฝ่ายปกครอง ในพื้นที่จังหวัดยะลา ปัตตานี และนราธิวาส (คำสั่งสำนักนายกรัฐมนตรีที่ 187/2546).
กรุงเทพฯ : สถาบันยุทธศาสตร์สันติวิธี สำนักงานสภาความมั่นคงแห่งชาติ.

ชุมพร แซ่เลี้ยว. 24 มีนาคม 2550. ผู้เลี้ยงไก่ชน อำเภอเมือง จังหวัดขอนแก่น. สัมภาษณ์.

ชูโชค ทองตาล่วง. 2 เมษายน 2550. ประชาสัมพันธ์จังหวัดเชียงใหม่. สัมภาษณ์.

ชาวลิตวิ จีระดิษฐ์. 14 มีนาคม 2550. ผู้อำนวยการสำนักงานเผยแพร่และประชาสัมพันธ์ กรมควบคุมโรค กระทรวง
สาธารณสุข. สัมภาษณ์.

ไชยยงค์ มณีพิลึก. 26 สิงหาคม 2549. นายกสมาคมนักหนังสือพิมพ์ภาคใต้แห่งประเทศไทย. สัมภาษณ์.

ชูชัยมีย์ อาแว. 29 สิงหาคม 2549. อาจารย์สายสามัญ โรงเรียนอิสลาฮียะห์. สัมภาษณ์.

ไชรยา จามจุรี. 30 สิงหาคม 2549. นักวิชาการศึกษา สำนักส่งเสริมและการศึกษาต่อเนื่อง
มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ วิทยาเขตปัตตานี. สัมภาษณ์.

ฐิตินบ โกมลนิมิ. 27 ธันวาคม 2549. อดีตผู้สื่อข่าวหนังสือพิมพ์มติชน. สัมภาษณ์.

ดรุณี หิรัญรักษ์. 19 มกราคม 2550. คณบดีคณะนิเทศศาสตร์ มหาวิทยาลัยหอการค้าไทย. สัมภาษณ์.

ดวงพร คำคุณวัฒน์. 3 พฤษภาคม 2550. หัวหน้าโครงการวิจัยและพัฒนาการสื่อสารสุขภาพของท้องถิ่น มหาวิทยาลัยมหิดล. สัมภาษณ์.

ทองเลื่อน ศรีลา. 9 พฤษภาคม 2550. เจ้าของฟาร์มไก่ขนาดเล็กรอเมือง อำเภอเมือง จังหวัดอุดรธานี. สัมภาษณ์.

ทวีศักดิ์ ส่งเสริม. 24 พฤษภาคม 2550. อาจารย์ภาคพยาบาลวิทยา คณะแพทยศาสตร์ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์. สัมภาษณ์.

เทพิน ไตรทิธิช. 11 เมษายน 2550. ผู้สื่อข่าวสถานีโทรทัศน์ช่อง 11. สัมภาษณ์.

ธนิศา แสนคำ. (2543). ดุลพินิจในการคัดเลือกข่าวหน้าหนึ่งของหนังสือพิมพ์รายวัน. วิทยานิพนธ์ปริญญา มหาบัณฑิต. ภาควิชาการหนังสือพิมพ์ คณะนิเทศศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.

ธวัช สุนทรอาจารย์. 7 มีนาคม 2550. อธิบดีกรมควบคุมโรค. สัมภาษณ์.

ธัญรัตน์ สละหะมัด. (2549). อิสลาม – สื่อ – ความรุนแรง : ปฏิสัมพันธ์บนเส้นทางการสร้างภาพลักษณ์ความรุนแรง. วิทยานิพนธ์ปริญญาคุษฎบัณฑิต. สาขาวิชาสหวิทยาการ มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์.

ธีระพงศ์ ศรีระพงศ์. 30 มีนาคม 2550. เจ้าหน้าที่ปศุสัตว์ อำเภอเชียงแสน จังหวัดเชียงราย. สัมภาษณ์.

ธีระพล อันมัย. (2543). บทบาทหนังสือพิมพ์กับการพึ่งพาข่าวสารของชาวบ้านที่ได้รับผลกระทบจากโครงการสร้าง เขื่อนปากมูล. วิทยานิพนธ์ปริญญา มหาบัณฑิต. ภาควิชาการหนังสือพิมพ์ คณะนิเทศศาสตร์ จุฬาลงกรณ์ มหาวิทยาลัย.

ธีระพัฒน์ ไกรบุตร. 29 เมษายน 2550. ผู้สื่อข่าวนิตยสาร Health Media. สัมภาษณ์.

ธีระยุทธ ลาตีพี. (2542). การสะท้อนภาพของเหตุการณ์ที่เกี่ยวข้องกับชาวมุสลิม ในหนังสือพิมพ์ไทย. วิทยานิพนธ์ ปริญญา มหาบัณฑิต. ภาควิชาการหนังสือพิมพ์ คณะนิเทศศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.

นพดล วรรัชชัย. 23 มีนาคม 2550. หัวหน้ากลุ่มพัฒนาสุขภาพสัตว์ สำนักงานปศุสัตว์ จังหวัดขอนแก่น. สัมภาษณ์.

นรินทร์ นำเจริญ. 29 มีนาคม 2550. อาจารย์คณะกรรมการสื่อสารมวลชน มหาวิทยาลัยเชียงใหม่. สัมภาษณ์.

นเรศ พุ่มแก้ว. 6 พฤษภาคม 2550. พนักงานสอบสวน สถานีตำรวจภูธรอำเภอระแงะ จังหวัดนราธิวาส. สัมภาษณ์.

ประดิษฐ์ เสืองามเยี่ยม. 24 พฤษภาคม 2550. เกษตรกรเปิดไร่ทุ้ง จังหวัดนครปฐม. สัมภาษณ์.

ประทีป แซ่เอ็ง. 21 มีนาคม 2550. นักจัดรายการวิทยุชุมชนคลื่น 95.00 MHz. อำเภอเชียงแสน จังหวัดเชียงราย. สัมภาษณ์.

ประเวศ วะสี. (2548). 22 สิงหาคม 2548. สามเหลี่ยมดับไฟได้. หนังสือพิมพ์มติชนรายวัน : 4.

ปราโมทย์ ภูมิพันธ์. 9 พฤษภาคม 2550. รองผู้อำนวยการสำนักงานพื้นที่เขตการศึกษา เขต 4 จังหวัดอุดรธานี. สัมภาษณ์.

ผู้จัดการรายวัน. 22 กันยายน 2548. ไชยปริศนาทำไมต้องเป็นสื่อมาเลย. ผู้จัดการรายวัน : 5.

พรทิพา เล็กเจริญสุข. 24 มิถุนายน 2550. อาจารย์ภาควิชาจุลชีววิทยาและวิทยาภูมิคุ้มกัน คณะสัตวแพทยศาสตร์ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์. สัมภาษณ์.

พรทิพา เล็กเจริญสุข. (2550). บทบาทของวัคซีนในการควบคุมและป้องกันโรคใช้หวัดนก. กรุงเทพฯ : เอกสาร สัมมนาวิชาการใช้หวัดนก.

พานทอง สมานวิจิตร. 6 พฤษภาคม 2550. นายกสมาคมส่งเสริมและพัฒนาไก่แจ้ไทย. สัมภาษณ์.

พานิช แพงมา. 24 มีนาคม 2550. อาชีพขับรถรับจ้าง อำเภอเมือง จังหวัดขอนแก่น. สัมภาษณ์.

พารณี ปัทมานันท์. (2544). การเสนอข่าวของหนังสือพิมพ์กับการรับรู้และปฏิบัติการต้นตระหนักของผู้รับสารที่อยู่ในภาวะความเสี่ยงกรณีโคบอลด์. วิทยานิพนธ์ปริญญาโทมหาบัณฑิต. ภาควิชาวาริชวิทยา คณะนิเทศศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.

พิชานา บุญผูก. 23 กุมภาพันธ์ 2550. ทันตแพทย์โรงพยาบาลรามัน ตำบลกาบอเกาะ อำเภอรามัน จังหวัดยะลา. สัมภาษณ์.

พิมพ์ดา โยธาสมุทร. (2549). พฤติกรรมกรเปิดรับ ความรู้ และทัศนคติของชาวไทยพุทธและชาวไทยมุสลิม ในเขต กรุงเทพมหานคร ต่อการเสนอข่าวความรุนแรงใน 3 จังหวัดชายแดนภาคใต้ ของสื่อมวลชน. วิทยานิพนธ์ปริญญาโทบริหารบัณฑิต. คณะวารสารศาสตร์และการสื่อสารมวลชน มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์.

พีระ จิโรโสภณ. (2548). ทฤษฎีการสื่อสารมวลชน ในปรัชญานิตเทศศาสตร์และทฤษฎีการสื่อสาร หน่วยที่ 8-15. กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช.

เพชรดาว โต๊ะมีนา. 28 สิงหาคม 2549. คณะกรรมการอิสระเพื่อความสมานฉันท์แห่งชาติ (กอส.). สัมภาษณ์.

เพ็ญศรี ทองสม. 31 มีนาคม 2550. เจ้าของฟาร์มไก่ อำเภอเมือง จังหวัดชัยภูมิ. สัมภาษณ์.

ไพฑูรย์ หิรัญประดิษฐ์. 5 มกราคม 2550. ประชาสัมพันธ์จังหวัดสุพรรณบุรี. สัมภาษณ์.

ภัทร คำพิทักษ์. 3 สิงหาคม 2549. นายกสมาคมนักข่าวหนังสือพิมพ์แห่งประเทศไทย. สัมภาษณ์.

มนูญ สุคนธาทิพย์. 24 พฤษภาคม 2550. ประธานสหกรณ์ผู้เลี้ยงไก่ไข่จังหวัดชลบุรี. สัมภาษณ์.

มารค ตามไท. 30 มีนาคม 2550. ผู้อำนวยการสถาบันศึกษาศาสนาและวัฒนธรรม มหาวิทยาลัยพายัพ จังหวัดเชียงใหม่. สัมภาษณ์.

มาลี บุญศิริพันธ์. (2526). หลักการประเมินคุณค่าข่าว. กรุงเทพมหานคร : คณะวารสารศาสตร์ มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์.

มูฮำมัดอายุบ ปาทาน. 23 สิงหาคม 2549. บรรณาธิการศูนย์ข่าวอิสรา สماعมนักข่าวหนังสือพิมพ์แห่งประเทศไทย. สัมภาษณ์.

ยง ภู่วรรณ. 27 เมษายน 2550. อาจารย์ภาควิชาภูมิเวชศาสตร์ คณะแพทยศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย. สัมภาษณ์.

รัชนีกร เขี่ยมผ่อง. 21 พฤษภาคม 2550. หัวหน้าส่วนวิกฤตสุขภาพจิต สถาบันกัลยาธรรมาธิราช. สัมภาษณ์.

รัตนา ประยูรรักษ์. (2545). การประกอบสร้างความเป็นจริง และการตัดสินผู้ตกเป็นข่าวด้วยการเล่าเรื่องในหนังสือพิมพ์. วิทยานิพนธ์ปริญญาโทมหาบัณฑิต. ภาควิชาการสื่อสารมวลชน คณะนิเทศศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.

ระเบียบ บัดดาดี. 19 มีนาคม 2550. แม่ค้าอำเภอเชียงแสน จังหวัดเชียงราย. สัมภาษณ์.

ราณี ฉายินทุ. 14 สิงหาคม 2550. นักสังคมสงเคราะห์ระดับ 8 สถาบันกัลยาธรรมาคารินทร์. สัมภาษณ์.

ราตรี กิยะคินิล. 20 มีนาคม 2550. นักวิชาการสาธารณสุข 7ว.อำเภอเมือง จังหวัดพิษณุโลก. สัมภาษณ์.

รุ่งเรือง กิจผาติ. 27 เมษายน 2550. หัวหน้าศูนย์ประสานงานการตรวจวิเคราะห์และเฝ้าระวังโรคทางห้องปฏิบัติการ สถาบันวิจัยวิทยาศาสตร์สาธารณสุข กรมวิทยาศาสตร์การแพทย์. สัมภาษณ์.

วดี อึ้งสกุล. (2536). บทบาทของสถานีวิทยุกระจายเสียงในเครือข่ายทักขณวิเทศการณณ์เดือนพฤษภาคม พ.ศ.2535. วิทยานิพนธ์ปริญญาโทมหาบัณฑิต. ภาควิชาการสื่อสารมวลชน คณะนิเทศศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.

วนิดา คุณกิตติ. 24 มีนาคม 2550. เจ้าของกิจการร้านไถ่ย่างเขาสวนกวาง อำเภอเมือง จังหวัดขอนแก่น. สัมภาษณ์.

วรวิทย์ บารุ. 26 สิงหาคม 2549. รองอธิการบดีฝ่ายพัฒนานักศึกษาและชุมชน มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ วิทยาเขตปัตตานี. สัมภาษณ์.

วันชัย วัฒนศัพท์. 19 มกราคม 2550. ผู้อำนวยการศูนย์สันติวิธีและธรรมาภิบาล สถาบันพระปกเกล้า. สัมภาษณ์.

วาทินี กิตติเพิ่มทรัพย์. 9 พฤษภาคม 2550 หัวหน้าฝ่ายประชาสัมพันธ์และบริการข้อมูลข่าวสารเทศบาลนคร จังหวัดอุดรธานี. สัมภาษณ์.

วิลาสินี พิพิธกุล. (2537). บทบาทของหนังสือพิมพ์ในการสื่อสารเรื่องความเสี่ยงทางสิ่งแวดล้อม กรณีมลพิษ จากโรงไฟฟ้าแม่เมาะ จังหวัดลำปาง. วิทยานิพนธ์ปริญญาโทมหาบัณฑิต. ภาควิชาการสื่อสารมวลชน คณะนิเทศศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.

วีระชัย ศักดาจิระเจริญ. 21 มีนาคม 2550. ฝ่ายระบาดวิทยาโรคสัตว์ติดคน กองสัตว์แพทย์สาธารณสุข สำนักอนามัย กรุงเทพมหานคร. สัมภาษณ์.

- วุฒินันท์ สุนทรสถิต. 14 มีนาคม 2550. อาชีพนักศึกษา กรุงเทพมหานคร. สัมภาษณ์.
- ศรีสมภพ จิตภิรมย์ศรี. 28 สิงหาคม 2549. รองคณบดีฝ่ายวิจัยและบริการชุมชน คณะรัฐศาสตร์ มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ วิทยาเขตปัตตานี. สัมภาษณ์.
- ศิริชัย ศิริกายะ และกาญจนา แก้วเทพ. (2532). ทฤษฎีการสื่อสารมวลชน. กรุงเทพฯ : คณะนิเทศศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- ศิริศักดิ์ ธิติดิถ์รัตน์. 15 พฤษภาคม 2550. ผู้อำนวยการสถาบันกัลยาณ์ราชนครินทร์. สัมภาษณ์.
- ศศิธร ยวโกศล. (2545). การให้ความหมายข่าวในมุมมองผู้รับสาร. วิทยานิพนธ์ปริญญาโทบริหารธุรกิจ. ภาควิชาการหนังสือพิมพ์ คณะนิเทศศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- ศุภชัย อิศรา. (2548). ถกคู่มือข่าวความมั่นคง ผ่านทางต้นสื่อสันติภาพชายแดนใต้. กรุงเทพฯ : สมาคมนักข่าวหนังสือพิมพ์แห่งประเทศไทย.
- สมควร กวียะ. 20 กรกฎาคม 2550. คณบดีคณะนิเทศศาสตร์ มหาวิทยาลัยเกริก. สัมภาษณ์.
- สมควร แสงภัทรเนตร. 25 สิงหาคม 2549. โฆษกกองอำนวยการเสริมสร้างสันติสุขจังหวัดชายแดนภาคใต้ (กอ.สสส.จชต.). สัมภาษณ์.
- สมพงษ์ คงรอด. 19 มกราคม 2550. ลูกจ้างฟาร์มไก่เลี้ยวชั้นฟาร์ม อำเภอเมือง จังหวัดนครปฐม. สัมภาษณ์.
- สมพร แสนหาล้า. 24 มีนาคม 2550. เจ้าหน้าที่ศูนย์บริการสาธารณสุข อำเภอโนนชัย จังหวัดขอนแก่น. สัมภาษณ์.
- สมศักดิ์ ชุณหรัศมิ์. (2547). ข้อเสนอแนะเชิงระบบ: บทเรียนจากโรคซาร์สและไข้หวัดนก. การประชุมเวทีร่วมคิดสร้าง "ระบบการเฝ้าระวังโรคเพื่อประโยชน์ของสังคมไทย". 28 กรกฎาคม 2547 โรงแรมรามารักษ์เดินส์ กรุงเทพฯ.
- สมศักดิ์ ชุณหรัศมิ์. 9 มีนาคม 2550. เลขาธิการมูลนิธิสาธารณสุขแห่งชาติ (มสช.). สัมภาษณ์.
- สมหมาย ปาริชาติ. 22 มกราคม 2550. กรรมการและผู้จัดการบริษัทมติชน. สัมภาษณ์.

สมเกียรติ จันทร์สีมา. 24 สิงหาคม 2549. ผู้ช่วยบรรณารักษารุ่นเยาว์ชาวอิสรา สมาคมนักข่าวนักหนังสือพิมพ์แห่งประเทศไทย. สัมภาษณ์.

สรศักดิ์ ภูมิดวงคำสวัสดิ์. 3 พฤษภาคม 2550. หัวหน้ากลุ่มประชาสัมพันธ์ กรมสนับสนุนบริการสุขภาพ กระทรวงสาธารณสุข. สัมภาษณ์.

สัมพันธ์ มุชอติ. 1 พฤษภาคม 2550. หัวหน้าสำนักงานประชาสัมพันธ์จังหวัดยะลา. สัมภาษณ์.

สาโรช บัวศรี. (2531). ความหมายของวัฒนธรรม. กรุงเทพฯ: สำนักงานคณะกรรมการวัฒนธรรมแห่งชาติ.

สิงห์ทอง โกฏยี่. 2 เมษายน 2550. ประธานอาสาสมัครสาธารณสุขประจำหมู่บ้าน อำเภอเชียงแสน จังหวัดเชียงราย. สัมภาษณ์.

สิริทิพย์ ชันสุวรรณ. 2 สิงหาคม 2550. อาจารย์คณะนิเทศศาสตร์ มหาวิทยาลัยกรุงเทพ. สัมภาษณ์.

สิริทิพย์ ชันสุวรรณ. (2537). การบริหารงานวารสารศาสตร์. กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัยกรุงเทพ.

สุกัญญา สุตบรรทัด. 26 มิถุนายน 2550. อาจารย์คณะนิเทศศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย. สัมภาษณ์.

สุภกร บัวสาย. 8 มีนาคม 2550. ผู้จัดการสำนักงานกองทุนสนับสนุนการสร้างเสริมสุขภาพ (สสส.). สัมภาษณ์

สุรพงษ์ ไสธนะเสถียร. 16 มกราคม 2550. คณะวารสารศาสตร์และสื่อสารมวลชน มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์. สัมภาษณ์.

สุรชาติ บำรุงสุข. (2250). การต่อต้านการก่อความไม่สงบ. จุลสารความมั่นคงศึกษา. กรุงเทพฯ : บริษัทสแควร์ ปรีนซ์ จำกัด.

เสริมศิริ นิลดำ. (2541). ลีลาการเขียนข่าวกับการรับรู้ของผู้อ่าน. วิทยานิพนธ์ปริญญาโทมหาบัณฑิต. ภาควิชาการหนังสือพิมพ์ คณะนิเทศศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.

แสง ดอนอ่อนสา. 23 มีนาคม 2550. ประธานอาสาสมัครสาธารณสุขประจำหมู่บ้าน อำเภอบ้านฝาง จังหวัดขอนแก่น. สัมภาษณ์.

สำนักบรรณคดีวิทยา. (2548). คู่มือการปฏิบัติงานโรคไข้หวัดนกสำหรับบุคลากรด้านการแพทย์และสาธารณสุข.

กรุงเทพฯ : คณะกรรมการป้องกันและควบคุมโรคไข้หวัดนก กระทรวงสาธารณสุข.

อนันตชัย แสงโชติช่วง. 2 พฤษภาคม 2550. หัวหน้าฝ่ายดูแลสัตว์เลี้ยง “สวนนกชัยนาท” อำเภอเมือง จังหวัดชัยนาท.

สัมภาษณ์.

อ้อยทิพย์ สอดแสง. (2544). วาทกรรมกรณีอุบัติเหตุรังสีโคบอลต์ 60. วิทยานิพนธ์ปริญญาโทบริหารธุรกิจ. ภาควิชา

วาทวิทยา คณะนิเทศศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.

อังคณา จารุประทีปกุล. (2548). กระบวนการใช้สื่อมวลชนของรัฐบาลในการสร้างความเข้าใจกับสาธารณสุขในช่วง

ภาวะวิกฤต โรคไข้หวัดนกระบาดในสัตว์ปีก. วิทยานิพนธ์ปริญญาโทบริหารธุรกิจ. ภาควิชาการสื่อสารมวลชน

คณะนิเทศศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.

อับดุลชะกูร์ บิน ซาฟิอีย์ ดินอะ. 15 มิถุนายน 2549. ผู้อำนวยการโรงเรียนจริยธรรมศึกษามูลนิธิ อำเภอจะนะ จังหวัด

สงขลา . สัมภาษณ์.

อับดุลเราะห์มาน อับดุลซามัด. 29 สิงหาคม 2550. ประธานคณะกรรมการกลางอิสลาม จังหวัดนราธิวาส.

สัมภาษณ์.

อัศวิน เนตรโพธิ์แก้ว. 1 พฤษภาคม 2550. ผู้อำนวยการศูนย์ปฏิบัติการด้านการศึกษาทางนิเทศศาสตร์ มหาวิทยาลัยธุรกิจ

บัณฑิต. สัมภาษณ์.

อัสหมัดสมบูรณ บัวหลวง. 22, 26 สิงหาคม 2549. นักวิชาการสันติวิธี สภาความมั่นคงแห่งชาติ. สัมภาษณ์.

อิบราฮิม ณรงค์รักษาเขต. 23 สิงหาคม 2549. รองผู้อำนวยการวิทยาลัยอิสลามศึกษา มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์

วิทยาเขตปัตตานี. สัมภาษณ์.

อิสมาแอณ หวังและ. 24 สิงหาคม 2549. นายกกิจการภายนอก องค์การกิจการนักศึกษา

มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ วิทยาเขตปัตตานี. สัมภาษณ์.

อิมจิต เลิศพงษ์สมบัติ. 24 สิงหาคม 2549. คณบดีคณะวิทยาการสื่อสาร มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ วิทยาเขต

ปัตตานี. สัมภาษณ์.

อุทุมพร จามรมาน. (2532). วิธีวิเคราะห์ตัวประกอบ. กรุงเทพฯ : คณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย. (อัดสำเนา)

อุษาสินี ริวทอง. (2543). การศึกษาสัมพันธภาพระหว่างแหล่งข่าวกับผู้สื่อข่าว และความคิดเห็นต่อการนำเสนอเนื้อหาเรื่องเอดส์ในหนังสือพิมพ์รายวัน. วิทยานิพนธ์ปริญญาโทมหาบัณฑิต. คณะวารสารศาสตร์และการสื่อสารมวลชน มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์.

ฮาซานิยะห์ หะยีเจอะอาแว. 24 สิงหาคม 2549. อาซีพรับจ้างทั่วไป จังหวัดปัตตานี. สัมภาษณ์.

ภาษาอังกฤษ

Allan, S. (2005). Journalism: Critical Issues. Open. Communication Research 18.

Ball-Rokeach, S. J., and DeFleur, M.L. (1976). A dependency model of mass media effects. Communication Research 3.

Baran, J. S. and Davis, K. D. (2001). Mass Communication Theory Foundation, Ferment, and Future. California : Thomson/Wadsworth.

Beder, S. and Shortland, M. (1992). Sitting a Hazardous Waste Facility: The Tangled Web of Risk Communication. Public Understanding of Science 1.

Bell, Alan (1991). The Language of News Media. Oxford: Blackwell.

Berger, C.R. (1998). Processing Quantitative Data About Risk and Threat in News Reports. Journal of Communication. 48.

Berkowitz, D. (1997). Social Meaning of News: A text-reader. Sage Publication Inc.

Bengt, J. (2005). The Third-person effect on a media perception. [Online]. Available from: http://www.nordicom.gu.se/common/publ_pdf/180_081-094.pdf.

- Bohle, R H. (1986). Negativism as News Selection Predictor. Journalism Quarterly 63.
- Boughman, D. (1966). General Psychology. New York : Macmillan Co.
- Brierly, S. (1995). The Advertising Handbook. London and New York : Routedledge.
- Brooks, S. B., George K., Daryl, M, and Don, R. (1992). News Reporting and Writing. New York : St. Martin's Press.
- Bryant, J. and Thompson, S. (2002). Fundamentals of Media Effects. USA : McGraw-Hill.
- Bryant. J. and Zillmann, D. (2002). Media Effect : Advances in Theory and Research. USA : Lawrence Erlbaum Associates, Inc.
- Cachola, K. L. (2005). Negotiating Newsworthiness in Local Television News : A Case Study of Organizational Influences in the Story Selection Process. Dissertation. The University of Memphis.
- Dalgleish, T. and Power, M. (1999). Handbook of Cognition and Emotion. USA : John Wiley and Sons Ltd.
- Damasio, A. R. (1994). In Sayegh, L., Anthony. W.P., and Perrewe', P.(2004). Managerial Decision-Making Under Crisis: The Role of Emotion in an Intuitive Decision Process. Human Resource Management Review 14.
- Deborah, B.A. and Leonard, S. (1988). Arab vs Israeli News coverage in The New York Times: 1976 and 1984. Journalism Quarterly 65 .
- Deffenbacher, J. L. (1980). Worry and Emotionality in Test Anxiety. Cited in Sarason, J.G. Test Anxiety: Theory, Research, and Application. NJ : Lawrence Earlbaum Associates.
- Derryberry, D. and Reed, M.(1998). Anxiety and attentional focusing: trait, state, and hemispheric influences. Personality and Individual Differences 25.

Dijk, Teun A. Van. (1991). Racism and the Press. London: Routledge.

Dubrin, J. A. (2000). Applying Psychology : Individual and Organizational Effectiveness. NJ : Prentice Hall, Inc.

Entman, R.M. (1993). Framing : Towards Clarification of a Fractured Paradigm. Journal of Communication 43.

Festinger, Leon (1957). A theory of cognitive dissonance. Stanford, CA: Stanford University Press.

Galtung, J. (1990). Cultural Violence. Journal of Peace Research 27.

Gohm, C. L., Baumann, M.R. and Sniezek. J. A (2001). Personality in Extreme Situations Thinking (or Not) under Acute Stress. Journal of Research in Personality 35.

Golding, P. and Elliott, P. (1979). Making the News. London: Longman.

Good, V.C. (1956). Dictionary of Education. London : Mcgraw Hill.

Graber, Doris. (1988). Processing the News: How People Tame the Information Tide. USA : University Press of America.

Galtung, J. and Ruge, M. (1965). Tile Structure of Foreign News: The Presentation of the Congo, Cuba, and Cyprus Crises in Four Norwegian Newspapers. Journal of Peace Research 2.

Hall, S. (1980). Encoding / Decoding in Culture, Media, Language. London: Hutchinson.

Harrison, J. (2006). News. USA : Routledge.

Hattwick, M.A. (1950). How to Use Psychology for Better Advertising. New York : Prentice – Hall.

- Hindman, B. D. (2004). Media System Dependency and Public Support for the Press and President. Mass Communication & Society 7.
- Knapp, M.L. and Daly, J.A. (2002). Handbook of Interpersonal Communication. CA : Sage Publication.
- Koerner, N., Hedayati, M. and Dugas, M.J. (2004). Intolerance of Uncertainty and the Processing of Ambiguous and Emotionally-Evocative Picture. Paper to be presented at the Annual Congress of the European Association for Behavioural and Cognitive Therapies (EABCT), Manchester, UK.
- Lau, R. (2004). Critical Realism and News Production. Media, Culture, and Society 26.
- Lindeman, H.R, Merenda, P.F, Gold, R.Z (1980). Introduction to Bivariate and Multivariate Analysis. Glenview, IL : Scott, Foresman and Company.
- Lindzey, G. and Aronson, E. (1985). The Handbook of Social Psychology. New York: Random House.
- Littlejohn, S.W. (1999) . Theories of Human Communication. CA: Wadsworth Publishing Co.
- Maslow, A.H. (1970). Motivation and Personality (2nd edition). New York: Harper and Row.
- McLeod, J.M., Zubric, J., Kwak, N., Powell, M., Zhang, W, and Deshpande, S. (2000). Cognitive structure as a mediator of the influence of communication. Paper presented to the Association for Education in Journalism and Mass Communication, Phoenix, AZ.
- Mcquail, D.(1983). Mass Communication Theory : An Introduction. Great Britain : Sage Publications.
- Mcquail, D.(1987). Mass communication theory: An introduction. London : Sage Publication.
- Mcquail, D.(1992). Media Performance. London : Sage Publication.

- Morris, L.W, Davis, MA and Hutchings, C.H. (1981). Cognitive and Emotional Component of Anxiety: Literature Review and a Revised Worry-Emotionality Scale. Journal of Educational Psychology 73.
- Nahavandi, A. (2000). The art and science of leadership. NJ : Prentice Hall, Inc.
- Norris, P., Montague, K., and Marion R. J. (2003). Framing Terrorism: The News Media, the Government, and the Public. New York: Routledge
- Pan, Z. and Kosicki, G.M. (1993). Framing Analysis: An approach to news discourse. Political Communication 10.
- Perloff, M.R.(1993). The dynamics of persuasion. New Jersey : Lawrence Erlbaum Associates Publishers.
- Price, V. and Tewsbury, D. (1997). News values and public opinion: A theoretical account of media priming and framing. In G. Barnett and F. Boster (Eds.). Progress in Communication Science. Norwood, NJ : Ablex Publishing Corporation.
- Price, V., D. Tewksbury, and E.Powers. (1997). Switchng trains of thought : the impact of news frames on reader' cognitive response. Communication Research 24.
- Quarantelli, E.L. (1981). The command post point of view in local mass communication systems. Communications: International Journal of Mass Communication Research 7.
- Quarantelli, E.L. (1996). "The Future is Not the Past Repeated: Projecting Disasters in the 21st Century from Current Trends". Journal of Contingencies and Crisis Management 4.
- Richard J. Harris. (1989). A Cognitive Psychology of Mass Communication. Hillsdale: Lawrence Eelbaum.
- Roger D. Wimmer and Joseph R Dominick. (1987). Mass Media Research: An Introduction Second Edition. California : Wadsworth Publishing Company.

- Roger, R. K. and Palmer, T.B. (1996). In Sayegh, L., Anthony. W.P., and Perrewe', P.(2004). Managerial Decision-Making Under Crisis: The Role of Emotion in an Intuitive Decision Process. Human Resource Management Review 14.
- Sayegh, L., Anthony. W.P., and Perrewe', P.(2004). Managerial Decision-Making Under Crisis: The Role of Emotion in an Intuitive Decision Process. Human Resource Management Review 14.
- Scheufele, D.A. (1999). Framing as a Theory of Media Effects. Journal of Communication 49.
- Schwarz, A. (2006). The Theory of Newsworthiness Applied to Mexico's Press. How the news factors influence foreign news coverage in a transitional country. Communications 31.
- Shah, D.V., Domke, D. and Wackman, D.B. (2001). The effects of value-framing on political judgement and reasoning. In S.D.Reese, a.H. Gandy, Jr. and A. Grant (Eds). Framing Public Life. NJ : Erlbaum.
- Shoemaker J.P, (2006). News and Newsworthiness : A Commentary. Communications 31.
- Shoemaker, J. P. and Cohen, A. A. (1996). News around the world. USA : Routledge.
- Shoemaker, J.P., Chang, T, and Brendlinger, N. (1987). Deviance as a Predictor of Newsworthiness. Coverage of International Events in the U.S. Media. Communication Yearbook 10.
- Staab, J. F. (1990). The Role of News Factors in News Selection. A Theoretical Reconsideration European Journal of Communication 5.
- Tabachnick, B.G, Fidell, L.S (1989). Using Multivariate Statistics. New York : Harper and Row.
- Tiffen, R. (1989). News and power. North Sydney : Allen and Unwin.
- Tinsley, H. E. A. & Tinsley, D. J. (1987). Uses of factor analysis in counseling psychology research. Journal of Counseling Psychology 34.

Traugott, M. and Brader, T. (2002). The Media and Terrorism. University of Michigan :
Harvard Symposium

Tuchman, G. (1978). Making news: a study in the construction of reality. New York: The Free Press.

Vroom, V. (1974). A new look at managerial decision-making. Organisational Behaviour 5.

Weber, Max. (1962). Basic Concepts in Socialology. New York : The Citadel Press.

Wells, A. and Matthews, G. (1994). Attention and emotion: a clinical perspective. Hillsdale, NJ: Erlbaum

Wicks, R. H. (1992). Schema theory and measurement in mass communication research: theoretical and
methodological issues in news information processing. Communication Yearbook 15.

Yamane, Taro. (1993). Elementary Sampling Theory. Englewood Cliffs, NJ : Prentice-Hall

สถาบันวิทยบริการ
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ภาคผนวก

สถาบันวิทยบริการ
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ภาคผนวก ก

สถาบันวิทยบริการ
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

แบบสอบถาม

คำชี้แจง แบบสอบถามนี้เป็นส่วนหนึ่งของวิทยานิพนธ์ คณะนิเทศศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย ผลการวิจัยจะนำไปใช้ประโยชน์สำหรับเป็นแนวทางสำหรับสื่อมวลชนในการเสนอข่าววิกฤตการณ์ “ความไม่สงบในสามจังหวัดชายแดนภาคใต้” ขอให้ท่านกรุณาทำแบบสอบถามทุกข้อ ขอบพระคุณอย่างยิ่งที่สละเวลาตอบแบบสอบถาม

กรุณาทำเครื่องหมาย ✓ ในช่องที่ตรงกับความเป็นจริงเกี่ยวกับตัวท่านมากที่สุด

ส่วนที่ 1 ข้อมูลส่วนบุคคล

1. เพศ () ชาย () หญิง
2. อายุ () 15 - 25 ปี () 26 - 35 ปี
() 36 - 45 ปี () 46 - 55 ปี
() มากกว่า 55 ปี
3. ระดับการศึกษาชั้นสูงสุด (หากกำลังศึกษาอยู่ ให้ตอบระดับการศึกษาในปัจจุบัน)
() ประถมศึกษา () มัธยมศึกษาตอนต้น
() มัธยมศึกษาตอนปลายหรือ ปวช. () อนุปริญญาหรือ ปวส.
() ปริญญาตรี () ปริญญาโทหรือสูงกว่า

4. อาชีพหลัก (กรุณาเลือกตอบอาชีพในกลุ่มเดียว)

กลุ่มที่ 1

- () นักวิชาการสาขารัฐศาสตร์ มนุษยศาสตร์ สังคมศาสตร์ ประวัติศาสตร์ และจิตวิทยา
() องค์กรเอกชนที่ไม่แสวงหาผลกำไร (เอ็นจีโอ)

กลุ่มที่ 2

- () ทหาร/ตำรวจ () นักการเมือง
() ข้าราชการ/ พนักงาน-ลูกจ้างของรัฐจากกระทรวงยุติธรรม กลาโหม มหาดไทย ที่ไม่ได้เป็นทหารและตำรวจ
() เจ้าหน้าที่ประชาสัมพันธ์จังหวัด () ผู้นำศาสนา

กลุ่มที่ 3

- () ผู้ประกอบวิชาชีพสื่อสารมวลชน () นักวิชาการจากสาขานิเทศศาสตร์หรือสื่อสารมวลชน

กลุ่มที่ 4

- () ข้าราชการ/พนักงานรัฐวิสาหกิจ/พนักงาน-ลูกจ้างของรัฐที่ไม่ได้สังกัดกระทรวงยุติธรรม กลาโหม มหาดไทย
() เกษตรกร () พนักงานบริษัทเอกชน () นักธุรกิจ
() รับจ้างทั่วไป () ประกอบธุรกิจส่วนตัว () นิสิต/นักศึกษา
() พ่อค้า/แม่ค้า () พ่อบ้าน/แม่บ้าน () อื่นๆ โปรดระบุ.....

5. ที่อยู่ปัจจุบัน

- () กรุงเทพมหานครและปริมณฑล จังหวัด.....
- () ภาคเหนือ จังหวัด.....
- () ภาคกลาง จังหวัด.....
- () ภาคตะวันออกและภาคตะวันออกเฉียงเหนือ จังหวัด.....
- () ภาคใต้ จังหวัด.....

ส่วนที่ 2 ท่านคิดว่าข้อมูลหรือเรื่องราวใน**วิกฤตการณ์ความไม่สงบในสามจังหวัดชายแดนภาคใต้**ต่อไปนี้มีคุณค่าสมควรนำมาเสนอเป็นข่าวมากน้อยเพียงใด

ข้อมูลหรือเรื่องราวใน วิกฤตการณ์ความไม่สงบในสามจังหวัดชายแดนใต้	ระดับความสมควรเป็นข่าว				
	น้อย ที่สุด				มาก ที่สุด
	1	2	3	4	5
เหตุการณ์รายวัน					
1. เหตุการณ์ที่เกี่ยวกับการบาดเจ็บหรือเสียชีวิต					
2. เหตุการณ์ที่เกี่ยวกับการทำลายทรัพย์สินทั้งของราชการและประชาชน					
3. การสร้างสถานการณ์ เช่น การนำกลองกระดาดไปวางไว้ในสถานที่ต่างๆ การโยยตะปู้เรือไปบนถนน ฯลฯ					
4. ความรุนแรงอย่างผิดปกติที่เกิดขึ้นในพื้นที่ เช่น การฆ่าตัดศีรษะ การฆ่าแล้วจุดไฟเผา ฯลฯ					
5. การชุมนุมประท้วงของคนกลุ่มต่างๆ					
6. การเสด็จพระราชดำเนินลงพื้นที่และการได้รับเกียรติอย่างยิ่งจากพระบรมวงศานุวงศ์ เช่น การเสด็จไปพระราชทานเพลิงศพ การพระราชทานพวงมาลา การพระราชทานดินฝังศพ ฯลฯ					
7. กิจกรรมของภาครัฐเพื่อสร้างความมั่นใจและลดความตึงเครียดให้แก่ประชาชนในพื้นที่					
8. กิจกรรมจากภาคเอกชนและประชาชนเพื่อให้กำลังใจให้แก่ประชาชนจังหวัดชายแดนใต้					
สาเหตุของการก่อความไม่สงบ การก่อความไม่สงบที่เคยเกิดขึ้นในอดีต					
9. สาเหตุของปัญหาที่มาจากระดับโครงสร้างทางสังคม เศรษฐกิจ การเมืองในพื้นที่จังหวัดชายแดนใต้ เช่น นโยบายรัฐต่อพื้นที่ชายแดนใต้ ปัญหาความยากจน คนว่างงาน ยาเสพติด ไร้การศึกษา ฯลฯ					
10. สาเหตุที่เกี่ยวข้องกับกลุ่มผลประโยชน์ในพื้นที่ เช่น กลุ่มการเมืองท้องถิ่น ผู้ค้า ยาเสพติด ผู้ลักลอบขนส่งสินค้าหนีภาษี ฯลฯ					
11. สาเหตุจากภูมิหลังทางประวัติศาสตร์ของพื้นที่สามจังหวัดชายแดนใต้ที่ผู้ก่อการใช้อ้างเป็นเหตุผลในการก่อความไม่สงบ ทั้งประวัติศาสตร์ที่บันทึกไว้อย่างเป็นทางการและเป็นเรื่องเล่า					
12. สาเหตุจากปัญหาในเชิงวัฒนธรรม เช่น ความแตกต่างทางเชื้อชาติ ศาสนา ภาษา วิถีชีวิต ฯลฯ ระหว่างคนไทยในสามจังหวัดชายแดนใต้กับคนไทยภูมิภาคอื่นๆ					

ข้อมูลหรือเรื่องราวใน วิกฤตการณ์ความไม่สงบในสามจังหวัดชายแดนใต้	ระดับความสมควรเป็นข่าว				
	น้อย ที่สุด				มาก ที่สุด
	1	2	3	4	5
13. แนวคิดต่างๆ ที่ถูกสันนิษฐานว่าเป็นสาเหตุหรือแรงจูงใจของผู้ก่อการและแนวร่วม เช่น แนวคิดเชื้อชาตินิยม อุดมการณ์ทางศาสนา แนวคิดการแบ่งแยกดินแดน ฯลฯ					
14. สถิติและข้อมูลการก่อความไม่สงบที่เคยเกิดขึ้นในพื้นที่สามจังหวัดชายแดนภาคใต้ ในหลายทศวรรษที่ผ่านมา เช่น ผู้ก่อการ สาเหตุ พื้นที่เกิดเหตุ ผู้ได้รับผลกระทบ ฯลฯ					
15. ความสัมพันธ์ในอดีตและปัจจุบันระหว่างชาวไทยพุทธกับคนไทยมุสลิมในพื้นที่ชายแดนภาคใต้					
16. ความขัดแย้งด้านเชื้อชาติและศาสนาที่เคยเกิดขึ้นในอดีตในภูมิภาคต่างๆ ของประเทศไทย					
แง่มุมทางประวัติศาสตร์ สังคม วัฒนธรรม สถาบันศาสนา ความสัมพันธ์กับต่างประเทศหรือองค์กรในต่างประเทศ					
17. ประวัติศาสตร์ที่เป็นเรื่องราวด้านบวกหรือแง่มุมที่น่าภาคภูมิใจของคนมุสลิมในพื้นที่สามจังหวัดชายแดนใต้ เช่น บุคคลที่ทำคุณความดีแก่ประเทศชาติ อารยธรรม ความเจริญ ฯลฯ ทั้งในอดีตและปัจจุบัน					
18. ประวัติศาสตร์ที่บอกถึงความสัมพันธ์ระหว่างชนชาติมลายูกับศาสนาอิสลาม					
19. ประวัติศาสตร์ด้านความสัมพันธ์ระหว่างชนชาติมลายูกับชนชาติไทย					
20. เรื่องเล่าเกี่ยวกับประวัติศาสตร์ในท้องถิ่นสามจังหวัดชายแดนใต้ที่ผู้ก่อการใช้อ้างเป็นเหตุผลในการก่อความไม่สงบ					
21. ความรู้สึกของคนในพื้นที่สามจังหวัดชายแดนใต้ต่อประวัติศาสตร์ท้องถิ่นของตนเอง					
22. ความสัมพันธ์ของศาสนาอิสลามกับวิถีชีวิตของคนมุสลิม					
23. ลักษณะเฉพาะของคนมุสลิมในสามจังหวัดชายแดนใต้ที่แตกต่างไปจากมุสลิมในภูมิภาคหรือประเทศอื่นๆ					
24. หลักการทางศาสนาที่ผู้ก่อความไม่สงบนำมาใช้นำมาใช้อ้างเป็นเหตุผล					
25. พฤติกรรมนอกรีตหรือเบี่ยงเบนไปจากหลักคำสอนของศาสนาอิสลามหรือผิดไปจากการตีความหลักการทางศาสนาอิสลามโดยสำนักปราชญ์ของศาสนา					
26. เรื่องราวเกี่ยวกับความสัมพันธ์ระหว่างประชาชนและประเทศไทยกับประเทศมาเลเซีย					
27. ข้อมูลหรือความคิดเห็นจากองค์กรทางศาสนาในต่างประเทศ เช่น องค์กรมุสลิมระดับโลก องค์กรมุสลิมในเอเชีย ฯลฯ					
28. ข้อมูลหรือความคิดเห็นจากองค์กรระดับนานาชาติ เช่น องค์กรสหประชาชาติ องค์กรเกี่ยวกับสิทธิมนุษยชนสากล ฯลฯ					
29. สถานการณ์ความไม่สงบในต่างประเทศที่อาจมีความเกี่ยวข้องกับสถานการณ์ใน 3 จังหวัดชายแดนใต้					
30. การพบปะเจรจาระหว่างตัวแทนภาครัฐกับกลุ่มขบวนการแบ่งแยกดินแดนกลุ่มต่างๆ					
กฎหมายและนโยบายของภาครัฐ การแก้ปัญหาของภาครัฐในด้านต่างๆ ปัญหาในการปฏิบัติงานของภาครัฐ					
31. นโยบายของภาครัฐในการจัดการปัญหาสามจังหวัดชายแดนใต้					

ข้อมูลหรือเรื่องราวใน วิกฤตการณ์ความไม่สงบในสามจังหวัดชายแดนใต้	ระดับความสมควรเป็นข่าว				
	น้อย ที่สุด				มาก ที่สุด
	1	2	3	4	5
32. มาตรการบังคับใช้กฎหมายในพื้นที่สามจังหวัดชายแดนใต้ เช่น กฎอัยการศึกในทุกอำเภอ การให้อำนาจในการจับกุมผู้ต้องสงสัยโดยไม่ต้องขอหมายศาล ฯลฯ					
33. ผลการดำเนินนโยบายของภาครัฐในแต่ละช่วงเวลา					
34. ผลกระทบจากการบังคับใช้กฎหมายในพื้นที่สามจังหวัดชายแดนใต้					
35. ความคิดเห็นของกลุ่มต่างๆ ต่อนโยบายที่ภาครัฐใช้ในการจัดการปัญหา					
36. ความช่วยเหลือจากภาครัฐต่อบุคคลและครอบครัวที่ได้รับผลกระทบ เช่น การจ่ายค่าชดเชยให้แก่ครอบครัวผู้ได้รับผลกระทบ การช่วยเหลือด้านการศึกษาของบุตร ฯ					
37. การแก้ปัญหาในด้านความปลอดภัยในการดำรงชีวิตของประชาชนในพื้นที่					
38. การแก้ปัญหาด้านปากท้องของประชาชนในพื้นที่					
39. การแก้ไขปัญหาระยะยาวเรื่องความเสมอภาคและการให้ความยุติธรรมแก่ประชาชนในพื้นที่					
40. การร่วมมือระหว่างภาครัฐกับองค์กรต่างๆ ในการแก้ปัญหา					
41. ปัญหาความสัมพันธ์ระหว่างเจ้าหน้าที่รัฐระดับปฏิบัติการกับประชาชนพื้นที่ 3 จังหวัดชายแดนใต้					
42. ปัญหาที่เจ้าหน้าที่รัฐระดับปฏิบัติการต้องประสบกับผู้ก่อการและแนวร่วม					
43. ปัญหาในการปฏิบัติงานระหว่างเจ้าหน้าที่รัฐระดับปฏิบัติการกับชุมชนหรือกลุ่มคนในพื้นที่ 3 จังหวัดชายแดนใต้					
44. ปัญหาในการประสานงานเพื่อแก้ไขปัญหาในสามจังหวัดชายแดนภาคใต้ระหว่างภาครัฐกับองค์กรต่างๆ					
ผลกระทบของสถานการณ์ที่มีต่อประชาชน ทักษะคิด ความรู้สึกและปฏิกิริยาของคนกลุ่มต่างๆ เรื่องราวของผู้ได้รับผลกระทบ					
45. สภาพความเป็นอยู่และปัญหาในการดำเนินชีวิตของประชาชนพื้นที่สามจังหวัดชายแดนใต้					
46. การปฏิบัติหน้าที่เจ้าหน้าที่ภาครัฐต่อประชาชนในสามจังหวัดชายแดนใต้ เช่น ความเข้มงวดในการตรวจตราบุคคลและพื้นที่					
47. สุขภาพจิตของประชาชนในพื้นที่สามจังหวัดชายแดนใต้และผลกระทบต่อการดำเนินชีวิต					
48. การเยียวยาทางจิตใจแก่ผู้ได้รับผลกระทบ					
49. วิธีการปกป้องตนเองจากเหตุการณ์ความไม่สงบของผู้คนและชุมชนต่างๆ ในสามจังหวัดชายแดนภาคใต้					
50. สถิติของการก่อเหตุและผู้ที่ได้รับผลกระทบจากเหตุรุนแรงในหลายปีที่ผ่านมา					
51. ทักษะคิดของคนไทยในภูมิภาคอื่นๆ ที่มีต่อคนไทยมุสลิมทั่วไปและคนไทยมุสลิมในสามจังหวัดชายแดนใต้					
52. ทักษะคิดของคนไทยในภูมิภาคอื่นๆ ที่มีต่อสถานการณ์ในสามจังหวัดชายแดนใต้					
53. ทักษะคิดของเจ้าหน้าที่รัฐที่มีต่อคนไทยมุสลิมที่อยู่ในพื้นที่สามจังหวัดชายแดนใต้					
54. ทักษะคิดของเจ้าหน้าที่รัฐที่มีต่อผู้ก่อความไม่สงบและแนวร่วม					

ข้อมูลหรือเรื่องราวใน วิกฤตการณ์ความไม่สงบในสามจังหวัดชายแดนใต้	ระดับความสมควรเป็นข่าว				
	น้อย ที่สุด				มาก ที่สุด
	1	2	3	4	5
55. ความรู้สึกของประชาชนในสามจังหวัดชายแดนใต้ต่อสถานการณ์ความไม่สงบที่เกิดขึ้นในพื้นที่ในแต่ละช่วงเวลา (เช่น ความรู้สึกต่อสถานการณ์ที่เกิดขึ้นในช่วงปี พ.ศ. 2547 หรือความรู้สึกต่อสถานการณ์ในปัจจุบัน)					
56. ความรู้สึกของคนไทยมุสลิมในพื้นที่สามจังหวัดชายแดนใต้ที่มีต่อคนไทยในภูมิภาคอื่นๆ					
57. ความเชื่อมั่นของประชาชนในพื้นที่ต่อการจัดการปัญหาของภาครัฐ					
58. ปฏิกริยาระหว่างกันของคนไทยพุทธกับคนไทยมุสลิมที่อยู่ในพื้นที่สามจังหวัดชายแดนใต้					
59. การบาดเจ็บหรือเสียชีวิตของเจ้าหน้าที่รัฐและเป็นไทยพุทธ					
60. การบาดเจ็บหรือเสียชีวิตของเจ้าหน้าที่รัฐและเป็นไทยมุสลิม					
61. ภูมิหลังและสภาพความเป็นอยู่ในปัจจุบันของบุคคลและครอบครัวของเจ้าหน้าที่รัฐคนไทยพุทธที่บาดเจ็บหรือเสียชีวิต					
62. ภูมิหลังและสภาพความเป็นอยู่ในปัจจุบันของบุคคลและครอบครัวของเจ้าหน้าที่รัฐคนไทยมุสลิมที่บาดเจ็บหรือเสียชีวิต					
63. ภูมิหลังและสภาพความเป็นอยู่ในปัจจุบันของบุคคลและครอบครัวของคนไทยพุทธที่บาดเจ็บหรือเสียชีวิต					
64. ภูมิหลังและสภาพความเป็นอยู่ในปัจจุบันของบุคคลและครอบครัวของคนไทยมุสลิมที่บาดเจ็บหรือเสียชีวิต					
65. เรื่องราวส่วนตัวของบุคคลที่มีความโดดเด่นด้านความเสียสละ					
66. รายละเอียดการบาดเจ็บหรือเสียชีวิตของผู้ก่อการและแนวร่วม					
67. เรื่องราวการดำเนินชีวิตของครอบครัวชาวไทยพุทธที่ต้องสูญเสียสมาชิกครอบครัว					
68. เรื่องราวการดำเนินชีวิตของครอบครัวชาวไทยมุสลิมที่ต้องสูญเสียสมาชิกครอบครัว					
69. สภาพความเป็นอยู่หรือการดำรงชีวิตของคนในพื้นที่สามจังหวัดชายแดนใต้					
ความขัดแย้ง					
70. ความขัดแย้งทางวัฒนธรรมและศาสนาในระดับนานาชาติ เช่น วัฒนธรรมอิสลามกับวัฒนธรรมตะวันตก ศาสนาอิสลามกับศาสนาคริสต์ ฯลฯ					
71. ความขัดแย้งทางความคิดต่อเหตุการณ์ไม่สงบที่เกิดขึ้นในปัจจุบันระหว่างคนมุสลิมในพื้นที่ต่างๆ ของประเทศไทย เช่น ระหว่างคนมุสลิมที่อยู่ภูมิภาคอื่นกับมุสลิมใน 3 จังหวัดชายแดนใต้ ฯลฯ					
72. ความขัดแย้งของข้อมูลเกี่ยวกับเหตุการณ์ความไม่สงบระหว่างองค์กรต่างๆ เช่น ภาครัฐ องค์กรเอกชน (เอ็นจีโอ) องค์กรสิทธิมนุษยชน คณะกรรมการอิสระตรวจสอบการณต่างๆ ฯลฯ					
73. ความขัดแย้งในแนวคิดการแก้ปัญหาระหว่างองค์กรต่างๆ เช่น ภาครัฐ องค์กรเอกชน (เอ็นจีโอ) องค์กรสิทธิมนุษยชน ฯลฯ					
74. ความขัดแย้งของข้อเท็จจริงเกี่ยวกับเหตุการณ์ก่อความไม่สงบระหว่างเจ้าหน้าที่รัฐกับประชาชนที่เห็นเหตุการณ์					

ข้อมูลหรือเรื่องราวใน วิกฤตการณ์ความไม่สงบในสามจังหวัดชายแดนใต้	ระดับความสมควรเป็นข่าว				
	น้อย ที่สุด				มาก ที่สุด
	1	2	3	4	5
75. ความขัดแย้งด้านเชื้อชาติและศาสนาที่เคยเกิดขึ้นในประเทศไทย					
76. ความขัดแย้งระหว่างชาวไทยพุทธกับคนไทยมุสลิมในพื้นที่ชายแดนภาคใต้ในปัจจุบัน					
77. ความขัดแย้งระหว่างภาครัฐกับประชาชนที่เป็นมุสลิมในพื้นที่จังหวัดชายแดนใต้					
การตรวจสอบ					
78. การตรวจสอบการบริหารจัดการปัญหาของภาครัฐ เช่น ด้านการดูแลความปลอดภัย การให้ความช่วยเหลือ การให้ความยุติธรรม ฯลฯ					
79. การตรวจสอบข้อมูลต่างๆ ที่เจ้าหน้าที่รัฐนำมาเผยแพร่					
80. การตรวจสอบการทำงานในพื้นที่สามจังหวัดชายแดนใต้ของเจ้าหน้าที่รัฐระดับปฏิบัติการ					
81. การตรวจสอบพฤติกรรมที่ไม่เหมาะสมของเจ้าหน้าที่รัฐในต่อประชาชนบางกลุ่ม					
82. การตรวจสอบหลักฐานที่เจ้าหน้าที่รัฐใช้เป็นแนวทางในการจับกุมผู้ถูกกล่าวหา					
83. การตรวจสอบด้านมนุษยธรรมและสิทธิมนุษยชนของประชาชนพื้นที่สามจังหวัดชายแดนใต้ เช่น การขึ้นบัญชีดำ การจับกุมและคุมขังผู้ต้องสงสัยอย่างไม่เป็นธรรม ฯลฯ					
84. กระบวนการและผลการตรวจสอบทางนิติวิทยาศาสตร์ที่นำมาใช้ในพื้นที่สามจังหวัดชายแดนใต้					
85. การตรวจสอบระดับความรุนแรงของสถานการณ์ความไม่สงบที่เกิดขึ้นแต่ละครั้ง (เช่น เป็นการสร้างสถานการณ์ เป็นสถานการณ์รุนแรงระดับปานกลาง – สูง ฯลฯ)					
86. ความคืบหน้าหรือต่อเนื่องของเหตุการณ์ที่เกิดขึ้นก่อนหน้านี้					
87. การดำเนินการของภาครัฐกับผู้ที่ถูกจับกุม					
88. การชี้แจงหรือแก้ไขความเข้าใจผิดเกี่ยวกับเหตุการณ์ที่เกิดขึ้น					
89. การแก้ไขข้อสงสัยของมวลชนหากข้อมูลที่เคยเสนอไปผิดพลาด					
แนวคิดในการจัดการปัญหา					
90. แนวคิดในการจัดการปัญหาที่ภาครัฐใช้ในปัจจุบัน					
91. แนวคิดในการจัดการปัญหาความขัดแย้งด้วยสันติวิธีจากฝ่ายต่างๆ					
92. ตัวอย่างของการจัดการความขัดแย้งด้วยสันติวิธีในสังคมไทยที่ผ่านมา					
93. วิธีการปฏิบัติที่เป็นไปตามแนวคิดสันติวิธี					
94. การเผยแพร่แนวคิดสันติวิธีในสังคมไทย					
95. ปัญหาและอุปสรรคของการนำสันติวิธีมาใช้ในพื้นที่สามจังหวัดชายแดนใต้					
96. แนวคิดอื่นๆ ของการจัดการความขัดแย้งในพื้นที่สามจังหวัดชายแดนใต้					
97. การร่วมมือระหว่างภาครัฐกับประชาชนในพื้นที่ในการแก้ปัญหา					
98. การมีส่วนร่วมของประชาชนในสังคมไทยในการแก้ปัญหา					
99. ข้อเสนอเกี่ยวกับวิธีการต่างๆ ที่จะทำให้เกิดความปลอดภัยในชุมชน					

ส่วนที่ 3 ท่านคิดว่าลักษณะของข้อมูลหรือเรื่องราวในวิกฤตการณ์ความไม่สงบในสามจังหวัดชายแดนภาคใต้ต่อไปควรนำเสนออย่างไร

3.1 ท่านคิดว่าข้อมูลหรือเรื่องราวต่อไปนี้ควรเสนอเป็นข่าวด้วย**ความรวดเร็ว**มากน้อยเพียงใด

คุณลักษณะของข้อมูลหรือเรื่องราว	ระดับของความรวดเร็ว				
	น้อยที่สุด				มากที่สุด
	1	2	3	4	5
1. เหตุการณ์ที่เกี่ยวกับการบาดเจ็บหรือเสียชีวิตจากเหตุการณ์ไม่สงบ					
2. เหตุการณ์ที่เกี่ยวกับการทำลายทรัพย์สินทั้งของราชการและประชาชน					
3. การสร้างสถานการณ์ความไม่สงบ เช่น การนำกล่องกระดาศไปวางไว้ในสถานที่ต่างๆ การโยยตะปูเรือใบบนถนน ฯลฯ					
4. การชุมนุมประท้วงของคนกลุ่มต่างๆ					
5. การเสด็จพระราชดำเนินลงพื้นที่และการได้รับเกียรติอย่างยิ่งจากพระบรมวงศานุวงศ์ เช่น การเสด็จไปพระราชทานเพลิงศพ การพระราชทานพวงมาลา การพระราชทานดินฝังศพ ฯ					
6. กิจกรรมของภาครัฐเพื่อสร้างความมั่นใจและลดความตึงเครียดให้แก่ประชาชนในพื้นที่					
7. กิจกรรมต่างๆ จากภาคเอกชนและประชาชนเพื่อให้งำลังใจให้แก่ประชาชนในสามจังหวัดชายแดนใต้					
8. นโยบายของรัฐต่อการแก้ปัญหาสามจังหวัดชายแดนใต้					
9. ผลสำเร็จของการดำเนินนโยบายและความสามารถในการควบคุมสถานการณ์ของภาครัฐ					
10. ผลกระทบหรือปัญหาจากการบังคับใช้กฎหมายในพื้นที่					
11. เรื่องราวที่เกี่ยวกับความไม่เป็นธรรมในพื้นที่จังหวัดชายแดนใต้ เช่น การขึ้นบัญชีดำการจับกุมและคุมขังผู้ต้องสงสัยอย่างไม่เป็นธรรม ฯลฯ					
12. การแก้ปัญหาของภาครัฐในด้านต่างให้แก่ประชาชนในพื้นที่ เช่น ด้านความปลอดภัย ด้านรายได้ ความเสมอภาค ฯลฯ					
13. ความช่วยเหลือจากภาครัฐต่อบุคคลและครอบครัวที่ได้รับผลกระทบ เช่น การจ่ายค่าชดเชยให้แก่ครอบครัวผู้ได้รับผลกระทบ การช่วยเหลือด้านการศึกษาของบุตร ฯลฯ					
14. การชี้แจงหรือแก้ไขความเข้าใจผิดเกี่ยวกับสถานการณ์จากแหล่งข่าวที่เป็นเจ้าหน้าที่รัฐหรือผู้เกี่ยวข้อง					
15. การแก้ไขข้อมูลจากแหล่งข่าวในกรณีที่ให้ข้อมูลผิดพลาด					
16. การแก้ไขข้อสงสัยของสื่อมวลชนหากข้อมูลที่เคยเสนอไปผิดพลาด					
17. ความคืบหน้าในการดำเนินคดีกับผู้ที่ถูกจับกุม					

3.2 ท่านคิดว่าข้อมูลหรือเรื่องราวต่อไปนี้ควรนำเสนอเป็นข่าวโดยให้รายละเอียดมากน้อยเพียงใด

คุณลักษณะของข้อมูลหรือเรื่องราว	ระดับของการให้รายละเอียด				
	น้อยที่สุด				มากที่สุด
	1	2	3	4	5
1. เหตุการณ์ที่เกี่ยวข้องกับการบาดเจ็บหรือเสียชีวิต					
2. เหตุการณ์ที่เกี่ยวข้องกับการทำลายทรัพย์สินทั้งของราชการและประชาชน					
3. เหตุการณ์ความไม่สงบที่เป็นเพียงการสร้างสถานการณ์ เช่น การนำกลองกระดาดไปวางไว้ในสถานที่ต่างๆ การโยนตะปูเรือใบบนถนน ฯลฯ					
4. ความรุนแรงอย่างผิดปกติที่เกิดขึ้นในพื้นที่ เช่น การฆ่าตัดศีรษะ การฆ่าแล้วจุดไฟเผา					
5. การชุมนุมประท้วงของคนกลุ่มต่างๆ					
6. สถิติของการก่อเหตุในลักษณะต่างๆ ในหลายปีที่ผ่านมา					
7. สถิติของผู้ที่ได้รับผลกระทบจากเหตุรุนแรงในหลายปีที่ผ่านมา					
8. แรงจูงใจในการใช้ความรุนแรงของผู้ก่อความไม่สงบหรือแนวร่วม					
9. นโยบายของรัฐต่อการแก้ปัญหาสามจังหวัดชายแดนใต้					
10. มาตรการบังคับใช้กฎหมายในพื้นที่สามจังหวัดชายแดนใต้ เช่น กฎอัยการศึกใน 3 จังหวัด การให้อำนาจในการจับกุมผู้ต้องสงสัยโดยไม่ต้องขออนุญาต ฯลฯ					
11. ผลกระทบหรือปัญหาจากการบังคับใช้กฎหมายในพื้นที่					
12. ความสามารถในการควบคุมสถานการณ์ปัจจุบันของภาครัฐ					
13. การประเมินผลหรือความคิดเห็นต่อแนวทางที่ภาครัฐใช้ในการจัดการปัญหา					
14. การปฏิบัติของเจ้าหน้าที่ภาครัฐต่อประชาชนในสามจังหวัดชายแดนใต้					
15. การแก้ปัญหาของภาครัฐในด้านต่างให้แก่ประชาชนในพื้นที่ เช่น ด้านความปลอดภัย ด้านรายได้ ความเสมอภาค ฯลฯ					
16. ความช่วยเหลือจากภาครัฐต่อบุคคลและครอบครัวที่ได้รับผลกระทบ เช่น การจ่ายค่าชดเชยให้แก่ครอบครัวผู้ได้รับผลกระทบ การช่วยเหลือด้านการศึกษาของบุตร ฯลฯ					
17. ปัญหาที่เจ้าหน้าที่รัฐระดับปฏิบัติการต้องประสบกับผู้ก่อการและแนวร่วม					
18. ปัญหาที่เจ้าหน้าที่รัฐระดับปฏิบัติการต้องประสบกับชุมชนหรือกลุ่มคนในพื้นที่					
19. การตรวจสอบด้านมนุษยธรรมและสิทธิมนุษยชนของประชาชนพื้นที่สามจังหวัดชายแดนใต้ เช่น การขึ้นบัญชีดำ การจับกุมและคุมขังผู้ต้องสงสัยอย่างไม่เป็นธรรม ฯลฯ					
20. กระบวนการตรวจสอบทางนิติวิทยาศาสตร์ที่นำมาใช้ในพื้นที่					
21. วิธีการปกป้องตนเองจากเหตุการณ์ความไม่สงบของผู้คนและชุมชนต่างๆ ในสามจังหวัดชายแดนภาคใต้					
22. สภาพความเป็นอยู่ของประชาชนในพื้นที่สามจังหวัดชายแดนใต้					
23. แนวคิดสันติวิธีและวิถีปฏิบัติ					
24. ตัวอย่างของการจัดการความขัดแย้งด้วยสันติวิธีในสังคมไทยที่ผ่านมา					

3.3 ท่านคิดว่าหากสื่อมวลชนจะเสนอเหตุการณ์ต่อไปนี้เป็นข่าว ข้อมูลหรือเรื่องราวนั้นจำเป็นต้องมี **หลักฐานอ้างอิง**ได้มากน้อยเพียงใด

คุณลักษณะของข้อมูลหรือเรื่องราว	ระดับของการมีหลักฐานอ้างอิง				
	น้อยที่สุด 1	2	3	4	มากที่สุด 5
1. รายละเอียดของเหตุการณ์ความไม่สงบที่เกิดขึ้นแต่ละครั้ง เช่น สาเหตุ ผู้ก่อการ ความสูญเสีย หลักฐาน แหล่งข่าว ฯลฯ					
2. การประเมินผลสำเร็จในการบริหารจัดการปัญหาในพื้นที่สามจังหวัดชายแดนใต้ของภาครัฐ					
3. การจับกุมบุคคลที่เจ้าหน้าที่รัฐสรุปว่าเป็นผู้ก่อความไม่สงบหรือเป็นแนวร่วม					
4. ปัญหาความไม่เป็นธรรมที่เกิดขึ้นกับประชาชนในพื้นที่					
5. ผลการตรวจสอบทางนิติวิทยาศาสตร์ที่นำมาใช้ในพื้นที่					

3.4 ท่านคิดว่า ข้อมูลที่มาจากแหล่งต่างๆ ในประเด็นต่อไปนี้มีคุณค่าควรเป็นข่าวมากน้อยเพียงใด

3.4.1. ท่านคิดว่า **นักวิชาการ** (หมายถึง นักวิชาการในสาขาที่เกี่ยวข้องจากสถาบันการศึกษา นักวิชาการอิสระ ฯลฯ **ที่ไม่ได้สังกัดกระทรวง ทบวง กรมต่างๆ**) ควรจะเป็นแหล่งข้อมูลในประเด็นต่อไปนี้น้อยเพียงใด

ประเด็นข้อมูลจากนักวิชาการ	ระดับความสมควรเป็นข่าว				
	น้อยที่สุด 1	2	3	4	มากที่สุด 5
1. การวิเคราะห์สาเหตุหรือแรงจูงใจของการก่อความไม่สงบ					
2. รายละเอียดของเหตุการณ์ก่อความไม่สงบที่เกิดขึ้นแต่ละครั้ง					
3. เหตุผลในการชุมนุมประท้วงของคนกลุ่มต่างๆ					
4. การวิเคราะห์สถานการณ์ในปัจจุบันและแนวโน้มในอนาคตเกี่ยวกับสามจังหวัดชายแดนใต้					
5. เหตุผลในการใช้ความรุนแรงของผู้ก่อการ					
6. การแยกแยะระดับความรุนแรงของเหตุการณ์ที่เกิดขึ้นแต่ละครั้ง					
7. การวิเคราะห์กลยุทธ์ที่ใช้ในการก่อความไม่สงบ					
8. การวิเคราะห์นโยบายของรัฐในการแก้ปัญหา 3 จังหวัดชายแดนใต้					
9. การประเมินผลสำเร็จในการดำเนินนโยบายของภาครัฐ					
10. การวิเคราะห์ความเชื่อมโยงระหว่างสถานการณ์ความไม่สงบในต่างประเทศกับสถานการณ์ในสามจังหวัดชายแดนใต้					
11. ปัจจัยทางวัฒนธรรมที่เกี่ยวข้องกับสถานการณ์ในปัจจุบัน					
12. ความเชื่อมโยงของเหตุการณ์ความไม่สงบที่เคยเกิดขึ้นในอดีตในพื้นที่สามจังหวัดชายแดนใต้กับเหตุการณ์ความไม่สงบในปัจจุบัน					

ประเด็นข้อมูลจากนักวิชาการ	ระดับความสมควรเป็นข่าว				
	น้อยที่สุด				มากที่สุด
	1	2	3	4	5
13. ปัญหาความขัดแย้งต่างๆ ในพื้นที่ชายแดนภาคใต้ทั้งในอดีตและปัจจุบัน เช่น ความขัดแย้งระหว่างเชื้อชาติ ระหว่างภาครัฐกับกลุ่มคนในพื้นที่ ความขัดแย้งของกลุ่มผลประโยชน์ ฯลฯ					
14. การเชื่อมโยงความสัมพันธ์ของศาสนาอิสลามกับวิถีชีวิตของชาวมุสลิมระหว่างศาสนาอิสลามในพื้นที่สามจังหวัดชายแดนใต้					
15. ความรู้ทางวิชาการในสาขาต่างๆ ที่สามารถนำมาอธิบายสถานการณ์ในชายแดนใต้					
16. ผลการวิจัยหรือรายงานการศึกษาต่างๆ เกี่ยวกับพื้นที่สามจังหวัดชายแดนใต้					

3.4.2. ท่านคิดว่า บุคลากรจากภาครัฐ (ระดับผู้บริหารประเทศ ผู้บังคับบัญชา และผู้ปฏิบัติการ รวมถึงนักวิชาการที่สังกัดกระทรวง ทบวง กรมต่างๆ) ควรจะเป็นแหล่งข้อมูลในประเด็นต่อไปนี้มากน้อยเพียงใด

ประเด็นข้อมูลจากภาครัฐ	ระดับความสมควรเป็นข่าว				
	น้อยที่สุด				มากที่สุด
	1	2	3	4	5
1. การวิเคราะห์สาเหตุหรือแรงจูงใจของการก่อความไม่สงบ					
2. รายละเอียดของเหตุการณ์ก่อความไม่สงบที่เกิดขึ้นแต่ละครั้ง					
3. การวิเคราะห์สถานการณ์ในปัจจุบันและแนวโน้มในอนาคตเกี่ยวกับสามจังหวัดชายแดนใต้					
4. เหตุผลในการใช้ความรุนแรงและการแยกแยะระดับความรุนแรงของเหตุการณ์ที่เกิดขึ้นแต่ละครั้ง					
5. การวิเคราะห์กลยุทธ์ที่ใช้ในการก่อความไม่สงบ					
6. การวิเคราะห์ความเชื่อมโยงระหว่างสถานการณ์ความไม่สงบในต่างประเทศกับสถานการณ์ในสามจังหวัดชายแดนใต้					
7. การประเมินผลสำเร็จในการดำเนินนโยบายของภาครัฐ					
8. ปัจจัยทางวัฒนธรรมที่เกี่ยวข้องกับสถานการณ์ในปัจจุบัน					
9. ปัญหาความขัดแย้งต่างๆ ในพื้นที่ชายแดนภาคใต้ทั้งในอดีตและปัจจุบัน เช่น ความขัดแย้งระหว่างเชื้อชาติ ความขัดแย้งระหว่างภาครัฐกับกลุ่มคนในพื้นที่ ความขัดแย้งของกลุ่มผู้มีอิทธิพล ฯลฯ					
10. ความสัมพันธ์ของศาสนาอิสลามกับวิถีชีวิตของชาวมุสลิมระหว่างศาสนาอิสลามในพื้นที่สามจังหวัดชายแดนใต้					

3.4.3. ท่านคิดว่า ประชาชนในพื้นที่สามจังหวัดชายแดนใต้ ควรจะเป็นแหล่งข้อมูลในประเด็นต่อไปนี้มากน้อยเพียงใด

ประเด็นข้อมูลจากประชาชนในพื้นที่	ระดับความสมควรเป็นข่าว				
	น้อยที่สุด				มากที่สุด
	1	2	3	4	5
1. สาเหตุหรือแรงจูงใจในการก่อความไม่สงบ					
2. รายละเอียดของเหตุการณ์ก่อความไม่สงบที่เกิดขึ้นแต่ละครั้ง					
3. เหตุผลในการชุมนุมประท้วงของคนกลุ่มต่างๆ					
4. การวิเคราะห์สถานการณ์ปัจจุบันและแนวโน้มในอนาคตเกี่ยวกับจังหวัดชายแดนใต้					
5. เหตุผลในการใช้ความรุนแรงของผู้ก่อการ					
6. การวิเคราะห์นโยบายของรัฐในการแก้ปัญหาสามจังหวัดชายแดนใต้					
7. การประเมินผลสำเร็จในการดำเนินนโยบายของภาครัฐ					
8. ความเชื่อมั่นของประชาชนในพื้นที่ต่อการจัดการปัญหาของภาครัฐ					
9. การแก้ปัญหาของภาครัฐในด้านต่างให้แก่ประชาชนในพื้นที่ เช่น ด้านความปลอดภัย ด้านรายได้ ความเสมอภาค ฯลฯ					
10. ความช่วยเหลือจากภาครัฐต่อบุคคลและครอบครัวที่ได้รับผลกระทบ เช่น การจ่ายค่าชดเชยให้แก่ครอบครัว การช่วยเหลือด้านการศึกษาของบุตร ฯลฯ					
11. ความเชื่อมโยงของเหตุการณ์ความไม่สงบที่เคยเกิดขึ้นในอดีตในพื้นที่สามจังหวัดชายแดนใต้กับเหตุการณ์ความไม่สงบในปัจจุบัน					
12. ปัญหาความขัดแย้งต่างๆ ในพื้นที่ชายแดนภาคใต้ทั้งในอดีตและปัจจุบัน เช่น ความขัดแย้งระหว่างเชื้อชาติหรือระหว่างภาครัฐกับกลุ่มคนในพื้นที่ ความขัดแย้งของผู้มีอิทธิพล ฯ					
13. การเชื่อมโยงความสัมพันธ์ของศาสนาอิสลามกับวิถีชีวิตของชาวมุสลิมระหว่างศาสนาอิสลามในพื้นที่สามจังหวัดชายแดนใต้					

3.4.4. ท่านคิดว่า ผู้ก่อการและแนวร่วม ในการก่อความไม่สงบควรจะเป็นแหล่งข้อมูลในประเด็นต่อไปนี้มากน้อยเพียงใด

ประเด็นข้อมูลจากผู้ก่อการและแนวร่วม	ระดับความสมควรเป็นข่าว				
	น้อยที่สุด				มากที่สุด
	1	2	3	4	5
1. สาเหตุหรือแรงจูงใจในการก่อความไม่สงบ					
2. ความไม่ชอบธรรมของภาครัฐในการดำเนินนโยบายบริหารพื้นที่จังหวัดชายแดนใต้					
3. ข้อมูลเกี่ยวกับเจ้าหน้าที่รัฐในสามจังหวัดชายแดนใต้ที่ประพฤติมิชอบ					
4. การปฏิบัติของเจ้าหน้าที่รัฐต่อผู้ที่ถูกกล่าวหาว่าเป็นผู้ก่อการหรือแนวร่วม					
5. การปฏิบัติของเจ้าหน้าที่รัฐต่อประชาชนในพื้นที่สามจังหวัดชายแดนใต้					

แหล่งข้อมูลเกี่ยวกับ สถานการณ์ความไม่สงบในสามจังหวัดชายแดนใต้	ความเหมาะสมในการบอกเล่า “ข้อเท็จจริง”					ความเหมาะสมในการแสดง “ความคิดเห็น”					ความเหมาะสมในการ “วิเคราะห์สถานการณ์”				
	น้อย ที่สุด				มาก ที่สุด	น้อย ที่สุด				มาก ที่สุด	น้อย ที่สุด				มาก ที่สุด
	1	2	3	4	5	1	2	3	4	5	1	2	3	4	5
13. ประชาชนที่เห็นเหตุการณ์ที่เป็นคนไทยมุสลิม															
14. ข้าราชการท้องถิ่นในพื้นที่ เช่น กำนัน ผู้ใหญ่บ้าน อบต. ฯลฯ															
15. ผู้นำความคิดในชุมชนและผู้นำทางศาสนาในพื้นที่ เช่น ประธานชมรม ตาลีกา โต๊ะครู พระสงฆ์ โต๊ะอิหม่าม บาบอ ฯลฯ															
16. ผู้ก่อความไม่สงบและแนวร่วมขบวนการ															
17. ขบวนการแบ่งแยกดินแดนที่จัดตั้งขึ้นในภาคใต้ เช่น บีเอ็นพีพี บีอาร์เอ็น พูโล เบอร์ซาตู ฯ															
18. องค์กรทางศาสนาในต่างประเทศ เช่น องค์กรมุสลิมระดับโลก องค์กร มุสลิมในเอเชีย ฯ															
19. แหล่งข่าวที่ไม่เปิดเผยชื่อเพื่อความปลอดภัย															
20. การสังเกตการณ์ของผู้สื่อข่าวในประเทศ															
21. การสังเกตการณ์ของผู้สื่อข่าวจากสำนักข่าวต่างประเทศ															

ข้อเสนอแนะเพิ่มเติมเกี่ยวกับลักษณะของข้อมูลหรือเรื่องราวในวิกฤตการณ์ความไม่สงบในสามจังหวัดชายแดนใต้ที่ท่านเห็นว่าสมควรนำมาเสนอเป็นข่าว.....

.....

.....

.....

แบบสอบถาม

คำชี้แจง แบบสอบถามนี้เป็นส่วนหนึ่งของวิทยานิพนธ์ระดับปริญญาเอก คณะนิเทศศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย ผลการวิจัยจะนำไปใช้ประโยชน์สำหรับเป็นแนวทางสำหรับสื่อมวลชนในการเสนอข่าววิกฤตการณ์ "ไข้หวัดนก" ขอให้ท่านกรุณาทำแบบสอบถามทุกข้อ ขอขอบคุณอย่างยิ่งที่สละเวลาตอบแบบสอบถาม

กรุณาทำเครื่องหมาย ✓ ในช่องที่ตรงกับความเป็นจริงเกี่ยวกับตัวท่านมากที่สุด

ส่วนที่ 1 ข้อมูลส่วนบุคคล

- เพศ () ชาย () หญิง
- อายุ () 15-25 ปี () 26-35 ปี
() 36-45 ปี () 46-55 ปี
() มากกว่า 55 ปี
- ระดับการศึกษาขั้นสูงสุด (หากกำลังศึกษาอยู่ ให้ตอบระดับการศึกษาในปัจจุบัน)
() ประถมศึกษา () มัธยมศึกษาตอนต้น
() มัธยมศึกษาตอนปลายหรือ ปวช. () อนุปริญญาหรือ ปวส.
() ปริญญาตรี () ปริญญาโทหรือสูงกว่า
- อาชีพหลัก (กรุณาเลือกตอบอาชีพในกลุ่มเดียว)

กลุ่มที่ 1

- () นักวิชาการสาขาแพทยศาสตร์ พยาบาลศาสตร์ สัตวศาสตร์ สาธารณสุขศาสตร์ และจิตวิทยา
() องค์กรเอกชนที่ไม่แสวงหาผลกำไร (เอ็นจีโอ)

กลุ่มที่ 2

- () ข้าราชการ/ พนักงาน-ลูกจ้างของรัฐจากกระทรวงสาธารณสุขและสำนักอนามัย (กรุงเทพฯ)
() เจ้าหน้าที่ประชาสัมพันธ์จังหวัด () อาสาสมัครสาธารณสุขประจำหมู่บ้าน (อสม.)

กลุ่มที่ 3

- () ผู้ประกอบวิชาชีพสื่อสารมวลชน () นักวิชาการจากสาขาวิทยาศาสตร์หรือสื่อสารมวลชน

กลุ่มที่ 4

- () เกษตรกร () พนักงานบริษัทเอกชน () นักธุรกิจ
() ข้าราชการ/พนักงานรัฐวิสาหกิจ/พนักงาน-ลูกจ้างของรัฐที่ไม่ได้สังกัดกระทรวงสาธารณสุข
() รับจ้างทั่วไป () ประกอบธุรกิจส่วนตัว () นิสิต/นักศึกษา
() พ่อค้า/แม่ค้า () พ่อบ้านแม่บ้าน () อื่นๆ โปรดระบุ.....

5. ที่อยู่ปัจจุบัน

- () กรุงเทพมหานครและปริมณฑล จังหวัด.....
- () ภาคเหนือ จังหวัด.....
- () ภาคกลาง จังหวัด.....
- () ภาคตะวันออกและภาคตะวันออกเฉียงเหนือ จังหวัด.....
- () ภาคใต้ จังหวัด.....

ส่วนที่ 2 ท่านคิดว่าข้อมูลหรือเรื่องราวในวิกิเหตุการณ์ไข้หวัดนกต่อไปนี้มีคุณค่าสมควรนำมาเสนอเป็นข่าวมากน้อยเพียงใด

ข้อมูลหรือเรื่องราวในวิกิเหตุการณ์ไข้หวัดนก	ระดับความสมควรเป็นข่าว				
	น้อยที่สุด				มากที่สุด
		1	2	3	
เหตุการณ์รายวัน					
1. การพบผู้ติดเชื้อหรือเสียชีวิตจากเชื้อไข้หวัดนก					
2. การพบสัตว์ปีกที่สงสัยว่าติดเชื้อหรือเสียชีวิตจากเชื้อไข้หวัดนก					
3. การพบพื้นที่เกิดการระบาดหรือพื้นที่เสี่ยง					
4. การกำจัดและทำลายสัตว์ปีกที่สงสัยว่าติดเชื้อไข้หวัดนก					
5. กิจกรรมรณรงค์การบริโภคสัตว์ปีกจากภาครัฐและผู้ประกอบการ					
ความรู้เกี่ยวกับเชื้อไข้หวัดนก และการแพร่ระบาด					
6. วิวัฒนาการของเชื้อไวรัสไข้หวัดนก					
7. ลักษณะเฉพาะทางพันธุกรรมของเชื้อไวรัสไข้หวัดนกที่ระบาดอยู่ในประเทศไทย					
8. ความรู้เกี่ยวกับอาการที่บ่งบอกถึงการติดเชื้อของสัตว์ปีกและสัตว์ประเภทอื่นๆ					
9. กระบวนการทางวิทยาศาสตร์ในการตรวจสอบเชื้อไข้หวัดนกในสัตว์ปีกและสัตว์ประเภทอื่นๆ					
10. ผลการวิจัยเกี่ยวกับโรคไข้หวัดนกในทุกด้าน					
11. ความรู้เกี่ยวกับพาหะและวิธีการระบาดของเชื้อไข้หวัดนกระหว่างสัตว์ปีกแต่ละชนิด (เช่น การติดเชื้อจากนกสู่ไก่) และจากสัตว์ปีกสู่สัตว์ประเภทอื่นๆ (เช่น จากสัตว์ปีกสู่สัตว์สี่เท้า) รวมถึงระดับภูมิคุ้มกันโรคไข้หวัดนกของสัตว์ปีกและสัตว์ประเภทอื่นๆ					
12. ความสัมพันธ์ระหว่างวิธีการเลี้ยงสัตว์ปีกแต่ละประเภทกับโอกาสในการติดเชื้อไข้หวัดนก เช่น วิธีการเลี้ยงไก่แจ้หรือไก่ชนที่ทำให้ไม่ได้รับเชื้อไข้หวัดนก ฯลฯ รวมถึงความแตกต่างในวิธีการป้องกันการแพร่ระบาดของสัตว์ปีกแต่ละประเภท					
13. การคาดการณ์การแพร่ระบาดของโรคในแต่ละฤดูกาล					
14. วิธีการต่างๆ ที่เจ้าหน้าที่ของรัฐใช้ในการควบคุมการแพร่ระบาด					
15. วิธีการที่ชาวบ้านหรือเกษตรกรใช้ในการกำจัดสัตว์ปีกที่ติดเชื้อ					
16. วิธีการกำจัดสัตว์ปีกที่ติดเชื้อที่ถูกต้องตามมาตรฐานขององค์การแพทยและสาธารณสุขระดับนานาชาติ					
17. มาตรฐานของวงการสัตวแพทย์ของประเทศไทยในการรักษาโรคไข้หวัดนกในสัตว์					

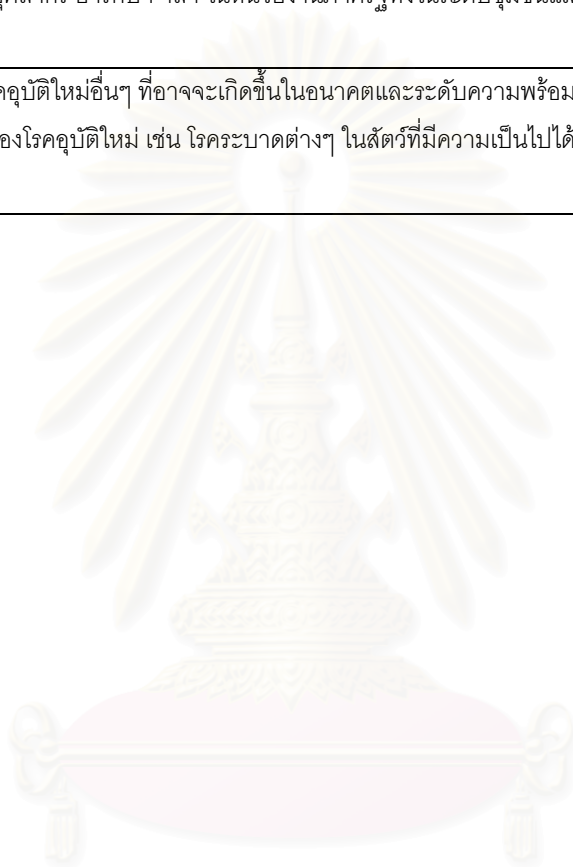
ข้อมูลหรือเรื่องราวในวิกฤตการณ์ใช้วัคซีน	ระดับความสมควรเป็นข่าว				
	น้อยที่สุด				มากที่สุด
	1	2	3	4	5
18. ความรู้เกี่ยวกับพาหะ วิธีการระบาด และปัจจัยที่ทำให้เชื้อไวรัสใช้วัคซีนติดต่อบุคคล (เช่น การสัมผัสสัตว์ปีก แหล่งที่อยู่อาศัย ภูมิทัศน์ทางานของบุคคล ฯลฯ) และระดับภูมิคุ้มกันโรคใช้วัคซีนของมนุษย์					
19. ความรู้เกี่ยวกับอาการของผู้ที่ติดเชื้อไวรัสใช้วัคซีน					
20. กระบวนการทางวิทยาศาสตร์ในการตรวจสอบเชื้อไวรัสใช้วัคซีนในคน					
21. มาตรฐานทางการแพทย์ของประเทศไทยในการรักษาการติดเชื้อใช้วัคซีนในคน					
22. ข้อมูลของสัตว์ปีกที่ติดเชื้อและถูกกำจัดในแต่ละพื้นที่แพร่ระบาดและในแต่ละช่วงเวลา					
23. สถิติต่างๆ ของประเทศไทย (เช่น สถิติผู้ติดเชื้อและเสียชีวิต สัตว์ปีกที่ติดเชื้อและถูกกำจัด) จากองค์กรสาธารณสุขระดับนานาชาติ เช่น องค์การอนามัยโลก					
24. ข้อมูลสถานการณ์ปัจจุบันของการแพร่ระบาดเชื้อใช้วัคซีนจากวงการวิทยาศาสตร์หรือสาธารณสุขนานาชาติ และการเตือนภัยจากองค์กรสาธารณสุขระดับนานาชาติ					
25. ความร่วมมือเรื่ององค์ความรู้โรคใช้วัคซีนจากองค์กรสาธารณสุขระดับนานาชาติหรือระหว่างประเทศ					
ประวัติและสถานการณ์ของโรคระบาดต่างๆ ในประเทศไทยและต่างประเทศ					
26. ประวัติและผลกระทบจากโรคระบาดต่างๆ ทั้งในคนและสัตว์ที่เคยเกิดขึ้นในประเทศไทย เช่น โรคไข้หวัดใหญ่ โรคอหิวาห์ โรคซาร์ ฯลฯ					
27. ประวัติและผลกระทบจากโรคระบาดต่างๆ เกี่ยวกับสัตว์ปีกในประเทศไทย					
28. ประวัติและผลกระทบจากโรคระบาดต่างๆ ทั้งในคนและสัตว์ที่เคยเกิดขึ้นในต่างประเทศ เช่น โรคไข้หวัดใหญ่ กาฬโรค โรคซาร์ โรคแอนแทรกซ์ ฯลฯ					
29. ประวัติและผลกระทบจากโรคระบาดต่างๆ เกี่ยวกับสัตว์ปีกในต่างประเทศ					
30. ประวัติและผลกระทบจากการระบาดของโรคใช้วัคซีนที่เคยเกิดขึ้นในต่างประเทศ					
ยาและวัคซีน					
31. ยาต่างๆ ที่ใช้รักษาการติดเชื้อหรือต้านไวรัสใช้วัคซีน (เช่น ทามิฟลู ลอเรนซ่า ฯลฯ)					
32. กระบวนการบริหารจัดการยาด้านไวรัส เช่น การผลิต การเก็บสำรอง ฯลฯ ของหน่วยงานภาครัฐ					
33. ผลของการใช้ยาด้านไวรัสที่ผ่านมา เช่น จำนวนผู้ที่ยาป่วยหรือเสียชีวิต การดื้อยา ฯ					
34. ความรู้เกี่ยวกับการใช้วัคซีนใช้วัคซีนในสัตว์ปีก (ผลทางบวกและทางลบของการใช้วัคซีนใช้วัคซีน)					
35. กระบวนการบริหารจัดการวัคซีนใช้วัคซีน เช่น การผลิต การใช้งาน การเก็บสำรอง ความพร้อมในการขนส่งวัคซีน ฯลฯ					
36. การพัฒนาวัคซีนใช้วัคซีนของวงการแพทย์ไทย					
37. ประสบการณ์การใช้วัคซีนใช้วัคซีนในต่างประเทศ					
38. ความเหมาะสมของการใช้วัคซีนใช้วัคซีนกับสถานการณ์แพร่ระบาดในประเทศ และความคิดเห็นจากกลุ่มต่างๆ เกี่ยวกับการใช้หรือไม่ใช้วัคซีนใช้วัคซีน					
39. การลักลอบใช้วัคซีนในประเทศไทย					
40. การพัฒนาสายพันธุ์ของเชื้อใช้วัคซีนกับประสิทธิภาพของวัคซีนใช้วัคซีนในปัจจุบัน					

ข้อมูลหรือเรื่องราวในวิกฤตการณ์ใช้วัดนก	ระดับความสมควรเป็นข่าว				
	น้อยที่สุด				มากที่สุด
	1	2	3	4	5
กฎหมาย นโยบายและการปฏิบัติการของภาครัฐ					
41. นโยบายของภาครัฐในการจัดการปัญหาใช้วัดนกและการประเมินผลสำเร็จในการดำเนินนโยบาย					
42. กฎหมายและมาตรการที่ภาครัฐใช้จัดการปัญหาในพื้นที่พบการระบาด เช่น มาตรการควบคุมการเคลื่อนย้ายสัตว์ การจำหน่ายสัตว์ปีกในพื้นที่ที่มีการแพร่ระบาด มาตรการกำจัดสัตว์ปีกของภาครัฐ การกำหนดเขตการเลี้ยง (โซนนิ่ง) ฯลฯ					
43. ความร่วมมือในการจัดการปัญหาระหว่างหน่วยงานรัฐ (ระหว่างกระทรวง ทบวง กรม ต่างๆ) และความร่วมมือของรัฐบาลระหว่างประเทศ					
44. ทางเลือกต่างๆ ในการจัดการกับสัตว์ปีกที่สงสัยว่าติดเชื้อใช้วัดนก					
45. ปัญหาของภาครัฐในการควบคุมการแพร่ระบาด					
ระบบเฝ้าระวัง					
46. ระบบเฝ้าระวังการแพร่ระบาดของเชื้อใช้วัดนกของภาครัฐ เช่น ด้านเครื่องมือ อุปกรณ์ บุคลากร ฯลฯ ที่ใช้อยู่ในปัจจุบัน					
47. การเฝ้าระวังข้อมูลข่าวสารของภาครัฐ เช่น ข่าวลือ ข่าวสารที่ทำให้เข้าใจผิด ฯลฯ					
48. ระบบติดตามสอบสวนโรคอื่นๆ ในสัตว์ที่อาจมีการแพร่กระจายเชื้อโรคสู่คน					
กระบวนการทางการเกษตรและปศุสัตว์					
49. ระบบป้องกันโรคและการควบคุมการแพร่ระบาดของเชื้อโรค (โรคอื่นๆ และใช้วัดนก) ในสถานที่เลี้ยงสัตว์ปีกแต่ละประเภท (เช่น การเลี้ยงในครัวเรือน การเลี้ยงแบบไล่ทุ่ง การเลี้ยงในฟาร์มขนาดเล็ก-กลาง-ใหญ่ ฯลฯ)					
50. การตรวจสอบมาตรฐานของสถานที่เลี้ยงสัตว์ปีกและการประเมินระดับความปลอดภัยโดยรวมจากการติดเชื้อใช้วัดนกโดยเจ้าหน้าที่รัฐ					
ระบบสาธารณสุข					
51. มาตรฐานของระบบสาธารณสุขของประเทศไทย การให้บริการและการกำกับดูแล การเทียบเคียงกับระบบสาธารณสุขระดับสากล					
52. มาตรฐานของสถานบริการสุขภาพในชุมชนท้องถิ่น เช่น สาธารณสุขอำเภอ สถานีอนามัย ฯลฯ					
53. การเทียบเคียงกระบวนการในห้องปฏิบัติการใช้วัดนกของประเทศไทยกับมาตรฐานห้องปฏิบัติการระดับนานาชาติ					
54. คุณภาพของเจ้าหน้าที่สาธารณสุขในชุมชน					
55. ข้อมูลสถานการณ์ด้านสาธารณสุขระดับโลก					
56. ความพร้อมทางการแพทย์และการสาธารณสุขของประเทศไทยหากเกิดการระบาดรอบต่อไป					
57. ข้อมูลที่เป็นการวิจัยขั้นสุดในเรื่องต่างๆ จากห้องปฏิบัติการด้านการแพทย์					

ข้อมูลหรือเรื่องราวในวิกฤตการณ์ใช้วัดนก	ระดับความสมควรเป็นข่าว				
	น้อยที่สุด				มากที่สุด
		1	2	3	
การป้องกันควบคุมโรค					
58. พฤติกรรมเกี่ยวกับสุขอนามัย (การสัมผัสและบริโภคสัตว์ปีก) ของประชาชนในพื้นที่ที่มีการแพร่ระบาด เช่น ประชาชนมีความระมัดระวังในการสัมผัสหรือบริโภคสัตว์ปีกหรือไม่ ใช้อุปกรณ์ใดในการป้องกันการติดเชื้อ ฯลฯ					
59. พฤติกรรมเกี่ยวกับสุขอนามัยที่เกี่ยวข้องกับการสัมผัสและบริโภคสัตว์ปีกของประชาชนทั่วไป					
60. คำชี้แนะในการป้องกันการติดเชื้อสำหรับคนแต่ละกลุ่ม เช่น ผู้เลี้ยงไก่ชน ผู้ประกอบการร้านอาหาร ประชาชนทั่วไป กลุ่มดูแลผู้ติดเชื้อ ฯลฯ รวมถึงกิจกรรมต่างๆ ในการเสริมสร้างสุขอนามัยในแต่ละท้องถิ่น					
61. การให้ความร่วมมือของเกษตรกรและผู้ประกอบการในการควบคุมการแพร่ระบาดของเชื้อโรค เช่น การไม่ทิ้งไก่ซากสัตว์ลงไปแหล่งน้ำ การไม่ขนย้ายสัตว์ปีกหนีการตรวจสอบของเจ้าหน้าที่ ฯ					
62. การให้ความร่วมมือของประชาชนในการควบคุมการแพร่ระบาดของเชื้อโรค เช่น การระวังในการสัมผัสสัตว์ปีก การแจ้งเจ้าหน้าที่รัฐเมื่อพบสัตว์ปีกที่มีอาการเข้าข่ายติดเชื้อ ฯลฯ					
63. พฤติกรรมต่างๆ ที่แสดงถึงความมีจิตสำนึกถึงส่วนรวมของประชาชนและผู้ประกอบการสัตว์ปีก รวมถึงมาตรการจัดการทางสังคมกับผู้ที่ไม่ให้ความร่วมมือในการควบคุมการแพร่ระบาด					
64. ประเด็นที่สังคมเข้าใจผิดเกี่ยวกับเชื้อไวรัสไข้หวัดนก เช่น ความเข้าใจว่าเชื้อไวรัสจะตายในอากาศเร็ว ฯลฯ					
ภูมิปัญญาชุมชน					
65. ภูมิปัญญาของเกษตรกรในการเลี้ยงสัตว์ปีกให้ปลอดภัยจากการติดเชื้อไข้หวัดนก					
66. ภูมิปัญญาของชาวบ้านในการรักษาสุขภาพจากการแพร่ระบาดของโรคไข้หวัดนก					
67. ความเชื่อเฉพาะชุมชนเกี่ยวกับการเลี้ยงสัตว์ปีกและการบริโภคสัตว์ปีก					
68. การเชื่อมโยงความรู้เชิงวิชาการกับภูมิปัญญาชาวบ้าน					
69. ภูมิปัญญาของชาวบ้านในการจัดการกับเชื้อโรคประจำถิ่นทั้งในคนและสัตว์					
ความขัดแย้ง					
70. ความรู้ทางวิชาการที่ไม่สอดคล้องกันระหว่างผู้เชี่ยวชาญในสาขาเดียวกัน เช่น ระหว่างผู้เชี่ยวชาญในสาขาสัตวแพทย์ด้วยกัน ฯลฯ					
71. ความรู้ทางวิชาการที่ไม่สอดคล้องกันระหว่างผู้เชี่ยวชาญในสาขาที่ต่างกัน เช่น ระหว่างผู้เชี่ยวชาญในสาขาสัตวแพทย์กับสาขาแพทยศาสตร์ ฯลฯ					
72. ความขัดแย้งที่เกิดขึ้นระหว่างกลุ่มผู้เลี้ยงสัตว์ปีกประเภทต่างๆ					
73. ปัญหาและความรู้สึกไม่พอใจของกลุ่มผู้เลี้ยงสัตว์ปีกต่างๆ ต่อมาตรการของภาครัฐ รวมถึงพฤติกรรมต่อต้านต่างๆ เช่น การประท้วง การชนสัตว์ปีกหลบหนี ฯลฯ					
74. ข้อมูลและความคิดเห็นที่ขัดแย้งกันในมาตรการจัดการปัญหาไข้หวัดนกระหว่างฝ่ายต่างๆ อาทิ ระหว่างรัฐบาล นักการเมือง ข้าราชการประจำ ผู้ประกอบการ ฯลฯ					
75. ข้อมูลที่ขัดแย้งกันระหว่างหน่วยงานภาครัฐหรือองค์กรอื่นๆ (ที่ไม่ใช่ของรัฐ)					
76. ความขัดแย้งในการปฏิบัติงานระหว่างเจ้าหน้าที่รัฐกับเกษตรกรในพื้นที่					

ข้อมูลหรือเรื่องราวในวิกฤตการณ์ใช้หัตถ์น	ระดับความสมควรเป็นข่าว				
	น้อยที่สุด				มากที่สุด
		1	2	3	
ผลกระทบของสถานการณ์ต่อประชาชนและผู้ประกอบการ					
77. ปฏิบัติการของประชาชนจากการรับรู้สถานการณ์แพร่ระบาดในแต่ละช่วงเวลา					
78. สุขภาพจิตของประชาชนในพื้นที่แพร่ระบาดและพื้นที่ใกล้เคียง					
79. ความรู้สึกและระดับความเชื่อมั่นของเกษตรกร ผู้ประกอบการและประชาชนต่อมาตรการแก้ปัญหาของภาครัฐ					
80. ปัญหาของเกษตรกรหรือผู้ประกอบการรายย่อย (เช่น พ่อค้าแม่ค้าขายอาหาร ขายไข่ไก่ ไข่สดในตลาด ฯลฯ) ที่รับผลกระทบจากมาตรการกำจัดสัตว์ปีกและการควบคุมวิธีการเลี้ยง เช่น ห้ามการเลี้ยงแบบไล่ทุ่ง หรือต้องเลี้ยงในฟาร์มปิดเท่านั้น ฯลฯ					
81. ปัญหาของผู้ประกอบการธุรกิจรายใหญ่ เช่น บริษัทส่งออกสัตว์ปีกแช่แข็ง (เช่น บริษัทซีพี) ร้านอาหารขนาดใหญ่ (เช่น เคเอฟซี) ฯลฯ ที่รับผลกระทบจากการแพร่ระบาด					
82. สถิติของสัตว์ปีกและสัตว์ประเภทอื่นๆ ที่ติดเชื้อใช้หัตถ์นและถูกกำจัด					
83. สถิติของผู้ที่ติดเชื้อใช้หัตถ์นและผลการรักษา					
84. สถิติของการบริโภคสัตว์ปีกและการค้าผลิตภัณฑ์จากสัตว์ปีกในแต่ละช่วงเวลา ฯลฯ					
85. เทคนิคจัดการปัญหาการระบาดของโรคใช้หัตถ์นในแต่ละธุรกิจ เช่น ธุรกิจสัตว์ปีกและผลิตภัณฑ์จากสัตว์ปีก สวนสัตว์ ร้านอาหาร ฯลฯ					
86. ความช่วยเหลือที่ผู้ประกอบการรายใหญ่และรายย่อยต้องการจากภาครัฐ เช่น การชดเชยค่าเสียหายจากการทำลายสัตว์ปีก ฯลฯ					
87. พฤติกรรมของบุคคลที่ทำให้ได้รับเชื้อหรือเสียชีวิตจากเชื้อใช้หัตถ์น					
88. ความช่วยเหลือจากภาครัฐต่อผู้ติดเชื้อหรือเสียชีวิตจากเชื้อใช้หัตถ์นและครอบครัวของบุคคลนั้น					
การตรวจสอบ					
89. การตรวจสอบวิธีการกำจัดสัตว์ปีกที่ปฏิบัติอยู่ในชุมชนกับมาตรฐานทางสาธารณสุข					
90. การตรวจสอบความพร้อมทางการแพทย์และสาธารณสุขหากเกิดการกลายพันธุ์ เช่น ด้านเครื่องมือ ระบบ บุคลากร ยารักษา ฯลฯ					
91. การตรวจสอบความโปร่งใสหรือความเท่าเทียมในการบังคับใช้มาตรการของภาครัฐ เช่น การกำจัดสัตว์ปีกที่ติดเชื้อ การชดเชยความเสียหาย ฯลฯ					
92. การตรวจสอบการทำงานของเจ้าหน้าที่รัฐระดับปฏิบัติการตามมาตรฐานทางสาธารณสุข เช่น การแต่งกายในการปฏิบัติการ ความพร้อมของเครื่องมือ ความลึกในการขุดหลุมฝังกลบสัตว์ปีกเป็นไปตามมาตรฐานหรือไม่ ฯลฯ					
93. การตรวจสอบการเสนอข่าวที่ผิดพลาดของสื่อมวลชน					
การกลายพันธุ์และโรคอุบัติใหม่					
94. ระบบเฝ้าระวังเรื่องการกลายพันธุ์ของเชื้อใช้หัตถ์นของภาครัฐและสิ่งบ่งชี้ว่ามี การกลายพันธุ์ของเชื้อใช้หัตถ์น					
95. ปัจจัยที่จะส่งผลให้มีโอกาสกลายพันธุ์ของเชื้อใช้หัตถ์น และผลกระทบของการกลายพันธุ์ของเชื้อใช้หัตถ์นที่ร้ายแรงที่สุด					

ข้อมูลหรือเรื่องราวในวิกฤตการณ์ไข้หวัดนก	ระดับความสมควรเป็นข่าว				
	น้อยที่สุด				มากที่สุด
	1	2	3	4	5
96. พัฒนาการทางพันธุกรรมของเชื้อไข้หวัดนก และความเชื่อมโยงกันระหว่างเชื้อไวรัสไข้หวัดนกกับเชื้อไวรัสสายพันธุ์อื่น เช่น เชื้อไวรัสไข้หวัดใหญ่ ฯ					
97. ยาและวัคซีนไข้หวัดนกกับการกลายพันธุ์					
98. ความพร้อมทางการแพทย์และสาธารณสุขของประเทศไทยหากเกิดการกลายพันธุ์ เช่น ด้านเครื่องมือ ระบบ บุคลากร ยารักษา ฯลฯ ในหน่วยงานภาครัฐทั้งในระดับชุมชนและประเทศ					
99. ความรู้เกี่ยวกับโรคอุบัติใหม่อื่นๆ ที่อาจจะเกิดขึ้นในอนาคตและระดับความพร้อมของสังคมไทยการเรียนรู้เรื่องโรคอุบัติใหม่ เช่น โรคระบาดต่างๆ ในสัตว์ที่มีความเป็นไปได้ว่าจะติดเชื้อในคน					

สถาบันวิทยบริการ
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ส่วนที่ 3 ท่านคิดว่าลักษณะของข้อมูลหรือเรื่องราวใน**วิกิถดการณืใช้หัดนค**ต่อไปนี้ควรนำเสนออย่างไร

3.1 ท่านคิดว่าข้อมูลหรือเรื่องราวต่อไปนี้ควรนำเสนอเป็นข่าวด้วย**ความรวดเร็ว**มากน้อยเพียงใด

คุณลักษณะของข้อมูลหรือเรื่องราว	ระดับความเร็วในการนำเสนอ				
	น้อยที่สุด				มากที่สุด
	1	2	3	4	5
1. การพบผู้ติดเชื้อหรือเสียชีวิตจากเชื้อใช้หวัดนก					
2. การพบสัตว์ปีกที่สงสัยว่าติดเชื้อหรือเสียชีวิตจากเชื้อใช้หวัดนก					
3. การพบพื้นที่เกิดการระบาดหรือพื้นที่เสี่ยง					
4. การกำจัดและทำลายสัตว์ปีกที่สงสัยว่าติดเชื้อใช้หวัดนก					
5. กิจกรรมเพื่อรณรงค์การบริโภคสัตว์ปีกจากภาครัฐและผู้ประกอบการ					
6. ความรู้เกี่ยวกับพาหะของโรคและอาการที่บ่งบอกถึงการติดเชื้อใช้หวัดนกทั้งในสัตว์ปีก สัตว์ประเภทอื่นๆ และในคน					
7. กฎหมายและมาตรการของภาครัฐที่ใช้จัดการปัญหาในพื้นที่ที่พบการระบาด เช่น มาตรการควบคุมการเคลื่อนย้ายสัตว์ การจำหน่ายสัตว์ปีกในพื้นที่ที่มีการแพร่ระบาด มาตรการกำจัดสัตว์ปีกของภาครัฐ การกำหนดเขตการเลี้ยง (เขนนิง) ฯลฯ					
8. ข้อมูลสถานการณ์ปัจจุบันของการแพร่ระบาดเชื้อใช้หวัดนกจากวงการวิทยาศาสตร์หรือสาธารณสุขนานาชาติ และการเตือนภัยจากองค์กรสาธารณสุขระดับนานาชาติ					
9. ผลของการใช้วัคซีนใช้หวัดนกในสัตว์ปีก					
10. สุขภาพจิตของประชาชนในพื้นที่แพร่ระบาดและพื้นที่ใกล้เคียง					
11. พฤติกรรมการสัมผัสสัตว์ของบุคคลที่ทำให้ได้รับเชื้อหรือเสียชีวิตจากเชื้อใช้หวัดนก					
12. ความรู้สึกและระดับความเชื่อมั่นของเกษตรกร ผู้ประกอบการและประชาชนต่อมาตรการแก้ปัญหาของภาครัฐ					
13. ปัญหาและความช่วยเหลือที่ผู้ประกอบการทั้งรายใหญ่และรายย่อยต้องการจากภาครัฐ					
14. สถิติต่างๆ และการเปรียบเทียบในแต่ละช่วงเวลา เช่น จำนวนผู้ติดเชื้อและเสียชีวิต จำนวนสัตว์ปีกที่ติดเชื้อและถูกกำจัด ยอดการส่งออกผลิตภัณฑ์เกี่ยวกับสัตว์ปีก จำนวนพื้นที่แพร่ระบาดในประเทศและต่างประเทศ พฤติกรรมการบริโภคสัตว์ปีกของคนในสังคม ฯลฯ					
15. การคาดการณ์การแพร่ระบาดของโรคในแต่ละฤดูกาล					
16. คำชี้แนะในการป้องกันการติดเชื้อสำหรับคนแต่ละกลุ่ม เช่น ผู้เลี้ยงไก่ชน ผู้ประกอบการร้านอาหาร ประชาชนทั่วไป กลุ่มดูแลผู้ติดเชื้อ ฯลฯ					
17. พฤติกรรมต่างๆ ที่แสดงถึงความมีจิตสำนึกถึงส่วนรวมของประชาชนและผู้ประกอบการ					
18. ประเด็นที่สังคมเข้าใจผิดเกี่ยวกับเชื้อใช้หวัดนก เช่น ความเข้าใจว่าเชื้อไวรัสตายในอากาศร้อน เชื้อใช้หวัดนกสามารถติดได้ในสัตว์สี่เท้า ฯลฯ					
19. ข้อมูลที่เป็นการวิจัยขั้นสุดในเรื่องต่างๆ จากห้องปฏิบัติการด้านการแพทย์					
20. สิ่งที่ยังเชื่อว่ามีการกลายพันธุ์ของเชื้อใช้หวัดนก					

3.2 ท่านคิดว่าข้อมูลหรือเรื่องราวต่อไปนี้ควรนำเสนอเป็นข่าวโดยให้รายละเอียดมากน้อยเพียงใด

คุณลักษณะของข้อมูลหรือเรื่องราว	ระดับของการให้รายละเอียด				
	น้อยที่สุด				มากที่สุด
	1	2	3	4	5
1. การพบผู้ติดเชื้อหรือเสียชีวิตจากเชื้อไข้หวัดนก					
2. การพบสัตว์ปีกที่สงสัยว่าติดเชื้อหรือเสียชีวิตจากเชื้อไข้หวัดนก					
3. การพบพื้นที่เกิดการระบาดหรือพื้นที่เสี่ยง					
4. การกำจัดและทำลายสัตว์ปีกที่สงสัยว่าติดเชื้อไข้หวัดนก					
5. ความรู้เกี่ยวกับพาหะของโรคและอาการที่บ่งบอกถึงการติดเชื้อไข้หวัดนกทั้งในสัตว์ปีก สัตว์ประเภทอื่นๆ และในคน					
6. กฎหมายและมาตรการของภาครัฐที่ใช้จัดการปัญหาในพื้นที่ที่พบการระบาด เช่น มาตรการควบคุมการเคลื่อนย้ายสัตว์ การจำหน่ายสัตว์ปีกในพื้นที่ที่มีการแพร่ระบาด มาตรการกำจัดสัตว์ปีกของภาครัฐ การกำหนดเขตการเลี้ยง (โซนนิ่ง) ฯลฯ					
7. ข้อมูลสถานการณ์ปัจจุบันของการแพร่ระบาดเชื้อไข้หวัดนกจากวงการวิทยาศาสตร์หรือสาธารณสุขนานาชาติ และการเตือนภัยจากองค์กรสาธารณสุขระดับนานาชาติ					
8. พฤติกรรมการสัมผัสสัตว์ของบุคคลที่ทำให้ได้รับเชื้อหรือเสียชีวิตจากเชื้อไข้หวัดนก					
9. สถิติต่างๆ และการเปรียบเทียบในแต่ละช่วงเวลา เช่น จำนวนผู้ติดเชื้อและเสียชีวิต จำนวนสัตว์ปีกที่ติดเชื้อและถูกกำจัด ยอดกาส่งออกผลิตภัณฑ์เกี่ยวกับสัตว์ปีก จำนวนพื้นที่แพร่ระบาดในประเทศและต่างประเทศ ฯลฯ					
10. ผลของการใช้วัคซีนไข้หวัดนกในสัตว์ปีก					
11. คำชี้แนะในการป้องกันการติดเชื้อสำหรับคนแต่ละกลุ่ม เช่น ผู้เลี้ยงไก่ชน ผู้ประกอบการร้านอาหาร ประชาชนทั่วไป กลุ่มดูแลผู้ติดเชื้อ ฯลฯ					
12. ประเด็นที่สังคมเข้าใจผิดเกี่ยวกับเชื้อไวรัสไข้หวัดนก เช่น ความเข้าใจว่าเชื้อไวรัสจะตายในอากาศอื่น ฯลฯ					
13. สิ่งที่ยังชี้ว่ามี การกลายพันธุ์ของเชื้อไข้หวัดนก					

จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

3.3 ท่านคิดว่าหากสื่อมวลชนจะเสนอเหตุการณ์ต่อไปนี้เป็นข่าว ข้อมูลหรือเรื่องราวนั้นจะต้องมี**หลักฐานอ้างอิงได้** มากน้อยเพียงใด

คุณลักษณะของข้อมูลหรือเรื่องราว	ระดับของการมีหลักฐานอ้างอิง				
	น้อยที่สุด				มากที่สุด
	1	2	3	4	5
1. การพบผู้ติดเชื้อหรือเสียชีวิตจากเชื้อไข้หวัดนก					
2. การพบสัตว์ปีกที่สงสัยว่าติดเชื้อหรือเสียชีวิตจากเชื้อไข้หวัดนก					
3. การพบพื้นที่เกิดการระบาดหรือพื้นที่เสี่ยง					
4. ผลสำเร็จในการดำเนินนโยบายของภาครัฐ					
5. ความไม่โปร่งใสในการบังคับใช้มาตรการของภาครัฐ เช่น การกำจัดสัตว์ปีกที่ติดเชื้อ การชดเชยความเสียหาย ฯลฯ					
6. ผลของการใช้วัคซีนไข้หวัดนกในสัตว์ปีก					
7. ข้อมูลที่เป็นการวินิจฉัยขั้นสุดในเรื่องต่างๆ จากห้องปฏิบัติการด้านการแพทย์					
8. สิ่งที่ยังชี้ว่ามีกรกลายพันธุ์ของเชื้อไข้หวัดนก					
9. ความรู้เกี่ยวกับโรคอุบัติใหม่อื่นๆ ที่อาจจะเกิดขึ้นในอนาคต					
10. โรคระบาดต่างๆ ในสัตว์ที่มีความเป็นไปได้ว่าจะติดเชื้อในคน					

สถาบันวิทยบริการ
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

3.4 ท่านคิดว่า ข้อมูลที่มาจากแหล่งข่าวต่างๆ ในประเด็นต่อไปนี้มีคุณค่าควรเป็นข่าวมากน้อยเพียงใด

3.4.1 ท่านคิดว่า **นักวิชาการ** (หมายถึง นักวิชาการในสาขาที่เกี่ยวข้องจากสถาบันการศึกษา นักวิชาการอิสระ ฯลฯ **ที่ไม่ได้สังกัดกระทรวง ทบวง กรมต่างๆ และไม่อยู่ในองค์กรธุรกิจเอกชน**) ควรจะเป็นแหล่งข้อมูลในประเด็นต่อไปนี้มากน้อยเพียงใด

ประเด็นข้อมูลจากนักวิชาการ	ระดับความสมควรเป็นข่าว				
	น้อยที่สุด				มากที่สุด
	1	2	3	4	5
1. ความรู้เกี่ยวกับลักษณะเฉพาะทางพันธุกรรมของเชื้อใช้หวัดนกที่ระบาดในประเทศไทย					
2. กระบวนการทางวิทยาศาสตร์ในการตรวจสอบเชื้อไวรัสใช้หวัดนกในสัตว์ปีก สัตว์ประเภทอื่นๆ และคน เช่น ชันตอน ระยะเวลา ความแม่นยำ ฯลฯ)					
3. ผลการวิจัยเกี่ยวกับโรคใช้หวัดนกในทุกด้าน					
4. ปัจจัยที่เกี่ยวข้องกับการระบาดของโรคใช้หวัดนกมาสู่คน เช่น การสัมผัสสัตว์ปีก แหล่งที่อยู่อาศัย ภูมิทัศน์ของบุคคล ฯลฯ					
5. มาตรฐานทางการแพทย์และสัตวแพทย์ของประเทศไทยในการรักษาโรคใช้หวัดนก					
6. การประเมินมาตรฐานของระบบสาธารณสุขของประเทศไทยและการกำกับดูแล					
7. ทางเลือกต่างๆ ในการจัดการกับสัตว์ปีกที่สงสัยว่าติดเชื้อใช้หวัดนกและความเหมาะสมในวิธีการที่เจ้าหน้าที่ของรัฐใช้ในการควบคุมการแพร่ระบาด					
8. ผลสำเร็จในการดำเนินนโยบายของภาครัฐและความสามารถในการควบคุมสถานการณ์แพร่ระบาดของภาครัฐ					
9. การวิเคราะห์โอกาสในการติดเชื้อและแพร่เชื้อใช้หวัดนกของสถานที่เลี้ยงสัตว์ปีกแต่ละประเภท เช่น การเลี้ยงในครัวเรือน การเลี้ยงแบบปล่อย การเลี้ยงในฟาร์มขนาดเล็ก-กลาง-ใหญ่ ฯลฯ					
10. การประเมินความพร้อมทางการแพทย์และการสาธารณสุขหากเกิดการระบาดรอบต่อไป					
11. การวิเคราะห์สถานการณ์ปัจจุบันของการแพร่ระบาดเชื้อใช้หวัดนกในต่างประเทศและผลกระทบต่อประเทศไทย					
12. ผลการศึกษาเกี่ยวกับการใช้ยาต้านไวรัสและวัคซีนใช้หวัดนก					
13. การวิเคราะห์เปรียบเทียบความรู้เชิงวิชาการกับภูมิปัญญาชาวบ้านในการป้องกันการแพร่ระบาด					
14. การวิเคราะห์แนวโน้มของการกลายพันธุ์และผลกระทบที่อาจเกิดขึ้น					
15. ความรู้เกี่ยวกับโรคอุบัติใหม่อื่นๆ ที่อาจจะเกิดขึ้นในอนาคต					

3.4.2. ท่านคิดว่า บุคลากรจากภาครัฐ (ทั้งระดับผู้บริหารประเทศ ผู้บังคับบัญชา และผู้ปฏิบัติการ รวมถึง นักวิชาการ แพทย์ นักสาธารณสุข ฯ ที่สังกัดกระทรวง ทบวง กรมต่างๆ) ควรจะเป็นแหล่งข้อมูลในประเด็นต่อไปนี้น่ามากน้อยเพียงใด

ประเด็นข้อมูลจากภาครัฐ	ระดับความสมควรเป็นข่าว				
	น้อยที่สุด				มากที่สุด
	1	2	3	4	5
1. ความรู้เกี่ยวกับลักษณะเฉพาะทางพันธุกรรมของเชื้อไวรัสไข้หวัดนกที่ระบาดในประเทศไทย					
2. กระบวนการทางวิทยาศาสตร์ในการตรวจสอบเชื้อไวรัสไข้หวัดนกในสัตว์ปีก สัตว์ประเภทอื่นๆ และคน					
3. มาตรฐานทางการแพทย์และสัตวแพทย์ของประเทศไทยในการรักษาโรคไข้หวัดนกและการกำกับดูแล					
4. ความพร้อมทางการแพทย์และระบบสาธารณสุขของประเทศไทยหากเกิดการระบาดรอบต่อไป					
5. ทางเลือกต่างๆ ในการจัดการกับสัตว์ปีกที่สงสัยว่าติดเชื้อไข้หวัดนกและความเหมาะสมในวิธีการที่เจ้าหน้าที่ของรัฐใช้ในการควบคุมการแพร่ระบาด					
6. ผลสำเร็จในการดำเนินนโยบายของภาครัฐและความสามารถในการควบคุมสถานการณ์แพร่ระบาดของภาครัฐ					
7. การวิเคราะห์ผลกระทบ (มูลค่าความเสียหาย) จากการแพร่ระบาดที่มีต่อผู้ประกอบการและแนวโน้มในอนาคตของการดำเนินธุรกิจเกี่ยวกับการเลี้ยงและการส่งออกผลิตภัณฑ์เกี่ยวกับสัตว์ปีก					
8. ความเหมาะสมของการชดเชยความเสียหายจากการกำจัดสัตว์ปีกแก่ผู้ประกอบการ					
9. การประเมินระดับความปลอดภัยโดยรวมจากการติดเชื้อไข้หวัดนกของฟาร์มสัตว์ปีกในประเทศไทย					
10. การวิเคราะห์ความเหมาะสมในการใช้ยาต้านไวรัสและวัคซีนไข้หวัดนก					
11. การวิเคราะห์แนวโน้มของการกลายพันธุ์และผลกระทบที่อาจเกิดขึ้น					

จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

3.4.3. ท่านคิดว่า ประชาชนในพื้นที่แพร่ระบาด ควรจะเป็นแหล่งข้อมูลในประเด็นต่อไปนี้มากน้อยเพียงใด

ประเด็นข้อมูลจากประชาชนในพื้นที่แพร่ระบาด	ระดับความสมควรเป็นข่าว				
	น้อยที่สุด				มากที่สุด
	1	2	3	4	5
1. ทางเลือกต่างๆ ในการจัดการกับสัตว์ปีกที่สงสัยว่าติดเชื้อใช้หวัดนกและความเหมาะสมในวิธีการที่เจ้าหน้าที่ของรัฐใช้ในการควบคุมการแพร่ระบาด					
2. การประเมินการทำงานของเจ้าหน้าที่รัฐระดับปฏิบัติการตามมาตรฐานทางสาธารณสุข เช่น การแต่งกายในการปฏิบัติการ ความพร้อมของเครื่องมือ ความลึกในการซุดหลุมฝังกลบ สัตว์ปีกเป็นไปตามมาตรฐานหรือไม่ ฯลฯ					
3. ผลสำเร็จในการดำเนินนโยบายของภาครัฐและความสามารถในการควบคุมสถานการณ์แพร่ระบาดของภาครัฐ					
4. ระดับความเชื่อมั่นของเกษตรกรและประชาชนต่อการแก้ปัญหาของภาครัฐ					
5. ความเหมาะสมของการชดเชยความเสียหายจากการกำจัดสัตว์ปีกแก่ผู้ประกอบการ					
6. การวิเคราะห์ความเหมาะสมในการใช้ยาต้านไวรัสและวัคซีนใช้หวัดนก					
7. การเชื่อมโยงความรู้เชิงวิชาการกับภูมิปัญญาชาวบ้านในการเลี้ยงสัตว์ปีกที่ปลอดภัยจากการติดเชื้อ					

3.4.4. ท่านคิดว่า บุคลากรจาก ภาคธุรกิจ (เช่น ผู้ประกอบการรายใหญ่และรายย่อย) ควรจะเป็นแหล่งข้อมูลในประเด็นต่อไปนี้มากน้อยเพียงใด

ประเด็นข้อมูลจากภาคธุรกิจ	ระดับความสมควรเป็นข่าว				
	น้อยที่สุด				มากที่สุด
	1	2	3	4	5
1. ทางเลือกต่างๆ ในการจัดการกับสัตว์ปีกที่สงสัยว่าติดเชื้อใช้หวัดนกและความเหมาะสมในวิธีการที่เจ้าหน้าที่ของรัฐใช้ในการควบคุมการแพร่ระบาด					
2. การประเมินการทำงานของเจ้าหน้าที่รัฐระดับปฏิบัติการตามมาตรฐานทางสาธารณสุข เช่น การแต่งกายในการปฏิบัติการ ความพร้อมของเครื่องมือ ความลึกในการซุดหลุมฝังกลบ สัตว์ปีกเป็นไปตามมาตรฐานหรือไม่ ฯลฯ					
3. ผลสำเร็จในการดำเนินนโยบายของภาครัฐและความสามารถในการควบคุมสถานการณ์แพร่ระบาดของภาครัฐ					
4. ระดับความเชื่อมั่นของผู้ประกอบการต่อการแก้ปัญหาของภาครัฐ					
5. การวิเคราะห์ผลกระทบ (มูลค่าความเสียหาย) จากการแพร่ระบาดที่มีต่อผู้ประกอบการและแนวโน้มในอนาคตของการดำเนินธุรกิจเกี่ยวกับการเลี้ยงและการส่งออกผลิตภัณฑ์เกี่ยวกับสัตว์ปีก					
6. ความเหมาะสมของการชดเชยความเสียหายจากการกำจัดสัตว์ปีกแก่ผู้ประกอบการ					

สถาบันวิทยบริการ
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

แหล่งข้อมูลเกี่ยวกับสถานการณ์ใช้วัตุนก	ความเหมาะสมในการเป็น ผู้บอกเล่า “ข้อเท็จจริง”					ความเหมาะสมในการเป็นผู้ให้ “ความคิดเห็น”					ความเหมาะสมในการ “วิเคราะห์สถานการณ์”									
	น้อย ที่สุด	1	2	3	4	มาก ที่สุด	น้อย ที่สุด	1	2	3	4	มาก ที่สุด	น้อย ที่สุด	1	2	3	4	มาก ที่สุด	5	
																				1
10. ประชาชนที่อาศัยอยู่ในพื้นที่แพร่ระบาด																				
11. แหล่งข่าวภาครัฐหรือนักวิชาการที่ไม่เปิดเผยชื่อเนื่องจากเกรงผลกระทบ																				
12. ผู้ประกอบการธุรกิจสัตว์ปีกและผลิตภัณฑ์จากสัตว์ปีกรายย่อย เช่น พ่อค้าแม่ค้า เจ้าของร้านอาหาร เจ้าของฟาร์มสัตว์ปีกขนาดเล็ก แรงงานในฟาร์ม ฯลฯ																				
13. ผู้ประกอบการรายใหญ่ อาทิ ธุรกิจการเลี้ยงสัตว์ปีก ธุรกิจการส่งออกผลิตภัณฑ์จากสัตว์ปีก ธุรกิจอาหารที่เน้นสัตว์ปีกเป็นหลัก ธุรกิจการท่องเที่ยว ฯลฯ																				
14. การสังเกตการณ์ของสื่อมวลชนในประเทศ																				
15. การสังเกตการณ์ของสื่อมวลชนจากสำนักข่าวต่างประเทศ																				

ข้อเสนอแนะเพิ่มเติมเกี่ยวกับลักษณะของข้อมูลหรือเรื่องราวในวิกฤตการณ์ใช้วัตุนกที่ท่านเห็นว่าสมควรนำมา เสนอเป็นข่าว.....

.....

.....

.....

.....

ภาคผนวก ข

สถาบันวิทยบริการ
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

**ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานและระดับความมีคุณค่าซ้ำของตัวแปร
ในวิกฤตการณ์ความไม่สงบในสามจังหวัดชายแดนภาคใต้**

ตารางที่ 136 ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานและระดับความมีคุณค่าซ้ำของตัวแปรที่เกี่ยวกับองค์ประกอบของข้อมูลและเรื่องราวในวิกฤตการณ์ความไม่สงบในสามจังหวัดชายแดนภาคใต้

อันดับ ที่	ตัวแปร ที่	ตัวแปร	X	S.D.	ระดับความ มีคุณค่า เป็นซ้ำ
1	8	กิจกรรมต่างๆ จากภาคเอกชนและประชาชนเพื่อให้กำลังใจให้แก่ประชาชนในจังหวัดชายแดนใต้	4.17	1.08	มาก
2	7	กิจกรรมของภาครัฐเพื่อสร้างความมั่นใจและลดความตึงเครียดให้แก่ประชาชนในพื้นที่	4.13	1.12	มาก
3	89	การแก้ไขข้อขัดแย้งของสื่อมวลชนหากข้อมูลที่เคยเสนอไปผิดพลาด	4.11	1.11	มาก
4	98	การมีส่วนร่วมของประชาชนในสังคมไทยในการแก้ปัญหา	4.04	1.06	มาก
5	99	ข้อเสนอเกี่ยวกับวิธีการต่างๆ ที่จะทำให้เกิดความปลอดภัยในชุมชน	4.02	1.10	มาก
6	97	การร่วมมือระหว่างภาครัฐกับประชาชนในพื้นที่ในการแก้ปัญหา	3.98	1.10	มาก
7	39	การแก้ไขปัญหาเรื่องความเสมอภาคและการให้ความยุติธรรมแก่ประชาชนในพื้นที่	3.97	1.06	มาก
8	6	การเสด็จพระราชดำเนินลงพื้นที่และการได้รับเกียรติอย่างยิ่งจากพระบรมวงศานุวงศ์ เช่น การเสด็จไปพระราชทานเพลิงศพ การพระราชทานพวงมาลา การพระราชทานดินฝังศพ ฯลฯ	3.96	1.15	มาก
9	88	การชี้แจงหรือแก้ไขความเข้าใจผิดเกี่ยวกับเหตุการณ์ที่เกิดขึ้นโดยเจ้าหน้าที่ภาครัฐ	3.94	1.08	มาก
10	40	การร่วมมือระหว่างภาครัฐกับองค์กรต่างๆ ในการแก้ปัญหา	3.94	1.10	มาก
11	48	การเยียวยาทางจิตใจแก่ผู้ได้รับผลกระทบ	3.91	1.05	มาก
12	33	ผลการดำเนินนโยบายของภาครัฐในแต่ละช่วงเวลา	3.90	1.13	มาก
13	49	วิธีการปกป้องตนเองจากเหตุการณ์ความไม่สงบของผู้คนและชุมชนต่างๆ ในสามจังหวัดชายแดนภาคใต้	3.89	1.08	มาก
14	9	สาเหตุของปัญหาที่มาจากระดับโครงสร้างทางสังคม เศรษฐกิจ การเมืองในพื้นที่จังหวัดชายแดนใต้ เช่น นโยบายรัฐต่อพื้นที่ชายแดนใต้ ปัญหาความยากจน คนว่างงาน ยาเสพติด ไร้การศึกษา	3.89	1.10	มาก
15	87	การดำเนินการของภาครัฐกับผู้ที่ถูกจับกุม	3.89	1.10	มาก
16	10	สาเหตุที่เกี่ยวข้องกับกลุ่มผลประโยชน์ในพื้นที่ เช่น กลุ่มการเมือง ท้องถิ่น ผู้ค้ายาเสพติด ผู้ลักลอบขนส่งสินค้าหนีภาษี ฯลฯ	3.88	1.06	มาก
17	38	การแก้ปัญหาด้านปากท้องของประชาชนในพื้นที่	3.86	1.06	มาก
18	36	ความช่วยเหลือจากภาครัฐต่อบุคคลและครอบครัวที่ได้รับผลกระทบ เช่น การจ่ายค่าชดเชยให้แก่ครอบครัวผู้ได้รับผลกระทบ การช่วยเหลือด้านการศึกษาของบุตร ฯ	3.86	1.09	มาก

ตารางที่ 136 (ต่อ)

อันดับ ที่	ตัว แปรที่	ตัวแปร	X	S.D.	ระดับความ มีคุณค่า เป็นข่าว
19	31	นโยบายของภาครัฐในการจัดการปัญหาสามจังหวัดชายแดนใต้	3.86	1.12	มาก
20	37	การแก้ปัญหาในด้านความปลอดภัยในการดำรงชีวิตของประชาชนในพื้นที่	3.84	1.15	มาก
21	45	สภาพความเป็นอยู่และปัญหาในการดำเนินชีวิตของประชาชนในพื้นที่สามจังหวัดชายแดนใต้	3.83	1.07	มาก
22	86	ความคับหน้าหรือต่อเนืองของเหตุการณ์ที่เกิดขึ้นก่อนหน้า	3.82	1.12	มาก
23	47	สุขภาพจิตของประชาชนในพื้นที่สามจังหวัดชายแดนใต้และผลกระทบต่อการดำเนินชีวิต	3.81	1.08	มาก
24	34	ผลกระทบจากการบังคับใช้กฎหมายในพื้นที่จังหวัดชายแดนใต้	3.81	1.14	มาก
25	32	มาตรการบังคับใช้กฎหมายในพื้นที่ 3 จังหวัดชายแดนใต้ เช่น กฎอัยการศึกในทุกอำเภอ การให้อำนาจในการจับกุมผู้ต้องสงสัยโดยไม่ต้องขออนุญาต ฯลฯ	3.81	1.16	มาก
26	95	ปัญหาและอุปสรรคของการนำสันติวิธีมาใช้ในพื้นที่สามจังหวัดชายแดนใต้	3.80	1.15	มาก
27	94	การเผยแพร่แนวคิดสันติวิธีในสังคมไทย	3.80	1.16	มาก
28	93	วิธีการปฏิบัติที่เป็นไปตามแนวทางคิดสันติวิธี	3.79	1.12	มาก
29	57	ความเชื่อมั่นของประชาชนในพื้นที่ต่อการจัดการปัญหาของภาครัฐ	3.79	1.17	มาก
30	90	แนวคิดในการจัดการปัญหาที่ภาครัฐใช้ในปัจจุบัน	3.78	1.11	มาก
31	91	แนวคิดในการจัดการปัญหาความขัดแย้งด้วยสันติวิธีจากฝ่ายต่างๆ	3.78	1.11	มาก
32	96	แนวคิดอื่นๆ ของการจัดการความขัดแย้งในจังหวัดชายแดนใต้	3.78	1.15	มาก
33	35	ความคิดเห็นของกลุ่มต่างๆ ต่อนโยบายที่ภาครัฐใช้ในการจัดการปัญหา	3.77	1.14	มาก
34	17	ประวัติศาสตร์ที่เป็นเรื่องราวด้านบวกหรือแง่บวกที่น่าภาคภูมิใจของคนมุสลิมในพื้นที่ 3 จังหวัดชายแดนใต้ เช่น บุคคลที่ทำคุณความดีแก่ประเทศชาติ อารยธรรมความเจริญ ฯลฯ ทั้งในอดีตและปัจจุบัน	3.75	1.17	มาก
35	79	การตรวจสอบข้อมูลต่างๆ ที่เจ้าหน้าที่รัฐนำมาเผยแพร่	3.74	1.10	มาก
36	85	การตรวจสอบระดับความรุนแรงของสถานการณ์ความไม่สงบที่เกิดขึ้นแต่ละครั้ง (เช่น เป็นการสร้างสถานการณ์ เป็นสถานการณ์รุนแรงระดับปานกลาง - สูง ฯลฯ)	3.73	1.17	มาก
37	55	ความรู้สึกของประชาชนสามจังหวัดชายแดนใต้ต่อสถานการณ์ความไม่สงบที่เกิดขึ้นในพื้นที่ในแต่ละช่วงเวลา (เช่น ความรู้สึกต่อสถานการณ์ที่เกิดขึ้นในช่วงปี พ.ศ.2547 หรือความรู้สึกต่อสถานการณ์ในปัจจุบัน)	3.73	1.23	มาก
38	81	การตรวจสอบพฤติกรรมที่ไม่เหมาะสมของเจ้าหน้าที่รัฐในต่อประชาชนบางกลุ่ม	3.72	1.11	มาก

ตารางที่ 136 (ต่อ)

อันดับ ที่	ตัว แปรที่	ตัวแปร	X	S.D.	ระดับ ความ มีคุณค่า เป็นข่าว
39	69	สภาพความเป็นอยู่หรือการดำรงชีวิตของคนในพื้นที่ชายแดนใต้	3.72	1.17	มาก
40	21	ความรู้สึกรักของคนในพื้นที่สามจังหวัดชายแดนใต้ต่อประวัติศาสตร์ท้องถิ่นของตนเอง	3.72	1.17	มาก
41	82	ตัวอย่างการจัดการความขัดแย้งด้วยสันติวิธีในสังคมไทยที่ผ่านมา	3.70	1.15	มาก
42	83	การตรวจสอบด้านมนุษยธรรมและสิทธิมนุษยชนของประชาชนในพื้นที่สามจังหวัดชายแดนใต้ เช่น การขึ้นบัญชีดำ การจับกุมและคุมขังผู้ต้องสงสัยอย่างไม่เป็นธรรม ฯลฯ	3.68	1.16	มาก
43	65	เรื่องราวส่วนตัวของบุคคลที่มีความโดดเด่นด้านความเสียสละ	3.67	1.23	มาก
44	84	กระบวนการและผลการตรวจสอบทางนิติวิทยาศาสตร์ที่นำมาใช้ในพื้นที่สามจังหวัดชายแดนใต้	3.66	1.13	มาก
45	82	การตรวจสอบหลักฐานที่เจ้าหน้าที่รัฐใช้เป็นแนวทางในการจับกุมผู้ถูกกล่าวหา	3.66	1.14	มาก
46	46	การปฏิบัติหน้าที่เจ้าหน้าที่ภาคีรัฐต่อประชาชนในจังหวัดชายแดนใต้ เช่น ความเข้มงวดในการตรวจตราบุคคลและพื้นที่	3.65	1.12	มาก
47	80	การตรวจสอบการทำงานในพื้นที่สามจังหวัดชายแดนใต้ของเจ้าหน้าที่รัฐระดับปฏิบัติการ	3.62	1.10	มาก
48	41	ปัญหาความสัมพันธ์ระหว่างเจ้าหน้าที่รัฐระดับปฏิบัติการกับประชาชนในพื้นที่สามจังหวัดชายแดนใต้	3.60	1.08	มาก
49	56	ความรู้สึกรักของคนไทยมุสลิมในพื้นที่สามจังหวัดชายแดนใต้ที่มีต่อคนไทยในภูมิภาคอื่นๆ	3.58	1.22	มาก
50	78	การตรวจสอบการบริหารจัดการปัญหาของภาครัฐ เช่น ด้านการดูแลความปลอดภัย การให้ความช่วยเหลือ การให้ความยุติธรรม	3.57	1.18	มาก
51	42	ปัญหาที่เจ้าหน้าที่รัฐระดับปฏิบัติการต้องประสบกับผู้ก่อการ	3.51	1.12	มาก
52	43	ปัญหาในการปฏิบัติงานระหว่างเจ้าหน้าที่รัฐระดับปฏิบัติการกับชุมชนหรือกลุ่มคนในพื้นที่สามจังหวัดชายแดนใต้	3.49	1.10	ปานกลาง
53	22	ความสัมพันธ์ของศาสนาอิสลามกับวิถีชีวิตของคนมุสลิม	3.48	1.09	ปานกลาง
54	28	ข้อมูลหรือความคิดเห็นจากองค์กรระดับนานาชาติ เช่น องค์กรสหประชาชาติ องค์กรเกี่ยวกับสิทธิมนุษยชนสากล ฯลฯ	3.48	1.15	ปานกลาง
55	19	ประวัติศาสตร์ด้านความสัมพันธ์ระหว่างชนชาติมลายูกับชาติไทย	3.47	1.16	ปานกลาง
56	50	สถิติของการก่อเหตุในลักษณะต่างๆ ในหลายปีที่ผ่านมา	3.45	1.15	ปานกลาง
57	25	พฤติกรรมนอกเรื่อหรือเบี่ยงเบนไปจากหลักคำสอนของศาสนาอิสลาม	3.45	1.33	ปานกลาง
58	27	ข้อมูลหรือความคิดเห็นจากองค์กรทางศาสนาในต่างประเทศ เช่น องค์กรมุสลิมระดับโลก องค์กรมุสลิมในเอเชีย ฯลฯ	3.44	1.10	ปานกลาง

ตารางที่ 136 (ต่อ)

อันดับ ที่	ตัว แปรที่	ตัวแปร	X	S.D.	ระดับความ มีคุณค่า เป็นข่าว
59	60	การบาดเจ็บหรือเสียชีวิตของเจ้าหน้าที่รัฐและเป็นไทยมุสลิม	3.43	1.14	ปานกลาง
60	44	ปัญหาในการประสานงานเพื่อแก้ไขปัญหาในสามจังหวัดชายแดนภาคใต้ระหว่างภาครัฐกับองค์กรต่างๆ	3.42	1.17	ปานกลาง
61	2	เหตุการณ์ที่เกี่ยวข้องกับการทำลายทรัพย์สินทั้งของราชการและประชาชน	3.42	1.21	ปานกลาง
62	58	ปฏิกริยาระหว่างกันของคนไทยพุทธกับคนไทยมุสลิมที่อยู่ในพื้นที่สามจังหวัดชายแดนใต้	3.41	1.27	ปานกลาง
63	67	เรื่องราวการดำเนินชีวิตของครอบครัวชาวไทยพุทธที่ต้องสูญเสียสมาชิกครอบครัว	3.40	1.16	ปานกลาง
64	68	เรื่องราวการดำเนินชีวิตของครอบครัวชาวไทยมุสลิมที่ต้องสูญเสียสมาชิกครอบครัว	3.38	1.15	ปานกลาง
65	59	การบาดเจ็บหรือเสียชีวิตของเจ้าหน้าที่รัฐและเป็นไทยพุทธ	3.38	1.16	ปานกลาง
66	11	สาเหตุจากภูมิหลังทางประวัติศาสตร์ของพื้นที่จังหวัดชายแดนใต้	3.38	1.28	ปานกลาง
67	13	แนวคิดต่างๆ ที่ถูกสันนิษฐานว่าเป็นสาเหตุหรือแรงจูงใจของผู้ก่อการและแนวร่วม เช่น แนวคิดเชื้อชาตินิยม อุดมการณ์ทางศาสนา แนวคิดการแบ่งแยกดินแดน ฯลฯ	3.37	1.29	ปานกลาง
68	30	การพบปะเจรจาระหว่างตัวแทนภาครัฐกับกลุ่มขบวนการแบ่งแยกดินแดนกลุ่มต่างๆ	3.35	1.25	ปานกลาง
69	12	สาเหตุจากปัญหาในเชิงวัฒนธรรม เช่น ความแตกต่างทางเชื้อชาติ ศาสนา ภาษา วิถีชีวิต ฯลฯ ระหว่างคนไทยในสามจังหวัดชายแดนใต้กับคนไทยภูมิภาคอื่นๆ	3.34	1.33	ปานกลาง
70	63	ภูมิหลังและสภาพความเป็นอยู่ในปัจจุบันของบุคคลและครอบครัวของคนไทยพุทธที่บาดเจ็บหรือเสียชีวิต	3.33	1.15	ปานกลาง
71	66	รายละเอียดการบาดเจ็บหรือเสียชีวิตของผู้ก่อการและแนวร่วม	3.33	1.23	ปานกลาง
72	61	ภูมิหลังและสภาพความเป็นอยู่ในปัจจุบันของบุคคลและครอบครัวของเจ้าหน้าที่รัฐคนไทยพุทธที่บาดเจ็บหรือเสียชีวิต	3.30	1.11	ปานกลาง
73	23	ลักษณะเฉพาะของคนมุสลิมในสามจังหวัดชายแดนใต้ที่แตกต่างไปจากมุสลิมในภูมิภาคหรือประเทศอื่นๆ	3.30	1.17	ปานกลาง
74	26	เรื่องราวเกี่ยวกับความสัมพันธ์ระหว่างประชาชนและประเทศไทยกับประเทศมาเลเซีย	3.29	1.04	ปานกลาง
75	64	ภูมิหลังและสภาพความเป็นอยู่ในปัจจุบันของบุคคลและครอบครัวของคนไทยมุสลิมที่บาดเจ็บหรือเสียชีวิต	3.29	1.09	ปานกลาง
76	62	ภูมิหลังและสภาพความเป็นอยู่ในปัจจุบันของบุคคลและครอบครัวของเจ้าหน้าที่รัฐคนไทยมุสลิมที่บาดเจ็บหรือเสียชีวิต	3.29	1.13	ปานกลาง

ตารางที่ 136 (ต่อ)

อันดับ ที่	ตัว แปรที่	ตัวแปร	X	S.D.	ระดับความ มีคุณค่า เป็นข่าว
77	1	เหตุการณ์ที่เกี่ยวข้องกับการบาดเจ็บหรือเสียชีวิต	3.28	1.36	ปานกลาง
78	74	ความขัดแย้งของข้อเท็จจริงเกี่ยวกับเหตุการณ์ก่อความไม่สงบ ระหว่างเจ้าหน้าที่รัฐกับประชาชนที่เห็นเหตุการณ์	3.27	1.30	ปานกลาง
79	29	สถานการณ์ความไม่สงบในต่างประเทศที่อาจมีความเกี่ยวข้องกับ สถานการณ์ในสามจังหวัดชายแดนใต้	3.26	1.17	ปานกลาง
80	54	ทัศนคติของเจ้าหน้าที่รัฐที่มีต่อผู้ก่อความไม่สงบและแนวร่วม	3.25	1.23	ปานกลาง
81	52	ทัศนคติของคนไทยในภูมิภาคอื่นๆ ที่มีต่อสถานการณ์ในสามจังหวัด ชายแดนใต้	3.24	1.20	ปานกลาง
82	14	สถิติและข้อมูลการก่อความไม่สงบที่เคยเกิดขึ้นในพื้นที่จังหวัด ชายแดนภาคใต้ในหลายทศวรรษที่ผ่านมา เช่น ผู้ก่อการ สาเหตุ พื้นที่เกิดเหตุ ผู้ได้รับผลกระทบ ฯลฯ	3.22	1.16	ปานกลาง
83	24	หลักการทางศาสนาที่ผู้ก่อความไม่สงบนำมาใช้นำมาใช้อ้างเป็น เหตุผล	3.22	1.33	ปานกลาง
84	18	ประวัติศาสตร์ที่บอกถึงความสัมพันธ์ระหว่างชนชาติมลายูกับ ศาสนาอิสลาม	3.20	1.20	ปานกลาง
85	5	การชุมนุมประท้วงของคนกลุ่มต่างๆ	3.20	1.21	ปานกลาง
86	53	ทัศนคติของเจ้าหน้าที่รัฐต่อคนไทยมุสลิมที่อยู่ในจังหวัดชายแดนใต้	3.20	1.24	ปานกลาง
87	20	เรื่องเล่าเกี่ยวกับประวัติศาสตร์ในท้องถิ่นสามจังหวัดชายแดนใต้ที่ ผู้ก่อการใช้อ้างเป็นเหตุผลในการก่อความไม่สงบ	3.15	1.25	ปานกลาง
88	4	ความรุนแรงอย่างผิดปกติที่เกิดขึ้นในพื้นที่ เช่น การฆ่าตัดศีรษะ การ ฆ่าแล้วจุดไฟเผา ฯลฯ	3.15	1.39	ปานกลาง
89	3	การสร้างสถานการณ์ เช่น การนำกล่องกระดาษไปวางไว้ในสถานที่ ต่างๆ การโยยตะปูเรือใบบนถนน ฯลฯ	3.11	1.23	ปานกลาง
90	51	ทัศนคติของคนไทยในภูมิภาคอื่นๆ ที่มีต่อคนไทยมุสลิมทั่วไปและคน ไทยมุสลิมในสามจังหวัดชายแดนใต้	3.11	1.28	ปานกลาง
91	73	ความขัดแย้งในแนวความคิดแก้ปัญหาระหว่างองค์กรต่างๆ เช่น ภาครัฐ องค์กรเอกชน (เอ็นจีโอ) องค์กรสิทธิมนุษยชน ฯลฯ	3.03	1.24	ปานกลาง
92	72	ความขัดแย้งของข้อมูลเกี่ยวกับเหตุการณ์ความไม่สงบระหว่าง องค์กรต่างๆ เช่น ภาครัฐ องค์กรเอกชนพัฒนาเอกชน (เอ็นจีโอ) องค์กร สิทธิมนุษยชน คณะกรรมการอิสระตรวจสอบถ่วงน้ำหนักต่างๆ ฯลฯ	2.99	1.27	ปานกลาง
93	77	ความขัดแย้งระหว่างภาครัฐกับประชาชนที่เป็นมุสลิมในพื้นที่สาม จังหวัดชายแดนใต้	2.97	1.34	ปานกลาง
94	71	ความขัดแย้งทางความคิดต่อเหตุการณ์ไม่สงบที่เกิดขึ้นในปัจจุบัน ระหว่างคนมุสลิมในพื้นที่ต่างๆ ของประเทศไทย เช่น ระหว่างคน มุสลิมที่อยู่ภูมิภาคอื่นกับมุสลิมใน 3 จังหวัดชายแดนใต้ ฯลฯ	2.94	1.25	ปานกลาง

ตารางที่ 136 (ต่อ)

อันดับ ที่	ตัว แปรที่	ตัวแปร	X	S.D.	ระดับความ มีคุณค่า เป็นข่าว
95	15	ความสัมพันธ์ในอดีตและปัจจุบันระหว่างชาวไทยพุทธกับคนไทยมุสลิมในพื้นที่ชายแดนภาคใต้	2.94	1.26	ปานกลาง
96	70	ความขัดแย้งทางวัฒนธรรมและศาสนาในระดับนานาชาติ เช่น วัฒนธรรมอิสลามกับวัฒนธรรมตะวันตก ศาสนาอิสลามกับศาสนาคริสต์ ฯลฯ	2.94	1.27	ปานกลาง
97	75	ความขัดแย้งด้านเชื้อชาติและศาสนาที่เคยเกิดขึ้นในประเทศไทย	2.88	1.26	ปานกลาง
98	76	ความขัดแย้งระหว่างชาวไทยพุทธกับคนไทยมุสลิมในพื้นที่ชายแดนภาคใต้ในปัจจุบัน	2.86	1.32	ปานกลาง
99	16	ความขัดแย้งด้านเชื้อชาติและศาสนาที่เคยเกิดขึ้นในอดีตในภูมิภาคต่างๆ ของประเทศไทย	2.82	1.26	ปานกลาง

จากตารางที่ 136 ตัวแปรทั้ง 99 ตัวแปรที่มีค่าเฉลี่ยอยู่ระหว่าง 4.17 – 2.82 และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานอยู่ระหว่าง 1.39 - 1.04 ตัวแปรที่มีค่าเฉลี่ยสูงที่สุดคือ ตัวแปรที่ 8 กิจกรรมต่างๆ จากภาคเอกชนและประชาชนเพื่อให้กำลังใจให้แก่ประชาชนใน 3 จังหวัดชายแดนใต้ มีค่าคะแนนเฉลี่ย 4.17 รองลงมาคือ ตัวแปรที่ 7 กิจกรรมของภาครัฐเพื่อสร้างความมั่นใจและลดความตึงเครียดให้แก่ประชาชนในพื้นที่ มีค่าคะแนนเฉลี่ย 4.13 และตัวแปรที่ 89 การแก้ไขข้อพิพาทของสื่อมวลชนหากข้อมูลที่เคยเสนอไปผิดพลาด มีค่าคะแนนเฉลี่ย 4.11 ส่วนตัวแปรที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุดคือ ตัวแปรที่ 16 ความขัดแย้งด้านเชื้อชาติและศาสนาที่เคยเกิดขึ้นในอดีตในภูมิภาคต่างๆ ของประเทศไทย มีค่าคะแนนเฉลี่ย 2.82

สถาบันวิทยบริการ
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ตารางที่ 137 ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานและระดับความมีคุณค่าข่าวของตัวแปรที่เกี่ยวกับองค์ประกอบของคุณลักษณะการนำเสนอข้อมูลและเรื่องราวในวิกฤตการณ์ความไม่สงบในสามจังหวัดชายแดนภาคใต้

อันดับ ที่	ตัวแปร ที่	ตัวแปร	X	S.D.	ระดับความ มีคุณค่า เป็นข่าว
ข้อมูลที่ควรเสนอด้วยความรวดเร็ว					
1	16	การแก้ไขข่าวของสื่อมวลชนหากข้อมูลที่เคยเสนอไปผิดพลาด	3.95	1.22	มาก
2	15	การแก้ไขข้อมูลจากแหล่งข่าวในกรณีที่ให้ข้อมูลผิดพลาด	3.94	1.22	มาก
3	6	กิจกรรมของภาครัฐเพื่อสร้างความมั่นใจและลดความตึงเครียดให้แก่ประชาชนในพื้นที่	3.83	1.11	มาก
4	14	การชี้แจงหรือแก้ไขความเข้าใจผิดเกี่ยวกับสถานการณ์จากแหล่งข่าวที่เป็นเจ้าหน้าที่รัฐหรือผู้เกี่ยวข้อง	3.81	1.18	มาก
5	8	นโยบายของรัฐต่อการแก้ปัญหา 3 จังหวัดชายแดนใต้	3.80	1.16	มาก
6	5	การเสด็จพระราชดำเนินลงพื้นที่และการได้รับเกียรติอย่างยิ่งจากพระบรมวงศานุวงศ์ เช่น การเสด็จไปพระราชทานเพลิงศพ การพระราชทานพวงมาลา การพระราชทานดินฝังศพ ฯ	3.80	1.18	มาก
7	7	กิจกรรมต่างๆ จากภาคเอกชนและประชาชนเพื่อให้กำลังใจให้แก่ประชาชนใน 3 จังหวัดชายแดนใต้	3.78	1.14	มาก
8	13	ความช่วยเหลือจากภาครัฐต่อบุคคลและครอบครัวที่ได้รับผลกระทบ เช่น การจ่ายค่าชดเชยให้แก่ครอบครัวผู้ได้รับผลกระทบ การช่วยเหลือด้านการศึกษาของบุตร ฯลฯ	3.75	1.10	มาก
9	17	ความคืบหน้าในการดำเนินคดีกับผู้ที่ถูกจับกุม	3.71	1.18	มาก
10	9	ผลสำเร็จของการดำเนินนโยบายและความสามารถในการควบคุมสถานการณ์ของภาครัฐ	3.70	1.23	มาก
11	12	การแก้ปัญหาของภาครัฐในด้านต่างให้แก่ประชาชนในพื้นที่ เช่น ด้านความปลอดภัย ด้านรายได้ ความเสมอภาค ฯลฯ	3.63	1.18	มาก
12	10	ผลกระทบหรือปัญหาจากการบังคับใช้กฎหมายในพื้นที่	3.57	1.13	มาก
13	2	เหตุการณ์ที่เกี่ยวกับการทำลายทรัพย์สินทั้งของราชการและประชาชน	3.54	1.09	มาก
14	1	เหตุการณ์ที่เกี่ยวกับการบาดเจ็บหรือเสียชีวิตจากเหตุการณ์ไม่สงบ	3.54	1.11	มาก
15	11	เรื่องราวที่เกี่ยวกับความไม่เป็นธรรมในพื้นที่ 3 จังหวัดชายแดนใต้ เช่น การขึ้นบัญชีดำ การจับกุมและคุมขังผู้ต้องสงสัยอย่างไม่เป็นธรรม ฯลฯ	3.51	1.22	มาก
16	3	การสร้างสถานการณ์ความไม่สงบ เช่น การนำกล่องกระดาศไปวางไว้ในสถานที่ต่างๆ การโรยตะปูเรือใบบนถนน ฯลฯ	3.49	1.20	ปานกลาง
17	4	การชุมนุมประท้วงของคนกลุ่มต่างๆ	3.39	1.17	ปานกลาง

จากตารางที่ 137 ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของตัวแปร**ความรวดเร็วในการนำเสนอ**ทั้ง 17 ตัวแปร มีค่าเฉลี่ยอยู่ระหว่าง 3.95 – 3.39 และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานอยู่ระหว่าง 1.23 - 1.09 ตัวแปรที่มีค่าเฉลี่ยสูงที่สุดคือ ตัวแปรที่ 16 การแก้ไขข้อผิดพลาดของข้อมูลที่ยื่นขอไปผิดพลาด มีค่าคะแนนเฉลี่ย 3.95 รองลงมาคือ ตัวแปรที่ 15 การแก้ไขข้อมูลจากแหล่งข่าวในกรณีที่ให้ข้อมูลผิดพลาด มีค่าคะแนนเฉลี่ย 3.94 ส่วนตัวแปรที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุดคือ ตัวแปรที่ 4 การชุมนุมประท้วงของคนกลุ่มต่างๆ มีค่าคะแนนเฉลี่ย 3.39

ตารางที่ 138 ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานและระดับความมีคุณค่าข่าวของตัวแปรที่เกี่ยวข้องกับองค์ประกอบของคุณลักษณะการนำเสนอข้อมูลและเรื่องราวในวิกฤตการณ์ความไม่สงบในสามจังหวัดชายแดนภาคใต้

อันดับ ที่	ตัว แปรที่	ตัวแปร	X	S.D.	ระดับความ มีคุณค่า เป็นข่าว
ระดับของการให้รายละเอียดของข้อมูลแต่ละประเด็น					
1	9	นโยบายของรัฐต่อการแก้ปัญหาสามจังหวัดชายแดนใต้	3.88	1.10	มาก
2	23	แนวคิดสันติวิธีและวิธีปฏิบัติ	3.85	1.21	มาก
3	15	การแก้ปัญหาของภาครัฐในด้านต่างให้แก่ประชาชนในพื้นที่ เช่น ด้านความปลอดภัย ด้านรายได้ ความเสมอภาค ฯลฯ	3.82	1.12	มาก
4	12	ความสามารถในการควบคุมสถานการณ์ปัจจุบันของภาครัฐ	3.80	1.11	มาก
5	10	มาตรการบังคับใช้กฎหมายในพื้นที่สามจังหวัดชายแดนใต้ เช่น กฎอัยการศึกใน 3 จังหวัด การให้อำนาจในการจับกุมผู้ต้องสงสัยโดยไม่ต้องขออนุญาต ฯลฯ	3.79	1.13	มาก
6	14	การปฏิบัติของเจ้าหน้าที่ภาครัฐต่อประชาชนในสามจังหวัดชายแดนใต้	3.74	1.08	มาก
7	21	วิธีการปกป้องตนเองจากเหตุการณ์ความไม่สงบของผู้คนและชุมชนต่างๆ ในจังหวัดชายแดนภาคใต้	3.72	1.18	มาก
8	13	การประเมินผลหรือความคิดเห็นต่อแนวทางที่ภาครัฐใช้ในการจัดการปัญหา	3.69	1.14	มาก
9	16	ความช่วยเหลือจากภาครัฐต่อบุคคลและครอบครัวที่ได้รับผลกระทบ เช่น การจ่ายค่าชดเชยให้แก่ครอบครัวที่ได้รับผลกระทบ การช่วยเหลือด้านการศึกษาของบุตร ฯลฯ	3.68	1.09	มาก
10	22	สภาพความเป็นอยู่ของประชาชนในพื้นที่จังหวัดชายแดนใต้	3.67	1.16	มาก
11	11	ผลกระทบหรือปัญหาจากการบังคับใช้กฎหมายในพื้นที่	3.67	1.17	มาก
12	24	ตัวอย่างของการจัดการความขัดแย้งด้วยสันติวิธีในสังคมไทยที่ผ่านมา	3.65	1.16	มาก
13	19	การตรวจสอบด้านมนุษยธรรมและสิทธิมนุษยชนของประชาชนในพื้นที่สามจังหวัดชายแดนใต้ เช่น การขึ้นบัญชีดำ การจับกุมและคุมขังผู้ต้องสงสัยอย่างไม่เป็นธรรม ฯลฯ	3.55	1.18	มาก
14	18	ปัญหาที่เจ้าหน้าที่รัฐระดับปฏิบัติการต้องประสบกับชุมชนหรือกลุ่มคนในพื้นที่	3.52	1.08	มาก

ตารางที่ 138 (ต่อ)

อันดับ ที่	ตัว แปรที่	ตัวแปร	X	S.D.	ระดับความ มีคุณค่า เป็นข่าว
15	17	ปัญหาที่เจ้าหน้าที่รัฐระดับปฏิบัติการต้องประสบกับผู้ก่อการ	3.47	1.13	ปานกลาง
16	8	แรงจูงใจในการใช้ความรุนแรงของผู้ก่อความไม่สงบหรือแนวร่วม	3.44	1.24	ปานกลาง
17	20	กระบวนการตรวจสอบทางนิติวิทยาศาสตร์ที่นำมาใช้ในพื้นที่	3.43	1.15	ปานกลาง
18	2	เหตุการณ์ที่เกี่ยวกับการทำลายทรัพย์สินทั้งของราชการและ ประชาชน	3.36	1.14	ปานกลาง
19	3	เหตุการณ์ความไม่สงบที่เป็นเพียงการสร้างสถานการณ์ เช่น การนำ กล่องกระดาษไปวางไว้ในสถานที่ต่างๆ การโยกตะปูเรือใบบนถนน	3.34	1.21	ปานกลาง
20	1	เหตุการณ์ที่เกี่ยวกับการบาดเจ็บหรือเสียชีวิต	3.31	1.13	ปานกลาง
21	5	การชุมนุมประท้วงของคนกลุ่มต่างๆ	3.29	1.16	ปานกลาง
22	7	สถิติของผู้ที่ได้รับผลกระทบจากเหตุรุนแรงในหลายปีที่ผ่านมา	3.26	1.06	ปานกลาง
23	6	สถิติของการก่อเหตุในลักษณะต่างๆ ในหลายปีที่ผ่านมา	3.23	1.13	ปานกลาง
24	4	ความรุนแรงอย่างผิดปกติที่เกิดขึ้นในพื้นที่ เช่น การฆ่าตัดศีรษะ การฆ่าแล้วจุดไฟเผา ฯ	3.15	1.27	ปานกลาง

จากตารางที่ 138 ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของตัวแปรระดับของการให้รายละเอียดของข้อมูลทั้ง 24 ตัวแปร มีค่าเฉลี่ยอยู่ระหว่าง 3.88 – 3.15 และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานอยู่ระหว่าง 1.27 - 1.06 ตัวแปรที่มีค่าเฉลี่ยสูงที่สุดคือ ตัวแปรที่ 9 นโยบายของรัฐต่อการแก้ปัญหา 3 จังหวัดชายแดนใต้ มีค่าคะแนนเฉลี่ย 3.88 รองลงมาคือ ตัวแปรที่ 23 แนวคิดสันติวิธีและวิถีปฏิบัติ มีค่าคะแนนเฉลี่ย 3.85

ตารางที่ 139 ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานและระดับความมีคุณค่าข่าวของตัวแปรที่เกี่ยวกับองค์ประกอบของคุณลักษณะการนำเสนอข้อมูลและเรื่องราวในวิกฤตการณ์ความไม่สงบในสามจังหวัดชายแดนภาคใต้

อันดับ ที่	ตัว แปรที่	ตัวแปร	X	S.D.	ระดับความ มีคุณค่า เป็นข่าว
ระดับการมีหลักฐานอ้างอิง					
1	3	การจับกุมบุคคลที่เจ้าหน้าที่รัฐสรุปว่าเป็นผู้ก่อความไม่สงบหรือเป็น แนวร่วม	3.88	1.15	มาก
2	4	ปัญหาความไม่เป็นธรรมที่เกิดขึ้นกับประชาชนในพื้นที่	3.83	1.11	มาก
3	5	ผลการตรวจสอบทางนิติวิทยาศาสตร์ที่นำมาใช้ในพื้นที่	3.81	1.17	มาก
4	2	การประเมินผลสำเร็จในการบริหารจัดการปัญหาในพื้นที่จังหวัด ชายแดนใต้ของภาครัฐ	3.75	1.11	มาก
5	1	รายละเอียดของเหตุการณ์ความไม่สงบที่เกิดขึ้นแต่ละครั้ง เช่น สาเหตุ ผู้ก่อการ ความสูญเสีย หลักฐาน แหล่งข่าว ฯลฯ	3.75	1.20	มาก

จากตารางที่ 139 ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของตัวแปรระดับการมีหลักฐานอ้างอิง ทั้ง 5 ตัวแปรที่มีค่าเฉลี่ยอยู่ระหว่าง 3.88 - 3.75 และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานอยู่ระหว่าง 1.20 - 1.11 ตัวแปรที่มีค่าเฉลี่ยสูงที่สุดคือ ตัวแปรที่ 3 การจับกุมบุคคลที่เจ้าหน้าที่รัฐสรุปว่าเป็นผู้ก่อความไม่สงบหรือเป็นแนวร่วม มีค่าคะแนนเฉลี่ย 3.88 รองลงมาคือ ตัวแปรที่ 4 ปัญหาความไม่เป็นที่ธรรมที่เกิดขึ้นกับประชาชนในพื้นที่ มีค่าคะแนนเฉลี่ย 3.83 ส่วนตัวแปรที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุดคือ ตัวแปรที่ 1 ความรายละเอียดของเหตุการณ์ความไม่สงบที่เกิดขึ้นแต่ละครั้ง เช่น สาเหตุผู้ก่อการ ความสูญเสีย หลักฐาน แหล่งข่าว ฯลฯ มีค่าคะแนนเฉลี่ย 3.75

ตารางที่ 140 ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานและระดับความมีคุณค่าข่าวของตัวแปรที่เกี่ยวกับองค์ประกอบของคุณลักษณะการนำเสนอข้อมูลและเรื่องราวในวิกฤตการณ์ความไม่สงบในสามจังหวัดชายแดนภาคใต้

อันดับ ที่	ตัวแปร ที่	ตัวแปร	X	S.D.	ระดับความ มีคุณค่า เป็นข่าว
ประเด็นข้อมูลที่สมควรมาจากนักวิชาการ					
1	9	การประเมินผลสำเร็จในการดำเนินนโยบายของภาครัฐ	3.65	1.10	มาก
2	8	การวิเคราะห์นโยบายของรัฐในการแก้ปัญหาสามจังหวัดชายแดนใต้	3.65	1.13	มาก
3	15	ความรู้ทางวิชาการในสาขาต่างๆ ที่สามารถนำมาอธิบายสถานการณ์ใน 3 จังหวัดชายแดนใต้	3.53	1.07	มาก
4	16	ผลการวิจัยหรือรายงานการศึกษาต่างๆ เกี่ยวกับพื้นที่สามจังหวัดชายแดนใต้	3.52	1.05	มาก
5	4	การวิเคราะห์สถานการณ์ในปัจจุบันและแนวโน้มในอนาคตเกี่ยวกับจังหวัดชายแดนใต้	3.43	1.08	ปานกลาง
6	10	การวิเคราะห์ความเชื่อมโยงระหว่างสถานการณ์ความไม่สงบในต่างประเทศกับสถานการณ์ในสามจังหวัดชายแดนใต้	3.42	1.14	ปานกลาง
7	13	ปัญหาความขัดแย้งต่างๆ ในพื้นที่ชายแดนภาคใต้ทั้งในอดีตและปัจจุบัน เช่น ความขัดแย้งระหว่างเชื้อชาติ ความขัดแย้งระหว่างภาครัฐกับกลุ่มคนในพื้นที่ ความขัดแย้งของกลุ่มผู้มีอิทธิพล ฯลฯ	3.41	1.12	ปานกลาง
8	12	ความเชื่อมโยงของเหตุการณ์ความไม่สงบที่เคยเกิดขึ้นในอดีตในพื้นที่ 3 จังหวัดชายแดนใต้กับเหตุการณ์ความไม่สงบในปัจจุบัน	3.39	1.10	ปานกลาง
9	11	ปัจจัยทางวัฒนธรรมที่เกี่ยวข้องกับสถานการณ์ในปัจจุบัน	3.37	1.08	ปานกลาง
10	7	การวิเคราะห์กลยุทธ์ที่ใช้ในการก่อความไม่สงบ	3.35	1.11	ปานกลาง
11	5	เหตุผลในการใช้ความรุนแรงของผู้ก่อการ	3.34	1.09	ปานกลาง
12	14	ความสัมพันธ์ของศาสนาอิสลามกับวิถีชีวิตของชาวมุสลิมระหว่างศาสนาอิสลามในพื้นที่จังหวัดชายแดนใต้	3.34	1.09	ปานกลาง
13	1	การวิเคราะห์สาเหตุหรือแรงจูงใจของการก่อความไม่สงบ	3.32	1.07	ปานกลาง
14	6	การแยกแยะระดับความรุนแรงของเหตุการณ์ที่เกิดขึ้นแต่ละครั้ง	3.28	1.10	ปานกลาง
15	3	เหตุผลในการชุมนุมประท้วงของคนกลุ่มต่างๆ	3.15	1.08	ปานกลาง
16	2	รายละเอียดของเหตุการณ์ก่อความไม่สงบที่เกิดขึ้นแต่ละครั้ง	3.07	1.07	ปานกลาง

จากตารางที่ 140 ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของตัวแปรประเด็นข้อมูลที่สมควรมาจากนักวิชาการทั้ง 16 ตัวแปรมีค่าเฉลี่ยอยู่ระหว่าง 3.65 – 3.07 และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานอยู่ระหว่าง 1.14 - 1.04 ตัวแปรที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุดคือ ตัวแปรที่ 9 การประเมินผลสำเร็จในการดำเนินนโยบายของภาครัฐ มีค่าคะแนนเฉลี่ย 3.65 รองลงมาคือ ตัวแปรที่ 8 การวิเคราะห์นโยบายของรัฐในการแก้ปัญหา 3 จังหวัดชายแดนใต้ มีค่าคะแนนเฉลี่ย 3.65 ส่วนตัวแปรที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุดคือ ตัวแปรที่ 2 รายละเอียดของเหตุการณ์ก่อความไม่สงบที่เกิดขึ้นแต่ละครั้ง มีค่าคะแนนเฉลี่ย 3.07

ตารางที่ 141 ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานและระดับความมีคุณค่าข่าวของตัวแปรที่เกี่ยวกับองค์ประกอบของคุณลักษณะการนำเสนอข้อมูลและเรื่องราวในวิกฤตการณ์ความไม่สงบในสามจังหวัดชายแดนภาคใต้

อันดับ ที่	ตัวแปร ที่	ตัวแปร	X	S.D.	ระดับความ มีคุณค่า เป็นข่าว
ประเด็นข้อมูลที่สมควรมาจากภาครัฐ					
1	3	การวิเคราะห์สถานการณ์ในปัจจุบันและแนวโน้มในอนาคตเกี่ยวกับ 3 จังหวัดชายแดนใต้	3.58	1.02	มาก
2	4	เหตุผลในการใช้ความรุนแรงและการแยกแยะระดับความรุนแรงของเหตุการณ์ที่เกิดขึ้นแต่ละครั้ง	3.57	1.04	มาก
3	2	รายละเอียดของเหตุการณ์ก่อความไม่สงบที่เกิดขึ้นแต่ละครั้ง	3.55	1.02	มาก
4	5	การวิเคราะห์กลยุทธ์ที่ใช้ในการก่อความไม่สงบ	3.50	1.00	มาก
5	1	การวิเคราะห์สาเหตุหรือแรงจูงใจของการก่อความไม่สงบ	3.46	1.06	ปานกลาง
6	7	การประเมินผลสำเร็จในการดำเนินนโยบายของภาครัฐ	3.45	1.14	ปานกลาง
7	6	การวิเคราะห์ความเชื่อมโยงระหว่างสถานการณ์ความไม่สงบในต่างประเทศกับสถานการณ์ในจังหวัดชายแดนใต้	3.39	1.07	ปานกลาง
8	9	ปัญหาความขัดแย้งต่างๆ ในพื้นที่ชายแดนภาคใต้ทั้งในอดีตและปัจจุบัน เช่น ความขัดแย้งระหว่างเชื้อชาติ ความขัดแย้งระหว่างภาครัฐกับกลุ่มคนในพื้นที่ ความขัดแย้งของกลุ่มผู้มีอิทธิพล ฯลฯ	3.38	1.13	ปานกลาง
9	8	ปัจจัยทางวัฒนธรรมที่เกี่ยวข้องกับสถานการณ์ในปัจจุบัน	3.34	1.10	ปานกลาง
10	10	ความสัมพันธ์ของศาสนาอิสลามกับวิถีชีวิตของชาวมุสลิมระหว่างศาสนาอิสลามในพื้นที่จังหวัดชายแดนใต้	3.32	1.13	ปานกลาง

จากตารางที่ 141 ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของตัวแปรประเด็นข้อมูลที่สมควรมาจากภาครัฐ ทั้ง 10 ตัวแปรมีค่าเฉลี่ยอยู่ระหว่าง 3.58 – 3.32 และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานอยู่ระหว่าง 1.13 - 1.00 ตัวแปรที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุดคือ ตัวแปรที่ 3 การวิเคราะห์สถานการณ์ในปัจจุบันและแนวโน้มในอนาคตเกี่ยวกับ 3 จังหวัดชายแดนใต้ มีค่าคะแนนเฉลี่ย 3.58 รองลงมาคือ ตัวแปรที่ 4 เหตุผลในการใช้ความรุนแรงและการแยกแยะระดับความรุนแรงของเหตุการณ์ที่เกิดขึ้นแต่ละครั้ง มีค่าคะแนนเฉลี่ย 3.57 ส่วนตัวแปรที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุดคือ ตัวแปรที่ 10 การเชื่อมโยงความสัมพันธ์ของศาสนาอิสลามกับวิถีชีวิตของชาวมุสลิมระหว่างศาสนาอิสลามในพื้นที่ 3 จังหวัดชายแดนใต้ มีค่าคะแนนเฉลี่ย 3.32

ตารางที่ 142 ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานและระดับความมีคุณค่าของตัวแปรที่เกี่ยวข้องกับองค์ประกอบของคุณลักษณะการนำเสนอข้อมูลและเรื่องราวในวิกฤตการณ์ความไม่สงบในสามจังหวัดชายแดนภาคใต้

อันดับ ที่	ตัว แปรที่	ตัวแปร	X	S.D.	ระดับความ มีคุณค่า เป็นข่าว
ประเด็นข้อมูลที่สมควรมาจากประชาชนในพื้นที่					
1	10	ความช่วยเหลือจากภาครัฐต่อบุคคลและครอบครัวที่ได้รับผลกระทบ เช่น การจ่ายค่าชดเชยให้แก่ครอบครัว การช่วยเหลือด้านการศึกษาของบุตร	3.90	1.08	มาก
2	8	ความเชื่อมั่นของประชาชนในพื้นที่ต่อการจัดการปัญหาของภาครัฐ	3.90	1.09	มาก
3	9	การแก้ปัญหาของภาครัฐในด้านต่างให้แก่ประชาชนในพื้นที่ เช่น ด้านความปลอดภัย ด้านรายได้ ความเสมอภาค ฯลฯ	3.89	1.08	มาก
4	2	รายละเอียดของเหตุการณ์ก่อความไม่สงบที่เกิดขึ้นแต่ละครั้ง	3.85	1.04	มาก
5	1	สาเหตุหรือแรงจูงใจในการก่อความไม่สงบ	3.81	1.15	มาก
6	7	การประเมินผลสำเร็จในการดำเนินนโยบายของภาครัฐ	3.79	1.10	มาก
7	3	เหตุผลในการชุมนุมประท้วงของคนกลุ่มต่างๆ	3.73	1.12	มาก
8	13	ความสัมพันธ์ของศาสนาอิสลามกับวิถีชีวิตของชาวมุสลิมระหว่างศาสนาอิสลามในพื้นที่ 3 จังหวัดชายแดนใต้	3.73	1.17	มาก
9	6	การวิเคราะห์นโยบายของรัฐในการแก้ปัญหา 3 จังหวัดชายแดนใต้	3.70	1.07	มาก
10	5	เหตุผลในการใช้ความรุนแรงของผู้ก่อการ	3.69	1.11	มาก
11	12	ปัญหาความขัดแย้งต่างๆ ในพื้นที่ชายแดนภาคใต้ทั้งในอดีตและปัจจุบัน เช่น ความขัดแย้งระหว่างเชื้อชาติหรือระหว่างภาครัฐกับกลุ่มคนในพื้นที่ ความขัดแย้งของผู้มีอิทธิพล ฯลฯ	3.63	1.17	มาก
12	11	ความเชื่อมโยงของเหตุการณ์ความไม่สงบที่เคยเกิดขึ้นในอดีตในพื้นที่ 3 จังหวัดชายแดนใต้กับเหตุการณ์ความไม่สงบในปัจจุบัน	3.57	1.12	มาก
13	4	การวิเคราะห์สถานการณ์ในปัจจุบันและแนวโน้มในอนาคตเกี่ยวกับ 3 จังหวัดชายแดนใต้	3.52	1.08	มาก

จากตารางที่ 142 ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของตัวแปรประเด็นข้อมูลที่สมควรมาจากประชาชนในพื้นที่ ทั้ง 13 ตัวแปรที่มีค่าเฉลี่ยอยู่ระหว่าง 3.90 – 3.52 และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานอยู่ระหว่าง 1.137 - 1.04 ตัวแปรที่มีค่าเฉลี่ยสูงที่สุดคือ ตัวแปรที่ 10 ความช่วยเหลือจากภาครัฐต่อบุคคลและครอบครัวที่ได้รับผลกระทบ เช่น การจ่ายค่าชดเชยให้แก่ครอบครัว การช่วยเหลือด้านการศึกษาของบุตร ฯลฯ และตัวแปรที่ 8 ความเชื่อมั่นของประชาชนในพื้นที่ต่อการจัดการปัญหาของภาครัฐ มีค่าคะแนนเฉลี่ยเท่ากันคือ 3.90 รองลงมาคือ 9 การแก้ปัญหาของภาครัฐในด้านต่างให้แก่ประชาชนในพื้นที่ เช่น ด้านความปลอดภัย ด้านรายได้ ความเสมอภาค ฯลฯ มีค่าคะแนนเฉลี่ย 3.89 ส่วนตัวแปรที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุดคือ ตัวแปรที่ 4 การวิเคราะห์สถานการณ์ในปัจจุบันและแนวโน้มในอนาคตเกี่ยวกับ 3 จังหวัดชายแดนใต้ มีค่าคะแนนเฉลี่ย 3.52

ตารางที่ 143 ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานและระดับความมีคุณค่าของตัวแปรที่เกี่ยวข้องกับองค์ประกอบของคุณลักษณะการนำเสนอข้อมูลและเรื่องราวในวิกฤตการณ์ความไม่สงบในสามจังหวัดชายแดนภาคใต้

อันดับ ที่	ตัวแปร ที่	ตัวแปร	X	S.D.	ระดับความ มีคุณค่า เป็นข่าว
ประเด็นข้อมูลที่สมควรมาจากผู้ก่อการและแนวร่วม					
1	5	การปฏิบัติของเจ้าหน้าที่รัฐต่อประชาชนในพื้นที่ 3 จังหวัดชายแดนใต้	3.80	1.13	มาก
2	3	ข้อมูลเกี่ยวกับเจ้าหน้าที่รัฐ 3 จังหวัดชายแดนใต้ที่ประพฤติมิชอบ	3.77	1.16	มาก
3	2	ความไม่ชอบธรรมของภาครัฐในการดำเนินนโยบายบริหารพื้นที่ 3 จังหวัดชายแดนใต้	3.76	1.15	มาก
4	1	สาเหตุหรือแรงจูงใจในการก่อความไม่สงบ	3.75	1.32	มาก
5	4	การปฏิบัติของเจ้าหน้าที่รัฐต่อผู้ที่ถูกกล่าวหาว่าเป็นผู้ก่อการหรือแนวร่วม	3.74	1.18	มาก

จากตารางที่ 143 ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของตัวแปรประเด็นข้อมูลที่สมควรมาจากผู้ก่อการและแนวร่วม ทั้ง 5 ตัวแปร มีค่าเฉลี่ยอยู่ระหว่าง 3.80 – 3.74 และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานอยู่ระหว่าง 1.18 - 1.15 ตัวแปรที่มีค่าเฉลี่ยสูงที่สุดคือ ตัวแปรที่ 5 การปฏิบัติของเจ้าหน้าที่รัฐต่อประชาชนในพื้นที่ 3 จังหวัดชายแดนใต้ มีค่าคะแนนเฉลี่ย 3.80 รองลงมาคือ ตัวแปรที่ 3 ข้อมูลเกี่ยวกับเจ้าหน้าที่รัฐ 3 จังหวัดชายแดนใต้ที่ประพฤติมิชอบ มีค่าคะแนนเฉลี่ย 3.77 ส่วนตัวแปรที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุดคือ ตัวแปรที่ 4 การปฏิบัติของเจ้าหน้าที่รัฐต่อผู้ที่ถูกกล่าวหาว่าเป็นผู้ก่อการหรือแนวร่วม มีค่าคะแนนเฉลี่ย 3.74

สถาบันวิทยบริการ
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ตารางที่ 144 ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานและระดับความมีคุณค่าซ้ำของตัวแปรที่เกี่ยวกับองค์ประกอบของคุณลักษณะการนำเสนอข้อมูลและเรื่องราวในวิกฤตการณ์ความไม่สงบในสามจังหวัดชายแดนภาคใต้

อันดับ ที่	ตัว แปรที่	ตัวแปร	X	S.D.	ระดับความ มีคุณค่า เป็นซ้ำ
แหล่งข้อมูลที่ให้ "ข้อเท็จจริง" เกี่ยวกับสถานการณ์					
1	15	ผู้นำความคิดในชุมชนและผู้นำทางศาสนาในพื้นที่ เช่น ประธานชมรม ตาลีกา ไต๊ะครู พระสงฆ์ ไต๊ะอิหม่าม บาบอ ฯลฯ	3.75	1.12	มาก
2	16	ผู้ก่อความไม่สงบและแนวร่วมขบวนการ	3.67	1.23	มาก
3	12	ประชาชนที่เห็นเหตุการณ์ที่เป็นคนไทยพุทธ	3.66	1.04	มาก
4	5	ทหาร ตำรวจ และเจ้าหน้าที่ของรัฐที่เป็นระดับปฏิบัติการ	3.65	1.01	มาก
5	13	ประชาชนที่เห็นเหตุการณ์ที่เป็นคนไทยมุสลิม	3.65	1.05	มาก
6	2	นักวิชาการจากสถาบันการศึกษาที่อยู่ในพื้นที่ 3 จังหวัดชายแดนใต้	3.62	1.08	มาก
7	14	ข้าราชการท้องถิ่นในพื้นที่ เช่น กำนัน ผู้ใหญ่บ้าน อบต. ฯลฯ	3.61	1.07	มาก
8	3	นักวิชาการมุสลิม	3.58	1.06	มาก
9	17	ขบวนการแบ่งแยกดินแดนที่จัดตั้งขึ้นในภาคใต้ เช่น บีเอ็นพีพี บีอาร์เอ็น พูโล เบอร์ซาตู ฯ	3.53	1.22	มาก
10	19	แหล่งข่าวที่ไม่เปิดเผยชื่อเพื่อความปลอดภัย	3.51	1.11	มาก
11	6	ผู้บังคับบัญชาและเจ้าหน้าที่ของรัฐที่เป็นมุสลิม	3.50	0.96	มาก
12	4	ผู้บริหารประเทศและข้าราชการระดับผู้บังคับบัญชา เช่น นายกรัฐมนตรี รัฐมนตรี แม่ทัพภาค โฆษก ฯลฯ	3.50	1.11	มาก
13	11	องค์กรระดับนานาชาติ เช่น องค์กรสหประชาชาติ องค์กรเกี่ยวกับสิทธิมนุษยชนสากล ฯลฯ	3.39	1.12	ปานกลาง
14	8	นักการเมืองระดับประเทศที่มาจากพื้นที่ 3 จังหวัดชายแดนใต้	3.37	1.10	ปานกลาง
15	20	การสังเกตการณ์ของผู้สื่อข่าวในประเทศ	3.36	1.02	ปานกลาง
16	9	คณะกรรมการอิสระ เช่น คณะกรรมการอิสระเพื่อความสมานฉันท์แห่งชาติ (กอส.) ฯลฯ	3.36	1.08	ปานกลาง
17	18	องค์กรทางศาสนาในต่างประเทศ เช่น องค์กรมุสลิมระดับโลก องค์กรมุสลิมในเอเชีย ฯ	3.35	1.14	ปานกลาง
18	10	องค์กรไม่แสวงหาผลกำไร (เอ็นจีโอ)	3.34	1.10	ปานกลาง
19	21	การสังเกตการณ์ของผู้สื่อข่าวจากสำนักข่าวต่างประเทศ	3.32	1.13	ปานกลาง
20	7	นักการเมืองท้องถิ่นในพื้นที่ 3 จังหวัดชายแดนใต้	3.29	1.16	ปานกลาง
21	1	นักวิชาการจากสถาบันการศึกษาที่ไม่ได้อยู่ในพื้นที่ 3 จว.ชายแดนใต้	2.92	1.10	ปานกลาง

จากตารางที่ 144 ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของตัวแปรแหล่งข้อมูลที่ให้ "ข้อเท็จจริง" เกี่ยวกับสถานการณ์ความไม่สงบใน 3 จังหวัดชายแดนใต้ทั้ง 21 ตัวแปร มีค่าเฉลี่ยอยู่ระหว่าง 3.75 – 2.92 และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานอยู่ระหว่าง 1.23 – 0.96 ตัวแปรที่มีค่าเฉลี่ยสูงที่สุดคือ ตัวแปรที่ 15 ผู้นำความคิดในชุมชนและผู้นำทางศาสนาในพื้นที่ เช่น ประธานชมรม ตาลีกา ไต๊ะครู พระสงฆ์ ไต๊ะอิหม่าม บาบอ ฯลฯ มีค่าคะแนนเฉลี่ย 3.75 รองลงมาคือ ตัวแปรที่ 16 ผู้ก่อความไม่สงบและแนวร่วมขบวนการ มีค่าคะแนนเฉลี่ย 3.67

ตารางที่ 145 ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานและระดับความมีคุณค่าข่าวของตัวแปรที่เกี่ยวกับองค์ประกอบของคุณลักษณะการนำเสนอข้อมูลและเรื่องราวในวิกฤตการณ์ความไม่สงบในสามจังหวัดชายแดนภาคใต้

อันดับ ที่	ตัว แปรที่	ตัวแปร	X	S.D.	ระดับความ มีคุณค่า เป็นข่าว
แหล่งข้อมูลที่ให้ “ความคิดเห็น” เกี่ยวกับสถานการณ์					
1	16	ผู้นำความคิดในชุมชนและผู้นำทางศาสนาในพื้นที่ เช่น ประธานชมรม ตาลีกา โต๊ะครู พระสงฆ์ โต๊ะอิหม่าม บาบอ ฯลฯ	3.63	1.15	มาก
2	14	ประชาชนที่เห็นเหตุการณ์ที่เป็นคนไทยมุสลิม	3.60	1.01	มาก
3	15	ข้าราชการท้องถิ่นในพื้นที่ เช่น กำนัน ผู้ใหญ่บ้าน อบต. ฯลฯ	3.52	1.08	มาก
4	13	ประชาชนที่เห็นเหตุการณ์ที่เป็นคนไทยพุทธ	3.51	1.03	มาก
5	2	นักวิชาการจากสถาบันการศึกษาที่อยู่ในพื้นที่ 3 จังหวัดชายแดนใต้	3.50	1.08	มาก
6	4	ผู้บริหารประเทศและข้าราชการระดับผู้บังคับบัญชา เช่น นายกรัฐมนตรี รัฐมนตรี แม่ทัพภาค ๓ ฯลฯ	3.47	1.10	ปานกลาง
7	5	ทหาร ตำรวจ และเจ้าหน้าที่ของรัฐที่เป็นระดับปฏิบัติการ	3.46	1.09	ปานกลาง
8	3	นักวิชาการมุสลิม	3.42	1.08	ปานกลาง
9	6	ผู้บังคับบัญชาและเจ้าหน้าที่ของรัฐที่เป็นมุสลิม	3.40	1.04	ปานกลาง
10	7	นักการเมืองท้องถิ่นในพื้นที่ 3 จังหวัดชายแดนใต้	3.30	1.11	ปานกลาง
11	11	องค์กรระดับนานาชาติ เช่น องค์กรสหประชาชาติ องค์กรเกี่ยวกับสิทธิมนุษยชนสากล ฯลฯ	3.30	1.20	ปานกลาง
12	9	คณะกรรมการอิสระ เช่น คณะกรรมการอิสระเพื่อความสมานฉันท์แห่งชาติ	3.29	1.11	ปานกลาง
13	17	แหล่งข่าวที่ไม่เปิดเผยชื่อเพื่อความปลอดภัย	3.29	1.11	ปานกลาง
14	10	องค์กรไม่แสวงหาผลกำไร (เอ็นจีโอ)	3.24	1.12	ปานกลาง
15	8	นักการเมืองระดับประเทศที่มาจากพื้นที่ 3 จังหวัดชายแดนใต้	3.22	1.11	ปานกลาง
16	12	องค์กรทางศาสนาในต่างประเทศ เช่น องค์กรมุสลิมระดับโลก องค์กรมุสลิมในเอเชีย ฯ	3.22	1.17	ปานกลาง
17	1	นักวิชาการจากสถาบันการศึกษาที่ไม่ได้อยู่ในพื้นที่ 3 จังหวัดชายแดนใต้	2.97	1.05	ปานกลาง

จากตารางที่ 145 ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของตัวแปรแหล่งข้อมูลที่ให้ “ความคิดเห็น” เกี่ยวกับสถานการณ์ความไม่สงบใน 3 จังหวัดชายแดนใต้ทั้ง 17 ตัวแปรที่มีค่าเฉลี่ยอยู่ระหว่าง 3.63 – 2.97 และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานอยู่ระหว่าง 1.20 – 1.01 ตัวแปรที่มีค่าเฉลี่ยสูงที่สุดคือ ตัวแปรที่ 16 ผู้นำความคิดในชุมชนและผู้นำทางศาสนาในพื้นที่ เช่น ประธานชมรม ตาลีกา โต๊ะครู พระสงฆ์ โต๊ะอิหม่าม บาบอ ฯลฯ มีค่าคะแนนเฉลี่ย 3.63 รองลงมาคือ ตัวแปรที่ 14 ประชาชนที่เห็นเหตุการณ์ที่เป็นคนไทยมุสลิม มีค่าคะแนนเฉลี่ย 3.60 อันดับสามคือ ตัวแปรที่ 15 ข้าราชการท้องถิ่นในพื้นที่ เช่น กำนัน ผู้ใหญ่บ้าน อบต. ฯลฯ มีค่าคะแนนเฉลี่ย 3.52 ส่วนตัวแปรที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุดคือ ตัวแปรที่ 1 นักวิชาการจากสถาบันการศึกษาที่ไม่ได้อยู่ในพื้นที่ 3 จังหวัดชายแดนใต้ มีค่าคะแนนเฉลี่ย 2.97

ตารางที่ 146 ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานและระดับความมีคุณค่าซ้ำของตัวแปรด้านคุณลักษณะการนำเสนอบริการในวิกฤตการณ์ความไม่สงบในสามจังหวัดชายแดนภาคใต้

อันดับ ที่	ตัว แปรที่	ตัวแปร	X	S.D.	ระดับความ มีคุณค่า เป็นซ้ำ
แหล่งข้อมูลที่ “วิเคราะห์สถานการณ์”					
1	2	นักวิชาการจากสถาบันการศึกษาที่อยู่ในพื้นที่ 3 จังหวัดชายแดนใต้	3.66	1.08	มาก
2	15	ผู้นำความคิดในชุมชนและผู้นำทางศาสนาในพื้นที่ เช่น ประธานชมรม ตาลีกา ไต่ะครู พระสงฆ์ ไต่ะอิหม่าม บาบอ ฯลฯ	3.53	1.11	มาก
3	3	นักวิชาการมุสลิม	3.51	1.02	มาก
4	4	ผู้บริหารประเทศและข้าราชการระดับผู้บังคับบัญชา เช่น นายกรัฐมนตรี รัฐมนตรี แม่ทัพภาค ๓ ฯลฯ	3.50	1.07	มาก
5	5	ทหาร ตำรวจ และเจ้าหน้าที่ของรัฐที่เป็นระดับปฏิบัติการ	3.49	1.01	ปานกลาง
6	13	ประชาชนที่เห็นเหตุการณ์ที่เป็นคนไทยมุสลิม	3.47	1.09	ปานกลาง
7	12	ประชาชนที่เห็นเหตุการณ์ที่เป็นคนไทยพุทธ	3.44	1.08	ปานกลาง
8	14	ข้าราชการท้องถิ่นในพื้นที่ เช่น กำนัน ผู้ใหญ่บ้าน อบต. ฯลฯ	3.44	1.08	ปานกลาง
9	6	ผู้บังคับบัญชาและเจ้าหน้าที่ของรัฐที่เป็นมุสลิม	3.42	1.05	ปานกลาง
10	17	การสังเกตการณ์ของผู้สื่อข่าวในประเทศ	3.31	1.12	ปานกลาง
11	7	นักการเมืองท้องถิ่นในพื้นที่ 3 จังหวัดชายแดนใต้	3.30	1.11	ปานกลาง
12	8	นักการเมืองระดับประเทศที่มาจากพื้นที่ 3 จังหวัดชายแดนใต้	3.29	1.10	ปานกลาง
13	16	แหล่งข่าวที่ไม่เปิดเผยชื่อเพื่อความปลอดภัย	3.29	1.18	ปานกลาง
14	19	องค์กรทางศาสนาในต่างประเทศ เช่น องค์กรมุสลิมระดับโลก องค์กรมุสลิมในเอเชีย ฯ	3.26	1.11	ปานกลาง
15	11	องค์กรระดับนานาชาติ เช่น องค์กรสหประชาชาติ องค์กรเกี่ยวกับสิทธิมนุษยชนสากล ฯลฯ	3.19	1.13	ปานกลาง
16	18	การสังเกตการณ์ของผู้สื่อข่าวจากสำนักข่าวต่างประเทศ	3.18	1.06	ปานกลาง
17	10	องค์กรไม่แสวงหาผลกำไร (เอ็นจีโอ)	3.16	1.07	ปานกลาง
18	1	นักวิชาการจากสถาบันการศึกษาที่ไม่ได้อยู่ในพื้นที่ 3 จังหวัดชายแดนใต้	3.12	1.08	ปานกลาง
19	9	คณะกรรมการอิสระ เช่น คณะกรรมการอิสระเพื่อความสมานฉันท์แห่งชาติ (กอส.) ฯลฯ	3.11	1.10	ปานกลาง

จากตารางที่ 146 ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของตัวแปรแหล่งข้อมูลที่ให้ “วิเคราะห์สถานการณ์” เกี่ยวกับสถานการณ์ความไม่สงบใน 3 จังหวัดชายแดนใต้ทั้ง 19 ตัวแปรที่มีค่าเฉลี่ยอยู่ระหว่าง 3.66 - 3.11 และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานอยู่ระหว่าง 1.18 - 1.01 ตัวแปรที่มีค่าเฉลี่ยสูงที่สุดคือ ตัวแปรที่ 2 นักวิชาการจากสถาบันการศึกษาที่อยู่ในพื้นที่ 3 จังหวัดชายแดนใต้ มีค่าคะแนนเฉลี่ย 3.66 รองลงมาคือ ตัวแปรที่ 15 ผู้นำความคิดในชุมชนและผู้นำทางศาสนาในพื้นที่ เช่น ประธานชมรม ตาลีกา ไต่ะครู พระสงฆ์ ไต่ะอิหม่าม บาบอ ฯลฯ มีค่าคะแนนเฉลี่ย 3.53

**ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานและระดับความมีคุณค่าข่าว
ของตัวแปรในวิกฤตการณ์ไข้หวัดนก**

ตารางที่ 147 ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานและระดับความมีคุณค่าข่าวของตัวแปรที่เกี่ยวกับองค์ประกอบของข้อมูลและเรื่องราวในวิกฤตการณ์ไข้หวัดนก

อันดับ ที่	ตัวแปร ที่	ตัวแปร	X	S.D.	ระดับความ มีคุณค่า เป็นข่าว
1	19	ความรู้เกี่ยวกับอาการของผู้ที่ติดเชื้อไวรัสไข้หวัดนก	4.04	1.14	มาก
2	8	ความรู้เกี่ยวกับอาการที่บ่งบอกถึงการติดเชื้อของสัตว์ปีกและสัตว์ประเภทอื่นๆ	4.00	1.12	มาก
3	11	ความรู้เกี่ยวกับพาหะและวิธีการระบาดของเชื้อไข้หวัดนกระหว่างสัตว์ปีกแต่ละชนิด (เช่น การติดเชื้อจากนกสู่ไก่) และจากสัตว์ปีกสู่สัตว์ประเภทอื่นๆ (เช่น จากสัตว์ปีกสู่สัตว์เลี้ยง) รวมถึงระดับภูมิคุ้มกันโรคไข้หวัดนกของสัตว์ปีกและสัตว์ประเภทอื่นๆ	3.90	1.20	มาก
4	64	ประเด็นที่สังคมเข้าใจผิดเกี่ยวกับเชื้อไวรัสไข้หวัดนก เช่น ความเข้าใจว่าเชื้อไวรัสจะตายในอากาศร้อน ฯลฯ	3.89	1.11	มาก
5	18	ความรู้เกี่ยวกับพาหะ วิธีการระบาด และปัจจัยที่ทำให้เชื้อไวรัสไข้หวัดนกติดต่อสู่คน (เช่น การสัมผัสสัตว์ปีก แหล่งที่อยู่อาศัย ภูมิئاتานของบุคคล ฯลฯ) และระดับภูมิคุ้มกันโรคไข้หวัดนก	3.89	1.18	มาก
6	16	วิธีการกำจัดสัตว์ปีกที่ติดเชื้อที่ถูกต้องตามมาตรฐานขององค์การแพทย์และสาธารณสุขระดับนานาชาติ	3.80	1.20	มาก
7	3	การพบพื้นที่เกิดการระบาดหรือพื้นที่เสี่ยง	3.80	1.35	มาก
8	94	ระบบเฝ้าระวังเรื่องการกลายพันธุ์ของเชื้อไข้หวัดนกของภาครัฐและสิ่งที่บ่งชี้ว่ามีการกลายพันธุ์ของเชื้อไข้หวัดนก	3.77	1.17	มาก
9	60	คำชี้แนะในการป้องกันการติดเชื้อสำหรับคนแต่ละกลุ่ม เช่น ผู้เลี้ยงไก่ชน ผู้ประกอบการร้านอาหาร ประชาชนทั่วไป กลุ่มดูแลผู้ติดเชื้อ ฯลฯ กิจกรรมต่างๆ ในการเสริมสร้างสุขอนามัยในท้องถิ่น	3.77	1.20	มาก
10	95	ปัจจัยที่จะส่งผลให้มีโอกาสกลายพันธุ์ของเชื้อไข้หวัดนก และผลกระทบของการกลายพันธุ์ของเชื้อไข้หวัดนกที่ร้ายแรงที่สุด	3.76	1.12	มาก
11	31	ยาต่างๆ ที่ใช้รักษาการติดเชื้อหรือต้านไวรัสไข้หวัดนก (เช่น ทามิฟลู ลอเรนซ่า ฯลฯ)	3.73	1.13	มาก
12	65	ภูมิปัญญาของเกษตรกรในการเลี้ยงสัตว์ปีกให้ปลอดภัยจากการติดเชื้อไข้หวัดนก	3.72	1.08	มาก
13	34	ความรู้เกี่ยวกับการใช้วัคซีนไข้หวัดนกในสัตว์ปีก (ผลทางบวกและทางลบของการใช้วัคซีนไข้หวัดนก)	3.71	1.16	มาก

ตารางที่ 147 (ต่อ)

อันดับ ที่	ตัวแปร ที่	ตัวแปร	X	S.D.	ระดับความ มีคุณค่า เป็นข่าว
14	66	ภูมิปัญญาของชาวบ้านในการรักษาสุขภาพจากการแพร่ระบาดของโรคไข้หวัดนก	3.70	1.07	มาก
15	61	การให้ความร่วมมือของเกษตรกรและผู้ประกอบการในการควบคุมการแพร่ระบาดของเชื้อโรค เช่น การไม่ทิ้งไก่ซากสัตว์ลงไปในแหล่งน้ำ การไม่ขนย้ายสัตว์ปีกหนีการตรวจสอบของเจ้าหน้าที่ ฯ	3.69	1.12	มาก
16	46	ระบบเฝ้าระวังการแพร่ระบาดของเชื้อไข้หวัดนกของภาครัฐ เช่น ด้านเครื่องมือ อุปกรณ์ บุคลากร ฯลฯ ที่ใช้อยู่ในปัจจุบัน	3.68	1.07	มาก
17	58	พฤติกรรมเกี่ยวกับสุขอนามัย (การสัมผัสและบริโภคสัตว์ปีก) ของประชาชนในพื้นที่ที่มีการแพร่ระบาด เช่น ประชาชนมีความระมัดระวังในการสัมผัสหรือบริโภคสัตว์ปีกหรือไม่ ใช้อุปกรณ์ใดในการป้องกันการติดเชื้อ ฯลฯ	3.67	1.08	มาก
18	59	พฤติกรรมเกี่ยวกับสุขอนามัยที่เกี่ยวกับการสัมผัสและบริโภคสัตว์ปีกของประชาชนทั่วไป	3.67	1.13	มาก
19	96	พัฒนาการทางพันธุกรรมของเชื้อไข้หวัดนก และความเชื่อมโยงกันระหว่างเชื้อไวรัสไข้หวัดนกกับเชื้อไวรัสสายพันธุ์อื่น เช่น เชื้อไวรัสไข้หวัดใหญ่ ฯ	3.67	1.14	มาก
20	21	มาตรฐานทางการแพทย์ของประเทศไทยในการรักษาการติดเชื้อไข้หวัดนกในคน	3.67	1.15	มาก
21	40	การพัฒนาสายพันธุ์ของเชื้อไข้หวัดนกกับประสิทธิภาพของวัคซีนไข้หวัดนกที่มีอยู่ในปัจจุบัน	3.67	1.22	มาก
22	62	การให้ความร่วมมือของประชาชนในการควบคุมการแพร่ระบาดของเชื้อโรค เช่น การระวังในการสัมผัสสัตว์ปีก การแจ้งเจ้าหน้าที่รัฐเมื่อพบสัตว์ปีกที่มีอาการเข้าข่ายติดเชื้อ ฯลฯ	3.66	1.11	มาก
23	97	ยาและวัคซีนไข้หวัดนกกับการกลายพันธุ์	3.66	1.22	มาก
24	41	นโยบายของภาครัฐในการจัดการปัญหาไข้หวัดนกและการประเมินผลสำเร็จในการดำเนินนโยบาย	3.65	1.08	มาก
25	14	วิธีการต่างๆ ที่เจ้าหน้าที่ของรัฐใช้ในการควบคุมการแพร่ระบาด	3.65	1.10	มาก
26	99	ความรู้เกี่ยวกับโรคอุบัติใหม่อื่นๆ ที่อาจจะเกิดขึ้นในอนาคตและระดับความพร้อมของสังคมไทยการเรียนรู้เรื่องโรคอุบัติใหม่ เช่น โรคระบาดต่างๆ ในสัตว์ที่มีความเป็นไปได้ว่าจะติดเชื้อในคน	3.65	1.13	มาก
27	48	ระบบติดตามสอบสวนโรคอื่นๆ ในสัตว์ที่อาจมีการแพร่กระจายเชื้อโรคสู่คน	3.65	1.15	มาก

ตารางที่ 147 (ต่อ)

อันดับ ที่	ตัวแปร ที่	ตัวแปร	X	S.D.	ระดับความ มีคุณค่า เป็นข่าว
28	49	ระบบป้องกันโรคและการควบคุมการแพร่ระบาดของเชื้อโรค (โรคอื่นๆ และใช้หวัดนก) ในสถานที่เลี้ยงสัตว์ปีกแต่ละประเภท (เช่น การเลี้ยงในครัวเรือน การเลี้ยงแบบปล่อย การเลี้ยงในฟาร์มขนาดเล็ก-กลาง-ใหญ่ ฯลฯ)	3.64	1.10	มาก
29	98	ความพร้อมทางการแพทย์และสาธารณสุขของประเทศไทยหากเกิดการกลายพันธุ์ เช่น ด้านเครื่องมือ ระบบ บุคลากร ยารักษา ฯลฯ ในหน่วยงานภาครัฐทั้งในระดับชุมชนและประเทศ	3.64	1.19	มาก
30	5	กิจกรรมรณรงค์การบริโภคสัตว์ปีกจากภาครัฐและผู้ประกอบการ	3.64	1.27	มาก
31	1	การพบผู้ติดเชื้อหรือเสียชีวิตจากเชื้อไข้หวัดนก	3.64	1.38	มาก
32	47	การเฝ้าระวังข้อมูลข่าวสารของภาครัฐ เช่น ข่าวลือ ข่าวสารที่ทำให้เข้าใจผิด ฯลฯ	3.63	1.13	มาก
33	44	ทางเลือกต่างๆ ในการจัดการกับสัตว์ปีกที่สงสัยว่าติดเชื้อไข้หวัดนก	3.62	1.04	มาก
34	42	กฎหมายและมาตรการที่ภาครัฐใช้จัดการปัญหาในพื้นที่พบการระบาด เช่น มาตรการควบคุมการเคลื่อนย้ายสัตว์ การจำหน่ายสัตว์ปีกในพื้นที่มีการแพร่ระบาด มาตรการกำจัดสัตว์ปีกของภาครัฐ การกำหนดเขตการเลี้ยง (โซนนิ่ง) ฯลฯ	3.62	1.08	มาก
35	12	ความสัมพันธ์ระหว่างวิธีการเลี้ยงสัตว์ปีกแต่ละประเภทกับโอกาสในการติดเชื้อไข้หวัดนก เช่น วิธีการเลี้ยงไก่แจ้หรือไก่ชนที่ทำให้ไม่ได้รับเชื้อไข้หวัดนก ฯลฯ รวมถึงความแตกต่างในวิธีการป้องกันการแพร่ระบาดของสัตว์ปีกแต่ละประเภท	3.62	1.10	มาก
36	33	ผลของการใช้ยาต้านไวรัสที่ผ่านมา เช่น จำนวนผู้ที่ยาป่วยหรือเสียชีวิต การดื้อยา ฯ	3.62	1.18	มาก
37	93	การตรวจสอบการเสนอข่าวที่ผิดพลาดของสื่อมวลชน	3.62	1.25	มาก
38	87	พฤติกรรมของบุคคลที่ทำให้ได้รับเชื้อหรือเสียชีวิตจากเชื้อไข้หวัดนก	3.60	1.16	มาก
39	83	สถิติของผู้ที่ติดเชื้อไข้หวัดนกและผลการรักษา	3.59	1.17	มาก
40	51	มาตรฐานของระบบสาธารณสุขของประเทศไทย การให้บริการและการกำกับดูแล การเทียบเคียงกับระบบสาธารณสุขระดับสากล	3.57	1.08	มาก
41	69	ภูมิปัญญาของชาวบ้านในการจัดการกับเชื้อโรคประจำถิ่นในคน-สัตว์	3.57	1.13	มาก
42	36	การพัฒนาวัคซีนใช้หวัดนกของวงการแพทย์ไทย	3.57	1.19	มาก
43	2	การพบสัตว์ปีกที่สงสัยว่าติดเชื้อหรือเสียชีวิตจากเชื้อไข้หวัดนก	3.57	1.33	มาก
44	68	การเชื่อมโยงความรู้เชิงวิชาการกับภูมิปัญญาชาวบ้าน	3.56	1.11	มาก
45	6	วิวัฒนาการของเชื้อไวรัสไข้หวัดนก	3.56	1.21	มาก

ตารางที่ 147 (ต่อ)

อันดับ ที่	ตัวแปร ที่	ตัวแปร	X	S.D.	ระดับความ มีคุณค่า เป็นข่าว
46	24	ข้อมูลสถานการณ์ปัจจุบันของการแพร่ระบาดของเชื้อไข้หวัดนกจากวงการ วิทยาศาสตร์หรือสาธารณสุขนานาชาติ และการเตือนภัยจากองค์กร สาธารณสุขระดับนานาชาติ	3.55	1.08	มาก
47	7	ลักษณะเฉพาะทางพันธุกรรมของเชื้อไวรัสไข้หวัดนกที่ระบาดอยู่ในไทย	3.55	1.17	มาก
48	15	วิธีการที่ชาวบ้านหรือเกษตรกรใช้ในการกำจัดสัตว์ปีกที่ติดเชื้อ	3.55	1.22	มาก
49	52	มาตรฐานของสถานบริการสุขภาพในชุมชนท้องถิ่น เช่น สาธารณสุข อำเภอ สถานีอนามัย ฯลฯ	3.53	1.07	มาก
50	38	ความเหมาะสมของการใช้วัคซีนไข้หวัดนกกับสถานการณ์แพร่ระบาด ในประเทศ และความคิดเห็นเกี่ยวกับการใช้หรือไม่ใช้วัคซีนไข้หวัดนก	3.53	1.17	มาก
51	45	ปัญหาของภาครัฐในการควบคุมการแพร่ระบาด	3.51	1.10	มาก
52	56	ความพร้อมทางการแพทย์และการสาธารณสุขของประเทศไทยหากเกิด การระบาดรอบต่อไป	3.51	1.10	มาก
53	43	ความร่วมมือในการจัดการปัญหาระหว่างหน่วยงานรัฐ (ระหว่าง กระทรวง ทบวง กรม) และความร่วมมือของรัฐบาลระหว่างประเทศ	3.50	1.05	มาก
54	50	การตรวจสอบมาตรฐานของสถานที่เลี้ยงสัตว์ปีกและการประเมินระดับ ความปลอดภัยโดยรวมจากการติดเชื้อไข้หวัดนกโดยเจ้าหน้าที่รัฐ	3.50	1.11	มาก
55	25	ความร่วมมือเรื่ององค์ความรู้โรคไข้หวัดนกจากองค์การสาธารณสุข ระดับนานาชาติหรือระหว่างประเทศ	3.50	1.14	มาก
56	13	การคาดการณ์การแพร่ระบาดของโรคในแต่ละฤดูกาล	3.49	1.04	ปานกลาง
57	63	พฤติกรรมต่างๆที่แสดงถึงความมีจิตสำนึกถึงส่วนรวมของประชาชน และผู้ประกอบการธุรกิจสัตว์ปีก รวมถึงมาตรการจัดการทางสังคมกับผู้ที่ ไม่ให้ความร่วมมือในการควบคุมการแพร่ระบาด	3.49	1.11	ปานกลาง
58	88	ความช่วยเหลือจากภาครัฐต่อผู้ติดเชื้อหรือเสียชีวิตจากไข้หวัดนกและ ครอบครัวของบุคคลนั้น	3.48	1.13	ปานกลาง
59	32	กระบวนการบริหารจัดการยาต้านไวรัส เช่น การผลิต การเก็บสำรอง ฯลฯ ของหน่วยงานภาครัฐ	3.47	1.15	ปานกลาง
60	17	มาตรฐานของวงการสัตวแพทย์ของประเทศไทยในการรักษาโรคไข้หวัด นกในสัตว์	3.47	1.15	ปานกลาง
61	20	กระบวนการทางวิทยาศาสตร์ในการตรวจสอบเชื้อไวรัสไข้หวัดนกในคน	3.46	1.09	ปานกลาง
62	80	ปัญหาของเกษตรกรหรือผู้ประกอบการรายย่อย (เช่น พ่อค้าแม่ค้าขาย อาหาร ขายไข่ไก่ ไก่สดในตลาด ฯลฯ) ที่รับผลกระทบจากมาตรการ กำจัดสัตว์ปีกและการควบคุมวิธีการเลี้ยง เช่น ห้ามการเลี้ยงแบบปล่อย หรือต้องเลี้ยงในฟาร์มปิดเท่านั้น ฯลฯ	3.45	1.13	ปานกลาง

ตารางที่ 147 (ต่อ)

อันดับ ที่	ตัวแปร ที่	ตัวแปร	X	S.D.	ระดับความ มีคุณค่า เป็นข่าว
63	91	การตรวจสอบความโปร่งใสหรือความเท่าเทียมในการบังคับใช้มาตรการ ของภาครัฐ เช่น การกำจัดสัตว์ปีกที่ติดเชื้อ การชดเชยความเสียหาย ฯลฯ	3.45	1.17	ปานกลาง
64	90	การตรวจสอบความพร้อมทางการแพทย์และสาธารณสุขหากเกิดการ กลายพันธุ์ เช่น ด้านเครื่องมือ ระบบ บุคลากร ยารักษา ฯลฯ	3.44	1.10	ปานกลาง
65	57	ข้อมูลที่เป็นการวินิจฉัยขั้นสุดในเรื่องต่างๆ จากห้องปฏิบัติการด้าน การแพทย์	3.42	1.10	ปานกลาง
66	4	การกำจัดและทำลายสัตว์ปีกที่สงสัยว่าติดเชื้อใช้หัตถ์นก	3.42	1.29	ปานกลาง
67	23	สถิติต่างๆ ของประเทศไทย (เช่น สถิติผู้ติดเชื้อและเสียชีวิต สัตว์ปีกที่ติด เชื้อและถูกกำจัด ฯ) จากองค์การสาธารณสุขระดับนานาชาติ เช่น องค์การอนามัยโลก	3.41	1.14	ปานกลาง
68	35	กระบวนการบริหารจัดการวัคซีนใช้หัตถ์นก เช่น การผลิต การใช้งาน การ เก็บสำรอง ความพร้อมในการขนส่งวัคซีน ฯลฯ	3.36	1.16	ปานกลาง
69	85	เทคนิคจัดการปัญหาการระบาดของโรคใช้หัตถ์นกในแต่ละธุรกิจ เช่น ธุรกิจสัตว์ปีกและผลิตภัณฑ์จากสัตว์ปีก สวนสัตว์ ร้านอาหาร ฯลฯ	3.35	1.08	ปานกลาง
70	82	สถิติของสัตว์ปีกและสัตว์ประเภทอื่นๆ ที่ติดเชื้อใช้หัตถ์นกและถูกกำจัด	3.35	1.17	ปานกลาง
71	22	ข้อมูลของสัตว์ปีกที่ติดเชื้อและถูกกำจัดในแต่ละพื้นที่แพร่ระบาดและใน แต่ละช่วงเวลา	3.34	1.08	ปานกลาง
72	10	ผลการวิจัยเกี่ยวกับโรคใช้หัตถ์นกในทุกด้าน	3.34	1.22	ปานกลาง
73	92	การตรวจสอบการทำงานของเจ้าหน้าที่รัฐระดับปฏิบัติการตาม มาตรฐานทางสาธารณสุข เช่น การแต่งกายในการปฏิบัติการ ความ พร้อมของเครื่องมือ ความลึกในการชุดคลุมฝังกลบสัตว์ปีกเป็นไปตาม มาตรฐานหรือไม่ ฯลฯ	3.33	1.17	ปานกลาง
74	39	การลักลอบใช้วัคซีนในประเทศไทย	3.32	1.25	ปานกลาง
75	86	ความช่วยเหลือที่ผู้ประกอบการรายใหญ่และรายย่อยต้องการจาก ภาครัฐ เช่น การชดเชยค่าเสียหายจากการทำลายสัตว์ปีก ฯลฯ	3.31	1.02	ปานกลาง
76	79	ความรู้สึกและระดับความเชื่อมั่นของเกษตรกร ผู้ประกอบการและ ประชาชนต่อมาตรการแก้ปัญหาของภาครัฐ	3.30	1.06	ปานกลาง
77	67	ความเชื่อเฉพาะชุมชนเกี่ยวกับการเลี้ยงสัตว์ปีกและการบริโภคสัตว์ปีก	3.30	1.10	ปานกลาง
78	37	ประสบการณ์การใช้วัคซีนใช้หัตถ์นกในต่างประเทศ	3.30	1.16	ปานกลาง
79	55	ข้อมูลสถานการณ์ด้านสาธารณสุขระดับโลก	3.29	1.02	ปานกลาง
80	9	กระบวนการทางวิทยาศาสตร์ในการตรวจสอบเชื้อใช้หัตถ์นกในสัตว์ปีก และสัตว์ประเภทอื่นๆ	3.28	1.18	ปานกลาง

ตารางที่ 147 (ต่อ)

อันดับ ที่	ตัวแปร ที่	ตัวแปร	X	S.D.	ระดับความ มีคุณค่า เป็นข่าว
81	84	สถิติของการบริโภคสัตว์ปีกและการค้าผลิตภัณฑ์จากสัตว์ปีกในแต่ละ ช่วงเวลา ฯลฯ	3.27	1.11	ปานกลาง
82	26	ประวัติและผลกระทบจากโรคระบาดต่างๆ ทั้งในคนและสัตว์ที่เคย เกิดขึ้นในประเทศไทย เช่น โรคไข้หวัดใหญ่ โรคคอตีบ โรคซาร์	3.27	1.11	ปานกลาง
83	54	คุณภาพของเจ้าหน้าที่สาธารณสุขในชุมชน	3.24	1.07	ปานกลาง
84	77	ปฏิกิริยาของประชาชนจากการรับรู้สถานการณ์แพร่ระบาดในแต่ละ ช่วงเวลา	3.22	1.02	ปานกลาง
85	89	การตรวจสอบวิธีการกำจัดสัตว์ปีกที่ปฏิบัติอยู่ในชุมชนกับมาตรฐานทาง สาธารณสุข	3.22	1.09	ปานกลาง
86	28	ประวัติและผลกระทบจากโรคระบาดต่างๆ ทั้งในคนและสัตว์ที่เคย เกิดขึ้นในต่างประเทศ เช่น โรคไข้หวัดใหญ่ กาฬโรค โรคซาร์ โรคแอน เทริกซ์ ฯลฯ	3.22	1.15	ปานกลาง
87	78	สุขภาพจิตของประชาชนในพื้นที่แพร่ระบาดและพื้นที่ใกล้เคียง	3.21	1.08	ปานกลาง
88	27	ประวัติและผลกระทบจากโรคระบาดต่างๆ เกี่ยวกับสัตว์ปีกในประเทศ ไทย	3.20	1.09	ปานกลาง
89	81	ปัญหาของผู้ประกอบการธุรกิจรายใหญ่ เช่น บริษัทส่งออกสัตว์ปีกแช่ แข็ง (เช่น บริษัทซีพี) ร้านอาหารขนาดใหญ่ (เช่น เคเอฟซี) ฯลฯ ที่รับ ผลกระทบจากการแพร่ระบาด	3.20	1.16	ปานกลาง
90	29	ประวัติและผลกระทบจากโรคระบาดต่างๆ เกี่ยวกับสัตว์ปีกใน ต่างประเทศ	3.17	1.05	ปานกลาง
91	30	ประวัติและผลกระทบจากการระบาดของโรคไข้หวัดนกที่เคยเกิดขึ้นใน ต่างประเทศ	3.17	1.08	ปานกลาง
92	53	การเทียบเคียงกระบวนการในห่องปฏิบัติการใช้หัดนกของประเทศไทย กับมาตรฐานห่องปฏิบัติการระดับนานาชาติ	3.10	1.09	ปานกลาง
93	73	ปัญหาและความรู้สึกไม่พอใจของกลุ่มผู้เลี้ยงสัตว์ปีกต่างๆ ต่อมาตรการ ของภาครัฐ รวมถึงพฤติกรรมต่อต้านต่างๆ เช่น การประท้วง การชนสัตว์ ปีกหลบหนี ฯลฯ	3.02	1.11	ปานกลาง
94	71	ความรู้ทางวิชาการที่ไม่สอดคล้องกันระหว่างผู้เชี่ยวชาญในสาขาที่ ต่างกัน เช่น ระหว่างผู้เชี่ยวชาญในสาขาสัตวแพทย์กับสาขา แพทยศาสตร์ ฯลฯ	2.93	1.11	ปานกลาง
95	74	ข้อมูลและความคิดเห็นที่ขัดแย้งกันในมาตรการจัดการปัญหาไข้หวัดนก ระหว่างฝ่ายต่างๆ อาทิ ระหว่างรัฐบาล นักการเมือง ข้าราชการประจำ ผู้ประกอบการ ฯลฯ	2.92	1.13	ปานกลาง
96	70	ความรู้ทางวิชาการที่ไม่สอดคล้องกันระหว่างผู้เชี่ยวชาญในสาขา เดียวกัน เช่น ระหว่างผู้เชี่ยวชาญในสาขาสัตวแพทย์ด้วยกัน ฯลฯ	2.89	1.16	ปานกลาง

ตารางที่ 147 (ต่อ)

อันดับ ที่	ตัวแปร ที่	ตัวแปร	X	S.D.	ระดับความ มีคุณค่า เป็นข่าว
97	76	ความขัดแย้งในการปฏิบัติงานระหว่างเจ้าหน้าที่รัฐกับเกษตรกรในพื้นที่	2.88	1.11	ปานกลาง
98	75	ข้อมูลที่ขัดแย้งกันระหว่างหน่วยงานภาครัฐหรือองค์กรอื่นๆ (ที่ไม่ใช่ของรัฐ)	2.88	1.14	ปานกลาง
99	72	ความขัดแย้งที่เกิดขึ้นระหว่างกลุ่มผู้เลี้ยงสัตว์ปีกประเภทต่างๆ	2.83	1.05	ปานกลาง

จากตารางที่ 147 จะเห็นได้ว่า ตัวแปรทั้ง 99 ตัวแปร มีค่าเฉลี่ยอยู่ระหว่าง 4.04 - 2.83 และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานอยู่ระหว่าง 1.38 - 1.02 ตัวแปรที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุดคือ ตัวแปรที่ 19 ความรู้เกี่ยวกับอาการของผู้ที่ติดเชื้อไวรัสไข้หวัดนก มีค่าคะแนนเฉลี่ย 4.04 รองลงมาคือ ตัวแปรที่ 8 ความรู้เกี่ยวกับอาการที่บ่งบอกถึงการติดเชื้อ ทั้งในสัตว์ปีกและสัตว์ประเภทอื่นๆ มีค่าคะแนนเฉลี่ย 4.00 และตัวแปรที่ 11 ความรู้เกี่ยวกับพาหะและวิธีการระบาดของเชื้อไข้หวัดนกระหว่างสัตว์ปีกแต่ละชนิด (เช่น การติดเชื้อจากนกสู่ไก่) และจากสัตว์ปีกสู่สัตว์ประเภทอื่นๆ (เช่น จากสัตว์ปีกสู่สัตว์สี่เท้า) รวมถึงระดับภูมิคุ้มกันโรคไข้หวัดนกของสัตว์ปีกและสัตว์ประเภทอื่นๆ มีค่าคะแนนเฉลี่ย 3.90 ส่วนตัวแปรที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุดคือ ตัวแปรที่ 72 ความขัดแย้งที่เกิดขึ้นระหว่างกลุ่มผู้เลี้ยงสัตว์ปีกประเภทต่างๆ มีค่าคะแนนเฉลี่ย 2.83

สถาบันวิทยบริการ
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ตารางที่ 148 ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานและระดับความถี่ของตัวแปรที่เกี่ยวข้องกับองค์ประกอบของคุณลักษณะการนำเสนอข้อมูลและเรื่องราวในวิกฤตการณ์ไข้หวัดนก

อันดับ ที่	ตัวแปร ที่	ตัวแปร	X	S.D.	ระดับความ มีคุณค่า เป็นข่าว
ข้อมูลที่ควรเสนอด้วยความรวดเร็ว					
1	3	การพบพื้นที่เกิดการระบาดหรือพื้นที่เสี่ยง	3.93	1.28	มาก
2	2	การพบสัตว์ปีกที่สงสัยว่าติดเชื้อหรือเสียชีวิตจากเชื้อไข้หวัดนก	3.86	1.26	มาก
3	1	การพบผู้ติดเชื้อหรือเสียชีวิตจากเชื้อไข้หวัดนก	3.86	1.33	มาก
4	6	ความรู้เกี่ยวกับพาหะของโรคในสัตว์ปีก สัตว์ประเภทอื่นๆ และในคน	3.79	1.15	มาก
5	21	ประเด็นที่สังคมเข้าใจผิดเกี่ยวกับเชื้อไข้หวัดนก เช่น ความเข้าใจว่าเชื้อไวรัสตายในอากาศร้อน	3.66	1.24	มาก
6	16	คำชี้แนะในการป้องกันการติดเชื้อสำหรับคนแต่ละกลุ่ม เช่น ผู้เลี้ยงไก่ชน ผู้ประกอบการร้านอาหาร ประชาชนทั่วไป กลุ่มดูแลผู้ติดเชื้อ ฯลฯ	3.65	1.17	
7	7	กฎหมายและมาตรการของภาครัฐที่ใช้จัดการปัญหาในพื้นที่ที่พบการระบาด เช่น มาตรการควบคุมการเคลื่อนย้ายสัตว์ การจำหน่ายสัตว์ปีกในพื้นที่ที่มีการแพร่ระบาด มาตรการกำจัดสัตว์ปีกของภาครัฐ การกำหนดเขตการเลี้ยง (โซนนิ่ง) ฯลฯ	3.63	1.12	มาก
8	9	ผลของการใช้วัคซีนไข้หวัดนกในสัตว์ปีก	3.63	1.14	มาก
9	4	การกำจัดและทำลายสัตว์ปีกที่สงสัยว่าติดเชื้อไข้หวัดนก	3.60	1.22	มาก
10	20	สิ่งที่บ่งชี้ว่ามีการกลายพันธุ์ของเชื้อไข้หวัดนก	3.63	1.33	
11	11	พฤติกรรมสัมผัสสัตว์ของบุคคลที่ทำให้ติดเชื้อหรือเสียชีวิตจากเชื้อไข้หวัดนก	3.54	1.21	มาก
12	14	สถิติต่างๆ และการเปรียบเทียบในแต่ละช่วงเวลา เช่น จำนวนผู้ติดเชื้อและเสียชีวิต จำนวนสัตว์ปีกที่ติดเชื้อและถูกกำจัด ยอดการส่งออกผลิตภัณฑ์เกี่ยวกับสัตว์ปีก จำนวนพื้นที่แพร่ระบาดในประเทศและต่างประเทศ พฤติกรรมการบริโภคสัตว์ปีกของคนในสังคม ฯลฯ	3.48	1.20	
13	5	กิจกรรมเพื่อรณรงค์การบริโภคสัตว์ปีกจากภาครัฐและผู้ประกอบการ	3.46	1.14	ปานกลาง
14	15	การคาดการณ์การแพร่ระบาดของโรคในแต่ละฤดูกาล	3.44	1.13	ปานกลาง
15	8	ข้อมูลสถานการณ์ปัจจุบันของการแพร่ระบาดเชื้อไข้หวัดนกจากวงการวิทยาศาสตร์หรือสาธารณสุขนานาชาติ และการเตือนภัยจากองค์กรสาธารณสุขระดับนานาชาติ	3.41	1.19	ปานกลาง
16	13	ปัญหาและความช่วยเหลือที่ผู้ประกอบการทั้งรายใหญ่และรายย่อยต้องการจากภาครัฐ	3.39	1.14	ปานกลาง
17	10	สุขภาพจิตของประชาชนในพื้นที่แพร่ระบาดและพื้นที่ใกล้เคียง	3.39	1.22	ปานกลาง
18	19	ข้อมูลที่เป็นการวินิจฉัยสิ้นสุดในเรื่องต่างๆ จากห้องปฏิบัติการด้านการแพทย์	3.37	1.18	ปานกลาง
19	17	พฤติกรรมต่างๆ ที่แสดงถึงความมีจิตสำนึกถึงส่วนรวมของประชาชนและผู้ประกอบการธุรกิจ	3.25	1.17	ปานกลาง
20	12	ความรู้สึกและระดับความเชื่อมั่นของเกษตรกร ผู้ประกอบการและประชาชนต่อมาตรการแก้ปัญหาของภาครัฐ	3.22	1.15	ปานกลาง

จากตารางที่ 148 ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานและระดับความมีคุณค่าข่าวของตัวแปรที่เกี่ยวข้องกับคุณลักษณะการนำเสนอข้อมูลและเรื่องราวที่มีคุณค่าข่าวในวิกฤตการณ์ใช้หัดนกในแต่ละด้านมีผลการศึกษาดังนี้

ตัวแปรข้อมูลที่ควรเสนอด้วยความรวดเร็วทั้ง 20 ตัวแปรมีค่าเฉลี่ยอยู่ระหว่าง 3.93 - 3.22 และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานอยู่ระหว่าง 2.67 - 1.05 ตัวแปรที่มีค่าเฉลี่ยสูงที่สุดคือ ตัวแปรที่ 3 การพบพื้นที่เกิดการระบาดหรือพื้นที่เสี่ยง มีค่าคะแนนเฉลี่ย 3.93 รองลงมาคือ ตัวแปรที่ 2 การพบสัตว์ปีกที่สงสัยว่าติดเชื้อหรือเสียชีวิตจากเชื้อใช้หัดนก และตัวแปรที่ 1 การพบผู้ติดเชื้อหรือเสียชีวิตจากเชื้อใช้หัดนก มีค่าคะแนนเฉลี่ยเท่ากันคือ 3.86 อันดับต่อมาคือ ตัวแปรที่ 6 ความรู้เกี่ยวกับพาหะของโรคในสัตว์ปีก สัตว์ประเภทอื่นๆ และในคน มีค่าคะแนนเฉลี่ย 3.79 ส่วนตัวแปรที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุดคือ ตัวแปรที่ 12 ความรู้สึกและระดับความเชื่อมั่นของเกษตรกร ผู้ประกอบการและประชาชนต่อมาตรการแก้ปัญหาของภาครัฐ มีค่าคะแนนเฉลี่ย 3.22

ตารางที่ 149 ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานและระดับความมีคุณค่าข่าวของตัวแปรที่เกี่ยวกับองค์ประกอบของคุณลักษณะการนำเสนอข้อมูลและเรื่องราวในวิกฤตการณ์ใช้หัดนก

อันดับ ที่	ตัวแปร ที่	ตัวแปร	X	S.D.	ระดับความ มีคุณค่า เป็นข่าว
ระดับของการให้รายละเอียดของข้อมูลแต่ละประเด็น					
1	5	ความรู้เกี่ยวกับพาหะและอาการที่บ่งบอกถึงการติดเชื้อทั้งในสัตว์ปีก สัตว์ประเภทอื่นๆ และในคน	3.97	1.18	มาก
2	3	การพบพื้นที่เกิดการระบาดหรือพื้นที่เสี่ยง	3.88	1.19	มาก
3	12	ประเด็นที่สังคมเข้าใจผิดเกี่ยวกับเชื้อไวรัสใช้หัดนก เช่น ความเข้าใจว่าเชื้อไวรัสจะตายในอากาศร้อน ฯลฯ	3.81	1.21	มาก
4	1	การพบผู้ติดเชื้อหรือเสียชีวิตจากเชื้อใช้หัดนก	3.79	1.18	มาก
5	8	พฤติกรรมมารสัมผัสสัตว์ของบุคคลที่ได้รับเชื้อหรือเสียชีวิตจากใช้หัดนก	3.77	1.15	มาก
6	2	การพบสัตว์ปีกที่สงสัยว่าติดเชื้อหรือเสียชีวิตจากเชื้อใช้หัดนก	3.77	1.22	มาก
7	4	การกำจัดและทำลายสัตว์ปีกที่สงสัยว่าติดเชื้อใช้หัดนก	3.70	1.23	มาก
8	13	สิ่งที่บ่งชี้ว่ามีกรกลายพันธุ์ของเชื้อใช้หัดนก	3.67	1.21	มาก
9	6	การบังคับใช้กฎหมายและมาตรการของภาครัฐ เช่น มาตรการควบคุมการเคลื่อนย้ายสัตว์ การจำหน่ายสัตว์ปีกในพื้นที่ที่มีการแพร่ระบาด มาตรการกำจัดสัตว์ปีกของภาครัฐ การกำหนดเขตการเลี้ยง (โซนนิ่ง) ฯลฯ	3.64	1.14	มาก
10	11	คำชี้แนะในการป้องกันการติดเชื้อสำหรับคนแต่ละกลุ่ม เช่น ผู้เลี้ยงไก่ชน ผู้ประกอบการร้านอาหาร ประชาชนทั่วไป กลุ่มดูแลผู้ติดเชื้อ ฯลฯ	3.63	1.17	มาก
11	10	ผลของการใช้วัคซีนใช้หัดนกในสัตว์ปีก	3.56	1.15	มาก
12	8	ข้อมูลสถานการณ์ปัจจุบันของการแพร่ระบาดเชื้อใช้หัดนกจากวงการวิทยาศาสตร์หรือสาธารณสุขนานาชาติ และการเตือนภัยจากองค์กรสาธารณสุขระดับนานาชาติ	3.53	1.17	มาก
13	9	สถิติต่างๆ และการเปรียบเทียบในแต่ละช่วงเวลา เช่น จำนวนผู้ติดเชื้อและเสียชีวิต จำนวนสัตว์ปีกที่ติดเชื้อและถูกกำจัด ยอดการส่งออกผลิตภัณฑ์เกี่ยวกับสัตว์ปีก จำนวนพื้นที่แพร่ระบาดในประเทศและต่างประเทศ ฯลฯ	3.32	1.13	ปานกลาง

จากตารางที่ 149 ตัวแปรระดับของการให้รายละเอียดของข้อมูลแต่ละประเด็นทั้ง 13 ตัวแปรมีค่าเฉลี่ยอยู่ระหว่าง 3.97 – 3.32 และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานอยู่ระหว่าง 1.23 - 1.11 ตัวแปรที่มีค่าเฉลี่ยสูงที่สุดคือ ตัวแปรที่ 5 ความรู้เกี่ยวกับพาหะและอาการที่บ่งบอกถึงการติดเชื้อทั้งในสัตว์ปีก สัตว์ประเภทอื่นๆ และในคน มีค่าคะแนนเฉลี่ย 3.97 รองลงมาคือ ตัวแปรที่ 3 การพบพื้นที่เกิดการระบาดหรือพื้นที่เสี่ยง มีค่าคะแนนเฉลี่ย 3.88 อันดับต่อมาคือ ตัวแปรที่ 12 ประเด็นที่สังคมเข้าใจผิดเกี่ยวกับเชื้อไวรัสไข้หวัดนก มีค่าคะแนนเฉลี่ย 3.81 ส่วนตัวแปรที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุดคือ ตัวแปรที่ 9 สถิติต่างๆ และการเปรียบเทียบในแต่ละช่วงเวลา มีค่าคะแนนเฉลี่ย 3.32

ตารางที่ 150 ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานและระดับความมีคุณค่าข่าวของตัวแปรที่เกี่ยวกับองค์ประกอบของคุณลักษณะการนำเสนอข้อมูลและเรื่องราวในวิกฤตการณ์ไข้หวัดนก

อันดับ ที่	ตัว แปรที่	ตัวแปร	X	S.D.	ระดับความ มีคุณค่า เป็นข่าว
ระดับการมีหลักฐานอ้างอิง					
1	3	การพบพื้นที่เกิดการระบาดหรือพื้นที่เสี่ยง	4.06	1.09	มาก
2	2	การพบสัตว์ปีกที่สงสัยว่าติดเชื้อหรือเสียชีวิตจากเชื้อไข้หวัดนก	4.01	1.12	มาก
3	1	การพบผู้ติดเชื้อหรือเสียชีวิตจากเชื้อไข้หวัดนก	4.00	1.19	มาก
4	10	โรคระบาดต่างๆ ในสัตว์ที่มีความเป็นไปได้ว่าจะติดเชื้อในคน	3.84	1.17	มาก
5	8	สิ่งที่บ่งชี้ว่ามีการกลายพันธุ์ของเชื้อไข้หวัดนก	3.81	1.20	
6	4	ผลสำเร็จในการดำเนินนโยบายของภาครัฐ	3.80	1.09	มาก
7	5	ความไม่โปร่งใสในการบังคับใช้มาตรการของภาครัฐ เช่น การกำจัดสัตว์ปีกที่ติดเชื้อ การชดเชยความเสียหาย ฯลฯ	3.77	1.24	มาก
8	9	ความรู้เกี่ยวกับโรคอุบัติใหม่อื่นๆ ที่อาจจะเกิดขึ้นในอนาคต	3.76	1.17	มาก
9	6	ผลของการใช้วัคซีนไข้หวัดนกในสัตว์ปีก	3.76	1.18	มาก
10	9	ข้อมูลที่เป็นการวินิจฉัยสิ้นสุดในเรื่องต่างๆ จากห้องปฏิบัติการด้านการแพทย์	3.72	1.18	มาก

จากตารางที่ 150 ตัวแปรระดับการมีหลักฐานอ้างอิงทั้ง 10 ตัวแปรมีค่าเฉลี่ยอยู่ระหว่าง 4.06 – 3.32 และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานอยู่ระหว่าง 1.24 - 1.09 ตัวแปรที่มีค่าเฉลี่ยสูงที่สุดคือ ตัวแปรที่ 3 การพบพื้นที่เกิดการระบาดหรือพื้นที่เสี่ยง มีค่าคะแนนเฉลี่ย 4.06 รองลงมาคือ ตัวแปรที่ 2 การพบสัตว์ปีกที่สงสัยว่าติดเชื้อหรือเสียชีวิตจากเชื้อไข้หวัดนก มีค่าคะแนนเฉลี่ย 4.01 อันดับต่อมาคือ ตัวแปรที่ 1 การพบผู้ติดเชื้อหรือเสียชีวิตจากเชื้อไข้หวัดนก มีค่าคะแนนเฉลี่ย 4.00 ส่วนตัวแปรที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุดคือ ตัวแปรที่ 9 ข้อมูลที่เป็นการวินิจฉัยสิ้นสุดในเรื่องต่างๆ จากห้องปฏิบัติการด้านการแพทย์ มีค่าคะแนนเฉลี่ย 3.72

ตารางที่ 151 ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานและระดับความมีคุณค่าซ้ำของตัวแปรที่เกี่ยวกับองค์ประกอบของคุณลักษณะการนำเสนอข้อมูลและเรื่องราวในวิกฤตการณ์ไข้หวัดนก

อันดับ ที่	ตัวแปร ที่	ตัวแปร	X	S.D.	ระดับความ มีคุณค่า เป็นซ้ำ
ประเด็นข้อมูลที่สมควรมาจากนักวิชาการ					
1	12	ผลการศึกษเกี่ยวกับการใช้ยาต้านไวรัสและวัคซีนไข้หวัดนก	3.69	1.08	มาก
2	4	ปัจจัยที่เกี่ยวข้องกับการระบาดของโรคไข้หวัดนกมาสู่คน เช่น การสัมผัสสัตว์ปีก แหล่งที่อยู่อาศัย ภูมิทัศน์ของบุคคล ฯลฯ	3.69	1.11	มาก
3	3	ผลการวิจัยเกี่ยวกับโรคไข้หวัดนกในทุกด้าน	3.69	1.17	มาก
4	9	การวิเคราะห์โอกาสในการติดเชื้อไข้หวัดนกของสถานที่เลี้ยงสัตว์ปีกแต่ละประเภท เช่น การเลี้ยงในครัวเรือน การเลี้ยงแบบปล่อย การเลี้ยงในฟาร์มขนาดเล็ก-กลาง-ใหญ่ ฯลฯ	3.65	1.05	มาก
5	5	มาตรฐานทางการแพทย์และสัตวแพทย์ของประเทศไทยในการรักษาโรคไข้หวัดนก	3.65	1.07	มาก
6	15	ความรู้เกี่ยวกับโรคอุบัติใหม่อื่นๆ ที่อาจจะเกิดขึ้นในอนาคต	3.64	1.12	มาก
7	1	ความรู้เกี่ยวกับลักษณะเฉพาะทางพันธุกรรมของเชื้อไวรัสไข้หวัดนกที่ระบาดในประเทศไทย	3.62	1.07	มาก
8	2	กระบวนการทางวิทยาศาสตร์ในการตรวจสอบเชื้อไวรัสไข้หวัดนกในสัตว์ปีก สัตว์ประเภทอื่นๆ และคน เช่น ขั้นตอน ระยะเวลา ความแม่นยำ ฯลฯ)	3.60	1.13	มาก
9	6	การประเมินมาตรฐานของระบบสาธารณสุขของประเทศไทยและการกำกับดูแล	3.59	1.08	มาก
10	14	การวิเคราะห์แนวโน้มของการกลายพันธุ์และผลกระทบที่อาจเกิดขึ้น	3.59	1.15	มาก
11	10	การประเมินความพร้อมทางการแพทย์และการสาธารณสุขหากเกิดการระบาดรอบต่อไป	3.58	1.03	มาก
12	13	การวิเคราะห์เปรียบเทียบความรู้เชิงวิชาการกับภูมิปัญญาชาวบ้านในการป้องกันการแพร่ระบาด	3.55	1.07	มาก
13	8	ผลสำเร็จในการดำเนินนโยบายของภาครัฐและความสามารถในการควบคุมสถานการณ์แพร่ระบาดของภาครัฐ	3.53	1.03	มาก
14	11	การวิเคราะห์สถานการณ์ปัจจุบันของการแพร่ระบาดเชื้อไข้หวัดนกในต่างประเทศและผลกระทบต่อประเทศไทย	3.49	1.09	ปานกลาง
15	7	ทางเลือกต่างๆ ในการจัดการกับสัตว์ปีกที่สงสัยว่าติดเชื้อไข้หวัดนกและความเหมาะสมในวิธีการที่เจ้าหน้าที่ของรัฐใช้ในการควบคุมการแพร่ระบาด	3.47	1.13	ปานกลาง

จากตารางที่ 151 ตัวแปร**ประเด็นข้อมูลที่สมควรมาจากนักวิชาการ**ทั้ง 15 ตัวแปรมีค่าเฉลี่ยอยู่ระหว่าง 3.69 – 3.47 และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานอยู่ระหว่าง 1.17 - 1.00 ตัวแปรที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุดที่สุดคือ ตัวแปรที่ 12 ผลการศึกษาเกี่ยวกับการใช้ยาต้านไวรัสและวัคซีนไข้หวัดนก ตัวแปรที่ 4 ปัจจัยที่เกี่ยวข้องกับการระบาดของโรคไข้หวัดนกมาสู่คน เช่น การสัมผัสสัตว์ปีก แหล่งที่อยู่อาศัย ภูมิทัศน์ของบุคคล ฯลฯ และตัวแปรที่ 3 ผลการวิจัยเกี่ยวกับโรคไข้หวัดนกในทุกด้าน มีค่าคะแนนเฉลี่ยเท่ากันคือ 3.69 ส่วนตัวแปรที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุดคือ ตัวแปรที่ 7 ทางเลือก

ต่างๆ ในการจัดการกับสัตว์ปีกที่สงสัยว่าติดเชื้อไข้หวัดนกและความเหมาะสมในวิธีการที่เจ้าหน้าที่ของรัฐใช้ในการควบคุมการแพร่ระบาด มีค่าคะแนนเฉลี่ย 3.47

ตารางที่ 152 ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานและระดับความมีคุณค่าข่าวของตัวแปรที่เกี่ยวกับองค์ประกอบของคุณลักษณะการนำเสนอข้อมูลและเรื่องราวในวิกฤตการณ์ไข้หวัดนก

อันดับ ที่	ตัวแปร ที่	ตัวแปร	X	S.D.	ระดับความ มีคุณค่า เป็นข่าว
ประเด็นข้อมูลที่สมควรมาจากภาครัฐ					
1	4	ความพร้อมทางการแพทย์และระบบสาธารณสุขของประเทศไทยหากเกิดการระบาดรอบต่อไป	3.70	1.13	มาก
2	3	มาตรฐานทางการแพทย์และสัตวแพทย์ของประเทศไทยในการรักษาโรคไข้หวัดนกและการกำกับดูแล	3.69	1.16	มาก
3	5	ทางเลือกต่างๆ ในการจัดการกับสัตว์ปีกที่สงสัยว่าติดเชื้อไข้หวัดนกและความเหมาะสมในวิธีการที่เจ้าหน้าที่ของรัฐใช้ในการควบคุมการแพร่ระบาด	3.67	1.10	มาก
4	8	ความเหมาะสมของการชดเชยความเสียหายจากการกำจัดสัตว์ปีกแก่ผู้ประกอบการ	3.66	1.16	มาก
5	6	ผลสำเร็จในการดำเนินนโยบายของภาครัฐและความสามารถในการควบคุมสถานการณ์แพร่ระบาดของภาครัฐ	3.65	1.21	มาก
6	9	การประเมินระดับความปลอดภัยโดยรวมจากการติดเชื้อไข้หวัดนกของฟาร์มสัตว์ปีกในประเทศ	3.64	1.14	มาก
7	10	การวิเคราะห์ความเหมาะสมในการใช้ยาต้านไวรัสและวัคซีนไข้หวัดนก	3.64	1.15	มาก
8	11	การวิเคราะห์แนวโน้มของการกลายพันธุ์และผลกระทบที่อาจเกิดขึ้น	3.60	1.19	มาก
9	7	การวิเคราะห์ผลกระทบ (มูลค่าความเสียหาย) จากการแพร่ระบาดที่มีต่อผู้ประกอบการ และแนวโน้มในอนาคตของการดำเนินธุรกิจเกี่ยวกับการเลี้ยงและการส่งออกผลิตภัณฑ์เกี่ยวกับสัตว์ปีก	3.58	1.22	มาก
10	2	กระบวนการทางวิทยาศาสตร์ในการตรวจสอบเชื้อไวรัสไข้หวัดนกในสัตว์ปีก สัตว์ประเภทอื่นๆ และคน	3.55	1.17	มาก
11	1	ความรู้เกี่ยวกับลักษณะเฉพาะทางพันธุกรรมของเชื้อไวรัสไข้หวัดนกที่ระบาดในประเทศไทย	3.50	1.22	มาก

จากตารางที่ 152 ตัวแปร**ประเด็นข้อมูลที่สมควรมาจากภาครัฐ**ทั้ง 11 ตัวแปร มีค่าเฉลี่ยอยู่ระหว่าง 3.70 – 3.50 และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานอยู่ระหว่าง 1.22 - 1.10 ตัวแปรที่มีค่าเฉลี่ยสูงที่สุดคือ ตัวแปรที่ 4 ความพร้อมทางการแพทย์และระบบสาธารณสุขของประเทศไทยหากเกิดการระบาดรอบต่อไป มีค่าคะแนนเฉลี่ย 3.70 รองลงมาคือ ตัวแปรที่ 3 มาตรฐานทางการแพทย์และสัตวแพทย์ของประเทศไทยในการรักษาโรคไข้หวัดนกและการกำกับดูแล มีค่าคะแนนเฉลี่ย 3.69

ตารางที่ 153 ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานและระดับความมีคุณค่าของตัวแปรที่เกี่ยวกับองค์ประกอบของคุณลักษณะการนำเสนอข้อมูลและเรื่องราวในวิกฤตการณ์ใช้หัตถ์

อันดับ ที่	ตัว แปรที่	ตัวแปร	X	S.D.	ระดับความ มีคุณค่า เป็นข่าว
ประเด็นข้อมูลที่สมควรมาจากประชาชนในพื้นที่แพร่ระบาด					
1	4	ระดับความเชื่อมั่นของเกษตรกรและประชาชนต่อการแก้ปัญหาของภาครัฐ	3.77	1.08	มาก
2	5	ความเหมาะสมของการชดเชยความเสียหายจากการกำจัดสัตว์ปีกแก่ผู้ประกอบการ	3.75	1.10	มาก
3	2	การประเมินการทำงานของเจ้าหน้าที่รัฐระดับปฏิบัติการตามมาตรฐานทางสาธารณสุข เช่น การแต่งกายในการปฏิบัติการ ความพร้อมของเครื่องมือ ความลึกในการขุดหลุมฝังกลบสัตว์ปีกเป็นไปตามมาตรฐานหรือไม่ ฯลฯ	3.61	1.12	มาก
4	3	ผลสำเร็จในการดำเนินนโยบายของภาครัฐและความสามารถในการควบคุมสถานการณ์แพร่ระบาดของภาครัฐ	3.60	1.10	มาก
5	7	การเชื่อมโยงความรู้เชิงวิชาการกับภูมิปัญญาชาวบ้านในการเลี้ยงสัตว์ปีกที่ปลอดภัยจากการติดเชื้อ	3.58	1.13	มาก
6	1	ทางเลือกต่างๆ ในการจัดการกับสัตว์ปีกที่สงสัยว่าติดเชื้อใช้หัตถ์และความเหมาะสมในวิธีการที่เจ้าหน้าที่ของรัฐใช้ในการควบคุมการแพร่ระบาด	3.45	1.13	ปานกลาง
7	6	การวิเคราะห์ความเหมาะสมในการใช้ยาต้านไวรัสและวัคซีนใช้หัตถ์	3.26	1.18	ปานกลาง

จากตารางที่ 153 ตัวแปรประเด็นข้อมูลที่สมควรมาจากประชาชนในพื้นที่แพร่ระบาดทั้ง 7 ตัวแปร มีค่าเฉลี่ยอยู่ระหว่าง 3.77 – 3.26 และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานอยู่ระหว่าง 1.18 - 1.10 ตัวแปรที่มีค่าเฉลี่ยสูงที่สุดคือ ตัวแปรที่ 4 ระดับความเชื่อมั่นของเกษตรกรและประชาชนต่อการแก้ปัญหาของภาครัฐ มีค่าคะแนนเฉลี่ย 3.77 รองลงมาคือ ตัวแปรที่ 5 ความเหมาะสมของการชดเชยความเสียหายจากการกำจัดสัตว์ปีกแก่ผู้ประกอบการ มีค่าคะแนนเฉลี่ย 3.75 ส่วนตัวแปรที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุดคือ ตัวแปรที่ 6 การวิเคราะห์ความเหมาะสมในการใช้ยาต้านไวรัสและวัคซีนใช้หัตถ์ มีค่าคะแนนเฉลี่ย 3.26

ตารางที่ 154 ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานและระดับความมีคุณค่าซ้ำของตัวแปรที่เกี่ยวข้องกับองค์ประกอบของคุณลักษณะการนำเสนอข้อมูลและเรื่องราวในวิกฤตการณ์ไข้หวัดนก

อันดับ ที่	ตัว แปรที่	ตัวแปร	X	S.D.	ระดับความ มีคุณค่า เป็นซ้ำ
ประเด็นข้อมูลที่สมควรมาจากภาคธุรกิจ					
1	5	การวิเคราะห์ผลกระทบ (มูลค่าความเสียหาย) จากการแพร่ระบาดที่มีต่อผู้ประกอบการและแนวโน้มในอนาคตของการดำเนินธุรกิจเกี่ยวกับการเลี้ยงและการส่งออกผลิตภัณฑ์เกี่ยวกับสัตว์ปีก	3.64	1.14	มาก
2	6	ความเหมาะสมของการชดเชยความเสียหายจากการกำจัดสัตว์ปีกแก่ผู้ประกอบการ	3.63	1.11	มาก
3	4	ระดับความเชื่อมั่นของผู้ประกอบการต่อการแก้ปัญหาของภาครัฐ	3.60	1.16	มาก
4	3	ผลสำเร็จในการดำเนินนโยบายของภาครัฐและความสามารถในการควบคุมสถานการณ์แพร่ระบาดของภาครัฐ	3.45	1.14	ปานกลาง
5	7	การวิเคราะห์ความเหมาะสมในการใช้ยาต้านไวรัสและวัคซีนไข้หวัดนก	3.33	1.16	ปานกลาง
6	2	การประเมินการทำงานของเจ้าหน้าที่รัฐระดับปฏิบัติการตามมาตรฐานทางสาธารณสุข เช่น การแต่งกายในการปฏิบัติการ พร้อมของเครื่องมือ ความลึกในการชุดหลุมฝังกลบสัตว์ปีกเป็นไปตามมาตรฐานหรือไม่ ฯลฯ	3.32	1.09	ปานกลาง
7	1	ทางเลือกต่างๆ ในการจัดการกับสัตว์ปีกที่สงสัยว่าติดเชื้อไข้หวัดนกและความเหมาะสมในวิธีการที่เจ้าหน้าที่ของรัฐใช้ในการควบคุมการแพร่ระบาด	3.26	1.11	ปานกลาง

จากตารางที่ 154 ตัวแปรประเด็นข้อมูลที่สมควรมาจากภาคธุรกิจทั้ง 7 ตัวแปร มีค่าเฉลี่ยอยู่ระหว่าง 3.64 – 3.26 และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานอยู่ระหว่าง 1.16 - 1.09 ตัวแปรที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุดคือ ตัวแปรที่ 5 การวิเคราะห์ผลกระทบ (มูลค่าความเสียหาย) จากการแพร่ระบาดที่มีต่อผู้ประกอบการและแนวโน้มในอนาคตของการดำเนินธุรกิจเกี่ยวกับการเลี้ยงและการส่งออกผลิตภัณฑ์เกี่ยวกับสัตว์ปีก มีค่าคะแนนเฉลี่ย 3.64 รองลงมาคือ ตัวแปรที่ 6 ความเหมาะสมของการชดเชยความเสียหายจากการกำจัดสัตว์ปีกแก่ผู้ประกอบการ มีค่าคะแนนเฉลี่ย 3.63 ส่วนตัวแปรที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุดคือ ตัวแปรที่ 1 ทางเลือกต่างๆ ในการจัดการกับสัตว์ปีกที่สงสัยว่าติดเชื้อไข้หวัดนกและความเหมาะสมในวิธีการที่เจ้าหน้าที่ของรัฐใช้ในการควบคุมการแพร่ระบาด มีค่าคะแนนเฉลี่ย 3.26

ตารางที่ 155 ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานและระดับความมีคุณค่าซ้ำของตัวแปรที่เกี่ยวกับองค์ประกอบของคุณลักษณะการนำเสนอข้อมูลและเรื่องราวในวิกฤตการณ์ใช้หัตถ์

อันดับ ที่	ตัวแปร ที่	ตัวแปร	X	S.D.	ระดับความ มีคุณค่า เป็นซ้ำ
แหล่งข้อมูลที่ให้ "ข้อเท็จจริง" เกี่ยวกับสถานการณ์ใช้หัตถ์					
1	2	ผู้เชี่ยวชาญในแต่ละสาขาที่ประจำอยู่ในกระทรวงหรือหน่วยงานของรัฐที่เกี่ยวข้อง เช่น แพทย์ สัตว์แพทย์ สาธารณสุข ฯลฯ	3.93	1.06	มาก
2	1	ผู้เชี่ยวชาญในแต่ละสาขาในสถาบันการศึกษา เช่น แพทย์ สัตว์แพทย์ สาธารณสุข ฯลฯ	3.93	1.10	มาก
3	7	องค์กรด้านวิทยาศาสตร์หรือสาธารณสุขระดับนานาชาติ เช่น องค์กรอนามัยโลก	3.81	1.16	มาก
4	10	ประชาชนที่อาศัยอยู่ในพื้นที่แพร่ระบาด	3.67	1.14	มาก
5	3	เจ้าหน้าที่รัฐระดับผู้ปฏิบัติการ เช่น เจ้าหน้าที่สาธารณสุขตำบล/อำเภอ/หมู่บ้าน	3.65	1.06	มาก
6	9	ผู้ที่ติดเชื้อหรือญาติของผู้ป่วยและผู้เสียชีวิต	3.62	1.15	มาก
7	4	ผู้บริหารของกระทรวงที่เกี่ยวข้อง เช่น รัฐมนตรี อธิบดี โฆษกกระทรวงหรือกรม ฯลฯ	3.51	1.13	มาก
8	6	องค์กรไม่แสวงหาผลกำไรหรือมูลนิธิต่างๆ ที่เกี่ยวข้องด้านสาธารณสุข	3.41	1.12	ปานกลาง
9	14	การสังเกตการณ์ของสื่อมวลชนในประเทศ	3.38	1.09	ปานกลาง
10	12	ผู้ประกอบการธุรกิจสัตว์ปีกและผลิตภัณฑ์จากสัตว์ปีกรายย่อย เช่น พ่อค้าแม่ค้า เจ้าของร้านอาหาร เจ้าของฟาร์มสัตว์ปีกขนาดเล็ก แรงงานในฟาร์ม	3.35	1.13	ปานกลาง
11	15	การสังเกตการณ์ของสื่อมวลชนจากสำนักข่าวต่างประเทศ	3.32	1.14	ปานกลาง
12	13	ผู้ประกอบการรายใหญ่ อาทิ ธุรกิจการเลี้ยงสัตว์ปีก ธุรกิจการส่งออกผลิตภัณฑ์จากสัตว์ปีก ธุรกิจอาหารที่เน้นสัตว์ปีกเป็นหลัก ธุรกิจการท่องเที่ยว ฯลฯ	3.29	1.15	ปานกลาง
13	8	บริษัทผู้ผลิตยารักษาโรคและวัคซีน	3.29	1.20	ปานกลาง
14	11	แหล่งข่าวภาครัฐหรือนักวิชาการที่ไม่เปิดเผยชื่อเนื่องจากเกรงผลกระทบ	3.26	1.15	ปานกลาง
15	5	นักการเมือง	2.73	1.29	ปานกลาง

จากตารางที่ 155 ตัวแปรแหล่งข้อมูลที่ให้ "ข้อเท็จจริง" เกี่ยวกับสถานการณ์ใช้หัตถ์ทั้ง 15 ตัวแปร มีค่าเฉลี่ยอยู่ระหว่าง 3.93 – 2.73 และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานอยู่ระหว่าง 1.29 - 1.06 ตัวแปรที่มีค่าเฉลี่ยสูงที่สุดคือ ตัวแปรที่ 2 ผู้เชี่ยวชาญในแต่ละสาขาที่ประจำอยู่ในกระทรวงหรือหน่วยงานของรัฐที่เกี่ยวข้อง เช่น แพทย์ สัตว์แพทย์ สาธารณสุข ฯลฯ และตัวแปรที่ 1 ผู้เชี่ยวชาญในแต่ละสาขาในสถาบันการศึกษา เช่น แพทย์ สัตว์แพทย์ สาธารณสุข ฯลฯ มีค่าคะแนนเฉลี่ยเท่ากันคือ 3.93

ตารางที่ 156 ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานและระดับความมีคุณค่าซ้ำของตัวแปรที่เกี่ยวกับองค์ประกอบของคุณลักษณะการนำเสนอข้อมูลและเรื่องราวในวิกฤตการณ์ไข้หวัดนก

อันดับ ที่	ตัวแปร ที่	ตัวแปร	X	S.D.	ระดับความ มีคุณค่า เป็นซ้ำ
แหล่งข้อมูลที่ให้ “ความคิดเห็น” เกี่ยวกับสถานการณ์ไข้หวัดนก					
1	1	ผู้เชี่ยวชาญในแต่ละสาขาในสถาบันทางการศึกษา เช่น แพทย์ สัตว์ แพทย์ สาธารณสุข ฯลฯ	3.72	1.09	มาก
2	2	ผู้เชี่ยวชาญในแต่ละสาขาที่ประจำอยู่ในกระทรวงหรือหน่วยงานของรัฐที่ เกี่ยวข้อง เช่น แพทย์ สัตว์แพทย์ สาธารณสุข ฯลฯ	3.68	1.11	มาก
3	7	องค์กรด้านวิทยาศาสตร์หรือสาธารณสุขระดับนานาชาติ เช่น องค์กร อนามัยโลก	3.64	1.24	มาก
4	3	เจ้าหน้าที่รัฐระดับผู้ปฏิบัติการ เช่น เจ้าหน้าที่สาธารณสุขตำบล/อำเภอ/ หมู่บ้าน	3.47	1.17	ปานกลาง
5	9	ผู้ติดเชื้อหรือญาติของผู้ป่วยและผู้เสียชีวิต	3.35	1.18	ปานกลาง
6	10	ประชาชนที่อาศัยอยู่ในพื้นที่แพร่ระบาด	3.34	1.19	ปานกลาง
7	4	ผู้บริหารของกระทรวงที่เกี่ยวข้อง เช่น รัฐมนตรี อธิบดี โฆษกกระทรวง หรือกรม ฯลฯ	3.33	1.18	ปานกลาง
8	14	การสังเกตการณ์ของสื่อมวลชนในประเทศ	3.26	1.16	ปานกลาง
9	15	การสังเกตการณ์ของสื่อมวลชนจากสำนักข่าวต่างประเทศ	3.25	1.16	ปานกลาง
10	6	องค์กรไม่แสวงหาผลกำไรหรือมูลนิธิต่างๆ ที่เกี่ยวข้องด้านสาธารณสุข	3.24	1.12	ปานกลาง
11	12	ผู้ประกอบการธุรกิจสัตว์ปีกและผลิตภัณฑ์จากสัตว์ปีกรายย่อย เช่น พ่อค้าแม่ค้า เจ้าของร้านอาหาร เจ้าของฟาร์มสัตว์ปีกขนาดเล็ก แรงงาน ในฟาร์ม ฯลฯ	3.19	1.14	ปานกลาง
12	13	ผู้ประกอบการรายใหญ่ อาทิ ธุรกิจการเลี้ยงสัตว์ปีก ธุรกิจการส่งออก ผลิตภัณฑ์จากสัตว์ปีก ธุรกิจอาหารที่เน้นสัตว์ปีกเป็นหลัก ธุรกิจการ ท่องเที่ยว ฯลฯ	3.13	1.18	ปานกลาง
13	11	แหล่งข่าวภาครัฐหรือนักวิชาการที่ไม่เปิดเผยชื่อเนื่องจากเกรงผลกระทบ	3.09	1.19	ปานกลาง
14	8	บริษัทผู้ผลิตยารักษาโรคและวัคซีน	3.08	1.29	ปานกลาง
15	5	นักการเมือง	2.59	1.26	ปานกลาง

จากตารางที่ 156 ตัวแปรแหล่งข้อมูลที่ให้ “ความคิดเห็น” เกี่ยวกับสถานการณ์ไข้หวัดนกทั้ง 15 ตัวแปร มีค่าเฉลี่ยอยู่ระหว่าง 3.72 – 2.59 และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานอยู่ระหว่าง 1.29 - 1.09 ตัวแปรที่มีค่าเฉลี่ยสูงที่สุดคือ ตัวแปรที่ 1 ผู้เชี่ยวชาญในแต่ละสาขาในสถาบันทางการศึกษา เช่น แพทย์ สัตว์แพทย์ สาธารณสุข ฯลฯ มีค่าคะแนนเฉลี่ย 3.72 รองลงมาคือ 2 ผู้เชี่ยวชาญในแต่ละสาขาที่ประจำอยู่ในกระทรวงหรือหน่วยงานของรัฐที่เกี่ยวข้อง เช่น แพทย์ สัตว์แพทย์ สาธารณสุข ฯลฯ มีค่าคะแนนเฉลี่ย 3.68 ส่วนตัวแปรที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุดคือ ตัวแปรที่ 5 นักการเมือง มีค่าคะแนนเฉลี่ย 2.59

ตารางที่ 157 ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานและระดับความมีคุณค่าข่าวของตัวแปรที่เกี่ยวกับองค์ประกอบของคุณลักษณะการนำเสนอข้อมูลและเรื่องราวในวิกฤตการณ์ไข้หวัดนก

อันดับ ที่	ตัว แปรที่	ตัวแปร	X	S.D.	ระดับความ มีคุณค่า เป็นข่าว
แหล่งข้อมูลที่ "วิเคราะห์สถานการณ์" ไข้หวัดนก					
1	2	ผู้เชี่ยวชาญในแต่ละสาขาที่ประจำอยู่ในกระทรวงหรือหน่วยงานของรัฐที่เกี่ยวข้อง เช่น แพทย์ สัตว์แพทย์ สาธารณสุข ฯลฯ	3.85	1.11	มาก
2	1	ผู้เชี่ยวชาญในแต่ละสาขาในสถาบันการศึกษา เช่น แพทย์ สัตว์แพทย์ สาธารณสุข ฯลฯ	3.82	1.09	มาก
3	7	องค์กรด้านวิทยาศาสตร์หรือสาธารณสุขระดับนานาชาติ เช่น องค์กรอนามัยโลก	3.72	1.18	มาก
4	3	เจ้าหน้าที่รัฐระดับปฏิบัติการ เช่น เจ้าหน้าที่สาธารณสุขตำบล/อำเภอ/หมู่บ้าน	3.44	1.09	ปานกลาง
5	14	การสังเกตการณ์ของสื่อมวลชนในประเทศ	3.31	1.13	ปานกลาง
6	4	ผู้บริหารของกระทรวงที่เกี่ยวข้อง เช่น รัฐมนตรี อธิบดี โฆษก กระทรวงหรือกรม ฯลฯ	3.30	1.15	ปานกลาง
7	6	องค์กรไม่แสวงหาผลกำไรหรือมูลนิธิต่างๆ ที่เกี่ยวข้องด้านสาธารณสุข	3.24	1.12	ปานกลาง
8	15	การสังเกตการณ์ของสื่อมวลชนจากสำนักข่าวต่างประเทศ	3.24	1.15	ปานกลาง
9	10	ประชาชนที่อาศัยอยู่ในพื้นที่แพร่ระบาด	3.24	1.23	ปานกลาง
10	13	ผู้ประกอบการรายใหญ่ อาทิ ธุรกิจเลี้ยงสัตว์ปีก ธุรกิจการส่งออกผลิตภัณฑ์จากสัตว์ปีก ธุรกิจอาหารที่เน้นสัตว์ปีกเป็นหลัก ธุรกิจการท่องเที่ยว ฯลฯ	3.16	1.14	ปานกลาง
11	9	ผู้ที่ติดเชื้อหรือญาติของผู้ป่วยและผู้เสียชีวิต	3.12	1.23	ปานกลาง
12	11	แหล่งข่าวภาครัฐหรือนักวิชาการที่ไม่เปิดเผยชื่อเนื่องจากเกรงผลกระทบ	3.10	1.17	ปานกลาง
13	8	บริษัทผู้ผลิตยารักษาโรคและวัคซีน	3.04	1.22	ปานกลาง
14	12	ผู้ประกอบการธุรกิจสัตว์ปีกและผลิตภัณฑ์จากสัตว์ปีกรายย่อย เช่น พ่อค้าแม่ค้า เจ้าของร้านอาหาร เจ้าของฟาร์มสัตว์ปีกขนาดเล็ก แรงงานในฟาร์ม	3.03	1.18	ปานกลาง
15	5	นักการเมือง	2.53	1.27	ปานกลาง

จากตารางที่ 157 ตัวแปรแหล่งข้อมูลที่ให้ "วิเคราะห์สถานการณ์" ไข้หวัดนก ทั้ง 15 ตัวแปร มีค่าเฉลี่ยอยู่ระหว่าง 3.85 – 2.53 และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานอยู่ระหว่าง 1.27 - 1.09 ตัวแปรที่มีค่าเฉลี่ยสูงที่สุดคือ ตัวแปรที่ 2 ผู้เชี่ยวชาญในแต่ละสาขาที่ประจำอยู่ในกระทรวงหรือหน่วยงานของรัฐที่เกี่ยวข้อง เช่น แพทย์ สัตว์แพทย์ สาธารณสุข ฯลฯ มีค่าคะแนนเฉลี่ย 3.85

ภาคผนวก ค

สถาบันวิทยบริการ
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

น้ำหนักตัวประกอบในวิกฤตการณ์ความไม่สงบในสามจังหวัดชายแดนใต้

ตารางที่ 158 ตัวแปรย่อยและน้ำหนักองค์ประกอบในองค์ประกอบที่ 1 “การแก้ไขปัญหาของภาครัฐ”

ลำดับที่	ตัวแปรที่	รายการตัวแปรย่อย	น้ำหนักองค์ประกอบ
1	37	การแก้ปัญหาในด้านความปลอดภัยในการดำรงชีวิตของประชาชนในพื้นที่	0.731
2	38	การแก้ปัญหาด้านปากท้องของประชาชนในพื้นที่	0.730
3	40	การร่วมมือระหว่างภาครัฐกับองค์กรต่างๆ ในการแก้ปัญหา	0.720
4	39	การแก้ไขปัญหาเรื่องความเสมอภาคและการให้ความยุติธรรมแก่ประชาชนในพื้นที่	0.692
5	33	ผลการดำเนินนโยบายของภาครัฐในแต่ละช่วงเวลา	0.570
6	36	ความช่วยเหลือจากภาครัฐต่อบุคคลและครอบครัวที่ได้รับผลกระทบ เช่น การจ่ายค่าชดเชยให้แก่ครอบครัวผู้ได้รับผลกระทบ การช่วยเหลือด้านการศึกษาของบุตร ฯ	0.537
7	34	ผลกระทบจากการบังคับใช้กฎหมายในพื้นที่ 3 จังหวัดชายแดนใต้	0.455
8	31	นโยบายของภาครัฐในการจัดการปัญหา 3 จังหวัดชายแดนใต้	0.445
ค่าความแปรปรวนรวมขององค์ประกอบ = 3.212			

ตารางที่ 159 ตัวแปรย่อยและน้ำหนักองค์ประกอบองค์ประกอบที่ 2 “สันติสุข”

ลำดับที่	ตัวแปรที่	รายการตัวแปรย่อย	น้ำหนักองค์ประกอบ
1	92	ตัวอย่างของการจัดการความขัดแย้งด้วยสันติวิธีในสังคมไทยที่ผ่านมา	0.821
2	93	วิธีการปฏิบัติที่เป็นไปตามแนวทางคิดสันติวิธี	0.788
3	91	แนวคิดในการจัดการปัญหาความขัดแย้งด้วยสันติวิธีจากฝ่ายต่างๆ	0.777
4	94	การเผยแพร่แนวคิดสันติวิธีในสังคมไทย	0.742
5	98	การมีส่วนร่วมของประชาชนในสังคมไทยในการแก้ปัญหา	0.694
6	97	การร่วมมือระหว่างภาครัฐกับประชาชนในพื้นที่ในการแก้ปัญหา	0.693
7	95	ปัญหาและอุปสรรคของการนำสันติวิธีมาใช้ในพื้นที่ 3 จังหวัดชายแดนใต้	0.682
8	90	แนวคิดในการจัดการปัญหาที่ภาครัฐใช้ในปัจจุบัน	0.668
9	99	ข้อเสนอเกี่ยวกับวิธีการต่างๆ ที่จะทำให้เกิดความปลอดภัยในชุมชน	0.664
10	96	แนวคิดอื่นๆ ของการจัดการความขัดแย้งในพื้นที่ 3 จังหวัดชายแดนใต้	0.646
ค่าความแปรปรวนรวมขององค์ประกอบ = 28.471			

ตารางที่ 160 ตัวแปรย่อยและน้ำหนักองค์ประกอบองค์ประกอบที่ 3 “การตรวจสอบ”

ลำดับที่	ตัวแปรที่	รายการตัวแปรย่อย	น้ำหนักองค์ประกอบ
1	82	การตรวจสอบหลักฐานที่เจ้าหน้าที่รัฐใช้เป็นแนวทางในการจับกุมผู้ถูกกล่าวหา	0.648
2	81	การตรวจสอบพฤติกรรมที่ไม่เหมาะสมของเจ้าหน้าที่รัฐในต่อประชาชนบางกลุ่ม	0.648
3	85	การตรวจสอบระดับความรุนแรงของสถานการณ์ความไม่สงบที่เกิดขึ้นแต่ละครั้ง (เช่น เป็นการสร้างสถานการณ์ เป็นสถานการณ์รุนแรงระดับปานกลาง – สูง ฯลฯ)	0.646
4	80	การตรวจสอบการทำงานในพื้นที่ 3 จังหวัดชายแดนใต้ของเจ้าหน้าที่รัฐระดับปฏิบัติการ	0.639
5	84	กระบวนการและผลการตรวจสอบทางนิติวิทยาศาสตร์ที่นำมาใช้ในพื้นที่ 3 จังหวัดชายแดนใต้	0.632
6	83	การตรวจสอบด้านมนุษยธรรมและสิทธิมนุษยชนของประชาชนพื้นที่ 3 จังหวัดชายแดนใต้ เช่น การขึ้นบัญชีดำ การจับกุมและคุมขังผู้ต้องสงสัยอย่างไม่เป็นธรรม ฯลฯ	0.616
7	87	การดำเนินการของภาครัฐกับผู้ที่ถูกจับกุม	0.606
8	86	ความคืบหน้าหรือต่อเนื่องของเหตุการณ์ที่เกิดขึ้นก่อนหน้า	0.590
9	88	การชี้แจงหรือแก้ไขความเข้าใจผิดเกี่ยวกับเหตุการณ์ที่เกิดขึ้น	0.581
10	79	การตรวจสอบข้อมูลต่างๆ ที่เจ้าหน้าที่รัฐนำมาเผยแพร่	0.490
11	89	การแก้ไขข้อผิดพลาดของสื่อมวลชนหากข้อมูลที่เคยเสนอไปผิดพลาด	0.489
12	78	การตรวจสอบการบริหารจัดการปัญหาของภาครัฐ เช่น ด้านการดูแลความปลอดภัย การให้ความช่วยเหลือ การให้ความยุติธรรม ฯลฯ	0.461
ค่าความแปรปรวนรวมขององค์ประกอบ = 4.907			

สถาบันวิทยบริการ
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ลำดับที่	ตัวแปรที่	รายการตัวแปรย่อย	น้ำหนัก องค์ประกอบ
1	61	ภูมิหลังและสภาพความเป็นอยู่ในปัจจุบันของบุคคลและครอบครัวของ เจ้าหน้าที่รัฐคนไทยพุทธที่บาดเจ็บหรือเสียชีวิต	0.855
2	62	ภูมิหลังและสภาพความเป็นอยู่ในปัจจุบันของบุคคลและครอบครัวของ เจ้าหน้าที่รัฐคนไทยมุสลิมที่บาดเจ็บหรือเสียชีวิต	0.850
3	63	ภูมิหลังและสภาพความเป็นอยู่ในปัจจุบันของบุคคลและครอบครัวของ คนไทยพุทธที่บาดเจ็บหรือเสียชีวิต	0.823
4	64	ภูมิหลังและสภาพความเป็นอยู่ในปัจจุบันของบุคคลและครอบครัวของ คนไทยมุสลิมที่บาดเจ็บหรือเสียชีวิต	0.792
5	47	สุขภาพจิตของประชาชนในพื้นที่ 3 จังหวัดชายแดนใต้และผลกระทบต่อ การดำเนินชีวิต	0.682
6	48	การเยียวยาทางจิตใจแก่ผู้ได้รับผลกระทบ	0.625
7	67	เรื่องราวการดำเนินชีวิตของครอบครัวชาวไทยพุทธที่ต้องสูญเสียสมาชิก ครอบครัว	0.538
8	68	เรื่องราวการดำเนินชีวิตของครอบครัวชาวไทยมุสลิมที่ต้องสูญเสีย สมาชิกครอบครัว	0.487
9	60	การบาดเจ็บหรือเสียชีวิตของเจ้าหน้าที่รัฐและเป็นไทยมุสลิม	0.451
10	59	การบาดเจ็บหรือเสียชีวิตของเจ้าหน้าที่รัฐและเป็นไทยพุทธ	0.430
11	69	สภาพความเป็นอยู่หรือการดำรงชีวิตของคนในพื้นที่ 3 จังหวัดชายแดน ใต้	0.400
ค่าความแปรปรวนรวมขององค์ประกอบ = 3.948			

สถาบันวิทยบริการ
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ลำดับที่	ตัวแปรที่	รายการตัวแปรย่อย	น้ำหนัก องค์ประกอบ
1	53	ทัศนคติของเจ้าหน้าที่รัฐที่มีต่อคนไทยมุสลิมที่อยู่ในพื้นที่ 3 จังหวัดชายแดนใต้	0.838
2	52	ทัศนคติของคนไทยในภูมิภาคอื่นๆ ที่มีต่อสถานการณ์ใน 3 จังหวัดชายแดนใต้	0.833
3	54	ทัศนคติของเจ้าหน้าที่รัฐที่มีต่อผู้ก่อความไม่สงบและแนวร่วม	0.755
4	51	ทัศนคติของคนไทยในภูมิภาคอื่นๆ ที่มีต่อคนไทยมุสลิมทั่วไปและคนไทยมุสลิมใน 3 จังหวัดชายแดนใต้	0.753
5	56	ความรู้สึกของคนไทยมุสลิมในพื้นที่ 3 จังหวัดชายแดนใต้ที่มีต่อคนไทยในภูมิภาคอื่น	0.614
6	58	ปฏิกริยาระหว่างกันของคนไทยพุทธกับคนไทยมุสลิมที่อยู่ในพื้นที่ 3 จว.ชายแดนใต้	0.497
7	55	ความรู้สึกของประชาชน 3 จังหวัดชายแดนใต้ต่อสถานการณ์ความไม่สงบที่เกิดขึ้นในพื้นที่ในแต่ละช่วงเวลา (เช่น ความรู้สึกต่อสถานการณ์ที่เกิดขึ้นในช่วงปี พ.ศ.2547 หรือความรู้สึกต่อสถานการณ์ในปัจจุบัน)	0.451
8	57	ความเชื่อมั่นของประชาชนในพื้นที่ต่อการจัดการปัญหาของภาครัฐ	0.415
ค่าความแปรปรวนรวมขององค์ประกอบ = 2.318			

ตารางที่ 163 ตัวแปรย่อยและน้ำหนักองค์ประกอบขององค์ประกอบที่ 6 “ปรากฏการณ์ร้ายวัน”

ลำดับที่	ตัวแปรที่	รายการตัวแปรย่อย	น้ำหนัก องค์ประกอบ
1	1	เหตุการณ์ที่เกี่ยวกับการบาดเจ็บหรือเสียชีวิต	0.842
2	2	เหตุการณ์ที่เกี่ยวกับการทำลายทรัพย์สินทั้งของราชการและประชาชน	0.827
3	4	ความรุนแรงอย่างผิดปกติที่เกิดขึ้นในพื้นที่ เช่น การฆ่าตัดศีรษะ การฆ่าแล้วจุดไฟเผา ฯลฯ	0.781
4	3	การสร้างสถานการณ์ เช่น การนำกล่องกระดาศไปวางไว้ในสถานที่ต่างๆ การโยนระเบิดไปบนถนน ฯลฯ	0.747
5	5	การชุมนุมประท้วงของคนกลุ่มต่างๆ	0.551
ค่าความแปรปรวนรวมขององค์ประกอบ = 2.153			

ตารางที่ 164 ตัวแปรย่อยและน้ำหนักองค์ประกอบขององค์ประกอบที่ 7 “ภูมิหลังของวิกฤตการณ์”

ลำดับที่	ตัวแปรที่	รายการตัวแปรย่อย	น้ำหนักองค์ประกอบ
1	16	ความขัดแย้งด้านเชื้อชาติและศาสนาที่เคยเกิดขึ้นในอดีตในภูมิภาคต่างๆ ของประเทศไทย	0.734
2	15	ความสัมพันธ์ในอดีตและปัจจุบันระหว่างชาวไทยพุทธกับคนไทยมุสลิมในพื้นที่ชายแดนภาคใต้	0.724
3	13	แนวคิดต่างๆ ที่ถูกสันนิษฐานว่าเป็นสาเหตุหรือแรงจูงใจของผู้ก่อการและแนวร่วม เช่น แนวคิดเชื้อชาตินิยม อุดมการณ์ทางศาสนา แนวคิดการแบ่งแยกดินแดน ฯลฯ	0.719
4	12	สาเหตุจากปัญหาในเชิงวัฒนธรรม เช่น ความแตกต่างทางเชื้อชาติศาสนา ภาษา วิถีชีวิต ฯลฯ ระหว่างคนไทยใน 3 จังหวัดชายแดนใต้กับคนไทยภูมิภาคอื่นๆ	0.710
5	11	สาเหตุจากภูมิหลังทางประวัติศาสตร์ของพื้นที่ 3 จังหวัดชายแดนใต้ที่ผู้ก่อการใช้อ้างเป็นเหตุผลในการก่อความไม่สงบ ทั้งประวัติศาสตร์ที่บันทึกไว้อย่างเป็นทางการและเป็นเรื่องเล่า	0.629
6	14	สถิติและข้อมูลการก่อความไม่สงบที่เคยเกิดขึ้นในพื้นที่ 3 จังหวัดชายแดนภาคใต้ในหลายทศวรรษที่ผ่านมา เช่น ผู้ก่อการ สาเหตุ พื้นที่เกิดเหตุ ผู้ได้รับผลกระทบ	0.611
ค่าความแปรปรวนรวมขององค์ประกอบ = 2.200			

สถาบันวิทยบริการ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ลำดับที่	ตัวแปรที่	รายการตัวแปรย่อย	น้ำหนัก องค์ประกอบ
1	73	ความขัดแย้งในแนวความคิดการแก้ปัญหาระหว่างองค์กรต่างๆ เช่น ภาครัฐ องค์กรพัฒนาเอกชน (เอ็นจีโอ) องค์กรสิทธิมนุษยชน ฯลฯ	0.812
2	72	ความขัดแย้งของข้อมูลเกี่ยวกับเหตุการณ์ความไม่สงบระหว่างองค์กรต่างๆ เช่น ภาครัฐ องค์กรพัฒนาเอกชน (เอ็นจีโอ) องค์กรสิทธิมนุษยชน คณะกรรมการอิสระตรวจสอบกรณีต่างๆ ฯลฯ	0.802
3	71	ความขัดแย้งทางความคิดต่อเหตุการณ์ไม่สงบที่เกิดขึ้นในปัจจุบันระหว่างคนมุสลิมในพื้นที่ต่างๆ ของประเทศไทย เช่น ระหว่างคนมุสลิมที่อยู่ภูมิภาคอื่นกับมุสลิมใน 3 จังหวัดชายแดนใต้ ฯลฯ	0.789
4	77	ความขัดแย้งระหว่างภาครัฐกับประชาชนที่เป็นมุสลิมในพื้นที่จังหวัดชายแดนใต้	0.780
5	76	ความขัดแย้งระหว่างชาวไทยพุทธกับคนไทยมุสลิมในพื้นที่ชายแดนภาคใต้ในปัจจุบัน	0.750
6	74	ความขัดแย้งของข้อเท็จจริงเกี่ยวกับเหตุการณ์ก่อความไม่สงบระหว่างเจ้าหน้าที่รัฐกับประชาชนที่เห็นเหตุการณ์	0.723
7	70	ความขัดแย้งทางวัฒนธรรมและศาสนาในระดับนานาชาติ เช่น วัฒนธรรมอิสลามกับวัฒนธรรมตะวันตก ศาสนาอิสลามกับศาสนาคริสต์ ฯลฯ	0.720
8	75	ความขัดแย้งด้านเชื้อชาติและศาสนาที่เคยเกิดขึ้นในประเทศไทย	0.708
ค่าความแปรปรวนรวมขององค์ประกอบ = 8.589			

ตารางที่ 166 ตัวแปรย่อยและน้ำหนักองค์ประกอบขององค์ประกอบที่ 1 “ความรวดเร็วในการรายงานข่าวกิจกรรมที่สร้างกำลังใจ”

ลำดับที่	ตัวแปรที่	รายการตัวแปรย่อย	น้ำหนัก องค์ประกอบ
1	5	การเสด็จพระราชดำเนินลงพื้นที่และการได้รับเกียรติอย่างยิ่งจากพระบรมวงศานุวงศ์ เช่น การเสด็จไปพระราชทานเพลิงศพ การพระราชทานพวงมาลา การพระราชทานดินฝังศพ ฯ	0.738
2	6	กิจกรรมของภาครัฐเพื่อสร้างความมั่นใจและลดความตึงเครียดให้แก่ประชาชนในพื้นที่	0.683
3	7	กิจกรรมต่างๆ จากภาคเอกชนและประชาชนเพื่อให้กำลังใจให้แก่ประชาชนใน 3 จังหวัดชายแดนใต้	0.660
ค่าความแปรปรวนรวมขององค์ประกอบ = 1.058			

ตารางที่ 167 ตัวแปรย่อยและน้ำหนักองค์ประกอบขององค์ประกอบที่ 2 “ความรวดเร็วในด้านการติดตามการบริหารงานของภาครัฐ”

ลำดับที่	ตัวแปรที่	รายการตัวแปรย่อย	น้ำหนัก องค์ประกอบ
1	14	การชี้แจงหรือแก้ไขความเข้าใจผิดเกี่ยวกับเหตุการณ์ที่เกิดขึ้นจากเจ้าหน้าที่รัฐหรือผู้เกี่ยวข้อง	0.782
2	12	การแก้ปัญหาของภาครัฐในด้านต่างให้แก่ประชาชนในพื้นที่ เช่น ด้านความปลอดภัย ด้านรายได้ ความเสมอภาค ฯลฯ	0.779
3	8	นโยบายของรัฐต่อการแก้ปัญหา 3 จังหวัดชายแดนใต้	0.770
4	9	ผลสำเร็จของการดำเนินนโยบายและความสามารถในการควบคุมสถานการณ์ของภาครัฐ	0.763
5	13	ความช่วยเหลือจากภาครัฐต่อบุคคลและครอบครัวที่ได้รับผลกระทบ เช่น การจ่ายค่าชดเชยให้แก่ครอบครัวผู้ได้รับผลกระทบ การช่วยเหลือด้านการศึกษาของบุตร ฯลฯ	0.748
6	10	ผลกระทบหรือปัญหาจากการบังคับใช้กฎหมายในพื้นที่	0.748
7	17	ความคืบหน้าในการดำเนินคดีกับผู้ที่ถูกจับกุม	0.746
8	11	เรื่องราวที่เกี่ยวกับความไม่เป็นธรรมในพื้นที่ 3 จังหวัดชายแดนใต้ เช่น การขึ้นบัญชีดำ การจับกุมและคุมขังผู้ต้องสงสัยอย่างไม่เป็นธรรม ฯลฯ	0.701
ค่าความแปรปรวนรวมขององค์ประกอบ = 8.182			

ตารางที่ 168 ตัวแปรย่อยและน้ำหนักองค์ประกอบองค์ประกอบที่ 3 “ความรวดเร็วในการรายงานปรากฏการณ์รายวัน”

ลำดับที่	ตัวแปรที่	รายการตัวแปรย่อย	น้ำหนัก องค์ประกอบ
1	2	เหตุการณ์ที่เกี่ยวกับการทำลายทรัพย์สินทั้งของราชการและประชาชน	0.852
2	15	การแก้ไขข้อมูลจากแหล่งข่าวในกรณีที่ให้ข้อมูลผิดพลาด	0.821
3	3	การสร้างสถานการณ์ความไม่สงบ เช่น การนำกล่องกระดาศไปวางไว้ในสถานที่ต่างๆ การโรยตะปูเรือใบบนถนน ฯลฯ	0.820
4	16	การแก้ไขข้อผิดพลาดของสื่อมวลชนหากข้อมูลที่เคยเสนอไปผิดพลาด	0.797
5	1	เหตุการณ์ที่เกี่ยวกับการบาดเจ็บหรือเสียชีวิตจากเหตุการณ์ไม่สงบ	0.776
6	4	การชุมนุมประท้วงของคนกลุ่มต่างๆ	0.770
ค่าความแปรปรวนรวมขององค์ประกอบ = 2.394			

ตารางที่ 169 ตัวแปรย่อยและน้ำหนักองค์ประกอบองค์ประกอบที่ 1 “การให้รายละเอียดของข้อมูลด้านแนวคิดสันติวิธีและมนุษยธรรม”

ลำดับที่	ตัวแปรที่	รายการตัวแปรย่อย	น้ำหนักองค์ประกอบ
1	19	การตรวจสอบด้านมนุษยธรรมและสิทธิมนุษยชนของประชาชนในพื้นที่ 3 จังหวัดชายแดนใต้ เช่น การขึ้นบัญชีดำ การจับกุมและคุมขังผู้ต้องสงสัยอย่างไม่เป็นธรรม ฯลฯ	0.698
2	21	วิธีการปกป้องตนเองจากเหตุการณ์ความไม่สงบของผู้คนและชุมชนต่างๆ ใน 3 จังหวัดชายแดนภาคใต้	0.618
3	23	แนวคิดสันติวิธีและวิธีปฏิบัติ	0.610
4	22	สภาพความเป็นอยู่ของประชาชนในพื้นที่ 3 จังหวัดชายแดนใต้	0.599
5	24	ตัวอย่างของการจัดการความขัดแย้งด้วยสันติวิธีในสังคมไทยที่ผ่านมา	0.554
ค่าความแปรปรวนรวมขององค์ประกอบ = 1.125			

ตารางที่ 170 ตัวแปรย่อยและน้ำหนักองค์ประกอบขององค์ประกอบที่ 2 “การให้รายละเอียดของข้อมูลด้านการปฏิบัติงานของรัฐ”

ลำดับที่	ตัวแปรที่	รายการตัวแปรย่อย	น้ำหนักองค์ประกอบ
1	12	ความสามารถในการควบคุมสถานการณ์ปัจจุบันของภาครัฐ	0.852
2	15	การแก้ปัญหาของภาครัฐในด้านต่างให้แก่ประชาชนในพื้นที่ เช่น ด้านความปลอดภัย ด้านรายได้ ความเสมอภาค ฯลฯ	0.768
3	13	การประเมินผลหรือความคิดเห็นต่อแนวทางที่ภาครัฐใช้จัดการปัญหา	0.768
4	11	ผลกระทบหรือปัญหาจากการบังคับใช้กฎหมายในพื้นที่	0.757
5	10	มาตรการบังคับใช้กฎหมายในพื้นที่ 3 จังหวัดชายแดนใต้ เช่น กฎอัยการศึกใน 3 จังหวัด การให้อำนาจในการจับกุมผู้ต้องสงสัยโดยไม่ต้องขออนุญาต ฯลฯ	0.750
6	14	การปฏิบัติของเจ้าหน้าที่ภาครัฐต่อประชาชนใน 3 จังหวัดชายแดนใต้	0.741
7	9	นโยบายของรัฐต่อการแก้ปัญหา 3 จังหวัดชายแดนใต้	0.692
8	16	ความช่วยเหลือจากภาครัฐต่อบุคคลและครอบครัวที่ได้รับผลกระทบ เช่น การจ่ายค่าชดเชยให้แก่ครอบครัวผู้ได้รับผลกระทบ การช่วยเหลือด้านการศึกษาของบุตร ฯลฯ	0.577
9	18	ปัญหาที่เจ้าหน้าที่ต้องประสบกับชุมชนหรือกลุ่มคนในพื้นที่	0.431
10	17	ปัญหาที่เจ้าหน้าที่รัฐระดับปฏิบัติการประสบกับผู้ก่อการและแนวร่วม	0.407
11	20	กระบวนการตรวจสอบทางนิติวิทยาศาสตร์ที่นำมาใช้ในพื้นที่	0.454
ค่าความแปรปรวนรวมขององค์ประกอบ = 11.475			

ตารางที่ 171 ตัวแปรย่อยและน้ำหนักองค์ประกอบองค์ประกอบที่ 3 “การให้รายละเอียดของข้อมูลด้านสถานการณ์รายวัน”

ลำดับที่	ตัวแปรที่	รายการตัวแปรย่อย	น้ำหนักองค์ประกอบ
1	2	เหตุการณ์ที่เกี่ยวกับการทำลายทรัพย์สินทั้งของราชการและประชาชน	0.851
2	3	เหตุการณ์ความไม่สงบที่เป็นเพียงการสร้างสถานการณ์ เช่น การนำกลองกระดาดไปวางไว้ในสถานที่ต่างๆ การโยยตะปู้เรือใบบนถนน ฯลฯ	0.842
3	1	เหตุการณ์ที่เกี่ยวกับการบาดเจ็บหรือเสียชีวิต	0.820
4	4	ความรุนแรงอย่างผิดปกติกี่เกิดขึ้นในพื้นที่ เช่น การฆ่าตัดศีรษะ การฆ่าแล้วจุดไฟเผา ฯ	0.777
5	6	สถิติของการก่อเหตุในลักษณะต่างๆ ในหลายปีที่ผ่านมา	0.661
6	7	สถิติของผู้ที่ได้รับผลกระทบจากเหตุรุนแรงในหลายปีที่ผ่านมา	0.644
7	8	แรงจูงใจในการใช้ความรุนแรงของผู้ก่อความไม่สงบหรือแนวร่วม	0.626
8	5	การชุมนุมประท้วงของคนกลุ่มต่างๆ	0.614
ค่าความแปรปรวนรวมขององค์ประกอบ = 3.409			

ตารางที่ 172 ตัวแปรย่อยและน้ำหนักองค์ประกอบองค์ประกอบที่ 1 “การมีหลักฐานอ้างอิงในการปฏิบัติหน้าที่ของเจ้าหน้าที่รัฐ”

ลำดับที่	ตัวแปรที่	รายการตัวแปรย่อย	น้ำหนักองค์ประกอบ
1	3	การจับกุมบุคคลที่เจ้าหน้าที่รัฐสรุปว่าเป็นผู้ก่อความไม่สงบหรือเป็นแนวร่วม	0.903
2	2	การประเมินผลสำเร็จในการบริหารจัดการปัญหาในพื้นที่ 3 จังหวัดชายแดนใต้ของภาครัฐ	0.896
3	4	ปัญหาความไม่เป็นธรรมที่เกิดขึ้นกับประชาชนในพื้นที่	0.872
4	1	รายละเอียดของเหตุการณ์ความไม่สงบที่เกิดขึ้นแต่ละครั้ง เช่น สาเหตุผู้ก่อการ ความสูญเสีย หลักฐาน แหล่งข่าว ฯลฯ	0.866
5	5	ผลการตรวจสอบทางนิติวิทยาศาสตร์ที่นำมาใช้ในพื้นที่	0.850
ค่าความแปรปรวนรวมขององค์ประกอบ = 3.850			

ตารางที่ 173 ตัวแปรย่อยและน้ำหนักองค์ประกอบขององค์ประกอบที่ 1 “ความเหมาะสมในการเป็นแหล่งข้อมูลของนักวิชาการด้านองค์ความรู้”

ลำดับที่	ตัวแปรที่	รายการตัวแปรย่อย	น้ำหนักองค์ประกอบ
1	16	ผลการวิจัยหรือรายงานการศึกษาต่างๆ เกี่ยวกับพื้นที่ 3 จังหวัดชายแดนใต้	0.791
2	15	ความรู้ทางวิชาการในสาขาต่างๆ ที่สามารถนำมาอธิบายสถานการณ์ใน 3 จังหวัดชายแดนใต้	0.759
3	8	การวิเคราะห์นโยบายของรัฐในการแก้ปัญหา 3 จังหวัดชายแดนใต้	0.750
4	9	การประเมินผลสำเร็จในการดำเนินนโยบายของภาครัฐ	0.727
5	10	การวิเคราะห์ความเชื่อมโยงระหว่างสถานการณ์ความไม่สงบในต่างประเทศกับสถานการณ์ใน 3 จังหวัดชายแดนใต้	0.716
6	12	ความเชื่อมโยงของเหตุการณ์ความไม่สงบที่เคยเกิดขึ้นในอดีตในพื้นที่ 3 จังหวัดชายแดนใต้กับเหตุการณ์ความไม่สงบในปัจจุบัน	0.685
7	11	ปัจจัยทางวัฒนธรรมที่เกี่ยวข้องกับสถานการณ์ในปัจจุบัน	0.659
8	14	การเชื่อมโยงความสัมพันธ์ของศาสนาอิสลามกับวิถีชีวิตของชาวมุสลิมระหว่างศาสนาอิสลามในพื้นที่ 3 จังหวัดชายแดนใต้	0.651
9	13	ปัญหาความขัดแย้งต่างๆ ในพื้นที่ชายแดนภาคใต้ทั้งในอดีตและปัจจุบัน เช่น ความขัดแย้งระหว่างเชื้อชาติ ความขัดแย้งระหว่างภาครัฐกับกลุ่มคนในพื้นที่ ความขัดแย้งของกลุ่มผลประโยชน์ ฯลฯ	0.631
10	4	การวิเคราะห์สถานการณ์ในปัจจุบันและแนวโน้มในอนาคตเกี่ยวกับ 3 จังหวัดชายแดนใต้	0.628
11	1	การวิเคราะห์สาเหตุหรือแรงจูงใจของการก่อความไม่สงบ	0.570
ค่าความแปรปรวนรวมขององค์ประกอบ = 9.509			

สถาบันวิทยบริการ
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ตารางที่ 174 ตัวแปรย่อยและน้ำหนักองค์ประกอบในองค์ประกอบที่ 1 “ความเหมาะสมในการเป็นแหล่งข้อมูลของภาครัฐในด้านความคืบหน้าของสถานการณ์”

ลำดับที่	ตัวแปรที่	รายการตัวแปรย่อย	น้ำหนักองค์ประกอบ
1	9	ปัญหาความขัดแย้งต่างๆ ในพื้นที่ชายแดนภาคใต้ทั้งในอดีตและปัจจุบัน เช่น ความขัดแย้งระหว่างเชื้อชาติ ความขัดแย้งระหว่างภาครัฐกับกลุ่มคนในพื้นที่ ความขัดแย้งของกลุ่มผู้มีอิทธิพล ฯลฯ	0.836
2	1	การวิเคราะห์สาเหตุหรือแรงจูงใจของการก่อความไม่สงบ	0.829
3	3	การวิเคราะห์สถานการณ์ในปัจจุบันและแนวโน้มในอนาคตเกี่ยวกับ 3 จังหวัดชายแดนใต้	0.808
4	4	เหตุผลในการใช้ความรุนแรงและการแยกแยะระดับความรุนแรงของเหตุการณ์ที่เกิดขึ้นแต่ละครั้ง	0.800
5	10	การเชื่อมโยงความสัมพันธ์ของศาสนาอิสลามกับวิถีชีวิตของชาวมุสลิมระหว่างศาสนาอิสลามในพื้นที่ 3 จังหวัดชายแดนใต้	0.791
6	5	การวิเคราะห์กลยุทธ์ที่ใช้ในการก่อความไม่สงบ	0.782
7	6	การวิเคราะห์ความเชื่อมโยงระหว่างสถานการณ์ความไม่สงบในต่างประเทศกับสถานการณ์ใน 3 จังหวัดชายแดนใต้	0.780
8	8	การเชื่อมโยงความสัมพันธ์ของปัจจัยทางวัฒนธรรมที่เกี่ยวข้องกับสถานการณ์ในปัจจุบัน	0.773
9	2	รายละเอียดของเหตุการณ์ก่อความไม่สงบที่เกิดขึ้นแต่ละครั้ง	0.772
10	7	การประเมินผลสำเร็จในการดำเนินนโยบายของภาครัฐ	0.713

ค่าความแปรปรวนรวมขององค์ประกอบ = 6.227

ตารางที่ 175 ตัวแปรย่อยและน้ำหนักองค์ประกอบขององค์ประกอบที่ 1 “ความเหมาะสมในการเป็นแหล่งข้อมูลของประชาชนในพื้นที่ด้านความเชื่อมั่นต่อรัฐ”

ลำดับที่	ตัวแปรที่	รายการตัวแปรย่อย	น้ำหนักองค์ประกอบ
1	8	ความเชื่อมั่นของประชาชนในพื้นที่ต่อการจัดการปัญหาของภาครัฐ	0.783
2	9	การแก้ปัญหาของภาครัฐในด้านต่างให้แก่ประชาชนในพื้นที่ เช่น ด้านความปลอดภัย ด้านรายได้ ความเสมอภาค ฯลฯ	0.770
3	10	ความช่วยเหลือจากภาครัฐต่อบุคคลและครอบครัวที่ได้รับผลกระทบ เช่น การจ่ายค่าชดเชยให้แก่ครอบครัว การช่วยเหลือด้านการศึกษาของบุตร	0.739
4	7	การประเมินผลสำเร็จในการดำเนินนโยบายของภาครัฐ	0.727
5	6	การวิเคราะห์นโยบายของรัฐในการแก้ปัญหา 3 จังหวัดชายแดนใต้	0.569

ค่าความแปรปรวนรวมขององค์ประกอบ = 1.127

ตารางที่ 176 ตัวแปรย่อยและน้ำหนักองค์ประกอบขององค์ประกอบที่ 2 “ความเหมาะสมในการเป็นแหล่งข้อมูลของประชาชนในพื้นที่ด้านแรงจูงใจในการก่อความไม่สงบ”

ลำดับที่	ตัวแปรที่	รายการตัวแปรย่อย	น้ำหนักองค์ประกอบ
1	1	สาเหตุหรือแรงจูงใจในการก่อความไม่สงบ	0.794
2	3	เหตุผลในการชุมนุมประท้วงของคนกลุ่มต่างๆ	0.780
3	5	เหตุผลในการใช้ความรุนแรงของผู้ก่อการ	0.755
4	2	รายละเอียดของเหตุการณ์ก่อความไม่สงบที่เกิดขึ้นแต่ละครั้ง	0.729
5	4	การวิเคราะห์สถานการณ์ในปัจจุบันและแนวโน้มในอนาคตเกี่ยวกับ 3 จังหวัดชายแดนใต้	0.686
ค่าความแปรปรวนรวมขององค์ประกอบ = 7.831			

ตารางที่ 177 ตัวแปรย่อยและน้ำหนักองค์ประกอบในองค์ประกอบที่ 1 “ความเหมาะสมในการเป็นแหล่งข้อมูลของผู้ก่อการและแนวร่วมด้านความไม่ชอบธรรมของภาครัฐ”

ลำดับที่	ตัวแปรที่	รายการตัวแปรย่อย	น้ำหนักองค์ประกอบ
1	3	ข้อมูลเกี่ยวกับเจ้าหน้าที่รัฐ 3 จังหวัดชายแดนใต้ที่ประพฤติมิชอบ	0.922
2	2	ความไม่ชอบธรรมของภาครัฐในการดำเนินนโยบายบริหารพื้นที่ 3 จังหวัดชายแดนใต้	0.921
3	4	การปฏิบัติของเจ้าหน้าที่รัฐต่อผู้ที่ถูกกล่าวหาว่าเป็นผู้ก่อการหรือแนวร่วม	0.921
4	1	สาเหตุหรือแรงจูงใจในการก่อความไม่สงบ	0.872
5	5	การปฏิบัติของเจ้าหน้าที่รัฐต่อประชาชนในพื้นที่ 3 จังหวัดชายแดนใต้	0.861
ค่าความแปรปรวนรวมขององค์ประกอบ = 4.050			

ตารางที่ 178 ตัวแปรย่อยและน้ำหนักองค์ประกอบขององค์ประกอบที่ 1 “แหล่งที่มาของข้อมูลประเภทข้อเท็จจริงจากคนในพื้นที่”

ลำดับที่	ตัวแปรที่	รายการตัวแปรย่อย	น้ำหนักองค์ประกอบ
1	5	ทหาร ตำรวจ และเจ้าหน้าที่ของรัฐที่เป็นระดับปฏิบัติการ	0.785
2	6	ผู้บังคับบัญชาและเจ้าหน้าที่ของรัฐที่เป็นมุสลิม	0.738
3	4	ผู้บริหารประเทศและข้าราชการระดับผู้บังคับบัญชา เช่น นายกรัฐมนตรี รัฐมนตรี แม่ทัพภาค โฆษก ฯลฯ	0.733
4	3	นักวิชาการมุสลิม	0.634
5	2	นักวิชาการจากสถาบันการศึกษาที่อยู่ในพื้นที่ 3 จังหวัดชายแดนใต้	0.626
6	15	ผู้นำความคิดในชุมชนและผู้นำทางศาสนาในพื้นที่ เช่น ประธานชมรม ตาดีกา โต๊ะครู พระสงฆ์ โต๊ะอิหม่าม บาบอ ฯลฯ	0.569
7	7	นักการเมืองท้องถิ่นในพื้นที่ 3 จังหวัดชายแดนใต้	0.423
8	14	ข้าราชการท้องถิ่นในพื้นที่ เช่น กำนัน ผู้ใหญ่บ้าน อบต. ฯลฯ	0.441
ค่าความแปรปรวนรวมขององค์ประกอบ = 9.963			

ตารางที่ 179 ตัวแปรย่อยและน้ำหนักองค์ประกอบในองค์ประกอบที่ 2 “แหล่งที่มาของข้อมูลประเภทข้อเท็จจริงจากผู้ก่อการและแนวร่วม”

ลำดับที่	ตัวแปรที่	รายการตัวแปรย่อย	น้ำหนักองค์ประกอบ
1	17	ขบวนการแบ่งแยกดินแดนที่จัดตั้งขึ้นในภาคใต้ เช่น บีเอ็นพีพี บีอาร์ เอ็น พูลิ เบอร์ซาตู ฯลฯ	0.799
2	16	ผู้ก่อความไม่สงบและแนวร่วมขบวนการ	0.756
3	19	แหล่งข่าวที่ไม่เปิดเผยชื่อเพื่อความปลอดภัย	0.665
4	20	การสังเกตการณ์ของผู้สื่อข่าวในประเทศ	0.637
5	21	การสังเกตการณ์ของผู้สื่อข่าวจากสำนักข่าวต่างประเทศ	0.593
ค่าความแปรปรวนรวมขององค์ประกอบ = 1.300			

ตารางที่ 180 ตัวแปรย่อยและน้ำหนักองค์ประกอบในองค์ประกอบที่ 3 “แหล่งที่มาของข้อมูลประเภทข้อเท็จจริงจากองค์กรกลาง”

ลำดับที่	ตัวแปรที่	รายการตัวแปรย่อย	น้ำหนักองค์ประกอบ
1	11	องค์กรระดับนานาชาติ เช่น องค์กรสหประชาชาติ องค์กรเกี่ยวกับสิทธิมนุษยชนสากล ฯลฯ	0.730
2	1	นักวิชาการจากสถาบันการศึกษาที่ไม่ได้อยู่ในพื้นที่ 3 จังหวัดชายแดนใต้	0.675
3	8	นักการเมืองระดับประเทศที่มาจากพื้นที่ 3 จังหวัดชายแดนใต้	0.639
4	9	คณะกรรมการอิสระ เช่น คณะกรรมการอิสระเพื่อความสมานฉันท์แห่งชาติ (กอส.) ฯลฯ	0.536
5	10	องค์กรพัฒนาเอกชน (เอ็นจีโอ)	0.552
6	18	องค์กรทางศาสนาในต่างประเทศ เช่น องค์กรมุสลิมระดับโลก องค์กรมุสลิมในเอเชีย ฯ	0.530
ค่าความแปรปรวนรวมขององค์ประกอบ = 1.794			

ตารางที่ 181 ตัวแปรย่อยและน้ำหนักองค์ประกอบในองค์ประกอบที่ 1 “แหล่งที่มาของข้อมูลประเภทความคิดเห็นจากคนในพื้นที่”

ลำดับที่	ตัวแปรที่	รายการตัวแปรย่อย	น้ำหนักองค์ประกอบ
1	15	ข้าราชการท้องถิ่นในพื้นที่ เช่น กำนัน ผู้ใหญ่บ้าน อบต. ฯลฯ	0.803
2	5	ทหาร ตำรวจ และเจ้าหน้าที่ของรัฐที่เป็นระดับปฏิบัติการ	0.800
3	6	ผู้บังคับบัญชาและเจ้าหน้าที่ของรัฐที่เป็นมุสลิม	0.786
4	16	ผู้นำความคิดในชุมชนและผู้นำทางศาสนาในพื้นที่ เช่น ประธานชมรม ตาลีกา โต๊ะครู พระสงฆ์ โต๊ะอิหม่าม บาบอ ฯลฯ	0.730
5	13	ประชาชนที่เห็นเหตุการณ์ที่เป็นคนไทยพุทธ	0.730
6	14	ประชาชนที่เห็นเหตุการณ์ที่เป็นคนไทยมุสลิม	0.721
7	4	ผู้บริหารประเทศและข้าราชการระดับผู้บังคับบัญชา เช่น นายกรัฐมนตรี รัฐมนตรี แม่ทัพภาค โฆษก ฯลฯ	0.694
8	2	นักวิชาการจากสถาบันการศึกษาที่อยู่ในพื้นที่ 3 จังหวัดชายแดนใต้	0.693
9	3	นักวิชาการมุสลิม	0.656
10	8	นักการเมืองระดับประเทศที่มาจากพื้นที่ 3 จังหวัดชายแดนใต้	0.616
11	7	นักการเมืองท้องถิ่นในพื้นที่ 3 จังหวัดชายแดนใต้	0.601
ค่าความแปรปรวนรวมขององค์ประกอบ = 9.364			

ตารางที่ 182 ตัวแปรย่อยและน้ำหนักองค์ประกอบในองค์ประกอบที่ 2 “แหล่งที่มาของข้อมูลประเภทความคิดเห็นจากองค์กรนานาชาติ”

ลำดับที่	ตัวแปรที่	รายการตัวแปรย่อย	น้ำหนักองค์ประกอบ
1	11	องค์กรระดับนานาชาติ เช่น องค์กรสหประชาชาติ องค์กรเกี่ยวกับสิทธิมนุษยชนสากล ฯลฯ	0.885
2	10	องค์กรพัฒนาเอกชน (เอ็นจีโอ)	0.837
3	12	องค์กรทางศาสนาในต่างประเทศ เช่น องค์กรมุสลิมระดับโลก องค์กรมุสลิมในเอเชีย	0.765
4	9	คณะกรรมการอิสระ เช่น คณะกรรมการอิสระเพื่อความสมานฉันท์แห่งชาติ (กอส.) ฯลฯ	0.689
5	1	นักวิชาการจากสถาบันการศึกษาที่ไม่ได้อยู่ในพื้นที่ 3 จังหวัดชายแดนใต้	0.566
6	17	แหล่งข่าวที่ไม่เปิดเผยชื่อเพื่อความปลอดภัย	0.514
ค่าความแปรปรวนรวมขององค์ประกอบ = 1.409			

ตารางที่ 183 ตัวแปรย่อยและน้ำหนักองค์ประกอบในองค์ประกอบที่ 1 “แหล่งที่มาของข้อมูลประเภทการวิเคราะห์สถานการณ์จากนักวิชาการและผู้บริหารประเทศ”

ลำดับที่	ตัวแปรที่	รายการตัวแปรย่อย	น้ำหนักองค์ประกอบ
1	2	นักวิชาการจากสถาบันการศึกษาที่อยู่ในพื้นที่ 3 จังหวัดชายแดนใต้	0.740
2	4	ผู้บริหารประเทศและข้าราชการระดับผู้บังคับบัญชา เช่น นายกรัฐมนตรี รัฐมนตรี แม่ทัพภาค โฆษก ฯลฯ	0.731
3	5	ทหาร ตำรวจ และเจ้าหน้าที่ของรัฐที่เป็นระดับปฏิบัติการ	0.730
4	6	ผู้บังคับบัญชาและเจ้าหน้าที่ของรัฐที่เป็นมุสลิม	0.691
5	3	นักวิชาการมุสลิม	0.629
6	7	นักการเมืองท้องถิ่นในพื้นที่ 3 จังหวัดชายแดนใต้	0.499
7	8	นักการเมืองระดับประเทศที่มาจากพื้นที่ 3 จังหวัดชายแดนใต้	0.452
ค่าความแปรปรวนรวมขององค์ประกอบ = 1.326			

ตารางที่ 184 ตัวแปรย่อยและน้ำหนักองค์ประกอบในองค์ประกอบที่ 2 “แหล่งที่มาของข้อมูลประเภทการวิเคราะห์สถานการณ์จากองค์การอิสระและองค์กรนานาชาติ”

ลำดับที่	ตัวแปรที่	รายการตัวแปรย่อย	น้ำหนักองค์ประกอบ
1	10	องค์กรพัฒนาเอกชน (เอ็นจีโอ)	0.817
2	11	องค์กรระดับนานาชาติ เช่น องค์กรสหประชาชาติ องค์กรเกี่ยวกับสิทธิมนุษยชนสากล ฯลฯ	0.802
3	9	คณะกรรมการอิสระ เช่น คณะกรรมการอิสระเพื่อความสมานฉันท์แห่งชาติ (กอส.) ฯลฯ	0.738
4	18	สำนักข่าวต่างประเทศ	0.700
5	19	องค์กรทางศาสนาในต่างประเทศ เช่น องค์กรมุสลิมระดับโลก องค์กรมุสลิมในเอเชีย ฯลฯ	0.653
6	17	องค์กรสื่อในประเทศ	0.582
7	16	แหล่งข่าวที่ไม่เปิดเผยชื่อเพื่อความปลอดภัย	0.575
8	1	นักวิชาการจากสถาบันการศึกษาที่ไม่ได้อยู่ในพื้นที่ 3 จังหวัดชายแดนใต้	0.519
ค่าความแปรปรวนรวมขององค์ประกอบ = 10.470			

สถาบันวิทยบริการ
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

น้ำหนักตัวประกอบในวิกฤตการณ์ไข้หวัดนก

ตารางที่ 185 ตัวแปรย่อยและน้ำหนักองค์ประกอบในองค์ประกอบที่ 1 “องค์ความรู้เกี่ยวกับโรค”

ลำดับที่	ตัวแปรที่	รายการตัวแปรย่อย	น้ำหนักองค์ประกอบ
1	12	ความสัมพันธ์ระหว่างวิธีการเลี้ยงสัตว์ปีกแต่ละประเภทกับโอกาสในการติดเชื้อไข้หวัดนก เช่น วิธีการเลี้ยงไก่แจ้หรือไกชนที่ทำให้ไม่ได้รับเชื้อไข้หวัดนก ฯลฯ รวมถึงความแตกต่างในวิธีการป้องกันการแพร่ระบาดของสัตว์ปีกแต่ละประเภท	0.743
2	14	วิธีการต่างๆ ที่เจ้าหน้าที่ของรัฐใช้ในการควบคุมการแพร่ระบาด	0.710
3	18	ความรู้เกี่ยวกับพาหะ วิธีการระบาด และปัจจัยที่ทำให้เชื้อไวรัสไข้หวัดนกติดต่อสู่คน (เช่น การสัมผัสสัตว์ปีก แหล่งที่อยู่อาศัย ภูมิทัศน์ทางของบุคคล ฯลฯ) และระดับภูมิคุ้มกันโรคไข้หวัดนกของมนุษย์	0.698
4	21	มาตรฐานทางการแพทย์ของประเทศไทยในการรักษาการติดเชื้อไข้หวัดนกในคน	0.695
5	20	กระบวนการทางวิทยาศาสตร์ในการตรวจสอบเชื้อไวรัสไข้หวัดนกในคน	0.692
6	17	มาตรฐานของวงการสัตวแพทย์ของประเทศไทยในการรักษาโรคไข้หวัดนกในสัตว์	0.676
7	19	ความรู้เกี่ยวกับอาการของผู้ที่ติดเชื้อไวรัสไข้หวัดนก	0.659
8	16	วิธีการกำจัดสัตว์ปีกที่ติดเชื้อที่ถูกต้องตามมาตรฐานขององค์การแพทย์และสาธารณสุขระดับนานาชาติ	0.650
9	9	กระบวนการทางวิทยาศาสตร์ในการตรวจสอบเชื้อไข้หวัดนกในสัตว์ปีกและสัตว์ประเภทอื่นๆ	0.645
10	13	การคาดการณ์การแพร่ระบาดของโรคในแต่ละฤดูกาล	0.632
11	11	ความรู้เกี่ยวกับพาหะและวิธีการระบาดของเชื้อไข้หวัดนกระหว่างสัตว์ปีกแต่ละชนิด (เช่น การติดเชื้อจากนกสู่ไก่) และจากสัตว์ปีกสู่สัตว์ประเภทอื่นๆ (เช่น จากสัตว์ปีกสู่สัตว์เลี้ยง)	0.628
12	10	ผลการวิจัยเกี่ยวกับโรคไข้หวัดนกในทุกด้าน	0.621
13	15	วิธีการที่ชาวบ้านหรือเกษตรกรใช้ในการกำจัดสัตว์ปีกที่ติดเชื้อ	0.599
14	8	ความรู้เกี่ยวกับอาการที่บ่งบอกถึงการติดเชื้อของสัตว์ปีกและสัตว์ประเภทอื่นๆ	0.596
15	7	ลักษณะเฉพาะทางพันธุกรรมของเชื้อไวรัสไข้หวัดนกที่ระบาดอยู่ในประเทศไทย	0.594
16	6	วิวัฒนาการของเชื้อไวรัสไข้หวัดนก	0.579

ค่าความแปรปรวนรวมขององค์ประกอบ = 48.047

ตารางที่ 186 ตัวแปรย่อยและน้ำหนักองค์ประกอบในองค์ประกอบที่ 2 “ความเสี่ยง”

ลำดับที่	ตัวแปรที่	รายการตัวแปรย่อย	น้ำหนักองค์ประกอบ
1	104	ความพร้อมทางการแพทย์และสาธารณสุขของประเทศไทยหากเกิดการกลายพันธุ์ เช่น ด้านเครื่องมือ ระบบ บุคลากร ยารักษา ฯลฯ ในหน่วยงานภาครัฐทั้งในระดับชุมชนและประเทศ	0.724
2	103	ยาและวัคซีนใช้หวัดนกกับการกลายพันธุ์	0.719
3	102	พัฒนาการทางพันธุกรรมของเชื้อไข้หวัดนก และความเชื่อมโยงกันระหว่างเชื้อไวรัสไข้หวัดนกกับเชื้อไวรัสสายพันธุ์อื่น เช่น เชื้อไวรัสไข้หวัดใหญ่ ฯ	0.716
4	105	ความรู้เกี่ยวกับโรคอุบัติใหม่อื่นๆ ที่อาจจะเกิดขึ้นในอนาคตและระดับความพร้อมของสังคมไทยการเรียนรู้เรื่องโรคอุบัติใหม่ เช่น โรคระบาดต่างๆ ในสัตว์ที่มีความเป็นไปได้ว่าจะติดเชื้อในคน	0.698
5	100	ระบบเฝ้าระวังเรื่องการกลายพันธุ์ของเชื้อไข้หวัดนกของภาครัฐและสิ่งที่บ่งชี้ว่ามีอาการกลายพันธุ์ของเชื้อไข้หวัดนก	0.694
6	101	ปัจจัยที่จะส่งผลให้มีโอกาสกลายพันธุ์ของเชื้อไข้หวัดนก	0.659
7	98	การตรวจสอบการทำงานของเจ้าหน้าที่รัฐระดับปฏิบัติการตามมาตรฐานทางสาธารณสุข เช่น การแต่งกายในการปฏิบัติการ ความพร้อมของเครื่องมือ ความลึกในการชุดคลุมฝังกลบสัตว์ปีกเป็นไปตามมาตรฐานหรือไม่ ฯลฯ	0.508
8	99	การตรวจสอบการเสนอข่าวที่ผิดพลาดของสื่อมวลชน	0.478

ค่าความแปรปรวนรวมขององค์ประกอบ = 5.870

สถาบันวิทยบริการ
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ตารางที่ 187 ตัวแปรย่อยและน้ำหนักองค์ประกอบในองค์ประกอบที่ 3 “การแก้ไขปัญหาของภาครัฐ”

ลำดับที่	ตัวแปรที่	รายการตัวแปรย่อย	น้ำหนักองค์ประกอบ
1	46	ความร่วมมือในการจัดการปัญหาระหว่างหน่วยงานรัฐ (ระหว่างกระทรวง ทบวง กรมต่างๆ) และความร่วมมือของรัฐบาลระหว่างประเทศ	0.626
2	51	ระบบเฝ้าระวังการแพร่ระบาดของเชื้อไข้หวัดนกของภาครัฐ เช่น ด้านเครื่องมือ อุปกรณ์ บุคลากร ฯลฯ ที่ใช้อยู่ในปัจจุบัน	0.622
3	49	กิจกรรมของภาครัฐเพื่อสร้างความมั่นใจในการบริโภคสัตว์ปีก	0.603
4	47	ทางเลือกต่างๆ ในการจัดการกับสัตว์ปีกที่สงสัยว่าติดเชื้อไข้หวัดนก	0.599
5	52	การเฝ้าระวังข้อมูลข่าวสารของภาครัฐ เช่น ข่าวลือ ข่าวสารที่ทำให้เข้าใจผิด ฯลฯ	0.505
6	43	นโยบายของภาครัฐในการจัดการปัญหาไข้หวัดนกและการประเมินผลสำเร็จในการดำเนินนโยบาย	0.483
7	44	กฎหมายและมาตรการที่ภาครัฐใช้จัดการปัญหาในพื้นที่พบการระบาด เช่น มาตรการควบคุมการเคลื่อนย้ายสัตว์ การจำหน่ายสัตว์ปีกในพื้นที่มีการแพร่ระบาด มาตรการกำจัดสัตว์ปีกของภาครัฐ การกำหนดเขตการเลี้ยง (โซนนิ่ง) ฯลฯ	0.482
8	54	ระบบติดตามสอบสวนโรคอื่นๆ ในสัตว์ที่อาจมีการแพร่กระจายเชื้อโรคสู่คน	0.436
9	48	ปัญหาของภาครัฐในการควบคุมการแพร่ระบาด	0.431
ค่าความแปรปรวนรวมขององค์ประกอบ = 2.306			

ตารางที่ 188 ตัวแปรย่อยและน้ำหนักองค์ประกอบในองค์ประกอบที่ 4 “ปรากฏการณ์รายวัน”

ลำดับที่	ตัวแปรที่	รายการตัวแปรย่อย	น้ำหนักองค์ประกอบ
1	2	การพบสัตว์ปีกที่สงสัยว่าติดเชื้อหรือเสียชีวิตจากเชื้อไข้หวัดนก	0.748
2	3	การพบพื้นที่เกิดการระบาดหรือพื้นที่เสี่ยง	0.746
3	1	การพบผู้ติดเชื้อหรือเสียชีวิตจากเชื้อไข้หวัดนก	0.717
4	4	การกำจัดและทำลายสัตว์ปีกที่สงสัยว่าติดเชื้อไข้หวัดนก	0.702
5	5	กิจกรรมรณรงค์การบริโภคสัตว์ปีกจากภาครัฐและผู้ประกอบการ	0.637
6	30	สถิติต่างๆ ของประเทศไทย (เช่น สถิติผู้ติดเชื้อและเสียชีวิต สัตว์ปีกที่ติดเชื้อและถูกกำจัด ฯ) จากองค์การสาธารณสุขระดับนานาชาติ เช่น องค์การอนามัยโลก	0.471
ค่าความแปรปรวนรวมขององค์ประกอบ = 1.841			

ตารางที่ 189 ตัวแปรย่อยและน้ำหนักองค์ประกอบในองค์ประกอบที่ 5 “ภูมิปัญญาชาวบ้าน”

ลำดับที่	ตัวแปรที่	รายการตัวแปรย่อย	น้ำหนักองค์ประกอบ
1	88	ภูมิปัญญาของชาวบ้านในการรักษาสุขภาพจากการแพร่ระบาดของโรคไข้หวัดนก	0.769
2	90	การเชื่อมโยงความรู้เชิงวิชาการกับภูมิปัญญาชาวบ้าน	0.764
3	91	ภูมิปัญญาของชาวบ้านในการจัดการกับเชื้อโรคประจำถิ่นทั้งในคนและสัตว์	0.743
4	87	ภูมิปัญญาของเกษตรกรในการเลี้ยงสัตว์ปีกให้ปลอดการติดเชื้อไข้หวัดนก	0.730
5	89	ความเชื่อเฉพาะชุมชนเกี่ยวกับการเลี้ยงและการบริโภคสัตว์ปีก	0.660
ค่าความแปรปรวนรวมขององค์ประกอบ = 2.252			

ตารางที่ 190 ตัวแปรย่อยและน้ำหนักองค์ประกอบในองค์ประกอบที่ 6 “การเยียวยา”

ลำดับที่	ตัวแปรที่	รายการตัวแปรย่อย	น้ำหนักองค์ประกอบ
1	40	ความเหมาะสมของการใช้วัคซีนไข้หวัดนกกับสถานการณ์แพร่ระบาดในประเทศ และความคิดเห็นจากกลุ่มต่างๆ เกี่ยวกับการใช้หรือไม่ใช้วัคซีน	0.619
2	38	การพัฒนาวัคซีนไข้หวัดนกของวงการแพทย์ไทย	0.578
3	37	กระบวนการบริหารจัดการวัคซีนไข้หวัดนก เช่น การผลิต การใช้งาน การเก็บสำรอง ความพร้อมในการขนส่งวัคซีน ฯลฯ	0.567
4	36	ความรู้เกี่ยวกับการใช้วัคซีนไข้หวัดนกในสัตว์ปีก (ผลทางบวกและทางลบของการใช้วัคซีนไข้หวัดนก)	0.551
5	34	กระบวนการบริหารจัดการยาต้านไวรัส เช่น การผลิต การเก็บสำรอง ฯลฯ ของหน่วยงานภาครัฐ	0.547
6	39	ประสบการณ์การใช้วัคซีนไข้หวัดนกในต่างประเทศ	0.542
7	35	ผลของการใช้ยาต้านไวรัสที่ผ่านมา เช่น จำนวนผู้ที่หายป่วยหรือเสียชีวิต การดื้อยา ฯ	0.535
8	41	การลักลอบใช้วัคซีนในประเทศไทย	0.528
9	42	การพัฒนาสายพันธุ์ของเชื้อไข้หวัดนกกับประสิทธิภาพของวัคซีนไข้หวัดนกที่มีอยู่ในปัจจุบัน	0.521
10	31	ข้อมูลสถานการณ์ปัจจุบันของการแพร่ระบาดเชื้อไข้หวัดนกจากวงการวิทยาศาสตร์หรือสาธารณสุขนานาชาติ และการเตือนภัยจากองค์กรสาธารณสุขระดับนานาชาติ	0.481
ค่าความแปรปรวนรวมขององค์ประกอบ = 3.270			

ตารางที่ 191 ตัวแปรย่อยและน้ำหนักองค์ประกอบในองค์ประกอบที่ 7 “ผลกระทบ”

ลำดับที่	ตัวแปรที่	รายการตัวแปรย่อย	น้ำหนัก องค์ประกอบ
1	107	เทคนิคจัดการปัญหาการระบาดของโรคใช้วัตถุดิบในแต่ละธุรกิจ เช่น ธุรกิจสัตว์ปีกและผลิตภัณฑ์จากสัตว์ปีก สวนสัตว์ ร้านอาหาร ฯลฯ	0.586
2	105	สถิติของผู้ที่ติดเชื้อใช้วัตถุดิบและผลการรักษา	0.563
3	106	สถิติของการบริโภคสัตว์ปีกและการค้าผลิตภัณฑ์จากสัตว์ปีกในแต่ละช่วงเวลา ฯลฯ	0.537
4	104	สถิติของสัตว์ปีกและสัตว์ประเภทอื่นๆ ที่ติดเชื้อใช้วัตถุดิบและถูกกำจัด	0.518
5	108	ความช่วยเหลือที่ผู้ประกอบการรายใหญ่และรายย่อยต้องการจากภาครัฐ เช่น การชดเชยค่าเสียหายจากการทำลายสัตว์ปีก ฯลฯ	0.513
6	109	พฤติกรรมของบุคคลที่ทำให้ได้รับเชื้อหรือเสียชีวิตจากเชื้อใช้วัตถุดิบ	0.499
7	83	ปฏิกิริยาของประชาชนจากการรับรู้สถานการณ์แพร่ระบาดในแต่ละช่วงเวลา	0.492
8	110	ความช่วยเหลือจากภาครัฐต่อผู้ติดเชื้อหรือเสียชีวิตจากใช้วัตถุดิบและครอบครัวของบุคคลนั้น	0.492
9	102	ปัญหาของเกษตรกรหรือผู้ประกอบการรายย่อย (เช่น พ่อค้าแม่ค้าขายอาหาร ขายไข่ไก่ ไก่สดในตลาด ฯลฯ) ที่รับผลกระทบจากมาตรการกำจัดสัตว์ปีกและการควบคุมวิธีการเลี้ยง เช่น ห้ามการเลี้ยงแบบไล่ทุ่ง หรือต้องเลี้ยงในฟาร์มปิดเท่านั้น ฯลฯ	0.488
10	84	สุขภาพจิตของประชาชนในพื้นที่แพร่ระบาดและพื้นที่ใกล้เคียง	0.478
ค่าความแปรปรวนรวมขององค์ประกอบ = 2.062			

ตารางที่ 192 ตัวแปรย่อยและน้ำหนักองค์ประกอบในองค์ประกอบที่ 8 “ภูมิหลังของโรคระบาด”

ลำดับที่	ตัวแปรที่	รายการตัวแปรย่อย	น้ำหนัก องค์ประกอบ
1	29	ประวัติและผลกระทบจากการระบาดของโรคใช้วัตถุดิบที่เคยเกิดขึ้นในต่างประเทศ	0.733
2	28	ประวัติและผลกระทบจากโรคระบาดต่างๆ ที่เกี่ยวกับสัตว์ปีกในต่างประเทศ	0.686
3	23	ประวัติและผลกระทบจากโรคระบาดต่างๆ ที่เกี่ยวกับสัตว์ปีกในประเทศไทย	0.669
4	22	ประวัติและผลกระทบจากโรคระบาดต่างๆ ทั้งในคนและสัตว์ที่เคยเกิดขึ้นในประเทศไทย เช่น โรคไข้หวัดใหญ่ โรคอหิวาห์ โรคซาร์ ฯลฯ	0.651
5	27	ประวัติและผลกระทบจากโรคระบาดต่างๆ ทั้งในคนและสัตว์ที่เคยเกิดขึ้นในต่างประเทศ เช่น โรคไข้หวัดใหญ่ กาฬโรค โรคซาร์ โรคแอนแทรกซ์ ฯลฯ	0.645
ค่าความแปรปรวนรวมขององค์ประกอบ = 2.579			

ตารางที่ 193 ตัวแปรย่อยและน้ำหนักองค์ประกอบในองค์ประกอบที่ 9 “ความขัดแย้ง”

ลำดับที่	ตัวแปรที่	รายการตัวแปรย่อย	น้ำหนักองค์ประกอบ
1	80	ข้อมูลและความคิดเห็นที่ขัดแย้งกันในมาตรการจัดการปัญหาใช้หัตถ์นกรระหว่างฝ่ายต่างๆ อาทิ ระหว่างรัฐบาล นักการเมือง ข้าราชการประจำ ผู้ประกอบการ เกษตรกรผู้เลี้ยงสัตว์ปีก ฯลฯ	0.848
2	78	ความขัดแย้งที่เกิดขึ้นระหว่างกลุ่มผู้เลี้ยงสัตว์ปีกประเภทต่างๆ	0.848
3	82	ความขัดแย้งในการปฏิบัติงานระหว่างเจ้าหน้าที่รัฐกับเกษตรกรในพื้นที่	0.795
4	77	ความรู้ทางวิชาการที่ไม่สอดคล้องกันระหว่างผู้เชี่ยวชาญในสาขาที่ต่างกัน เช่น ระหว่างผู้เชี่ยวชาญในสาขาสัตวแพทยกับสาขาแพทยศาสตร์ ฯลฯ	0.702
5	76	ความรู้ทางวิชาการที่ไม่สอดคล้องกันระหว่างผู้เชี่ยวชาญในสาขาเดียวกัน เช่น ระหว่างผู้เชี่ยวชาญในสาขาสัตวแพทยด้วยกัน ฯลฯ	0.689
ค่าความแปรปรวนรวมขององค์ประกอบ = 3.922			

ตารางที่ 194 ตัวแปรย่อยและน้ำหนักองค์ประกอบในองค์ประกอบที่ 1 “ความรวดเร็วในการรายงานปรากฏการณ์รายวัน”

ลำดับที่	ตัวแปรที่	รายการตัวแปรย่อย	น้ำหนักองค์ประกอบ
1	2	การพบสัตว์ปีกที่สงสัยว่าติดเชื้อหรือเสียชีวิตจากเชื้อไข้หวัดนก	0.880
2	1	การพบผู้ติดเชื้อหรือเสียชีวิตจากเชื้อไข้หวัดนก	0.875
3	3	การพบพื้นที่เกิดการระบาดหรือพื้นที่เสี่ยง	0.871
4	4	การกำจัดและทำลายสัตว์ปีกที่สงสัยว่าติดเชื้อไข้หวัดนก	0.694
5	21	สิ่งที่บ่งชี้ว่ามีการกลายพันธุ์ของเชื้อไข้หวัดนก	0.607
6	17	สถิติต่างๆ และการเปรียบเทียบในแต่ละช่วงเวลา เช่น จำนวนผู้ติดเชื้อและเสียชีวิต จำนวนสัตว์ปีกที่ติดเชื้อและถูกกำจัด ยอดการส่งออกผลิตภัณฑ์เกี่ยวกับสัตว์ปีก จำนวนพื้นที่แพร่ระบาดในประเทศและต่างประเทศ พฤติกรรมการบริโภคสัตว์ปีกของคนในสังคม ฯลฯ	0.417
7	19	คำชี้แนะในการป้องกันการติดเชื้อสำหรับคนแต่ละกลุ่ม เช่น ผู้เลี้ยงไก่ชน ผู้ประกอบการร้านอาหาร ประชาชนทั่วไป กลุ่มดูแลผู้ติดเชื้อ ฯลฯ	0.412
ค่าความแปรปรวนรวมขององค์ประกอบ = 1.144			

ตารางที่ 195 ตัวแปรย่อยและน้ำหนักองค์ประกอบในองค์ประกอบที่ 2 “ความรวดเร็วในการเผยแพร่องค์ความรู้ของโรค”

ลำดับที่	ตัวแปรที่	รายการตัวแปรย่อย	น้ำหนักองค์ประกอบ
1	22	ข้อมูลที่เป็นการวินิจฉัยสิ้นสุดในเรื่องต่างๆ จากห้องปฏิบัติการด้านการแพทย์	0.727
2	21	ประเด็นที่สังคมเข้าใจผิดเกี่ยวกับเชื้อไข้หวัดนก เช่น ความเข้าใจว่าเชื้อไวรัสตายในอากาศร้อน เชื้อไข้หวัดนกสามารถติดได้ในสัตว์สี่เท้า ฯลฯ	0.706
3	13	พฤติกรรมกรรมการสัมผัสสัตว์ของบุคคลที่ทำให้ได้รับเชื้อหรือเสียชีวิตจากเชื้อไข้หวัดนก	0.701
4	6	ความรู้เกี่ยวกับพาหะของโรคและอาการที่บ่งบอกถึงการติดเชื้อไข้หวัดนกทั้งในสัตว์ปีก สัตว์ประเภทอื่นๆ และในคน	0.676
5	18	การคาดการณ์การแพร่ระบาดของโรคในแต่ละฤดูกาล	0.668
6	8	กฎหมายและมาตรการของภาครัฐที่ใช้จัดการปัญหาในพื้นที่ที่พบการระบาด เช่น มาตรการควบคุมการเคลื่อนย้ายสัตว์ การจำหน่ายสัตว์ปีกในพื้นที่ที่มีการแพร่ระบาด มาตรการกำจัดสัตว์ปีกของภาครัฐ การกำหนดเขตการเลี้ยง (โซนนิ่ง) ฯลฯ	0.667
7	9	ข้อมูลสถานการณ์ปัจจุบันของการแพร่ระบาดเชื้อไข้หวัดนกจากวงการวิทยาศาสตร์หรือสาธารณสุขนานาชาติ และการเตือนภัยจากองค์กรสาธารณสุขระดับนานาชาติ	0.661
8	10	ผลของการใช้วัคซีนไข้หวัดนกในสัตว์ปีก	0.652
ค่าความแปรปรวนรวมขององค์ประกอบ = 14.760			

ตารางที่ 196 ตัวแปรย่อยและน้ำหนักองค์ประกอบในองค์ประกอบที่ 1 “การให้รายละเอียดของข้อมูลการแพร่ระบาด”

ลำดับที่	ตัวแปรที่	รายการตัวแปรย่อย	น้ำหนักองค์ประกอบ
1	2	การพบสัตว์ปีกที่สงสัยว่าติดเชื้อหรือเสียชีวิตจากเชื้อไข้หวัดนก	0.884
2	3	การพบพื้นที่เกิดการระบาดหรือพื้นที่เสี่ยง	0.859
3	1	การพบผู้ติดเชื้อหรือเสียชีวิตจากเชื้อไข้หวัดนก	0.824
4	4	การกำจัดและทำลายสัตว์ปีกที่สงสัยว่าติดเชื้อไข้หวัดนก	0.789
ค่าความแปรปรวนรวมขององค์ประกอบ = 1.186			

ตารางที่ 197 ตัวแปรย่อยและน้ำหนักองค์ประกอบในองค์ประกอบที่ 2 “การให้รายละเอียดของข้อมูลด้านการป้องกันตนเอง”

ลำดับที่	ตัวแปรที่	รายการตัวแปรย่อย	น้ำหนักองค์ประกอบ
1	13	คำชี้แนะในการป้องกันการติดเชื้อสำหรับคนแต่ละกลุ่ม เช่น ผู้เลี้ยงไก่ชน ผู้ประกอบการร้านอาหาร ประชาชนทั่วไป กลุ่มดูแลผู้ที่ติดเชื้อ ฯลฯ	0.809
2	9	พฤติกรรมกรรมการสัมผัสสัตว์ของบุคคลที่ทำให้ได้รับเชื้อหรือเสียชีวิตจากเชื้อใช้หวัดนก	0.741
3	16	ประเด็นที่สังคมเข้าใจผิดเกี่ยวกับเชื้อไวรัสใช้หวัดนก เช่น ความเข้าใจว่าเชื้อไวรัสจะตายในอากาศร้อน เชื้อใช้หวัดนกสามารถติดได้ในสัตว์สี่เท้า ฯลฯ	0.720
4	16	สิ่งที่บ่งชี้ว่ามีการกลายพันธุ์ของเชื้อใช้หวัดนก	0.702
5	5	ความรู้เกี่ยวกับพาหะของโรคและอาการที่บ่งบอกถึงการติดเชื้อใช้หวัดนกทั้งในสัตว์ปีก สัตว์ประเภทอื่นๆ และในคน	0.616
ค่าความแปรปรวนรวมขององค์ประกอบ = 10.278			

ตารางที่ 198 ตัวแปรย่อยและน้ำหนักองค์ประกอบในองค์ประกอบที่ 1 “การมีหลักฐานอ้างอิงของภาวะระบาด”

ลำดับที่	ตัวแปรที่	รายการตัวแปรย่อย	น้ำหนักองค์ประกอบ
1	6	ผลของการใช้วัคซีนใช้หวัดนกในสัตว์ปีก	0.868
2	10	โรคระบาดต่างๆ ในสัตว์ที่มีความเป็นไปได้ว่าจะติดเชื้อในคน	0.868
3	3	การพบพื้นที่เกิดการระบาดหรือพื้นที่เสี่ยง	0.867
4	2	การพบสัตว์ปีกที่สงสัยว่าติดเชื้อหรือเสียชีวิตจากเชื้อใช้หวัดนก	0.860
5	1	การพบผู้ติดเชื้อหรือเสียชีวิตจากเชื้อใช้หวัดนก	0.857
6	7	ข้อมูลที่เป็นการวินิจฉัยสิ้นสุดในเรื่องต่างๆ จากห้องปฏิบัติการด้านการแพทย์	0.856
7	8	สิ่งที่บ่งชี้ว่ามีการกลายพันธุ์ของเชื้อใช้หวัดนก	0.854
8	5	ความไม่โปร่งใสในการบังคับใช้มาตรการของภาครัฐ เช่น การกำจัดสัตว์ปีกที่ติดเชื้อ การชดเชยความเสียหาย ฯลฯ	0.851
9	9	ความรู้เกี่ยวกับโรคอุบัติใหม่อื่นๆ ที่อาจเกิดขึ้นในอนาคต	0.848
10	4	ผลสำเร็จในการดำเนินนโยบายของภาครัฐ	0.798
ค่าความแปรปรวนรวมขององค์ประกอบ = 7.957			

ตารางที่ 199 ตัวแปรย่อยและน้ำหนักองค์ประกอบในองค์ประกอบที่ 1 “ความเหมาะสมในการเป็นแหล่งข้อมูลของ นักวิชาการในทางการแพทย์และสาธารณสุข”

ลำดับที่	ตัวแปรที่	รายการตัวแปรย่อย	น้ำหนัก องค์ประกอบ
1	14	การวิเคราะห์เปรียบเทียบความรู้เชิงวิชาการกับภูมิปัญญาชาวบ้านในการ ป้องกันการแพร่ระบาด	0.868
2	4	ปัจจัยที่เกี่ยวข้องกับการระบาดของโรคใช้หวัดนกมาสู่คน เช่น การสัมผัสสัตว์ ปีก แหล่งที่อยู่อาศัย ภูมิทัศน์ทางานของบุคคล ฯลฯ	0.849
3	13	ผลการศึกษาเกี่ยวกับการใช้ยาต้านไวรัสและวัคซีนใช้หวัดนก	0.847
4	6	การประเมินมาตรฐานของระบบสาธารณสุขของประเทศไทยและการกำกับ ดูแล	0.847
5	15	การวิเคราะห์แนวโน้มของการกลายพันธุ์และผลกระทบที่อาจเกิดขึ้น	0.846
6	16	ความรู้เกี่ยวกับโรคอุบัติใหม่อื่นๆ ที่อาจจะเกิดขึ้นในอนาคต	0.845
7	11	การประเมินความพร้อมทางการแพทย์และการสาธารณสุขหากเกิดการ ระบาดรอบต่อไป	0.845
8	9	การวิเคราะห์โอกาสในการติดเชื้อและแพร่เชื้อใช้หวัดนกของสถานที่เลี้ยงสัตว์ ปีกแต่ละประเภท เช่น การเลี้ยงในครัวเรือน การเลี้ยงแบบปล่อย การเลี้ยงใน ฟาร์มขนาดเล็ก-กลาง-ใหญ่ ฯลฯ	0.839
9	1	ความรู้เกี่ยวกับลักษณะเฉพาะทางพันธุกรรมของเชื้อไวรัสใช้หวัดนกที่ระบาด ในประเทศไทย	0.826
10	5	มาตรฐานทางการแพทย์และสัตวแพทย์ของประเทศไทยในการรักษาโรค ใช้หวัดนก	0.820
11	3	ผลการวิจัยเกี่ยวกับโรคใช้หวัดนกในทุกด้าน	0.814
12	2	กระบวนการทางวิทยาศาสตร์ในการตรวจสอบเชื้อไวรัสใช้หวัดนกในสัตว์ปีก สัตว์ประเภทอื่นๆ และคน เช่น ขั้นตอน ระยะเวลา ความแม่นยำ ฯลฯ)	0.806
13	12	การวิเคราะห์สถานการณ์ปัจจุบันของการแพร่ระบาดเชื้อใช้หวัดนกใน ต่างประเทศและผลกระทบต่อประเทศไทย	0.771

ค่าความแปรปรวนรวมขององค์ประกอบ = 11.042

ตารางที่ 200 ตัวแปรย่อยและน้ำหนักองค์ประกอบในองค์ประกอบที่ 1 “ความเหมาะสมในการเป็นแหล่งข้อมูลของ ภาครัฐในด้านระบบการแพทย์และการสาธารณสุขของประเทศ”

ลำดับที่	ตัวแปรที่	รายการตัวแปรย่อย	น้ำหนัก องค์ประกอบ
1	3	มาตรฐานทางการแพทย์และสัตว์แพทย์ของประเทศไทยในการรักษาโรค ใช้หัตถ์นรกและการกำกัับดูแล	0.886
2	10	การวิเคราะห์ความเหมาะสมในการใช้ยาต้านไวรัสและวัคซีนใช้หัตถ์นรก	0.884
3	11	การวิเคราะห์แนวโน้มของการกลายพันธุ์และผลกระทบที่อาจเกิดขึ้น	0.883
4	9	การประเมินระดับความปลอดภัยโดยรวมจากการติดเชื้อใช้หัตถ์นรกของ ฟาร์มสัตว์ปีกในประเทศ	0.879
5	2	กระบวนการทางวิทยาศาสตร์ในการตรวจสอบเชื้อไวรัสใช้หัตถ์นรกในสัตว์ ปีก สัตว์ประเภทอื่นๆ และคน	0.875
6	4	ความพร้อมทางการแพทย์และระบบสาธารณสุขของประเทศไทยหากเกิด การระบาดรอบต่อไป	0.873
7	7	การวิเคราะห์ผลกระทบ (มูลค่าความเสียหาย) จากการแพร่ระบาดที่มีต่อ ผู้ประกอบการและแนวโน้มในอนาคตของการดำเนินธุรกิจเกี่ยวกับการ เลี้ยงและการส่งออกผลิตภัณฑ์เกี่ยวกับสัตว์ปีก	0.855
8	6	ผลสำเร็จในการดำเนินนโยบายของภาครัฐและความสามารถในการ ควบคุมสถานการณ์แพร่ระบาดของภาครัฐผลสำเร็จในการดำเนินนโยบาย ของภาครัฐและความสามารถในการควบคุมสถานการณ์แพร่ระบาดของ ภาครัฐ	0.819

ค่าความแปรปรวนรวมขององค์ประกอบ = 8.157

จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ตารางที่ 201 ตัวแปรย่อยและน้ำหนักองค์ประกอบในองค์ประกอบที่ 1 “ความเหมาะสมในการเป็นแหล่งข้อมูลของประชาชนในพื้นที่แพร่ระบาดด้านการประเมินภาครัฐ”

ลำดับที่	ตัวแปรที่	รายการตัวแปรย่อย	น้ำหนักองค์ประกอบ
1	2	การประเมินการทำงานของเจ้าหน้าที่รัฐระดับปฏิบัติการตามมาตรฐานทางสาธารณสุข เช่น การแต่งกายในการปฏิบัติการ ความพร้อมของเครื่องมือ ความลึกในการชุดคลุมฝังกลบสัตว์ปีกเป็นไปตามมาตรฐานหรือไม่ ฯลฯ	0.887
2	3	ผลสำเร็จในการดำเนินนโยบายของภาครัฐและความสามารถในการควบคุมสถานการณ์แพร่ระบาดของภาครัฐ	0.863
3	1	ทางเลือกต่างๆ ในการจัดการกับสัตว์ปีกที่สงสัยว่าติดเชื้อให้หัวหน้าและความเหมาะสมในวิธีการที่เจ้าหน้าที่ของรัฐใช้ในการควบคุมการแพร่ระบาด	0.852
4	5	ความเหมาะสมของการชดเชยความเสียหายจากการกำจัดสัตว์ปีกแก่ผู้ประกอบการ	0.841
5	4	ระดับความเชื่อมั่นของเกษตรกรและประชาชนต่อการแก้ปัญหาของภาครัฐ	0.839
ค่าความแปรปรวนรวมขององค์ประกอบ = 5.019			

ตารางที่ 202 ตัวแปรย่อยและน้ำหนักองค์ประกอบในองค์ประกอบที่ 1 “ความเหมาะสมในการเป็นแหล่งข้อมูลของภาคธุรกิจในการประเมินผลกระทบ”

ลำดับที่	ตัวแปรที่	รายการตัวแปรย่อย	น้ำหนักองค์ประกอบ
1	3	ผลสำเร็จในการดำเนินนโยบายของภาครัฐและความสามารถในการควบคุมสถานการณ์แพร่ระบาดของภาครัฐ	0.857
2	6	ความเหมาะสมของการชดเชยความเสียหายจากการกำจัดสัตว์ปีกแก่ผู้ประกอบการ	0.845
3	1	ทางเลือกต่างๆ ในการจัดการกับสัตว์ปีกที่สงสัยว่าติดเชื้อให้หัวหน้าและความเหมาะสมในวิธีการที่เจ้าหน้าที่ของรัฐใช้ในการควบคุมการแพร่ระบาด	0.834
4	4	ระดับความเชื่อมั่นของผู้ประกอบการต่อการแก้ปัญหาของภาครัฐ	0.823
5	5	การวิเคราะห์ผลกระทบ (มูลค่าความเสียหาย) จากการแพร่ระบาดที่มีต่อผู้ประกอบการและแนวโน้มในอนาคตของการดำเนินธุรกิจเกี่ยวกับการเลี้ยงและการส่งออกผลิตภัณฑ์เกี่ยวกับสัตว์ปีก	0.821
ค่าความแปรปรวนรวมขององค์ประกอบ = 4.812			

ตารางที่ 203 ตัวแปรย่อยและน้ำหนักองค์ประกอบในองค์ประกอบที่ 1 “แหล่งที่มาของข้อมูลประเภทข้อเท็จจริงจากผู้เชี่ยวชาญ”

ลำดับที่	ตัวแปรที่	รายการตัวแปรย่อย	น้ำหนักองค์ประกอบ
1	1	ผู้เชี่ยวชาญในแต่ละสาขาในสถาบันการศึกษา เช่น แพทย์ สัตว์แพทย์ สาธารณสุข ฯลฯ	0.924
2	2	ผู้เชี่ยวชาญในแต่ละสาขาที่ประจำอยู่ในกระทรวงหรือหน่วยงานของรัฐที่เกี่ยวข้อง เช่น แพทย์ สัตว์แพทย์ สาธารณสุข ฯลฯ	0.917
3	7	องค์กรด้านวิทยาศาสตร์หรือสาธารณสุขระดับนานาชาติ เช่น องค์กรอนามัยโลก	0.794
4	3	เจ้าหน้าที่รัฐระดับปฏิบัติการ เช่น เจ้าหน้าที่สาธารณสุขตำบล/อำเภอ/หมู่บ้าน	0.618
5	6	องค์กรไม่แสวงหาผลกำไร (เอ็นจีโอ) หรือมูลนิธิต่างๆ ที่เกี่ยวข้องด้านสาธารณสุข	0.564
6	4	ผู้บริหารของกระทรวงที่เกี่ยวข้อง เช่น รัฐมนตรี อธิบดี โฆษกกระทรวงหรือกรม ฯลฯ	0.524
ค่าความแปรปรวนรวมขององค์ประกอบ = 1.680			

ตารางที่ 204 ตัวแปรย่อยและน้ำหนักองค์ประกอบในองค์ประกอบที่ 2 “แหล่งที่มาของข้อมูลประเภทข้อเท็จจริงจากผู้ได้รับผลกระทบ”

ลำดับที่	ตัวแปรที่	รายการตัวแปรย่อย	น้ำหนักองค์ประกอบ
1	12	ผู้ประกอบการธุรกิจสัตว์ปีกและผลิตภัณฑ์จากสัตว์ปีกรายย่อย เช่น พ่อค้าแม่ค้า เจ้าของร้านอาหาร เจ้าของฟาร์มสัตว์ปีกขนาดเล็ก แรงงานในฟาร์ม	0.803
2	13	ผู้ประกอบการรายใหญ่ อาทิ ธุรกิจการเลี้ยงสัตว์ปีก ธุรกิจการส่งออกผลิตภัณฑ์จากสัตว์ปีก ธุรกิจอาหารที่เน้นสัตว์ปีกเป็นหลัก ธุรกิจการท่องเที่ยว	0.795
3	5	นักการเมือง	0.788
4	11	แหล่งข่าวภาครัฐหรือนักวิชาการที่ไม่เปิดเผยชื่อเนื่องจากเกรงผลกระทบ	0.716
5	14	การสังเกตการณ์ของสื่อมวลชนในประเทศ	0.715
6	8	บริษัทผู้ผลิตยารักษาโรคและวัคซีน	0.686
7	15	การสังเกตการณ์ของสื่อมวลชนจากสำนักข่าวต่างประเทศ	0.677
8	9	ผู้ที่ติดเชื่อหรือญาติของผู้ป่วยและผู้เสียชีวิต	0.654
9	10	ประชาชนที่อาศัยอยู่ในพื้นที่แพร่ระบาด	0.608
ค่าความแปรปรวนรวมขององค์ประกอบ = 8.009			

ตารางที่ 205 ตัวแปรย่อยและน้ำหนักองค์ประกอบในองค์ประกอบที่ 1 “แหล่งที่มาของข้อมูลประเภทความคิดเห็นจากผู้เชี่ยวชาญ”

ลำดับที่	ตัวแปรที่	รายการตัวแปรย่อย	น้ำหนักองค์ประกอบ
1	1	ผู้เชี่ยวชาญในแต่ละสาขาในสถาบันทางการศึกษา เช่น แพทย์ สัตว์แพทย์ สาธารณสุข ฯลฯ	0.904
2	2	ผู้เชี่ยวชาญในแต่ละสาขาที่ประจำอยู่ในกระทรวงหรือหน่วยงานของรัฐที่เกี่ยวข้อง เช่น แพทย์ สัตว์แพทย์ สาธารณสุข ฯลฯ	0.870
3	7	องค์กรด้านวิทยาศาสตร์หรือสาธารณสุขระดับนานาชาติ เช่น องค์กรอนามัยโลก	0.786
4	14	การสังเกตการณ์ของสื่อมวลชนในประเทศ	0.583
5	6	องค์กรไม่แสวงหาผลกำไร (เอ็นจีโอ) หรือมูลนิธิต่างๆ ที่เกี่ยวข้องด้านสาธารณสุข	0.507
6	15	การสังเกตการณ์ของสื่อมวลชนจากสำนักข่าวต่างประเทศ	0.497
ค่าความแปรปรวนรวมขององค์ประกอบ = 1.356			

ตารางที่ 206 ตัวแปรย่อยและน้ำหนักองค์ประกอบในองค์ประกอบที่ 2 “แหล่งที่มาของข้อมูลประเภทความคิดเห็นจากผู้ได้รับผลกระทบ”

ลำดับที่	ตัวแปรที่	รายการตัวแปรย่อย	น้ำหนักองค์ประกอบ
1	13	ผู้ประกอบการรายใหญ่ อาทิ ธุรกิจการเลี้ยงสัตว์ปีก ธุรกิจการส่งออก ผลิตภัณฑ์จากสัตว์ปีก ธุรกิจอาหารที่เน้นสัตว์ปีกเป็นหลัก ธุรกิจการท่องเที่ยว ฯลฯ	0.811
2	12	ผู้ประกอบการธุรกิจสัตว์ปีกและผลิตภัณฑ์จากสัตว์ปีกรายย่อย เช่น พ่อค้า แม่ค้า เจ้าของร้านอาหาร เจ้าของฟาร์มสัตว์ปีกขนาดเล็ก แรงงานในฟาร์ม ฯลฯ	0.798
3	11	แหล่งข่าวภาครัฐหรือนักวิชาการที่ไม่เปิดเผยชื่อเนื่องจากเกรงผลกระทบ	0.794
4	8	บริษัทผู้ผลิตยารักษาโรคและวัคซีน	0.790
5	10	ประชาชนที่อาศัยอยู่ในพื้นที่แพร่ระบาด	0.658
6	9	ผู้ที่ติดเชื้อหรือญาติของผู้ป่วยและผู้เสียชีวิต	0.636
7	3	เจ้าหน้าที่รัฐระดับปฏิบัติการ เช่น เจ้าหน้าที่สาธารณสุขตำบล/อำเภอ/ หมู่บ้าน	0.430
ค่าความแปรปรวนรวมขององค์ประกอบ = 8.846			

ตารางที่ 207 ตัวแปรย่อยและน้ำหนักองค์ประกอบในองค์ประกอบที่ 1 “แหล่งที่มาของข้อมูลประเภทวิเคราะห์สถานการณ์จากผู้เชี่ยวชาญ”

ลำดับที่	ตัวแปรที่	รายการตัวแปรย่อย	น้ำหนักองค์ประกอบ
1	2	ผู้เชี่ยวชาญในแต่ละสาขาที่ประจำอยู่ในกระทรวงหรือหน่วยงานของรัฐที่เกี่ยวข้อง เช่น แพทย์ สัตว์แพทย์ สาธารณสุข ฯลฯ	0.931
2	1	ผู้เชี่ยวชาญในแต่ละสาขาในสถาบันการศึกษา เช่น แพทย์ สัตว์แพทย์ สาธารณสุข ฯลฯ	0.901
3	7	องค์กรด้านวิทยาศาสตร์หรือสาธารณสุขระดับนานาชาติ เช่น องค์กรอนามัยโลก	0.638
4	3	เจ้าหน้าที่รัฐระดับปฏิบัติการ เช่น เจ้าหน้าที่สาธารณสุขตำบล/อำเภอ/หมู่บ้าน	0.582
ค่าความแปรปรวนรวมขององค์ประกอบ = 1.963			

ตารางที่ 208 ตัวแปรย่อยและน้ำหนักองค์ประกอบในองค์ประกอบที่ 2 “แหล่งที่มาของข้อมูลประเภทวิเคราะห์สถานการณ์จากสื่อมวลชน”

ลำดับที่	ตัวแปรที่	รายการตัวแปรย่อย	น้ำหนักองค์ประกอบ
1	14	การสังเกตการณ์ของสื่อมวลชนในประเทศ	0.842
2	15	การสังเกตการณ์ของสื่อมวลชนจากสำนักข่าวต่างประเทศ	0.832
3	6	องค์กรไม่แสวงหาผลกำไร (เอ็นจีโอ) หรือมูลนิธิต่างๆ ที่เกี่ยวข้องด้านสาธารณสุข	0.496
4	11	แหล่งข่าวภาครัฐหรือนักวิชาการที่ไม่เปิดเผยชื่อเนื่องจากเกรงผลกระทบ	0.423
ค่าความแปรปรวนรวมขององค์ประกอบ = 7.752			

ประวัติผู้เขียนวิทยานิพนธ์

นางสาวเสริมศิริ นิลดำ เกิดวันที่ 14 มีนาคม 2517 กรุงเทพมหานคร สำเร็จการศึกษา
ระดับปริญญาตรีสาขาวารสารศาสตร์ จากคณะนิเทศศาสตร์ มหาวิทยาลัยกรุงเทพ เมื่อปี พ.ศ.
2539 จากนั้นศึกษาต่อระดับปริญญาโท สาขาหนังสือพิมพ์ จากคณะนิเทศศาสตร์ จุฬาลงกรณ์
มหาวิทยาลัยและสำเร็จการศึกษาในปี พ.ศ.2541 ในปี พ.ศ. 2543 เข้าทำงานเป็นอาจารย์
โปรแกรมวิชานิเทศศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงใหม่ จนกระทั่งปี พ.ศ.2546 เข้าศึกษาต่อใน
ระดับปริญญาเอก ที่คณะนิเทศศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

สถาบันวิทยบริการ
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย